

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08046

EPIZODEN

Semen IUshkevich

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ס. יושקעוויטש

עפֿיזאדעז

פֿאַר יז * 1927

IMPRIMERIE
D'ART VOLTAIRE
34, RUE RICHER
-- PARIS (X^e) --

דער „קאָמיטעט צו פאראייביגען דאָס אנדענקען פון
ס. יושקעוויטש“ דריקט אויס זיין הארציגען דאנק
גרינגאָרי דאווידאָוויטש לעסין פאר זיין גוטסקייט,
א דאנק וועלכער עס איז געשאפען געוואָרען די
מעגליכקייט ארויסצוגעבען אויף אידיש דריי בענדער
געזאמעלטע שריפטען פון ס. יושקעוויטש.

סעמיאן יושקעוויטש

.1869 — 1927

סעמיאָן סאלאָמאָנאָוויטש יושקעוויטש איז געבוירען געוואָרען אין אויסגעוואַקסען אין אָדעס, א מאָל איינע פון די רייכסטע רוסישע האַפּענ־שטעט, אין וועלכער עס האָט געבליהט א גרויס איריש לעבען. אונטען אין דער שטאָדט, נישט ווייט פון דעם האַפּען, אין דעם הויז פון דעם אָריגינעלען אירישען ריעז, דעם אירישען סוחר סאלאָמאָן מאָיסעוויטש יושקעוויטש און זיין פרוי אַנאַ גרינאָריעוונאַ, איז דאָס קינד געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1869, מיט צוויי יאָהר פאר דעם ערשטען אָדעסער פּסח־פּאַגראָם. נישט וועניג קינדער זענען גע־וואַקסען אין דעם הויז. די מוטער פון דעם דיכטער האָט אינגאַנצען געהאַט פיערצעהן קינדער, א טייל פון זיי איז געשטאָרבען אין זייערע יונגע יאָהרען. אָבער עס איז געוועזען א צייט, ווען דער קליינער סע־מיאָן איז געוואַקסען צוזאַמען מיט אַנדערע זעבען ברידערלאך און שוועסטערלאך.

דריי יאָהר אַלט האָט סעמיאָן אָנגעהויבען געהען אין א אירישער עלעמענטארער שולע. מען האָט דאָ געלערנט אלע למודים אויף רו־סיש. די קינדער פלעגען דאָ פארבלייבען א גאַנצען טאָג. שפעטער, אין משך פון זיין גאַנץ לעבען, האָט יושקעוויטש אָפּט דערמאָנט די שולע, אמת, מיט ניט קיין ביזנעס, אָבער אויך מיט ניט קיין גוטע גע־פיהלען. מען האָט דאָ א סך געשלאָגען די קינדער, שלעכט געלערנט און די קליינע באשעפּענישען האָבען נאָר געטראכט וועגען דעם, ווי גיכער פטור צו ווערען פון דער שולע.

די עלטערן פון דעם יונגען יושקעוויטש זענען געוועזען צו פיעל פארנומען, כדי אָבצוגעבען זיך מיט דער ערציהונג פון זייערע קינדער. דער פאָטער איז שטענדיג געוועזען פארטהון אין דאגות פרנסה. די מוטער, א שעהנע פרוי מיט א לעבעדיגען און פראקטישען שכל, האָט אויך געהאט א סך פאמיליען-זאָרגען, שטענדיג געוועזען פארנומען. דער פאָטער פון דעם דיכטער איז געוועזען א זעלטענע ביי אידען ערשיינונג. אונגעווענהליך הויך און שטארק ווי א ריז איז ער געוועזען אָפט ביטער געשטימט, היציג, אָבער אין דער אייגענער צייט זעהר ווייך און גוט. ער האָט ניט ליעב געהאט זיינע געשעפטען, האָט נאָר געזעהען, ווי אוועקצוגעהען פון זיי. זיין גרעסטע לידענשאפט איז געוועזען — טויבען. פאר א פאָר גוטע ראסען-טויבען האָט ער געדאַהלט אונגלויבליכע פרייזען, האָט זיך געפאָרעט מיט זיי גאנצע טעג. די קינדער האָבען מורא געהאט פאר'ן פאָטער, אבער אין דער אייגענער נער צייט איהם שטארק ליעב געהאט. ער פלעגט שפיעלען אויף א גיטארע און א מאָל דערצעהלען זיי העלדען-מעשיות פון זיין שטור-מישער יוגענד.

דער יונגער סעמיאָן איז געוואקסען אייגענטליך מעהר אויף'ן הויף, אינמיטען פון א מענגע איינוואוינער, מיט וועלכע ער איז געווען זען געקניפט און געבונדען. דער ים מיט דער אונגעהויערער בעוועגונג אין האפען; די טויבען; דאָס שטענדיגע באָדען זיך; די רוישיגע שטאָרט; דער מאַרק — דאָס איז געוועזען די סביבה, אין וועלכער דאָס קינד איז ערצויגען געוואָרען. נישט קיין וואונדער, וואָס סע-מיאָן האָט זיך שלעכט געלערנט. פארענדיגט ווי עס איז די אידישע שולע און אריינגעטרעטען אין די צווייטע גימנאזיע, אָבער אזוי שלעכט געלערנט זיך, אז פון דעם דריטען קלאס האָט מען איהם גאָר געמוזט צונעהמען.

זיין בעסטער חבר איז געוועזען זיין יונגערער ברודער פאוועל. מיט איהם פלעגט ער טיילען זיינע פריידען און זאָרגען, איהם פלעגט ער דערצעהלען מיט אימפעט זיינע שטענדיגע פאנטאזיעס. מיט איהם צוזאמען האָט ער אויך אָנגעהויבען שרייבען זיין ערשטע טעאטער-פיעסע, זייענדיג אן/ערך פופצעהן יאָהר אלט. דאָס איז געוועזען דער אָנהויב פון זיין ליטערארישער שאפונג. פון דענסטמאָל אָן האָט ער גענומען שרייבען: נאָטיצען, ארטיקלען, ערצעהלונגען — און קיין איינציגע זאך האָט מען אין ערגעץ-נישט געוואָלט אָננעהמען צום

דרוקען. דאָס האָט אָבער ניט געהאט קיין איינפלוס אויף זיין חשק צו שרייבען. אויף אזוי פיעל, אז צוליעב דעם שרייבען האָט ער ניט געקענט זיך ווייטער לערנען. מיט גרויסער מיה האָט ער אויסגעהאלט-טען דעם עקזאמען פאר פיער קלאסען גימנאזיע און איז אריינגעטרעטען אין אנטאפטייק, כדי צו ווערען אין צוויי יאהר ארום גע-הילף פון א פראוויזאָר.

אנ'ערך פופצעהן יאהר אלט איז ער איצט געוועזען. דער יונג גער מאן האָט זיך געפיהלט ווי אויף פליגלען געטראָגען ערגיץ וואו גאָר אין דער הויך. ער האָט געלייענט א סך, דיסקוטירט און רעזאָ-נירט אָהן א שיעור, שטורמיש פיינד געהאַט וואָסערע עס איז און טאָריטעטען, האָט זיך געפיהלט ווי א גבור. ווידער געשריבען און ווידער באקומען צוריק די מאנוסקריפטען פון די רעדאקציעס. אין דער צייט ווערען געשאפען אין זיין הארצען די טיעפע איינדרוקען און בילדער פון א סך פון זיינע שפעטערדיגע ערצהעלונגען. ער דער-פיהלט די נאם און זעהט גוט די "צופאלעניש", וואָס שפיעלט זיך אָב פאר זיינע אויגען. פלעגט זיך פארשפארען אָפט אין זיין צימער און שרייבען, שרייבען אָהן א שיעור. פראָבלעמען פון רעליגיע און מאָראַל האָבען איהם באהערשט. דאָסמאָיעווסקי האָט ער פארגע-טערט. אונטער דעם איינפלוס פון דאָסמאָיעווסקי האָט ער אין א געוויסען מאָמענט ארומגעטראָגען מיט זיך סם, כדי צו פארענדיגען דאָס לעבען „ווען די צייט וועט קומען“.

אָט אין די יונגע יאהרען פערליעבט זיך דער צוקונפטיגער דיכ-טער. ער טרעפט פאלינא פינקעלשטיין און עס הויבט זיך אָן א פלאמענדער ראָמאן, וואָס פארענדיגט זיך מיט א שרעקליכער דראַ-מע. סעמיאָן יושקעוויטש פאָהרט אוועק קיין קיעוו, כדי דאָ צו האַל-טען עקזאמען אויף געהילף פון פראָוויזאָר און קומט צוריק. ער איז געוואָרען ערשט זיבצעהן יאהר אלט. ניט זאָגענדיג קיינעם פון די עלטערן קיין וואָרט געהט ער אוועק פון דער היים און האָט חתונה. דער פאָטער האָט מעהר נישט געוואָלט הערען פון דעם זון. יוש-קעוויטש בלייבט וואוינען אין הויז פון זיין שווער. זיין פארדיענסט איז קלעגליך — צעהן רובל א חודש. פון איין אפטייק געהט ער ארי-בער אין א צווייטער, קאָן זיך אין ערגיץ נישט האַלטען צוליעב זיין הוציגקייט. די מוטער האָט זיך דערבארימט און איהם ביסלעכווייז געהאָלפען, דער פאָטער האָט איהם אפילו נישט געוואָלט זעהען.

די יונגע פרוי געהט צו קינד און שטארבט. ביים יונגען פאָטער בלייבט אויף די הענד א זון, פאוועל. סעמיאָן קעהרט זיך אום אין הויז פון זיינע עלטערן. דאָס איז געוועזען אין יאָהר 1888.

דעם יאָהר האָט זיך די פאמיליע אריבערגעצויגען אין דער שטאָרט אריין. די געשעפטען ביים פאָטער זענען אוועק זעהר שלעכט. די קינדער זענען שוין אונטערגעוואקסען, האָבען שוין געהאלטען ביים פארענדיגען די מיטעלשולען. דער פאָטער האָט געוואָלט, אז זיי זאָלען זיך לערנען ווייטער, אָבער קיין מיטלען דערצו זענען ניט געוועזען. סעמיאָן יושקעוויטש האָט ניט אויפגעהערט צו שרייבען, הגם אין דרוק איז נאָך גאַרנישט ניט ערשינען. ביז דער ווילען האָט דורכ־געזעצט זיין'ס: די צייטונג "אָדעסקי ליסטאָק" האָט אָבגעדרוקט זיין ערצעהלונג: "ווי אזוי איוואן איליטש האָט זיך פארליעבט און אויפגעהערט צו ליבען". פון דענסטמאָל ערשיינען פון צייט צו צייט זיינע ערצעהלונגען. פון אזא מין "ליטעראטור" האָט מען אָבער ניט געקאָנט לעבען. סעמיאָן יושקעוויטש ענטשליסט זיך צו פאָהרען קיין פאריז, כדי דאָ צו שטודירען מעדיצין. די ערשטע צייט העלפט איהם זיין פאָטער. אין א צייט ארום קומט אָן קיין פאריז זיין ברודער, מיכאיל, א סטודענט פון וויען, און טרעט אויך אריין אין דער סאָר-באָנע. ביידע ברידער לעבען צוזאמען, אָבער עס ווערט דערפון ניט גרינגער. סעמיאָן זוכט וואו צו פארדינען, זינגט אין א כאָר פון סימ-פאָנישע קאָנצערטען, פארדינט ביסלעכווייז מיט מאסאזש.

מיט דער רוסישער עמיגראציע קומט יושקעוויטש א סך אין באריהרונג, אָבער טרעט קיין מאָל ניט ארויס עפענטליך. ער איז שטענדיג אין דער אָפּאָזיציע צו אלץ און צו אלעמען. ער האָט שטענ-דיג זיין אייגענעם אמת, גריבעלט אין זיך אליין.

זומער פלעגט יושקעוויטש א מאָל קומען קיין אָדעס. אין איינעם פון זיינע באזוכען געפינט ער זיין פאָטער ביים גוס'ען. אין יאָהר 1895 שטארבט דער פאָטער אין אן'עלטער פון 56 יאָהר. אין דעם אייגענעם יאָהר קומט אָן קיין פאריז די פאמיליע זייליגער און דער ברודער מיכאיל האָט חתונה געהאט מיט איינער פון די זיילינגערס, סאָפּיא. סעמיאָן איז שוין פון פריהער בעקאנט געוועזען מיט זיין צו-קונפטיגער פרוי, א צווייטער פון די זיילינגערס, נאָסטאָסיאַ. אין איהר פארליעבט ער זיך מיט דעם גאנצען פייער פון זיין שטורמישען

טעמפּעראַמענט, הויבט אָן צו טראַכטען וועגען א נייען פּאַמיליען-
לעבען.

צום סוף פון זיינע סטודענטען-יאָהרען, ארום 1900, שיקט אוועק
יושקעוויטש זיין ערצעהלונג "דער שניידער" אין דער רעדאקציע
פון דעם באַרימטען מאָנאַט-זשורנאַל "רוסקאיע באַנאַטסטוואָ". וו. ג.
קאַרָאַלענקאָ, דער באַרימטער שרייבער און ליטעראַרישער רעדאַקטאָר
פון זשורנאַל, נעהמט אָן די ערצעהלונג זעהר וואַרם און דרוקט זי.
יושקעוויטש שיקט נאָך דעם די ערשטע קאַפיטלען פון זיין "צור-
פאַלעניש", שפּעטער "נאָטיצען פון דעם סטודענט פּאַוולאָוו", אָבער
קאַרָאַלענקאָ איז ניט צופרידען און נעהמט זיי ניט. יושקעוויטש אר-
בייט ווייטער, ער שרייבט אָן זיין ערשטע גרויסע ערצעהלונג "איטע
היינע", וועלכע „רוסקאיע באַנאַטסטוואָ" דרוקט. דאָס ווערק
האָט אזא ערפאַלג, אז קאַרָאַלענקאָ רופט ארויס דעם שרייבער קיין
פּעטערסבורג.

אין יאָהר 1901 האָט יושקעוויטש חתונה און פּאַהרט אַוועק
קיין פּאַריז, וואו ער האַלט די עקזאַמענס. איצט הויבט זיך אָן די
צייט פון זיין גרויסער ליטעראַרישער טעטיגקייט. מאַקסיס גאַרקי איז
געוועזען דער, וואָס האָט זיך מיט א באַזונדערס גרויסען אינטערעס
באַצויגען צו דעם יונגען שרייבער. אין יאָהר 1903 איז ערשינען
דער 1-טער כאַנד פון סעמיאָן יושקעוויטש'עס ווערק אין גאַרקי'ס
בעקאַנטען פּערלאַג "וויסען" ("זנאניע"). דאָס איז געוועזען אין
יענע צייטען די העכסטע אָנערקענונג פאַר א שרייבער. די ווייטערדי-
גע ווערק פון יושקעוויטש'ען הויבען אָן ערשיינען אין די זאַמעלביכער
פון "וויסען". יושקעוויטש ווערט איינער פון די געלעזענסטע און איי-
נער פון די פּאַפּולערסטע שרייבער אין רוסלאַנד.

געבוירען און ערצויגען אין אָדעס, אינמיטען פון א גרויסער
אידישער באַפּעלקערונג, אָנגעזעטיגט מיט דעם זאַפט פון דער רו-
סישער ליטעראַטור, פלעגט יושקעוויטש ניט זעלמען זאָגען, אז גראַד-
דע דער שטאָרט פאַרזי איז ער פאַרפליכטעט מיט אלץ, וואָס איז
איחם טייער: דאָ האָט ער באַקומען זיין בילדונג, דאָ האָט זיך אין
איחם אויסגעאַרבייט זיין וועלטאַנשוואַונג, דאָ האָט ער פּיעל געשרי-
בען און געשאפּען. אָבער ער לעבט איצט די גאַנצע צייט אין אָדעס,
אין דעם גרויסען און באַוועגטען צענטער פון אידישען און רוסישען

לעבען. עס קאכט ארום איהם. אנ'אטעם פון נייע גרויסע געשעהעני-
שען שפירט זיך.

איצט שטעהט ער שוין פאר דעם יאָהר 1904. אין רוסלאנד
ווערט אונרוהיג. וואַלקען זאמלען זיך. עס ברעכט אויס די שרעקלי-
כע שחיטה פון דעם פּאָגראַם אין קישינעוו. ער ארבייט גראדע איבער
זיין בעקאנט ווערק „די אידען“. אין יאָהר 1905 ערשיינט דאָס
בוך אין פעטערסבורג — אָהן דעם לעצטען קאפיטעל. די צענזור
האָט פארבאָטען דעם קאפיטעל.

אין לאַנד איז געוואָרען אומרוהיג. יושקעוויטש פּאָהרט ארויס
אויף א צייט קיין בערלין מיט זיין פאמיליע. דאָ שרייבט ער אַן
זיין פיעסע „אין דער שטאָדט“. גראדע אין דער צייט שפיעלט אין
אויסלאַנד דאָס „מאָסקווער קינסטלער טעאטער“. יושקעוויטש ליי-
ענט זיין פיעסע דעם דירעקטאָר פון טעאטער נעמיראָוויטש-דאנ-
טשענקאָ. די פיעסע געפעלט אזוי שטארק, אז מען נעהמט זי באלד
ביי איהם און מען גיט איהם אנ'אוואנס. די פיעסע האָט מען פוֹר-
דעסטוועגען ניט געשפיעלט אין מאָסקווא. ערשט א סך יאָהרען
שפעטער האָט זי געהאט א גרויסען ערפאָלג צוערשט אין אויסלאַנד.
נאָך דעם שוין אין רוסלאַנד.

סעמיאָן יושקעוויטש הויבט אַן צו שרייבען פאר דער ביהנע.
זיין „קעניג“ האָט מען אָנגענומען אויף דער קייזערליכער ביהנע
פון דעם אלעקסאנדרינער טעאטער אין פעטערסבורג. די פיעסע האָט
מען איינשטודירט, שוין געוועזען די גענעראל-פּראָבע. אין לעצטען
מאָמענט האָט מען געהייסען די פיעסע — ניט שפיעלען. עס האָט
זיך אריינגעמישט די בארימטע שוישפילערין סאווינא. זי האָט
עס אזוי ווייט געבראכט, אז מען האָט געשפיעלט די פיעסע אין
אנ'אנדער קייזערליכען טעאטער, אין דעם מיכאילאָווסקי, אָבער גע-
שפיעלט האָט מען זי סך הכל דריי מאָל.

סאווינא דאָט עס אויך דורכגעזעצט אין יאָהר 1914, אז מען
זאָל שפיעלען זיין „מענדעל ספיוואק“ — איין מאָל נאָר. זי
אליין, וועלכע האָט געהאלטען יושקעוויטשען פאר דעם „צווייטען
אָסטראָווסקי“, פאר דעם „יורש פון גאַנאָל“, האָט געשפיעלט אין
„מענדעל ספיוואק“ א קליינע ראָליע.

נאָך דעם „קעניג“ האָט יושקעוויטש אָנגעשריבען „געלד“ אין
יאָהר 1907, אויפגעפיהרט אין טעאטער קאמיסארזשעווסקי.

אין פאָלגענדען יאָהר 1908 ערשיינט דער ערשטער באַנד פון דעם גרויסען ראָמאַן "לעאָן דריי". סעמיאָן יושקעוויטש האָט א סך יאָהרען געטראַכט און געגרייט זיך צו דער שילדערונג פון דער דאָזיגער געשטאַלט, וועלכע ער האָט געהאַלטען פאַר א טיפישער פיגור, טיפיש פאַר דער צופאַלעניש פון דער קליינכירגערליכער אידישער געזעלשאַפט. דאָס בוך האָט ארויסגערוּפּען א מאַסע וכוּחים, גרויסע מיינונגס-פאַרשידענהייטען און אונערדליך פיעל ערגער פאַר דעם שרייבער. סעמיאָן יושקעוויטש, א איד אין זיין גאַנצען וועזען און דענקען, האָט ניט געוואָלט הערען, אז מען טאָר ניט רעדען הויך, אויפ'ן גול, וועגען דעם, אז אויך מיר, אידען, האָבען אלערליי אויסוואַרפּען און געפאַלענע. עס איז פאַר איהם ניט געוועזען קיין פראַגע פון מאָראַל אָדער נאַציאָנאַלען שטאַלץ — עס איז פאַר איהם געוועזען א ערשיינונג אין אידישען לעבען, מיט וועלכען ער האָט זיך געפיהלט טיעף פאַרבונדען, וועלכע ער האָט גוט געקענט.

כמעט אין איין צייט ווערען גרייט צוויי נייע, אועלכע פאַר-שידענע פיעסען ווי "מיוזערער" און די "פאַמיליען-קאַמעדיע". 1910 פיהרט אויף דאָס מאַסקווער קינסטלער טעאַטער "מיוזערער", דאָס אמת פאָלקסטימליכע אידישע ביהענען-ווערק. די "פאַמיליען-קאַמעדיע" ווערט אויפגעפיהרט אומעטום מיט א ריעזיגען, שטור-מישען ערפאָלג, הגם זי רופט אויך ארויס א סך שטרייטען, באַשול-דיגונגען געגען דעם מחבר.

עס דערנעהענטערט זיך דאָס יאָהר 1914. פריהלינג פון דעם יאָהר געפינט זיך דער שרייבער מיט זיין פאַמיליע אין פאַריז, בלייבט אָבער דאָ ניט לאַנג און קעהרט זיך אום צוריק אהיים. אין עטליכע חדשים ווידער קיין פאַריז און ווידער צוריק. עס האָט אויסגעבראַכען די מלחמה. אויף א מענשען מיט אזא פיינגעפיהל האָבען די געשעהענישען געמוזט מאַכען א שרעקליכען איינדרוק. אָבער דער שרייבער אין איהם האָט זיך געאייילט. 1914 האָט ער פאַרענדיגט "מענדעל ספיוואַק", 1915 — דעם "לופט מענש", 1916 — "די מעשה וועגען דעם ה' סאַנקין", "איטאַ'ס שטאָרט". אין יאָהר 1917 איז געשטאַרבען די מוטער פון סעמיאָן יושקעוויטש. דעם אייגענעם יאָהר איז ביי איהם געבוירען געוואָרען זיין צווייטע טעכטער. טויט און ניי לעבען כמעט אין איין צייט.

סוף מלחמה. אָנהויב פון בירגער קריג. די פריינד פון דעם שרייבער האָבען זיך דערמאָנט אין יאָהר 1919, אז עס זענען שוין אוועק 25 יאָהר פון זיין ליטעראַרישער טעטיגקייט און האָבען עס געפייערט אין אַ אינטימען קרייז. אין דעם אייגענעם יאָהר האָט ער פארענדיגט דעם דריטען באַנד פון "לעאָן דריי".

1920. דער אָנהויב פון די שווערע, ביז גאָר שווערע יאָהרען. דער אָנהויב פון אַ נויט. מען האָט געמוזט פארקויפֿען די בילדער פון הויז, אנדערע. זאכען. יושקעוויטש האָט געמאכט אַ גרויסע אָנ־שטרענגונג און איז אַרויסגעפֿאָהרען פון רוסלאַנד צוזאמען מיט זיין פאמיליע. געמאכט די געפעהרליכע רייזע איבער רומעניען, אָנגע־קומען קיין פאריז, געלעבט אַ צייט אין בערלין און ווידער צוריק קיין פאריז, וואו עס איז איהם באשערט געוועזען צו געפינען זיין לעצטע רוהע...

פאר דעם ערשיטערטען שרייבער, וואס איז פלוצלינג געבליבן בען אָהן אַנ'אייגענער סביבה. אָהן דער מעגליכקייט פיעל צו אַר־בייטען, אָהן שום מיטלען, מיט אַ פאמיליע אויף די הענד, פאר וועלכער ער האָט דאָס גאַנצע לעבען געזאָרגט אויף שריט און טריט, האָבען זיך אָנגעהויבען יאָהרען פון גרויסער מאטערניש. ער האָט נאָך פיעל געשריבען, ער איז צוויי מאָל אַריבערגעפֿאָהרען קיין אמעריקא, וואו מען האָט געשפיעלט זיינע פיעסען מיט זעהר אַ שעהנעם ערפֿאָלג. אָבער קומען צו זיך פון דער גרויסער ערשיטערונג האָט ער שוין קיין מאָל ניט געקאָנט. די איבערקעהרעניש אין רוס־לאַנד בלייבט אין צענטר פון זיין אויפמערקזאמקייט. ער לעבט מיט די איינדרוקען, וואָס ער האָט איבערגעלעבט און פון די אייני־דרוקען בעפרייט ער זיך קיין מאָל ניט. אין דער אייגענער צייט ווערט ער באהערשט אינגאנצען פון דער מורא און די זאָרגען פאר דעם גורל פון דער פאמיליע. ער האָט געפיהלט, ווי זיין הארץ הערט אויף צו ארבייטען אזוי ווי עס דארף צו זיין, ער האָט גע־וואוסט, אז עפעס האָט זיך איבערגעבראַכען אין איהם.

אין יאָהר 1923 פארברענגט דער שרייבער אין עמס און פאר־ענדיגט דאָ דעם ערשטען באַנד פון "עפיוזאָדען". דאָס בוך ווערט איבערגעזעצט אויף פארשיעדענע שפראכען און דרוקט זיך אין פאָר־לויף פון עטליכע חדשים אין דער ניו־יאָרקער אידישער צייטונג "טאָג", וואו יושקעוויטש בלייבט אַ שטענדיגער פאָפולערער מיט־

ארבייטער ביז די לעצטע טעג פון זיין לעבען. דער אידישער לעזער האָט געפיהלט אין יושקעוויטש'ען דעם פּאָלקסטימליכען אידישען דיכטער, וואָס שרייבט נאָר אין אַנ'אנדער שפראך. זיינע ביהנען ווערן אלץ פון אידישען לעבען, האָבען איהם צוגעצויגען א גרויסען אידישען עולם.

נאָך אייניגע פריידען זענען באשערט געוועזען דעם דיכטער אין די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען. אין פאריז האָט ער באלד געטראָפּען א קרייז פון טרייע, איבערגעגעבענע פריינד, וועלכע האָר בען איהם גרינגער געמאכט דאָס לעבען מיט זייער ווארימער פריינדשאפט. אין וויען, אין פארשיעדענע איטאליענישע שטעט, אין ניריאָרק, אין פוילען האָט מען אלץ עפּטער געשפּיעלט זיינע ווערק. ער האָט זיך גענומען צו דער פען און ווידער געשריבען. דאָס זענען געוועזען די לעצטע פריידען. דער טויט האָט שוין געלויערט. דעם לעצטען פרייטאָג, דעם 12 פעברואַר 1927, האָט ער זיך געפיהלט מונטער, געזונד. דריי א זייגער ביי נאכט האָט דאָס הארץ געפלאצט...

די טראגעדיע אין די עפיואדען.

פון דר. א. קאראלניק.

"די געשיכטע איז א גרויסער אנעקדאָט. דער אנעקדאָט איז דער היסטאָרישער עלעמענט, דער היסטאָרישער מאָלעקול" — האָט אמאָל געזאָגט דער פיהרער פון דער דייטשער ראַמאָנטיק, דער דיכטער פון דער "בלויער בלום" פרידריך נאָוואַליס. דער אנעקדאָט, דאָס איז ניט דער "וויץ", די קורצע, שאַרפע צוגעשפיצטע, צוגעפערטע ערצהלונג. ניט פון איהר רעדט נאָר וואַליס, ניט פון איהר רעדט ניצשע, ווען ער זאָגט: "פון דריי אנעקדאָטען איז עס מעגליך צו בויען דאָס בילד פון א מענשען אָדער פון א צייט, פון א גאנצער עפאָכע".

דער אנעקדאָט — וואָס זיי מיינען, דער אנעקדאָט, וואָס איך האָב דאָ אין זיין האָט געוויס גלייך אן אנדער נאָמען: מען רופט איהם דער עפיואָד. א שטריך — א קאָנטור, א סקיצירונג פון א בילד, ניט דאָס בילד אליין. אזוי מאלט דער מאָלער, שאפט דער מאָדערנער, ער וויל איך ווייזען א "שטיללעבען". — דער אלטער האָלענדער סנידער האָט געמאָלט ברייט און "געמיטליך" און, ווי ער האָט געמיינט, רעאַליסטישער פון דער נאַטור, נאָך דער ווירק ליכטיג. א טיש, אויף איהם א שיסעל, אין דער שיסעל עפעל, באַרען, פרוכטען פון אלע מינים. ער איז געווען "נאטורגעטריי" און נאטוראליסטיש, אלעס געצייכענט — אָבער פאַרט טויט. דער מאָדערנער מאָלער שענקט זיך די דעמאָליען, ער זעט בלויז פארבען, ליניען — אַנדייטונגען. און ווייל ער שטעלט זיך אָב אזוי צו זאָגען

ערגעץ וואו — בלייבט דאָס געפיהל פון גאר-ווייטער, פון ניט-
פארענדיגטקייט, ד"ה פון באוועגונג, און דאָס איז: לעבען.

ליטעראטור הויבט זיך אָן מיט דעם עפיוזאָד. עס איז די קורצע
ערצהלונג, דער פאקט אין זיין סטאטועסקער פאָרם. ער הויבט זיך
דערנאָך אָן צו פארטיפען. די סטאטוע ווערט רעליעף. סקולפטור-
מאלעריי, מיט פערספעקטיווע, מיט דעטאליען וואָס האָבען אייגענ-
טליך נ. - קיין שייכות צום פאקט אָבער זענען אין הינטער גרונט.
באלזאק איז דער טיפישעסטער ראָמאניסט פון דעם מאָלער-סטיל,
אָדער פון דעם מאָלער, וואָס איז א קלאסיקער, א נאטוראליסט. ער
מאָלט — ווירקליכקייט, ביז אין די קלנעסטע קלייניגקייטען. איהם
זענען זאָבען אָפט וויכטיגער ווי מענשען. דער רעהמעל, ווי דאָס
בילד אין איהם.

אָבער דער סטיל האָט זיך געביטען, אין דער מאָלעריי און אין
דער ליטעראטור. דאָס איז געווען די גרויסע רעוואָלמע פון די מאָ-
דערניסטען, די קוביסטען, די אימפרעסיאָניסטען, זיי האָבען ווידער
א מאָל באזייטיגט דאָס "ניט-באוועגענדע" און אַקצענטואירט זיך
אין דעם עצם, דעם עיקר.

אין דער מאָלעריי — דער מעטאָד. אין דער ליטעראטור:
דער עפיוזאָד.

אזוי ווי דער נייער שניצלער, פון "פרויליין עלזע", אזוי ווי
מארסעל פראוסט, וואָס שנירט אויף איין עפיוזאָד נאָך דעם צווייטען,
אזוי ווי אין לעבען — און לאָזט זיי זעהען מיטאיינאַנדר, שטעהענדיג
איינער ביים צווייטען אָדער אין א געוויסער לאָגישער צונויפגע-
בונדענקייט.

איך ווייס ניט, צי סעמיאָן יושקעוויטש האָט עס געטאָן בא-
וואוסטזיניג, אָדער ניט — אָבער עס איז א פאקט: ער האָט, ווילענ-
דיג צי ניט-ווילענדיג, וויסענדיג אָדער אויב-אויסמיטזיניג —
אריינגעפיהרט א נייע פאָרם ערצהלונג אין דער רוסישער ליטע-
ראטור: די פאָרם פון דעם "עפיוזאָד".

איד וויל דאָ ניט אריינגעהען אין א אלגעמיינער אפשאצונג
פון סעמיאָן יושקעוויטש, דעם שריפטשטעלער. די מיינונגען איבער
איהם זענען פארשידען. און, נאָך מיינ מיינונג, אלע אומריכטיג.
סיי — די וואָס שטעלען איהם אין דער רייהע פון די בעסטע, סיי

די וואָס מאַכען איהם צו קליינגער און ווילען אין איהם זעהען אַ מאַלער, ווי אַ מין אידישען מאַמין־סיביריאַק, און דערצו נאָך איינער וואָס האָט גענומען אַ פאַלשען טאָן.

מיר דאכט זיך, אז יושקעוויטש איז געווען פאר זיך אליין אַ פראַבלעם און אַז ער האָט איהם ניט געקענט לייזען. ער האָט געוואָלט באשרייבען די אידישע סביבה, אָבער ער האָט זי נאָר ניט געקענט — ער האָט דעם אמת־אידישען לעבען נאָר ניט געזעהען. אָדער ריכטיגער, ער האָט געזעהען בלויז די קאַנטורען, אָבער ניט דעם אייגענטליכען בילד. יושקעוויטש האָט געזעהן פון "ביטול", פון אסקעטיזם, פון ווייזען־ווערטיגקייט. פאר איהם איז די אידישע קולטור געווען אונטער זיבען זיגלען. און דערפאַר האָט ער געמוזט זיין אזוי, "נאטוראליסטיש" שרייבען אין אזא געקנסטעלטער שפראַך, דערפון איז "טיזא איפועסטעלאַ" און נאָך אזעלכע קוריאַד זיטעטען.

יושקעוויטש האָט ניט בעשאפען קיין איין אידישען טיפ, ווייל ניט דאָס איז געווען זיין געביעט, און ניט אין דעם זיין קראפט. ער איז געווען דורך און דורך אַ רוסישער שריפטשטעלער מיט רוסישע מאָטיווען, מיט אַ רוסישען קוק אויף דעם לעבען. זיינע "אידען" זענען ניט מעהר ווי רוסען, סלאווען אין אידישער פארקליי־דונג און מיט אַ אידישען אקצענט. איהר געפינט ביי איהם דעם טיפ פון לוקא, פון דעם הייליגען, פון דעם וואָרט טרייסטער, פון דעם צוזאגער אין אַלע מעגליכע פאַרמען און וואריאציעס.

דער גרויסער סימבאָל פון דער רוסישער ליטעראַטור האָט גע־פונען ביי איהם זיין אַפּקלאַנג און זיין פאראידישונג. אָבער עס האָט געפעהלט די פערוואקסענקייט פון דעם סימבאָל מיט דער סביבה.

און דאָס איז געווען יושקעוויטש'ס גרויסער פעהלער; ער האָט זיך ניט געקאַנט בעפרייען פון דעם סביבה־פאַראורטייל. ער, וואָס איז געבוירען געוואָרען צו זיין אַ סימבאָליסט, אַ מאַלער פון דעם אַבסטראַקטען, אַ מענש מיט אַן אייזערנעם סטיל און אַן אייזערנער פאַרם.

זיין סטיל: דער סטאקאטאָ; זיין פאַרם: דער עפיואָד. זיין סטיל: די פאַרמלאַזיגקייט, די כאַאָטישקייט אין פאַרם, דער פאַקט ארויסגענומען פון דער ווירקליכקייט — פארפלאַנטערט־

קייט, דאָס ריינע געשעהנע. יושקעוויטש האָט לאנג געזוכט זיין וועג, ביז ער האָט איהם — צופעליג ארויסגעפונען. און דוקא אין די לעצטע יאָהרען פון זיין שאפען. און גראָד דעמאָלט, ווען זיין "סביבה" איז צעשטערט און פערפלייצט געוואָרען. אומגעפעהר ווי א געדלעכער אדער א ביכער וואָרם וואָס ליגט א גאנץ לעבען איבער ביכער אדער אותיות און געפינט ערשט אויף דער עלטער, ווען ער ווערט בלינד — דעם וועג צו זיך אליין, צום שאפענדען איד.

יושקעוויטש אין רוסלאַנד, אין אָדעס איז געגאנגען אויף דער ליניע פון דעם גרינגסטען ווידערשטאנד. יושקעוויטש אין פאריז, אָבגעשניטען פון זיין הויז, האָט ענטדעקט אין זיך, — זיך אליין. און עס איז אויסגעוואקסען די דראמע: ווי "אלע אין מאַסקען א חוץ איינער", די ערצהלונג "זיבען טעג", און — "די עפיר זאָרען". צום ערשטען מאָל יושקעוויטש — דער פרייער, דער שאַ פערנער, איד וואָלט געזאָגט: צום ערשטען מאָל — דער קינסטלער. אפשר זענען די "עפיוזאָדען" די כאַראַקטעריסטישע ערשיינונג, ווייל דאָ איז אַ גרעניץ. האַלב־סביבה און האַלב־עפיוזאָד, האַלב געדונדען — און דאָך שוין פריי.

אומדירעקט ווערט אלצדינג דערצעהלט. קיינמאָל ניט — די צונויפגעבונדענקייט — תמיד די לויזע פון דעם צוזאמענהאנג ארויס־געריסענע פאַסירונג, ריכטיגער — איהר רעפּלעקס.

סימאָטשקע, דאָראַטשקע, סאַניעטשקע, סוחרים, מעקלערס, רוסען, אידען, מענער, פרויען, באַלשעוויקעס, "בורושויען" — אלע דורכאיינאַנדער — קליינע, שימערענדע ליכטעלאך אין א פינס־טערער נאכט. מען זעהט זיי ניט — זיי מיט דעם בילד. מיט די ליכטעלעך, מען זעהט בלוז, ווי דער שיין טוט א ציטער. שאַקעלט זיך, צופלאַקערט זיך און פאַלט ווידער אב. אויפגעלייכט דאָ — פאַרלאָשען דאָרט א טרוימף פון ליכטער און יעדער פון זיי פאַר זיך א זון — א קאַסמאָס און ארום איהם דרעהט זיך די ערד.

סימאָטשקע און דאָראַטשקע לעבען איבער די רעוואָלוציע און געהען פערביי, ניט פארשטעהענדיג וואָס דאָס איז. פאַר זיי — איז דאָס אויך בלוז א גרופע פון עפיוזאָדען, אָהן א צוזאמענהאנג. עפעס שיסט איינער, אַנ'אנדערער ווערט דערשאָסען — עפעס הייסט איינער, אַנ'אנדערער פאַלגט — ווער וועמען — צו וואָס, דאָראַטשקע און סימאָטשקע פארשטעהען עס נישט. און ווער פארשטעהט!

דאָס איז דאָך די טראגעדיע פון דעם לעבען, דעם יחיד'ס ווי דעם כלל'ס. — די טראגעדיע פון יעדעם געשעפף; אין דעם מאַמענט, ווען עס איז — האָט עס ניט קיין צוזאמענהאַנג — און דערנאָך ווען עס איז געוואָרען — האָבען מיר דעם פאָדעם פאר'לאָרען.

א לאַבירינט — און מיר בלאַנזשען אין איהם. יושקעוויטש האָט אזוי געזעהען די רעוואָלוציע. און געזעהען זי ווי א קינסטלער, אָהן האַס, אָהן ליעבע, אָהן א פערזענליכער באַציהונג. ער האָט זי בלויז געזעהען — און אָבגעמאַלט, אזוי ווי זי האָט זיך איהם געוויזען.

און דערפאר איז זי אזוי לעבעדיג, אזוי אמת'דיג ארויסגעקומען, פונק אויף פונק איך וואָלט געזאָגט קוק נאָך קוק — און זעה: עס שטעהט פאר דיר א בילד.

בלויז דו מוזט אליין זיך אריינטראכטען — כדי איהם צו פארשטעהען, דו מוזט אליין געפינען אין איהם די נויטווענדיגקייט און דעם צוזאמענהאַנג.

העכער צוואנציג יאָהר האָט יושקעוויטש געזוכט זיין וועג צו זיך, און ניט געפונען — די גאנצע רוסישע ליטעראטור האָט געגארט און געדאכט נאָך נייע פאָרמען. באַפרייאָונג פון דעם טורגעניעווי סטיל, דעם ריינ-מאַלערישען, פון דעם דאָסמאַיעווסקי-איניפלוס, דער דיאלעקטיק פון דעם דענקען וואָס האָט זיך פארשטעלט פאר פסיכאָ-לאָגיע.

די רוסישע ליטעראטור האָט בעדארפט ווערען קינסטלעריש, די רעוואָלוציע האָט אויך דאָ געשאַפען א מעגליכקייט פאר דעם איבערברוך, יושקעוויטש האָט די מעגליכקייט אויסגענוצט.

עפיואדען

ערשטער עפיואד

I

שוין צוויי משוגע'נע טעג האָט מען זיך געאיילט מיט דער שנעלער עוואקואציע. איבער די וויסטע, אויסגעשטאַרבענע גאסען, וואָס האָבען פון ווילדען שרעק איינגעהאלטען דעם אָטעם, האָבען מארשירט סאָלדאטען אין ווינטערדיגע קליידער און אָפיצירען האָבען מיט הייזעריגע, צאָרענדיגע שטימען צוגעוואָרפען צו די גרופקעס נייגעריגע, וואָס האָבען זיך געטוליעט ארום די טוירען: — פארמאך די טויערען, אז ניט שיסען מיר.

די דאָבראָוואָלצעס זענען אוועק. וואוהין? קיינער האָט ניט געוואוסט. געווען קלאנגען, וואוהין זיי זענען אוועק, אָבער קיינער האָט ניט געגלויבט. ווידער האָט זיך געענדיגט עפעס א לעכען און א נייעס האָט זיך אָנגעהויבען, אזוינס, וואָס אלע האָבען שוין אמאָל פארזוכט. און דאָס אלץ איז אלעמען אזוי דערעסען געוואָרען, אז יעדער אייגער האָט געטראכט, ווי פטר'ט מען עס נאָר איבער און מען ראַטעוועט זיך מיט'ן לעבען.

די סאָלדאטען האָבען פינסטער געשפאנט, מיט בעהאלטענער בייזקייט, און עס האָט זיך געפיהלט, אז ווען ניט די מורא פאר "נאטשאַלסטוואָ" וואָלטען זיי זיך אן עצה געגעבען מיט דער שטאַרט איינס און צוויי. עס האָט זיי געשראַקען דער פראָסט און די נאכט, וועלכע האָט זיך אָנגערוקט. אָבער עס האָבען זיי געמונטערט די שטימען פון די אָפיצירען:

— עי, די טויערען פארשליסט, אז ניט וועלען מיר שיסען.
און די הענט, וואָס זענען פארגליווערט געווען פון קעלט,
האָבען פון זיך אליין געכאפט זיך פאר די באיאָנעטען און קרום, ביז
האָבען געבליצט די אויגען.

אין האפען, ביי די שיפען, האָט מען פון אינדערפריה אָן
געראבעוועט. די קרבנות זענען געווען יענע גליקליכע, וואָס האָבען
געוואָלט פארלאָזען די שטאָרט. עס האָט געהילכט א געוואלד און
א געיאָמער. קערב פלעגען פארשווינדען, מען האָט פון מענשען
אראַבגעריסען די קליידער און געשלאָגען זיי.

אין שטאָרט זענען ארויס באַנדעס אין גאס און גענומען זיך
אריינרייסען אין די הייזער. מען האָט זיך געריכט אויסצושעכטען
ביי נאכט די זשידעס און די בורזשויען. עס שטאָרט האָט מען ביז,
מיט לוסטיגער נקמה, דערשאָסען אויף טויט די יעניגע, וואָס זענען
אַפגעשטאנען, אויך פארשפעטיגטע אָפיצירען און סאָלדאטען.

אין די הייזער פון די הויפטגאסען האָבען מענשען געהאלטען
וואך. זיי זענען געווען באוואָפנעט מיט רעוואָלוערען. די געוועהנ-
ליכע קליידונג פון דעם בורזשוי, דער קאפעליוש, די פוטערנע היטעל,
דער קראגען, זענען פארשוואונדען.

עס איז געווען דער סוף פון א בייזען פעברואר. א שווערער,
פינסטערער הימעל, פארקלאפט דאכט זיך אויף אייביג מיט כמארעם,
און א ווינט, שארף ווי א מעסער. מען האָט געוואָלט, עס זאָל אויס-
פאלען א שניי און מען פלעגט זאָגען: "די נאכט וועט געוויס שנייען".
אין די הויפען האָבען זיך שוין געפריינדעלט דאמען מיט באַבעס.
אלע האָבען זיי געזידעלט די האַבראָוואָלצעס. יעדער האָט זיך גע-
ריסען אויסצוזהען באַלשעוויסטישער. מען האָט מורא געהאט פאר
מסירות.

אין דעם רייכען, רהיגען, ניימאָדיש מעבלירטען גאסט-צימער
ביי סעמיאָן מיכאילאָוויטש גרעסער'ן, אָדער סימאָטשקע, ווי די
נאָהנטע האָבען איהם גערופען, איז געווען ווארים ווי אין מאי.
נעכטען אַווענט האָט מאשא, מיט דער הילף פון איהר מאַטראָז
פעדיא, גוט אויסגעהייצט אלע פיער אויווענס אין דער וואוינונג.
וועגען עוואקואציע איז נאך קיינעם אויפ'ן זינען ניט געקומען. און
איצט האָט דער טערמאָמעטער אין די צימערען געוויזען 14 גראד.

סעמיאָטשקע, אין א וועסט און שטעק־שיך, א ניט־געוואַשענער און
ניט־דאזירטער, האָט זיך אַרומגעיאָגט איבער'ן צימער, מורא'דיג
צעטומעלט פון דעם פּלוצלינגען אומגליק, און ניט געקאָנט זיך גע-
פינען קיין אָרט. ער האָט מורא געהאט א קוק צו טאָן, וואָס עס
טוט זיך אין גאס אָדער אין הויף; נאָר אזוי ווי קוקען ערגעץ האָט זיך
איהם פאָרט שטאַרק געוואָלט, האָט ער זיך יעדער וויילע אָפּ-
געשטעלט ביים טערמאַמעטער, יעדער וויילע איבערגעליינט אין די
געדאַנקען "פּערצעהן", און סאַפענדיג מיט'ן בויך גערעדט צו זיין
דאָראַטשקע'ן:

— רעוואָלוציע! ווי געפּעהלט דיר אזא רעוואָלוציע, דאָ-
ראַטשקע? די כּאַלערע זאָל זיי נעהמען. עפעס א קאָדריל איז עס
און ניט קיין רעוואָלוציע! היינט דאָבראָוואָלצעס, מאָרגען כּאַלשע-
וויקעס, היינט — די אהער, מאָרגען — יענע אהין. אפילו קיין
רעוואָלוציע קענען זיי ניט מאכען ווי עס דאַרף צו זיין!

— וואָס־זשע דען פאַר א רעוואָלוציע וואָלסטו געוואָלט? —
האָט דאָראַטשקע זיך אָפּגערופּען, וואַרפּענדיג א בליק אויף
סאַנעטשקע'ן און זינאָטשקע'ן, צוויי יונגינקע אַלמנות, וועלכע זי
האָט מקרב געווען און אַריינגענומען צו זיך אין הויז, ווען זייערע
מענער זענען אומגעקומען אין מלחמה.

— וואָס פאַר א רעוואָלוציע? — האָט זיך סימאָטשקע פאַר-
לאָרען פון דער פּראַגע. וואָס מיינסטו, וואָסערע? רעוואָלוציעס
פּעהלען מיר? וואָס פּערגעסטו פאַר א זאַכען? אבער אויב זיי מאכען
א רעוואָלוציע זאָל עס זיין א רעוואָלוציע און ניט עפעס קיין ראַסעל-
פּלייש. מען טאַנצט א קאָדריל אויף אונזערע רוקענס. דער רוה זאָל
זיי נעהמען!

— איך פּרעג ניט — האָט דאָראַטשקע באַמערקט. — דו
זאָגסט און איך ענטפּער. דער גאַנצער שמועס אינטערעסירט מיך
איצט ניט.

"א מערקווירדיג קאַלטבלוטיגע פּרוי" — האָט סימאָטשקע
א טראַכט געטאָן און ווידער צוגעשפּרונגען צו זיין טערמאַמעטער.
"פּערצעהן גראַד, וואַריס, אויף מיין וואָרט. פּערצעהן! אן אויס-
געצייכענטע ציפּער. איינס און פּיער — פינף, פּיער אָהן איינס —
דריי. דאָס זיינען דאָך מיינע געליעבטע ציפּערן. נישקשה, מיר וועלען

זיך איצט אויך ארויסדרעהען. ווען עס וואָלט זיין זעכצעהן, וואָלט געווען שלעכט. פונדעסטוועגען בין איך זעהר איבערגעשראָקען. אפשר מאכען א שנעפעל, כדי דערמינטערען דאָס האַרץ? אָדער מען דארף ניט? האָ? איך וועל נעהמען. געהט עס צום טייוועל. וועל פרעהליכער ווערען. כאַטש פון וואָס איז דאָ פרעהליך צו ווערען? ניין, מען דארף ניט. געהט עס צום טייוועל. וואָס עפעס פון דער העלער הויט קאָניאק? וואָס שטעה איך ווידער ביים טערמאָמעטער? א יא, איך ווייס — פערצעהן!

— איך מיין — האָט דאָראַטשקע איינגרוימט אויפ'ן אויער סאָניעטשקע, א יונגער פּוּלבלוטיגער ברונעטקע מיט א פארריסען נעזעל און א קאָנטראַלטאָ — אז צו קיין פּאָגראַם וועט ניט קומען. ווי מינט איהר? נאָר רעדט שטיל. סעמיאָן גריגאָריעוויטש, אז ער וועט דעהערען דאָס וואָרט "פּאָגראַם", וועט מען איהם ניט קאָנען באַרוהיגען.

— איך מיין אויך, אז קיין פּאָגראַם וועט ניט זיין, — האָט סאָניעטשקע געזאָגט. — איידער די פּאָגראַמשיטשיקעס וועלען זיך א ריהר טאָן, וועלען שוין די באַלשעוויקעס זיין אין שטאָדט. מיט זיי האָבען מיר ניט וואָס מורא צו האָבען.

— פארוואָס זושע קומען זיי ניט אזוי לאַנג? — האָט דאָך ראַטשעקע אומגעדולדיג געפרעגט, פונקט ווי נאָר צוליעב איהר האָבען די באַלשעוויקעס געוואָלט אייננעהמען די שטאָדט. — שוין צוויי טעג, אז זיי מאטערען אונז. מען דארף געהן ניכער. זיי, ווי נאָר זיי וועלען אריינקומען, וועלען דאָך באלד מאכען אָרדנונג. עס וועט נאָך בעסער זיין, ווי מיט די דאָבראָוואָלצעס. איצט זיינען די באַלשעוויקעס קעם, זאָגט מען, גאָרנישט ווי אמאָל. זיי זיינען געוואָרען ווי אלע מעהר שיסען זיי שוין ניט. אז זיי האָבען די מאכט, טאָ צו וואָס שיסען? סעמיאָן גריגאָריעוויטש האָט פריהער מיט זיי געארבייט און וועט איצט אויך ארבייטען. די באַלשעוויקעס קאָנען זיך אָהו אונז ניט באַנעהן.

— דערפאר זענען זיי טאקע אנדערש געוואָרען, ווייל זיי קאָנען זיך אָהן בורזשויען ניט באַנעהן, — האָט זיך אָנגעשטויסען זינאָטשקע, א לופטיגע בלאַנדינקע מיט בלויע אויגען, ווי בא א דייטשקע, און א סאָפראַנאָ.

— אך — האָט דאָראַטשקע זי איבערגעשלאָגען — איך וועל זיך נאָר דעמאָלט באַרוהיגען, ווען די באַלשעוויקעס וועלען שוין אָנקומען. וואָס שלעפט זיך באַ זיי אזוי? ווייסען זיי דען ניט, וואָס עס טוט זיך אין שטאָרט. ווען איין מאַכט געהט אוועק און די אנדערע איז נאָך ניטאָ? מען וועט דאָך אָנהויבען ראַבעווען! מײן סימאָטשקע האָט אזוי מורא פאַר רויכערייען. נאָכ'ן ראַבעווען הויבט זיך געוועהנליך אָן אַ פּאָגראָם. שוין צוויי נעכט ווי ער שלאָפט ניט.

— וואָס סוד'ט איהר זיך דאָרט? — האָט זיך סימאָטשקע צו זיי פּלוצים אויסגעררעהט.

— סוד'ן זיך! — האָט דאָראַטשקע דערשראָקען געענטפּערט — ווייסט ניט וועגען וואָס ווייבער סוד'ן זיך? מיר האָבען גערעדט וועגען מאַשא'ן און דעם מאַטראָן. געפונען אַ צייט ווען אוועקצוגעהן פון שטוב. וואָס טוה איך ניט פאַר איהר — יעדען חודש מתנות. און צוליעב וואָס טוה איך עס? צוליעב אזא מינוט ווי איצט. נעהמט זי און געהט זיך אוועק פונקט אין אזא מינוט מיט איהר מאַטראָן. דו זיי און באַשיץ דיין גוטע באַריניע. איך דארף ניט דו זאָלסט זיך אַרומשלעפען. אָבער זיי האָבען שוין דערשמעקט, אז די באַלשעוויקעס קומען, און זיי פאַררייסען די נעזער.

— און איך פאַרשטעה זי יאָ — האָט סימאָטשקע סומנע געזאָגט. — זי מעג טאָקע פאַררייסען די נאָז, ווייל איצט איז איהר צייט. און ווען אפילו ניט, איז זי און איהר מאַטראָן פּאָרט גוים. זיי זענען ביי זיך. און איך מיט מײן גאַנצען קאַפיטאַל בין ווערט אַ גראַשען. אַ אידן פאַר וועמען, אַ שטייגער, דאַרף מאַשא און איהר מאַטראָן מורא האָבען? קומען באַלשעוויקעס, זענען עס אייגענע מענשען. גענעראַלען? אויך אייגענע מענשען. וואָס אַרט זיי רעוואָך לוציע? און מיר אלע וועלען אומקומען אין דער רעוואָלוציע. וואָס מיינט איהר, עס וועט זיין אַ פּאָגראָם?

— ווי קומט איצט אַ פּאָגראָם, סעמײַן גריגאָריעוויטש? — האָט סאַניעטשקע לוסטיג געענטפּערט. — זיי וועלען ניט באַוויזען! די באַלשעוויקעס שטעהען שוין הינטער דער שטאָרט און וועלען ניט דערלאָזען. באַלשעוויקעס דאַרפען אָרדנונג, ניט קיין פּאָגראָם.

— הייסט עס, סאַניעטשקאַ, איהר זייט זיכער, אז ניט — האָט סימאָטשקע געזאָגט, דערפיהלענדיג אַ וואַרימע האָפּענונג אין האַרצען.

— איך ציטער די גאנצע צייט נאָר פאר דעם. איך וויל ניט טראכטען וועגען א פאָגראָם, און פונדעסטוועגען טראכט זיך פאָרט. איך פאר מאך די אויגען אָדער פאררויכער א פאפיראָס, דערזעה איך באלד א פאָגראָם. דאָ שעכט מען, דאָרט שעכט מען, וועט מען אהער אויך קומען.

גרעסער האָט געשוויגען, מורא געהאט ארויסצוזאָגען זיינע געדאנקען. אָט קומען פאָגראַמשישקעס, רייסען זיך אריין אין הויז און פאר איהם אין די אויגען פארגעוואלדיגען זיין דאָראַטשקע.

”לֵאמִיר א טראכט געבען, ווי מען וועט זי פארגעוואלדיגען. מיך וועט מען, פארשטעהט זיך, האלטען ביי די הענד. איך וועל אנהויבען שרייען, וועט מען מיר געבען קלעפ איבער'ן קאָפּ און זאָגען: קוק זיך צו, זשידאָוסקאָיא מאָרדא, קוק זיך צו! ניין, איך קאָן וועגען דעם ניט טראכטען. איך ווער משוגע.”

— וואָס רעדסטו ווידער וועגען פאָגראַמען, און נאָכאמאָל וועגען פאָגראַמען — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, און פון שרעק איינגעגראָבען דאָס פנים אין די הענט. — צו וואָס זאָלסטו זיך פייניגען אומזיסט? עס וועט ניט זיין קיין פאָגראָם.

— קיין פראגע ניט, אז עס וועט קיין פאָגראָם ניט זיין — האָט פארזיכערט סאָניעטשקע און דורכגעקוקט זיך מיט דאָראַטשקע'ן און זינאָטשקע'ן.

— מען וועט מורא האָבען פאר די באַלשעוויקעס — האָט זינאָטשקע באשטעטיגט.

דעם אמת געזאָגט, האָט זיך מודה געווען גרעסער, איך הויב אָן אפילו א ביסעלע ליעב צו האָבען די באַלשעוויקעס. זיי זענען דאָך נעגען פאָגראַמען. איך בין די גאנצע נאכט ניט געשלאָפען, געטראכט וועגען די באַלשעוויקעס און האָב זיי ליעב באקומען. געהערט אזא מין: מוז ליעב האָבען יענע, וועלכע ווילען מיך אלס בורזשוי פאר ניכטען. זאָג עס א גוי, וועט ער דען דאָס פארשטעהען? וועט מיך אַנרופען באַלשעוויק...

— די באַלשעוויקעס, אז זיי וועלען אריינקומען — האָט דאָראַטשקע גענומען דערזעהלען א מעשה'לע — וועלען זיי גלייך מאכען אָרדנונג. זיי וועלען ארעסטירען די באַנריטען און כוליאַגאד נעם, און מען וועט ווידער קאָנען אין אָווענט שפאצירען אין גאס.

מיר וועלען געהן צוגאסט, געהן אין טעאטער. קיינער וועט שוין
מעהר ניט נאָכיאָגען זיך פארנאכט נאָך אירען, ווי דאָס האָבען
געטאָן מענשען אין אָפיצירישע מונדירען, פארשלעפען זיי צו זיך
אין די האַטעלען און שלאָגען און באַרויבען. מען וועט מעהר ניט
נאָכיאָגען אירישע פרויען און מיידלעך און פארגוואַלטיגען זיי אין
די נומערען פון די האַטעלען. די באַלשעוויקעס דארפען עס ניט.

— יאָ — האָט איינגעשטימט סימאָטשקע — אָבער פונקט
אזוי האָט מען דאָך גע'טענה'ט פריהער, ווען די באַלשעוויקעס זענען
אוועק און די דאָבראָוואַלצעס זענען אריין.

דאָראַטשקע האָט אויפגעהערט צו רעדען. אין גאסט-צימער איז
טונקעל, נאָך מען האָט קיין חשק ניט געהאט אָנצוצינדען די עלעקט-
ריק. פון דער כמורנער שטילקייט, פון דעם שווייגען אין גאסט, האָט
זיך אין האַרצען פאר'גנב'עט א שרעק. סימאָטשקע'ן האָט זיך שטארק
געוואַלט א קוק טאָן דורכ'ן פענסטער. וואָס קומט פאַר אויף דער
שרעקליכער גאסט?

אָט שלייכט זיך ביי דער וואנט א זעלנער מיט אן אָפענעם
שינעל. די ביקס פאַראויס, ווי א גולן אין א וואַלד. קוקט זיך אום.
אויפ'ן ראַג רויטעלט זיך נאָך פון נעכטען די ניט-אָפגעראמטע לוזשע
מיט מענשליך בלוט, א ריעזיגער פלעק פון זשאוועררויטען קאָליר.
דערביי ליגט א טויטער, די הענט ברייט צעוואָרפען. ווער עס האָט
איהם דער'הרג'עט ווייסט מען ניט. דער זעלנער שלייכט זיך אלץ
צום קערפער, ווייזט אויס, א גרויל. ווייסט איז די רעוואָלוציאָנערע
גאסט און ווארט פאר'צער'ט אויף שלאכטען. א זעלנער לעבען טויטען
קערפער. אומגעקוקט זיך, געשטעלט זיך אויף די קניע. טוט אויס
דעם טויטען. און פלוצים דער דונערדיגער קראך פון א קאנאָנען
שאָם. עס האָט זיך אָנגעהויבען. דער סאָלדאט האָט זיך אראָפגעזעצט,
נאָך באלד געטאָן א שפרונג אויף און מיט דער ביקס אונטער'ן אָרעם
אנטלאָפען. סימאָטשקע האָט איהם שוין ניט געזעהן.

II

— וואָס איז דאָס? — האָט סימאָטשקע ניט מיט זיין קול
אויסגעשריען און צעטומעלט אָנגעקוקט די פרויען. — מען שיסט
נאָר? ווער שיסט, האָ?

ער האָט זיך אויף א וויילע צוגעזעצט פון שרעק, פונקט ווי ער וואָלט זיך געריכט, אז דער דונערדיגער קלאַפ וועט פאלען אויף זיין קאָפּ. כאַלד אָבער איז ער אויפגעשפרונגען און א וואָרף געטאָן זיך טיעפער אין צימער מיט א געשריי:

— מען שיסט! האָ? וואָס איז עס געווען — א שאָס, אָדער מיר האָט עס זיך אויסגעדוכט? אפשר א דונער? נאָר ווי קומט אין פעברואַר א דונער?

א נייער שאָס האָט איהם אריינגעזעצט אין שטול און א צווייטער טער האָט איהם אויפגעהויבען. אנטלויפען! נאָר וואוהין אנטלויפט מען? אָדער לעגען זיך אויפ'ן דיל? די פרויען זענען אויף די פיס. פארוואָס אויף די פיס? שיסען פון קאנאָנען אויף א שטאָרט! און ווער שיסט? די באַלשעוויקעס! די דאָבראָוואַלצעסן אפילו ניט געוואָרענט אפריהער. וואָלטען זיי כאַטש אָנגעזאָגט: באהאלט זיך. מען שיסט פון קאנאָנען אויף מענשען, אויף אונז, אויף אונזערע טייערע הייזער. פארוואָס אויף די הייזער, פארוואָס אויף אונז? וואָס זענען מיר שולדיג? און דאָס הייסט רעוואָלוציען לעג זיך אוועק, זאָג איך דיר, איך שטארב אויב דו לענסט זיך ניט.

— וואָס שרייסטו? — האָט איהם דאָראַטשקע אָפגעשמעלט. — אויף וועמען שרייסטו? ווער הערט דיך? און ווען מען וואָלט יאָ געהערט, ווער וואָלט דיך דען געווען געפאָלגט? ווייסט דען ניט, וואָס דאָס איז? יענע האָבען געדארפט אונז באראבעווען, און די דארפען אונז באראבעווען. אין דעם שטעקט די גאנצע רעוואָלוציע. זיי האָבען גרויס רחמנות אויף אונז, אויף אונזערע הייזער. הער אויף צו לויפען איבער'ן צימער. האָב אין זינען דיין האַרץ.

— מיינסט אפשר, אז איך האָב מורא? — האָט סימאָטשקע געמורמעלט, דאָ זעצענדיג זיך און דאָ אויפשפרינגענדיג ביי יעדען ניייעם שאָס. — ניין, איך האָב ניט מורא; דאָס הייסט, איך האָב שוין אזוי מורא, אז עס איז פונקט ווי איך וואָלט קיין מורא ניט געהאט. וואָס האָב איך דאָ געזאָגט? איך פארשטעה ניט, וואָס איך האָב געזאָגט. א שרעק, א גרויל! האָט ער פלוצים גענומען פארויזערען סאָניעטשקע'ן, אָננעמענדיג זי ביי דער האַנט. — איהר פארשטעהט, מען שיסט אין שטאָרט אריין, וואו עס זיינען פארהאן אזוי פיעל קינדער, אין סאמע שטאָרט אריין, אויף הונדערטער טער מענשען וואָס זענען גאָט די נשמה שולדיג. ווער האָט אויס-

געטראָגען די גאנצע רעוואָלוציע? נאָר מיר און נאָר מיר אליין.
טאָ האָט כאָטש מיט אונז איינזעהען דערפאר, ווען מיר וואָלטען
דאָ ניט געארבייט, וואָלט איהר דאָך געלעגט די צייהן אויף די
פּאַליצעס. זענען געקומען דאָבראָוואָלצעס, האָבען מיר זיך אונטער-
געגעבען, געגעבען זיי פרעסען, אויסגעהאלטען זיי. זענען געקומען
באַלשעוויקעס, האָבען מיר יענע אויך געקאָרמעט, יענע אויך געלט
געגעבען. פארוואָס זשע קומט אונז, מען זאָל אויף אונז שיסען?
— האָט ער ווידער א געשריי געטאָן, ווען דער מאַנסטער האָט
ארויסגעלאָזט א מורא'דיגען קנאל, וואָס האָט זיך דורכגעקייקעלט
איבער'ן דאָך.

— אין קעלער אריין — האָט אויסגעשריען דאָראַטשקע.
— אין קעלער, — האָט גרעסער איבערגע'חור'ט, געוואָלט
פארשטעהען וואָס זי מיינט דערמיט. — נאָר פארגעסען, אז אויף
דער וועלט זיינען דאָ קעלערס. זאָל מען געהען!
— איהר, זינאָטשקע, נעהמט די פלעריס, די פוטערס און א
קישען פאר סעמיאָן גריגאָריעוויטש'ן. און איהר, סאָניעטשקע, לעגט
אריין אין קערבעל ברויט, קעז, וואורשט, מיט איין וואָרט אלץ,
וואָס מען דארף, עס הויבט זיך שוין אָן א טייער לעבען.
— געהט, געהט. מיר וועלען באלד אלץ ברענגען — האָט
זינאָטשקע געזאָגט. — מיר האָבען ניט מורא. ווארט ניט אויף אונז,
סעמיאָן גריגאָריעוויטש. אום נאָטעס ווילען, געהט. זאָרגט זיך ניט
פאר אונז.

— די ליכט — האָט דאָראַטשקע דערמאָנט.
און אָט זיינען אלע אין קעלער, וואו עס איז קאלט און ברודנע,
וואו עס זענען אָנגעוואָרפען קופעס אלטווארג. פאר סימאָטשקע'ן
און דאָראַטשקע'ן האָט מען אראָפגעבראכט צוויי שטוהלען. אויף די
קיך-טרעפּ הערט מען שטימען. סאָניעטשקע און זינאָטשקע שטעהן.
סימאָטשקע האָט אָנגעטאָן דעם פוטער, צוגעדעקט די פארפראָרענע
פּיס מיטן פלעד. א הויכע, דינע ליכט ברענט געל, ווי א יאָהרצייט-
ליכט. און עס בענקט זיך נאָכ'ן היימליכען, ווארימען גאסט-צימער.
עס ווילט זיך צולעגען זיך אויף דער זאפע און אָן אלץ פארגעסען.
אויבען, איבער'ן דאָך שפיעלען די דונערען. פונקט ווי איינער
וואָלט געפרעגט: "מען מעג?" און דער אנדערער צעגערט אביסעל
און ענטפערט: "יאָ." א שווערער, נודנער "באָך" און דערנאָך א

הוושען. און עס ענטפערט אן אייזערן געמורמעל מיט א דיסקאנט:
באך, באך, באך.

סימאָטשקע האָט איינגענורענט די נאָז אין דאָראַטשקע'ס
ווארימען, ווייכען אקסעל, און איז ווי געשטאַרבען. דאָס הארץ ווארט
אויף א רונער, כדי אליין א בוכע צו טאָן מיט א רונער. זינאָטשקע
האָט אָנגעטאָן דאָראַטשקע'ס אלטען פוטער. זי טופעט מיט די פיס,
כדי זיך אָנצווארימען, און דערצעהלט:

— ערשטענס — אין דער צווייטער זייט קעלער זיצט דער
אדוואָקאט באַלדיראָוו מיט ווייב און קינדער. פלעגט שטענדיג אויף
א דראַשקע פאָהרען, און אונזער דוואָרניק סטעפאן פלעגט זיך
אפילו ניט דערוועגען צוצוגעהן צו איהר נאָהנט. און איצט דארף
מען דאָ זיצען ווי א הוהן און אונטער'חנפ'ענען זיך צו סטעפאנ'ען,
אז ער זאל אויף איהם ניט מסר'ן די באַלשעוויקעס. זי האָט דאָך
געמיינט, אז די דאָבראָוואַלצעס בלייבען דאָ אויף אייביג. מיט זיי
צוזאמען זיצט דאָך דער פרידענס-ריכטער קאָסטין מיט זיין מוטער
און שוועסטער. און אין צווייטען ווינקעל די מאָדיסטקע שניידערמאן
מיט איהר ברודער און שוועסטער. איהרע טעפיקער האָט זי באַ-
האלטען ביי סטעפאנ'ען. מיר וואַלטען עס אויך בעדארפט טהון.
די באַלשעוויקעס וועלען דאָך צונעהמען אלץ ביי די בורזשויעס.

— און נאָך ווי וועלען זיי קוילען די בורזשויעס, האָט זיך
פלוצלינג אָנגערופען סאַניאַ. — וואָס, זענען זיי בעסער פון די
דאָבראָוואַלצעס. — סעמיאָן גרינגאַריעוויטש וועלען זיי ניט טשעפען,
האָט מיט א זיכערהייט געענטפערט דאָראַטשקע. ער וועט ארכייטען
מיט זיי. סיי ווי סיי קאָנען זיי ניט אויסקומען אָהן די בורזשויעס.
— פארשטעהט זיך, קענען זיי ניט, האָט זינא צוגעגעבען מיט
א איבערצייגונג.

— וואָס פלאַפעלט איהר, זינאָטשקע, אלץ וועגען נאריש-
קייטען? — האָט זיך סימאָטשקע אָפגערופען. — איהר זאָנט בעסער,
קאָן אהער טרעפען א קויל, אָדער ניט? איך מייך, אז עס קאָן ניט.
— איך וואַלט אין צימער אויך ניט מורא געהאט צו זיצען
— האָט זי געענטפערט.

— זעהט נאָר, זעהט — האָט סאַניעטשקע שטיל געזאָגט —
דער סוחר מייעראָוויטש געהט אהער מיט זיין פאמיליע. זיי טראָגען
א קערבעל מיט עסענווארג און קישענס. און ער געהט מיט א ליכט.

— דאָס איז גוט — האָט זיך סימאָטישקע געפרעהט, עס וועט
כאָטש זיין היימליכער. — זאָלען זיי קומען. ווי געפעלט עס אייך,
נאום מאָיסעוויטש? — האָט ער א געשריי געמאָן צו מייעראָד
וויטש'ן, וועלכער איז געגאנגען מיט אן ארויסשטארטשענדען בויך
און אן אָנגעצונדענער ליכט.

— וואָס איז דאָ צו געפעלען? — האָט נאום מאָיסעוויטש
געענטפערט מיט א שמייכל. — געה דו, טייערינקע, אפריהער —
האָט ער זיך געווענדעט צו זיין איבערגעשראָקענער פרוי און
געווארט, זי זאָל דורכגעהען מיט די קינדער. — מיר זענען שוין
געוועהנט צו אזעלכע פארגעניגענס. און איהר האָט זיך נאָך אלץ
ניט צוגעוועהנט? עס איז דאָך ניט דאָס ערשטע מאָל, און מסתמא,
מיט גאָט'ס הילף, ניט דאָס לעצטע מאָל. מיר האָבען זיך דאָך
געפרעהט, וואָס די רעוואָלוציע איז געקומען, איי, שוטים, איי וויי
פיעל שוטים זיינען דאָ אויף דער וועלט. איך האָב זיך טאקע ניט
געפרעהט, אָבער וואָס קומט דערפון ארויס? איי וויפיעל שוטים
זיינען דאָ אויף דער וועלט.

— מיר איז עפעס פרעהליכער געוואָרען פון אייערע ווערטער,
נאום מאָיסעוויטש. אפשר וועט איהר זיך צוועצען צו אונז?
סאָניעטשקע, כרענגט א שטוהל.

— איך קאָן זיך צוועצען לעבען אייך אויך, סעמיאָן גרינאָד
ריעוויטש. וואָס איז דער אונטערשיעד? אָט געהט צו אונז דער
אדוואָקאט גרינבערג מיט א קישען און א ליכט.

— וואָס, וויקטאָר אראָנאוויטש — האָט ער זיך געווענדעט
צו גרינבערג'ן מיט א געלעכטער — ווער איז געווען גערעכט, ווען
איך האָב געזאָגט, אז די גענעראלען בלייבען נאָר איין וואָך לעבען?
איך, טייערער, דערשמעק באלד א טויטען. ווי באלד דאָס ברויט
האָט גענומען אויסגעהן, איז עס געוואָרען פאר'חתמ'עט און פאר-
זיגעלט, מעגט איהר דאָרטען שרייבען אין די צייטונגען וואָס איהר
ווילט.

— און איך זאָג אייך, נאום מאָיסעוויטש — האָט גרינבערג
געענטפערט, אויפהויבענדיג דעם קאָלנער פון פוטער, — אז די
באָלשעוויקעס וועלען זיך דאָ מעהר ווי צוויי וואָכען ניט האַלטען.
— ס'הייסט, האָט איהם איבערגעשלאָגען מייעראָוויטש, איהר
ווילט, זיי זאָלען זיך האַלטען. דאָ ניט מעהר ווי איין וואָך. גוט וואָס

איך גלוסט זיך דאָס. מיר אויך דאָס אייגענע. אָבער זיי וועלען
דאָך אונז ניט הערען...

— און איהר דארפט טאקע האָבען, אז זיי זאָלען אונז הערען!
און אויב זיי וועלען הערען אנדערע איז אייך שלעכט. הערט וואָס
איך זאָג אייך: זיי זיינען נאָך ניט אריין, און שוין שלאָגט זייער
לעצטע שעה. איך האָב אינפאָרמאציעס פון א פארטרויענסווערטען
מקור, אז עס געהט אהער א נייע, פרישע ארמיי. ווארט, לאכען
לאכט דער לעצטער.

— ניט שטענדיג, אפילו, אָבער לאָמיר צוגעבען, אז יא. מילא,
גאָט איז מיט אייך. און איך האָב א קאָנטראַינפאָרמאציע, אויך פון
זעהר א פארטרויענסווערטען מקור. פון צפון רוקט זיך אַן אן ארמיי,
וועלכע איז רעקרוטירט געוואָרען אין די צענטראַלע גובערניעס, און
זי איז ניט ערגער פאר אייערער. וואָס זאָגט איהר אויף דעם, וויקטאָר
אראַנאָוויטש? גלויבט מיר, אז מיינע סאָלדאטען וועלען ניט זיין
ערגער פון אייערער.

— איך זאָג, אז איך וואָלט געשפיעלט א פאוקער, ווען איך
קריג נאָך א האנט — האָט וויקטאָר אראַנאָוויטש געזאָגט מיט א
געלעכטער. — וועט איהר שפילען, סעמיאָן גריגאָריעוויטש? הא?

סימאָטשקע האָט א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאָפּ: "קאָרטען?
איצט? גאָט איז מיט אייך." איך ווייס ניט, אויף וואָס פאר א וועלט
איך געפון זיך, — אוועקזעצען זיך שפילען אין קארטען!

פון דריטען שטאָק איז אראָפגעקומען דער אינזשעניר פאוועל
טימאָפּעוויטש לאַפּקין, א שרעקליכער ספעקולאַנט און קארטיאָזש-
ניק. ער איז געווען אין א פוטער און אין א נאכטהעמד און גערויכערט
א צינאר.

— אהא — האָט ער געזאָגט, — איך זעה דאָך דאָ די סמע-
טענע פון אונזער הויז. אגב, נאָם מאַיסעוויטש, קאָן איך אייך
פאָרשלאָגען א לאַנגען פוטער איצט, איידער די באַלשעוויקעס זענען
אריין, קאָנט איהר עס קריגען ביליג. דערנאָך וועט זיין א יקות.
מייערָוויטש האָט א שמייכעל געטאָן און גענומען זיך גלעטען
די באַרד.

פון אלע ווינקלען האָבען גענומען ארויסקריבען מענשען מיט
בלויע פּנימ'ער. מען האָט געוואַרט וואָס מייערָוויטש וועט זאָגען

און ניט דערווארט זיך. מען האָט גענומען טומלען, לאכען און ארומ־
גערינגעלט לאַפּקינ'ען. מען האָט זיך אוועקגעזעצט, שפּילען.

אַלץ עפּטער האָט געקנאַלט די שיסעריי, די קינדער האָבען זיך
צעוויינט. די ליכט האָבען גענומען קאָפּטשען. א גרויץ האָט פּאַמעלעך
גענומען קריכען אין קעלער אריין און צוזאַמענגעדריקט אלעמען און
א ברענענדיגען רינג. מען האָט אוועקגעוואָרפען די קאַרטען. מען
האָט זיך צוגעהערט צום הודושען און ברומען. סימאָטשקע האָט
איינגענורעט די נאָז אין קאַלנער פּון פּוטער. די נאַכט האָט זיך
צוגערוקט. קיינער האָט זיך מעהר ניט געוויצעלט.

צווייטער עפואד

I

עס האָט נאָך דער פריהמאָרגען ניט פארטריבען די נאכט-
שאַטענס, עס האָט נאָך דער גרין-בלויער פארטאָג געשוועבט איבער
דער אומרוהיג שלאָפענדיגער שטאָדט, עס האָבען נאָך געבלאָנדזשעט
איבער די בלויע גאסען קאָשמארען, ווי גרויע וואַלקענס, און סעמיאָן
גריגאָריעוויטש גרעסער שלאָפט שוין ניט, און פון שווערע געדאנקען
ווארפט ער זיך אין ויין איטאליענישע בעט.

"וואָס פאר אַ לומפּ", טראכט ער, "האָט עס פארשפרייט דעם
קלאַנג, אז די באַלשעוויקעס האָבען זיך געכיטען? און מיר האָבען
געגלויבט. אַ שרעק, אַ שרעק! מיט אומגעדולד געווארט אויף זיי.
אזא אידיאָטסטווע! אמת, פון די דאָבראָוואַלצעס האָט מען צום סוף
ניט געקאָנט אויסהאַלטען. וואָס אמת, איז אמת. מען פלעגט דער-
הרג'ענען מענשען. די צעהנרליגער טויזענדער זעלנער, וואָס זענען
אנטלאָפען פון פראַנט, האָבען אָנגעיאָגט אַ פחד אויף דער שטאָדט.
אין אַווענט האָט מען מורא געהאט די נאָז ארויסצושטעקען אין
גאס. אזא ריטשפיל אין די קלובען, געשלעגען אין די גאסען. און די
איבערפאלען, מאָרדען, אַנטיסעמיטיזם. אלץ אמת. וואָס עס פלעגט
זיך אַפּטאָן, וואָס עס פלעגט זיך אַפּטאָן! אַ שרעק! וואָס זשע זענען
מענשען שולדיג, וואָס זיי האָבען זיך פארבענקט נאָך די באַלשעווי-
קעס? זיי האָבען זיך געטראכט, אפשר! מוז מען עס שטענדיג זיין אַ
גולדן? וואָס בין איך שולדיג, וואָס איך האָב געווארט אויף זיי? איך
האָב אויך געטראכט: אפשר! בעסער געוואָרען, קליגער געוואָרען!
און עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ סדרה! מאָרדען, דעקרעטען, רעקד-

קוויזיציעס. ווידער צוריק: רעקוויזיציעס, דעקרעטען, מאָרדען. עס זענען צוגעקומען: הויזזוכונגען. עס זענען צוגעקומען: דעקרעטען. און דערנאָך ווידער און ווידער: מאָרדען און דעקרעטען. און מען טאָר קיין פיפּס ניט טאָן. ווייל טוסטו עס, איז גלייך אין דער טשערעוויטשאַיקע. א שרעק, א שרעק. יא, איך האָב פּאַרנעסען, און די נאַציאָנאַליזאַציע און דאָס איינקוואַרטירען פון פּרעמדע אין דיין וואוינונג!..."

סעמיאָן גרינגאַרעוויטש האָט מרה־שחורה'דיג א קוק געטאָן צום פּענסטער. ניטאָ קיין פּריהמאַרגען. די פּריהמאַרגענס זענען אויך געוואָרען עפעס באַלשעוויסטישע. פּריהערה, א שטייגער, פּלעגסטו זיך לעגען שלאָפען. פּלעגסט זיך אויסטאָן, פּלעגסט זיך אויף קיינעם ביינאכט ניט ריכטען — א מחיה. געלעגט זיך, געטראכט א וויילע, וועגען געשעפט און איינגעשלאָפען. איבערגעקעהרט זיך ערשט אויף דער אנדער זייט, און עס איז שוין פּריהמאַרגען. און וואו זענען איצט די פּריהמאַרגענס? ליג א גאַנצע נאכט און טראכט. און וואָס קאָן איך צוטראכטען, אז זיי זענען אזעלכע כיטרע? נו, אמת, איינגעאַרדענט זיך, וועל מסתמא ארבייטען אין "סאָוונאַרכאָז"? אָבער ליגט שוין אין דעם די ישועה? אָט האָבען זיי ארויסגעגעבן א דעקרעט, אז מען זאָל זיי אָפּגעבען די ציערונג, וואלוויע, און צארישע געלט — אדרבא, פּרוואו זיי ניט אָפּגעבען. וואָס קאָן מיר דאָ דער "סאָוונאַרכאָז" העלפען? און דריי פּון זייערע אייגענע מיטגלידער האָבען זיי דען ניט דערשאָסען די טעג? זיי שעמען זיך עפעס! זיי ווילען, מען זאָל זיי אָפּגעבען די סחורות. עס איז דאָך פשוט'ע גזל! פּאַרוואָס קומט אייך, איך זאָל אייך אָפּגעבען מיינ סחורה? נאָר טו נאָר א פיפּס, און באלד ביזטו אין דער "טשערעו" וויטשאַיקע". און דאָרט מאכט מען עס איינס און צוויי: "ספע-קולאַנט, באהאַלטען די סחורה, דערשיסען". אמת, איך און מיינע שותפים האָבען טאקי באצייטענס באהאַלטען אונזער וואארע. נאָר ערשטענס, זענען אלע סוחרים געפאלען אויפ'ן זעלבען שכל און האָבען באהאַלטען זייערע וואארען אונטער דער ערד — די שטאָרט איז דאָך איצט מעהר אונטער דער ערד ווי אויף דער ערד. צווייטענס, זענען די באַלשעוויקעס ניט קיין איריאַטען און וועלען טריבען אונטער דער ערד אויך. און דריטענס, האָבען זיך שוין געוויזען מוסרים. אן אומגליק מיט די מוסרים! אין וואו זשע איז דאָ די

ישועה? יא, און די פייער-קאסעס! מען האָט פאר'חתמ'עט די פייער-קאסעס. ס'טויטש, מען פאר'חתמ'עט די פייער-קאסעס! געה און שריי אין די גאסען, אז עס איז גראביאָזש. און די טשעקא? עס גלױסט זיך דיר די טשעקא? איצט לאָזט זיך הערען, אז מען וועט גאָר איינפיהרען צוואנג-ארבייט און מען וועט די בורזשױען הייסען ארבייטען. שוין-זשע וועט מען מיך ניט שיקען ארבייטען? און איך וועל מוזען האָרעווען ווי א פראָסטער האָראָפאשניק? פארוואָס ניט? זיי וועלען מאכען מיט מיר גרויסע צערעמאָניעס? אז זיי וועלען הייסען, וועל איך געהן. אָבער פארוואָס? ניט געקאָנט אנטלױפען אין צייט, געגלױבט, איצט צאָהל דערפאר. ניט געדארפט זיין קיין שוטח און גלױבען אלערליי נארישקייטען.

"און ווי וועל איך", האָט ער אין א וויילע ארום געטראכט, "אוועקגעבען מיט מיין גוטען ווילען מיין ציערונג, מיין וואלױטע. ווי? און אז איך וויל ניט? עס איז דאָך מיינס! ניט גע'גנב'עט. עהרליך פארדיענט געלט. עס איז דאָך מיינס. און די טשעקא? אמת, איך וואָלט געשטאָרבען איידער מען ברענגט מיך אהין, איך וועל אויפ'ן וועג שטארבען. וועל איך שטארק דערמיט איבערשרעקען! גאָט מיינער, פארוואָס, פארוואָס בין איך א בורזשױ?"

סעמיאָן גריגאָריעוויטש האָט זיך ווידער אויסגעדרעהט צום פענסטער. דאכט זיך, די זון געהט שוין אויף. ביי די שפייז-קראָמען, מילך-קראָמען, בעקערייען מוזען שוין שטעהן הונדערטער מענשען און ווארטען. און מיין דאָראַטשקע שלאָפט. אָנגעטאָן א טייערע העמד מיט שפיצען, סטענגעס, און שלאָפט זיך. און פארוואָס זאָל זי טאקע ניט שלאָפען? וואָס ארט איהר? פאראן א סימאָטשקע. סימאָטשקע וועט קריגען. סימאָטשקע וועט ברענגען. א הודש איידער די באַלשעוויקעס זענען אריין, געקויפט איהר דאָס דריטע הויז. און וואָס וועט איצט ווערען פון מיינע הייזער, דאטשעס, ערד? און צו וואָס האָב איך דאָס אלץ געדארפט קויפען? און ווי האָב איך געקאָנט ניט קויפען, אז ארום האָבען אלע געשריען: "קויפט וואָס עס מאכט זיך נאָר, ווערט פטור פון געלט. האלט ניט ביי זיך קיין געלט!" איצט וועלען די באַלשעוויקעס צעשלעפען די הייזער, די ערד. א שרעק, א שרעק. און דאָראַטשקע שלאָפט אלץ! כאפ זיך אויף, גיב א טראכט, אז דיין מאן האָט ניט קיין איין נאכט קיין רוהיגע. רייד מיט איהם, טרויסט איהם. א גליק פון א פרוי! קיין קינדער האָט

זי ניט. א רוהיגע, א קאלטע נשמה, האָט הנאה פון לעבען. און איך קוס-אום פון צרות. א בורזשוי! דארף פאר אלעמען ציטערען. און זי גאָרנישט. אזא גליק באשערט א פרוי. מיט וואָס איז זי בעסער פאר אנדערע? פשוט א דיק ווייבעל פון זיבען-און-צוואנציג יאָהר. און אפילו דיק איז זי ערשט געוואָרען א דאנק מיר, אז ניט וואָלט זי ביז איצט געווען א מאָגערע. מיט קאטשקעס געשטאָפט זי. און ווי זי האָט זיך עס צוגעכאפט צו די קאטשקעס! "גאָרנישט קיין אינטערעסאנטע פרוי" — האָט ער ווייטער געטראכט און א קוק געטאָן אויף איהר ראָז פנים, קויס-קויס געשוואָלען פון שלאָף. "יא, די ליפען זיינען געשמאקע און די אויגען, אָבער גאָרנישט אינטערעסאנט, און איז דאָך מיין ווייב. איך וואָלט איצט געקאנט האָבען א ווייב פון גאָר א רייך הויז, א געבילדעטע, איז זי גאָר מיין ווייב. יא, צוגעאיילט זיך מיט'ן שידוך! איך וועל מיט איהר אָפּלעבען נאָך דרייסיג יאָהר, און זי וועט מיט יעדען יאָהר אליץ ערגער ווערען. און ארויסזאָגען פאר איהר דעם געדאנק טאָר איך ניט, מוז איהם שטענדיג בסוד האַלטען. אמת, איך בין צו איהר שטארק צוגעוועהנט, איך האָב רחמנות אויף איהר, אָבער פונדעסטוועגען, וויפיעל שעהנע מיידלעך זענען דאָ אויף דער וועלט, וואָס ווינשען זיך אזא מאן ווי איך, און קריגען איהם ניט. און זי האָט איהם יא!"

"יא, אָבער צוריק גערעדט, וואָס איז מיר דאָ אזוי שלעכט מיט איהר?" איז געקומען א נייער געדאנק. "אמת, זי איז דיק, נאָר איך בין דאָך אויך ניט קיין דארינקער. ווער קאָן מיר זיין אזוי איבער-געגעבען ווי זי? זי איז דאָך פאר מיר פונקט ווי א פייער-קאסע. איז מיר אומעטיג, רעד איך זיך אויס פאר איהר; האָב איך פאר עפעס מורא, דערצעהל איך איהר. האָב איך אן עגמת נפש, טייל איך זיך מיט איהר. איך לעג דאָך אין איהר אריין ווי אין א פייער-קאסע דאָס גוטע און שלעכטע, די וואַליוטע, די ציערונג, פלענער, שרעק, קראַנקהייט, וואָס-זשע טשעפע איך זיך צו איהר? א וואויל ווייב! זאָל זי שלאָפען, געזונטערהייט, אויסרוהען זיך, שעפען געזונט, כח, פרישקייט. דו דארפסט דאָך זי נאָך האָבען. ניט קיין אלטע אידענע: זיסע ליפען, פולע בעקלעך, א קיילעכדיגע מאָרדאָטשקע. ניין, א וואויל ווייב. אָבער פארוואָס דארף איך זיך אליין אָפּעסען דאָס האַרץ? מען דארף אינאיינעם. איצט, למשל, דארף מען א טראכט טאָן, וואָס צו טאָן מיט דעם ציערונג, מיט דער וואַליוטע. כאפ זיך

אויף, זאג עפעס, גיב אן עצה. עס געהט דאך דיר אָן פונקט אזוי ווי מיר. איך שלאָף נישט, טאָ שלאָף דו אויך נישט."

— דאָראַטשקע — האָט סימאָטשקע פּלוּצלינג אַ רוף געטאָן און דעליקאט זי אָנגעריהרט ביים אקסעל. — כאפ זיך אויף אַ האַלבע נאכט, אז איך שלאָף נישט. א דעקרעט — האָט ער איהר גענומען ערקלערען. — עפען די אויגען. פארשטעהסט, א דעקרעט! מען דארף אָפגעבען די ציערונג און די וואַליוטע.

דאָראַטשקע האָט פויל און קאָקעטיש דורכגעפיהרט מיט דער האנט איבער די אויגען, און נישט עפענענדיג זיי מיט א געשמאקען געניץ געפרענגט:

— וואָס פאר א דעקרעט, סימקע? ווי שפעט איז איצט?

— דיר איז אלץ איינס ווי שפעט עס איז — האָט סימאָטשקע געענטפערט. — איך האָב די גאנצע נאכט פון גרויס עגמת נפש קיין אויג נישט צוגעמאכט. רעד מיט מיר. פארשטעהסט מיר, א דעקרעט, א דעקרעט.

— שלאָף, סימאָטשקע — האָט נישט דערהערענדיג געזאָגט דאָראַטשקע מיט א פארשלאָפּען קול. — מיר וועלען שפעטער רעדען. נאָר דעקרעטען ליגען דיר אין זינען — האָט זי געמורמעלט מיט א דרעמלענדיגען קול. — דעקרעט — האָט זי שטיל איבערגע'חזר'ט און איבערגעדעהרט זיך אויף דער אנדער זייט.

— אָבער אז איך קאָן נישט שלאָפּען — האָט סימאָטשקע זיך גענומען קלאָגען. — אָבער אז איך האָב נאָך מיט קיין אויג נישט צוגעמאכט. דו שלאָפסט שוין ווידער? — האָט ער זיך פארוואונדערט — וואָסזשע פאר א ווייב ביזטו? נישט געקאָנט מיר אן עצה געבען אוועקצופאָהרען מיט די דאָבראָוואַלצעס, ווי אנדערע האָבען געטאָן? א פערטעל שטאָרט איז מיט זיי אוועק, און מיר זיינען געבליבען. געגעסען קאטשקעס און נישט געוואָלט זיך פון אָרט ריהרען. אין אויסלאַנד זענען אויך דאָ קאטשקעס, נישט ערגער פאר אונזערע. אן אנדער ווייב וואָלט מיר ארויסגעשלעפט פון דאנעט, און דו האָסט געטרויט די באַלשעוויקעס. ווען דו זאָגסט א שטייגער מיט כעס: לאַמיר אוועקפאָהרען. מיר דארפען נישט די באַלשעוויקעס, איך וואָלט אוועקגעפאָהרען. און וואָס האָסטו געטאָן? קאטשקעס גע-געסען!

— דיך ארט, וואָס איך האָב געגעסען קאטשקעס? — האָט

דאָראַטשקע זיך אויפגעכאפט פון זיין קול און פון דער באַליידיגונג
און זיך אויסגערעהט צו איהם.

— מיך ארט ניט — האָט סימאָטשקע געענטפערט, — נאָר
פארוואָס האָבען דיך די קאטשקעס יאָ אויפגעהויבען, און דער
דעקרעט האָט דיך ניט געקאָנט אויפהויבען? ווען ניט דיינע קאטש-
קעס, ווייס איך ניט וואו מיר וואָלטען איצט געווען: אפשר אין
פאריז, אין לאַנדאָן, אין בראַזיליע. און אויב איצט איז דאָרט אַווענט,
וואָלטען מיר זיך געזעסען אין אַ רעסטאָראַן, געהערט מוזיק, און
וואָלטען מעהר אָדער וועניגער רוהיג געלייענט וועגען די פאסיִרונגען
אין רוסלאַנד. און צוליב דיר דארף איך דאָ לייענען דעקרעטען.
— צוליב מיר? — האָט זיך דאָראַטשקע פארוואונדערט —
ווי קומט עס עפעס פלוצלינג אויס, אז צוליב מיר און ניט צוליב
דיר?

זי האָט ביסלעכווייז פון זיך אראָפגעוואָרפען די נעבלען פון
שלאָף און נאָך ניט קלאָר פארשטאנען, וואָס ער וויל פון איהר.
דעקרעטען, בראַזיליע. וואָס טוט זיך דאָ?

— מיר זענען דאָך דאָ, ווי אין פאסטקע — האָט סימאָטשקע
גערעדט און געקוקט בעת מעשה אויף איהרע שטארקע, זעהר
דיקע הענט, אויף איהר העמד מיט די סטענגעס און שפיצען. ניט
צו אנטלויפען, ניט מיט'ן ים און ניט מיט דער יבשה. זיץ און ווארט
ביו מען וועט ביי דיר דאָס לעצטע העמד צונעהמען. און בכלל, צו
וואָס זאָל איך לעבען, זאָג מיר אדרבא. איך קאָן דאָך ניט ווערען
אויס בורזשוי, הייסט עס, איך מוז אוועקגעבען אלץ וואָס איך
פארמאָג. מען וועט מיך שיקען ארבייטען. און טאָמער געפינט מען
נאָך ביי מיר ברייאַנטען אָדער וואַליוטע, שיקט מען מיך אין דער
טשעקא. און עס וועט ניט העלפען, וואָס איך וועל גיך אָנהויבען
ארבייטען אין אַ סאָויעט. וואָס געניצסטו? איך האָב נאָך אין מיין
לעבען ניט געזעהן אזא קאלטען מלאך. איך רעד צו איהר, און
זי געניצט.

— פארוואָס טאָר מען ניט געניצען? — האָט זיך דאָראַטשקע
ווידער פארוואונדערט. — איך קאָן געניצען און הערען וואָס דו
רעדסט. בעסער פראוואו און שלאָף איין — האָט זי איהם גוטמוטיג
געראטען — וועסט איינשלאָפען און דערנאָך זיך אויפכאפען מיט
אַ פרישען קאַפּ, וועט דיר אלץ אויסזעהן אנדערש.

— אָהן שלאַפּען איז ביי מיר דער קאַפּ אויך פּריש — האָט
סימאָטשקע קאפּריזונע געענטפּערט... — זינט די באַלשעוויקעס זע-
נען דאָ, איז מיר דער קאַפּ פּריש. מיין כאראקטער איז קאליע
געוואָרען, פּאַרלאָרען די פּרעהליכקייט. משוגע'נע געדאַנקען קריכען
אין קאַפּ אריין. מיט איין וואָרט, עס איז גוט. גיב מיר נאָר דעם
קלימעק און לאַמיר כאַטש אַ קוק טאָן וויפּיעל ציערונג מיר האָבען,
וואַליוטע, צארישע געלדער און צו וועלכען שוואַרץ־יאָהר האָב איך
נאָך געדאַרפט האָבען צאריש געלד? וואו וועל איך עס אהינטאָן?
— צו וואָס? — האָט דאָראַטשקע האַלב ברוגז געזאָגט. —
לאַז מיר שלאַפּען. וואָס האַסטו זיך צוגעטשעפּעט צו מיר פינף א
זייגער פּאַרטאָג?

— דו מיינסט דאָך אודאי, אז מען קאָן אהער ניט קומען מאכען
אַן אָביסק? — האָט סימאָטשקע גיפּטיג געפּרעגט — איך בין דער
פּאַרויצענדער פּון "איספּאַלקאַם"! נעהם ארויס דאָס זעקעל, לאַמיר
זעהן, וואָס איז דאָרט אינעווייניג, און אַ טראכט טאָן, וואו מען
קאָן עס באהאַלטען.

— אָבער וועסט דאָך גיך אָנהויבען ארכייטען אין "סאָוונאַר-
כאַז", איז וואָס־זישע האַסטו מורא צו האָבען? — האָט דאָראַטשקע
געפּרעגט. — צו אונז קומען אריין די חברים אדיקצאָו, פּראַק,
אַלעניעו. מיר נעהמען זיי פּיין אויף, טראקטירען זיי, האַדעווען
זיי ווי די פּערד. און אויב די באַלשעוויקעס זענען ביי דיר אין שטוב
ווי אייגענע מענשען...

— די טשעקאַ רעכענט זיך דערמיט ניט — האָט סימאָטשקע
געענטפּערט שטאַרק דערשראָקען פּון זיינע אייגענע ווערטער. — זי
דערשיסט אייגענע מענשען אויך. מען וועט גאָרנישט מאכען קיין
צערעמאָניעס מיט מיר, באַזונדערס ווען מען וועט מיך באַשולדיגען
אין באהאַלטען מיין ציערונג. מען וועט דערשיסען איינס און צוויי.
נעהם ארויס דאָס זעקעל.

ביי דאָראַטשקע'ן איז פּון די ווערטער אינגאַנצען אוועק דער
חשק צו שלאַפּען. זי האָט זיך אויסגעדריעהט, אַרונטערגערוקט די
האַנט אונטער'ן קישען און אַרויסגעשלעפּט פּון דאָרט אַ לייזענטען
דיק אָנגעפּאַקטען זעקעל.

סימאָטשקע האָט געוואַרט מיט אַן אַראַפּגעלאַזטען קאַפּ. אויפ'ן
שטערען האָבען זיך געלעגט פּאַלבען, און דאָס פנים האָט דעריבער

אויסגעזעהן פארזארגט. און די ברעמען זענען פון זיך אליין ארויפֿ
געקראַכען העכער.

דאָראַטשקע האָט איהם דערלאנגט דאָס זעקעל און קוקענדיג
אויף סימאָטשקע'ן געטראכט:
"טייערע פריהמאָרגענס האָבען מיר. אויף לענינ'ען און טראַצ־
קי'ן געזאָגט געוואָרען".

— נו, — האָט סימאָטשקע געזאָגט, נעהמענדיג זיך צו דער
ארבייט, — די הייזער האָב איך שוין ניט, אויס, די זומער־וואוינונגען.
ניט, די ערד ניט. אפשר וועט דאָס נאָך אלץ אמאָל צוריק קומען.
אַבער דערווייל איז אליי, וואָס מיר איז געבליבען, איז אַט דאָס,
און מוין קאָפּ און מזל. מיינע שותפים, כעלעש, יאקאָבסאָן און דער
אינושעניר שושקין זענען ניט קיין נאראַנים און איך צווישען זיי
בין אויך ניט אבי ווער. אונזער סחורה, וואָס איז ווערט א דריי מיר
ליאָן, איז גוט באהאלטען, האנדלען וועלען מיר מיט סחורה, וואָס
מיר וועלען נעהמען אויף קרעדיט. און אנדערע געשעפטען וועלען
זיך אויך געפינען. די הויפטזאך איז ניט אריינצופאַלען און אַט
דאָס קענען אָפּהיטען.

דערענדיג אזוי, האָט סימאָטשקע פאנאנדערגעבונדען אלע קני־
פעלעך, וואָס דאָראַטשקע האָט געמאכט, געעפענט דאָס זעקעלע און
אריינגעקוקט אין איהם. דאָראַטשקע האָט געהערט, וואָס סימאָטשקע
זאָגט און פון נחת ניט אראָפּגענומען פון איהם קיין אויג. ער איז
איהר אינגאנצען געפעלען, מיט זיין רויטען נאקען, מיט די דיקע
פינגער. אפילו די שאַטענס, וואָס זענען געלעגען אויף זיין פנים
און געמאכט עס ברוין, האָבען ניט קאליע געמאכט זיין שענהקייט
אין איהרע אויגען. פון מיטעלען וואוקס, א געזונטער, אָהן א באַרד,
אָהן וואַנצעס, אָנגעגאָסען ווי אן עפעל א גוטע נשמה. זי האָט זיך
געפיהלט שטאָלי, וואָס ער איז איהר מאן.

סימאָטשקע האָט ארויסגענומען דערווייל די קאַנטראַקטען
אויף די הייזער, דאטשעס, ערד, א פעקעל וועקסלען און אקציעס
און אַפּלעגענדיג זיי אין א זייט, שווער א זיפּי געטאָן. טויטע פא־
פירען! דערנאָך האָט ער ארויסגעשלעפט א גרויסען פאקעט מיט
ניקאָלאיעווסקע רובעלס, געוויזען דאָראַטשקע'ן און שטום געפרעגט,
וואָס טוט מען מיט דעם פאק? דערנאָך האָבען זיך א שאַט געטאָן
מארקען, פראנקען, פונטען, און ווידער זענען די ברעמען הויך

ארויפגעקראַכען, די אקסלען האָבען זיך אויפגעהויבען. א שרעק, א שרעק — וואָס טוט מען דערמיט וואו באהאלט מען עס? עס האָבען א קלונג געטאָן גאָלדענע מטבעות. דאָראַטשקע האָט אוועקגעלעגט איהר קישען אויף זיינע פיס, ער האָט מיט דער פויסט געמאכט אין איהר א גריבעל און ארוינגעשאַטען אהין אלץ, וואָס האָט זיך געפונען אין א קליין סאמעטען זעקעלע: זייגערס, גאָלדענע פאָרטסיגארען, בריליאנטענע אוירינגלאך, שפאָנקעס. דאָראַטשקע האָט פאָרויכטיג ארויסגענומען די שנורלאך מיט גרויסע און מיטעלע פערעל. ס׳ר מאַטשקע האָט באטראכט זיין פארמעגען, שפאָטיש א שמייעל גע- טאָן און געזאָגט מיט א דערשטיקט קול:

— וואָס וועלען מיר טאָן, דאָראַטשקע? ווייסט וויפיעל בריי- ליאנטען אליין מיר האָבען? הונדערט צוויי און צוואנציג קאראט. אכט שנורלאך פערעל. און צו דריי גאָלדענע פאָרטסיגארען? און צו פינף פאָר זייגערס? ווען האָב איך עס אלץ אָנגעקויפט? און די וואלוטע? און די ניקאליעווסקע רובעלס?

— געדענקסט שוין ניט, ווען דו האָסט געקויפט, — האָט בא- לידיגט געזאָגט דאָראַטשקע. — אויף וועמען ביזערסטו זיך? אָט די דריי פאָרטסיגארען קאסטען איצט מעהר ווי דיינע דריי הייזער. ער ביזערט זיך אויף זיין פארמעגען!

— א שרעק, א שרעק, — האָט סימאָטשקע מרהישרה'דיג געזאָגט, צעהלענדיג די איידעל־שטיינער. בלויז בריליאנטען הונד- דערט צוויי און צוואנציג קאראט. צו וואָס האָב איך געדארפט אזוי- פיעל קאראט? איך בין דאָך ניט קיין יובעליר?

— דאָס הייסט א סך? — האָט זיך דאָראַטשקע פארוואונד- דערט. — שטיין האָט צוויי הונדערט קאראט. און ער האָט זיך קיינמאָל ניט געקלאָגט אז ער האָט צופיעל בריליאנטען.

— איך קלאָג זיך ניט, — האָט סימאָטשקע געענטפערט. — אָבער די טשעקא! מען מוז דאָך עס אלץ וואו ניט איז באהאלטען, און וואו, פרעג איך דיך? איך הויב ניט אָן צו פארשטעהן אויף וועלכען טייוועל איך האָב געדארפט הונדערט צוויי און צוואנציג קאראט. און צוויי קאראט וואָלט מיר ניט געקלעקט? אָבער, אז מען האָט א ווייב, וואָס פראנטעוועט... סימאָטשקע, קויף מיר אוירינג- לאך, — האָט ער איבערגעשפּעט דאָראַטשקע'ס קול. געקויפט אוי- רינגלאך. צוקריגט זיך און שלום געוואָרען? א שנירעל פערעל. צום

געבורטסטאג א רינג? נאדיר א רינג. עס איז א פארדרוס צו דער-
מאנען זיך, וויפעל דו האסט געפאדערט. און איך בין דאך א שמאטע.
זאגסט נאך "סימאטשקע" און איך בין שוין גרייט אויפ'ן דאך
צו קריכען. א שמאטע! און וואס טוט מען איצט דערמיט? וואו זאל
איך עס אהינטאָן? א הויז? איז דוקא דריי הייזער. בריליאנטען?
איז הונדערט צוויי און צוואנציג קאראט. און האָבען עס ביי זיך
אין אזא שרעקליכע צייט. מען וואָלט מיך צוואנציג מאָל דערשאַסען,
ווען מען ווייסט, וואָס איך האָלט ביי זיך. א שרעק, א גרויל!
— ווייסט, וואָס איך וועל דיר ראַטען? — האָט דאָראַטשקע
געזאָגט, אוועקלגענדיג די האנט אויף זיין אקסעל.

— נאָר אהן עצות, — האָט סימאטשקע איבערגעשלאָגען. —

איך קען שוין אלע דיינע עצות.

— און אפשר גראַד די עצה קענסטו ניט, סימאטשקע? —

האָט דאָראַטשקע גענומען צערטליך בעטען. — לויט מיין מיינונג,
— האָט זי געזאָגט, צולעגענדיג דעם פינגער צו די ליפען, — דארף
מען פריהער פאר אלץ ארויסנעהמען אלע בריליאנטען, אזוי אז עס
זאָלען פארבלייבען נאָר די הוילע שטיינער.

— די הוילע שטיינער? — האָט סימאטשקע איבערגעשפּעט.

— און וואָס טו איך מיט די שטיינער? עס איז דאך הונדערט צוויי
און צוואנציג קאראט! עס איז מעהר ווי א פונט בריליאנטען! און
צווייטענס, ווי וועל איך זיי ארויסשלעפען? א יובעליר בין איך?
די שטיינער זיצען אזוי פעסט, אז דער טיייוועל אליין וועט זיי ניט
ריהרען פון אָרט, — און ער האָט אומזיסט געפרואוּט ארויסדראָפּען
מיט די נעגעל א שטיינדעל פון אן אוירינגעל.

— מיט די נעגעל ווילסטו ארויסציהען די בריליאנטען? —

האָט זיך דאָראַטשקע געוואונדערט. — דאָס דארף מען טאָן מיט
א שער אָדער א גאַפעל. מיט איין וואָרט, זיי רהיג, איך און סאָד
ניעטשקע וועלען שוין ארויסנעהמען און איך וועל דיר באווייזען, אז
מיר האָבען נאָר א קליין הייפעלע.

— נו, זאָל זיין אזוי, — האָט סימאטשקע נאָכגעגעבען, —

כאָטש א פונט בריליאנטען... נו, מילא, זאָל זיין אזוי. און ווייטער?
די הויפט זאך איז דאך — וואָס ווייטער. וואו וועסטו אהינטאָן
א פונט בריליאנטען?

— וואו? — האָט דאָראַטשקע איבערגעפרעגט אלץ נאָך מיט'ן

פינגערל אויף די ליפען, און כאטראכט דעם צימער פון דיל ביז'ן פאלעב. — דארט, — האָט זי געזאָגט, אָנווייזענדיג מיט דער האַנד, — אויפ'ן אויווען. איך וועל זיי פארנעהען אין דעם סאמעטענעם זעקעלע און ארויפזארפען עס אויפ'ן אויווען. קיינעם וועט ניט איינפאלען, אז דאָרט ליגען בריליאַנטען.

— טאקע? אזוי מיינסטו? — האָט סימאָטשקע סארקאסטיש געזאָגט. — נאָר אויב דיר איז איינגעפאלען צו באהאלטען בריליאַנט טען אויפ'ן אויווען, פארוואָס זאָל א סאָלדאט פון טשעקא ניט איינפאלען צו זוכען זיי דאָרט? דו ווייסט כאָטש ווי אזוי זיי זוכען? מען צעברעכט די פּאָדלאָגע, מען שטעכט דורך די ווענט. און איך, למשל, זעה שוין, ווי עס קומט אריין אהער א סאָלדאט, קוקט זיך ארום, הויבט אויף דעם קאָפּ: "די בריליאַנטען זיינען דאָרטען", און מען פיהרט מיך אוועק.

— נו, אויב אזוי ווייס איך נאָך א בעסערע באהעלטעניש, — האָט זיך דאָראָטשקע ניט פארלאָרען. — מיר וועלען באגראָבען די בריליאַנטען אין אונזערע בלומענטעפּ. דאָרט וועט מען שוין ניט געפינען, אז אפילו צעהן מענשען וועלען זוכען. אין א בלומענטאָפּ — קיינמאָל ניט. — האָט דאָראָטשקע מיט באגייסטערונג איבערגע'חזר'ט.

— און ווען איך וואָלט געווען אויף זייער אָרט, — האָט סיר מאָטשקע אָפּגעענטפערט, — וואָלט איך בריליאַנטען געזוכט נאָר אין בלומענטעפּ. פריהער פון אַלץ דאָרטען, אויף א בלומענטאָפּ איז דאָך ממש אָנגעשריבען, אז דאָרט זיינען בריליאַנטען. — וואָס איז דאָ די קונץ, — האָט זיך דאָראָטשקע באלירדיגט. — איך זאָג דיר וואו איך וועל באהאלטען און דו געפינסט. מיר וועלען בעהאלטען, און זוכען וועלען זיי דאָך.

— און דער עיקר, וואו וועל איך באהאלטען דעם פאק ניקאָ-לאיעווסקי רובעלס? כאָטש נעהם און ווארף זיי ארויס. — ער האָט האָפּנונגסלאָז זיך ארומגעקוקט אין שלאָפּצימער.

— און אויב דו ווילסט ניט אין טעפעל, — האָט דאָראָטשקע פארגעשלאָגען, טראכטענדיג וועגען איהר'ס, — וועלען מיר באהאלטען אין דעם סלאָי מיט איינגעמאכט. איך וועל אראָפּשטופען דאָס זעקעלע אויפ'ן סאמע דעק, און זאָל עס דאָרט ליגען. — מען וועט געפינען, — האָט סימאָטשקע פינסטער געענט-

פערט. וואו דו זאלסט ניט באהאלטען, וועט מען געפינען. ווען, למשל, דיין מאמע וואָלט איצט געלעבט, וואָלט איך איינגענעהט אין איהר העמד די בריליאנטען און מיר וואָלטען דעמאָלט געקענט זיין רוהיג. ביי אן אלטער אידענע וואָלט מען ניט געגאנגען זוכען. מען וואָלט געזוכט, וואו דו ווילסט, אויפ'ן אויווען און אין אויווען, אין טעפלאך און מאטראצען, אונטער דער פאָדלאָגע אָבער וועגען דער אלטער וואָלט זיי ניט איינגעפאלען. דיין מאמע וואָלט אליין מיט זיי ארומגעגאנגען — האָט זיך צושפילט די פאנטאזיע ביי סעמיאָן גרינגאָריעוויטש'ען, — זי וואָלט זיי געפיהרט איבער אלע צימערען, וואָלט זיי אליין אלץ געוויזען. זי וואָלט פאר זיי געעפענט די שאַ-פעס, קאָמאָדען, שקאטולקעס, און די בריליאנטען וואָלטען זיך רור היג געלעגען ביי איהר. אָבער וואו איז די מאמע? — איז ער מיט אמאָל אָפגעקיהלט געוואָרען צו זיין פלאַן. — וואו נעהמט מען די טייערע אלטעטשקע? יעדע ווייב, למשל, — האָט ער זיך גענומען קלאָגען, — האָט אשטיקעל מאמע. און דיינע, פונקט ווי אויף להכעיס, האָט זיך געאיילט אוועקצושטארבען א יאָהר נאָך דער רע-וואָלוציע. זי האָט ניט געקענט שטארבען מיט א פאָר יאָהר שפעטער? איצט וואָלט זי אונז צונויז געקומען. אָבער וואָס איז דאָ צו רעדען? פארפאלען.

— וואָס דו, סימקע, צורעדסט ניט, — האָט דאָראַטשקע גע-שטוינט — האָסט טענות צו א טויטען מענשען. וואָס איז זי שול-דיג? און פארוואָס דערמאָהנסטו זיך ניט אָן דיין מאמע? זי איז געשטארבען פריהער פאר מיינער? פארוואָס האָט זי זיך אזוי גע-איילט? ניט געקאָנט אָבווארטען אביסעל.

הער, — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש געזאָגט, — איך האָב א נייעם פלאַן. אפשר... ניין, עס טויג ניט — האָט ער זיך פאר-כאפט און געשוויגען.

— זאָג פונדעסטוועגען, — האָט דאָראַטשקע געבעטען.

— ניין, ניט כדאי, — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש געענט-פערט. — איך וועל דיר זאָגען, איך האָב א טראכט געמאָן וועגען אינזערע קאנאריקעס. ניין, טויג ניט. פארשטעהסט, אין דער כלי מיט עסען וואָלטען מיר געמאכט א דאָפּעלטען דעק. אי-דיאָסטטווע! אויבען אָנגעשאַטען דאָס עסען, די קערנער, און אונ-טער דעם די בריליאנטען. אידיאָסטטווע! איך וואָלט דער ערשטער

גענאנגען זוכען ביי די פויגעלאך. און אפשר וואָלט איך ניט גע-
גאנגען. ווי מיינסטו? דאָס אלץ ווענדט זיך אָן אן איינפאל און אָן
דעם, וואָס עס איז אָנגעשריבען ביים באלעבאס אויפ'ן פנים. אויף
מיין פנים וואָלט מען גלייך איבערגעלייענט: די פויגעלאך. איך
וואָלט אליין זיי צוגעפיהרט צום שטייגעל. איך האָב דאָך א מאַדנעם
כאראקטער.

— די פויגעלאך זענען גוט, — האָט דאָראַטשקע פארטראכט
געזאָגט. — אָבער מאשא די דיענסט־מויד? זי גיט דאָך זיי עסען.

— נו, זעהסט? — האָט סימאָטשקע איינגעשטימט. — איך
האָב דאָך דיר געזאָגט: איריאָטסטווע. און אפשר האַלט נאָר דאָס
זעקעלע אויף א שטריקעל? ניט קיין פלאַן? — האָט ער געוואָלט באַ-
גייסטערט ווערען. — פארשטעהסט אויף א שטריקעל. די ברייליאַנטען
און פערעל זענען נאָר אין הויז ניטאָ. א? עס טויג ניט? — האָט
ער אומעטיג געפרעגט. — איריאָטסטווע? א?

— ווארט, — האָט דאָראַטשקע קוים ארויסגעזאָגט. — דאכט
זיך, מען קלאפט.

ביידע האָבען אין משוגענער פארצווייפלונג גענומען זיך צו-
הערען, צודעקענדיג מיט צושפרייטע פינגער זייער האָב און גוטס.
א שרעקליכער אויגענבליק איז פאָראיבער.

— ניין, דאָס קלאפט מען ביי די שכנים — האָט סעמיאָן גריי-
גאָרדעוויטש געזאָגט. ער איז פון שרעק געווען געל ווי וואקס. באַ-
האַלט גיכער דאָס זעקעל. און וואו באהאַלט מען עס? אזא פאק! —
האָט ער מיט שנאה געזאָגט. — איך וועל זיך מיישב זיין מיט יא-
קאָבסאָנ'ען. ער האָט דאָך, וואו ניט איז באשטאט זיין פארמעגען.

— וואָלסט זיך בעסער צוגעלעגט, סימאָטשקע, — האָט דאָ-
ראַטשקע מיט מיטלייד געזאָגט! זאָל שוין זיין גענוג זיך צו מאטער-
רען. זעהסט דאָך אויס ווי א מת.

— נו, איך וועל זיך לעגען, — האָט ער געענטפערט. אָבער
צי וועל איך איינשלאָפען? אז רוחות שפּרינגען ארום אין קאָפּ! נו,
גוט, איך וועל פרובירען. איך בין אזוי פארמאטערט, ווי מען וואָלט
מיך געשלאָגען מיט שטעקענס. כאַטש א פופצען מינוט שלאָפען,
גאָט מיינער. גוטע צייטען געקומען פאר גבירים!

— הלאוי אויף לענינ'ען און טראַצקי'ן געזאָגט געוואָרען, —
האָט דאָראַטשקע געזאָגט, באהאַלטען דאָס זעקעל אונטער דעם קישען,
געלעגט זיך און פאַרמאַכט די אויגען.

III

דעם פריהשטיק האָט סערווירט סאָניע און דרעהענדיג זיך
ארום סימאָטשקע'ן, גערעדט מיט א געשמאַקען טראַלאַך:

— די לאַטקעס האָבען זיך היינט זעהר איינגעגעבען, סעמיאָן
גריגאָרעוויטש. — באלד גרייט איך צו דעם סאַלאַד פון אונגערקעס.
די קאווע איז שוין פאַרטיג און איהר וועט קיין איין מינוט ניט
פאַרלירען.

— איך ווייס גאָר ניט, פאַרוואָס ער איילט זיך אזוי, — האָט
דאָראַטשקע געזאָגט. — סעמיאָן גריגאָרעוויטש האַלט זיך שטענדיג
אין איין איילען. מען קאָן דאָך אלץ טאָן רוהיג און געלאַסען. איך
למשל, אייל זיך קיינמאָל ניט. איך ווייס, אז קיין זאך וועט ניט
אַנטלויפען.

— וואַרוזשע איז פונדעסטוועגען די קאווע? — האָט סיי-
מאָטשקע אומגעדולדיג געפרעגט, ניט שענקענדיג קיין אויפמערק-
זאַמקייט דאָראַטשקע'ס ווערטער. ער האָט זיך ארויפגעוואָרפען אויף
די לאַטקעס און גלייך פאַרשמירט די באַק מיט פוטער. — איך האָב
זעהר ליעב די שמועסען. איך בין פאַרנומען מיט א וויכטיגער זאַך.
איך דאַרף זיך דאָך אן עצה האַלטען מיט יאַקאָבסאָנ'ען. ווילסט
אייביג האַלטען דעם קלימעק אונטערן קישען? זינע, זייט אזוי גוט,
טוט א קוק אין גאַס און זאָגט מיר וואָס טוט זיך דאָרט.

זינע האָט איבערגעלאָזען איהר לאַטקע, איז צוגעגאַנגען צום
פענסטער און גענומען דערצעהלען:

— מען פיהרט מעכעל אויף וועגענער...

— נו, דאָס איז פון כורזשויסקע הייזער. — איך ווייס, —

האָט סימאָטשקע געזאָגט. — וואָס נאָך?

— פאַרבייגעפאָהרען אן אויטאָמאָביל מיט ארבייטער.

— ווייס איך וואָס: ארבייטער! — האָט סימאָטשקע פּראָ-

טעסטירט. — מסתמא "איספאלקאמטישקעס" אָדער "פראַדקאָור־
שטישקעס" אָדער "סאָוונארכאָזניקעס". וואָס נאָך?
— א סך מענשען שטעהען ביים קיאָסק. לייענען א צייטונג.
— מען האָט דען נעכטען דערשאַסען מענשען? וואָס איז היינט
פאר א טאָג? — האָט סימאָטשקע געפרעגט. — מיטוואָך? אויב אזוי
קען ניט זיין. מען דערשיסט דינסטאָג און שבת. און אזוי אין גאס
זענען עפעס דאָ מענשען?
— וועניג, — האָט זינע געענטפערט. — נאָר נעבען דער
שפייזקראַם און נעבען דער בעקעריי. אָבער די בעקעריי איז
געשלאָסען.
— און ווי לעבעדיג עם איז געווען אין די גאסען די ערשטע
טעג, וואָס זיי זענען געקומען. — האָט סימאָטשקע געזאָגט.
— געדענקסט, דאָראַטשקע? א דאנק, זינע. מיר זענען
געשטאנען אויפ'ן באלקאן און אראָפגעקוקט אויף דער לויב פון די
קרבנות. א מיליאָן מענשען און קיין איין בורזשוי ניט. מזויק. מיר
האָבען געגלויבט. געהאָפט. נאראַנים. הונדערט אָפגע טרומעס
מיט טויטע. פּאָהנען. א מיליאָן פּאָהנען. מען האָט גענומען אין די
שניט־קראַמען די גאנצע שוואַרצע און רויטע סחורה. צאָהלען האָבען
זיי ניט ליבע. נו, מילא. נאָר וואו זענען אהינגעקומען די מענשען?
פארוואָס זענען פוסט די גאסען? אויך מיר הערשער! קענסט אין
גאס קיין פּרעהליבען הונט ניט טרעפען.
— גענוג צו רעדען, סימאָטשקע. — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.
— אָט האָט מען דיר דערלאנגט די קאווע. אויב דו איילסט זיך,
דארף מען ניט רעדען.
— איילסט זיך, — האָט זיך סימאָטשקע אָנגעבייזערט. —
און וואָס זאָל איך טאָן אין דער היים, אז איך האָב אין דער היים
א זעקעל מיט פּילווער? ביז איצט ניט געקאנט באהאלטען. עם.
זיך און ווארט אויף דער טשעקא. איילסט זיך, — האָט ער גיפטיג
איבערגע'חזר'ט. — וואָלט כאָטש יאקאָבסאָן א גוטע עצה געגעבען.
ער האָט זיך אויפגעהויבען און גענומען אַנטאָן זיין באַלשע־
וויסטישען קאַסטיום. ארויפגעצויגען א פּאַר שטיוועל, א קאשקעט,
לעדערנעם פּאַס, א דרעה געטאָן זיך וואויל־יונגעריש פאַר'ן שפיגעל
(— נו, מיט וואָס ניט קיין באַלשעוויק? — האָט ער זיך געווענדעט
צו דאָראַטשקע'ן) און ארויס דורך דער הינטערשטער טיהר, ווייל

די פאראדנע איז געווען צייטווייליג פארקלאפט זינט די באַלשע-
וויקעס זענען אריין אין שטאָרט. אין קיך איז געזעסען דער
מאטראָם פעדיא, געטרונקען קאווע און געשמוסט מיט מאשא'ן.

"טרינקט מיין קאווע, הונט איינער", האָט סעמיאָן גרינאָך
ריעוויטש א טראכט געטאָן "און הויבט זיך אפילו ניט אויף, ווען איך
געה פארכיי. אָבער מען מוז שווייגען. איך וועל צוגעהן און געבען
איהם די האנט. נעהמט איהם דער טייוועל. איך וועל זאָגען א פאָר
גוטע ווערטער וועגען די באַלשעוויקעס. וואָס קען איך טאָן? איצט
איז ער דער באַלעבאָס.

— וואָס מאכט איהר, חבר? — האָט סימאָטשקע ארויס-
געקוועטשט פון זיך א פריינדליכען שמייכל, איז אריין אין קיך
און צוגעטראָגען די האנט צום מאטראָם. — איהר טרינקט קאווע.
— יאָ, לאָז זיך וואוילגעהן, — האָט כמורנע געזאָגט דער
מאטראָם, ניט קוקענדיג אויף סעמיאָן גרינאָרעוויטשע'ן.

— און פארוואָס, מאשא, גיט איהר ניט פעדיא'ן קיין פוטער?
— האָט סימאָטשקע געפרעגט. — פאראן, גאָט צו דאנקען, פוטער
איז שטוב. גיט, גיט, זשאלעוועט ניט. די באַלשעוויקעס זענען
געקומען, איז פוטער ביליגער געוואָרען, — האָט סימאָטשקע א
ליגען געזאָגט.

— אזוי איז עס טאקע אמת, — האָט פעדיא אלץ נאָך כמורנע
געענטפערט.

— יאָ, יאָ, ריכטיג, — האָט סימאָטשקע אינגעשטימט, ניט
אויסהערענדיג אפילו. — עס איז בכלל געוואָרען גוט. קיין איבער-
פאלען ניט, קיין רויבערייען ניט. די באַלשעוויקעס האָבען אין צוויי
מינוט געמאכט אָרדענונג...

— נו, נעהמט איהם דער טייוועל, — האָט סעמיאָן גרינאָך
ריעוויטש געטראכט, ווען ער איז געווען אויף די טרעפ. ער קוקט
אויף מיר ווי א וואָלף און איך פרוואו זיך אונטערלעקען. און צו
וואָס פארפיהר איך מיט איהם אלע מאָל א געשפרעך? מיך ציהט
אלץ: רעד, רעד!

סעמיאָן גרינאָרעוויטש'ן אנטקעגען איז געגאנגען די רוסיפּי-
צירטע דייטשקע מאדאם פעטערסאָן. זיך האָט זיך יעדע וויילע
אָפגעשטעלט, כדי אָפצוציהען דעם אָטעם. זי האָט געטראָגען א
קערבעל מיט שווארצען ברויט, קארטאָפּעל און גרינס. אליין איז

זי געווען אין א שווארצער פעלערינקע, און איבער'ן ברוינעם פנים
האָט זיך געקייקעלט דער שווייב, וועלכען זי האָט יעדע וויילע אָפּ-
געווישט מיט א פאטשיילקע. אין דער צייט פון מלחמה איז זי נאָך
געווען א רייכע פרוי, געהאלטען דינסטען און ניט אריינגעטונקען
קיין האנט אין קאלט וואסער. איצט האָט זי אליין געמאָן די גאנצע
באלעבאטישקייט, כאדינט איהר פאמיליע פון פינף, געוואשען די
דילען, די וועש, געקאכט, גענאנגען אין מארק. דאָס געלט האָט מען
שוין לאנג אויפגעגעסען און איצט האָט די פאמיליע געלעבט
דערמיט, וואָס מען פלעגט עפעס פארקויפען פון אייגענעם לייב.
מען פלעגט פארקויפען א ליילאך, א העמד, א ציכעל, און דערפון
לעבען.

ווען זי האָט דערזעהן סעמיאָן גרינגאָריעוויטש'ן, האָט זי איהם
אָפגעשטעלט און צוואווינקענדיג איינגערוימט:

— אין א וואָך ארום!

— נו, — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש צוריק געשעפטשעט
א דערפרעהטער — זיי געהען אוועק?

געהען אוועק, — האָט מאדאם פעטערסאָן ווינקענדיג און
סאָפענדיג באשטעטיגט. — מיר האָט מיין פלימעניק איבערגעגעבען.
זיין חבר איז אין דער ארמיי. אנ'אָפּיצער. א צעטעלע צוגעשיקט.
ער שרייבט: ריכט זיך אויף אונז גיך. גאָט וועט העלפען, וועלען
מיר גיך פטור ווערען, — האָט זי ווידער א וואונק געמאָן מיט'ן אויג.
— הלואי, הלואי, — איז סעמיאָן גרינגאָריעוויטש פרעהליכער
געוואָרען. — "איך וועל גלייך אוועקפאָהרען", — האָט ער ביי
זיך באשלאָסען.

קוקט נאָר אָן, וואָס איך האָב איינגעקויפט אין מארק, —
האָט מאדאם פעטערסאָן געזאָגט. סעמיאָן גרינגאָריעוויטש האָט
אריינגעקוקט אין קערבעל.

— ברויט? איז עס דען ברויט? — האָט זי ביז געזאָגט. —
עס איז דאָך שטיין. קיין פוטער ניט געקויפט, — דריי טויוזענד.
ווי קען איך? אָפגעלייזט פאר א העמד דריי טויוזענד און א טויוזענד-
דער נאָך דערלעגט פון דער קעשענע, און וואָס האָב איך געקויפט?
נאָ, עס מאכט ניט אויס, אבי זייער סוף קומט. מיר וועלען זיך שוין
מיט זיי אָפּרעכענען. נעכטען, — האָט זי זעהר שטיל אָפגעזאָגט,
— האָט מען ארעסטירט צוויי פאָלקאווינקעס, מען ווייסט ניט, אז

דאָס זענען פּאַלקאָוויניקעס. מען איז נאָר חושד. מען האָט זיי שוין
 גענומען אויף א פּאַרהער. עס האלט מיט זיי שלעכט. נאָר עס מאכט
 ניט אויס, אונזערע וועלען זיך שוין אָפּרעכענען מיט די גזלנים.
 — וואָס בין איך עפעס פּרעהליכער געוואָרען? — האָט סעמיאָן
 גרינגאַרעוויטש געטראכט, געהענדיג אין גאס. — מסתמא צוליעב
 דעם שמועס מיט דער פעטערסאָן. נו, א דאנק גאָט. א וואוילע פרוי
 די פעטערסאָן. מען דארף זי בעטען נעהמען ביי מיר עטליכע
 טעפיכער. זי איז א דייטשקע, וועט מען ביי איהר ניט זוכען און
 דעם פּאַרצעלאַן זאָל איך איהר אויך געבען? אָדער מען דארף ניט
 דעם פּאַרצעלאַן. פארוואָס דארף מען ניט? עס הויבט זיך שוין אָן:
 מען דארף ניט — מען דארף יאָ. נו, גוט, איך וועל געבען. אָדער
 אפשר דארף מען טאקע ניט? אפשר אוועקשטעלען ביים אייזען-
 באהן־אַרכייטער? צו איהם וועט מען אויך ניט קומען. איך וועל
 איהם געבען עטליכע הונדערטער פון אמאָליגען געלט. און אפשר איז
 פּאַרט גלייכער ביי פעטערסאָן? הויבסט שוין אָן איבערצוטראכטען
 אהין און אהער? זעה, וואָס פאַר א לאנגע שורה מענשען ביי דער
 קראָם. און די קראָם איז צוגעשלאָסען. מסתמא קיין סחורה ניטאָ.
 גרויסע בריות! וואָס זיי האָבען עס אין איינע דריי חדשים געמאכט
 פון דער שטאָדט!

אין גאס איז געווען שטיל. דער אספאלט, וואָס איז צעגליחהט
 געווען פון היץ, האָט זיך ווי ליים געזעצט אונטער די טריט. עס
 האָט געשמעקט מיט סמאָלע און רויך. נעבען דער פאַרשלאָסענער
 בעקעריי איז געשטאנען אַנ'עולם פון פרויען און קינדער. מען האָט
 זיך אין דער שטיל געקריגט צוליעב פלעצער. אויף די טראַטוארען
 און אויפ'ן בריק איז געלעגען מיסט, וועלכע קיינער האָט ניט
 אויפגעראָמט און עס האָבען זיך געוואלגערט טויענדער שטיקלאַך
 גלאָז פון דער פינף־שטאָקיגער הויז, אין וועלכער מען האָט ניט
 לאנג צוריק, ווען עס האָבען נאָך באלעבאטעוועט די דאָבראָוואָלצעס,
 געוואָרפען א באַמבע. סימאָטשקע האָט געקוקט אויף די שטיקלאַך
 גלאָז און געשאַקעלט מיט'ן קאָפּ. ער האָט זיך דערמאָנט ווי די
 זעלביגע גאס האָט אויסגעזעהן פריהער. אויפ'ן ראַג האָט ער דער-
 זעהן דעם פּאַליצייסקי'ן. עס איז ארויס דער דוואָרניק מיט א
 לאַפעטקע און א כעזים און אָפּגעשארט דאָס פּערדישע אָפּפאל.
 עס איז פאַרבייגעפּאַהרען א קאָליאסקע מיט אויסגעפּוצטע דאמען.

דער פאָליצייסקי האָט זיך אויסגעצויגען ווי א סטרוגע און מיט דרד אריץ לאנג נאָכגעקוקט דער קאָליאסקע. אן עולם האָט זיך א שאַט געטאָן אין גאס. אָט איז פארבייגעשוואומען, בליצענדיג מיט א מאַנאָקל אי נאָוויג א פראנט מיט פיס פון א זשוראָוול אין לאקירטע שיד. ער געהט געאַרעמט מיט אן אָפיצער, וועלכער קלינגט מיט די שפאָרען. קאפעליושען, קאפעליושען, שטעקעלאך. דאמען אָנגעטאָן לויט דער לעצטער מאָדע. סוחרים, פרייליינס, דראַזשקעס, אָפיצערען, קינדער מיט גואווערנאנטינס, און געשעפטען, און רעסטאראנען, פרעהליכער רויש און געטומעל, און לאכענדיגע געזיכטער. וואוהין איז דאָס אלץ אהינגעקומען? אָט זענען זיי, די וואָס זענען געקומען אויף זייער אָרט: האלב אָנגעטוענע מענשען, אלע דעקאָלטירט, אין קאשקעטען, אין שטיוועל, שטומע, מרה־שחורה'דיגע, עס וועט זיך מעהר ניט פארבייטראָגען דער טראמוויי מיט א פרעהליכען קלונג, צי א איזוואָזשטישק, צי א אויטאָמאָביל. בלאַטיג, אָפגעלאָזען, אומעטיג, שלעכט!

"נו, וואָס איז דאָס מיין עסק?" האָט סימאָטשקע געטראכט, פארנעמענדיג זיך אין אן אנדער גאס. "עס איז עפעס מיין גאס? לאַמיר טראכטען וועגען אן אנדער זאך. א דאנק דאָראַטשקע'ן. פאָרט א וואוילע ווייב. אָנגעקארמעט מיך, דורכגעשמועסט זיך מיט מיר, און איד בין איצט אן אנדער מענש. א כוואט א יונג. אזוי מיינען טאקע אלע. און וואָס פאר א כוואט בין איד? מען האָט מיך געדארפט זעהן ביינאכט אין שלאָפצימער. ערגער ווי א אירענע. אָבער ווי איד בין אין דער אמת'ן ווייסט דאָראַטשקע. אָהן א קאָפ, אָהן נערווען בין איד פארבליבען פון דער רעוואָלוציע, פון דער איי־ביגער שרעק. און ווי בין איד נאר געבליבען גאנץ, פארשטעה איד ניט. וויפיעל נאָהענטע מענשען זענען אומגעקומען. נו, גאָט צו דאנקען. פונדעסטוועגען איז ביי מיר א הויז פארבליבען — ניט געטשעפעט. אריינגענומען סאָניע'ן און זינע'ן. זאָלען זיי נעביך לעבען מיט אונז. דאָראַטשקע'ן איז פאָרט פרעהליכער מיט זיי. ניט אזוי עלענד. זי האָט מיט וועמען א וואָרט אויסצורעדען, מיט וועמען צו געהן שפאצירען. איד האָב קיין חשק ניט געהאט אריינג צונעהמען אין הויז צוויי פרויען. מען ווייסט דאָך — פרויען־רכילות. נאָר אז דאָראַטשקע האָט אזוי געוואָלט."

"ניט געוואָלט!" האָט זיך דער געדאנק קאפריזנע א ררעה

געטאָן ביי סימאָטשקע'ן, "פארוואָס זשע האָסטו פארפיהרט א ראָד מאן מיט סאָניע'ן?"

"וואָס עפעס פלוצים א ראָמאן?" האָט זיך סימאָטשקע פאר-וואונדערט ביי דעם געדאנק. "ווער האָט געטראכט וועגען א ראָמאן?" "פרעג ניט, ווער עס האָט געטראכט, האָט ער זיך אליין געענטפערט." "זאָג בעסער, צו וואָס האָסטו געדארפט האַכען דעם ראָמאן?"

"איך ווייס צו וואָס? עס האָט זיך אזוי גראָד געמאכט, און עס איז געוואָרען א ראָמאן. איך האָב זי דען באזעצט ביי אונז? איך האָב דאָך ניט געוואָלט. דאָס איז דאָראַטשקע שולדיג. מיר זענען אין בעט, און זיי געהען אריין, אפילו ניט אָנפרעגענדיג. דאָראַד-טשקע'ס פיהרונגען! זי פלעגט זיך צוועצען אויף מיין בעט. מיט איינער פלעגט דאָראַטשקע אוועקגעהן שפאצירען און מיט דער אנדערער מיך איבערלאָזען. אלץ איהר קאלטער כאראקטער. האָט זי ניט געקענט פארשטעהן וואָס דערפון קען ארויסקומען? וואָס בין איך שולדיג? א שעהניקע, א נאָכגעביגע, א דערשראָקענע און קושט זיך וואונדערליך."

"אז איך וויל וועגען דעם גאָר ניט טראכטען", איז ער אין כעס געוואָרען. "אָט זיך צוגעטשעפעט א געדאנק. אוועק!" האָט ער גענומען אין די געדאנקען שרייען אויף זיך. איך דארף טראכטען וועגען עפעס אנדערש.

"מאָדנע", האָט ער אין א וויילע ארום געטראכט. "עס געהט א מענש ווי אלע און קריגט זיך, מיט זיך אליין. און וואָס למשל, טוט זיך אין קאָפּ אָט ביי דעם מענשען? אָדער אָט ביי יענעם, וואָס איילט זיך ערגעץ וויפיעל פוסטע געדאנקען עס קומען אין קאָפּ אריין. דאָס פנים איז ערנסט און די געדאנקען נארישע. וועגען וואָס טראכט איך איצט? איך האָב דאָך געדארפט טראכטען וועגען אן ערנסטער זאך. נו, איך וועל טראכטען. ניין, ניין, נאָר ניט וועגען סאָניע'ן. איך וויל ניט. אוועק! וואָס האָט זי זיך צוגעטשעפעט צו מיר? געה אוועק! נאָר איין זאך קען איך ניט פארשטעהן." האָט ער אומבאמערקט פאר זיך גענומען ווידער טראכטען וועגען איהר. "ווי האָט עס דאָראַטשקע ניט באמערקט? אן אנדערע וואָלט עס גלייך באמערקט, און זי ניט. און ווי קען מען טאקע מיך הוישד זיין אין אזא זאך? דער געטרייסטער מאן אין דער וועלט. און דער ראָמאן

איז גאָר אפילו קיין אמת'ער ראָמאַן ניט געווען. אזוי זיך א צופאַל.
איך ווייס אפילו ניט, ווי עס איז געשעהן. א מינוט פאר דעם האָב
ניט איך און ניט סאָניע געוואוסט, אז עס קען פאָרקומען. זעהר
וואויל געקושט זיך. איך וואָלט גאָר קיינמאָל ניט געגלויבט, אז אזא
שטילע, שעהמעוודיגע..."

"ווידער געקושט זיך," האָט ער זיך געכאַפט ביי דעם זינדיגען
געדאַנק. "טראכסט ווידער וועגען דעם. אן אומגליקן איך בין גראָד
ביים קיאָסק. איך וועל צוגעהן און א קוק טאָן, וואָס טוט זיך אין
דער צייטונג, און וועל פארגעסען אָן סאָניע'ן. זי הויבט מיך ניט
אָן צו אינטערעסירען."

סימאָטשקע האָט שוין געוואָלט צוגעהן צום צייטונגס-קיאָסק,
וואָס איז געווען ארומגעקלעפט מיט מענשען, ווי מיט פליגען. אָבער
פלוצים האָט ער כאַמערקט ווי עס געהט זיך מיט א געל שטעקעלע
אין האַנד דער וואַליוטע-מעקלער כלאווע מייערסאָן און פאר-
קירועט זיך צו איהם.

"איך וועל כאַפען א שמועס מיט איהם," האָט סימאָטשקע
צו זיך געזאָגט. "פון איהם וועל איך זיך דערוויסען מעהר נייעס,
ווי פון א צייטונג. וואָס איז, ער דערקענט מיך גאָר ניט?"

— מייערסאָן! — האָט ער א געשריי געטאָן — הער אָדער
הבר מייערסאָן, וואוהין האָט איהר זיך עס פארקוקט? איהר דער-
קענט מיך ניט? קומט נאָר אהער. וואָס הערט זיך נייעס? איהר מאַכט
עפעס געשעפטען? און וואָס הערט זיך בכלל גוטס?

— ערשטענס, — האָט כלאווע מייערסאָן געענטפערט, צו-
געהענדיג צו איהם אָהן חשק, — שרייט ניט. ווער שרייט עס איצט
אין גאס? איהר האָט פארגעסען, אז עס איז איצט ניט פריהער-
דיגע צייטען. צווייטענס, וואָס מאַכט איהר? איך האָב איך טאקע
זעהר גוט דערקענט, — האָט ער ווייטער גערעדט, א גלעט טוענדיג
פון געווענהייט דאָס גרוי שיטערע בערדעל. — נאָר איך האָב
אומישנע ניט געוואָלט איך דערקענען. וואָס איהר דארפט ווייס
איך אויסגעצייכענט. נאָר איך בין איצט ניט מיט געשעפט, איך האָב
זיך קיינמאָל ניט פארנומען, און אזוי לאַנג ווי די באַלשעוויקעס
זענען אין שטאָרט, בעט איך אייך, איהר זאָלט איין מאָל פאר אלע
מאָל אָן דעם פארגעסען. און אויב איהר זענט ניט מסכים דערמיט,
וועלען מיר ביידע זעהר גיך האַבען אונזער סוף אין דער טשרעוויר-

טשיאקא. און דריטענס וויל איך אייך זאָגען: רעדט בכלל שטיף.
די גאסען זענען פול מיט שפיאָנען.

— ווער האָט עס אייך געזאָגט? — האָט זיך סימאָטשקע
דערשראָקען און אומרוהיג זיך ארוםגעקוקט.

— מען האָט מיר שוין געזאָגט, מענשען וואָס ווייסען, —
האָט כלאַווע מייערסאָן געענטפערט. — און איך בעט אייך, טוט
מיר די טובה און קוקט זיך ניט ארום. מאכט א גלייכגילטיג פנים,
ווי אלע מענשען אין גאס. איצט איז אויף אייער פנים אָנגעשריבען,
אז איהר זענט א קאָנטר-רעוואָלוציאָנער, כאָטש איהר געהט אָן-
געטאָן מעשה באַלשעוויק. און וואָלט איך געווען א טשעקאָ-אגענט,
וואָלט איך אייך אויפ'ן שטעל ארעסטירט.

סימאָטשקע האָט זיך פון די ווערטער נאָך מעהר פארלאָרען
און אין איילעניש געבראכט זיין פנים אין אַרדנונג. דער שמייכל
איז פון שרעק ארויס א ניט-געלונגענער, אָבער איהם האָט זיך
געדאכט, אז דער שמייכל האָט זיך יאָ איינגעגעבען און ער האָט
איהם געוווּזען כלאַווע מייערסאָנ'ען.

— איצט איז א קאפּעטשקע בעסער. — האָט כלאַווע איהם
דערמוטיגט, — אויב איהר ווילט מיט מיר ווייטער רעדען, דארפּען
מיר זיך פריהער אָפרעדען וועגען וואָס מיר רעדען.
— איך פארשטעה ניט, — האָט סימאָטשקע געמורמעלט,
שוין אינגאנצען ביי זיך אראָפּגעפאלען און געווישט דעם שווייס
אויפ'ן האַלז.

"אפשר זיך אָפּטראָגען פון איהם?" האָט ער געטראכט. "נאָר
ווי טראָגט מען זיך אָפּ? ניט שעהן, און צו וואָס האָב איך איהם
אָפּגעשטעלט. שמענדיג דארף איך זיך פארדרעהען, ווייס דער טייִוועל
מיט וואָס, און אפשר איז ער נאָר אליין געוואָרען א שפיאָן?" האָט
זיך ווי א בליץ דורכגעטראָגען דער געדאנק. "מען דארף נאָר קיין
בעסערען שפיאָן ניט האָבען. א מענש, וואָס איז אויסגעבונדען מיט
א האַלבער שטאָרט."

און סימאָטשקע האָט ווידער גענומען קוקען אין אלע זייטען
און אָנגעשריבען דייטליך אויפ'ן פנים, אז ער וויל שטעלען פיס...
— וואוהין? — האָט אים כלאַווע מייערסאָן אָפּגעשטעלט.
— קומט, לאָמיר רעדען.

— ניין, איך אייל זיך אין ערגעץ ניט — האָט סימאָטשקע

ציטערנדיג געענטפערט. — איך האָב זיך דען ערגעץ געאייילט? —
האָט ער גענומען פאררעדען. — מסתמא האָב איך געגעסען אין
דער פריה א ניט־פרישע איי. איהר ווייסט דאָך וואָס פארא פראָד
דוקטען עס זענען איצט.

— איהר עסט נאָך איצט אויך אייער? — האָט מייערסאָן
מיט דרך ארץ געפרעגט.

— דאָס הייסט... — האָט זיך סימאָטשקע פארלאָרען.

"דעם צונג וואלט איך זיך ארויסגעריסען! — האָט סימאָטשקע

זיך אליין געזידעלט. — וואָס פלוידער איך?"

— אויב אזוי, גראטוליר איך איך, — האָט מייערסאָן גע־

זאָגט. — ווער קאָן זיך עס איצט ערלויבען צו עסען אן איי א חוץ

"זוי"? נעכטען, א שטייגער... — האָט מייערסאָן ווייטער גע־

שעפטשעט. — קומט, לאָמיר זיך שטעלען ביים וואנט: דאָ איז

זיכערער. נעכטען, א שטייגער, איז געווען אזא פאל: מען האָט

נאָכגעשפּיאַנירט צוויי געשעפטמאכערס, גערשמאנ'ען און מאנדעל־

בוים'ן. איר קענט זיי געוויס: נאפט־הענדלער. (סימאָטשקע

האָט א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ). זיי זענען געשמאנען אזוי ווי

איך און איהר. גערעדט צווישען זיך. זענען צוגעגאנגען צוויי חבריה

לייט, אָנגעטאָן אזוי ווי איהר, צענומען זיי העפליך, אָפּגעפיהרט

יעדען אָן א זייט און געבעטען יעדען איינעם ער זאָל דערצעהלען

וואָס ער האָט געשמועסט מיט'ן צווייטען. יענע האָבען, פאר־

שמעהט זיך, ניט אָפּגערעדט צווישען זיך, און עס איז ארויס־

געקומען שוין איינמאָל א פלאַנטער. מען האָט זיי ביידען ארעסטירט

אלס ספעקולאנטען און אָפּגעפיהרט אין דער טשעקא. דאכט זיך

מאנדעלבוים'ען האָט מען שוין דערשאַסען. היינט געהערט.

— און איך — איז סימאָטשקע געל געוואָרען דאָס הערענדיג

— האָב ברייאַנטען אליין הונדערט צוויי און צוואנציג קעראט,

און איך האָב זיי נאָך ניט באהאַלטען. מיך וועט מען הונדערט צוויי

און צוואנציג מאָל דערשיסען.

— מען מוז — האָט כלאווע מייערסאָן גע'טענה'ט — אָפּמאכען

צווישען זיך וועגען וואָס מיר רעדען. לאָמיר זאָגען, אז מיר זענען

זיך מישב וואו צו קויפען שיד.

— אפשר — האָט סימאָטשקע פאָרזיכטיג פאָרגעשלאָגען —

וואַלטען מיר זיך בכלל צוגאנגען? צו וואָס זאָלען מיר ריזיקירען?

אז ניט, מילא, זאל זיין שיד — האָט ער א פארציטערטער איינד
געשטימט. — יע, הייסט עס וועגען שיד. איז וואו זאל איך זיי
קויפן דענקט איהר?

— הערט, סעמיאָן גריגאָריעוויטש — האָט כלאווע מייערסאָן
גענומען פלוצים פליסטערן מיט א גלייכגילטיגער מינע, — אפשר
דארפט איהר פונטען? איך קאָן היינט פארקויפן שפאָט-ביליג.
פארפעהלט ניט די געלעגנהייט.

”אבי איך האָב איהם שוין געהאט אָנגענומען פאר א שפּיאָן
— האָט סימאָטשקע זיך אליין פאָרגעוואָרפן. — וואָס פאר א
מאָדער נפש איך בין, גוט נאָך וואָס איך האָב פון שרעק כאָטש
קיין נאָרישקייט ניט געזאָגט.”

— איך? פונטען? — האָט זיך סימאָטשקע פאָרוואַנדערט,
פונקט ווי ער וואָלט זיי גאָר קיינמאָל ניט געקויפט. — צו וואָס
זאל איך פון דער העלער הויט קויפן פונטען? און צוריק גערעדט...
א פופציג פונט וואָלט איך יאָ געקויפט — האָט אומערוואַרטעט
פאר זיך אליין געזאָגט סימאָטשקע. — ברענגט זיי צו מיר אהיים
— האָט סימאָטשקע געפלאָנטערט מיט דער צונג און שוין חרטה
געהאט און ניט געוואוסט ווי אזוי זיך ארויסצודרעהען. — אָדער
ניין, מען דארף ניט! — האָט ער זיך אָנגעטאָן א כּה און כּמעט
אויסגעשריען. — איהר פארשטעהט? — האָט ער מיט חניפה
אריינגעקוקט מייערסאָנען אין די אויגען — עס האָט זיך ביי מיר
נאָר ארויסגעריסען פון מויל. קיין פונטען דארף איך גאָר ניט. און
אפשר פאָרט נעהמען? — ”שטום דאָך אמאָל!”, האָט א געשריי
געטאָן אין זיין קאָפּ. — ניין, מען דארף ניט, מייערסאָן. איהר
זאָגט מיר בעסער, צי מיר וועלען נאָך לאנג פון זיי ליידען?
— דריי וואָכען — האָט מייערסאָן געענטפערט, געבענדיג א
ווינק מיט'ן אויג.

— טאקע? — איז סימאָטשקע מונטער און לעבעדיג געוואָרען.
”גלייך אויף דער שיף!”, האָט א בליץ געטאָן אין געדאנק. — נו,
נו, מייערסאָן, דערצעהלט. איך האָב שוין היינט געהאט א גוטע
בשורה. אדרבא, טרייסט, דערצעהלט. דערפרעהט דאָז האַרץ.
”א וואויל מענשעל אָט דער כלאווע מייערסאָן — האָט זיך
צושפיעלט ביי סימאָטשקע'ן דער געדאנק. ”אפשר נעבען איהם צו
לייזען? איך וועל ביי איהם קויפן די פונטען. אָדער מען דארף ניט.

א? זאָל איך קויפֿען? א? אָדער איך זאָל ניט קויפֿען? נעהמט זיי דער טייפֿעל, די פֿונטען!"

— אז מייערסאָן זאָגט אייך: ניט מעהר ווי דריי וואָכען — האָט כלאווע גע'טענה'ט — מעגט איהר זיכער זיין, אז ער איז זיך אפילו אין קיין שעה ניט טועה. איך האָב ריכטיגערע נייעס ווי זיי ביי זיך אין שטאב. מיין שניערס שוועסטערקינד דיענט ביי די דאָב־ראַוואָלצעס. ער האָט די טעג צוגעשיקט א צעטעלע. ווי אזוי ער האָט צוגעשיקט, דאָס איז זיך א באזונדער געשיכטע. איז אין דעם צעטעלע שרייבט ער, אז "מיר וועלען גיך לאדען זאלץ".

— איך פֿארשטעה — האָט סימאָטשקע געזאָגט, אונטערזויניג קענדיג מיט'ן אויג.

— ניטאָ דאָ וואָס צו פֿארשטעהן — האָט מייערסאָן פֿון אויבען אַראָפֿ געזאָגט. — אין דריי וואָכען ארום וועט מען קומען און מען וועט איינמאָל פֿאַר אַלעמאָל פֿאַרמאכען אונזער משוגעים־הויז. איהר האָט זיך צוגעקוקט צו די מענשען אין גאס? — האָט ער פֿלוצים געפרעגט. — דאָס זענען דאָך משוגעים. שטילע, פֿאָלגענדיגע, טשעפען קיינעם ניט, נאָר זיי זענען דאָך אַלע פֿון דעם ערשטען ביז'ן לעצטען משוגע. און איך און איהר זענען אויך משוגעים. כאָטש מיר טשעפען ניט קיין מענשען.

און סימאָטשקע האָט אויף איין קורצען אויגענבליק דערזעהן ווי מייערסאָנ'ס אויגען האָבען א בליץ געטאָן ווי ביי א משוגענעם.

— און ווילט איהר ניט קויפֿען קיין שיד? — האָט מייערסאָן געפרעגט. — א שאָד, און איך וואָלט אייך דוקא געראטען. נו, אָ נוטען טאָג, און פֿאַרגעסט ניט, אז איך בין איצט ניט איך. איך האָב ניט קיין געשעפט און האָב קיינמאָל קיין געשעפטען ניט געהאט.

און ער, ווי ער וואָלט ניט געווען ער, איז פֿאַמעלאַך און גלייב־גילטיג אוועק איבער דער גאס, שטיל קלאפֿענדיג איבער די שטיינער מיט זיין דיך, געל שטעקעלע.

IV.

סימאָטשקע איז אוועק פֿון מייערסאָנ'ען מיט א וויררוואר פֿון געדאַנקען: איבער דריי וואָכען! א? ער וועט אוועקפֿאַהרען. די ערשטע זאך אוועקפֿאַהרען. אָדער ער זאָל ניט פֿאַהרען? צו וואָס איצט

דאָס פּאָהרען? אויב זיי וועלען קומען, וועלען זיי שוין קומען אויף שטענדיג. צוואנציג מאָל אהין און צוריק קאָן דאָך ניט זיין. אזוינס איז דאָך נאָך אין דער געשיכטע ניט געווען. אָדער ער וועט פונד דעסטוועגען פאָרט אוועקפּאָהרען? נעהמט זיי דער וואַטענמאכער. ער וועט אוועקפּאָהרען. ער וועט נאָר פארקויפּען די הייזער און גלייך אויף א שיה. די דאטשעס וועט ער ניט פארקויפּען. מאַלע וואָס קאָן זיך מאכען. אָדער די דאטשעס אויך פארקויפּען? א? ניין, מען דארף ניט. הויבסט שוין אָן צו דרעהען אהין און צוריק? גענוג. די דאטשעס פארקויפּט ער ניט! די געשעפטען וועלען זיך גיך פארר בעסערען. עס וועלען זיך אָנהויבען גילדערנע צייטען. נו, פארר קויפּסטו די דאטשעס צי ניט? אוועק פון מירן וואָס ביזטו צוגעד שטאנען מיט די דאטשעס? האָב הנאה פון דער גוטער בשורה. אז מייערסאָן זאָגט, איז עס ריכטיג ווי גאָלד. און פעטערסאָן. איז וויר זשע מיט די דאטשעס? ווידער דאָס זעלבע. מייערסאָן איז טאקע גערעכט: מיר זענען אלע אראָפּ פון זינען. בין איך דען א מענש מיט נערווען? פון די דאָזיגע קאדרילען זענען די נערווען געוואָרען אמת'ע שמאטעס. אין אויסלאַנד וועל איך צו זיך קומען. אָט געהט דער גראָבינקער באַנקיר גריידענבערג. לאַמיך איהם דערפרעהען מיט דער טייערער בשורה. אָבער פארוואָס איז ער עפעס אָנגעטאָן פונקט ווי א קאָמעדיאַנשטיק אין ציריך?

— גוט מאָרגען, מאַיסע אלעקסאַנדראַוויטש! — האָט געזאָגט סימאָטשקע. — וואוהין קלייבט איהר זיך עס אין אזא קאָסטיוום? — גוט מאָרגען, גוט מאָרגען, סעמיאָן גרינאַריעוויטש! — האָט מאַיסע אלעקסאַנדראַוויטש אויסגעשריען מיט א ווארימען באַם, שאַקלענדיג מיט דער ברוינער האַנט אין דער לופטען — אלע אין גאס האָבען זיך אומגעקוקט, ווען מען האָט דערהערט א הויך קויל — איך געה אויף גימנאַסטיק. אויב איהר ווילט, וועל איך אייך אויך פארשרייבען.

אָנגעטאָן איז ער געווען ווי א גימנאַזיסט: ווייסע הויזען, ווייסע שיד, א ווייסע, ווייכע העמד אויפגעשפּיליעט אויפ'ן האַרצען, אָהן א רעקעל און אָהן א היטעל, לויט דער מאָדע נאָך. דורך די שיטערע האָר וואָס האָבען גענומען גרוי ווערען, האָט זיך דורכגעלויכטען א בראַזענער פּליך.

— וואָס שרייט איהר ? — האָט סימאָטשקע גענומען שעפּ

טשען דריקענדיג דעם באנקיר'ס האנד, אויף וואָס יענער האָט געד-
זאָגט: "האנדדרוקען זענען אָפגעשאפט." — ווייסט איהר דען ניט,
אז די גאסען זענען פול מיט שפּיאָנען?

— טאקע? — האָט זיך מאַיסעי אלעקסאנדראָוויטש דערשאַקען.
נא, געווייס, — האָט סימאָטשקע געענטפערט. — מען הערט
אונטער, מען פאַרהאַלט, מען פרעגט, און אבי עפעס, — אין דער
טשעקא אַרײן. נעכטען האָט מען צוויי מענשען אָפגעשטעלט און אין
אָווענד זיי דערשאַסען.

— טאקע אזוי? — האָט גריידענבערג געזאָגט און איז בלייב
געוואָרען. א לעבען! צייטען! וואָלטען מיר, סעמיאָן גריגאָריעוויטש,
זיך ווען פאַרגעשטעלט, אז אַזעלכע צייטען וועלען קומען? עך, וואָס
פאַר א נאַראָנים מיר זענען, ניט געקענט אָפפאַהרען באַצייטענס?

— טאָ רעדט־זשע שטילער, — האָט זיך סימאָטשקע געבעטען. —
איך וועל אייך אַנזאָגען א גוטע בשורה. אָבער פריהער לאָמיר ביי זיך
אָפמאַכען, וועגען וואָס מיר רעדען, — האָט ער געשעפטסמעסיג
פאַרגעשלאָגען, — מיר רעדען וועגען שײך.

— גוט — האָט מאַיסעי אלעקסאנדראָוויטש איינגעשטימט. —
האָט איהר געהערט, — האָט ער שטיל געפרעגט, אז מען קלייבט
זיך צו פערמאַכען אלע געשעפטען. אלע!

— סטייטש? — האָט סימאָטשקע ארויסגעקערעכצט. — וואר
זשע וועלען מיר קענען קויפען?

— אין די סאָויעט־קראָמען, — האָט זיך גריידענבערג צעלאַכט,
אָדער וואו איהר ווילט. איך, סעמיאָן גריגאָריעוויטש, — האָט ער
פלוצים געזאָגט, — געה אויף גימנאַסטיק נאָר פאַר אַן אויסרייד. דאָס
גרייט איך זיך צו אנטלויפען.

— איהר מיינט, ווייזט אויס, אז זיי וועלען נאָך דאָ לאַנג
בלייבען? — האָט סימאָטשקע מיט חוזק געפרעגט. — טאָ לאָז איך
אייך וויסען, אז זיי וועלען דאָ באלעבאטעווען ניט מעהר, ווי...

— א שטייגער, א שטייגער? — האָט אויך מאַיסעי אלעק-
סאנדראָוויטש געזאָגט מיט חוזק.

— ווי צוויי־דריי וואָכען, — האָט סימאָטשקע פעסט געזאָגט.
— צוויי יאָהר נאַראַנטיר איך אייך, סעמיאָן גריגאָריעוויטש. —
האָט גריידענבערג געזאָגט. — אומזיסט וואָלט איך ניט געזוכט צו
אנטלויפען. איך האָב דאָ א גוטען פריינד, א געוועזענעם ווייסען

אפיצער, ער ארבייט ביי זיי אין שטאב. אהער רוקט זיך אן ארמיי פון די צענטראלע גובערניעס. „יענע“ וועלען כאלד זיין קאפוט, גלויבט מיר. און האָט איהר געהערט, אז מען האָט פּאַלקאָוניצקי'ן דערשאָסען? שוין־זשע ניט געהערט? וואו לעבט איהר? איבער־מאָרגען וועט איהר עס איבערלייענען אין דעם צעטעל פון די דער־שאַסענע. פאראן דאָרט נאָך אינטערעסאנטע נעמען. מען וועט זיך אין שטאָרט ביים קאָפּ כאַפען. איך רעקאָמענדיר אייך, מאַכט גימל נאָסטיק.

און ווידער איבערגע'חזר'ט: „האנט־דרוקען זענען אָפּגע־שאַפט“, און מיט טאַנצענדיגע טריט אוועק איבער דער גאַס, פּרעה־לאַך, קוקענדיג אויף די פּאַרבייגעהער.

מיר זענען גוט אריינגעפאלען, האָט סימאָטשקע געטראכט און צעשטרייט באגריסט א באקאנטען, וואס איז פאַרבייגעגאַנגען. „ווער זאָל עס זיין? איך האָב איהם ניט דערקענט. נו, מיִלא. מיך נעמט אַזש דורך א קעלט פון די אלע טייערע נייעס. אַבי איך האָב שוין געגלויבט מייערסאָנען. אָט אזוי לעב איך, ווי א נאר. יעדען איינעם גלויב איך. און ווען מען האָט געקענט אוועק־פּאַהרען, בין איך ניט געפּאַהרען. ווער שטעקט עס מיר די האַנט? איך האָב אויפּגעהערט צו דערקענען מענשען. איך וואָלט דאָך איצט געקענט זיצען אין פּאַריז. אָבער ווער קען עס זיין? א שרעקליך באקאנטע צורה. איך וועל זיך מאַכען, אז איך קען איהם, און דערנאָך וועט שוין קלאָר ווערען. דערווייל וועל איך שמייכלען גלאַט אין דער וועלט אריין.

— זדראַווסטוואויטיע, זדראַווסטוואויטיע, — האָט סימאָטשקע געזאָגט און פּריינדליך געדריקט די האַנט א באוואָנצעלטען בלאַנדין, א פּעסטען, בלוי־אויגיגען, אָהן אַ הוט. — וואָס מאַכט איהר?
„וואריזשע האָב איך איהם געזעהן?“ האָט סימאָטשקע זיך דעם קאָפּ געבראַכען. „איך קען דאָך איהם אויסגעצייכענט. וואָס איז עס געוואָרען מיט מיין קאָפּ? אזא באקאנט פנים, — האָט ער געטראכט, צוקוקענדיג זיך צום בלאַנדין.

— זדראַווסטוואויטיע, סעמיאָן גרינגאַרעוויטיש, — האָט דער בלאַנדין געענטפּערט האַלב־שפּאַטיש מיט אן עכט רוסישען אַק־צענט. — וואָס קוקט איהר עפעס אויף מיר ווי א קראָה אויף אַ שטיקעל קעז? בראַנפען פאראן?

— פאראן, פאראן, — האָט סימאָטשקע אויסגערופען צופרי־
דען, דערפון וואָס ער האָט גלייך לויט דער פראַגע דערקענט דעם
נימנאַזיע־לעהרער, סאפראַן אַנדרעיעוויטש סאוויצקי'ן. — נו, וואָס,
נו, וואָס, סאפראַן אַנדרעיעוויטש, פאראַן עפעס נייעס ?
און אין דער מינוט, וואַרטענדיג אַיף אַ שטיקעל נייעס, דער
מאָנט זיך : אַז סאָפראַן אַנדרעיעוויטש, איידער ער נעמט אַ ביסעל
בראָנפֿען, מאַכט ער שטענדיג פריהער אַ ביטערע מינע, פארוואַרפט
דעם קאַפּ און דעם בראָנפֿען גיסט ער אין האַלז אריין מיט רציחה
און דערנאָך כראַקעט ער.

— אָבער דערצעהלט שטיל, — האָט ער בשעת מעשה גערעדט. —
אַ שנעפסעל איז דאָ. קומט, וועלען מיר טרינקען אַ פּאָר גלעזלאַך.
און פאראַן עפעס נייעס ? גוטע ?

— איך וועל אומבאדינגט קומען. עך, איהר, יאַנקעל, — האָט
פריינדליך זיך צעלאַכט, און סימאָטשקע האָט פריינדליך צוגעכיכט.
זיי זענען געווען גאַנצע ייִדישע צווישען זיך, און סימאָטשקע
האָט דעם לעהרער גענוג טובות געטאָן און ניט איין מאָל אַרויסגע־
האַלפֿען איהם מיט געלד אין שלעכטע צייטען.

— אוועק די גוטע צייטען, — האָט סאָפראַן אַנדרעיעוויטש
גערעדט, נאָר נישקשה, זיי וועלען זיך מיט גאָט'ס הילף אומקעהרען.
איהר האָט געהערט ? מען זאָגט, אַז מען האָט שוין דעם רויך געזעהן.
— וואָס פאר אַ רויך ? — האָט זיך סימאָטשקע פֿערוואַונדערט.
אָבער דאָס האַרץ זיינס האָט פֿרעהליך אַ טיאַקע געטאָן.

— וואָס הייסט, וואָסערען. די פּאַפירען ברענט מען.
— נו, — האָט סימאָטשקע ניט געגלויבט, דאָס איז דאָך
פאַר'ן אוועקגעהן.

— אוראי פאַר'ן אוועקגעהן, — האָט סאוויצקי פֿרעהליך באַ־
שטעטיגט. — נאָך אַ וואָך איז זיי דאָ פאַרבליבען און דערנאָך פאַר־
נעם דייענע בעבעכעס און געה. איהר האָט געזעהן זייער בילדעל אין
„אַניטאָדיעל ?“ „עס שלאָגט די צוועלפטע שעה.“ נו, דאָס שלאָגט
איצט זייער צוועלפטע שעה.

— איך וואָלט אייך, סאָפראַן אַנדרעיעוויטש, צעקושט פאר דער
בשורה, ווען דאָס זאָל זיין אמת, — האָט סימאָטשקע שטיל געזאָגט,
פיהלענדיג ווי ברייט און ווארים עס ווערט איהם אויפ'ן האַרצען. —
אָבער ווער האָט געזעהן דעם רויך ?

— וואס הייסט ווער עס האָט געזעהן? מענשען האָבען גע-
זעהן, — האָט סאפראן אנדרעיעוויטש מיט זיכערקייט געזאָגט. —
אין פינף טעג ארום, נעהם דיינע בעבעכעס מיט דיינע קאמיסארען
און געה צום שווארץ יאָהר, דו, הינטישער זוהן.

— ווען מיר וועלען פון זיי פטור ווערען, קומט, און מיר וועלען
נעמען צו גלעזלאַך, — האָט סימאָטשקע פאָרגעשלאָגען שוין אָהן
ענטווייאָזם, באַליידיגט פּוּנדעם וואָרט בעבעכעס. אָבער געבען יענעם
צו פיהלן, אז איהם איז אואנגענעהם, האָט ער ניט געוואָגט.

— אומבאדינגט, — האָט סאפראן אנדרעיעוויטש געענטפערט
אין שוין גאָר א געהויבענער שטימונג פון דעם געדאַנק, אז באַלד
וועלען זיך די קאמיסארען אָפּטראָגען און פון דעם, וואָס ער קען זיך
לֹוסטיג מאַכען איבער סימאָטשקע'ן. — מיר וועלען נעמען צו גלעז-
לאַך לֶכבוד דעם, וואָס מיר וועלען פטור ווערען פון די שנעקעס און
אויך פון אייערע אידעלעך — האָט ער געזאָגט מיט א ליכטיגען
שמייכעל, פונקט ווי סעמיאָן גריגאָריעוויטש וואָלט גאָר קיין איד
ניט געווען. — אוי, וועט מען אייך נאָך ברעכען די ביינער פאר זיי.

„און איך האָב ניט געוואוסט, אז ער האָט א וואָלפיש פנים,“
האָט סעמיאָן גריגאָריעוויטש געטראכט, א קוק טוענדיג פון דער זייט
אויף סאָפראן אנדרעיעוויטש'ן און גלייך אויפהערענדיג קוקען, ווי ער
וואָלט זיך שעהמען. „יאָ, קיין שום ספק ניט, — פונקט ווי א וואָלף.
און א שמייכעל געטאָן אויך ווי א וואָלף.“

— און פאר וואָס זאָל מען אונז ברעכען די ביינער? — האָט
ער געפרעגט אויך מיט א שמייכעל, פונקט ווי דאָס אלץ וואָלט געווען
א שפּאַס. — מען האָט אונז דען ניט גענוג געשלאָגען?

— פאר לייבע טראַצקי'ן, און פאר יאַנקעל סטעקלאָוו'ן, —
האָט אלץ לֹוסטיג געענטפערט סאָפראן אנדרעיעוויטש, — א סך
צרות האָבען אונז די מענשען אָנגעטאָן, — האָט ער ווי מיט באַדויער
רען געזאָגט. — נעמט א שטייגער מיך, סעמיאָן גריגאָריעוויטש. איך
בין ניט קיין אַנטיסעמיט. איך האָב א סך גוטע פריינד צווישען איר
דען, און פונדעסטוועגען הויבען זיך ביי מיר די פּוּיסטען געגען אָט
די סרוליקערקאמיסארען. פון די אַנטיסעמיטען איז אָפּגערעדט. יאָ,
איך האָב מורא איהר וועט קיין האָניג ניט לעקען, — האָט ער אלץ
גערעדט ווי מיט באַדויערען.

„איך וואָלט איהם געדארפט אַנשפיייען אין צורה,“ האָט סעמיאָן

גרינגאָריעוויטש געטראַכט, „אַבער מען טאָר ניט. ער מעג און איך טאָר ניט. און נאָך אַ לעהרער. און ווי פארשטעהט ער ניט, אז מען טאָר עס מיר אין די אויגען ניט זאָגען? און טאָמער אַ נויט, וועט ער קומען צולויפען צו מיר נאָך אַ טובה, וועט קריכען זיך קושען, און איך וועל איהם ניט אָפּזאָגען. אַ מצוה אויף מיר. חבר זיך ניט מיט קיין גוי.“

— איך ווייס ניט צי עס איז אמת צי ניט — האָט זיך אלץ משמח געווען סאָפראַן אַנדרעוויטש. — ווי איך האָב געקויפט, אזוי פארקויף איך. מען זאָגט, אז אין מאַסקווע האָבען די אידען ארויסגעוואָרפען אלע איקאָנעס פון די קלויסטערס און אָנגעשריבען דאָרט, אז רעליגיע איז אַפיוס פאר'ן פּאָלק. לענין איז אַ רוס, אָבער אַ רוס איז אַ נאר, אַ איד קען איהם הונדערט מאָל אַרומדרעהען ארום פינגער, אז יענער זאָל זיך גאָר ניט כאַפען. און אפשר איז לענין גאָר אויך אַ איד? — ער האָט ניט געהאַט קיין מוט צו זאָגען „זייד“ — ווער קען וויסען? די גאַנצע רעוואָלוציע איז ניט קיין רוסישע זאָך.

סעמיאָן גרינגאָריעוויטש האָט גענומען שמילערהייט ציטערען, וואָס פאר אַ קלאַנגען עס טראָגען זיך ארום! ווי ווייט האַלט עס צו אַ פּאָגראַם? און דער איז דאָך נאָך ניט דער ערגסטער. גלאַט אזוי זיך, אַן אומשעדליך אַנטיסעמיטעל. און די גאַנצע שמחה, וואָס מען האָט געזעהן אַ רויך, וואָס די באַלשעוויקעס האַלטען אין אָפּטרעטען, איז אוועק. מען קען זיך ריכטען אויף פּאָגראַמען, אויף אומגליקען. וואָס-זשע האָט איהר זיך פארטראַכט, סעמיאָן גרינגאָריעוויטש. — האָט סאָפראַן געפרעגט. — דערשראָקען זיך? גיט אַ שפּיי אויף דער גאַנצער געשיכטע. אבי וואָס עפעס — גלייך צו מיר מיט'ן ווייב. מיר וועלען אייך באַהאַלטען, האָט קיין מורא ניט, און ווען וועלען מיר מאַכען אַ שנעפּסעל?

— קומט אַרײַן אין מיטען וואָך, — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש מיט אַ טויטען שמייכל געענטפערט. איך וועל צוגרייטען אַ געשמאַקען פארבייסענס.

ווידער אַ פעסטען האַנדדרוק, אַ פריינדליכער שמייכל, ווידער וועגען רויך, ווידער „יאַנקעל“, און סימאָטשקע איז אַליין אויף דער קאַלטער משוגענער גאס מיט די האַלב אָנגעמוענע מענשען. דאָ אַ רייע מענשען, דאָרט אַ רייע מענשען. אומדערבארמדיגע הייז.

אומעטום מיסט, ווידער א וואָגען מיט אימיצענס מעבעל. פארהאקטע קראַמען און טויטע שטילקייט. עס קלאַפען ניט קיין פּאָדקאוועס. עס רוישען ניט ליבליך קיין מענשען. אלץ איז ווי פאַרשטומט געוואָרען, אין שטוינען פאַרגליווערט געוואָרען אויף אייביג. אַהן לעבען הערשט דאָ דאָס לעבען ...

V

אַט איז די הויז, וואו עס וואינט מאטוועי סאמאילאָוויטש יאַקאָבסאָן, סעמיאָן גריגאָריעוויטש'עס שותף. דער פאראדנער אריינ־גאנג איז אויך דאָ צייטווייליג פאַרמאכט. מען דארף געהן דורכ'ן טויער. אין הויף איז שמוציג. עס שטינקט, אומעטום אָפּפאַל. דאָס גערטעל מיט דער טשוגנער צוים איז חרוב. אין דער פרעכטיגער קוואַרטיר אויפ'ן ערשטען שטאַק האָט מען געמאַכט א קאַזאַרמע. אויף די פענסטער ליגען אין ברודנע העמדער מיט די בייכער אַראָפּ סאָלדאַטען. אין דער טיף זעהען זיך די שלאַפּבענק. עס שמעקט מיט באַרשטש און שוואַרצען ברויט. סעמיאָן גריגאָריעוויטש האָט זיך אפילו ניט אומגעקוקט און געגאנגען ווייטער. אין די ווינקלען ביי די ווענט, ווי שפינוועכס. אונטער די פיס בלאַטע. ביי די טירען עמערס מיט אָפּפאַל.

סעמיאָן גריגאָריעוויטש איז ארויף אויפ'ן דריטען שטאַק און לויט זיין געוואוינהייט גענומען זוכען דאָס גלעקעל, א שטויס געטאַן די טיר און איז אריין אין קאָרידאָר. קיינער איז ניט ארויס צו איהם אנטקעגען, און ער איז אוועק אין דער ריכטונג פון די שטימען. מען האָט זיך געאַמפּערט. סעמיאָן גריגאָריעוויטש האָט דערקענט דאָס קול פון קיריושא, יאַקאָבסאַנ'ס פּערצעהניעהריג אינגעל. אומ־גערן איז ער געבליבען שטעהען.

— אמת'ער סאָציאַליזם איז באַלשעוויזם, — האָט קיריושא גערעדט מיט א באַס. — פלעכאַנאָוו איז געווען געפּענטעט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער בורזשואַזיע.

און איך באהויפט, — האָט געקוויטשעט אן אנדער קול'כעל, — אז אונזער רעוואָלוציע איז א בורזשואַזע.

— הויבט זיך ניט אָן, — האָט זיך דערהערט דאָס קול פון

א דריטען אינגעל. — מיר וועלען אָנצינדען דעם פלאקער פון רעד
וואָלוציע איבער דער גאנצער וועלט.

ביוט אן אנארכיסט, — האָט דער צווייטער אויסגעשריען.
סעמיאָן גרינגאַריעוויטש איז געשטאנען א געפלעפטער און
מיט דרך ארץ געהערט די טיפע חכמות.

— "איך האָב גאָר ניט געוואוסט, אז קיריושא איז אזא געד-
בילדעטער, — האָט ער געטראכט. — אָבער קיריושא איז דאָך יא-
קאָבסאָנ'ס זוהן, א זוהן פון א בורזשוי. הייסט עס, אז ער געהט
געגען זיין טאטען. ער איז דאָך א באַלשעוויק. א שרעק. א שרעק.
איך האָב גאָרניט געוואוסט, אז יאקאָבסאָנ'ס זוהן איז א באַלשעוויק.
די געשרייען זענען געוואָרען אלץ העפטיגער. פון אינסטינקט
טיווע שרעק האָט סעמיאָן גרינגאַריעוויטש אויפגעהערט זיך איינצו-
הערען און געלאָזט זיך געהן צום קאבינעט אין דער האַפּטונג, אז
ער וועט פאָרט געפינען יאקאָבסאָנ'ען.

יאקאָבסאָן, א ברייט־פלייצייגער, פון א יאָהר פּערציג, מיט
גרויסע הענד און א שעהנער קאשטאנאווער באָרד, מיט אויגען פון
קאווע־קאָליר און א באוועגליך שמייכלענדיג פנים, האָט באגעגענט
סימאָטשקע'ן מיט די ווערטער:

— אָט געהט אונזער באַלשעוויק, — האָט ער געשמייכעלט.
באלד אָפּגעווישט דעם שמייכעל און צוגעגרייט א צווייטען וועלכער
האָט דערווייל געציטערט אין די מוסקולען פון געזיכט.

— וואָס פאר א נייעס וועט איהר אונז דערצעהלען? — האָט
ער געפרעגט, ווייזענדיג זיין שמייכעל און באהאלטענדיג איהם.

אין קאבינעט איז געזעסען א גאסט, צו וועלכען סימאָטשקע
איז גלייך מיט גרויס פארנגיגען צוגעגאנגען. דאָס איז געווען דער
זייד־פאבריקאנט, אָסיפ סעמיאָנאוויטש קאץ, פריינד, וועמען די
גאנצע קאָמפּאניע סימאָטשקע'ס האָט ליעב געהאט. א הויכער, פון
א יאָהר פּופציג, מיט א גרויער באָרד, מערקווירדיגע מילדע אויגען
און צערטליכע, ווייכע בארוהיגענדע זשעסטען האָט ער יעדען איי-
נעם צוגעצויגען צו זיך. ער האָט סימאָטשקע'ן מיט א פינף יאָהר
צוריק געשטעלט אויף די פיס און איהם איז, פארשטעהט זיך, געד-
ווען זעהר טייער.

— ווי גוט, ווי גוט, וואָס איך האָב אייך באגעגענט, — האָט
סימאָטשקע געזאָגט, גלעמענדיג ווי א זוהן קאץ'ס הארטע ביינער-

דיגע האנד. — וואָס הערט זיך ביי אייך? וואָס הערט זיך מיט זאוואָדען?

— איהר ווייסט ניט, וואָס עס הערט זיך? — האָט אָסיפּ סע-מיאָנאוויטש געענטפערט. — מען האָט די זאוואָדען צוגענומען. איצט קומט נאָך עפעס ערגערס: זיי ווילען איך זאָל זיי אָפגעבען די סחורה, וועלכע איך האָב ניט. עפעס שארלאטאנעס האָבען גע'מסור'ט, אז איך האָב באהאלטען סחורה.

— נו, נו, — האָט זשעדנע געפרעגט סימאָטשקע.

— נו, טשעפען זיי זיך, — האָט קאָז געענטפערט. — גיעב! וויזשע זאָל איך געבען, אז איך האָב ניט. מען האָט שוין געמאכט א הויזזוכונג. און מען וועט נאָך מאכען. אלץ גיעב. מען האָט מיך שוין געשלעפט צו א פארהער.

— נו, נו, — האָט אלץ זשעדנע געפרעגט סימאָטשקע, פיהר לענדיג ווי עס ווארפט איהם אין קעלט און אין היץ.

— וואָס פרעגט איהר אלץ? ניטאָ קיין פּרעהליכע נייעס. גאָר ניטאָ. נאָר מיינע ארבייטער האלטען מיט מיר. איך ריכט זיך יעדע נאכט, מען זאָל מיך ארעסטירען...

— נו, נו, — פרעגט ווייטער סימאָטשקע, פונקט ווי צו דעם עיקר קומט עס נאָך ניט, אז ער וויל דוקא הערען דעם עיקר.

— נו? וואָס נו? צי איך האָב מורא? איך פרעג אייך אליין. די ארבייטער האלטען טאקע מיט מיר, אָבער ווי האָט מען עס ניט קיין מורא.

— יאָ, יאָ, אָט דאָס איז דער עיקר, טייערער אָסיפּ סעמיאָ-נאוויטש, — האָט סימאָטשקע געזאָגט. — איהר שטעלט זיך פאָר סצענעס. איך וואָלט, דאכט זיך, פון שרעק אליין געשטאַרבען, ווען איך ווייס, אז מען קומט מיך ארעסטירען. אָבער פאר וואָס? אן אומשולדיגער מענש.

יאקאָבסאָן, די הענט פארלעגט אויף הינטען, האָט ארומגע-שפאצירט איבערן צימער, כמעט ניט צוהערענדיג זיך צו זייער גע-שפרעך. ער האָט געהאט זיין עגמת נפש. מען האָט נעכטען ארעס-טירט זיין שוואַגער, דעם אינזשעניער, און היינט האָט מען שוין געוואוסט, אז עס האלט מיט איהם שמאָל. יאקאָבסאָן האָט געהאל-טען בסוד פון ווייב איהר ברודערס ארעסט און א גאנצען טאָג גע-טראכט, וואָס וועט זיין אין פאל פון א קאטאסטראָפע. און טראכט

טענדיג וועגען דעם און סאָפענדיג מיט דער נאָז, פונקט ווי ער
וואָלט געפייפט, האָט ער די גאנצע צייט געוויזען א שמייעל און
באלד באהאלטען איהם.

— און די ציערונג האָט איהר כאָטש באהאלטען? — האָט
סימאָטשקע געפרעגט. — פֿלוצלינג געפינט מען און מען דערשיסט.
א? איך ראט אייך צו באהאלטען, אויב איהר האָט נאָך ניט באַ-
האלטען. מיט די באַלשעוויקעס איז שלעכט, און אָהן זיי קען זיין
נאָך ערגער, — האָט ער זיך פֿלוצים דערמאָנט אָן סאוויצקי'ס
סטראַשונקעס. — א? ווי דענקט איהר? ביי מיר איז בכלל דער קאָפּ
ניט אין אָרדנונג פון די אלע משוגעת'ען, מיט די באַלשעוויקעס איז
א צרה. אז א גוי וויל ניט די באַלשעוויקעס איז א קלאָרע זאך.
אַבער אז איך וויל, איז עס גאָר ניט קלאָר. איהר פארשטעהט, טייער-
רע, אַסיפּ סעמיאָנאוויטש?

— איך פארשטעה ניט, סעמיאָן גריגאָריעוויטש... איך האָב
ליעב אהין, אָדער אהער.

— נו, נו? — האָט סימאָטשקע געפרעגט, ווי ער וואָלט וואר-
טען אויף תורת־משה.

— נו, וואָס נו, מיט רוצחים קען מען דען לעבען?

— יא, יא, מען קען ניט. איך פארשטעה, — האָט סימאָטשקע
מיט א פאלש קול געענטפערט.

— און ווי איז מיט די ציערונג? וואָס וועט איהר מיר זאָ-
גען וועגען דעם?

— יאקאָבסאָנ'ס פֿרוי, בערטהא באַריסאָוונא, א דיקע וואושנע
דאמע, איז אריינגעקומען און געזאָגט:

— וואָס זיצט איהר אלץ אין קאבינעט? קומט אריין אין עס-
צימער. דער סאמאָוואר איז אויפ'ן טיש, כעלעש מיט זיין פֿרוי
זיינען דאָ.

יאקאָבסאָן האָט א קוק געטאָן אויף זיין פֿרוי מיט א זיפּן,
אַבער פֿאַרט א שמייעל געטאָן און געזאָגט:

— באלד געהען מיר אריין.

סעמיאָן גריגאָריעוויטש איז צוגעגאנגען זיך באגריסען מיט
איהר. קאץ, ווען מען האָט פֿאַרגעשלאָגען געהן אין עס־צימער, האָט
זיך אויפגעהויבען. נאָר אז ער האָט זיך אויפגעהויבען, האָט ער
שוין מעהר ניט געוואָלט בלייבען, כאָטש ער האָט זיך אין ערגעץ

ניט געאייגלט. וויפיעל יאקאבסאן האָט זיך ביי איהם ניט געבעטען, האָט ער זיך דאָך געזעגענט און איז אוועק. אלע האָבען זיך אוועק געלאָזט אין עס־צימער, און יאקאבסאן, נעהמענדיג סימאָטשקע'ן אונטערן האנט, האָט געזאָגט, ווייזענדיג און באהאלטענדיג זיין שמייכל:

— דאָס הארץ שרעקט מיר פאר קאי'ן. ער געהט ווי מיט פארבונדענע אויגען. די ארבייטער וועלען איהם שטיצען! וועמען וועלען זיי שטיצען? וואָס פאר א דעה האָבען זיי?
אין דעם זעהר גרויסען עס־צימער איז געווען האלבלויכטיג פון די ארונטערגעלאָזטע שטאַרען. דאָ האָט זיך נאָך כלומר'שט געפיהלט רייכקייט, אָבער די ווענט זענען געווען הויל. די טייערע בילדער האָט מען שוין ערגעץ באהאלטען. דער בופעט איז געשטאנען א לע־דיגער, אָהן זילבער, אָהן בריק־א־בראק, דעמבענע שטוהלען זיינען געשטאנען מיט פראָסטע, ווי מען וואָלט מיט א כיון געוואָלט, אז דער לוקסוס זאָל פארטרונקען ווערען אין אַרימקייט. מען האָט מעהר ניט געזעהן די רעספעקטפולע דיענסט, וועלכע פלעגט ערשט מיט א האלב יאָהר פריהער אריינקומען אין עס־צימער אויף די שפייד פינגער: — "אפשר פארלאנגען עפעס די העררען?" אין ווינקעל איז געשטאנען פאר'תומ'ט א געמאָהלענע וואזע, די אנדערע האָט מען ערגעץ אָבעראמט. אויפ'ן טיש איז געלעגען א פראָסטער טיש־טוך, די אנדערע, טייערע, האָט מען באהאלטען אין שטאַרט ביי אן אַרימער קרובה. אומבאמערקט איז אריינגעקראָכען די אַרימקייט און שטילענקערהייט אריינגעשלונגען דעם פיינעם טאָן און רייכע געדוואינהייטען. עס פלעגט זיך שוין מאכען, אז בערטהא באַריסאָווא אליין פלעגט זיך מטריח זיין און געהן אין מארק אַרים אָנגעטאָן, און איז געווען צופריעדען צו טרעפען זיך בשעת־מעשה מיט די אַרימע שכנ'טעס פון הויף — עס וועט אמאָל צו נויז קומען, ווען מען וועט דארפען באווייזען, אז זי ארבייט אויך, אז זי איז ניט קיין בורזשויעק.

סימאָטשקע האָט זיך באגריסט מיט זיין צווייטען שותף, דעם קאראים כעלעש, און מיט זיין ווייב, דער פראנטכיכע און קאַרטעך שפיעלערקע. און אזוי ווי ער האָט זיך פארבענקט אהיים, האָט ער גענומען רעדען וועגען זיין ענין, גלייך ווי די ווירטין האָט נאָר דער־לאנגט אלעמען טהע.

— הערט, — האָט ער זיך געווענדעט צו יאקאָבסאָנ'ען און פון פארלעגענהייט זיך אָפגעבריהט מיט די טהע, — וואָס זאָל איך טאָן מיט מיין ציערונג? גיט מיר אן עצה, וואו קען איך עס באַהאַלטען. איך בין שוין אויס מענש דערפון.
אלע האָבען איהם פארוואונדערט אָנגעקוקט. קיינער האָט זיך ניט געריכט אויף אזא פראגע. מען האָט געמיינט, אז ער האָט שוין לאנג אלץ באהאַלטען.

— סטייטש, — האָט יאקאָבסאָן ערשטוינט אויסגערופען: — איהר האַלט זיך מיט דעם ביז איצט אין דער הייס? מיך וואונדערט, וואָס מען האָט איך נאָך ביז איצט ניט דערשאָסען.
— אָט אזוי האַלט איך זיך, — האָט סימאָטשקע געענטפערט מיט א פארלאָרענעם שמייכעל. — מיין פרוי מיינט, אז אזוי לאנג, ווי זי האָט די ציערונג אונטער דעם קישען, וועט עס קיין בן־אדם ניט געפינען.

— נו, איהר זייט באמת עפעס א... — ער האָט ניט געוואָלט זאָגען "משוגע'נער" און דאריבער זיך איינגעהאַלטען. — לויפט גלייך אהיים און באהאַלט אלץ וואָס איהר האָט.
— אָבער, דאָ שטעלט זיך דאָך די גאנצע פראגע: וואו באַהאַלט מען, — האָט סימאָטשקע געזאָגט, — עס איז דאָך ניט קיין שפילקע. א גרויסער קלימעק. איך האָב שוין טויווער ערטער צו געטראכט, און אלע טויוגען ניט.

— די בריליאנטען איז גוט צו פארקלאפען אין שוך, אין אָפֿֿ צאם. — האָט יאקאָבסאָן געזאָגט. — וואָס איז עס פאר א פראגע, וואו מען באהאַלט? קויפט א פאָר אלטע שיד און די בריליאנטען טוט אריין אין די אָפּצאסען. אָט האָט איהר א ראיעלען אָרט, — האָט ער אויף שנעל א שמייכעל געטאָן.

— טאקע אן אויסגעצייכענטער פלאן — איז סימאָטשקע באַגייסטערט געוואָרען. — איך וואונדער זיך, וואָס מיר אליין איז עס ניט איינגעפאלען. איהר האָט זיי אויך פארקלאפט אין אָפּצאסען? — האָט ער געפרעגט. באטראכטענדיג יאקאָבסאָנ'ס אלטע שיד.

— און איך טראָג א טהייל פון די בריליאנטען אין די האָר, — האָט כעלעש'עס פרוי געזאָגט. — וואָס הייסט, וואו מען באהאַלט? איך וואונדער זיך אויף אייך, סעמיאָן גרינגאָרעוויטש. מאדאם באַדאָיאָן, למשל, האָט אריינגעלעגט איהרע בריליאנטען אין א וואנע

מיט מולינעם, און באלדינא — אין דעם רעהר פון דער וואנע, איך קען איינעם, וואָס האָט באַגראָבען זיין ביסעל ציערונג אויף זיין מוטערס קבר.

— טאקען — האָט סימאָטשקע אויסגערופען מיט באַגייסטער־רונג — אָט אן איינפאַל פון א מענשען! ווי־זשע האָט ער דערטראָך־גען די ציערונג? מען האָט דאָך איהם געקענט אין מיטען גאס ארעס־טירען. און ווי האָט ער אויסגעגראָבען דעם קבר? וואו האָט ער גע־גענומען א לאָפעטע?

— וואָס פרעגט איהר אזעלכע קשיות? — האָט כעלעש גע־זאָגט, גלעטענדיג זיינע באַקען־בארדען מיט א טהע־לעפעלע. — דער עיקר איז, דער אָרט איז גוט, און דאָס איבעריגע איז ניט וויכטיג.

— איך זאָג ניט, אז דאָס איז ניט דער ראיעלסטער פּלאַץ. אָבער די איינצעלהייטען? זיי זיינען דאָך דער עיקר. איך וואָלט נאָך היינט אוועק אויפ'ן בית־עולם. אָבער ווי קען איך געהן איבערן גאס מיט מיין פעקעל? לאָמיר זאָגען, איך וועל עס בשלום דערטראָגען, און א לאָפעטע? נו, מילא, א לאָפעטע. איך האָב שוין געקראָגען א לאָפעטע. ווער־זשע וועט מיר ערלויבען צו גראָבען מיין מוטערס קבר? אָדער אפשר דארף מען עס טאָן ביי נאכט? האָט ער גע־פרעגט און א פארלורענער אלעמען אָנגעקוקט. — ווי־זשע געהט מען איינער אליין ביינאכט אויף א בית־עולם? ביינאכט איז דאָך בכלל ניט ערלויבט צו געהן. ניין, דער פּלאַן טויג אויף כפרות. א שטיק איריאַטסטווע. זעהט איהר, מיט'ן אָפּצאָס איז אן אנדער זאך. מיט'ן קעלער, אויך.

— און אויב די שטוב ברענט אָפּ, — האָט זיך כעלעש אנט־קעגענגעשטעלט. — פּלוצים איז א שרפה און אייער גאנץ האָב און גוטס געהט אוועק מיט'ן פייער.

— דער ראיעלסטער אָרט, — האָט זיך יאקאָבסאָנ'ס פרוי אריינגעמישט, — איז אויפ'ן בוידעם. ערגעץ נעבען קוימען. און אויב א שריפה, — האָט אלץ ניט אָפּגעלאָזט כעלעש, גלעטענדיג זיינע באַקען־בארדען. — איך האָלט מעהר פון בית־עולם, פון דער מוטער'ס קבר.

— וואָס רעדט איהר אלץ וועגען שריפות, — האָט מיט פאר־דרוס געזאָגט מאַדאם יאקאָבסאָן, ווי קען איצט זיין א שריפה. —

קיין באלייכטונג איז ניטאָ. קיין נאפט — ניטאָ. קיינער וועט איצט
ניט אונטערצינדען קיין הויז. איך ראט אייך — אין קעלער, —
האָט זי זיך אויסגערעהט צו סימאָטשקע'ן, — אָדער אויפ'ן בוידעם.
— און איך ראט אייך אין דער מוטער'ס קבר, — האָט זיך
כעלעש איינגעשפארט.

— נאָר אויף דער מוטער'ס קבר, — האָט איהם זיין פרוי
צוגעהאָלפּען.

— גוט, האָט סימאָטשקע איינגעשטימט, — אָבער ווי קומט
מען אהין?

— דאָס איז שוין אייער זאך. מיין חוב איז נאָר געווען צו גע-
בען אייך א גוטע עצה. דאָס איבעריגע געהט מיר ניט אָן.

יאקאָבסאָן האָט געוויזען זיין שמייכעל און באלד באהאלטען
איהם. סימאָטשקע איז געזעסען א דערשלאָגענער דערפון, וואָס ער
וועט פאר קיין פאל ניט קענען צוקומען צו דער מאמע'ס קבר. דער
פלאן איז א גוטער, אן אויסגעצייכענטער פלאן, אָבער דורכפיהרען
איהם קען מען ניט. ער וואָלט באגראָבען אין קבר און שוין, אויס
מורא! וואָלט זיך רוהיג געשלאָפּען. אומשולדיג ווי א זויגקינד. און
פאר שפיאָנען ניטאָ וואָס מורא צו האָבען. אָבער די עצה וועגען
אָפּצאס און וועגען בוידעם וועט איהם פונדעסטוועגען צו נוי קומען.
געה זוך בריליאנטען אין אן אָפּצאס! וועמען וועט עס נאָר איינפאלען?
עפעס בענקט זיך מיר אהיים. ביי מיר אין דער היים איז היימליכער
פרעהליכער.

— און איך, — האָט זיך ענדליך יאקאָבסאָן אָפּגערופּען, —
וואָלט אייך פאָרנעשלאָגען צו קויפען א הונד. נאָר א גרויסען הונד.
מעג זיין א פראַסטער, נאָר א גרויסער.

— וואָס־זשע וועל איך טהאָן מיט א גרויסען הונד? — האָט
סימאָטשקע פארוואונדערט געפרעגט, אוועקשטעלענדיג די ניט-
דערטרונקענע גלאָז טהע. — זאָגענדיג דעם אמת, האָב איך בכלל
מורא פאר הינט. איך האלט זיך פון זיי פון דערווייטענס.

— א שאָד, — האָט יאקאָבסאָן א שמייכעל געהאָן. —
מיין הונט טראָגט, למשל, אין זיין מאָגען צוואנציג קאראט בריי-
ליאנטען, ווער וועט עס טרעפען און געהן זוכען ביי א הונד?

— טאקע? — האָט זיך כעלעש הארציג צולאכט. — ווירושע

קומען זיי צו איהם אין מאָגען? אן אינטערעסאנטע אידעע, ניט אמת, טהייערינקע? — האָט ער זיך געווענדעט צום ווייב.

— איך האָב זיך געמאטערט אזוי לאַנג, ביז איך האָב איהם צוגעוואוינט. — האָט יאקאָבסאָן געענטפערט. אין די קאָטלעטען. איינמאָל ניט איינגעגעבען זיך, דאָס צווייטע מאָל ניט, און דערנאָך איז עס אוועק ווי געשמירט. אמת, מען טאָר דעם הונט ניט ארויס־לאָזען אין גאס, מען מוז אויף איהם אכטונג געבען, אָבער דאָס זענען קלייניגקייטען.

סימאָטשקע איז געזעסען ווי אויף שפּילקעס. ער האָט קיין זאך ניט באַזאָרגט, און זיינע פריינד, יאָ: הינט, וואנעס, שיך. זענען רוהיג. אלץ באהאלטען. האָבען זיי ניט וואָס מורא צו האָבען. און ביי מיר נישטערט איצט אפשר אין אלע ווינקעלעך א טשעקאָ־אגענט. די האָר שטעלען זיך קאפּויר. און איך זיי. וואָס זיי איך? איריאָט איינער! זיצט! איך וועל געהן, נעהמט עס דער וואטער־מאכער.

יאקאָבסאָן האָט באַגלייט סימאָטשקע'ן ביז דער טיר, געוויזען זיין שמייכעל און באהאלטען איהם און געזאָגט:

— און ביי מיר, סעמיאָן גריגאָריעוויטש, איז א גרויס עגמת־נפש. מען האָט ארעסטירט מיין שוואַגער. אפשר וואָלטען אונזערע באַלשעוויקעס, אָדינצאָוו, פראַק, געקענט מיט עפעס העלפען? איך האָב נאָר פאר איין זאך מורא — מען זאָל איהם ניט דערשיסען.

— פארוואָס? מען קען פרובירען, — האָט סימאָטשקע גע־ענטפערט, א דערשראָקענער פון וואָרט "שיעסען". רעדט זיך דורך מיט זיי. חבר פראַק האָט, דאכט זיך מיר, א שטיקעל איינפלוס.

— מאָרגען וועל איך ביי איהם זיכער זיין, — האָט יאקאָבסאָן געזאָגט. — איך געה ארום א גאנצען טאָג ווי אָהן א קאָפּ. און די לאַדונג סאָרע, וועגען וועלכער כעלעש האָט אייך געזאָגט, האָב איך געקויפט. זיי האָבען פון דעסטוועגען נאָכגעלאָזט דעם פרייז. אז מיר וועלען נעהמען ארכייטען אין "סאָוונאַרכאָז", וועלען מיר עס דאָרט אַפּזעצען.

— אויסגעצייכענט, — האָט סימאָטשקע געגעבען זיין הסכמה. — אז איהר וועט זי זעהן מיט פראַק'ן פארגעסט ניט צו דערמאָהן נען וועגען מיר.

מיר ליגט עס איצט ניט אין זינען, — האָט יאקאָבסאָן גע־

ענטפערט. — וועגען אייך איז שוין סיי ווי א באשטימטע זאך.
דאכט מיר, מען וועט אייך זיכער אריינגעהמען אין "סאָוונארכאָז".
— נו, איז גוט, — איז סימאָטשקע מונטער געוואָרען פון די
ווערטער. — מיר דאכט זיך אזוי. א גוטען טאָג...
"אבי נאָר אין דער היים זאָל אלץ זיין בשלום" האָט ער גע-
טראכט ארויסגעהענדיג אין גאס. "אבי עס זאָל נאָר דאָרט זיין
בשלום".

דריטער עפיזאד

I

עס איז פֿרעהליך אין הויז ביי סעמיאָן גרינגאַריעוויטש'ן. סאניע און זינע פֿאַרען זיך ארום אין זייערע ווייסע פארטיכער, לויפֿען ווי משוגע'נע פֿון עס־צימער אין קיך אריין און פֿון קיך אין עס־צימער. דאָס ערווארט מען צו מיטאָג סעמיאָן גרינגאַריעוויטש'ן פֿון "סאָוור נאַרכאָז". שוין דער דריטער טאָג ווי ער געהט צו דער ארבייט. געדוואָרען א סאָוונאַרכאָזניק. דאָס האָבען אלץ איינגעאַרדענט די חברים אַרדינצאָוו און פראַסק. איצט איז שוין ניטאָ וואָס מורא צו האָבען. סאָניע פֿליהט אין קיך אריין, זינע אין עס־צימער. אלע שמור עסען דרעהען זיך ארום דעם, צי דער מיטאָג איז היינט געראַטען, צי סעמיאָן גרינגאַריעוויטש וועט בלייבען מיט איהם צופֿרידען. וואָס מיר באַלשעוויקעס... הויז־ארבייט ווייסט ניט פֿון קיין שום באַל־שעוויקעס. שורות מענשען ביי די קראַמען? קיין ברויט ניט צו קרייגען? שוין צוגעוואוינט דערצו. די שטאָרט איז א משוגעיס־הויז? פאר וועמען איז עס א משוגעיס־הויז און פאר וועמען ניט. איהר, סאָניעטשקע, שטעלט די טעלער, שוין צייט; און איך וועל אריינגעהן אין קיך. ווי מיינט איהר, מען קאָן שוין נעהמען פֿרעגלען די קאלבס־קאָטלעטקעס, צי עס איז נאָך צו פֿריה? מען דארף פֿרעגען דאָראַטשקע:

דאָראַטשקע זיצט אין שלאָפֿצימער און וויל זיך ניט ווייזען אין עס־צימער ביי סעמיאָטשקע'ס קומען. זי וועט איהם שוין אָפֿשפֿילען א סצענע. זי וויל ניט, זי דארף ניט קיין סאָוונאַרכאָז. זאָל ער זיך אויך פֿרובען מאַטערן מיט מאשא'ן ווי זי. וואָס איז זי, פֿון אייזען?

זינט די באַלשעוויקעס זענען דאָ האָט די מערזאווקע אזוי פאָרריסען
די נאָז, אז עס איז גאָר ניטאָ קיין כח פון איהר אויסצוהאלטען. זי
און איהר מאַטראָס זענען דאָ געוואָרען די גאנצע באַלעכאטיים.
פאָרוואָס-זשע צאָלט זי איהר געלט! און נאָך וואָסערע געלט! און
קיין וואָרט טאָר מען איהר ניט זאָגען. ניין, גענוג. איך דארף ניט
קיין סאָוונארבאָז. זיין מיט מיר.

— טייערע דאָראַטשקע, — האָט סאָניע געזאָגט אויפ'ן שוועל
פון שלאָפצימער, — מען קאָן שוין ארויפלייגען אויף דער סקאָ-
וואָראַדע די קאלבס-קאָטלעטקעס, אָדער עס איז נאָך צו פריה?
— אַך, מיין ליעבע סאָניע — האָט דאָראַטשקע געענטפערט
מיט א ליירענד קול און מיט א שענעם זשעסט. צונויפגעטריקט די
שליפען מיט די שפיץ פינגער — צו וואָס פרעגט איהר מיך ווע-
גען דעם? טוט א קוק, טייערע, אויפ'ן זייגער און רעכענט אליין
אויס, אויב עס איז געבליבען צעהן מינוט ביז סעמיאָן גריגאָריע-
וויטש'עס קומען, מעג מען, אויך מעהר, טאָר מען נאָך ניט.

— עס איז געבליבען פופצעהן מינוט, טייערע דאָראַטשקע,
אָבער סעמיאָן גריגאָריעוויטש קאָן דאָך קומען מיט א פינף מינוט
פריהער. וואָס-זשע איז אייער עצה?

— אַך, טייערינקע, איך ווייס אליין ניט. איך בין אזוי אויפ-
געבראכט אויף מאַשא'ן, אז איך קאָן צו זיך ניט קומען. אזא חצופה!
איך האָב אזש קאָפּוועהטאָג באקומען צוליבע איהר. ווען איך האָב
ניט מורא פאר איהר מאַטראָס, וואָלט איך זי נאָך היינט ארויסגע-
טריבען. מיר קאָן דער קאָפּ פלאצען פון וועהטאָג. צו וואָס דארף איך
א מאַטראָס אין שטוב? מיר קאָנען זיך באגעהן אָהן א ריענסט.
מיר זיינען זאלבעצווייט און קאָנען זיך אליין אויך ספראַווען. מיר
שפּיען אויף מאַשא, מיר דארפען ניט קיין מאַשא, מיר זענען אליין
מאַשא.

— אודאי דארפען מיר ניט קיין מאַשא, מיר זענען אליין מאַשא
— האָט סאָניע באשטעטיגט.

— און ווי קאָן איך זי אָפשיקען, אז איך האָב מורא פאר'ן
מאַטראָס? און פאר איהר אליין, מיינט איהר, האָב איך ניט קיין
מורא? זאָל סעמיאָן גריגאָריעוויטש מיט איהר רעדען.

— טייערינקע — איז פלוצים אריינגעפליגען זינט מיט א צו-
פלאַמט און אויפגעגענט געזוכט — אייער קאטשקעלע איז שוין

איננאנצען פארטיג. א שמעק געטאָן! א מחיהן איך גרייט גלייך צו דעם סאלאד. אָבער עס איז שוין צייט צו זעצען זיך צום טיש. אויב אזוי ארויסנעמען די קאטשקעלע, וועט זי אָפגעקיהלט ווערען. אויב איבערלאָזען, וועט זי צוגעברענט ווערען. איך ווייס ניט וואָס צו טאָן. — און וואָס טוט דאָרט די פאָדליאנקע מאשא? — האָט זיך דאָראַטשקע ווידער צוכייזערט און צונויפגעדריקט די שלייפען מיט די פינגער.

— עסט זיך מיט איהר מאטראָס. ביי מיר האָט שיער די גאל ניט געפלאָצט. וואָס איז זי, די באלעבאָסטע, וואָס זי זעצט זיך די ערשטע עסען?

— צו וואָס-זשע דערזעהלט איהר דאָס? — האָט דאָראַטשקע מיט פאָרוואורף געזאָגט — ניט מיר א פראָשעק אנטפירן און לייגט מיך אוועק אויף דער קאנאפע.

— איז ארויסנעמען די קאטשקעלע? — האָט זינע אָנשמאָט צו ענטפערען געפרעגט — אָבער איך ווייס שוין, וואָס איך וועל טאָן — האָט זי באנייטערט אויסגערופען, באמערקענדיג, אז דאָ ראַטשקע האָט געמאכט א ליידענרע מינע.

— און איך וועל געהן צופרעגלען די קאָטלעטקעלאך, האָט אויסגערופען סאָניא. פריהער וועל איך אייך געבען אַנטיפירין, דערנאָך מאכען א סאלאד מיט א הארט איי, ווי איהר האָט לייעב, און איהר, טייערע, לייגט זיך צו און שלאָגט זיך ארויס די געדאנקען פון קאָפּ. דער קאָפּוועהטאָג וועט באלד אריבערגעהן.

און ביידע האָבען זיך גענומען פאָרען פרעהליך, לעבעדיג. אויפ'ן שוועל האָבען זיי זיך אומגעקוקט אויף דאָראַטשקע'ן, א שמייכעל געטאָן און פארשוואונדען.

דאָראַטשקע האָט זיך אויסגעצויגען אויף דער קאנאפע, צוגע- מאכט די אויגען און גענומען טראכטען וועגען דעם, אז מען דארף ניט טראכטען. צוערשט האָט זי דערזעהן איהר סימאָטשקע'ן, דער- נאָך איז סימאָטשקע פארשוואונדען און אויף זיין אָרט איז אויס- געוואקסען חבר פראָק. זי האָט א קוק געטאָן אויף פראָק'ן און א טראכט געטאָן: נעכאך, פארוואָס איז ער אזוי דארף אלע באַלשע- וויקעס זענען דארע, ניט אזעלכע קיילעכדיגע, זאטע, ווי איהר סיי מאָטשקע. אלע דארע. מסתמא עסען זיי ניט צו זאט. אָבער איך גיב זיי שוין גוט צו עסען. עס וואָלט גוט געווען צו ווערען א פריינד

מיט'ן חבר פראק. אָבער זיי זענען דאָך אַזעלכע שרעקליכע, די באַלשעוויקעס. פונדעסטוועגען קומען זיי צו אינו, עסען מיטאָג, שטיפען, מאכען זיך נאָריש. דאכט זיך, דער קאָפּ האָט אויפגעהערט וועה טאָן. אויסגעצייכענט! איך וועל באלד אָנטאָן מיין ווייס קלייד מיט די שפיצען און קורצינקע אַרבעלעך, וואָס סאָניע האָט מיר אויפֿ־גענעהט. אפּשר וועט צו מיטאָג עמיצער קומען.

... סעמיאָן גריגאָריעוויטש איז אהיים געגאנגען אין דער בעס־טער שטימונג. ערשטענס, איז נאָך פּריש געווען ביי איהם די שמחה, וואָס ער אַרבייט אין א סאָוויעט. ווי ניט ווי, איז עס פּאַרט עפעס אַן אָנהאַלט. צווייטענס, האָט איהם אָפּגעגליקט און ער האָט באַ־געגענט אויפ'ן וועג דעם מעקלער מייערסאָן און אויסגעפיהרט מיט איהם א צוויי גוטע געשעפטן. מייערסאָן האָט איהם אָנגעבאָטען א פּאַרטיע לעדער, וואָס איז געווען גוט באהאַלטען, און א בריליאַנט פון זעקס קאראַט. וועלכער איז באַגראָבען אין דער ערד. סעמיאָן גריגאָריעוויטש האָט ביידע זאכען געקויפט צוליבע דריי טעמים: ערשטענס, איז דער מקח געווען זעהר און זעהר א פּאַסיגער; צוויי־טענס, ווערט ער אויף אזא אופן פטור פון א טייל ניקאָלאַיעווסקע רובלס און וואַלוטע, און דריטענס, וועט דער בריליאַנט זיין א פּיינע מתנה פאר דאָראַטשקע'ן.

ביז איצט, ווען די פּראַגע וועגען זיין אָנקומען אין "סאָוור נאַרכאָז" איז נאָך געהאַנגען אין דער לופטען, האָט ער קיין צייט ניט געהאַט א טראכט צו טאָן, וואו צו באהאַלטען די צירונג. אָבער היינט נעמט ער זיך דערצו. דעם גרעסטען טייל וועט ער באַגראָבען אין קעלער, און א פּערציג קאראַט בריליאַנטען און די בעסטע שטור רען פּערל וועט ער אריינטאָן אין די אָפּצאסען, און זאָל מען זיי ביי איהם זוכען. ער וועט אפילו אַרומשפּאַצירען אין די שייך מיט ברי־ליאַנטען. וועמען וועט איינפאַלען? און ס'איז בכלל ניט קיין סכנה נישקשה, מען קאָן נאָך לעבען. נאַראָנים קאָנען ניט, אָבער קלוגע יאָ. און בכלל, די גאסען זענען גאָר ניט אזוי געפּהרליך. מען האָט זיך צוגעוואוינט דערצו, אז זיי זאָלען זיין בלאַטיג. בלאַטע איז גע־קומען צוזאַמען מיט דער רעוואָלוציע, און שורות מענשען פּלעגט מען פּריהער אויך זעהן. וואָס־זשע איז? וואָס קרימט מען זיך דאָ אזוי? ניין, עס איז גאָר ניט אזוי שלעכט — געשעפט בלייבט פּונ־דעסטוועגען געשעפט. און בכלל...

ער איז אריין אין טויער און אפילו ניט געפיהלט זיך באליידיגט דערפון, וואָס די פאראדנע טיר איז פארקלאפט. מען וועט עפענען, ער האָט זיך שוין דורכגערעדט וועגען דעם מיט א באַלשעוויקעל. די הויפטזאך איז, ווי א מענש פיהלט זיך. אז מען פיהלט זיך גוט, איז אלץ גוט. און בכלל... איך וועל באלד זעהן דעם מאטראַם, ווען איך וועל פארבייגעהן די קיך. נו, נעמט איהם דער וואטען-מאכער, ער שטערט מיר ניט; אדרבא, פארקערט, איך וועל איהם דערלאנגן גען די האנד. נעהמט איהם דער טייוועל! מען קאן דאך ניט ניט געבען די האנד. צו וואָס זאָל איך זיך מאכען א שונא?

— וואָס מאכט איהר, חבר? — האָט זיך סעמיאָן גרינגאָריע-וויטש נאָכגעפרעגט, אריינשטעקענדיג דעם קאָפּ אין קיך אריין — איהר עסט מיטאָג? נו, עסט, עסט!

דער מאטראַם האָט מיט זיין פארמאזאָליעטער האנט געדריקט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש'עם האנד, און ווייטער קייענדיג, פינסטער ארויסגעברומט: "גוט מאַרגען!"

"וואָס זאָל איך איהם זאָגען?" — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש געטראכט — "פאר די פיער חדשים האָב איך איהם שוין אלץ גע-זאָגט. איך וועל איהם פארשלאָגען א גלעזעל וויין".

— אפשר ווילט איהר א טרונק וויין, חבר? — האָט ער געפרעגט.

— פארוואָס ניט? — האָט דער מאטראַם געענטפערט — וויין שאדט ניט! פארוואָס ניט נעמען קיין ביסעל וויין? מאשא נעם א גלאָז — האָט ער זיך געווענדעט צו דער קעכין מיט דער פאררי-סענער נאָז.

— באלד, באלד — האָט סעמיאָן גרינגאָריעוויטש צוגעלייגט — איך וועל זיך נאָר אויסטאָן, אפּוואשען זיך. איהר עסט דערווייל. — קריכט אויף אלע פיער — האָט דער מאטראַם איינגערומט מאשא'ן — כורזשוויסקע מאַרדע! ווארט, באלד וועלען מיר זיך צו אייך נעמען! היטען זיך זייער פעלעכעל. אָבער מיר זענען אויך ניט קיין נאראַנים. מיט וויין וועסטו אונז ניט אַבקויפען.

סעמיאָן גרינגאָריעוויטש האָט אוועקגעטראָגען זיין האנד, וועל-כע דער מאטראַם האָט געדריקט, מיט אזא געפיהל, ווי זי וואָלט גע-ווען פארפעסטעט; ניט אויסגעטאָן אפילו דעם קאשקעט, גלייך אריין

אין באַרציימער און גענומען זי ענערגיש וואשען. די מוליענס אין דער וואנע האָבען איהם דערמאָנט אין די בריליאַנטען. ער האָט באַטראַכט די וואַנע, א טראַכט געמאָן און געזאָגט: עס טויג ניט! א שמעק געמאָן די האַנט, צי עס הערט זיך ניט פון איהר דער מאַט־ראַסקער ריח, באַגאַסען זי מיט אַדעקאַלאָן און איז אוועק צום שלאַפ־צימער, זייענדיג זיכער, אז ער וועט דאָרט געפינען דאָראַטשקע'ן אויף דער קאַנאַפּע.

"ביי מיר איז גאַנץ היימליך", האָט ער געטראַכט, "א ווייב, עס איז לייכט, פּרעהליך עס איז דערפאַר, ווייל איך אליין בין א לייכטער מענש, א פּרעהליכער מענש, ניט קיין פינסטערער, אָהן קונצען. ביי מיר איז גאָר אן אנדער אַטמאָספּערע, די לופט אן אנדערע".

דאָראַטשקע איז געשטאַנען פאַר'ן שפיגל אין א וויסען שפּיר צען־קלייד מיט א גרויסען דעקאַלמע, קורצינקע אַרבעלאַך, און זיך געפּורערט די נאָז. אז זי האָט דערזעהן סימאָטשקע'ן אין שפיגל, האָט זי פּלוצים, אָהן דער מינדסטער אַנשטרענגונג, צעוויינט זיך און מיט דער פּוכאווקע אין האַנט גענומען זיך קלאָגען, אז זי וועט אַמאָל נאָך פון דער מאַשא און איהר מאַטראָס משוגע ווערען.

— גוט — האָט זיך סימאָטשקע אָפּגערוּפּען, ניט וועלענדיג זיך איינרייסען — וואָס האָט דיר מאַשא געמאָן? איך האָב זי נאָר וואָס געזעהן, זי עסט זיך רוהיג מיטאַג.

— ערשטענס — האָט דאָראַטשקע אָנגעהויבען — וואָס איז אויף איהר די איילעניש מיט'ן עסען? ווער איז דאָ די באלעבאַסטע? און צווייטענס, האָט זי זיך היינט אָפּגעזאָגט אויפצוראַמען די ציי מערן. וואָס איז היינט פאַר א יום־טובֿ? פאַרשטעהט זיך, אז איך האָב געשוויגען, ווייל אין קיך זיצט דער מאַטראָס. נאָר איך צאָהל איהר אזויפיעל געלט, האַלט דעם מאַטראָס, און די באלעבאַסטע איז זי גאָר, ניט איך. איך האָב אליין געמוזט פאַרבעטען די בעטען. סאָניע און זינע האָבען זיך אָנגעהאַרעוועט, פאַרוואָס? זיינען מיר דען רייך, כדי צובאַדיענען אונזער דיענסט? דו מוזט איהר גלייך אָפּזאָגען. מיר דאַרפען ניט קיין מאַשא, א כּפּרה מאַשא, מיר זיינען אליין מאַשא.

"א מערקווירדיגע פּרוי", האָט סימאָטשקע געטראַכט, קוקענ־

דיג אויף איהר מיט פארגעניגען. "עס ארט איהר גאָר ניט, וואָס מיר זענען אונטער די באַלשעוויקעס. א מערקווירדיגער כאראקטער!"
— פארוואָס זאָלסטו איהר אליין ניט זאָגען? — האָט סײַ מאַטשקע פאַרזיכטיג פאַרגעשלאָגען.

— ווי־זשע קאָן איך זאָגען, אז דער מאטראָס זיצט דאָרט ביי איהר? — האָט זיך דאָראַטשקע באַליידיגט — און אויב דער מאטראַטראָס וועט מיך אויסזידלען?

— און אויב דער מאטראָס וועט מיך אויסזידלען? — האָט סימאָטשקע געפרעגט. — לאָמיר בעסער וועגען דעם ניט רעדען. מיט וועמען ווילסטו זיך אָנהויבען? אז די באַלשעוויקעס וועלען אוועקגעהן, וועלען מיר פון זיי פטור ווערען. איך וועל דיר בעסער דערצעהלען א שטיקעל נייעס. איך האָב איצט איינגעהאנדעלט א פארטיע לעדער און פאר דיר א בריליאנט. פארשטעהסט, פאר דיר א מתנה. דער בריליאנט איז אין דער ערד. זעקס קאראט, פון ער שטען סאָרט. ווער פרעהליכער און קום צום טיש. מען דארף נעמען טראכטען וועגען דער צירונג.

דאָראַטשקע האָט גלייך דערפיהלט, אז עס ווערט איהר גוט און זיס אויפ'ן הארצען, און האָט א קוש געטאָן סימאָטשקע'ן. נו, מילא, האָט זי היינט פארבעט די בעטען; גאָט צו דאנקען, זי קאָן ארבייטען, זי קאָן אָפּטאָן מעהר ווי דריי דיענסטען. וואָס, האָט זי דען ניט געארבייט, ווען סימאָטשקע איז ניט געווען רייך? זי וואָלט וועלען אָנקוקען די מתנה. נו, מילא, זאָל עס דערווייל ליגען אונטער דער ערד. אָבער ווי פאסט איהר דאָס קלייד?

— געפעלט דיר מיין קלייד, סימאָטשקע? — האָט זי געפרעגט, אָפּגעהענדיג און צוגעהענדיג צום שפיגעל.

— זעהר, זעהר — האָט סימאָטשקע געענטפערט, וויסענדיג, אז א קאָמפלימענט וועט אלץ פארגיטיגען. — דאָס קלייד איז זעהר שען און פאסט דיר זעהר. וויש אָפּ די פּוּדער, האָסט צופיעל ארויפגעלעגט אויף דער נאָז.

— ניין, ניין, איך וועל ניט אָפּווישען, זאָל ליגען — האָט זי געענטפערט. — זי וועט אליין אראָפּגעהן. קום צום טיש. מסתמא איז שוין אלץ גרייט. מיר האָבען היינט קאלבס־קאָטלעטקעס און א קאטשקעלע, א יונגינקע! איך האָב אָנגעזאָגט, מען זאָל ניט קויפען קיין אלטע, א היץ!

ביי סימאָטשקע'ן האָט גענומען ציהען אונטער'ן לעפעלע און
ער איז איהר שווייגענדיג נאָכגעגאנגען.

— איך אייל זיך זעהר — האָט סימאָטשקע געזאָגט, אויס-
שפרייטענדיג די סערוועטקע אויף די קניע — איך וועל שוין היינט
אין סאָוונארכאָז ניט געהן. איך דארף אויסארבייטען א פראַיעקט
פאר'ן סאָוונארכאָז, און דער עיקר באשליסען, וואָס צו טאָן מיט
דער ציערונג, מיט דער ציערונג, פארשטעהסט? סאָניע טייערע, דער
בוליאָן איז אויסגעצייכענט! — פארוואָס האָב איך איהר געזאָגט
"טייערע"? האָט ער א טראכט געטאָן — זעהט, איילט דאָרט צו
מאשא'ן. די ציערונג, די ציערונג!

ער האָט אויסגעטרונקען אביסעל וויין, דערמאָנט זיך, אז מען
דארף אריינשיקען דעם מאטראָס א גלאָז וויין, געהייסען עס טאָן
און ווייטער געאיילט זיך, אלעמען אריבערגעיאָגט; געפאָדערט די
קאָלטעטקעס, ווען די איבעריגע האָבען נאָך גענסען סופ; אָפגעריסען
א שטיקעל קאטשקע, ווען מען האָט זיך נאָך ניט ספראוועט מיט די
קאָלטעטקעס; איינגעשמירט זיך די באקען מיט פעטס; און אלץ גע-
יאָגט זיך, געאיילט: — וואוֹזשע איז דער קאָמפאָט? ווער וועט מיר
אָנגיסען וויין? די ציערונג, די ציערונג! — און אלעמאָל אריבערגע-
שפרונגען צו אן אנדער זאך: — א פארטיע סאָדע. מיר וועלען פאר-
קויפען. איצט באַרנע זאלץ, לעדער, געהילץ, א מאסע פראַיעקטען.
— רוה זיך אָפ א וויילע — האָט זיך דאָראָטשקע גענומען בע-
טען — לאָז אונז רוהיג אָפעסען. זינע, גיט איהם שוין דעם קאָמ-
פאט. זאָל ער זיך געהן ארבייטען.

— איך האָב היינט באגעגענט אין גאס אונזער קאץ'ן. דאכט
זיך, עס האלט מיט איהם שמאָל. איך האָב איהם געראטען, ער זאָל
זיך באהאלטען. וויל גאָרניט הערען. פארלאָזט זיך אלץ אויף די אר-
בייטער. יא, היינט אין סאָוונארכאָז האָט מען געשמעסט, אז מען
קלייבט זיך צומאכען די קראָמען. די שילדען וועט מען אראַפרייסען.
— וואָס הייסט, א שטאָרט אָהן קראָמען? — האָט זיך דאָ-
ראָטשקע פארוואונדערט און א קוק געטאָן אויף זינע'ן.

— אָט אזוי, אָהן קראָמען — האָט זיך סימאָטשקע צולאכט
— עס איז פונקט ווי א מענש אָהן א קאָפּ. מיינסטו? בראוואָ
באָלשעוויקעס!

— ניטאָ דאָ וואָס צו לאַכען — האָט דאָראָטשקע געזאָגט.

ארמוויקלענדיג יעדעס שטיקעל קאטשקע מיט סאלאר — וואס הייסט, א שטאָרט אָהן קראָמען? וואָס־זשע וועט זיין אָנשטאָט קראָד מען אין די אונטערשטע עטאָזשען? א חרפה! עס וועט אפילו אומד אנגענעהם־זיין דורכצוגעהן זיך אין גאס.

— נו, מען וועט ביי אונז קיין עצות ניט פרעגען — האָט סײַ מאָטשקע געזאָגט, שנעל שלינגענדיג די קארשען צוזאמען מיט די ביינדלעך — איך געה אויסארבייטען דעם פראַיעקט. אפשר נעהמען נאָך א טרונק וויין, אָדער מען דארף ניט, א? וועל מאַכען לחיים פאר דעם סאָוונארכאָז. פארט א וואוילע אינסטיטוציע.

— און מיר וועלען אריינגעהן אין גאסטציעמער — האָט סאָניע זיך געווענדעט צו דאָראָטשקע'ן — איך וועל אייך צושניידען א בלוזקע. איהר וועט זעהן, וואָס איך האָב צוגעטראכט. דאָ וועלען זיין פעלדעלעך — האָט זי גענומען ווייזען מיט די הענט אויף זיך — און דאָ אן אויפגעפוישטע קרוזשעווע און א ברייטער באנד מיט לאנגע שפיצען, וואָס וועלען אראָפהענגען.

דאָראָטשקע האָט איינגעבויגען דעם קאָפּ און גענומען עסען די קארשען.

II

סעמיאָן גרינגאַריעוויטש איז אריין אין קאבינעט, גלייך פארד־רויכערט און געזעצט זיך צום טיש. גענומען א ריינעם בויגען פאפיר, א טראכט געטאָן און שנעל אָנגעשריבען עטליכע פראזען.

"עס געהט ווי געשמירט", האָט ער געטראכט "ארבייטען נאָך מיטאָג איז א באפעהל... איך וועל אָפּשפילען א קנעפעל. אזוי וועט זיין גרינגער. נו, מיר שרייבען ווייטער. א? אָדער מען דארף ניט? נעהמען א ביסעל וויין? א? אפשר זיך אָפרוהען? אזעלכע ברייטע פאָטעלען! קאָמפאָרטן און ווי קאָן מען עס באהאלטען אין אָפּצאָס ברייאַנטען? איך וועל זיך זעצען אין פאָטעל, וועל אראָפּשלעפען דעם שוך און וועל זעהן. אָדער מען דארף ניט? פריהער דעם פראַד־יעקט? נו גוט, זאָל זיין דער פראַיעקט. וואָס האָב איך דאָרט שוין אָנגעשריבען? נאָך גאָר ניט אָנגעשריבען. מאַדנע. היינט ביינאכט באהאלט איך אין קעלער די ציערונג, די וואַליוטע, און א טייל בריד־ליאַנטען אין שוך אריין, וועט איינס פארפאלען ווערען, וועט דאָס

אנדערע בלייבען. מען קען דאך ניט אלץ אין איין אָרט. איך וועל
לויז מאכען נאָך א קנעפעל. יע, די קאטשקע! וואָס־זשע האָב איך
פאַרט אָנגעשריבען: "נעמענדיג אין אָנבאטראכט די אינטערעסען
פון דעם ארבייטערקלאַס" ... נו, געוויס. אָבער ווי פונדעסטוועגען
קען מען טאקע אריינשטופען די בריליאנטען אין אן אָפּצאס? איך
וועל זיך צוועצען אויף א וויילינקע אין פּאָטעל, וועל אראָפּציהען
א שוך און וועל זעהן. גוט, וואָס מען האָט ביי מיר די מעבעל ניט
רעקוויזירט. דאָס האָב איך צו פארדאנקען דעם חבר פראק. אָדיני
צאָוו האָט זיך אויך איינגעשטעלט. איך וועל זיך אוועקזעצען אין
דעם ניט רעקוויזירטען פּאָטעל. צופיעל וויין געטרונקען. שווער זיך
אויפצוהויבען".

ער האָט אראָפּגעצויגען דעם שוך און ברייט זיך צעלייגט אין
טיפען שטול, וועלכער האָט איהם איינגעשלאנגען.

"נו, לאַמיר אַקאַרשט זעהן, וואָס איז דאָרט אזוינס", האָט ער
צו זיך געזאָגט, באטראכטענדיג דעם שיך און מיט אמאָל דערפיהלט,
אז אויב ער כאפט זיך ניט אויף, שלאָפט ער פון דער היץ און דעם
וויין גלייך איין.

"א שעהן שטיקעל ארבייט", האָט ער געטראכט און געעפענט
די אויגען אזוי ברייט ווי מעגליך. "איך פארשטעה ניט, ווי מען קאָן
מאכען א לאַך אין אָפּצאס? פרעגען אפשר ביי א שוסטער? און אויב
ער וועט מיר מסרן? וועט ער דען וויסען, צו וואָס איך דארף עס?
און אויב ער וועט פרעגען? א? אָט א פארדרעהעניש! אן עצה געבען
איז גרינג, אָבער געה פיהר עס אויס. איך האָב גאָרניט געוואוסט,
אז שיך האָבען אזא שלעכטען ריח. מיט וואָס שמעקען זיי עס אזוי?
אָבער איך וויל, דאכט זיך, כאפען א דרימעל. אפשר אָפּלייגען?
און אויב עס וועט זיין א הויז־זוכונג? וואָס פאר א הויז־זוכונג? ביז
איצט ניט געווען און פּלוצים היינט וועט זיין. און איך בין דאָך
עפעס א סאָוויעטסקער ארבייטער. דאכט זיך, איך האלט שוין ביידע
שיך אין די הענט. עס קלעפען זיך די אויגען. ניט געדארפט אזוי
פיעל וויין טרינקען. אין אזא צייט איז גענוג איין גלאָז אויך. אַהאָ,
דריי שיך אין די הענט. מיט וואָס שמעקט עס אזוי שלעכט?

— מעג מען אריין? — האָט זיך פּלוצים דערהערט א וויכע
צערטלענדיגע סאנטראל־טאשטימע.

"דאכט זיך, עס איז סאָניע", האָט סימאָטשקע א טראכט געז

טאָן, שנעל עפענענדיג די אויגען און ניט פארשטעהענדיג, צו וואָס האלט ער זיך מיט א שוך אין האנט.

מען מעג, מען מעג, — האָט סימאָטשקע הארציג געענטפערט. — אמת, איך בין זעהר פארנומען, נאָר איהר וועט מיר ניט שטערען. — ענטשולדיגט, איך בין נאָר אויף א וויילינקע, — האָט זי געזאָגט אריינגעהענדיג אויף די שפיץ פינגער און געוואָרפען אויף איהם א געטרייבצויבערליכען בליק. — האָב איך דאָ אפשר געלאָזען די שער? — האָט זי ווי זיך אליין געפרעגט. — סעמיאָן גרינגאָר ריעוויטש, ארכביט ווייטער, איך וועל זעהן אייך ניט צושטערן.

אלץ אזוי געטריי, די אקסעל צוריקגעוואָרפען, איז זי צוגעגאנגן גען צום טיש, איינגעבויגען זיך און גענומען זוכען. די לייכטע שפינד וועביגע בלוזקע האָט זיך אראָפגעגליטשט, און עס האָט זיך ענטבלויזט א יונגלינקער, אָפגעברענטער אקסעל. זי האָט עס דערפיהלט און דערשראָקען פארשטעלט דעם אקסעל מיט דער האנט. פאר רויטעלט.

— ווארוזשע האָב איך זי אהינגעטאָן? — האָט זי ווייטער זיך אליין געפרעגט, א קוק געטאָן אויף סימאָטשקע'ן און ארונטערגעלאָזען די אויגען.

“דאכט זיך, זי פֿירטעוועט. א חוצפה!” האָט סימאָטשקע געדראכט, מיט א כיון ניט אויפגעהויבען די אויגען, אָבער געפיהלט איהר יעדע באוועגונג. “און ווי אויף להכעיס קליידט איהר זעהר דאָרטשקע'ס ראָזע בלוזקע. קושט זיך, אז עס איז א פארגעניגען”, איז דורכגעלאָפען אן ערינערונג. און ווי אויף להכעיס האָב איך אויסגעטרונקען צופיעל וויין. ווידער? פאר קיין פאל ניט! און וואָס האָב איך זיך אזוי אויפגערעגט? אפילו די שלעפערניגקייט איז אריבער. וואָס'זשע געהט זי ניט אוועק? איך וואָלט איהר געזאָגט, אָבער עס פאסט ניט.

— מאָדנע, — האָט סאָניע געזאָגט, — איך געדענק, אז איך האָב זי דאָ געלאָזען, און זי איז ניטאָ.

“דאכט זיך, אז איך וועל זי באלד ארומנעמען”, האָט ס'סימאָטשקע געטראכט. “אָדער מען דארף ניט. אָט א פאררעהעניש. ווידער וועט דאָס געוויסען מאטערען. קושט זיך וואונדערליך. אָדער ארומנעמען? קיין זינד איז עס ניט און אבסאָליוט אָהן געפאהר. דאָס פארגעניגען איז גרויס און קיין שום פאָלגען. איך וועל איהר

שענקען א פינגערל. א פרישינקע, שלאנקע, נאָכניביגע. אָדער מען דארף ניט? איינהאלטען זיך! א? אָבער א שעהנינקע! זעהר א סימ' פאמישע, א נאָכניביגע. ניין, מען דארף ניט. א? אָדער ארומנעמען? — אך, — האָט סאָניע געזאָגט. — איך האָב זיך דערמאָנט. די שער איז אין שלאָפצימער אויפ'ן טישעל. — און אלץ אויף די שפיץ פינגער גענומען זיך דערווייטערען, צויבערליך זיך וויגענדיג און רופענדיג איהם מיט די קאשטאנעווע קרייזלעך אויפ'ן נאָקען. סימאָטשקע האָט דערפיהלט ווי מען וואָלט איהם געשלעפט אויף א שטריק. ער האָט זיך גיך אויפגעהויבען, א שליידער געטאָן דעם שוך אויפ'ן שטול און הינקענדיג איהר נאָכגעשפרונגען ביז ער האָט זי דעריאָגט אויפ'ן שוועל פון שלאָפצימער.

— דו האָסט עס אומישנע אזוי געמאכט, — האָט ער זי גענומען באשולדיגען און ארויפגעלייגט א הייסע האנט אויפ'ן אַקסעל, וועל' כער איז איהם געפעלען.

זי האָט געשוויגען. געלעגט זיינע האַר און עס איז געוואָרען אזוי, ווי עס איז שוין איין מאָל געווען...

אלץ אויף די שפיץ פינגער, אויסגלייכענדיג דאָס צעקנייטשטע קלייד, איז זי ארויס פון צימער.

"אָט אַ פאררעהעניש", האָט סימאָטשקע געטראכט, שטעהענ' דיג ביים פענסטער און באטראכטענדיג די שורה מענשען, וועלכע האָט זיך געדולדיג געטאָפּטשעט ביי דער קאָאָפּעראטיווער קראָם. "און צו וואָס האָב איך עס געדארפט? גאָר ניט קיין אינטערעסאנטע פרוי! מסתמא איז עס אן אָפּקומעניש צו שטעהן ביי דער קראָם אין אזא היץ, און וואָס פאר א פראָדוקטען זענען עס. א שרעק. און וואָס האָב איך זיך אזוי צעהיצט? גאָר ניט קיין אינטערעסאנטע פרוי. ווי קומט זי צו דאָראָטשקע'ן? א שרעק! א שרעק! און פאראן נאָך א זינע אויך. בין זיך רוהיג געוועסען, געווען פארנומען מיט א וויכטיגער זאך און פלוצים אזא געשיכטע! זי האָט דאָך מיר אויסגעזעהן א שעהנהייט! אזא אינטריגאנטקע! איך וועל איהר אמאָל זאָגען, אז אויב זי דערוועגט זיך נאָך איין מאָל צוצוגעהן צו מיר, וועל איך זי מעהר ניט האַלטען אין שטוב. און דאָראָטשקע'ן פאַלט גאָר ניט איין. זי קושט זיך מיט איהר. ניין, מען מוז מאַכען א סוף. — דאָראָטשקע, דאָרע! — האָט ער א געשריי געטאָן און צו געהונקען צום שטוהל.

— וואָס ווילסטו? — האָט זיך דערהערט איהר קול.

— קום אריין צו מיר אויף א מינוט, — האָט סימאָטשקע
ענטשלאָסען געענטפערט און א וואָרף געטאָן זיך אין פּאָטעל, וועל־
כער האָט איהם איינגעשלונגען — איך דארף דיר זאָגען א פּאָר
ווערטער.

וואָס איז? — האָט דאָראָטשקע געפרעגט, אריינשטעקענדיג
דעם קאָפּ אין קאבינעט.

— דו קום פריהער אריין און פארמאך די טיר, — האָט ער
מיט ווירדע געענטפערט. — און דערנאָך פרעג. — זיצסט זיך מיט
דיינע טייערע פריינדינס, פארנעמסט זיך מיט מאָדעס און טראכסט
גאַרניט וועגען דעם, אז מיר זענען ביי די באַלשעווויקעס אין די
הענט.

— וואָס איז שוין ווידער? — האָט זי פארוואונדערט געפרעגט.

— גאַרנישט, — האָט ער געענטפערט — טו, אדרכא, א
קוק אין פענסטער. פון אינדערפריה באלאגערען מענשען די קראָם.
די זון ברענט, — האָט ער ווייטער גערעדט, ניט וויסענדיג ווי צו
צוטרעטען צו דער טעמע. — דיר איז ניט אויסגעקומען צו שטעהן
אזוי, ווארט, די באַלשעווויקעס וועלען אונז ווייזען ווי ארומצוגעהן
פוסט און פאס. מען וועט מיר נאָך הייסען רייניגען מיסט־קאסטענס
און וואטער־קלאָזעטען, ווי אנדערע בורזשויען, און דעמאָלט וועסטו
וויסען. אזא קאלטבלוטיגע פרוי האָב איך נאָך אין מיין לעבען ניט
געזעהן.

— אָט צוליב דעם האָסטו עס מיך אריינגערופען? — האָט

דאָראָטשקע מיט פאָרוואורף געפרעגט.

— אי צוליב דעם, אי צוליב נאָך א זאך, — האָט סימאָטשקע

שטרענג געענטפערט. — זיי אזוי גוט, זאָג מיר, צו וואָס שיקסטו
אהער סאַניע'ן? האָסט ניט געוואוסט, אז איך בין דאָ פארנומען
מיט א וויכטיגער זאך? וואָס עפעס פלוצים א שעה, ווען איך זיי
און ארבייט? אָנגעטאָן דיין ראָזע בלוזקע און שפאצירט זיך דאָ
ארום, ווי אויף א בולוואר.

— איך פארשטעה ניט, האָט זיך דאָראָטשקע אָפּגערופען. —

מיר דארפען א שערעל צי מיר דארפען ניט? א פערטעל שעה האָט
יענע נעביך געזוכט ביז זי האָט געפונען און דו האָסט נאָך צו איהר
טענות.

— אָט אַ בהמה! — איז סימאָטשקע פארציטערט געוואָרען.
אן אמת/ער גלאָמפ! זאָל זיך כאָטש עפעס אָנשטויסען!
— יע, א פערטעל שעה, — האָט ער באַליידיגט געזאָגט. —
און פארוואָס קומט מיר צו ליידען? קיין צוויי שורות אפילו צוליב
איהר ניט אָנגעשריבען. הער, — האָט ער פלוצים געזאָגט —
מיינסט ניט, אז זיי האָבען זיך ביי אונז צו לאַנג פארזעסען? ווי לאַנג
איז דער שיער זיך צו האַלטען מיט זיי?
"נאָרישקייטען, איך רעד נאָרישקייטען", האָט געטאָנצט ביי
איהם אין קאָפּ. "זי וועט מיר באַלד דערלאַנגען".

דאָראָטשקע איז געווען אזוי ערשטוינט פון זיינע ווערטער, אז
פון גרויס צאָרן איז זי געבליבען אָהן לשון. זי האָט געוואָרפען אויף
איהם א פארניכטענרען בליק און מאיעסטעמיש, מיט אויפגעהויבענע
אקסלען, ארויס פון צימער.

"די באַלשעוויקעס האָבען פארשאַדט זיין מוח", האָט זי גע-
טראַכט. "בלייבען אָהן סאָניע'ן און זינע'ן איז פונקט ווי בלייבען
אָהן הענט, אזא פאנטאזיאַר! וואָס איהם פאַלט איין. ער איז נאָך
גאָר א קינד. ערשט די טעג האָבען מיר גערעדט, אז סאָניע אָדער זינע
זאָלען איהם אָנהויבען מאַססירען דעם בויך. און ער — פארזעסען זיך.
ווער'ישע וועט טאָן די אַרבייט, ווען מאַשא וועט אָנהויבען מיט
איהרע קאפּרזיעזע? און ווער וועט אונז אינדערפריה דערלאַנגען די
קאווע אין בעט? ער האָט אַן אלץ פארגעסען. און ווער וועט אזוי
אָרומטאַנצען אַרום אונז ווי זיי? און וואָס קאָסטען זיי אונז? גאָר
נישט מיט גאָרנישט. אן אמת קינד.

"נאָרישקייטען גערעדט", האָט סימאָטשקע הרטה געהאט און
ווידער גענומען דעם שוך אין האַנט אַרײַן. "איך וועל זעהן גראָבען
אין קעלער ביי דער סאַמער וואַנט. אין מיטען איז געפעהרליך. אָבער
וועמען זאָל איך נעהמען צו הילף? דאָראָטשקע וועט ניט געהן אין
קעלער אַרײַן. איך וועל נעהמען זינע'ן. סאָניע'ן פאַר קיין פאַל ניט.
כאָטש מען וואָלט געקענט סאָניע'ן אויך נעהמען. איצט וועל איך
קיין יצירהרע ניט האָבען. און דער עיקר, יא יצירהרע, צי ניט יציר-
הרע, דעם קלומעק מוז מען באַגראָבען. זינע וועט געפינען א שוס-
טער. זינע איז א בריה און ווייסט אַלדינג. סאָניע איז א שרעקליגע.
סאָניע איז אן אנדערע. וועט זיין ביי מיר ביינאַכט אן "אַביסק"
צי ניט? דריי שיד אין די הענט. ווי ווערט עס פון איין שוך דריי?

סאָניע איז א שרעקיגע. וואָס איז דאָ אויף איהר אין כעס צו זיין?
א ליבענקע, א שעהניקע. ווידער וואויל געקושט זיך. און די הויט
ווערט ביי איהר אזוי פֿיין אָפגעברענט. ביי מיין דאָראַטשקע'ן ווערט
די הויט קיינמאָל ניט אָפגעברענט. זי איז שטענדיג אָדער ווייס
אָדער רויט. אָבער קיינמאָל ניט שאַקאָלאַדע. קיינמאָל ניט שאַקאָ...
וועגען וואָס האָב איך עס געטראכט? און וואו איז דער שוך? אויף
די קני. ווי קומט ער צו מיר אויף די קני? נו, זאָל ער ליגען. אזא
אינטריגאנטקע! א שרעק! און די קראַמען! א? וואָס? מיין דאָראַט-
טשקע'ן דערשיסען?...

די ברעמען האָבען זיך פֿינליך אויפגעהויבען. דער שוך האָט
זיך ווי א קאָטער צולעגט אין שויס און שלאָפט. א פליג דרעהט זיך
איבער דער נאָז.

דאָראַטשקע איז פאָרויכטיג אריין אין קאבינעט. זי וועט ערנסט
אוועקשטעלען די פראגע. מעהר וועט ער זיך ניט דערוועגען צו
רעדען וועגען סאָניע'ן און זינע'ן.

אָבער סימאָטשקע שלאָפט. זי געהט צו צום פענסטער און
פארטראכט זיך... אין גאס איז אלץ ווי געווען: צוגליטער שטויב,
היץ, שורות מענשען. האַלב־אָנגעטוענע מענשען, פארזאָרגטע און
דערשראָקענע. ווארפען זיך אין אלע זייטען, כדי צו ראטעווען זייער
לעבען, אָבער אין יעדען ווינקעל זיצט שנען מיט ארויסגעסטאר-
טשעמע אויגען און שאפט מיט שטאָלץ דאָס זייניגע.

III

די ערשטע טעג איז דאָראַטשקע געווען צופרידען. אלץ האָט
זיך גאָט צו דאנקען איינגעאָרדענט. די שקאטולקע מיט ציערונג האָט
מען באגראָבען אין קעלער. אפילו זי אליין האָט אויך צוגעהאָלפען.
גענוג אָנגעליטען זיך דערביי, מיין, נאכט, מען האָט קיין ליכטעל
ניט געטאָרט אָנצינדען, מען האָט געגראָבען אין דער פינסטער, גע-
ציטערט ביי יעדען קלאפ פון דער לאַפעטע. סימאָטשקע איז געווען
ווי משוגע. אָבער מען איז איבערגעקומען. זינע האָט ערגעץ געפונען
א שוסטער, און מען האָט אין אן אָפצאס פארקלאַפט צוואנציג קא-
ראט ברייאַנטען און דריי שנורען פערעל, דוקא די בעסטע. מען

האָט באַשלאָסען די אלטינקע שיד צו האַלטען בייטאָג אין קאַרב מיט שמוציגע וועש. אמאָל פלעגט זיי סימאָטשקע נאָר אָנטאָן און האָבען דערפון הנאה. און ביינאכט, פלעגט זי איהם האַלטען אונטער'ן קישען, ביז מען האָט זיך ניט צוגעוואוינט, האָט מען מען אלץ געד האַלטען אין איין פרעגען: וואו איז דער שוך? האָסט איהם אָנגעטאָן? וואו איז ער? אין קאַרב? מסתמא אין קאַרב. טו נאָר א קוק. און מען האָט זיך נאָך געפרעהט בשעת מעשה. מען האָט זיך ארומגע-טראָגען מיט'ן שיד ווי מיט א קינד. דאָראַטשקע פלעגט אין שפאס איהם אויך אָנטאָן און ארומגעהינקט אין איהם אין גאסט-צימער, באַגלייט פון סאָניע'ס און זינע'ס געלעכטער. אמאָל פלעגט זיך מאכען, אז מען פלעגט איהם פארגעסען אונטערן בעט, בשעת מאשא האָט געהאַלטען אין ראמען. דעמאָלט האָט מען פון שרעק זיך געד בראַכען די הענט און מען פלעגט בעטען זינע'ן, זי זאָל איהם ארויס-ננב'ענען. און צוזאמען איז דער שפיל אייגענטליך געפעלען. אָבער איינמאָל האָט זיך געטראָפען, אז דאָראַטשקע האָט זיך פאנאנדער-געשמועסט מיט א באקאנטער וועגען פערעל, און יענע האָט געזאָגט, אז פערעל, ווען מען טראָגט זיי ניט אויפ'ן האל, שטארבען זיי. און זייט דעמאָלט איז דאָראַטשקע געוואָרען אויס מענש. א קליי-ניגקייט, איהרע בעסטע פערעל וועלען שטארבען אין שוך. איהרע בעסטע, איהרע טייערסטע פערעל!

סימאָטשקע'ן זענען די פערעל איצט ניט געקראַכען אין קאָפּ. דעם זייה-פאבריקאנט קאץ האָט מען ארעסטירט גיך נאָך זיין באזוך ביי יאקאבסאָנ'ען. א דעפוטאציע פון זיינע ארבייטער האָט נאָר ניט געקענט פועל'ן ביי די באַלשעוויקעס, און זיין לעבען איז געהאנגען אויף א האָר. צו דעם צער פאר'ן פריינד'ס לעבען איז נאָך צוגעד קומען דער שרעק פאר זיך אליין. סימאָטשקע איז אמאָל געווען געד שעפטליך פארבונדען מיט קאץ'ן, אזוי, אז אויב מען וועט וועלען, וועט מען איהם אויך קענען אריינשלעפען אין דער געשיכטע. פאר-וואָס? אויף וולכען גרונד? סימאָטשקע האָט ניט געוואוסט. אָבער מען קען. א בורזשוי איז דאָך ערגער ווי א הונט. וואָס איז, עס איז זיי שווער צו דערשיסען נאָך א בורזשוי? נו, ארבייט ער אין סאָוור-נארכאָ. נו, פריינדעלט ער זיך מיט די באַלשעוויקעלאך פראק און אַדינצאָוו, וואָס עסען ביי איהם מיטאָג א דריי מאָל א וואָך. אָבער קאץ האָט געהאט גרעסערע באקאנטשאפט, און עס האָט ניט געד

האַלפּען. ווי פיהלט זיך איצט קאצ? און וואָס וועל איך פיהלען, ווען מען וועט מיך אריינשלעפען? אָבער פארוואָס זאָל מען מיך שלעפען? מען וועט שלעפען! מען וועט זיך נעהמען גראָבען אין קאצ'ס אַלטע ביכער. מען וועט געפיענן מיין נאָמען און מען וועט זאָגען: זאָל מען פאר איינוועגס פארנעהמען דעם בורזשוי אויך. צי וואָס האָב איך געדארפט האַנדלען מיט קאצ'ן? און ווי צופרידען איך בין עס דעמאָלט געווען. דאָס געשעפט האָט געבליהט, איך האָב געמאכט שטיקער גאָלד. און איך האָב ניט געוואוסט, אז דאָס גראָב איך זיך א קבר. גאָטעניו, ראטעווע מיך נאָר דאָס מאָל. זאָל מען מיך ארעסטירען צוליב אן אנדער זאך, ניט צוליב דער. פון אן אנדער זאך וועל איך זיך ווי ניט איז ארויסדרייהען. נאָר פון דער ראטעווע מיך. אָבער קיינער וועט דיך ניט טשעפען. וואָס בעסטו זיך? פאר- וואָס זאָל מען דיך ארעסטירען? שרייב בעסער דיין פראָיעקט. ניין, איך וועל פאררויכערען און וועל זיך דורכנעהן איבער'ן צימער. ווי פינסטער עס איז אין גאס. דאכט זיך, א שאַס. ניין, עס האָט זיך בלויז אויסגעוויזען...

דאָראַטשקע זיצט אין גאסט-צימער, אָנגעטאָן אין א ראָזען קלייד, און שמועסט שטיל מיט סאַניע'ן. זינע העפט. די טיר, וואָס פיהרט אין קאבינעט, איז אָפּען און דאריבער, כדי ניט צו שמע- רען סימאָטשקע'ן ארבייטען, רעדען זיי אלץ שטילער.

— "ניין, זי איז אומצופרידען. סימאָטשקע איז צופרידען און גלויבט ניט, אז פערעל קענען שטארבען, אז עס איז א ליגען. קען זיין. מאדאם סטאווסקע האָט איהר געזאָגט, אז אפילו ניט יעדער קערפער קען לעבעדיג מאכען א שנור פערעל. ווען א פרוי איז בלוט- אָרים, שטארבען אויף איהר האַלז די פערעל. ביי זינען וואָלטען די פערעל געשטאַרבען און איך בין א פול-בלוטטיגע פרוי. אָבער די פער- רעל זיינען אין שוך. וועמען איז איינגעפאלען אזא משוגענער גע- דאנק? זיי זיינען אלע פון שרעק פון זינען אראָפּ, אי יאקאָבסאָן, אי שטיין, אי אָווערבאך. אלע האָבען באהאַלטען זייערע ברייאַנטען און פערעל אין די שיד. וועגען ברייאַנטען ווייס איך גאָרניט. אפשר איז עס נאָך בעסער פאר זיי. אָבער פערעל? פינע פערעל וועלען זיי האָבען! און סימאָטשקע וואָלט זיך כאַטש א קרום געטאָן. ווידער וועגען קאצ'ן און אָבער וועגען קאצ'ן. איך האָב אויך גרויס רחמנות אויף קאצ'ן. נאָר קאָן איך איהם דען ארויסרייסען פון זייערע הענט?

אָדער ער קען? ער איז שוין צוליב דעם קאץ'ן געוואָרען שוואַרץ
ווי די ערד".

— סימאָטשקע, — האָט זי מיט אַ מאָל הויך געזאָגט, —
וואָס שפּאַנסטו אלץ אַרום און אַרבייטסט ניט? מיר רעדען אומישנע
שטיל, כדי דיר ניט צו שטערען. אויב דו האָסט געענדיגט, קום
אַריין צו אונז.

— אַך, לאָז מיר, — האָט סימאָטשקע געענטפערט. — טשע-
פע מיר ניט.

— טראכטט ווידער וועגען קאץ'ן? עס וועט איהם גאַרניט זיין,
קאץ'ן. מען וועט איהם האַלטען אַ וויילע און אַרויסלאָזען. און דו
וועסט דערווייל פאַרלירען דאָס געזונט.

— לאָז מיר צורוה, איך בעט דיר, — האָט ער אומגעדולדיג גע-
ענטפערט, — אויב דו ווילסט רעדען, רעד מיט סאַניע'ן. מיר טשע-
פע ניט.

— שוין אין כעס געוואָרען. — האָט זיך דאָראַטשקע פאַרוואונ-
דערט. — קום אַריין, לאָמיר בעסער זיך דורכרעדען וועגען די
פערעל. איך בין זיי גרייט צו טראָגען אויפ'ן האַלז. זיי וועלען דאָך
אוועקשטאַרבען אין שוך.

— ווידער דאָסזעלביגע? — האָט סימאָטשקע אומגעדולדיג
געפּרעגט.

— וואָס הייסט, ווידער? — האָט זיך דאָראַטשקע אָפּגערופען
— זיי וועלען דאָך שטאַרבען.

— פאַרוואָס זאָלען זיי שטאַרבען, — האָט סימאָטשקע אויס-
געשריען, דערצאָרענט דערפון, וואָס מען האָט איהם איבערגעשלאָג-
גען זיינע געדאַנקען.

— סטאַווסקע האָט געזאָגט!

— סטאַווסקע האָט איהר געזאָגט, און דאריבער דערגעהט זי
מיר די יאָהרען שוין אַ גאַנצע וואָך, — האָט סימאָטשקע מיט
פאַרדרוס כלומרשט צו זיך אליין געזאָגט. אַ קלייניגקייט — סטאַווס-
קע זאָגט.

— וואָס רערסטו דאָרט? — האָט דאָראַטשקע ניט דערהערט.
— קום אַריין אהער.

— איך רעד קיין זאַך ניט און לאָז מיר שוין איינמאָל צו רוה
מיט דייןע פערעל. — האָט זיך סימאָטשקע צוהיצט. — זאָלען זיי

שטארבען. ביזטו צופרידען? איך וויל זיי זאָלען שטארבען, — האָט ער מיט שמחה איבערגע'חזר'ט.

— און איך וויל, אז זיי זאָלען לעבען! — האָט צאָרנדיג אויס-געשריען דאָראַטשקע, ערשיינענדיג אויפ'ן שוועל פון קאבינעט. וואָס הייסט? מיינע פּערעל! און נאָך די בעסטען אויב דו און דיין יאקאבסאָן האָבען זיך געריהרט פון זינען, בין איך נאָך אָבער גאָט צו דאנקען קלאָר. אין שוך איז דאָך קאלט.

— און אויפ'ן גרונט פון ים איז זיי ניט קאלט? — האָט זיך סימאָטשקע צוליאַרמעט. — יע, אויפ'ן גרונט פון ים אין דער מושעל? דו ווייסט, וואו פּערעל וואַקסען? אויפ'ן גרונט פון ים, ניט אויף ווייבערשע העלזער. זאָג עס דיין אידיאָטקע סטאווסקע'ן, אויסטראַכטען אזא אידיאָטסטווע און צוויי וואָכען מיר דערגעהן דאָס לעבען דערמיט. וואו קען איך אהינטאָן די פּערעל, ווען איך נעהם זיי ארויס? ווילסט אז מען זאָל מיך צוליב סטאווסקע, אָט דער בהמה, דערשיסען? זיי ליגען אין אַפּצאס און זיי וועלען פאַרבלייבען אין אַפּצאס.

— אויפ'ן גרונט פון ים? — האָט דאָראַטשקע איבערגע'חזר'ט, — און וואָס געהט עס מיר אָן, אויב עס זענען דאָ פּערעל, וואָס וואַקסען אויפ'ן גרונט פון ים? איך רעד וועגען מיינע פּערעל זיי וועלען אין שוך אוועקשטארבען.

— ווידער אוועקשטארבען! — האָט סימאָטשקע געליארמעט. — אוועקשטארבען וועל איך, ניט זיי. דו טרויבסט מיך אין קבר אריין, ווער איז דאָ סוף כל סוף דער מאן, איך, אָדער די משוגענע, די אידיאָטקע, די צודרייטע סטאווסקע? פאַרשטעהזשע דאָך, — האָט ער גענומען מיט איהר איינטענה'ן — אז אויב אויפ'ן גרונט פון ים...

— און אויב אין שוך... — האָט שנעל אריינגעשטעלט דאָראַטשקע.

— צום שוואַרץ יאָהר! — האָט סימאָטשקע אויף דער העכסטער אַקטאווע געשריען — איך וויל ניט... איך וויל ניט מעהר רעדען. זיי ליגען אין שוך און דאָרט בלייבען זיי. דעם האַלז וועל איך זיך לאָזען שניידען און זיי ניט ריהרען. איך וויל נאָך לעבען... דו וועסט ערשט דעמאָלט גלויבען, ווען איך וועל זיך וואַלגענען אין דער משרעוויטשאַיקע.

א פלוצלינגער קלונג האָט איבערגעריסען די פאמיליענסצענע.
זינע איז ארויס און גלייך אריינגעפיהרט יאקאבסאָנ'ען, וועלכער
איז שטום אריין אין קאבינעט. סימאָטשקע האָט אין זיין פנים
דערקענט, אז עס איז געשעהן אן אומגליק און א וואָרף געטאָן זיך
צו איהם.

— נו, יא, נו, יא — האָט יענער געמורמעלט. — שוין אלץ
אויס, אלץ. נאָר וואָס געלאָזט מיר וויסען.

— דערשאָסען? — האָט סימאָטשקע אָהן א קול געפרעגט.
— נעכטען ביינאכט. קיינער האָט ניט געוואוסט. מען האָט
זיך ניט געריכט. — האָט יאקאבסאָן שווער געצויגען פון זיך ווער-
טער. — איך בין ווי משוגע. מען דערצעהלט, אז ווען ער האָט זיך
אויסגעטאָן, האָט ער א געשרי געטאָן: זאָל לעבען דער באַלשעוויזש!
אין די הויכע פענסטער האָט מען זיך דערוואוסט וועגען דעם און
מען האָט זעהר באדויערט, וואָס מען האָט איהם דערשאָסען, ער
איז דאָך ניט געווען זייערער קיין געגנער. ניטאָ מעהר אונזער קאץ.
וויפיעל מאָל האָב איך איהם געזאָגט: באהאלט זיך. ניט געוואָלט.
א שטאַלצער געווען. געגלויבט.

— הערסט, — האָט סימאָטשקע א געשרי געטאָן צו דאָראָד
טשקע'ן — ניטאָ מעהר מיין קאץ, מיין פריינד.

ער האָט באגראָבען דאָס פנים אין די הענט און האָט שטיל
געוויינט. יאקאבסאָן האָט געשפאנט איבער'ן צימער, ארויסגעפליקט
הערלאך פון דער באַרד און שנעל גערעדט:

— יא, אומגעקומען אונזער קאץ. מיר וועלען איהם שוין מעהר
קיינמאָל ניט זעהן. מען זאָגט, אז ער איז געשטאַרבען ווי א העלד.
און מיט'ן שוואַגער האָט זיך דוקא גוט אויסגעלאָזען. מען וועט איהם
מיסתמא ארויסלאָזען. נו, א דאנק גאָט דערפאר. מיין פרוי וואָלט
עס ניט איבערגעטרעגען. איצט איז א נייע געשיכטע. די אפטיי-
קארס. מען באשולדיגט זיי, אז זיי האָבען באהאלטען סתורה. נו,
זייט מיר געזונט. איך בין אריין אייך וואָרנען: האלט גאָרנישט אין
שטוב. אומעטום הערט מען וועגען מסירות. עך, נאראָנים זענען מיר
אלע. ניט געקענט באצייטענס אוועקפאָהרען...

... נאכט. שטיל. דאָרטשקע איז וויינענדיג איינגעשלאָפען.
סעמיאָן גרינאָריעוויטש שלאָפט ניט און וויינט אין זיך, כדי ניט
מצער צו זיין דאָרטשקע'ן. וויינט און זעהט ווי מען שיסט קאץ'ן.

פארטאָג האָט ער איינגעדרימעלט, נאָר ניט אויף לאַנג. אויפגעכאפט זיך און א טראכט געטאָן, אז מסתמא איז יאקאבסאָן געקומען איהם וואַרען, נאָר ניט געוואָלט איהם איבערשרעקען און דאריבער פאָר שוויגען. "נאָר אָן זיך פארגעסען, אפשר האָט מען געפונען אין די פאפירען מיין נאָמען. און איך בין פארפאלען! וואו איז דער שוך? אונטער דעם קישען בריליאנטען! אויף וועלכען טייוועל דארף איך בריליאנטען. און ווען פלוצים פאלט זיי איין צו זוכען אין שוך. אפשר ארויסווארפען דעם שוך אויפ'ן גאס? עס איז אויף איהם ניט אָנגעשריבען, אז ער איז מיינער? א? ארויסווארפען? גלייך? א? אָדער נאָך א טראכט טאָן? מען וועט ארעסטירען, אָהן שום ספק ארעסטירען. מען וועט קומען, מען וועט אָנקלאפען און מיך פארנעהמען און ער וועט זיך בעטען. ער הערט אפילו זיין אייגען קול: "איך ארבייט אין סאָוונארכאָז." "איך בין א סאָוויטסקער ארבייטער". אָבער עס וועט ניט העלפען. "און די בריליאנטען?" וועט מען זאָגען, נו, איך וועל זיך אָנטאָן. און ווי וועל איך עס אויס-האלטען? אפשר וועט דאָס הארץ פון שרעק פלאצען? א? זייער דאגה, מיין הארץ וועט פלאצען!...

"און ווי וועלען זיי עס מיך דערשיסען? אנו, לאָמיר זיך פאָר שטעלען. מיסתמא טוט עס שרעקליך וועה, א? אָדער עס טוט ניט וועה?"

"און ווי וועל איך אראָפגעהן אין שרעקליכען פאדוואל?" שוין זשע וועלען מיינע פים אראָפגעהן אין פאדוואל? ווי וועל איך ניט פרוואוען אנטלויפען? און דער סאָלדאט מיט'ן רעוואָלווער פון הינטען? נו, איך וועל געהן. מען וועט באפעהלען: טו זיך אויס! שויןזשע וועל איך זיך אויסטאָן? וועל זיך אויסטאָן, כדי מען זאָל מיך דערשיסען? א גרויל, א גרויל!"

"איך וועל אויפשפילען דאָס קנעפעל." האָט סימאָטשקע שווער אָטעמענדיג געטראכט. "איך וועל אראָפציהען דאָס רעקעל. שויןזשע וועל איך אויסטאָן דאָס רעקעל? ניין, וועל מסתמא זיך ווארפען אויף די קני, וועל וויינען און בעטען. יא, וועל זיכער וויינען און בעטען. וועט מען דערלאנגען מיט'ן רעוואָלווער איבער'ן קאָפּ. מסתמא האָט מען קאז'ן אויך איבער'ן קאָפּ געשלאָגען. ניין, ער האָט אוראי פאָר פרעסט די ליפען און שטום זיך אויסגעטאָן. אנו, לאָמיר א טראכט טאָן, ווי אזוי ער האָט זיך אויסגעטאָן. איך האָב א שוואכען כאַ-

ראקטער. דער סאָלדאט וועט אויף מיר א געשריי טאָן און איך וועל פאָלגען און זיך אויסטאָן. דערנאָך וועט מען מיך צופיהרען צו דער וואנט, א גרויל, א גרוילן שוין-זשע וועל איך צוגעהן? וועל איך זיך גאָר ניט ראנגלען? גלייך צוגעהן?

"וועט זיך דער מאטראָס אוועקשמעלען הינטער מיר". סימאָ-טשקע האָט פאר די אויגען געזעהן א ריזיגען מאטראָס. "ער וועט צושמעלען דעם רעוואָלווער צום נאקען און איך וועל א פליה טאָן אויף דער פאָדלאַגע. וועל איך א פליה טאָן? נו, לאַמיר זיך פאָר-שמעלען ווי אזוי דאָס קומט פאָר. אָט האָט ער צוגעשמעלט דעם רעד-וואָלווער צו מיין נאקען. אויסגעשאָסען. די קויל האָט דורכגעלעכערט דעם מארד, האָט סימאָטשקע געטראכט, צומאכענדיג פון וועהטאָג די אויגען. "וואָס האָב איך דערפיהלט? אפשר בלינד געוואָרען! דער סאָלדאט שלעפט מיין גוף... א נו, לאַמיר זעהן, ווי אזוי ער שלעפט מיר. יא פאר די הענט." האָט סימאָטשקע א פארצי-טערטער דערזעהן. "טוט מיר וועה ווי די קויל געהט אריין אין מיין מארד? איך וועל אָנהויבען פון אָנהויב. איך שמעה. איך ציטער. דער פיבער א שרעקליכער. איך טו זיך אויס. ווי-זשע וועל איך זיך אויסטאָן? איך וועל, דאכט זיך, פון זינען אראָפּ. און מיין דאָראָד-טשקע שלאָפט. א כאראקטער! ווערט אלץ גרעכער און שלאָפט. איצט ווען זי טוט אויס איהר העמד, אויף אַנצוטאָן א נאכטהעמד, איז זי נאקטערהייד עהנליך צו אן אטלעט. א גרויל, א גרויל! און ווען איז זי דאָס אזוי גראָב געוואָרען? די קאטשקעס האָבען זי געד-מאכט פאר אן אטלעט. א ווייב אן אטלעט! יעדע האנט איהרע וועגט ניט ווייניגער ווי א פוד. און ווי געהט אריין א קויל אין מארד? איך וועל אָנהויבען פון אָנהויב. נאָר זאָל שוין זיין גענוג זיך צו שיסען. מען האָט דיך נאָך אפילו ניט ארעסטירט, און דו האָסט זיך שוין הונדערט מאָל דערשאָסען!"

"... נו, איז ווי געהט אריין א קויל אין מארד? איך פאל. וועל אודאי די פיס זיך צעברעכען. א גרויל, א גרויל! דער מאטראָס נעהמט ביי מיר אלץ צו, איך וועל אלץ אוועקגעבען. נאָר ניט. אזא טויט! אום גאָטעס ווילען!..."

פיערטער עפיוואד

1.

דאָס מאָל איז מען געווען געלאדען צו א מאָלצייט ביים סיי מאַטשקע'ן. יעדעס מאָל, ווען א וויכטיג שטיקעל געשעפט פלעגט אָפּגעהן כּשורה, פלעגט איינער פון די שותפים, גרעסער, יאקאבסאָן, שושקאָוו אָדער כעלעש, מאכען א סעודה, א מין באל אזא, אויף וועלכען מען פלעגט פארבעטען די נייע יונגעלייט. אייגענטליך לכבוד זיי פלעגט מען עם מאכען די סעודה, אויף אזעלכע הוליאנקעס פלעגט מען טרינקען, גוט עסען, שטיפען, טאנצען, פלירטעווען מיט די דאמען. די נייע יונגע לייט פלעגען זיך האלטען זעהר פריי, אָבער מען פלעגט עם פארקוקען, ווייל פון אָט די יונגע לייט פלעגט מען שעפען דעם גאנצען כּח, אָהן די דאָזיגע יונגע לייט האָט מען זיך קיין דרעה ניט געקענט טאָן, קיין איין געשעפט ניט געקענט דורכ־פיהרען. זיי האָבען געוואוסט אלע סודות, געווען אויסגעבונדען מיט עטליכע הויכגעשטעלטע פּערזאָנען פון די רעגירונגס־קריווען און ניט ווייניגער ליעב געהאט א לעב צו טאָן, ווי די קאָמפּאניע בורזשוען, וואָס האָט געארבייט מיט זיי אין סאָוונארכאָז.

א דאנק סאָניע'ס און זינע'ס אָנשטרענגונג, האָט זיך דער מאָלצייט איינגעגעבען, א פארגעניגען. מען האָט געטרונקען שאמד פאניער, וואָס חבר אדינצאָוו האָט געבראכט. מען האָט געטרונקען קאָניאק, וואָס חבר פראק האָט געבראכט. אָנגעהויבען האָט זיך דער מיטאָג גאנץ באשיידען. מען האָט זיך צעזעצט, ווי דער מנהג איז, יעדע דאמע מיט א פרעמדען קאוואליער. דאָראַטשקע מיט'ן חבר פראק פון רעכטס און יאקאבסאָנ'ען פון לינקס. יאקאבסאָנ'ס פרוי

מיט כעלש'ן פון רעכטער האנט און חבר גריוואונאָוו, א אינגעל פון א יאָהר ניינצעהן, פון דער לינקער. מאדאם כעלעש, די פראנטיכע, האָט זיך אוועקגעזעצט צווישען חבר אדינצאָוו און סושקאָוו'ן. ווען מען האָט געהאלטען ביים ענדיגען דעם מיטאָג, איז געוואָרען אויס אַרדנונג. נאָך אין אָנהויב ווען מען האָט גענומען צו גלעזלעך בראַנ-פען, און אפילו אין מיטען מיטאָג, ווען מען האָט סערווירט די עופות, זענען נאָך אלע געווען אויף זייערע ערטער. אָבער ווען מען האָט אויסגעטרונקען שאמפאניער, האָט מען זיך גענומען בייטען מיט די ערטער. די יונגעלייט האָבען צו אלעמענס פארגעניגען אויפגעהערט צו בלאָזען זיך, געוואָרען גוטברודעריש, און ווען אימיצער פון זיי האָט אויפגעהויבען דעם פעכער, האָט ער דוקא געטרונקען לחיים פאר אימיצען אָדער פאר עפעס. געקראַכען קושען זיך מיט די מענער, און אונטערזינגענדיג די "אינטערנאציאָנאלע" צוגעשטאנען:

— חבר, איין קוש, און ניט דעם לעצטען.

סימאָטשקע פלעגט זיך אויפהויבען, און מיט'ן פעכער אין דער האנט פארשפיצען די ליפּען. יאקאָבסאָן פלעגט זיך ניט אויפהויבען, נאָר ווייזען א שמייכל און קריגען דעם קוש אין די צייהן. כעלעש פלעגט פשוט אונטערשטעלען דעם אָרט צווישען די באקענבאַרדען, ווי איינער זאָגט: "טוט מיט מיין גאַמבע וואָס איהר ווילט". סוש-קאָוו פלעגט אונטערטראָגען פאָטערליך זיין רונדען שטערען און געשראָקען מיט דער בייזער בעלמע.

דאָראָטשקע האָט געלויבטען מיט דער זומערדיגער שעהנקייט פון איהר דעקאָלירט בלייד-ראָז קלייד און מיט פארגעניגען אויס-געהערט די קאָמפלימענטען פון דעם וויכטיגסטען יונגעמאן, חבר פראק, און געווען איבערצייגט, אז איצט געהערט איהר דער גאנצער סאָוונארכאָוו, אז זי איז דאָרט די גאנצע מאכערקע. נאָר צוהערענדיג זיך מיט פארגעניגען צו פראק'ס קאָמפלימענטען, האָט זי אויף קיין איין רגע ניט אויפגעהערט צו שטאָלצירען מיט איהר סימקע'ן, וועל-כער האָט ממש געשיינט אין זיינע באַלשעוויסטישע בנדים, א גלאַט-ראזירטער און אָנגעפודערטער. סימאָטשקע האָט זיך געסטארעט צו האלטען זיך ווירדיג; ווען עס איז נויטיג געווען אונטערגעכאפט א טאָאסט פאר'ן וואויל פון דער סאָוועטסקער רעפובליק און פאר "נידער מיט די בורזשוען", ווייל קיין בורזשוען זענען דאָך דאָ ניט געווען. ווען עס איז נויטיג געווען, געלויבט די מעשים פון די

באָלשעוויקעס: "די באָלשעוויקעס מאכען קיין פאָגראַמען ניט", און בכלל מיט זיין גאנצען אויסזעהן אויסגעדרוקט צופרידענקייט. אין שטיוועל (דער שוך מיט די בריליאנטען איז געווען אונטער'ן שלאָס אין קאָרב מיט די שמוציגע וועש), מיט א ברייטען פאס ארום דער טאליע, מיט אן אויפגעשפילעט הארץ און א שטארקען האלז, האָט ער געמאכט דעם איינדרוק פון א יונג א כוואט און איז זעהר גע-פעלען געוואָרען אייניגע דאמען. באזונדערס זינע'ן, וועלכע איז אין דער שטיל געווען צו איהם גאָר ניט גלויכגילטיג. פונדעסטוועגען האָט זיך אין סימאָטשקע'ס נשמה, נאָך אומבאוואוסטויניג פאר איהם אליין, געקליבען א כמארע.

פון דער קאווע, און נאָך מעהר פון פראק'ס אויסגעצייכענטען קאָניאק, האָבען זיך אלע דערפיהלט נאָך נעהנטער. זינע האָט צו גערוקט איהר פיסעל צו סימאָטשקע'ס פוס, זייענדיג זיכער, אז אויב זי האָט אויסגעטרונקען צוויי גלעזלאַך קאָניאק, איז זי בא-רעכטיגט דערצו. סאָניע האָט געוואָרפען נעבעלדיגע בליקען אויף יאקאָבסאָנ'ען, וועלכער האָט דאָ געוויזען און דאָ באהאלטען זיין שמייכל. ער האָט אין דער מינוט געפרואווט באווייזען דעם חבר גרוואונאָוו, אז דער סאָוויעטסקער רעזשים וואָלט געווען אויס-געצייכענט, ווען ניט אייניגע עקסצעסען; און דער אינזשיניר סושקאָוו האָט איהם געשטיצט אין דעם פונקט, בליצענדיג מיט זיין בעלמע. דעריבער האָט יאקאָבסאָן ניט באמערקט סאָניע'ס פיעל-זאָגענדיגע בליקען.

גרוואונאָוו, אין פלוג דאכט זיך גאָר א שטיל אינגעל, האָט אויסגעהערט זיין באבערדעלטען שכן מיט א סקעפטישען שמייכל און דערנאָך ענטשלאָסען ערקלערט, אז דער עיקר זענען טאקע אָט די עקסצעסען (דאָס האָט זעהר איבערגעשראָקען סושקאָוו'ן און באזונדערס יאקאָבסאָנ'ען, וועלכער האָט גלייך אָנגעטראָגען שוש-קאָוו'ן אויפ'ן פוס אונטער'ן טיש), אז אָט אזוי מוז מען באקעמפען א קאָנטר-רעוואָלוציע, און ווען ניט די זאָגענאנטע עקסצעסען וואָלט איהר דאָ באלעבאטעוועט, ניט מיר, און די בעלי-בתים ווילען זיין מיר, און וועלען זיין. פאר'ן סאָוויעטסקע'ן רעזשים, חבר!

יאקאָבסאָן האָט שנעל אויפגעהויבען דעם באַקאל, געלאָזט זיך א קוש טאָן אין די צייהן, און שושקאָוו, אונטערכאפּענדיג מיט

ענטוויאזום: "פאר'ן סאָוועטסקע'ן רעזשים", האָט אונטערגעטראַגן גען זיין משופע'דיגען שטערען.

סימאָטשקע האָט געשמועסט מיט אדינצאָוו'ן וועגען ליעדער, אָבער בשעת מעשה געסטארעט זיך צו כאַפּען א וואָרט דערפון, וואָס גריוואונאָוו רעדט. און דאָראַטשקע, אז זי האָט אויסגעטרונקען דאָס פערטע גלעזעל קאָניאק, האָט ענטדעקט, אז זי איז א פרוי מיט געפיהלען און האָט פארלאָזען איהר סימקע'ן. דעריבער האָט זי פון רחמנות'וועגען ערלויבט דעם מוטיגען חבר פראק אָנצוריהרען פון צייט צו צייט איהר ענטבלויזמען אָרעם. און אלץ וואָס ער האָט גערעדט האָט זי געמאכט צום לאַכען און, ווי איהר האָט זיך געדאכט, געמאכט צום לאַכען אלעמען ביים טיש.

איצט, אז סימאָטשקע האָט קלאָר דערזעהן, ווי פראק'ס הענט זענען טעטיג, האָט ער פארשטאנען וואָס דאָס איז געווען אוינס, וואָס האָט איהם די גאנצע צייט געעגנערט. אלץ איז דאכט זיך געווען ווי עס דארף צו זיין, און דאָך ניט ווי עס דארף צו זיין. איין אויער זיינער איז געזעסען לעבען יאקאָבסאָנ'ען און געלערענט פאָליטיק; דער אנדערער האָט געהערט אדינצאָוו'ס פראַיעקט וועגען ליעדער; און די אויגען זיינע האָבען מיט פאָרוואורף געקוקט אויף דאָראַטשקע'ן.

"געהערט אזוינס?" — האָט ער זיך געקאָכט, מיט איין אויער הערענדיג גריוואונאָוו'ן און מיט'ן אנדערען יאקאָבסאָנ'ען — "וואָס עפעס הענט אין מיטען דערינען? איך בין פעהיג איצט צו מאַכען א סקאנדאַל. איך וועל מאַכען א סקאנדאַל, צום שוואַרץ יאָהר. איך וועל איהם זאָגען, וואָס איהם קומט; איך וועל איהם זאָגען, אז ער זאָל זיך ניט דערוועגען צו טשעפען זיך צו מיין ווייב. יאָ, א סקאנדאַל איז א גוטע זאך" — האָט ער געטרוימט. "אָבער די רעזולטאטען? חבר פראק איז א גאנצער מאַכער אין סאָוונאַרכאָז, ער האָט מיך אהין רעקאָמענדירט, ער פיהרט דורך אלע געשעפטען. אָהן איהם מעגסטו זיך געזעגען מיט די געשעפטען. דאָס איז ערשטענס. שולד-דיג איז דאָראַטשקע און ניט ער, דאָס איז צווייטענס. איך האָב זי געדארפט אוועקזעצען לעבען זיך, דאָס איז דריטענס. און פערטענס, מוזו איך זיך מודה זיין, אז זי איז איצט זעהר א שעהניקע און געפעלט מיר, אז ס'איז א שרעק. וואָס עפעס, איך קען זי דען ניט? איך קען זי יאָ, אָבער זי געפעלט מיר איצט, אז ס'איז א שרעק. א

געשיכטע! און אפשר אריינרופען זי אין שלאָפצימער און מאכען
איהר א סצענע. אָדער פרעגען זי, צי זי האָט מיך לייעב? מסתמא
האָט זי מיך לייעב."

— חבר, איין קוש נאָר — האָט גריוואונאָוו געזאָגט, אוועקד
שטעלענדיג זיך אנטקעגען סימאָטשקע'ן.

— פאר דער אויפבליהונג פון סאָוונארכאָז! — האָט סימאָר
טשקע געענטפערט, מיט דרד־ארץ זיך אויפגעהויבען און אויס־
געשפּיצט די ליפען פאר א קוש.

— און פאר'ן אינטערנאציאָנאל! — איז גריוואונאָוו ניט
געבליבען קיין בעל־חוב און אוועקגעלאָזט זיך צו כעלש'ן, וועלכער
איז שוין געשטאנען גרייט מיט א באַקאל אין איין האנט און אין
דער אנדערער מיט א גאַפּעל, מיט וועלכען ער האָט צעקעמט זיינע
באקענבאָרדען.

"וואָס קען שאַרען דער אינטערנאציאָנאל?" — האָט סימאָר
טשקע ביי זיך געטראכט — "אבי ניט קיין פּאָגראָם. און ער שוין
ווידער מיט די הענט!" — האָט ער זיך צעקאָכט, ווען ער האָט
באמערקט ווי פריי חבר פראק האָט ארויפגעלעגט זיין האנט אויף
דאָראַטשקע'ס קניע. "וואָס־זשע ערלויבט זי עס איהם? זי זעהט דען
ניט וואָס ער וויל? אפילו א קינד וואָלט פארשטאנען" — האָט ער
זיך געפויניגט — "און זי פארשטעהט ניט. א שעהנע פרוי! זי איז
דאָ שעהנער פאר אלעמען, און איך דארף צוועהן, ווי ער קוקט אויף
איהר מיט שמאלציגע אויגען. אָבער זי אליין, איז זי אן עהרליכע
פרוי צי ניט? ווי קאָן זי איהם ערלויבען אָנצוריהרען איהרע וואונד־
דערליכע קניען? כאָטש צוריק גערעדט, האָט ער אָנגעריהרט בלויז
איין מאָל. און אפשר איז צווישען זיי קיין זאך ניט? איך בין דאָך
א פאנטאזיאָר! אָט רעדט ער שוין מיט מאדאם כעלעש! א־הא!
אוועקגעלעגט א האנט אויף איהרע קניען אויך. זאָל כעלעש אויך
אביסעל נחת האָבען! דאָס איז ביי איהם גאָר אזא געווענהייט,
א באַלשעוויסטישער שיק אזא. דאָראַטשקע געהט איהם גאָרנישט אָן.
און זי איז גאָר ניט אזא קראסאוויצע, ווי מיר האָט זיך געדאכט"
— איז סימאָטשקע מיט אמאָל אָפּגעקיהלט געוואָרען צו דאָראַטשקע'ן,
ווי נאָר חבר פראק האָט זיך פון איהר אָפּגעקעהרט. "וואָס האָט זיך
מיר עפעס אויסגעוויזען, אז זי איז שעהנער פאר אלעמען? נו, א

פולע, נו, א ווייסע, א פרישען איך וועל בעסער מיט קאפ הערען,
וואס מיין באַלשעוויקעל טענה'ט דאָרט.

יאקאבסאָן האָט ענדליך באַמערקט סאַניע'ס בליקען, אין פלוג
פאַרגעסען אז גלייך דאָ זיצט זיין שעהנע ווייב און הויך אויס-
געשריען:

— סאַפּיא סאַמאָילאָוונאַ, איך וויל מיט, אייך טרינקען לחיים.
סאַניע האָט זיך פאַררויטעלט און דערפיהלט זיך אויפ'ן זי-
בעטען הימעל.

— מיט פאַרגעניגען — האָט זי אַרויסגעשטאַמעלט, קוקענדיג
פון דער זייט אויף זיין ווייב.

אַבער דאָ האָט זיך היציג אַרלינגעמישט שושקאָוו, און שרע-
קענדיג אלעמען מיט זיין בעלמע פאַרלאַנגט, אז ניט אנדרעש, אלע
דאַמען זאָלען אויסטרינקען. די דאַמען האָבען גענומען פּראָטעס-
טירען. בערטאַ באַריסאָוונאַ, יאַקאבסאָנ'ס ווייב, האָט א וואָרף
געטאָן אויף איהם, און פאַר אייננועגס שוין אויפ'ן מאָן, א צאָרני-
דיגען בליק. יאַקאבסאָן האָט א שמייכל געטאָן, און באַלד דעם
שמייכל איינגעשלונגען. פּראַק ווידער האָט דעם פאַרשלאַג געשטיצט
און אָנגענאָמען גלעזלאַך קאַניאַק זיך און דאָראַטשקע'ן. סימאָטשקע
איז ווידער געוואָרען אן אויפגעקאַכטער.

"אַזא אומאָנגענעמער פאַרשוין" — האָט סימאָטשקע
געטראַכט, אַרומגעהענדיג דעם טיש מיט געסט און טרינקענדיג מיט
יערען לחיים. "כאָטש ער איז אלט בלויז צוואַנציג יאָהר, האָט ער
פונדעסטוועגען עקעלהאַפטע כרוינע אויגען, ווי ביי א סאָווע. אן
אַמת'ע סאָווע" — האָט זיך סימאָטשקע געטראַכט. "און זעהט,
ווי ער גיסט עס אַרײַן! לחיים, חבר!" — האָט ער אָנגעקלאָנגען אָן
חבר פּראַק'ס גלעזעל און א וואָרף געטאָן בשעת מעשה אויף
דאָראַטשקע'ן א פאַרניכטענדען בליק, וועלכען זי האָט ניט פאַר-
שטאַנען. "ווי מאָדנע, עס איז גאָר ניט צו פאַרשטעהן, ווי שנעל זי
בייט זיך עס. און ווי אויסגעדאַרט דער דאָזיגער פּראַק איז עס!
הויט און ביינער! אויז מיאום צו קוקען. אַבער א דורכגעטריבענער
יונג, א באַלשעוויק, אן אַמת'ער באַלשעוויק, האָט פאַר קיינעם קיין
מורא ניט. אז ניט, וואָלט איך איהם שוין געוויזען."

נאַכדעם ווי מען האָט דעם נאַנצען וויין אויסגעטרונקען און
אָנגערעדט זיך ביז צום חלש'ן, האָט זיך די יונגעלייט פאַרוואָלט

טאנצען. סימאָטשקע, כדי צו שטילען דעם צאָרן, האָט אריינגעגאָסען אין זיך צוויי געלעזער שאמפאניע מיט איין ציה. דאָס הארץ איז איהם אָפגעגאנגען און האָט גענומען איינלאדען דאמען. געטאנצט מיט דאָראָטשקע'ן און זיך איבערגעבעטען מיט איהר. אָבער ווען פראק האָט זי ארומגענומען און אוועקגעלאָזט זיך מיט איהר איבער'ן צימער, האָט ער זיך מיט אמאָל אויסגעניכטערט און גענומען איהר נאָכקוקען ווי א גולן. דערנאָך א מאך געטאָן אויף אלץ מיט דער האנט און פון גרויס עגמת נפש גענומען טאנצען מיט קאוואליערען. ער האָט איינגעלאָדען דעם יונגינקען גריוואונאָוו און גערעהט זיך מיט איהם ביז עס האָט זיך איהם גענומען שווינדלען אין די אויגען. ער האָט פראַק'ן אויך איינגעלאָדען, אָבער יענער האָט זיך שטייף און העפליך אָפגעזאָגט און געהיימניספול ערקלערט, אז דער באַל־שעוויוס וויל ניט טאנצען מיט'ן קאפיטאליזם, אויף אלץ איז דאָ א צייט. יאָקאָבסאָן, וועלכער איז דערביי געשטאָען, האָט גלייך אָנגע־טראַטען סימאָטשקען אויפ'ן פוס, און סימאָטשקע האָט דעריבער אומ־גערען אַ קוויטש געטאָן. אלע האָבען זיך צעלאַכט און גענומען זיך געזעגענען.

אין הויז איז געוואָרען גערוים און אומהיימליך שטיל. דאָראָטשקע איז אַוועק אין שלאָפצימער זיך איבערטאָן. עס איז שוין געווען צעהן אַזייגער ביינאַכט. סימאָטשקע איז איינזאַם געזעסען אין גאַסצימער, געפרוואווט פאַרשטעהן, וואָס אייגענטליך איז געשעהן, פאַרוואונ־דערט זיך און אַרײַן אין שלאָפצימער, פיהלענדיג, אז זיין כעס איז ניט נאָר ניט איינגעשטילט, נאָר צעוואַקסט זיך נאָך.

— נו, א דאַנק גאָט, — האָט ער געזאָגט, ווען ער האָט דער־זעהן דאָראָטשקע'ן אויף דער סאַפּע. — דער מיטאַג האָט זיך איינגע־געבען: אַנאַנטיק! איך בין מיעד. לאָמיר געהן שלאָפּען.

— אַך לאָז, סימקע, איך וויל נאָך ניט שלאָפּען, — האָט דאָ־ראָטשקע געענטפערט. — לאָז מיך ליגען און טרוימען.

— גוט, וויפיעל דאָס הארץ גלוסט, — האָט סימאָטשקע מיט געמאַכטער העפליכקייט געענטפערט. — און איך וועל זיך לעגען. גענוג זיך אָנגעליטען, — האָט ער מיט ווירדע צוגעגעבען.

זי האָט איהם פאַרוואונדערט אָנגעקוקט, און ניט וועלענדיג קאַליע מאַכען זיך די גוטע שטימונג, געשוויגען.

— איך וועל זיך אויסוואַשען די ציין, — האָט סימאָטשקע

ווייטער גערעדט און צוגעגאנגען צום וואַשטיש. — ביי מיר איז אין מויל אינדיק, סאַרדינען און אַבריקאַסען, אַ חוץ דעם שאַמפּאַניער. איך וועל זיך וואַשען די צייהן און דו טרוים. אזא אױסגעדאַרטער נפש, דער סאַשאַ פּראַק, און שאַמפּאַנער טרינקט עס ווי אַ פּערד, און זעהט אױס ווי אַ סאַווע. מױנסטו ניט, אז ער זעהט אױס ווי אַ סאַווע? שױינגסט? נו מילא, טרוים.

”ניט קיין מיאוס ווייבעל”, — האָט זיך גענומען טשעפען אַ געדאַנק, איז דרייסטער געוואָרען און גענומען לעבעדיג אַרומשפּרינגען. ”איך בין צו איהר צוגעוואוינט, באַמערק איך עס ניט, אָבער פאַר אַ יונגענמאַן פון אַ יאָהר צוואַנציג, דערצו נאָך אַ גראַביאַן און אַ באַל־שעוויק, כאַטש ער איז הױט און ביינער, איז זי אַ געשמאַקער ביסען... עס הױבט זיך שױן ווידער אָן... און ווי אומשולדיג זי ליגט זיך עס אױף דער סאַפּע, פונקט ווי ביי מיטאַג וואַלט גאָרניט געווען, פונקט ווי די סאַווע וואַלט זי ניט געהאַלטען ביי דער האַנט.

„אָבער איך וועל איהר גאָרניט זאָגען”, האָט סימאָטשקע געדראַכט מיט רציחה רייבענדיג די ציין. וועל ניט זאָגען. זאָגען וויל איך, אָבער איך וועל ניט זאָגען, איך וועל פאַרשליסען די ליפּען און וועל ניט זאָגען. איך האָב געזאָגט, אז איך וועל ניט זאָגען, וועל איך איך ניט זאָגען. אָבער אינטערעסאַנט, וועגען וואָס טראַכט זי עס איצט? נו, זאָל זי זיך טרוימען און שױינגען, ווייל אז ניט, טאַמער זאָגט זי עפעס, וועל איך זיך ניט איינהאַלטען. איך קען זיך. די ציין זענען, דאַכט זיך, אין אַרדנונג. נו, פיהל איך נאָך דעם איינדרוק? ניין, איך פיהל ניט דעם אינדיק און וועל ניט זאָגען. וועל פאַר קיין פאַל ניט זאָגען.”

”זיך איבערגעדריעהט”, האָט ער זיך אומגעקוקט, ווען ער האָט דערהערט אַ טראַסק הינטער זיך. „אַ פּרעכטיגע פּלייצע. איך פּער־שטעה, פאַרוואָס זי איז דער סאַווע געפּעלען. אַ זיסע פּלייצע. און ווער האָט די פּלייצע באַשאַפּען? איך! מיט די בעסטע פּראָדוקטען געקאָר־מעט דאָראַטשקען. אַלץ אין איהר אַריינגעלעגט: אייער, פּוטער, קאַטשקעס, קאַטשקעס אַליין וויפיעל זי האָט עס אױפּגעגעסען. גאָלד אין האַלז איהר געגאַסען... דאַכט זיך, געבליבען נאָך דער טעם פון די סאַרדינען אין מויל... ניין, זיך אױסגעוויזען בלוז. דאַריבער איז זי ווײך, ווייס, געשמאַק. און די אַקסלען? אַלץ איך. וואָס זשע האָט ער דאָ צו טאָן? וואו איז מײן נאַכט־העמד? גוט, וואָס זי שױינגט.

אז ניט, וואָלט איך געזאָגט. אָבער איך וועל ניט זאָגען. וואָס שטופט ער זיך? איך האָב די פרוי פאַר זיך אויסגעפאַשעט, ניט פאַר חברים. נו, מען דאַרף זיך לעגען, אז ניט וועל איך צושלאָגען דעם שלאָף אויף אַ גאַנצע נאַכט."

ער האָט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן בעט, און דאָס בעט האָט אַ קראַך געטאָן, פונקט ווי די ביינער אין איהר וואָלטען אַ קנאַק געטאָן, דאָראַטשקע האָט זיך אויפגעהויבען און אויסדרעהענדיג זיך צו איהם מיט דער פלייצע, געזאָגט:

— שפילע מיר אויף די בלוזקע. איך וועל זיך אויך לעגען. איך בין אזוי מיד, אַ שרעק, איצט געהט פון מיר אַרויס דער שאַמפאַניער, און עס איז זעהר מאָדנע, ווי ער געהט אַרויס: דורך די הענט! טו אַ שמעק, אמת די הענט שמעקען מיט שאַמפאַניער?

סימאָטשקע האָט זיך ווי אַ טיגער שנעל אויסגעדריעהט צו איהר און טראַגיש אויסגעברומט:

— גיב די הענט שמעקען פראַק'ן, ניט מיר. די בלוזקע וועל איך דיר יאָ אויפשפילען, מיט פאַרגעניגען אפילו.

— וואָס האָט עס צו טאָן מיט חבר פראַק? — האָט זיך דאָ ראַטשקע פאַרוואונדערט. — און זיי אזוי גוט, גלעט מיר ניט די פליי-צע. דינע הענט זיינען הייס.

— דאָרע, — האָט סימאָטשקע שטרענג געזאָגט און אויסגע-דרעהט זי צו זיך. — דאָרע, ביזט שוין געוואָרען אַן אויסגעלאַסענע פרוי?

דאָרע האָט געמאַכט אַ פאַר טריט, אויסגעסטאַרטשעט די אוי-גען און גענומען זיך אַליין אויפשפילען.

— אַן אויסגעלאַסענע פרוי? — האָט זי איבערגעפרעגט. — ווער? איך? מיט וואָס אַן אויסגעלאַסענע?

— מיט וואָס? — האָט סימאָטשקע טריאומפירענדיג געענט-פערט, — פּרעג ביי פראַק'ן מיט וואָס, ניט ביי מיר. איך וואָלט נאָך אין עסצימער געמאַכט דיר אַ סקאַנדאַל, ווען ניט די דאַמען.

„איך האָב אָבער געוואוסט, אז אויב זי זאָגט אַ וואָרט, וועל איך זיך ניט איינהאַלטען", האָט זיך דורכגעטראָגען אין זיין קאָפּ.

— וואָס הייסט, האָט ער ווייטער גערעדט, דערזעהן אַן אויס-געדאַרטען נפש און גלייך געוואָרען אויסגעלאַסען? אויף אַליץ האָב איך זיך פון דיר געריכט, אָבער ניט דאָס...

— אָבער וואָס האָב איך דען אזוינס געטאָן? — האָט דאָראַטש
קע אומשולדיג געפרעגט.

— איך וויל ניט ענטפערען — האָט סימאָטשקע שאַרף גע-
ענטפערט און זיך אויסגערעהט צו דער וואַנט.
„ער איז דאָך אייפערזיכטיג“, האָט זיך דאָראַטשקע סוף כל סוף
אָנגעשטויסען. „ער בייזערט זיך אויף מיר, און מיר איז אָנגענעהם,
וואָס ער בייזערט זיך. אַ נו, לאַמיר נאָר הערען, וואָס ער האָט נאָך
צו זאָגען. ער איז קיינמאָל ניט געווען אייפערזיכטיג אויף מיר. ווי
אינטערעסאַנט!“

— סימקע! — האָט זי איהם געבעטען, — דרעה זיך אויס צו
מיר.

— אויסדרעהען זיך צו דיר? — האָט זיך סימע דערפרעהט,
וואָס ער הערט פון איהר אַ וואָרט, — צו וואָס זאָל איך זיך אויס-
דרעהען, אז דו דאַרפסט, האָט ער אַרויסגעשווימט, אז דו דאַרפסט נאָר
פראַק'ן. מיט אַ ווייב, וואָס דאַרף פראַק'ן, האָב איך ניט וואָס צו רע-
דען, — האָט ער ווייטער גערעדט, בליצענדיג מיט די אויגען. — און
איך וויל מעהר מיט דיר ניט רעדען. איך וויל שלאָפען.

„אָבער ער איז מיט אַן אמת אייפערזיכטיג“, — האָט זיך דאָ-
ראַטשקע געפרעגט. — געהערט ווערטער? איז דאָס איז עס אייפער-
זוכט. אַ נו, לאַמיר הערען, וואָס ער קען נאָך זאָגען. מסתמא שלאָפט
ער ניט, ער מאַכט זיך נאָר. איך האָב נאָך קיינמאָל אזאַ פאַרגניגען
ניט געהאַט. אָבער איך מין אַ רייכע פרוי, מעג איך זיך פאַרגניגען צו
וויסען, וואָס איז אזוינס אַ מאַנ'ס אייפערזוכט. איך וועל איהם אַ
קיצעל טאָן. וועט ער זיך עס אַ ביסעל בייזערן.

— וואָס פאַר אַן אַנשיקעניש! — האָט סימע אַ געשריי גע-
טאָן, אָבער טיף אין האַרצען איז ער געווען שטאַרק צופרידען. —
לאָזט ניט שלאָפען. קיצעל פראַק'ן, ניט מיד.

— ווי שעהסטו זיך ניט, סימקע, צו רעדען אזעלכע ווערטער,
— האָט דאָראַטשקע איהם פאַרגעוואָרפען, אויך שטאַרק צופרידען.
— פאַרוואָס זושע האָסטו זיך ניט געשעהמט, ווען די סאָווע-
פלעגט דיך אָננעהמען ביי די הענט? — האָט סימאָטשקע אויסגערוד-
פען און זיך אוועקגעזעצט. — ווי האָט ער געהאַט די הוצפה צו האַל-
טען דייע הענט? זיינע הענט זיינען עס? ניין, מיינע הענט זיינען עס!
— האָט ער גע'טענה'עט, באַוואונדערענדיג איהרע פורדיגע הענט. —

צוליב איהם האָב איך עס אָפּגעהיט דיינע הענט, באַפּוצט זיי מיט
בראַסלעטען? און דו ביסט געזעסען ווי אַ נאַר, כלומרשט „טו מיט
מיר וואָס דו ווילסט“.

— איך בין גאַרניט געזעסען כלומרשט „טו מיט מיר וואָס דו
ווילסט“. וואָס ווילסטו? — האָט דאָראַטשקע פּראָטעסטירט. — איך
בין געזעסען ווי מען באַדאַרף. איך בין ניט קיין קבצנ'טע, גאָט צו
דאַנקען. איך ווייס, ווי מען דאַרף זיצען.

— ווייסט ניט, — האָט זיך סימע ווידער צושריען. — האָט
ער דען, דער גראַביאן, ניט אַוועקגעלעגט זיין פּאַסקודנע האַנט אויף
דיין, דאָס הייסט אויף מיין, — האָט ער זיך פּאַרריכט, — קניע?
ביזט געזעסען ווי אַ וואַראַנע: נאַ, טו מיט מיר וואָס דו ווילסט... וואָס
האָט ער דיר געשושקעט אויפ'ן אויער?

— עס איז שוין שפּעט, — האָט זיך דאָראַטשקע געקלאָגט. —
איך וויל זיך לעגען. לאָז מיך.

— איצט „לאָז מיך“, — האָט סימאָטשקע געזאָגט. — ניין,
פאַר קיין פּאַל ניט. זיי און ענטפּער.

— איך וועל גאַרניט ענטפּערן, — האָט דאָראַטשקע מיט כּעס
אַ וואַרף געטאָן. — ווערטער גערעדט, איינפאַכע ווערטער.

— וואָס מיינט עס „איינפאַכע“? — האָט סימאָטשקע געפּאַ-
דערט. — איך דאַרף וויסען. האָט ער דיר געזאָגט, אז דו ביזט אַ
שעהנע?

דאָראַטשקע האָט גלייך געמאַכט אַ נאַרישע מינע און גענומען
זיך כלומרשט דערמאָנען.

— אַ שעהנע? איך געדענק עפעס ניט. אַך ניין, ניט אַזוי, —
האָט זי זיך פּאַרריכט. — ער האָט געזאָגט, אז איך בליה ווי אַ רויז.

נו, איך געדענק ניט אלע ווערטער. עס זענען דאָך ניט קיין פּשוט'ע
ווערטער ווי לַמשל: מענש, ברויט, וויין. פּשוט'ע וואָלט איך געדענקט.

און פון מיין קלייד איז ער גאָר נתפעל געוואָרען — האָט זי זיך ניט
געקענט איינהאַלטען און ניט בעריהמען זיך. — ער האָט געזאָגט, אז

דאָס קלייד איז אויף מיר ווי אויסגעגאַסען... ווי האָט ער עס געזאָגט?
— האָט זי אַ קוק געטאָן אויפ'ן סופּיט. — ווי אין שופּען. יאָ, אז איך

בין אין קלייד, פונקט, ווי אין שופּען. — אָט וואָס ער האָט געזאָגט.
— אַזויפיל האָט ער דיר מיט אַמאָל געזאָגט? — איז סימע

פאַרציטערט געוואָרען. און דו האָסט געשוויגען, און דו האָסט זיך

ניט באליידיגט? און וואָס איז עס זיין דאָגה, אז דו בליהסט, — האָט ער ווידער גענומען טראַניש שעפטשען, דערמאָנענדיג זיך, — אז מען טאָר ניט שרייען, ווייל סאָניע און זינע וועלען דערהרען. — אַ דאַנק איהם בליהסטו עס? ווי האָסטו זיך ערלויבט צו הערען אַזעלכע מיאוס'ע ווערטער? אויב דו בליהסט, איז עס מיין זאַך, ניט זיינע. און דו, ווי אַן אָנשטענדיגע, עהרליכע פרוי, האָסט איהם געדארפט אָפּשטעלען און קאַלט זאָגען: „חבר פּראַק, איהר פאַרגעסט זיך“.

האָסטו איהם געזאָגט: „איהר פאַרגעסט זיך“?

— ווי האָב איך איהם געקענט זאָגען: „איהר פּערגעסט זיך“, האָט דאָראַטשקע געפרעגט, באַאומרוהיגט פון סימע'ס צאָרן, אז ער האָט מיך מיט קיין זאַך ניט באַליידיגט. און צווייטענס, פון איהם הענגען דאָך אָפּ אונזערע געשעפטען.

— דו האָסט זיך ניט וואָס צו זאָרען פאַר מיינע געשעפטען, — האָט סימע פינסטער געענטפּערט. איך וועל שוין פאַר זיי אַליין זאָרן גען. ווי אַן עהרליכע פרוי האָסטו איהם געמוזט זאָגען: „איהר פאַר געסט זיך“, און דו סאָווע ביזט שטום געבליבען.

— נו, גוט, — האָט דאָראַטשקע כלומרשט איינגעשטימט. — אַ צווייטען מאָל וועל איך איהם זאָגען.

— איהר פאַרשטעהט, — האָט סימאָטשקע אימצען געסטראַך־שעט, — מען קומט צו דיר, מען פרעסט, מען שיכור'ט, מען טאַנצט און דאָס ווייב וויל מען נאָך אויך פאַר אַ צוגאַב צונעהמען. יאָ, זי איז אַ שעהנע, טאַקע זעהר אַ שעהנע. זי געפעלט טאַקע, אָבער האָט ניט די העזה צו זאָגען עס איהר. ניט אייער דאָגה, וואָס זי איז אַ שעהנע. — יאָ, נאָר ווי טוט מען עס? — האָט זיך דאָראַטשקע אָפּגע־רופּען, לענגענדיג זיך אין בעט. איך קען דאָך ניט זאָגען: חבר פּראַק, ווערט ענטציקט פון מיר, נאָר זאָגט עס מיר ניט.

— קענסט! — האָט זיך סימע איינגע'עקשנ'ט. — איך וואָלט געזאָגט.

— וואָלסטו געזאָגט, — איז דאָראַטשקע ביז געוואָרען. — און זאָל שוין זיין גענוג צו קריגען זיך. אויב דו ווילסט מיר אַ קוש טאָן, טו אַ קוש אויף גיכער. איך וויל שלאָפען. דערנאָך וועסט זיך בעטען, וועל איך ניט לאָזען.

„אודאי וויל איך“, האָט סימע געטראַכט, „איך בין אזא שמאַטע. איך האָב געשריען, געשריען, און וואָס קומט אַרויס דערפון. נאָר אַהן

כארצקטער. אָדער ניט אַ קוש טאָן? ניין, איך וועל ניט קיין קוש טאָן. מען דאַרף זיך ניט נאָכגעבען. און וועמען איז דאָ דאָ צו קושען? זי איז דאָך אַן אַטלעט! אַ ווייב אַן אַטלעט! וואָס זשע געפעלט זי מיר איצט אזוי? פראק איז ניט קיין נאר. פרעכטיגע הענט. זי האָט זיי אר-מישנע געלאָזט אָפּגעדרעקט אויף דער קאָלדערע. אַ ביטרע. איך וועל פראַק'ן דורכטרייבען. עס ווילט זיך שרעקליך אַ קוש טאָן. אָדער מען דאַרף ניט. אָט אַ שמאַטע! קען זיך גאָר ניט גובר זיין. נו, נעהמט עס דער טייוועל, איך וועל אַ קוש טאָן...

— אַ גוטע נאַכט, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, פיהלענדיג, אַז דער שאַמפּאַניער האָט זיך נאָך פון איהר ניט אויסגעוועפט.

ווי נאָר זי האָט זיך געלעגט, האָט זיך דער סופּיט אַ וויג גע-טאָן, און דער צימער האָט זיך גענומען פאַמעלאַך דרעהען ווי אַ קאַ-רוסעל. זי האָט צוגעמאַכט די אויגען און געטראַכט, אַז זי וואָלט איצט מיט פאַרנניגען גענומען אַ טרונק וואַסער, נאָר עס האָט זיך איהר ניט געוואָלט מטריח זיין סימע'ן. זאָל ער שלאָפען. דער נעבעל אין קאַפּ האָט זיך אַ ביסעל צוואוועהט און ווי אין וואָלקענס האָט זי דערזעהן דעם חבר סאַשאַ פראַק מיט אַ דעקאָלטירט האַרץ, אַ לאַנגער נאָז און ברוינע אויגען. זי האָט צו איהם שמייכעל געטאָן. איהר שמייכעל זעהט דאָך קיינער ניט. וואָס זשע האָט ער איהר געזאָגט? אַ שאָד זי האָט ניט קיין זכרון פאַר פיינע ווערטער. עפעס האָט ער איהר גע-זאָגט, וועגען איהר לייב. ווי מאַדנע, וואָס ביי סימאָטשקע'ן הייסט איהר לייב זיינס. מיר וועלען נאָך זעהען וועמעס לייב דאָס איז — זיינס צי מיינס. ערשמענס, נאָך אַ רייכער קען מען ניט נאָכלויפען. נאָך וועמען זשע זאָל מען נאָכלויפען? נאָך אַ קבצנ'טע? נאָך זינע'ן אפּשר? צווייטענס, מעג אַ רייכע פרוי הנאה האָבען, ווען מען לויפט איהר נאָך און-זי וועט הנאה האָבען, מעג זיך סימאָטשקע רעדען וואָס ער וויל.

ווידער איז ערשינען חבר פראַק. זי האָט געזעהען, ווי ער לעגט די האַנט אויף איהר קניע און זי האָט זיך דערשראַקען. ווי האָט ער דערביי געזאָגט? איהר זייט... אַ פראַכטפולע פרוי.

„איך בין אַ פראַכטפולע פרוי“, האָט זי גליקליך געזאָגט, צומאַ-כענדיג די אויגען און איבערגע'חזר'ט פאַר זיך דאָס וואָרט.

„איך בין שוין אזוי פיל יאָהר פאַרהייראַט, און סימאָטשקע האָט מיר נאָך קיינמאַל ניט געזאָגט, אַז איך בין אַ פראַכטפולע פרוי. הייסט

עס, איך בין שטענדיג געווען א רייצענדע פרוי, און ניט געוואוסט עס?
 חבר פראנק טרוימט איצט אויך מסתמא וועגען מיר און זאגט זיך: א
 פראכטפולע פרוי. פראק איז אזא נייער, געבילדעטער און געברויכט
 גאָר אנדערע ווערטער. סימאָשקע ווייס גאָר ניט אזעלכע ווערטער.
 ווי איז ער מסתמא פארבענקט, אז אפילו איך בין פארבענקט. ליגט
 זיך מסתמא ווי איך אין בעט און זעהט מיר, פונקט ווי איך זעה איהם.
 א שאָר, וואָס איך האָב זיך מיט איהם פריהער ניט באַגעגענט. אָבער
 ער איז דאָך נאָך כמעט אַ אינגעל. ער איז אינגאַנצען אַלט ניינצעהן
 יאָהר, כאָטש ער זאָגט, אז ער איז צוואַנציג. איך בין מיט אַכט יאָהר
 עלטער פאַר איהם, אָבער דערפאַר איז ער אַ סאָלשעוויק. באַלשעווי-
 קעס מוזען דאָך זיין יונגינקע. זיי האָבען זיך דאָך ניט לאַנג ערשט
 געוויזען. און מיר געפעלט, וואָס ער איז אַ באַלשעוויק. עס כאַפט אזש
 אָן אַ שרעק: איך און אַ באַלשעוויק. איך און סימאָשקע זענען אזעל-
 כע שרעקיגע, און ער איז אַ העלד, שטענדיג גרייט צו שטארבען. ס'ר
 מאָשקע האָט זיך געבייזערט, וואָס ער האָט מיר אַרויפגעלעגט די
 האַנט אויף די קניע. איך האָב איהם אויך געמאַכט אַ באַמערקונג, און
 ער האָט אַ שמייכל געטאָן און געזאָגט: דאָס זענען אָבערגלויבענס!
 מסתמא ביי זיי מעג מען, און ביי אונז ניט. זיי זענען דאָך עפעס
 באַלשעוויקעס און מיר זענען בורזשיוען".

זי ליגט נאָך אַלץ מיט ברייט געעפענטע אויגען. דער שאַמפּאַ-
 נייער האָט זיך שוין פון איהר אויסגעוועפט, דער כישוף האָט זיך אָפּ-
 געטאָן. אָבער זי וויל נאָך אַלץ פאַנגען פראַק'ס געשטאַלט אין נעכעל
 און קען ניט. אַט איז אַרויסגעשוואַמען אַ קאַנט פון טיש. פראַק זיצט
 און זיין קאָפּ זעהט מען ניט. די זעהונג איז פערשוואַנדען און נאָר
 דער שטערן זיינער זעהט זיך. דער שטערן איז פאַרשוואַנדען און האָר
 בען אַ שוין געטאָן נאָר די אויגען. זי קען פאַר קיין פאַל ניט דערזעהען
 זיין גאַנץ פנים. און זעהר מעגליך, אז ער זעהט איצט אויך בלוז
 שטיקלאַך פון איהר פנים און זי האַלט אין איין פאַרשווינדען. ער
 שלאָפט ניט, מוטשעט זיך, וויל אַלץ דערזעהן איהר גאַנץ פנים. ווי
 גוט! אַ באַלשעוויק! גוטע נאַכט, סאַשא!

זי האָט אַ שמייכל געטאָן, וויל זי האָט געזאָגט „סאַשא". זי
 האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ, אַרומגעקוקט זיך, אונטערזעלעגט די
 האַנד אונטער דער באַק און אַ גליקליכע צוגעמאַכט די אויגען.

פינפטער עפיואד.

I

א טומעל, א טרעוואָגע, א ליארעם אין שטאָרט. מען האָט גע-
לאָזט וויסען, אז מען וועט ביי דער בורזשואזיע רעקוויזירען אלע
ארטיקלען, וואָס זענען ניט פון ערשטער נויטווענדיגקייט.
סימאָטשקע איז געקומען צולויפען פון סאָוונאָרכאָז בלייך ווי
די וואנט און שרעקליך פארהיקענדיג זיך געפרוואוט אָנוואַגען:

— פֿיפֿ... רררר... שטעהסט, רעק... איך... טיט...!

— וואָס, וואָס? — האָט דאָראָטשקע געפרעגט. — הער זיך
אויף צו פארהיקענען. וואָס איז עס פאר א פארהיקעניש אויף אויף
דיר? וואָס איז געשעהן, רעד־זשע.

— קק...ען ניט. דעררר...שררר...אָקען. — האָט ער אַרויסגע-
שטאַמעלט אַליין פאַרוואַנדערט, וואָס איהם האָט פּלוצים אָפּגענומען
דאָס לשון. — ניטט רררעדען — אַרבייטען.

א גאַנצען טאָג האָבען זיי זאַלבעפּערט געאַרבייט, כאָטש סימאָ-
טשקע האָט אייגענטליך ניט געהאט וואָס מורא צו האָבען. אויף דער
פאַראַדנער טיר איז געהאַנגען אַ צעמעלע, אז סעמיאָן גרעסלער איז
א סאָוויעטסקער אַרבייטער און אלס אַזעלכער געהערט ער ניט צום
בורזשויסקען קלאַס. אָבער זיין שרעק איז געווען אזוי גרויס, אז ער
האָט דאָס צעמעלע אוועקגעמאַכט מיט דער האַנד. הויז־זוכונג. ער וועט
פאַלען א טויטער, ווי נאָר די באַלשעוויקעס וועלען אַריינקומען. וואָס
איז דאָס גאַנצע צעמעלע? קיין גראָשען ניט ווערט. פאַר די היימישע
באַלשעוויקעלאַך האָט ער קיין מורא ניט, אָבער פאַר פרעמדע! וואָס
האָבען זיי אין הויז? זוכט, זוכט, צערייסט די פאַפּירען, נעמט זיי דער

טייוועל. קען ער דען געדענקען, וואָס ער האָט אמאָל געשריבען? אַן אַלטער פּאַספּאָרטן צערייסען! וואָס איז דאָרט נאָך פּאַראַן? בריִה פּון סוּחרים. צערייסען, צערייסען. עפעס אַ שינעל. וואָס פאַר אַ שינעל? מען וועט נאָך מיינען, אַז ער איז אַ געוועזענער אָפיצער. צעשניידען, אַ? פּערברענען? וואָס? עפעס אַ לאַנגער מעסער, ווי קומט צו זיי אַזאַ מעסער? אַ מעסער! אַ שרעק, אַ גרויל. אַ לאַנגער מעסער — עס שמעקט דאָך דערמיט, אַז מיר האַלטען ביי זיך געוועהר. וואָס נאָך? אַ מעדאַליאַנטשעק. פּון וואַנען נעמט זיך דער מעדאַליאַן? עס איז דאָך גאָלד! אַזוי האָסטו עס איינגעפּאַקט די גאַנצע צירונג! וועסט מיר אומברענגען. וואָס טוט מען מיט'ן מעדאַליאַן? נעמט איהם גע-זונטערהייד, סאָניע. ער איז ניט מיינער. זאָל איך איהם אין מיינע אויגען ניט זעהן. ניט איהם אַוועק די באַלשעוויקעס, אָדער באַהאַלט איהם. ניט מיינ זאָך. וואָס נאָך? זוכט, זוכט, שאַרט אַרום אַלע ווייני-קעלאַך, טוט אַ קוק אונטער אַלע בעמען, זעהט וואָס טוט זיך אויבען, אויף די שאַפעס, און אין שפייכלער זענט איהר געווען? אין שפייכלערעל. אַז אַ מיליאָן ווינקעלאַך זענען דאָ אין שטוב. איך ווייס אַליין ניט, וואָס איך פאַרמאָג און וואָס ניט. אַזאַ גרויסע באַלעבאַטישקייט צו אַל-די שוואַרץ יאָהר. מען האָט שטענדיג געקויפט און געקויפט און ווידער געקויפט. צעהן קאַסטיומען, גלאַט שטיקער שטאָף, דריי מיינע פּוטערס, פינף איהרע פּוטערס, און מאַני-טאַס, און פּאי און מינק, און ווייס דער טיייוועל וואָס. טראָגט עס צום דוואָרניק, צו מאַראַם פעטערסאָן. איך וועל באַצאָהלען, וויפּיעל מען וועט וועלען. נעמט דעם פּאַרצעלאַן, בילדער, דיִוואַנען.

און אַט איז געקומען דער פייערליכער טאַג. מען האָט פּלוצים אַרומגעקויטעלט אַ רייחע גאַסען און ביי יעדען טויער אַוועקגעשטעלט סאָלדאַטען און גענומען רעקוויזירען. גרופּעס פּון אַרבייטער און באַ-וואַפענטע קאַמוניסטען פּלעגען אַריינקומען אין אַ הויף, ווייזען זייערע מאַנדאַטען, אַריינגעהן אין די קוואַרטירען און זיך נעמען צו דער אַרבייט.

„זנל'ישע פּנימ'ער“, האָט ער געטראַכט. „אונדערבאַרמדיגע! נאָר אַ דאַנק גאַט, איך האָב ניט וואָס פאַר זיי מורא צו האַבען. אַנ-דערע שוטים האַבען ניט אָפּגערייניגט זייערע קוואַרטירען און עס ציטערט אויף זיי די הויט, אָבער ניט איך. באַוואַפענט. און אַלץ אַזעל-כע שוואַרצע, פינסטערע. אַ פּיין שטיקעל אַרבייט געהען זיי טאַן. וואָס

שושקען זיי זיך אזוי לאנג מיט'ן פאָרזיצענדיגן פונ'ם „דאָמקאָס“.
וואָלטען זיי כאָטש ניט געמאָטערט און באלד אָנגעהויבען. ווער וואָלט
עס אַמאָל געגלויבט, אז מען קען אָפען אַריינקומען אין הייזער דאָ-
בעווען. און אָט געהען זיי, און עס דאכט זיך, אז עס איז גאָר קיין
עולה ניט. ניט אָפגעטראָגען זיך באַצייטענס, אידיאָט איינער. קומט
דיר טאָקע אזוי. כאָטש וואָס האָב איך מורא צו האָבען? ריין ווי
א קינד, איך האָב ניט קיין מורא. דער עיקר, זיי זאָלען ניט אַריינקור-
מען, און צו וואָס זאָלען זיי אַריינקומען? ניט קיין בורזשוי, אַ סאָור-
אַרבייטער.

— ווי מיינסטו, דאָראַטשקע, זיי וועלען אַריינקומען, צי זיי
וועלען ניט אַריינקומען?

— וואָס ציטערסטו? — האָט דאָראַטשקע געפרעגט, נייגערדיג
אַרויסקוקענדיג אין הויף. — טו אַ קוק אויף זיך. בלייב ווי די וואַנט.
אמת, מען וועט ניט אַריינקומען.

— מען וועט ניט אַריינקומען? — האָט סימאָטשקע איבערגעד-
פרעגט. — דו ביזט זיכער? און אויב יאָ? דו זאָגסט, אז איך בין
בלייב? ניי, איך האָב קיין מורא ניט. קיין האָרעלע ניט. איך וואָלט
נאָר וועלען וויסען, צי זיי וועלען אַריינקומען, צי זיי וועלען ניט
אַריינקומען.

— ווי אזוי קאָנען זיי אַריינקומען — האָט זיך סאָניע אָפגעריד-
פען — אז איהר זענט גאָר קיין בורזשוי ניט? אויף דער פאראדנער
טיר שמעהט דאָך אזוי בפירוש אָנגעשריבען.

— יאָ, אודאי בין איך ניט קיין בורזשוי — האָט סימאָטשקע
איינגעשטימט. — איך בין אַ סאָוויעטסקער מענש. אָבער יעדענ-
פאלס, אז מען וועט אַריינגעהן, וועל איך זיך באַהאַלטען. וועט מען
מיך נאָר דערזעהן, וועט מען באלד לויט'ן פנים זאָגען, אז איך בין
אַ בורזשוי. צום טייוועל, דאָס פנים איז אַ בורזשויסקע, די פיגור אַ
בורזשויסקע. און פאָרוואָס זעה איך אויס ווי אַ בורזשוי? פאָראַן בור-
זשויען, און וועסט אויפ'ן לעבען ניט זאָגען, אז דאָס זענען בורזשוי-
יען. געבאָרענע באַלשעוויקעס. און איך — אזא מיאוס'ע בורזשויסקע
פנים. איך זאָג ניט, אז איך בין אומצופרידען מיט מיין אויסזעהן,
נאָר עס איז ניט אַם פלאַץ. איך ווייס ניט, וואָס איך וואָלט געגעבען,
כדי אויסצוזעהן ווי יענער אַרבייטער, — און ער האָט אָנגעוויזען

אויף א פארשוין אין דער קופקע, וועלכער האָט זיך זאָרגלאָז אַרומגעדוקט.

— זיי זענען אַוועק, אַוועק — האָט זינע גענומען שעפטשען. — אינטערעסאַנט צו וועמען.

— צו מיינעראַוויטש'ן? — האָט סימאָטשקע דערשראָקען געדערנט און אַ לאָז געטאָן זיך אינסטינקטיוו טיעף אין די צימערען, — זיכער?

„א מאַדנע זאַך ווי מײן מאַגען בײ אַ ליאַדע זאַך ווערט גלייך קאַליע“, האָט ער געטראַכט. „שוין אַנגעהויבען זיך. אַ מעג דיך דער טייוועל נעהמען מיט אַזאַ מאַגען. וואָס שרעקסטו דיך, עס איז דאָך ניט צו דיר.“

— ניין, דאָס געהט מען גיכער צום אַרוואַקאַט גרינבערג, — האָט זיך סאַניע אָפּגערופּען.

— וואָס שרייט איהר? — האָט זיך סימאָטשקע אַנגעבייזערט. מען וועט אייך נאָך דערהערען.

— מען וועט ניט דערהערען, ניט דערהערען — האָט זיך דאָך ראַטשקע באַליידיגט. — מיר זענען דאָך אין שטוב.

— אָבער טאַמער יאָ — האָט סימאָטשקע אָפּגעשניטען שרעק'דיך צערודערט. — טאַמער יאָ? ווי אַזוי? איך ווייס ניט. נאָר טאָר מער פאַרט. זיי וועלען דערהערען אייערע קולות, פאַררייסען די קעפּ און אַ לאָז טאָן זיך צו אונז. אַ נו, ווער קאָן דאָ וואוינען? גיב מיר פינף טראָפּען אַפּיום. פרעג ניט צו וואָס, גיב.

ווידער אַפּיום? — האָט זיך דאָראַטשקע פאַרוואונדערט — האָסט דאָך שוין איינמאָל גענומען פינף טראָפּען. וועסט זיך נאָך אַמאָל פאַר'סמ'ען מיט דיין אַפּיום.

— ניט דיין דאַנה, גיב. איך וועל זיך ניט פאַר'סמ'ען. מען וועט אַרײַנקומען צו אונז, און קיין ליגענס קאָן איך ניט זאָגען, וועט מען מיך גלייך אַרעסטירען. וואו זשע איז דער אַפּיום? און צו וואָס האָב איך אַזאַ לומפּיגע בורזשויוסקע צורה. אַ דאַנק, סאַניעטשקע. וועט אפשר דאָראַטשקע אויך נעהמען פינף טראָפּען? נעהם. איך קען דאָך דיין מאַגען. ביי מיר איז אַ גאַנצער אַרקעסטער אין מאַגען. ווייס דער טייוועל, וואָס פאַר אַ מאַדנער אַרגאַניזם. נו, וועסט נעהמען?

— גיב שוין. מען קאָן זיך דען אַפטשעפען פון דיר? — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

— פארשטעהסט — האָט סימאָטשקע געטענה'ט — די הויפּט-
זאָך איז, אז זיי זאָלען ניט אַרײַנקומען. זײַנע, געהט אַרויס אויף די
טרעפּ, דערווייט זיך, וואו זיי זענען און וואָס עס הערט זיך בכלל,
און דערנאָך קומט אַרײַן אונז זאָגען.

— אָבער זען זיך כאָטש צו באַרוהיג זיך אויף אַ וויילע —
האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

— שוין געזעצט זיך, געזעצט זיך. פאַרוואָס ניט? — האָט סײַ-
מאָטשקע געענטפּערט. — איך בין, פאַרשטעהסט מיך, פעט געוואָר-
רען. ווייס דער טײוועל צו וואָס איך עס אזוי פּיעל. אַ מאָרדע אַבי-
סעל! דאָס איז דען אַ פּנים פּון אַ הונגעריגען מענשען? אזאַ פּנים
קומט פּון אינדיקעס, גענו, דײַנע קאָטשקעס, און ווייס דער טײוועל
נאָך פּון וואָס. ווייב! האָסט מיך ניט געקאָנט מאָרען מיט הונגע-
ר? זאָל זײַן, אז אפילו איך בעט. דו שרײַ אָן אויף מיר דעם הונד, שרעק
מיך אָן, לאָז ניט.. וואָס איז עס פאַר אַ קאָטשקעס אין באַלשעווייט-
שע צײַטען? האָסט ניט געקאָנט געהן זיך שלאָגען מיט מיר, אַבי איך
זאָל ניט פּרעסען אזוי פּיעל אין אזעלכע געפּעהרליכע צײַטען? אז אַ
קאָמוניסט וועט דערוועהן נאָר מײַן בויד, דערשיסט ער מיך אויפן
שטעל. ווען האָט אַ קאָמוניסט געזעהן אַ קאָטשקע אין זײַנע אויגען?
זעה, אדרבא, וואָס זיי עסען אין זײַערע אנשטאלטען? שוואַרץ ברויט.
און איך, האָב איך כאָטש אַ שמעק געטאָן דעם שוואַרצען ברויט?
קאָטשקעלעך, קאָטשקעלע! מערדערין!

— וואָס האָסטו זיך צו מיר צוגעטשעפּעט? — איז דאָראַטשקע
ברוגן געוואָרען. — בין איך שולדיג, אז דו היטסט זיך ניט? און ווער
פרעגט: „פאַראַן אַן איבעריג שטיקעל הוהן, גיב אַהער!“

— אָט דאָס טענה איך דאָך, דו זאָלסט ניט געבען — האָט
סימאָטשקע אָפּגעענטפּערט. — און וואָס הערט זיך, לַמשלָה, מיט'ן
מאַסאָזש? האָסט דאָך צוגעזאָגט, אז זײַנע וועט מיר אָנהויבען מאַ-
כען מאַסאָזש. פאַרוואָס מאַכט זי ניט? נו, וואָס, זײַנע, איהר האָט זיך
עפּעס דערוואוסט? — האָט ער געפרעגט בײַ זײַנע'ן, וועלכע איז נאָר
וואָס אַרײַן.

— זיי זיצען בײַ אונזער מײַעראָוויטש'ן — האָט זײַנע אָנגע-
זאָגט מיט אַ סודות'דיגען קול — אַ שרעק ווי זיי זוכען. אויפּגע-
טרענט די סאַמעטענע סאַפּע.

— די סאָפּע? — האָט שווער אַרויסגעשטאַמעלט סימאָטשקע
— אויפגעטרענט.

— יאָ, — האָט זינע געזאָגט. — די קעבין האָט מיר איינגע-
רוימט, אז מען האָט עפעס געפונען אויפ'ן סופיט לעבען קאַנדעלאַבר.
מייעראָוויטש איז בלייד ווי אין הינערפעלט. איך האָב מורא, מען
וועט איהם אַרעסטירען.

— נון — האָט סימאָטשקע אַ קרעכץ געטאָן — זעהסט, זעהסט.
איך האָב דאָך אייך געזאָגט, אז עס איז ניט קיין שפּילכעל. מען האָט
מסתמא געפונען די בריליאַנטען, וואָס ער האָט באַהאַלטען. אויפ'ן סו-
פיט! געפונען אַן אָרט! וואָס טוט מען מיט מיין שוץ? אַרויסוואַרפען
איהם איז געפּהרליך. אַ, אַפּשר איהם אָנטאָן? נו, געהט ווידער זינע.
טוט אַ שמעק און קומט צוריק. מיר וועלען שוין האָבען אַ וואויל נעכ-
טעל. גאָט מיינער, גאָט מיינער, זאָלען זיי כאָטש ניט אַרויפקומען
אהער. אָבער איך בין דאָך אַ סאָיוועטסקער. א? וואָס האָב איך מורא
צו האָבען? וועלען זיי קומען אַהער?

— מען פּיהרט איהם אַוועק, מען פּיהרט איהם אַוועק! — איז
זינע אַריינגעלאָפּען אַ צעטראָגענע. — מייעראָוויטש'ן! ער וויינט!
אין דער טשעקא, אַך, וואָס פאַר אַן אומגליק, וואָס פאַר אַן אומגליק.
דאָס ווייב איז האַלב טויט. די קינדער שרייען!

סימאָטשקע איז צוגעלאָפּען צום פענסטער. סאָניע און זינע זענען
אַראָפּגעלאָפּען פון די טרעפּ. דאָראָטשקע איז געשטאַנען אַ פאַרלאָרע-
נע אין מיטען צימער. פון דעם האַלב-באַלויכטענעם הויף האָט זיך
געטראָגען אַ ווירוואַר פון שטימען. עס זענען געלאָפּען מענשען מיט
זייערע אומגעלומפערטע שאָטענס. סימאָטשקע האָט זיך אויסגעצויי-
גען מיט'ן בויך אויפ'ן פענסטער און אין דער שטיל מתפלל געווען.
אז דאָס אומגליק זאָל איהם אויסמיידען. מייעראָוויטש איז אַרויס,
נאָכשלעפענדיג אַ ריעזיגען שאָטען, וועלכער האָט זיך געלעגט אויף
דער קענענאָיבערדיגער וואַנט און זיך איבערגעבראַכען. סימאָטשקע
האָט זיך איינגעגעסען מיט די אויגען אין דעם אומגליקליכען, ווי ער
וואָלט וועלען אין איהם אַריינקריכען, כדי גענוי צו וויסען, וואָס יע-
נער פּיהלט. אָבער מייעראָוויטש'ן האָט מיט זיין שאָטען צוגעדעקט
אַ באַוואָפּענטער באַלשעוויק. מען איז צוגעקומען צום טויער. דער
עולם אין הויף איז פאַרגליווערט געוואָרען.

— אַ פאַרפאַלענער מענש אונזער מייעראָוויטש. מיר וועלען

איהם שוין מעהר קיינמאָל ניט אָנועהן — האָט סימאָטשקע אָפּנער זיפּצט און אויסגערדעהט זיך צו דאָראַטשקע'ן — איך האָב געזאָגט, אז עס איז ניט קיין שפּאַס, ניט קיין שפּילכעל.
— זיי זענען אַוועק צו ליבערמאַנ'ען — האָט אַריינקומענדיג געזאָגט סאָניע.

— צו ליבערמאַנ'ען, צו דעם אַלטען — האָט סימאָטשקע איר בערגעפרעגט — נו, דאָס איז אויף לאַנג. גאָט מיינער, ווי שפּעט איז איצט?

— ערשט עלף — האָט סאָניע געענטפּערט. — די הויז־זוכני גען וועלען געמאַכט ווערען ביז אין דער פּריה.

— איך וועל ביז אין דער פּריה ניט אויסהאַלטען. איך וועל פּאַלען. מען וועט אַריינקומען צו מיר, צי ניין? וואָלט געווען קאָניאָס אין שטוב, וואָלט איך זיי אָנגע'שכור'ט, און זאָל זיין, וואָס עס וויל זיך. וואָס מיינען זיי זיך, מיר זענען אָהן אַ האַרץ? וואָס טרענען זיי אונז די אַדערען? און וואָס בין איך פאַר אַ בורזשוי, בעט איך איך. און ווען אפילו איך וואָלט געווען אַ בורזשוי, כאַטש וואָס פאַר אַ בורז'זשוי בין איך? — האָט סימאָטשקע ניט געקאָנט פאַרשטעהן — און וואָס איז אַ בורזשוי? אַ חיה? וואָס בין איך געווען, אַ גולן, אַ רוצח? וואָס איז אַ בורזשוי? און וואָס טוט איהר, אז איהר ראַבעוועט אונז איצט? איך וויל זאָגען עפעס אַ קלוגע זאך, אָבער עס קומט ניט אַרויס. שרים שפּרינגען אַרום אין קאַפּ...

— זאָל שוין זיין גענוג צו רעדען — האָט זיך דאָראַטשקע אַריינגעמישט. — מאַהלסט דאָך ווי אַ מיהל. מיט וועמען טענה'סטו זיך אויס? ווער וועט דיר ענטפּערען?

— וואַרט, שטער נישט, זינע האָט עפעס נייעס.

— ביי ליבערמאַנ'ען — האָט זינע סאָפּענדיג דערצעהלט — האָט מען געפונען... אַ קאַסטען מיט זילבער. עפעס אַ משוגע'נער. אַ גאַנצען קאַסטען מיט זילבער. מען האָט פאַר'חתמ'עט די דירה און איהם פיהרט מען אַוועק.

סימאָטשקע האָט אַראַפּגעלאָזען דעם קאַפּ און אויף זיין פנים איז געווען אזא מין אויסדרוק: "זאָגט מיר, מען וועט מיך באלד דער־שיסען?"

אויף די טרעפּ האָט זיך דערהערט אַ טומעל. אלע האָבען זיך אַ וואַרף געטאָן צו די טירען.

מיט א וויסער באַרד, א געל-בלויער, גאַרנישט זעהענדיג און
נישט פארשטעהענדיג, איז געגאנגען ליבערמאן און אָנגעהאלטען זיך
מיט א ציטערדיגער האנט אָן דעם געלענדער.
סימאָטשקע האָט ארויסגעשטעקט דעם שפיץ נאָז און זיך א
וואַרף געטאָן צוריק.

„אין שטעלכעל“, איז איהם דורכגעלאָפּען א געדאַנק. „אָדער
ניט אין שטעלכעל? וואוהין דען אַנדערש? אין שטעלכעל“, איז איהם
ווידער ליכטיג געוואָרען אין קאָפּ. „איך וועל זיך איינדעקען מיט
שמאַטעס, און דערנאָך וועלען מיר זעהען. גוט וואָס איך האָב א
שטעלכעל. אַנדערע האָבען ניט, און איך יאָ. גאָט צו דאַנקען. אין
שטעלכעל. וואָס הייסט עס, אין שטעלכעל? נו, איך וועל דערנאָך ער-
קלערען. אָדער מען דאַרף ניט אין שטעלכעל. ווייס דער טייוועל וואָס
מען דאַרף טאָן. מסירות!“ האָט זיך פון דער זייט א יאָג געטאָן א
געדאַנק. „א שרעק, שרעק!“

אזוי איז ער געשטאַנען אין דעם לאַנגען קאָרידאָר, ניט געוואוסט
וואָס צו טאָן, גע'טענה'עט צו זיך אַליין און געמאַכט מיט די הענט.
דאָראָטשקע האָט איהם ווי א קינד אַוועקגעפיהרט אין שלאָפּצי-
מער.

II

זיבען אַזייגער אינדערפריה איז די אָבטיילונג אַוועק. דעמאָלט
האָט מען זיך געלייגט אין בעט. אין בעט האָט מען געטרונקען קאַווע
וואָס זינע האָט אויפגעקאַכט. מען איז געקומען אביסעל צו זיך. מען
האָט איבערגעדט וועגען די פאַסירונגען פון דער נאַכט. דער עיקר
— מעהר וועלען זיי ניט קומען. וואָס געווען איז געווען. דער עיקר
— זיי וועלען ניט קומען. עס האָט געטריפט א דריבנער רעגענדעל.
פון ניט שלאָפּען האָבען אַלע געהאַט גרינע פּנימ'ער. די קאַווע האָט
אויסגעזעהען אויסערגעווענהליך געשמאַק.

— ברענגט אַריין אביסעל וואַסער — האָט סימאָטשקע גע-
זאָגט. — איך וועל זיך אָפּפרישען, פאַרקעמען. מיט א, שלאָפּען וועל
איך שוין ניט. און איהר טוט ווי איהר ווילט.

זיצענדיג אין בעט האָט ער זיך אָפּגעוואַשען, צעפליעסקעט דאָס
וואַסער. דאָראָטשקע האָט זיך אויף א וויילע אָנגעבלאָזען. מען האָט

געבראכט א האנט־שפיגעלע. סימאָטשקע האָט אַ קוק געמאָן אויף זיך און נשתומם געוואָרען. אונטער די אויגען — פונקט ווי מען וואָלט מיט שאַקאַלאַד אויסגעשמירט.

„נו, מילא! אַבי, גאָט צו דאַנקען, איבערגעקומען. און וואָס איז מיט די, וועלכע מען האָט נעכטען אַרעסטירט? ווי פיהלען זיי? מייע־ראָוויטש איז אין דער טשעקא. גאָר קיין פראַגע ניט, אַז מען וועט איהם דערשיסען. און דעם אַלמען וועט מען דערשיסען. מעהר ווי צוויי פוד זילבער באהאלטען. און איך בין, א דאנק גאָט, אין דער־היים. גוט וואָס איך בין א סאָווייעטסקער ארבייטער. דאָס איז פראַק'ן צו פערדאנקען. איך וועל עס ניט פארגעסען. אין סאָוונארכאָז וועל איך באַלד זיך דערוויסען נייעס. איך וועל זיך דערוויסען וואָס עס הערט זיך ביי יאַקאָבסאָנ'ען. איך וועל דערצעהלען וועגען אינזער מייע־ראָוויטש'ן. נו, צייט אויפצושטעהן“.

אין דער הינטערשטער טיר האָט זיך דערהערט א קלאַפ. ס'יז מאָטשקע האָט זיך אומגעקוקט אויף דאָראַטשקע'ן, דאָראַטשקע האָט זיך איבערגעקוקט מיט זינע'ן. אַלעמען האָט דורכגענומען איין געדאנק: ווער איז דאָס? אוי, א וויילע איז געוואָרען שטיק, מאַדנע, אונבאַגרייפליך.

— אַכט אַזייגער אינדערפריהן — האָט סימאָטשקע פאַר־טראַכט געזאָגט. — ווער קאָן עס זיין, אַ?
„פון דער טשעקא“, איז ווייט דורכגעגאַנגען אַ געדאַנק. „אומ־מעגליך. פארוואָס? אַ מסירה“, האָט געעגבערט דער געדאַנק. „אין שטעלכעל. אַן אומשולדיגער מענש“.

— דאָס איז מסתמא מאשא מיט איהר מאטראַס איצט געקור מען און קלאַפען — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

— איך וועל געהן עפענען די טיר — האָט זינע זיך אַ וואָרף געטאָן און אַרויסגעלאַפען מיט סאָניע'ן פון שלאָפֿצימער.

„ניין, ניט מאשא“, האָט דאָס האַרץ אונטערגעזאָגט, און פון שרעק האָבען זיך די האָר אויפ'ן קאָפּ אַ שטעל געטאָן קאפויר. „אַ, ווען דאָס איז מאשא! אַ מיליאָן פאַר מאשא'ן“, האָט זיך משוגע געטראָגען אין קאָפּ. דאָס גאַנצע בלוט איז אַראָפּ אין די פיס. איך פיהל גאָרניט, אַז איך האָב פיס. ווי־זשע וועל איך זיך אויפהויבען?“ פון קאָרידאָר האָבען זיך דערטראָגען זעהר פראַסטע שטימען. פון דער טשעקא. אַ גרוי! דער קאָפּ איז אַרויפגעפלאַען אויפ'ן

אקסעל. די הויזען און די טרייסלענדע הענט האָבען א פליה געטאָן
אויף די הוילע פיס.

"ראכט זיך, דאָראַטשקע וויינט. נעביך. נו, זאל זי וויינען."
די שידך האָבען א פליה געטאָן אויף די הוילע פיס. א פאפיראַס
אין מויל.

"עס ווילט זיך שרעקליך רויכערן. ווי טוט מען אָן דאָס העמד?
גאָר פארנעסען ווי מען טוט אָן א העמד. אָך, קנעפלעך, קלייניגקיי-
טען! א? וואָס? לאָז מיך. איצט פרענסטו מיך וועגען דעם? איך ווייס
ניט. וואָס? ווער? פארשטעהסט ניט? פון דער טשעקא. יא, יא,
פון דער טשעקא. און דו האָסט געמיינט, אז דאָס זיינען פריילינס
צו מיר געקומען. אָבער פארוואָס? א מסירה? אפשר א מסירה!
פרעג מיך ניט. אָבער וויין ניט הויך. ניט שעהן".

עס האָט איהם א טראַג געטאָן אין קאָרידאָר. ער האָט אליין
ניט געוואוסט ווי אזוי ער קומט אהין.

"זיי זענען זאלבעדריט צי זאלבעפערט? ניין, זאלבעדריט. און
אפשר זאלבעפערט. יא, "פון דאָרט!", איז דאָס הארץ אָפגעשטאָר-
בען! "אלע שווארצע. און רעוואָלווערען", האָט דאָס הארץ אויפ-
געלעבט. "מען וועט דערשיסען", איז ווידער דאָס הארץ געשטאָרבען.

— סעמיאָן גריגאָריעוויטש גרעסער?

סימאָטשקע האָט זיך פארטראכט בשעת מען האָט עס געפרעגט.
"רעוואָלווערען. מאָדנע. פון זיי שיסט מען. נו, לאָמיר א טראכט
טאָן ווי אזוי די קויל געהט אריין אין קארק".

— איהר זייט סעמיאָן גריגאָריעוויטש גרעסער? — האָט דאָס
אויער דערהערט.

— יא, איך, אָדער ניט איך, טאקע איך — האָט סימאָטשקע
מיט איין אָטעם דריי מאָל געענטפערט און שטעהן געבליבען, ווי
מען וואָלט איהם איבערגעשניטען דעם האלז.

— א טעות! — האָט ער געזאָגט מיט טויטע ליפען.

— טוט זיך אָן. איהר פאָהרט מיט אונז — האָט דער שווארצער
מענש געזאָגט.

"פארפאלען, פארפאלען סימאָטשקע"...

— וואוהין פאָהר איך? — האָט ער מיט א שמייכלע געפרעגט.
— דאָס הייסט, איך ווייס וואוהין — האָט ער זיך פארריכט. —
גאָר אן אומשולדיגער מענש.

"זאָגען, אז איך בין א סאָויעטסקער?" האָט א שוועב געטאָן
 אין קאָפּ. "אפשר וועט עס העלפּען? אָדער ניט זאָגען?"

— אַהן פראגען, זייט אזוי גוט — האָט דער שוואַרצער אָפּ
 געשניטען — טוט זיך אָן. די דראָזשקע וואַרט.

— האָט איהר א מאַנדאָט? — האָט זיך סימאָטשקע דערווענט
 צו פּרעגען, היקענדיג מיט דער צונג. — יא — האָט ער זיך אליין
 גלייך געענטפּערט — איהר האָט א מאַנדאָט. איהר וועט אַהן א
 מאַנדאָט ניט קומען.

— זיי וועלען דערשיסען. אין קארק. אין פאָדוואַל. א נאקעטען
 — האָט זיך אַרומגעיאָגט אין קאָפּ. עס וואָלט גוט געווען צו וויינען,
 נאָר ער שעמט זיך.

— אויפ'ן באַפּעהל פון דער "טשרעזוויטשיינער" קאָמיסיע...
 — האָט ער דערהערט.

— יא, יא, לייענט ניט. איך גלויב. איך וועל באַלד, באַלד. ניט
 פאַרגעניגען — האָט סימאָטשקע געשטאַמעלט, אליין ניט וויסענדיג
 וואָס ער רעדט. — נאָר פאַרוואָס? יא, יא, איך ווייס פאַרוואָס.

און ער איז איבערגעפּלויגען אין שלאָפּצימער. ער האָט גערעדט
 געשעפּטליך, פונקט ווי ער וואָלט ברענגען א פּרעהליכע בשורה.

— איך פּאָהר אין טשעקאַ. זעהסט, איך האָב געטראָפּען. גלייך
 פּאָהר איך. פאַרפאַלען. וואו איז מיין קאַשקעט? מיין קאַפּעליוש?
 א? זיי געזונט. קוק מיר אריין טיעף אין די אויגען! אָדער מען דאַרף
 ניט. ניב מיר א נאָזטיכעל. וויין ניט אזוי הויך, ניט שעהן. איך האָב
 דיך זעהר ליעב. מיט'ן גאַנצען האַרצען ליעבן זעהסט, איך האָב
 דערפאַר די גאַנצע צייט מוראַ געהאַט און עס איז טאַקע געשעהן.
 זעה, טו דאָ עפּעס. זשאַלעווע ניט קיין מיליאָן. מען דאַרף מיך ניט
 קושען. וועסט מיך א קוש טאָן, וועט מען מיך דערשיסען. וועסטו
 מיך ניט א קוש טאָן, וועט מען מיך ניט דערשיסען. נו, מילאַ, קוש,
 אלץ איינס.

און פיהלענדיג איהרע טרערען אויף דעם ניט־דאזירטען פנים
 האָט ער געטראַכט עפּעס מיט איין ווינקעל פון באַוואוסטזיין:
 "אַן אַטלעט! א ווייב אן אַטלעט! כאָטש נעהם און שיק זי
 אין צירק אריין. אלץ די קאַטשקעס! אָבער אַטעמען אַטעמט זי
 דוקא לייכט. פשוט מקנא צו זיין: איך קאָן ניט אַטעמען. און אפשר
 בין איך שוין דערשאַסען? א?"

אזוי האָט ער זיך געזעגענט און ניט געוואוסט, אז ער געזעגענט זיך, געשמייכלט און פארטראכט זיך, און אזוי איז ער אויס-געוואקסען אין קאָרידאָר: פארטיג! פאררויכערט א פאפיראָס אין געפרעגט: "רויכערן איז ערלויבט? נו, א דאנק!" און דעם פאפיראָס אוועקגעוואָרפען. עס האָט איהם א טראָג געטאָן אין נאם ארויס. "מסתמא קוקט דאָראָטשקע ארויס פון פענסטער. א דאנק איהר. א טייערע נשמה. זי האָט גוט געוויינט, פונקט ווי צו מיין לויב. א דאנק!"

אויף דער דראָזשקע איז ער געזעסען אזוי ווי ער וואָלט ניט געווען ער. עפעס א פרעמדער איז געזעסען. ער אליין איז גאָר איצט אין סאָוונארכאָז. א נו, לאָמיר א טראכט טאָן, וואָס איך טו איצט אין סאָוונארכאָז. ערגעץ האָט מען געקלונגען: "מען וועט דערשיסען! דערשיסען! אויף די ווענט זיינען געהאנגען ריעזיגע פלאקאטען: היינט ווערט דערשאָסען סעמיאָן גריגאָריעוויטש גרעסער!"

"דערשיסען" וואָס פאר א וואָרט האָט מען אויסגעטראכט. וואָלט מען אזא וואָרט ניט אויסגעטראכט. וואָלט מען קיין מענשען ניט דערשאָסען. און אפשר וואָלט מען דעמאָלט אויסגעטראכט דער-פאר אן אנדער נאָמען?

"דערשיסען"! האָבען אויסגעהאמערט די פאָדקאוועס פון די פערר אויפ'ן שטיין. "דערשיסען!"

סימאָטשקע האָט אויסגעדערהט דעם קאָפּ און אויף דער וואנט דערזעהן זיך, ווי ער געהט אין פאָדוואַל. דער סאָלראַט פון הינטען האָט אין איהם אויסגעשאָסען און ער האָט זיך אראָפּגעקייקעלט אונטען.

"איך זעה ניט", האָט ער געשריען, אָפּשטויסענדיג פון זיך דאָס בילד. "איך זעה ניט!"

אָבער דער סימאָטשקע, וועלכער איז געזעסען אויף דער דראָזשקע מיט'ן קאָמוניסט, האָט מיט א ציטערדיג קול גערעדט: — גאָר קיין פראַגע ניט, חבר, אז מען וועט מיך גלייך ארויס-לאָזען. איך בין א סאָוועטסקער ארבייטער. עס איז פשוט א טעות. חבר פראַק קען מיך. אן אומשולדיגער מענש. ערלויב, חבר, פאר-רויכערען, אויב מען מען.

ער האָט גלייך פארגעסען וועגען פאפיראָס און איז ווידער איינגעשרומפען געוואָרען פון שרעק. די ווירקליכקייט האָט זיך גע-

נומען דריבלען. ווי לאנג פאָהרט ער שוין? אפשר איז ער פון אייביג אָן געזעסען אויף דער דראָזשקע? מען פאָהרט און מען פאָהרט. ער האָט דערפיהלט דעם פולס אין די אויגען. מען פאָהרט אייביג און צום לעצטען מאָל. אָט דאָס פערד וועט איהם שוין קיינמאָל מעהר ניט זעהן. טשיקאווע. א נו, לאָמיר א טראכט טאָן, וואָס מיינט עס אזוינס "צום לעצטען מאָל"? און די זון אויך: צום לעצטען מאָל. אָנגעקומען, א באקאנטע געביידע. דראָטען. א גרויל. דראָטען! אין שטאָרט! זעלנער! אן אָנגעלויה פון מענשען און קיישלעך. מאָרגען וועט דאָ דראָטשקע אויך שטעהן מיט א קיישעל. "בין איך טאקע אין טשעקא"? האָט ער זיך א טרייסעל געטאָן און באלד ווי געשטאָרבען. דער ים פון באוואוסטזיין האָט אויפגעהערט צו שטורעמען. שטיל איז אין קאָפּ. א דיניקער געדאנק. דאָ א שוואר צינקער און דאָ איז ער א בלויאינקער, האָט זיך ווי א דין רויכעל געצויגען אין מוח: "אָט בין איך אין דער טשעקא, און גאָרנישט!" און ווידער האָט דער פולס גענומען שלאָגען אין די אויגען. אונטער דער הויט האָט זיך געפיהלט דאָס ווארימע בלוט.

דער קאמוניסט איז פארשוואונדען. די זעלנער האָבען איהם איבערגעגעבען צו א וועכטער, יענער צו א צווייטען, און דער צווייטער איז מיט איהם אוועק.

— אך דו, הונט איינער, ברוזשויסקע מאָרדע, אין דיין טאטענ'ס טאטען אריין. אריינגעפאלען, בלוטזויגער דו.
"דאכט זיך, אז דאָס מיינט ער מיך", האָט סימאָטשקע זיך גענומען טרייסלען.

— אין דיין טאטענ'ס טאטען אריין! האָט דער סאָלדאט געליארמעט, בייטענדיג זיך אין פנים פון בלוי אויף רויט און פון רויט אויף בלוי. — האָסט געמיינט, וועסט זיך שטענדיג ארומד שפאצירען פראנק און פריי. מען וועט דיך דאָ ווייזען, דו הונט, דו, דו כאם.

"יא, דאָס מיינט ער מיך", איז געשפרונגען ביי סימאָטשקע אין קאָפּ. "ער וועט מיך באלד דערשיסען. זיי געזונט דראָטשקע. און אפשר שטעלען זיך אויף די קני? ניין, איך וועל ניט. איך שעחם זיך. געלט וועל איך געבען — א מיליאָן." האָט געברויזט אין מוח. "און אָט אזוי דערשיסט מען עס? גלייך אין הויף? וואוהין פיהרט ער מיך? א טיר! וואָס פאר א טיר? אין פאָדוואל?"

— חבר, חברן — האָט ער גענומען שעפטשען. — אין פּאָר-
וואָל. ניין. נו, אודאי אין פּאָרוואָל. נאָר נישט אין פּאָרוואָל אריין.
— דו געה, הונט איינער. וואָס קווענקעלסטו זיך? — האָט
איהם דער סאָלדאט גענומען שלעפען. איך וועל דיר ווייזען א ניט
געהן. געה ווען מען זאָגט דיר, אין דיין טאטענ'ס טאטען...

— איך געה שוין, אודאי געה איך, — האָט סימאָטשקע
געזאָגט באַניסענדיג זיך מיט קאלטען שווייס. — שלעפט מיך ניט.
"ער וועט מיך באַלד צומית'ן", האָט ער פּאַרושמורעט די אויגען
פאַר שרעק און גלייך אריינגעפאלען אין א ניעם אָפּגורנד: די שיד!
ער האָט אָנגעמאָן די שיד מיט די בריליאנטען. דריי מאָל וועט מען
איהם דערשיסען. ווי אזוי האָט ער זיי גאָר אָנגעמאָן? וואו איז
געווען דאָרטשקע. מען דאַרף פּאַרריכטען דאָס פנים. מסתמא איז
ביי מיר אויפ'ן פנים אָנגעשריבען, אז איך האַלט אין שוך בריי
ליאנטען, און ווי פּאַרריכט מען דאָס פנים? עס ציהט שרעקליך א
קוק צו טאָן אויפ'ן שוך: צי עס איז קענטיג, צי ניין. אפשר אוועק
שענקען זיי דעם סאָלדאט? דער פּוס, דאכט זיך, הויבט מיר אָן
אָפּצורארען.

— וואָס האָסטו גענומען הינקען? — האָט דער סאָלדאט
געליארמעט.

— ניין, הינק איך דען? — האָט סימאָטשקע געבאָמבעלט
מיט דער צונג. איך געה ווי מען באַדאַרף. קיינמאָל אויף די פיס
ניט קראַנק געווען. איך קען געהן אויסגעצייכענט, שעה'ען לאַנג.
איך געה אויסגעצייכענט. — האָט ער געשטאַמעלט, קוקענדיג אויפ'ן
שוך.

"מען קען דאכט זיך דערקענען. און אפשר ניט", האָט ער
געטראכט. איך וואָלט געזאָגט א דאַנק, ווען אימיצער בייסט מיר
אָפּ דעם פּוס. אָבער ווי געפינט מען א בעלן דאַרויף?

דער סאָלדאט האָט דערווייל געעפענט די טיר און סימאָטשקע
האָט מיט א מאָל זיך דערזעהן אין א גרויסען חדר, געפאַקט מיט
מענשען. ער האָט ניט באוויזען זיך ארומצוקוקען, ווי אימיצער איז
איהם געפאלען אויפ'ן האַלז מיט א געשריי:

— סעמיאָן גרינגאַרעוויטש, טייערער, איהר אויך דאָ. מיר
זענען פּאַרלאָרען, מיר זענען אלע פּאַרלאָרען.

סימאָטשקע'ס קאָפּ איז איצט געלעגען אויף מייעראָוויטש'עס האַלז, און יענער האָט כליפענדיג געקלאָגט:

— קיין שום האָפּנונג. אינגאנצען פארלאָרען דעם מוט. איך בין שוין ניט איך. איהר געדענקט מייעראָוויטש'ן, דעם סוחר, דעם כוואט. יענער מייעראָוויטש איז שוין אויף דער וועלט ניטאָ. פארלאָרען דעם מוט. נאָכ'ן פארהער האָט ביי מיר דער בויך איינ־געטריקענט. אפשר היינט, און אפשר מאָרגען. און אייך פארוואָס? אז סימאָטשקע האָט געקראָגען צוריק זיין קאָפּ, האָט ער גע־מאכט א פאָר טריט אויף צוריק, א קוק געטאָן אויף מייעראָוויטש'ן, דערנאָך אויף זיין שוך, דערנאָך ארום און ארום, אָבער ער האָט געשוויגען. ער האָט געוואָלט רעדען און ניט געקענט. די מענשען ארום איהם האָבען זיך גערעהט, פארטיפט אין איין איינציגען געדאנק. אנדערע זענען געלעגען. ביי אלעמען זענען די פנימ'ער געווען געל און פארשלאָפען. איינער א האַלב־נאקעטער, מיט'ן שפיץ באַרד צווישען די צייהן, איז צוגעגאנגען צו סימאָטשקע'ן, איינ־געקוקט זיך אין איהם מיט קורצזיכטיגע אויגען און געפרעגט:

— פארוואָס האָט מען אייך ארעסטירט? אויב פאר דיזעלבע זאך, וואָס מיר, איז גוט. און אויב ניט פאר דיזעלבע איז ניט גוט. איך זאָג עם באשטימט. מילא, אין אָווענט וועלען מיר זעהען. איהר האָט שטארקע נערווען? וועלען זיי אויפהערען צו זיין שטארק. איך רעד באשטימט...

— האָט איהר געזעהען מיין ווייב? — האָט געפרעגט מייע־ראָוויטש, אָפּשלעפענדיג דעם צודולטען סימאָטשקע'ן פון דעם האַלב־נאקעטען נפש. — ניט געזעהען? זי מיהט זיך דאָרט, קערט וועלטען. אָבער צי וועט זי באווייזען יעדע מינוט איז פול מיט פייער. פאר'ן אָווענט שרעק איך זיך. אָך, דער אָווענט. איך בין פארלאָרען, סעמיאָן גרינגאָריעוויטש.

סימאָטשקע האָט דערפיהלט ווי דאָס פנים הויבט איהם אָן געשוואָלען ווערען. ער האָט געוואָלט זיך צוכליפען פונקט ווי מייעראָוויטש כליפעט, ווען דער סאָלדאט איז אריין מיט א געשריי: — וואו איז דער נייער בורזשוי? אהער געה, הונט איינער. וועסט באלד די פאָדלאָגע וואשען. געה נעהם דעם עמער און דעם וואש־בעזעם. אָבער די פאָדלאָגע, זעה, זאָל מיר ווי א שפיגעל

בלאנקען, אז ניט וועל איך דיך אין דיין טאטענ'ס טאטען... איך וועל דיר מיט'ן בעזעם די מאַרדע אויסוואשען. קום!

סימאָטשקע האָט אַ וואָרף געטאָן אַ בליק אויף מייעראָוויטש'ן. יענער איז געזעסען מיט אַ געזונקענעם קאָפּ. אַ חרפּה! ווי אזוי וועט ער וואשען אַ פּאָדלאָגע? נו, וואָס־זשע דען? ער וועט זיך אָפּזאָגען? מילא, ער וועט וואשען. אַ חרפּה, אָבער נעהמט עס דער טייִוועל. אז מען איז ביי גזלנים אין די הענט. וואָס טוט מען? דער עיקר דער שוך. און ווי איז, אויב פּלוצים רייסט זיך אָפּ דער אָפּצאס? אפשר האָט עס דער שוסטער געמאכט אביִזוי, און דער אָפּצאס וועט זיך באלד אפרייסען? איך וועל פאלען אויפ'ן אָרט, אויב אזוינס וועט געשעהן. ער איז נאָכגעגאנגען נאָכ'ן סאָלדאט, טרעטענדיג אזוי פונקט ווי ער וואָלט געגאנגען באַרוויס! אין פּאָרהויז, וואו איהם האָט באגעגענט דער דונערנדער געלעכטער פון סאָלדאטען (אימיצער האָט איהם אלץ געשטופט מיט דער האנד אין בויך אריין, און ער האָט זיך אלץ געהאלטען אין איין דרעהען אין אלע זייטען מיט אַ ליכליִי כען שמיכעל) האָט ער גענומען דעם וואש־בעזעם און דעם עמער און אוועק צוריק. דער סאָלדאט איז געגאנגען פון הינטען און באפוילען: וועסט אָנהויבען פון פענסטער צו דער טיר און צוריק פונקט אויפ'ן זעלביגען מאניער.

סימאָטשקע האָט זיך איינגעבויגען, גענומען דעם וואש־בעזעם, אַ שטעק געטאָן אין וואסער. די יעניגע וואָס האָבען זיך ארומ־געדרעהט, האָבען זיך פארקליבען אין די ווינקלען. אַ פּאָר זעלנער זענען אריין און אומישנע גענומען כאַרקען אויף דער פּאָדלאָגע. סימאָטשקע האָט געריבען מיט'ן וואש־בעזעם און בשעת מעשה דערמאָנט זיך, ווי ער פלעגט אין אַ פּראַק שיינען אויף די בעלער, און די דינער פלעגען פול מיט דרך ארץ איהם אָפּטרעטען דעם וועג און נייגען זיך פאר איהם ביז צו דער פּאָדלאָגע. און איצט קען איבער איהם קאָמאנדעווען אַ רשע, אַ סאָלדאט. און ווען דערזעלבער סאָלדאט וואָלט געקומען צו איהם אין די פריהעריגע צייטען בעמען עפעס אַ טובה, וואָלט ער אויפ'ן בויך געקראָכען, און ער, סימאָטשקע, וואָלט איהם געטאָן אַ טובה, ווייל ער האָט נאָך קיינמאָל קיינעם ניט אָפּגעזאָגט, שטענדיג גוטס געטאָן, ווען נאָר עס איז געווען אַ געלעגעהייט, און איצט אפילו העלפט ער אויך ארויס אַ סך מענשען.

פרואוו עם זאגען דעם סאָלדאט, וועט ער דיר א וואָרף טאָן;
בורזשויסקע מאָרדע!

דער סאָלדאט איז נאָכגעגאנגען טראָט ביי טראָט און געזידעלט
זיך:

— וואשסט ניט, ווי מען באדארף, בורזשוי פארשאַלטענער.
דו וואש אזוי, אז עס זאָל ווי א שפיגעל בלאנקען. און ווארף אראָפּ
די שטיוועל, הינטישער זוהן, וואָס וואשסטו מיר אין די שטיוועל?
האָסט מורא די פיסעלאך איינצונעצען? שטעל ארויס די שטיוועל
הינטער'ן טיר, אָבער איינס-צוויי, לעבעדיג.

— איך וועל ניט אראָפּנעהמען, — האָט סימאָטשקע
געטראכט. — איך וועל זיך לאָזען דער'הרג'ענען, אָבער איך וועל ניט
אראָפּנעהמען, דערשמעקט, ווייזט אויס! א שווייס האָט מיר ארויס-
געשלאָגען. ניט געהייסען דאָס העמד אויסטאָן, נאָר די שיך טו
איהם אויס.

— חבר — האָט סימאָטשקע זיך גענומען בעטען, — וואָס
מאכט אייך אויס, צי איך וואש אין די שטיוועל, צי אָהן זיי. איך
וועל ריין אויסוואשען. וואָס, איך וועל די פאָדלאָגע ניט אויסוואשען?
נאָך ווי אויסוואשען, איהר וועט צופרידען בלייבען.

— דו געהסט נאָך ענטפערן, דו הינטישער זוהן. — האָט דער
סאָלדאט גענומען ליארמען. — דו רעד מיר נאָר נאָך א וויילע.

— ניין, ניט ענטפערן, גאָט באהיט, — האָט סימאָטשקע
געענטפערט, סטארענדיג זיך ווייך צו מאכטן דעם סאָלדאט'ס הארץ.
מיט א בעטענדיגען שמייכעל. — נאָר וואָס איז אייך, חבר סאָלדאט,
דער אונטערשיד? איהר מיינט, אז אויב איך בין א בורזשוי, קען
איך ניט ארבייטען? וואָס, וועניג האָב איך זיך אָנגעארבייט אין
מיין לעבען?

— אָנגעארבייט, — האָט דער סאָלדאט פארעכטליך געזאָגט.
— און מאָזאָליעס האָסטו? אָט אזעלכע, — און ער האָט אונטער-
געטראָגען סימאָטשקע'ן זיין שווארצע לאַפע מיט געלע פאסען.
— צעהל: איינע, צוויי, דריי...

— איך האָב אויך געהאט מאָזאָליעס — האָט סימאָטשקע
דערשראָקען א פינטעל געטאָן מיט'ן אויג. פון דעם סאָלדאט'ס
האנד האָט זיך געטראָגען אן איבעלדיגער ריה, פון וועלכען ס'ר
מאָטשקע האָט שיער ניט גענומען ברעכען. — נאָך וועלכע מאָזאָ-

ליעם געהאט. אָט אועלכע, — האָט ער אָפּגעמאַסטען מיט די פינגער. איהר גלויבט ניט? אויף מיין עהרענוואָרט. ערלויבט, חבר סאָלדאט, אין די שטיוועל צו ארכייטען. וואָס איז אייך דער אונד-טערשיד?

— נו, מילא, צום שוואַרץ יאָהר, — איז דער סאָלדאט ווייכער געוואָרען. — אָבער גיכער, ריהרעוודיגער.

— איהר ווייסט, — האָט סימאָטשקע צו אימיצען גע'טענה'ט, אליין ניט וויסענדיג צו וועמען און ביז שווייס געארבייט מיט'ן וואַשבעזעם, — אויב מען וועט מיך ביז מאַרגען ניט באַפרייען, וועל איך זיכער משוגע ווערען. איך קען זיך. מאַרגען וועט איהר האָבען ביי זיך א משוגענעם.

דער האַלב־נאַקעטער האָט דערהערט זיינע ווערטער און פון דער ווייטענס געענטפערט:

— איך זאָג באַשטימט, אז אויב פאַר דיזעלכע זאך וואָס איך, וועט איהר ניט משוגע ווערען. און אויב ניט פאַר דיזעלכע וועט איהר אפשר יא משוגע ווערען. אָבער מיר וועלען זעהען אין אַווענט.

דער טאָג האָט זיך געשלעפט. דער אינזשענער גוסטיין, וועלכער איז געווען עלטסטער אין דער קאמער, האָט איינגעאַרדנעט סיי מאָטשקע'ן נעבען זיך, און יענער פון דאנקבארקייט האָט גענומען דערצעהלען, ווי אזוי מען האָט איהם ארעסטירט. אנדערע האָבען זיך אויך צוגעזעצט, געוואָלט הערען די געשיכטע. אָבער גערעדט האָט סימאָטשקע ווי אין שלאָף, ניט הערענדיג זיך אליין. גערעדט און געטראַכט: רעד איך עס, צי מיר דאכט זיך נאָר? און אפשר בין איך אין סאָונאַרכאָז? און אפשר האָט מען מיך שוין דערשאָסען?

— איהר פאַרשטעהט, רעקוויזיציעס. און איך הינטער'ן פאַר־האַנגעל, — האָט ער געפלוידערט, — נו, דער מאַגען... ביי מיר אבי עפעס, רופט זיך גלייך אָפּ אויפ'ן מאַגען. איך — אָפּיום. אָבער וואָס קען אָפּיום העלפען? דאָ דאַרף מען קוקען, דאָ דאַרף מען אַנטלויפען. אייך געזעהען, — האָט ער זיך געווענדעט צו מייעראָוויטש'ן, — ווען מען האָט אייך ארויסגעפיהרט אין הויף. און דערנאָך נאכט.

און דערנאָך פרייהמאַרגען, ווי שפעט איז איצט?
— דאָס איז מסתמא צוליעב א מסירה, — האָט איינער פון די צוהערער באַמערקט.

— אוראי א מסירה, — האָט סימאָטשקע געענטפערט. —
אן אומשולדיגער מענש. און א שטעלכעל!
— וואָס פאר א שטעלכעל? — האָט דער אינזשענער געפרעגט.
— ניין, דאָס האָב איך זיך גלאַט דערמאָנט. און מען דערשיסט
טאקע?

— לעגט זיך בעסער צו, — האָט דער אינזשענער געזאָגט.
— ניטאָ זיך וואָס צו שרעקען. פון א שאַס איז גרינגער צו שטארבען
ווי פון א קראַנקהייט. איין שאַס איז פארטיג.
— מען וועט מיך זיכער, — סימאָטשקע האָט געוואָלט זאָגען
"דערשיסען", אָבער דערווייל חרטה געהאט און געזאָגט: — ניט
דערשיסען. אייך פארוואָס? — האָט ער זיך דערמאָנט צו פרעגען.
— פאר גאַרניט. פאר דאָסזעלבע וואָס אייך. — האָט דער
אינזשענער געענטפערט. — לעגט זיך.

... מען האָט געגעסען אָנבייסען, צי מען האָט ניט געגעסען.
מען איז געגאָנגען, געדערהט זיך איבער דער קאמער. און אפשר איז
מען געלעגען. מייעראָוויטש האָט ווידער געוויינט. מיט א טיכעלע
זיך פארשטעלט דאָס פנים. דער טאָג האָט זיך גערוקט, און עס
איז געוואָרען אלץ פאנטאסטישער. געשפרעכען, שווייגען. און ווידער
שווייגען, און ווידער געשפרעכען. א שושקעריי צווישען מענשען.
ביי אלעמען האָבען די בייכער וועה געמאָן. די סאָלדאטען האָבען
ערגעץ געפיהרט. די זון איז געווען, די זון איז אוועק. מען האָט
געשריען: "באשטימט, באשטימט", דער אָווענט האָט זיך אָנד
גערוקט. מען איז געלעגען אויף די שלאָף־בענק, אויף דער פּאָדלאָגע.
און פּלוצים האָט מען גענומען ווארטען. סימאָטשקע האָט ניט פאר-
שטאנען. דאָס ווארטען האָט געשטראָמט פון איינעם צום אנדערען.
דער ערשטער האָט גענומען ווארטען מייעראָוויטש. אינגאנצען
כאדעקט זיך מיט פייערדיגע רינגען. צוגעשלעפט סימאָטשקע'ן,
אוועקגעזעצט איהם נעבען זיך אויף דער פּאָדלאָגע און אוועקגעלעגט
דעם קאָפּ איהם אויפ'ן אקסעל. רעדען האָט ער ניט געקענט און נאָר
געמאכט מיט די ליפען. דער פיכער פון ערווארטונג האָט זיך איבער-
געגעבען אויך סימאָטשקע'ן און ער האָט גענומען ענטפערען, אויך
מאכענדיג מיט די ליפען. די געדאנקען זענען פארהארטעוועט גע-
וואָרען און געהאָנגען אין מוח ווי אייז־ליכטעלעך. ערגעץ אין פּאָרהויז
האָבען זיך געהערט טריט. ווער איז דאָרט? הילכיג קלאפען די

הערצער. נעהנטער. באלד וועט דאָס האַרץ פלאַצען! אַ כליפּ. ווער?
זאָגט מיין ווייב. מען וואַרט. נעהנטער. סימאָטשקע האָט זיך אַ
וויג געטאָן. מייעראָוויטש האָט איהם אַ שלעפּ געטאָן אויף זיך.
אויסגעשמירט איהם דאָס פנים מיט טרעהרען און אויסגעצויגען זיך
פון יאוש אין דער גאַנצער לענג אויף דער פּאָדלאָגע. און די איב־
ריגע זענען שוין געלעגען אויף דער פּאָדלאָגע, די קעפּ באַגראָבען אין
די הענט. און ווען די טיר האָט זיך געעפּענט, האָבען זיי געקלאַפּט
מיט די פיס איבער דער פּאָדלאָגע און שטיל געוואָיעט.

דעם ערשטען האָט מען אַרויסגערופּען מייעראָוויטש'ן. ער האָט
זיך איינגעקלאַמערט אין סימאָטשקע'ן און געשריען: "איך וועל
נישט געהן." עס איז צוגעגאַנגען אַ סאָלדאַט און איהם אַ שלעפּ
געטאָן. עס האָט זיך אַנטבלויזט אַ האַרטיג, פעט האַרץ. געדיכטע
שפייזעכץ איז געהאַנגען אויף דער ליפּ. זאָגט מיין ווייב. איך וויל
ניט. — האָט ער מיט שרעקליכען צאָרן געליארמעט. — מען האָט
שוין גערופּען דעם האַלב נאַקעטען, וועלכער האָט אַ גאַנצען טאָג
געקויט דעם שפיץ באַרד. יענער האָט געזאָגט:—איך געה באַשטימט
און איך דאַנק. — סימאָטשקע האָט פּלוצים גענומען וואָיען און
אַ סאָלדאַט האָט מיט דער האַנט איהם דערלאַנגט איבער'ן קאַפּ.
ער איז גלייך פאַרשטומט געוואָרען. מען האָט אַרויסגערופּען נאָך
אַ נאָמען. מייעראָוויטש האָט גערעוועט ווי אַ חיה און מען האָט
איהם אַרויסגעשלעפּט. ווי אַ ווייט הירוּשען האָט זיך געהערט זיין
יאָמערנדיג קול...

און אויף דער פּרייהייט האָט מען אַ גאַנצען טאָג געאַרבייט.
חבר פּראַק האָט געגעבען אַ צעטעלע צו חבר-וואַסיא. זינא און
דאָראָטשקע זענען אוועקגעפּלויגען צו וואַסיא'ן. יאַקאָבסאָן איז
אוועקגעלאָפּען ערגעץ מיט אַ גרויסער סומע געלט. די סומע איז
געווען ניט גענוג. האָט מען געבראַכט נאָך. חבר וואַסיא האָט געגעבען
אַ צעטעלע צו אַן איינפלוסרייכע קאָמוניסטקע, חבר'טע פעניאַ.
אַז דאָראָטשקע איז געקומען צו איהר אויף דער דאַטשע האָט זי
גלייך גענומען וויינען. זינא האָט דערלאַנגט דאָס צעטעלע. די
חבר'טע פעניאַ האָט גלייכגילטיג אַ קוק געטאָן אויף די פּרויען,
איבערגעליינט דאָס צעטעלע און לאַנג געטראַכט ביז זי האָט זיך
ענטשלאָסען. פאַמעלאַך צוגעגאַנגען צום טעלעפּאָן און אָפּגערופּען
וועמען מען האָט באַדאַרפּט...

זעקסטער עפיואד.

I

זינט סאשקע פראק, וועלכער האָט גענומען א גרויסען אָנטייל אין סימאָטשקע'ס באַפרייאונג, האָט אָנגעהויבען אָפט צו איהם אריינקומען אין הויז ווי א היימישער מענש, זיין אן אָפּטער גאסט צום טיש, וואלגערען זיך אויף די סאָפּעס, שושקען זיך דאָ מיט זינע'ן און דאָ מיט סאָניע'ן, האָט סימאָטשקע דערפיהלט, אז ער הויבט זיך אָן פארליבען אין דאָראָטשקע'ן. הויבט ערשט אָן, אָדער שוין פארליבט זיך? א? א שרעק, א שרעק. פארליבט זיך אין זיין אייגען ווייב. אָדער אפשר ניט פארליעבט זיך? ניין, פארליעבט זיך. פארוואָס? וואָס עפעס פלוצים פאר א לייעבע, אויב סאשקע פראק סוד'עט זיך מיט סאָניע'ן אָדער זינע'ן? וואָס פאר א שייכות האָט עס? און וואָס זאָל דאָס מיינען? "ער וואלגערט זיך אויף די סאָפּעס"? און אויב יא, דרינגט דערפון, אז מען דארף זיך פארליבען אין זיין אייגען ווייב? אָבער אזוי קומט עס ארויס, אז ווען סאשקע פראק סוד'עט זיך שטארק מיט סאָניע'ן אָדער זינע'ן, וואקסט די פאר-ליעבטקייט, און אויב ער סוד'עט זיך ניט א טאָג, צוויי, ווערט די פארליבטקייט אָפגעקילט און אלץ איז אויפ'ן אלטען שטייגער. אזא שפיעל פארשטעהט ער ניט. אָדער יא, אָדער ניין! ווען סאשקע בויגט זיך איין צו זינע'ן אָדער סאָניע'ן און רוימט זיי עפעס איין אויפ'ן אויער, הויבט ער גלייך אָן לייעב האַכען זיין דאָראָטשקע'ן. די דיקע אנטבלויזטע הענט ווערען אין זיינע אויגען צארט, איידעל, צויבערליך, דער דעקאָלירטער האלז זיס, רייצענדיג, און אלץ אין

איחר זעהט אויס אומגעוועהנליך און פרעכטיג. נאָר ווי נאָר דאָס סוד'ען הערט אויף, פארוואנדלען זיך די צויבערליכע הענט אין די באקאנטע גראַבע הענט, און דאָס אומגעוועהנליכע ווערט גע-וועהנליך. א מאָדנער שפּיעל.

פון דעם דאָזיגען סאַשקע פראק איז אין שטוב עפעס ווי ענג געוואָרען. וואו דו טוסט זיך ניט א ריהר — פראק! אין גאסטצימער — פראק. אין קאבינעט — פראק. אין עס-צימער — ווידער פראק. און אין שלאָפצימער אפילו. ווער איז אין פאָטעל? פראק. צוואנציג פרעק זענען ביי איהם אין שטוב. אמת, איהם קומט א דאנק — געראטעוועט א מענשען. אָבער געראטעוועט האָט ער דאָך איינמאָל, און דאנקען, קומט אויס, דארף מען איהם כאַטש יעדען טאָג. גע-בען איהם אן אַנצוהערעניש וועגען דעם טאָר מען ניט. ווי זאָגט מען א מענשען, וואָס האָט טעמפּעראמענט און א רעוואָלווער דערצו? דאָס איז, ערשטענס, צווייטענס — געשעפט. מען איז גע-קניפט און געבונדען דורך געשעפט. דריטענס, קען מען ווידער אריינפאלען אין דער טשעקא. און פערטענס, אפשר איז עס נאָר אן איינרידעניש, אז דאָ שמעקט מיט א ראָמאן, און אין דער אמת'ן שמעקט מיט גאָר קיין זאך ניט, און קיין שום ראָמאן איז ניטאָ, און אלץ וואָס איז דאָ, — איז גאָר סודות מיט זינע'ן און סאָניע'ן. הויב אָן ריידען וועגען דעם, וועסטו גלייך צומישט ווערען. וואָס, טאָר שוין קיין יונגערמאן ניט סוד'ען זיך א פאָר מינוט?

— "פארענטפער איהם ניט, איך בעט דיך!" "און זאָל איהם פערענטפערן" מען בעט דיך ניט! ווער בעט ניט? איך! וואָס? איך וועל גלויבען אז ער געהט אהער צוליעב סאָניע'ן מיט זינע'ן? וואָס איז? סאָניע'ן דארף ער? אָדער זינע'ן? אועלכע שענהויטן זענען זיי? דאָראַטשקע, יאן זי איז א פולע, א בליהענדע, זיסע הענטלעך, די אויגלעך ברענען, און בכלל א פרוי, און איך וועל גלויבען, אז ער געהט אהער ניט צוליעב איהר? דאָס איז איינס. און צווייטענס קאָן דאָך זיין א אינטריגע און אן אָבגערעדטע זאך, אָדער פשוט ס'וויילט זיך אימעצען אַנטהון מיך אין הערנער און אָב-נעהמען ביי מיר צוליעב דעם דאָזיגען באַלשעוויק מיין געליעבטע פרוי. א שרעק! נאָר פאר וואָס עפיס א אינטריגע? פון וואנען האָט זי זיך גענומען? פשוט גענומען זיך פון ערגעץ. און דוקא איצט בין איך פארליעבט. א ווי ליעב. קיין מאָל ווערט עס ניט אָבגעברענט. אלע טעג

א וואנע און דער פאר איז עס אזוי ליעב און זיס. די הענטלעך ווי צוקער און די ליפען — קארשען פונ'ם בוים. און דער פאר איז א אינטריגע! און ניט אזוי שרעקליך צו טראָגען הערנער. הערנער זאָל זיין הערנער. אָקסען טראָגען זיי מיט גדלות און ס'איז גאָר ניט אזוי מיאוס. נאָר דער געדאנק. אזא געדאנק קען אוועק'הרג'ענען. קאָן איך זיך עס פאָרשטעלען אז אָט, אָט די סאָווא, אָט דער אויס- געדארטער באַלשעוויק, וואָס זעהט אויס ווי אַנ'אַבגעפייִלטער טשוואַק. זאָל אַרומנעהמען מיין ליעבע דאָראַטשקע. נו, זאָל זיין אזוי. ער וועט אַרומנעהמען. און זי? וועמען וועט זי אַרומנעמען? א טשוואַק? ביי דעם אויסוואורף איז דען פארהאן וואָס אַרומנעהמען מען? ער איז דאָך אַ לויפענדיגער זעקעל ביינער. ער האָט דאָך אויף זיך קיין פיצל פלייש ניט. ס'איז דען דאָ אין איהם אפילו וואָס אַ קניפ צו טהון? און דאָראַטשקע האָט דאָך אזוי ליעב אַ קניפ טהון און דערביי פערבייסן די ליפעלעך. יא, נאָר פאר וואָס פיהל איך זיך אזוי באַליידיגט? פאר דאָראַטשקע'ן איז עס מיר אזוי אָנגע- זאָלצען? און שוין האָב איך זיי צונויפגעפאָרט. און וועט ער זי אַרומנעמען שוין קאָן זי איהם קיין קניפ ניט געבען! א שרעק, א שרעק. וואָס איך בין פאר א מענש! נאָר ס'מאכט ניט אויס. איך לעב נאָר. איך קאָן נאָך אַמאָל דערשיסען אָט דעם אויסוואורף! און וועל איהם דערשיסען און זאָל ער געהן צו אַלדי רוחות. און זי? איך זאָג נאָר ניט. א וואוילע, א געטרייע ווייב, א פרוי אָהן פאָקוסען — האָט סימע געטראכט, ניט באַמערקענדיג אַליון, ווי זיין פערליבטע שטימונג ווערט אָבגעקיהלט באַלד נאָך דעם ווי ער האָט ביי זיך אין געדאנק גע'הרג'עט פראַקן — געווען אַ שעניקע און איצט גיט זי זיך אונטער צו ביסלעך. נו, וואָס-זשע, איך האָב ניט קיין טענות. גראַב געוואָרען. אמת, איך בין שולדיג, נאָר זי נאָך מעהר. האָט ליעב צו עסען קאטשקעס מיט גענז און אַ שטיקעל הוהן וויל זי אפילו ניט אָנקוקן. דערפאר זענען איהר די הענד אזוי גראַב געוואָרן, ווייל זי האָט ליעב פעטס. איך זאָג איהר, דאָראַטשקע, נענוג צו עסען קאטש- קעס. מען דארף מיך אויך האָבן אין זינען. דו קלייבסט זיך דאָך ניט צובעווייזען אין צירק מענשען, אופ'ן וואונדער. נאָר זי וועט זיך בעסער אָבזאָגען פון אַ שען קלייד, פון ציערונג, איידער פון א גע- שטאַפטע קאטשקע. יא. זי ווערט גאָר ניט אינטערעסאנט — האָט ער ווייטער געטראכט שוין גאָר קאַלטבלוטיג—אינגאנצען איז זי אלט

זיבען און צוואנציג יאָהר. און ווער איז שולדיג אין דעם? די קאמטש-
 קעס! האָט זיך אָנגעהויבען אָנטאָן אין ווייסע קליידער מיט א טיפען
 דע־קאָלטע. דוקא א טיפען דע־קאָלטע דארף זי. קורצע ארבעלעך.
 און די האָהר אונטער די אַרעמס. אלעס איז צום אָנקוקן, נאָר ווי
 זי וואָלט זיך אליין ארויסגעטראָגען אויפ'ן מאַרק. א שרעק! א שרעק!
 מען דארף געהן אנגעטהון אין שוואַרצן, אָדער אין בלויעס צו בעד-
 האַלטען דאָס אָנגעהאנגען פלייש פון זיך. און אויב יונגלעך
 געפעלט עס, איז עס ניט קיין בעווייז. כאָטש מען קאָן ניט לייקע-
 נען. פראַק האָט געזעהן פרויען און אויב דאָראַטשקע געפעלט איהם,
 איז עפּים אין איהר דאָ אזוינס. ער, דער אויסוואַרף, ווייס וואָס א
 פרוי בעדייט. און אויב דאָראַטשקע געפעלט מיר פאר וואָס זאָל זי
 איהם ניט געפעלן? א קלאָרע, א געזונטע, אַן־אָנגעגאַסענע, א בליד-
 הענדע. דאָס לייב, ווי אויסגעקנאָטן. וואו דו וועסט א קניפ טהון, איז
 זאפטיג, געשמאַק, לעבעדיג און שען צו קוקן — האָט סימע געד-
 טראַכט ווידער א צוהיצטער און א פערליבטער — איך איך וועל
 גלויבן אז אָט די סאָווא סוד'עט זיך גלאַט אין דער וועלט אריין
 מיט סאָניע'ן און מיט זינע'ן? נאָר פרוב זיך אַברופּן מיט א וואָרט
 פאר דאָראַטשקע'ן, מאַכט זי זיך גאָר תּמ'עוואַטע און באלד ענט-
 פערט זי: — פראַק איז דען מיין חבר! נאָר אפּשר וואָלטן מיר זיך
 שוין אמאָל אנגעזעטיגט מיטן חבר פראַק? גענוג פאר אונז. אודאי,
 דו האָסט איהם געברויכט, איז פאר דיר גענוג, און איך האָב איהם
 ניט געברויכט איז פאר מיר נאָך ניט גענוג. אהא, זעהסטו? "אליין
 זאָנסטו, אז פאר דיר איז נאָך ניט גענוג!" גענוג, און ניט גענוג. מיר
 איז אלץ איינס און הער אויף, סימקע, מיך צו פייניגען. ס'איז מיר
 א בושע צו הערען אזעלכע ווערטלעך, אַנצוהערענישען.

וועלכע ווערטלעך? וואָס פאר אַנצוהערענישען? וואָס איז?
 געוואָרען שען. זיך אָנגעגאַסען, ווי אַנ'עפל, פול מיט לעבען. אינגאנצ-
 צען א שטיק פייער. איך ווייס אז זי געפעלט מיר צום טייוועל. און
 וואָס עפעס, איז אַנצוהערענישען. נאָר דאָס איז דאָך טאַקע דער
 אמת'ער בעווייז און ניט דאָס, וואָס פראַק סוד'עט זיך מיט סאָניען
 און מיט זינען, און ניין א זייגער אין דער פריה דארף מען אוועק
 וואַרפען די ליעבע, דאָס אייפערזוכט און דעם גאַנצען פייער דיינעם
 און לויפען אין אָט דעם פארשאַלטענעם "סאָוונאַרכאָז". און אז דו
 קומסט אהין, וואו איז דער חבר פראַק? דער חבר פראַק איז נאָך

נישטאָ. נאָך נישטאָ! א? מסתמא אריינגעלאָפּען צו מיר אויף א ווילע. פאר וואָס ניט? ווער קאָן איהם דען שטערען, אז איך בין אין "סאָוונארכאָז"! ניין! גענוג! איך וועל מעהר ניט געהן אין "סאָוונארכאָז". דו ביזט ביי מיר און איך בין אויך ביי מיר. איך וועל ליגען אין שטוב און וועל זי היטען, ווי א הונד.

II

זינט סאשענקע פראק (אזא ליבער נאָמען, פונקט ווי דו זאָלסט שטענדיג זיין אויף א באל) האָט גענומען עפטער אריינקומען אין הויז, עסען מיטאָג, וואלגערען זיך אויף די סאָפעס און סודות'דיג זיפצען, האָט דאָראַטשקע פּלוצים דערפיהלט, אז זי איז שוין ניט די פריהעריגע דאָראַטשקע, נאָר א שעהנע פרוי, נאָך וועלכער מען יאָגט זיך. און ווי מען יאָגט זיך צארט, מיט שעהנע, וואונדערליכע ווערטער און פאָרויכטיג, פאָרויכטיג. מען האָט איהר געלאָזט וויסען, אז מען קען אָהן איהר ניט לעבען. דערנאָך האָט מען איהר געגעבען צו וויסען, אז דאָס לעבען דאָס איז איהר שמייכעל, שטים, בליק, איהר ראָז קלייד מיט די קורצע ארבעלאך. און דערנאָך האָט מען איהר געלאָזט וויסען, אז אלע ווערטער, קאפּריזען, מעשים, ער קלערונגען און נאָך און נאָך א סך זאכען זענען דער רעזולטאט פון איין געפיהל, וואָס אין פשוט'ן לעבען הייסט עס ליבע. ליבע! זי איז געליעבט! און פון וועמען? פון דעם באַלשעוויק סאשענקע פראק.

געוויס, ער האָט איהר ניט געזאָגט פשוט: איך ליעב אייך. נאָר א פרוי מיט געפיהלען דערפיהלט עס. עס איז ניט נויטיג איהר צו זאָגען: "איך ליעב אייך". זאָל ער אביסעל אָפּווארטען. זי פאָהרט נאָך אין ערגעץ ניט אוועק.

... נאָר... נאָר ווי אנגענעהם איז, צום ביישפיעל, צו געהען מיט איהם געאָרימט, ווען זיי קערען זיך אום פון טעאטער! ער איז ערשטענס א הויכער און שטארקער. צווייטענס, שפארט זי זיך אזוי אָן אין זיין אָרעם, שפארט זיך אזוי צוטרויליך אָן, אז זי פיהלט גאָרניט צי זי געהט, צי ער טראָגט זי. מיט סימקע'ן קען מען דען געהען געאָרימט? ערשטענס, זענען ביידע כמעט פון איין וואוקס. ווי-זשע קען מען זיך אָן איהם אָנשפארען? איהר האנט

לינט אויף זיינער ווי אויף א טיש. צווייטענס איז סימקע א פולער
 מאנספארשוין, און זי איז אויך פול. און דריטענס, איז בכלל א
 קנאפער פארגעניגען. סימקע איילט זיך אייביג, איז שטענדיג פאָר-
 אויס, און זי דארף איהם דערוואַגען, און א חוץ דעם שווייגען זיי
 און געהען ווי צוויי סלופעס, ער אביסעל פאָראויס, און זי עפעס
 פון דער זייט, אביסעל פון הינטען. און דאָס איז דער נאנצער פאר-
 געניגען. נו טאקע, קענען סלופעס רעדען צווישען זיך? און וועגען
 וואָס איז דאָ צו רעדען? ווידער וועגען געשעפט? שוין אָנגערעדט
 זיך. וועגען סאָוונארכאָז, געהילף, סאָדע? צי די באַלשעוויקעס וועלען
 אוועק צי ניין? וועגען דעם שוין אויך זיך אָנגערעדט. נו, גוט, אמאָל
 רעדט מען וועגען א שטערן. מ'קאָן ניט זאָגען, דאָס איז אויך א
 שמועס. טוסט א קוק אויפ'ן הימעל, דערזעהסט א שטערן און רעדסט
 יועגען דעם. נאָר וויפיעל איז דער שיער צו רעדען וועגען א שטערן?
 עס מאכט זיך אמאָל, דערזעהסט א שטערן און שווייגסט. אָבער
 מיט סאשענקע פראק'! מען רעדט און מען רעדט און עס דאכט זיך,
 אז עס וועט זיך גאָר קיינמאָל ניט אויסשעפען. ער איז אזא בארע-
 דעוודיגע, שיט און שיט, אן אמת'ער אַראַטאָר. קיין וויילינקע
 שווייגט ער ניט. די טעג, למשל, האָט ער מיט איהר גערעדט וועגען
 די אויפגאבען פון די פארטיי. עס איז טאקע שווער געווען צו פאר-
 שטעהען, אָבער זי האָט פארשטאנען. פארשטעהט זיך, עס איז איהר
 קלאָר געווען צו וואָס ער צילט. זי שטויסט זיך שטענדיג אָן צו וואָס
 ער צילט. אָבער ער האָט גערעדט אזוי אינטערעסאנט, אז זי וואָלט
 איהם געקענט הערען ביז פארטאָג. ער האָט געהאט אזא פארקלערט
 פנים און זיינע אויגען האָבען אזוי שעהן געגלאנצט, אז ווען אן אַנד-
 דערע זאָל זיין אויף איהר אָרט, וואָלט זי זיכער געפאלען אין זיינע
 אָרעמס. אָבער זי איז ניט קיין אנדערע און וועט עס, פארשטעהט
 זיך, קיינמאָל ניט טאָן. פארראטען איהר סימקע'ן? גאָט באהיט!
 אמת, סימאָטשקע איז דיק געוואָרען. נו, געוויס, געזונטערהייד.
 אָבער דער בויך קען דאָך אזוי גראָב ווערען, אז מען זאָל ניט קענען
 זיך זעצען צום טיש. אמת, געזונטערהייד, אָבער מען דארף דאָך
 וועגען ווייב אויך א טראכט טאָן. סאשינקע פראק, צום ביישפיעל,
 וועט קיינמאָל ניט האָבען קיין בויך. עס איז נאָר קאָמיש א טראכט
 צו טאָן: סאשינקע פראק מיט א בויך. דאָס איז פארשטעהט זיך,
 ניט קיין אורזאך. און איד וועל אויך דערפאר ניט פארראטען מיין

סימקען, ווייל עס וואָלט געווען א שוויינעריי פון מיין זייט. סײַ
מאָטשקע איז מיר שטענדיג טריי געווען, קיינמאָל מיט פרויען ניט
אינטערעסירט זיך, האָט מיך לײַעב און איצט פארגעטערט ער מיך
אפילו, און איך פארראטען — קיינמאָל ניט! א מאן האָט מעהר
רעכט צו פארראטען, ווי א פרוי, און ווען אפילו איך זאָל אויסגעהען
פאר לײַבע, וועל איך די ערשטע עס קיינמאָל ניט טאָן. א חוץ דעם איז
סימאָטשקע א קינד, האָט א גוט הארץ און איז גרייט יעדען איינעם
די נשמה אוועקצוגעבען. וויזשע וועט זי אזא מאן פארראטען?
נארישקייטען. עס וועט קיינמאָל ניט געשעהען. אמת, זי איז זעהר
א רייכע פרוי, און רייכע פרויען מעגען זיך ערלויבען צו פארראטען.
אן אַרימע, איז אן אנדער זאך. ליגט דען אין קאָפּ אן אַרימע?
אַדער א רייכער? צו געלט, צו לוקסוס פאסט זיך לײַבע. לײַבע מאכט
דאָס לעבען זיס, און מסתמא איז עס אזא געזעץ, אז רייכע פרויען
זאָלען זיך פארלײַבען. און אויב עס איז אזא געזעץ, מעג איך אויך
נאָר דערווייל ניט. דערווייל נאָר האָניג און האָניג. פריהער, צום
ביישפיעל, פלעגסט קומען מיט סימאָטשקען אין קאפּע. זיצסט זיך
געוועהנליך און לאנגווייליגסט זיך. ער טרינקט זיך זיין קאווע, איך
עס מיין "מאָראָזשענע" און גאַרנישט. ער קוקט אין איין זייט, איך
קוק אין דער אנדערער. מען פלעגט קומען אָהן א וואָרט, זיצען אָהן
א וואָרט, אוועקגעהען אָהן א וואָרט. איך פלעג פון לאנגווייליגקייט
קאָלופּען מיטן לעפעלע אין די "מאָראָזשענע" און געניצען. ער
טרינקט קאווע, קוקט אויף מענשען און שווייגט. זאָג צום ווייב א
וואָרט. שווייגט. ניטאָ וואָס צו זאָגען. און איך האָב אויך ניט וואָס
צו זאָגען. שווייגען מיר. נאָך א קאווע? נאָך איינע. ניין, קיין "מאָ-
ראָזשענע" מעהר ניט. גיט מיר צוקער-געבעקס. און ווידער שווייגען
מיר. געהען אוועק. ער פליהט פאַראויס, איך פון אונטען!

— פארוואָס געהסטו אזוי פאמעלאך, דאָראָטשקע?

— פארוואָס פליהסטו?

איך פליה ניט. נאָר מען דארף געהען, ווי א מענש, און ניט
ווי א קאטשקע.

— זאָל זיין ווי א קאטשקע!...

אַבער איצט, ווען איך און סאשינקע פראק קומען אריין אין
אונזער קאפּע איז שוין מיין טעה אין גאנצען קאלט ווען איך נעהם
זיך צו איהם. ער רעדט איך ענטפער ווידער. אן אמת'ער דועט. ער

לאָזט אַרונטער די אויגען, און איך לאָז אַרונטער די אויגען. ער הויבט זיי אויף, און איך הויב זיי אויף. לאָזען מיר ביידע אראָפּ די אויגען. ער רעדט איך ענטפער ווידער, און אויפ'ן האַרצען איז אזא פרייד, פיהלסט דערביי אזא פארגעניגען, אז דו געדענקסט אפילו ניט וואָס ער האָט גערעדט און וואָס דו האָסט געענטפערט.

... אָבער מאָרגען, מאָרגען! מאָרגען וועלען מיר אלע, איך, סאָד שענקע פראַק און זיינע חברים ווידער געהען צום ים. סאשענקע וועט ברענגען מיט זיך א פאָטאָגראַפישען אפאראט און וועט מיך אַרונט טערנעהמען ביים באַדען זיך. אַך, ווי גוט מיר פארברענגען דאָרט די צייט. יונגוואַרג! טומעל, געלעכטער! דער ים רוישט אָדער רוישט ניט. אלע האַלטען זיך פריי אָהן צערעמאָניעס. ער אין א באַד קאָסטיום. זי אין א באַד-קאָסטיום. ער לויפט איהר נאָך, זי לאָזט איהם. אלע געהען צוזאמען אין וואסער אַרײַן. מען שווימט אָדער מען שווימט ניט, מען פלוידערט, מען באשפּריצט איינער דעם אנדערן מיט וואַסער סערה, מען לאַכט. ער לערנט זי שווימען. עס איז שעהן אויפ'ן וואסער און שעהן אויפ'ן ברעג. א באַרג גרינס. שוואַרצע, רויטע קאָסטיור מען... און קיינער שעהמט זיך ניט, וואָס מען איז אלע אינאיינעם. און טאקע פארוואָס זאָל מען ניט טאָרען? אויף א באַל קומען א נאקעטע מעג מען? סאשענקע האָט עס מיר גוט באוויזען, און איך האָב זיך אינגאנצען אויפגעהערט צו שעהמען. אמת, די טעג איז געשעהען אן אומאנגענעהמע געשיכטע. פלוצים זענען אָנגעקומען סאָלאַרטען און פארנומען אלע בורזשויין און בורזשויקעס און אפילו ניט געלאָזט זיך זיי אָנטאָן.

מען האָט אלעמען, אָט ווי זיי זענען האַלב-נאקעטע, איבער דער גאַנצער שטאָרט געטריבען אין די קאזאַרמעס. א שרעק, וואָ סעס האָט זיך אָפגעטאָן. א ליאַרעם, א געוויין, היסטעריקע... אָבער עס האָט ניט געהאָלפּען, מען האָט זיי אוועקגעטריבען. גוט, וואָס דערביי איז געווען סאשענקע און אָפגעראטעוועט מיך. ער האָט געוויזען זיינע פאפירען, און מען האָט אונז גלייך אָפגעלאָזען. אָבער איך האָב זיך אינגאנצען געטרייסעלט פון שרעק. אין פונדעסטוועגען אויף מאָרגען איז ביים ים ווידער פול געווען. איצט האָט סאשענקע ביי מיר גע'פועל'ט, אז איך זאָל איהם לאָזען פאָטאָגראַפירען, און עס וועט מאָרגען זיין פרעהליך. אָבער סימאָטשקע ווייסט ניט, אז איך געה זיך באַדען, ער וואָלט כאלה, גאָט ווייסט, וואָס חושד געווען. און אין דער א מת'ן איז דאָך עס

גאַרניט מיט גאַרניט. אָבער איך מײן, איך וועל זיך שעהמען, ווען
 סאשענקע וועט מיך פּאַטאַגראפירען. אָבער עס איז אזוי אינטערע-
 סאנט צו זעהען, ווי איך זעה אויס אין באַד־קאַסטיום. ער האָט מיר
 געזאָגט, אז איך בין אין וואסער אן אמת'ע וואסער־פעע. שוין־זשע
 זעה איך אויס ווי א וואסער־פע? מאַרגען וועל איך ארויספראווען
 סימאָטשקע'ן וואָס פריהער אין סאָונאַרכאָז, אז איך זאָל קענען צעהן
 א זייגער זיך באגענגען מיט סאשענקע'ן. ווי שווער עס איז צו זיין
 פארהייראט און צו זיין געליעבט פון אן אנדערן! אָבער איך וועל עס
 שוין ווי ניט איז איינאַרדענען. וועל מוזען איינאַרדענען. ער וועט
 דאָך נעביך קומען מיט'ן אפאראט. איך וועל אָנטאָן מיין שווארצען
 באַד־קאַסטיום און די פּאַטאַגראפיע וועט ארויסקומען אן אנטיק...

III

א הייסער טרוקענער פריה־מאַרגען. קיין וואַלקענדעל ניט אויפ'ן
 הימעל. סימאָטשקע און דאָראָטשקע רוהען נאָך אין זייערע ברייטע
 נידריגע בעטען, אין איטאליענישען סטיל, וועלכע זענען געקויפט
 געוואָרען, בשעת דאָ זענען געווען די ראַבראָוואַלצעס. ווען מען האָט
 ארויסגעטראָגען די אלטע בעטען, איך גוטע, האָט סימאָטשקע
 געזאָגט דאָראָטשקע'ן:

— איצט וועלען מיר שלאָפען אין אועלכע גוטע בעטען, אז עס
 וועט זיך דאכטען, זיי קושען דאָס לייב. ביי דיר וועט זיין א בעט,
 וואָס קושט זיך, און ביי מיר. און זומער־צייט וועט יעדער שלאָפען
 אין זיין בעט.

סימאָטשקע האָט זיך אויפגעכאפט אין איין צייט מיט דאָ-
 ראָטשקע'ן, פונקט ווי זיי וואַלטען צווישען זיך אָפגערעדט אויפ-
 צוכאפען זיך אין איין און דערזעלבער מינוט. אָבער דאָראָטשקע
 וויל ניט ווייזען סימאָטשקע'ן, אז זי האָט זיך אויפגעכאפט, וויל
 זי קלייבט זיך נאָך אביסעל צו טרוימען. און סימע וויל ניט ווייזען
 דאָראָטשקע'ן, וויל עס איז ביי איהם באשלאָסען ניט צו געהען
 היינט אין סאָונאַרכאָז און אָפּהיטען זי פון סאשקע פראק'ן.

— שלאָפסט? — האָט ענדליך געפרעגט סימע, וועלכער האָט
 ניט געקענט אויסהאלטען דאָס שווייגען.

— און דו? — האָט דאָראַטשקע געענטפערט נאָך אלץ אַ פארטרוימטע.

— אז איך פרעג, — האָט סימע באַמערקט, — איז אַ סימן, אז איך האָב זיך אויפגעכאַפּט. וועגען וואָס טראַכסט דו?

— און וועגען וואָס טראַכסטו? — האָט זיך דאָראַטשקע פאר- אינטערעסירט.

— וועגען גאָרנישט, — האָט סימע געענטפערט. — און דו?

— אויך וועגען גאָרנישט.

— וואָס הייסט וועגען גאָרנישט. אַ מענש טראַכט שטענדיג וועגען עפעס.

— און איך וועגען גאָרנישט. — האָט דאָראַטשקע אָפּגע- שניטען. — וויפּיעל איז איצט דער זייגער? וואָס ברענגט זינע ניט אריין די קאווע? עס איז דאָך שוין צייט פאר דיר, צו געהען אין סאָוונאַרכאָז.

— און אויב איך וואָלט היינט ניט געגאַנגען אין סאָוונאַר- כאָז? — האָט סימע פּאַרויכטיג געזאָגט, דערפיהלענדיג דעם סם פון אייפערזוכט. — עפעס ווילט זיך מיר ניט געהען.

"אין סאָוונאַרכאָז שיקט זי מיך גאָר", האָט ער געטראַכט. "נעהמט זיך אזוי צום האַרצען דעם סאָוונאַרכאָז. מסתמא דאַרף זי נויטיג, אז איך זאָל אוועקגעהען. אָבער איך וועל, טייערע, בלייבען".

"ער וויל שוין אין סאָוונאַרכאָז ניט געהען", איז דאָראַטשקע פארציטערט געוואָרען. "און סאַשענקע? ער וועט דאָך צעהן אַ זייגער מיך אָפּוואַרטען אין נאַס".

— וואָס הייסט, דו וועסט ניט געהען אין סאָוונאַרכאָז? —

האָט דאָראַטשקע מיט אַ קוים מערקבאַרען פאַרדרום געפרעגט. — און וואָס וועט מען דאָרט זאָגען? אַ הויז דעם, אויב דו וועסט היינט ניט געהען, וועט זיך דיר מאָרגען אויך ניט גליסמען צו געהען, און דערנאָך וועט זיך דיר שוין קיינמאָל ניט גליסמען צו געהען. דו הויב נאָר אָן צו פּוילען זיך, וועסטו זיך נעהמען וואַלגערן גאַנצע טעג אויף די סאָפּעס און וועסט נאָך פעטער ווערען. דיין אָרגאַניזם וואַרט נאָר אויף דעם, אז דו זאָלסט אויפהערען געהען אין סאָוונאַרכאָז. "ווי זי טרייבט עס", האָט סימאָטשקע געטראַכט. "נאָר עס מאַכט ניט אויס. איך וועל ניט געהען. איך וועל זי איבערכיטערעווען."

— אַ מאָדנע זאַך, — האָט ער געזאָגט, — עס קומט אויס, אז

לויט דיין מיינונג, געה איך אין סאָוונארכאָז זיך קורירען, אז דער סאָוונארכאָז איז שוין געוואָרען א קליניק.

— איך קוק ניט אויפ'ן סאָוונארכאָז, ווי אויף א קליניק פאר דיר, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט. — נאָר אויב דו וועסט אויפהערען צו געהען אהין, וועל איך. ווירקליך געהמען קוקען אויף איהם, ווי אויף א קליניק.

"קלוג זיך אויסגערדעהט", האָט סימאָטשקע א טראכט געמאָן. "וואָס זאָגט מען איהר איצט? און אפשר איז נאָר קיין זאך ניטאָ און עס איז נאָר מיינע א פאנטאזיע? א פראָסט דיק ווייבעל. וואָס אָט דאָ צו היטען? וועמען צו היטען? זיסע ליפען, אויגען אנגענעהמע, קיין שום באזונדערעם, נאָר זען דאָ אוועק שאַשקע פראַק'ן ווערט זי באלד הונדערט מאָל אזוי שעהן. ער וואָלט איהר זיכער די הענט אויפגעגעסען. יא, זי געפעלט מיר. איך האָב זיך פארליעבט אין איהר. א שרעק! אין אן אייגען ווייב! ניין, איך וועל ניט געהען אין סאָוור נארכאָז! ניין, וועסט מיך פון דאנענט ניט ארויסנארען. איך וועל זיצען און היטען. איך בין א ביטרער מענש."

— אגב, ווייסטו וועגען וואָס איך האָב איצט געטראכט? — האָט ער געפרעגט.

— צום ביישפיעל, וועגען וואָס? — האָט דאָראַטשקע קאלט געזאָגט.

— וועגען דעם, אז מען מוז אויפהערען שפאצירען מיט סאָניע'ן, זינע'ן אָדער אימיצען אנדערש. מען כאפט פרויען אין די גאסען און מען שיקט זיי ארכיטען. די טעג, למשל, האָט מען געכאפט ברוזשויקעס ביים באַדען זיך און אוועקגעשיקט זיי וואשען די קאזארמעס. מען זאָגט אז עטליכע זענען פאראומגליקט געוואָרען. און בכלל זענען איבערפאלען איצט געוואָרען אן אָפטע זאך. נעכטען האָבען סאָלדאטען ארומגעקייטעלט פינה גאסען, ארעסטירט ביי פינה הונדערט מענשען: מענער, מיידלעך, אלטע, קאליקעס און בכלל וועמען עס האָט זיך געמאכט. א שרעק וואָס עס האָט זיך אָפגעמאָן. גוט וואָס דו געהסט זיך קיינמאָל ניט באַדען. מען וואָלט דיך זיכער פארנומען און דו וואָלסט שוין געוואויסט וואָס דאָס הייסט וואשען זעלנערישע קאזארמעס.

— און אפילו, אז איך זאָל וויסען — האָט דאָראַטשקע

געענטפערט — אָבער צום ים זיך באַדען וואָלט איך ניט געגאנגען.
צו וואָס זאל איך אהין געהען?

— פארשטעהט זיך, אָהן מיר וואָלסטו ניט געגאנגען — האָט
סימאָטשקע צוגעשטימט. — אָבער פונדעסטוועגען... געה אין גאס
אויך ניט. געהמט עס דער טייוועל דאָס שפאצירען ניט כדאי צו
ריויקירען.

— צו וואָס האָסטו זיך בכלל צערעדט וועגען דעם? — האָט
זיך דאָראַטשקע כלומר'שט פארוואונדערט. — קיינער קלייבט זיך
ניט צו געהען שפאצירען.

— ניין, ווייל עס איז געקומען צום וואָרט — האָט סימאָטשקע
געזאָגט. — מיר דאכט זיך, אז איך וואָלט געשטאַרבן, ווען מען
ארעסטירט דיך, א קלייניגקייט, אראַפקומען אין קאזארמע אין א
באַרקאָסטיום! און ווי ווייט סאָלדאטען זענען העפליך איז מיר נאָך
פארבליבען אין זכרון פון דער טשרעזווייטשאַיקע.

— אָבער טו דאָך א קוק ווי שפעט עס איז? — האָט דאָראַטשקע
אומגעדרולדיג געזאָגט. — וועסט פארשפעטיגען אין סאָוונארכאָז.

— איך געה ניט אין סאָוונארכאָז — האָט סימאָטשקע געזאָגט
מיט אומערווארטעטער ענטשלאָסענקייט וועלכע האָט איהם אליין
פארוואונדערט. — געהמט עס דער טייוועל! מיר געפעלט צו ליגען
אין בעט. וועל איך ווערען גרעבער. האָב איך א דאגה. פארוואָס זאָל
איך זיך אָפזאָגען פון דעם פארגעניגען? דו ליגסט און איך וועל
ליגען. וואָס בין איך א קבצן וואָס מוז לויפען פארדיענען זיין שטיקעל
ברויט? מיר איז אנגענעהם צו ליגען נעבען דיר און שמועסען.

— אָבער איך וועל ניט ליגען — איז דאָראַטשקע אינערליך
פארגלייזערט געוואָרען. — דו ליג און איך וועל אויפשטעהען.

— וועל איך אויך אויפשטעהען! — האָט זיך סימאָטשקע
אָנגעכאפט. — אז דו וועסט ליגען, וועל איך ליגען. אז דו וועסט
אויפשטעהען, וועל איך אויפשטעהען. מיר איז אנגענעהם מיט דיר.
איך וועל פאר קיין פאל ניט געהען אין סאָוונארכאָז.

"איך האָב זעהר קלוג באשלאָסען", האָט ער זיך א קניפ געמאָן
אין בעקעל. "א שעהנע, א פרישע, אן אנגענעהמע. באלד וועט זי
געהען אין דער וואנע פאָלירען איהר לייב. איך וועל אויך געהמען
א וואנע. געהט צום טייוועל דער סאָוונארכאָז. איך וויל ניט".
"אַט אן אומגליק" האָט זי געטראכט. "עס איז גאָר קיין פאר"

געניגען ניט, ווען מען איז אויף דיר אייפערזיכטיג. פארוואס איז ער
אייפערזיכטיג? אזא נארישקייט. עס איז נאך קיין שום זאך ניט
געווען און וועט ניט זיין, און ער לאזט מיד שוין ניט לעבען. איך
וועל זיך אויף איהם אָנבייזערען. אפשר וועט ער זיך באליידיגען
און וועט אוועקגעהען. ניין. איצט וועט ער ניט אוועקגעהען. אָרימער
סאשענקע מיט'ן אפאראט. ווארטען אין אזא היץ מיט אן אפאראט.
ער וועט זיין אויסער זיך. אָבער וואָס קאָן איך טאָן, אז סימקע איז
מיט אמאָל פון זינען אראָפּ. אָט, זיי א פארהייראטע פרוי. אפילו קיין
קלייניקען ראנדעוואו קאָן מען ניט מאכען."

— וועגען וואָס טראכסטו, דאָראָטשקע? — האָט סימאָטשקע
פארליעבט געפרעגט און ארויפגעלעגט די האנד איהר אויפ'ן אקסעל.
— וועגען קיין זאך ניט — האָט דאָראָטשקע געענטפערט און
אראָפּגעטרייסעלט זיין האנד. — וועגען וואָס האָב איך צו טראכטען?
— אָבער עפעס א געדאנק מוז דאָך זיין ביי דיר אין קאָפּ
— האָט ער געזאָגט און ווידער אוועקגעלעגט די האנט אויף איהר
אקסעל.

— קיין שום געדאנק איז ניטאָ ביי מיר אין קאָפּ — האָט
דאָראָטשקע אָפּגעשניטען, ווידער אראָפּטרייסלענדיג זיין האנט —
און לאָז אָפּ! טשעפע מיד ניט. די הענד זענען ביי דיר הייס.
— און מיר האָט זיך עפעס פארגלוסט צו לעגען זיך נעבען
דיר — האָט סימאָטשקע זיך געבעטען. — שטענדיג ליגען מיר
באזונדער און האָבען זיך אפילו אָפּגעוואוינט צו ליגען צוזאמען.
וואָס איז עס פאר אן אריסטאָקראטישעם ליגען באזונדער? גענוג
פאר מיר.

— איך האָב זיך גאָרניט אָפּגעוואוינט — האָט דאָראָטשקע
געזאָגט. — אפשר האָסטו זיך אָפּגעוואוינט. הויב זיך ניט אויף. ליג
וואו דו ליגסט. ביזט פון זינען אראָפּ? באלד טראָגט זינע אריין די
קאָפע.

— נו, זאָל זי טראָגען — האָט סימאָטשקע געברענט. — וואָס
איז, זי ווייסט עס, אז מיר זענען מאן און ווייב?

— זי ווייסט ניט — האָט זיך דאָראָטשקע פארפלאַנטערט.
וואוהין קריכסטו? אויב דו ליגסט זיך ניט, הויב איך זיך גלייך
אויף. זי געהט דאָך די רגע אריין.

— אָט א קאָקעטקע — האָט סימאָטשקע געטראכט, צוריק

אייןארדנענדיג זיך אין זיין בעט. — זי ווייסט, אז זי געפעלט מיר און נוצט עס אויס. ווארט נאָר אויף, אז דו וועסט אלץ ווערען, וועסטו זיך ביי מיר בעטען, און איך וועל זיך אָפּזאָגען! איך וועל דיר דערמאָנען דינע ווערטעלאַך. נישקשה, עס וועט קומען מיין שעה אויך.

מען האָט פּאַרויכטיג און דעליקאט אָנגעקלאַפט אין טיר. דאָר
ראַטשקע האָט מיט פּאַרוואורף א קוק געטאָן אויף סימע'ן, ווי זי
וואָלט זאָגען: "זעהסט?" א ציה געטאָן אויף זיך דעם ליילאַך און
געלאָזען די הענט דרויסען.

— מעג מען צו אייך? — האָט זיך דערהערט אונטער דער טיר
זינא'ס סאָפּראַנאָ.

— מען מעג, מען מעג, טייערע, מיר שלאָפען שוין ניט — האָט
דאָראַטשקע געענטפערט.

זי האָט זיך ארויפגעקליבען העכער, האָט זיך אונטערגעלעגט
א קישעלע הינטער דער פלייצע, און זעהר באקוועם געמאכט זיך
פון די פיס א טיש און פון ליילאַך א טישטוך. זי האָט זיך אוש
צעשמייכלט פון הנאה. זי האָט הנאה געהאט דערפון, וואָס זי דארף
זיך נאָר קיין ריהר ניט טאָן אויף צו קריגען איהר קאפע, ביינעלאַך,
פוטער, אייער — מיט איין וואָרט, אלץ וואָס האָט זיך געפאָדערט
צום פריהשטיק. זי האָט אפילו אָן סאָניעטשקע'ן איצט פארגעסען
און נאָר געקוקט צו דער טיר. סימאָטשקע האָט זיך אויך ארויפ־
געקליבען העכער. די טיר האָט זיך געעפענט און עס זענען אריין
אינע נאָך דער אנדערער זינע און סאָניע, מיט קרעדענצען אין די
הענט. סאָניע איז צוגעגאנגען צו סימע'ן און זינע צו דאָראַטשקע'ן.

— גוטמאָרגען — האָט סאָניע געזאָגט מיט איהר קאָנטראַל־
טאָ — היינט, סעמיאָן גרינגאָריעוויטש — האָט זי מיט א לייטזע
ליגען שמייכלע — האָב איך אייך אָנגעגרייט א סורפריז פאר
פריהשטיק... סארדינקעס — האָט זי כמעט תאוה'דיג געזאָגט און
איבערגע'חור'ט: סארדינקעס! פריש, ווי מען וואָלט זיי נאָר וואָס
געבראכט פון פאריז. די פוטער איז ווי בורשטין.

זון וואנען נעהמען זיך אין אזא צייט סארדינקעס? —
האָט סימאָטשקע פארוואונדערט געפרעגט.

— עסט געזונטערהייד און פרעגט ניט — האָט סאָניע

געענטפערט — דאָס זענען רעקווזירטע סארדינקעס. און צוגעשיקט
האָט זיי חבר פראק.

— פראק האָט אונז צוגעשיקט סארדינקעס?—האָט סימאָטשקע
מיט פארדרום איבערגעפרעגט, פונקט ווי עס וואָלט זיך איהם ניט
גלויבען, און א קוק געטאָן אויף דאָראָטשקע'ן. — ווען האָט ער זיי
געשיקט?

— איך געדענק ניט ווען — האָט זיך דאָראָטשקע אויף קיין
האָר ניט פארלאָרען. — אך, יא, דאכט זיך אייערנעכטען.

— האָט מען מיר געדארפט אייערנעכטען זאָגען — האָט
סימאָטשקע מיט רוגזה געזאָגט און גענומען זיך פונדעסטוועגען מיט
גרויס הנאה צו די סארדינקעס.

— פארוואָס? — האָט זיך דאָראָטשקע פארוואונדערט. —
איז עס צום ערשטען מאל, וואָס חבר פראק שיקט אונז פראָדוקטען?
און קאָניאק? און ליקער? און שאמפאניער? און קאָנפּעקטען? וואָס
הייסט "מען האָט געדארפט זאָגען"?

— וואָס געפעלט דיר עפעס ניט, אז מען האָט געדארפט זאָגען?
— האָט סימאָטשקע געפרעגט, אָננעהמענדיג א פול מויל מיט ברויט,
סארדינקע און ציטריין. — עס האָט זיך מיר געוואָלט, האָב איך
געזאָגט: "מען האָט געדארפט זאָגען"!

— טאָ זאָל זיך דיר אן אנדער מאל ניט וועלען — האָט דאָ
ראָטשקע געענטפערט, און גראציעו א קוועטש געטאָן דעם ציטריין
איבער דער סארדינקע.

— אפשר איז אייך צו טונקעל? — האָט זינע ליבענסווירדיג
געזאָגט — איך וועל אויפהויבען די ראָלעטען.

זי איז צוגעגאנגען צום פענסטער און אויפגעהויבען די ראָ
לעטען, א קוק געטאָן וואָס ס'טוט זיך אין גאס און אָנגעזאָגט:

— מען שטעהט אין אָטשערעד.

— עס וועט צו די "אָטשערעדען" קיינמאל קיין סוף ניט
נעהמען — האָט דאָראָטשקע געזאָגט, מאכענדיג גראציעו מיט די
הענט — וואָס שטעהען זיי דאָרט שטענדיג אין אזא היץ. עס איז
מיר אויף זיי א ביטערער רחמנות. זינע, גיסט מיר אָן קאווע.

— דו וואָלסט דאָרט אויך געשטאנען — האָט זיך סימאָטשקע
אָפגערופען — ווען ניט איך. פון אלצדינג פארהיט איך דיך און דו
פיהלסט אפילו ניט, אז מיר לעבען אונטער די באַלשעוויקעס. יא

קאכסאָנ'ס ווייב געהט שוין דריי חדשים אליין אין מארק אריין.
און דו האָסט נאָך אפילו דעם מארק ניט א שמעק געטאָן.

— וואָסזשע האָסטו צו מיר טענות דערפאר? — האָט
דאָראַטשקע געפרעגט. מסתמא בין איך אזא ווייב, וועלכע מען דארף
פון אלדאָס שלעכטס אָפּהיטען.

— איך האָב צו דיר קיין טענות ניט — האָט סימאָטשקע
געענטפערט. — איך רעד גלאט אזוי זיך. דו פיהלסט ניט! וואָס
כאטראכסטו דאָס זעמעלע איידער דו לעגסט אריין אין מויל? ביזט
דערמיט ניט באקאנט?

— און פארוואָס שווייג איך, ווען דו עסט סארדינס מיט א
מעסער?

— איך עס ניט מיט קיין מעסער! — האָט סימאָטשקע
פיערליך און ביטער געענטפערט. שפאלטענדיג די סארדין מיט א
מעסער מיט אזא געפיהל, פונקט ווי אויפ'ן טעלער וואָלט געלעגען
ניט קיין געקעפטע סארדינקע, נאָר סאשקע פראק אליין. — מיך
וואונדערט נאָר, אז ווען איך זאָל ניט עפענען קיין סארדינקע, געפין
איך שטענדיג איינס און דאָסזעלבע פון איהר: אין מיטען א ווייס
ביינדעל און ארום עפעס הארטע שטיקלאך און ווייטער קיין זאך
ניט. קיינמאָל קיין שום אנדער זאך ניט. זאָל כאָטש איינמאָל זיין
א טעות. געהסט זיך צו צו דער סארדינקע און עפענסט זי ווי דיין
אייגענעם בופעט: א ביינדעל, הארטע שטיקעלאך, פונקט ווי איך
וואָלט זיי דאָרט אליין אריינגעלעגט.

— אנטקעגען וואָס איז דאָס? — האָט דאָראַטשקע געפרעגט,
דערפיהלענדיג אין זיינע ווערטער עפעס אן אָנצוהערעניש אויף
פראקע'ן.

— אנטקעגען גאָרנישט — האָט סימאָטשקע ביטער געענטפערט
נאָר עס קומען פארשירענע געדאנקען אין קאָפּ אריין.

— און ווי אויף להכעיס בין איך היינט פשוט ענטציקט פון
איהרע ענטבלויזטע הענט — האָט ער געטראכט — דעם גאנצען
צימער פארנעהמט זי מיט איהרע הענט.

— דארפסט אין סאָוונארכאָז געהען, און דו פארנעהמסט זיך
נאָר מיט געדאנקען, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט. — ניט איצט איז
די צייט דערפאר.

— פארוואָס עפעס ניט די צייט? — האָט סימאָטשקע זיך

אָפגערוּפּען. — זאָג אדרבא פארוואָס. אין גאסען זענען "אָטשערע" דען", וואו דו טוסט זיך נאָר א קעהר. איינס. מענשען בראַטען זיך אויף דער זון. צוויי. יעדען טאָג משוגענע דעקרעטען. דריי. אין די כאַרדינקעס געפינסטו שטענדיג ווי אויף להכעים אינוועניג א ביינדעל. אָט האָסט דו דיר פיער, און ווען אימיצער פון דער "אָטשערע" וואָלט אויף מיר א קוק געטאָן, וואָלט ער געמיינט, אז איך בין דער גליקליכסטער מענש אין דער וועלט...

— און מיט וואָס איז דיר שלעכט? — האָט איהם דאָראַטשקע איבערגעשלאָגען...

— און איך בין אומגליקליך, — האָט ער זיך אָנגעכאפט. — איך מוז געהען אין סאָוונאָרשאָ, און מיר ווילט זיך ניט געהען, און דאָס גריזשעט מיר, איידער דו טוסט שוין יא עפעס אין סאָוונאָרשאָ, וויפיעל מען מאַטערט זיך עס אָן, וויפיעל מען שטעלט עס איין דאָס לעבען, און מען איז קיינמאָל ניט זיכער, אז עס געהט ניט אויף דיר קיין מסירה. די טשעקא הענגט איבער מיר און מען איז מיר נאָך מקנא.

— טאָ וואָרף אוועק דעם סאָוונאָרשאָ, — איז דאָראַטשקע אומ-רוהיג געוואָרען.

— און ווי זאָל איך איהם אוועקוואַרפען, אז איך בין א בורזשוי? ווען איך בין געווען אן אַרימאן, האָב איך געלעבט ווי א גראַף. דער גאנצער עול פון געשעפט איז געלעגען אויפ'ן באלעבאָס, ער איז געווען אין אייביגער ציטערניש טאָמער ווערט ער אויס גביר, און איך, ווי א פראָלעטאריע, האָב זיך רוהיג געשלאָפען ביי נאכט און א הויז מיין רוהיגקייט האָב איך נאָך געהאט פאר א צונאָב דאָס רעכט צו האסען אלע בורזשויקעס און ווינשען זיך צו זיין אויף זייער אָרט. איצט זעה איך ווי גוט עס איז צו זיין א בורזשוי. אמת, איך בין רייך געווען. האָט מען דאָך פון מיין פארמעגען א תל געמאכט. שדים טאנצען אייביג אין קאָפּ. דער גאנצער מאַרד איז מיר צולעבערט.

דאָ האָבען זיך אריינגעמישט סאָניע און זינע און איבערשלאָג גענדיג איינע די אנדערע, גענומען איהם באווייזען, אז איהם איז גוט, כאָטש ער איז א בורזשוי, און די ניט בורזשויען איז שלעכט, כאָטש זיי זענען ניט קיין בורזשויען.

— און די גאנצע קלאָגעניש נעהמט זיך דערפון. — האָט

דאָראַטשקע אריינגעשטעלט, — וואָס סעמיאָן גרינגאַרעוויטש זוכט א תירוץ פאר זיין פּוילקייט. נו, גוט, זאָל ער זיצען אין דער היים, זאָל איהם צוקומען נאָך א פונט שמאלץ. ענדיגען וועט זיך עס דער מיט, וואָס ער וועט נאָר פעטער ווערען. זיין זאך, איך געה זיך באַדען. טייערדינקע, דערלאנגט מיר מיין קימאנאָ.

— איך וועל זיך אויך געהען באַדען, — האָט זיך סימאָטשקע צוגעטשעפט. — וואו איז מיין שלאָפראָק, אז איך בלייב שוין סאי ווי אין דער היים, לאָמיר כאָטש דערפון הנאה האָבען.

די דאמען זענען ארויס און סימאָטשקע, אויף גיך אַנטווענדיג געזעצט זיך אויפ'ן בעט און גענומען טראכטען, וואָס טוט מען וויי-טער. אויב ער וועט זיך צואיילען, וועט ער נאָך קענען קומען אין סאָוונארכאָז. אַנטאָן זיך? א? אָדער ניט אַנטאָן זיך? איך וועל זיך אַנטאָן, צו וואָך מאַך איך די שטיק. איך קען נאָך האָבען צרות דער-פון. איך געה, כאפט עס דער וואטעמאכער. יא, אָדער ניט געהען? — האָט ער ווייטער געטראכט, זיצענדיג אויפ'ן בעט, כאפענדיג זיך פאר די הויזען און אוועקווארפענדיג זיי. אָט א פארדרום—איך קען זיך ניט ענטשליסען. נו, געהסט צי ניין? נעהמט עס דער וואטעמאכער, איך בלייב. אָדער ניין, איך וועל פאָרט געהען—עס וואָלט אינטער-רעסאנט געווען צו כאפען א קוק אין באַד-צימער, אָבער אוממעגליך, דאָרט איז די פארשאַלטענע זינקע, אז מען זאָל צום אייגענעם ווייב ניט קענען אריינגעהען! א שרעק! ניין, איך געה ניט אין סאָוור נארמאָז.

ער האָט זיך אויפגעהויבען, נאָך אלץ אומענטשלאָסען. אין שלאָפ-ראָק און פּאַנטאָפּעל האָט ער געמאַכט א שפּאַציר איבער די צימערען, אַנגעדרייט דעם זיינער אין נאסט-צימער, געעפענט אין עס-צימער דעם בופעט, א שמעק געטאָן די לופט, געוואָלט פארזוכען די וואורשט, נאָך חרטה געהאט און אוועקשפּאַצירט צום באַד-צימער. הינטער דער טיר האָט ער געפרעגט: "ווערסט באלד פארטיג?" ניט געקראָגען קיין ענטפער און אוועקגעשלעפט זיך צוריק אין שלאָפ-צימער. דאָרט האָט ער געעפענט די שאפע, באטראכט זיינע האלב-הונדערט שניפסען און א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ: "ווער דארף איצט שניפסען?" און דערפיהלט, אז עס איז איהם אוועק דער השק צו באַדען זיך. עס איז אריין דאָראַטשקע, א רויטע, א צופארעטע מיט'ן ריה פון הייסען וואסער, אפילו קיין קוק ניט געטאָן אין זיין זייט אין גענומען זיך

אַנטאָן. סימע האָט געוואָלט צו איהר צוגעהען, האָט זי אויסגעשטרעקט די האנט מיט צושפרייטע פינגער, און סימע האָט פארשטאנען, אז עס איז גלייכער ער זאָל זיך האַלטען פון דערווייטענס. ער האָט א פינטעל געטאָן מיט די אויגען און גענומען זיך שטום אַנטאָן.

ווען ער איז שוין געווען אַנגעטאָן איז אריינגעקומען סאַניע — עס איז שוין געווען דריי פערטעל עלף — און געזאָגט, אז חבר פראק איז דאָ. סימע האָט שארף א קוק געטאָן און דאָראַטשקע'ן און כאַמערקט:

— וואָס איז די מעשה, וואָס די סארדינקע האָט זיך אזוי געאיילט אהער? ער האָט דאָך איצט געדארפט זיין אין סאָוונארכאָז.

— געה ארויס צו איהם און לאָז מיך צורה, — האָט זיך דאָראַטשקע אָפגערופען, פיהלענדיג ווי דאָס פנים נעהמט איהר פלאַ-מען. דו אליין ביזט דאָך היינט אויך ניט געגאנגען אין סאָוונארכאָז. וואָס זיצסטו? געה.

— איד קען געהען, — האָט סימאָטשקע איינגעשטימט. —

— און דו, — האָט ער פאָרויכטיג געפרעגט, — וועסט אויך אריינקומען?

— איד קען יאָ אריינקומען, און קען ניט אריינקומען, — האָט דאָראַטשקע כלומר'שט גלייכגילטיג געענטפערט. — געה און רעד ניט מיט מיר מעהר, געה — עס איז ניט פיין.

— וואָס שיקסטו מיך? — האָט זיך סימאָטשקע באַליידיגט. — איד האָב דען געשיקט נאָך איהם אזוי פריה? זאָל ער זיצען און פיהלען, אז ער איז ניט אין צייט. איד וועל נאָך דערפון הנאה האָבען. קריכט. וואָס קריכסטו זעקס א זייגער אין דער פריה? ווער דארף איהם דאָ? באַלשעוויק!

דאָראַטשקע האָט זיך אַנגעטאָן מיט'ן רוקען צו איהם. עס האָט געשמעקט מיט נאסע האָר. סימאָטשקע האָט זי דערפיהלט.

"מיך ציהט צו איהר", האָט ער געטראכט. "און דאָ האָסטו דיר פראַק'ן. מען דארף צו איהם ארויסגעהען. ער קען זיך נאָך באַליידיגען. איד וועל געהען. צו איהר? אָדער צו איהם? אָט א פארדרעהעניש. נו, צו איהם.

געהענדיג האָט ער אויף גיך געמאכט א פריינדליכע, נאָר עטוואָס פארוואונדערטע מינע, און מיט דער מאַסע אריין אין צימער.

— א, חבר, — האָט ער געזאָגט, אויסשטרעקענדיג צו איהם
ביידע הענט. — וואָס מאכט איהר? וואָס האלט איהר עס?
— א פאָטאָגראַפישען אפאראט, — האָט פראק אויך מיט א
פאסיגער מינע געענטפערט און געדריקט סימע'ס האנט. — מען האָט
מיך געשיקט אראָפּנהמען געוויסע בילדער, — האָט ער סודות'דיג
ערקלערט.

— אזוי? — האָט סימע מיט דרך ארץ געפרעגט. — א פיינער
אפאראט, — האָט ער צוגעגעבען נאָכדעם ווי ער האָט די קאמערע
באטראכט. — וואו האָט איהר איהם גענומען?

— ניט גענומען, נאָר רעקווירירט, האָט פראק נאכלעסיג פאר-
ריכט. — און פארוואָס זייט איהר, חבר, אין דער היים? היינט האָט
מען דאָך געדארפט אָפהאלטען א זיצונג.

— און פארוואָס ביזטו ניט גענאנגען אויף דער זיצונג? — האָט
סימאָטשקע ביי זיך געטראכט, אָבער געמאכט דערביי די פריינד-
ליכסטע מינע און געזאָגט, רייבענדיג זיך דעם רוקען:
— עפעס ברעכען מיר היינט די ביינער, מסתמא פארקיהלט
זיך.

— טאקע? — האָט פראק מיט מיטליידיג געזאָגט און געטראכט:
"הויבט זיך ניט אָן. ער איז פשוט אייפערזיכטיג. דערשמעקט
מסתמא, אז איך געה מיט איהר צום ים. מען דארף פונדעסטוועגען
איהם ארויספראווען פון שטוב."

"א שאָד, וואָס דו ווייסט ניט, ווי דו ביזט מיר דערווידער",
האָט סימע געטראכט. "וואָס ביזטו געקומען צוריקען אזוי פריה
אין א פרעמד הויז. ווי מיינסטו, ערקלער איך זיך דיין וויזט. אזא
פרעכהייט! באַלשעוויק!"

"און אפשר זאָל איך איהם זאָגען, אז זיין ווייב געפעלט מיר
און זאָל ער זיך דאריבער אָפּטראָגען?" האָט פראק געטראכט. און
אפשר זאָל איך איהם פאר'מסר'ן אין דער "טשעקא"? וועט זיין
מיט איין בורזשוי ווינציגער..."

— און ביי אונז, חבר, איז א שטיקעל נייעס: מען קלייבט זיך
צו מאכען רעוויזיעס ביי די אייגענע קאָלעגען... עפעס צווייפעלט
מען אין זייער פאָליטישער כשרות. צופיעל בורזשויען האָבען זיך
ארוםגעקלעבט.

— עס קען ניט זיין! — האָט זיך סימע אויף טויט איבערגע-

ערֶאָקען. — נו, און ווי וועט זיין מיט אונז, חבר? עס קען אונז באַריהרען, א? ווי דענקט איהר?

— באַריהרען וועט עס זיכער, — האָט פראַק געענטפערט. — אָבער מיר וועלען שוין זעהען, אז עס זאָל ניט שטארק וועה מאַן... — אודאי זאָל ניט וועה טאָן, — האָט סימע מיט געבעט געזאָגט. — זייט אזוי גוט, זעהט עס זאָל ניט וועה טאָן. און איך האָב זיך שוין איבערגעשראָקען. א שרעקיגער מענש, איהר פאר־שטעהט? און וואָס האָב איך מורא צו האָבען. איך בין מיט'ן גאנצען הארצען...

׳אָט זעהסטו, געה און טרייב איהם דורך׳, האָט ער פיבעריש געטראַכט. — איך פיהר זיך אליין אין טשרעווויטשאַיקע אריין. איך טאָר זיך אפילו קיין קרים ניט טאָן, ווייל איך בין ביי איהם אין די הענט. פארקעהרט, איך דארף נאָך זיין צופרידען און שטאַלץ, וואָס ער פיהלט זיך ביי אונז, ווי ביי זיך אין דער היים. נעהמט איהם דער טייוועל, זאָל ער שוין פֿלירטעווען מיט דאָראַטשקע׳ן. נאָך גוט, וואָס איך האָב אזא ווייב, וואָס קען געפּלען א באַלשעוויק. און אויף מיין דאָראַטשקע׳ן קען מען זיך פארלאָזען — מענסט נאָך איהר הונדערט יאָהר לויפּען, וועט עס דיר העלפּען ווי א טויטען באַנקעס. איך קען זי. איך מוז גלייך פארגלעטען מיין גראַבקיט. איך האָב איהם אזוי טרוקען אויפגענומען. וואָס פאר א מאַדנער מענש איך בין, א שרעק, א שרעק!״

— און אפשר, חבר, וועט איהר שוין פאר איינוועגס, (״וואָס עפעס פאר איינוועגס?״ האָט ער זיך אליין איבערגעשלאָגען) עסען מיט אונז פריהשטיק? איהר האָט נאָך היינט מסתמא קיין גוטע גלאָז קאפּע ניט געהאַט? פאראן, פאראן, פאר אייך וועט זיך געפינען. מיר וועלען אייך טראַקטירען טאקע מיט אייערע אייגענע סארדינקעס. סאָניע טייערע, — האָט ער א געשריי געטאָן. — גרייט צו קאָפּע פאר חבר פראַק. אָבער שטארקע קאָפּע, — האָט ער געשריען, קור־קענדיג אויפ'ן פראַק'ן און זוכענדיג זיין בליק, — און אויך סמעטאנ־קע, און זעמעלאַך און אייערלאַך. סארדינקעס! — האָט ער זיך מיט אמאָל דערמאָנט. — און זאָגט דאָראַטשקע׳ן, אז מיר ווארטען אויף איהר.

דאָראַטשקע האָט זיך שוין לאַנג געפּוצט פיבעריש פאר'ן שפּי־געל. געפּוצט זיך און געטראַכט:

"איך ווייס גארניט, ווי ווייזט מען זיך פאר איהם? סימקע איז דאָ מיט זיינע קאפּריווען. סאשענקע מוז זיין ברוגז, וואָס איך בין ניט געקומען. און איך דארף ביידע אין איין און דערזעלבער צייט בארוהגען. איך קען זיך אזוי ניט צורייסען. גרויס נחת האָב איך עס פון מיין ראָמאַן. פאַר א פאַרהייראַטער פרוי איז זעהר שווער צו האָבען א ראָמאַן. עס איז נאָך קיין איין קוש ניט געווען און וועט ניט זיין, און איך האָב שוין אזויפיעל קאָפּדערעהעניש. ווי וועל איך קענען קוקען סאשענקע'ן אין די אויגען? איך וועל דאָך ניט קענען ערקלערען איהם ווען סימקע איז אונטער דער נאָז, אז איך בין ניט שולדיג. און סימקע וועט זיצען, ווי אימיצער האָט איהם צו געקלעבט, איך ווייס. געבען אפשר א צייכען סאשענקע'ן? און אויב סימקע וועט דערזעהען? וואָס איז, סימקע רופט מיך? ווי קען עס זיין? דאָס איז גוט, וואָס זשע, שטעה איך? ניכער, גיכער. וואָס זאָל איך טאָן מיט די נאסע האָר? אד, איך ווייס שוין גארניט, וואָס צו טאָן".

— אַך געה, האָט זי הויך געענטפערט. — גלייך.
 — חבּר, — האָט סימאָטשקע פריינדליך געפאָרעט זיך, —
 ניט מיר אייער אפאראט. — איהר הערט? באלד קומט אריין מיין פרוי. מיר וועלען אָט דאָ אוועקלעגען דעם אפאראט. און איהר מאכט זיך באקוועם. לעגט אוועק דעם רעוואָלווער. ער מוז אייך שטערען. שווער, אָ?

— הינטישע נשמה, — האָט זיך דורכגעטראָגען ביי איהם אין קאָפּ. — גוט, לעק, חנפ'ע, טאנץ ארום, ווי א הינטעל.

— ניין, לאָזט צורוה דעם רעוואָלווער, זאָל ער ליגען, וואו ער ליגט, — האָט ער כמעט מיט כעס געזאָגט, — אָדער לעגט איהם אוועק אויף דער סאָפּע, — האָט ער ווידער מיט חניפה געזאָגט. דערשרעקענדיג זיך פאר זיין אייגען הארט קול.

— וואָס לויפט איהר אזויפיעל נאָך מיר, חבּר? — האָט פראק גזפרעגט, — איך בין דאָך דאָ אן אייגענער מענש. באאומרוהיגט זיך ניט.

— נו, געוויס, געוויס, האָט סימע גוטמוטיג געענטפערט. —
 און איך בין גליקליך, וואָס איהר פיהלט זיך ביי אונז אזוי גוט.
 די טיר האָט זיך געעפענט און אין גאסט־צימער, ווי סימע'ן

הָאָט זיך געדאכט, איז ניט אריין, נאָר אריינגעשוואומען דאָראָטשקע.
זי איז געווען אָנגעטאָן אין א שניידווייסען מאָרגען־קלייד, אין די
האָר האָט געפלאמט. א פאָמסענע סטענגע, די טאליע איז געווען
ארומגענומען מיט א ברויטען באנד, פארקניפט ביי דער זייט מיט
א פּרעכטיגען שלייף. אויף די פיס האָבען געגלאנצט לאקירטע
קלייניקע פּאַנטאַפּעלאַך.

אז סימאָטשקע האָט זי דערזעהען, איז ער פארבלענדעט
געוואָרען.

— וואָס איז זי מיט א מאָל אזוי שעהן געוואָרען — האָט ער
געטראכט, — אָדער עס ווייזט זיך מיר בלוזי אויס, ווייל פּראַק
איז דאָ. א שעהן שטיקעל ארבייט — אָפּהיטען זי פון איהם. און ווי
קען איך היטען, אז איך בין ביי איהם אין די הענד? אָבער עס איז
דאָך קיין זאך ניטאָ. איך האָב אלץ אליין אויסגעטראכט. און אויף
איהר קען מען זיך פארלאָזען. און צו וואָס, למשל, דארף ער זי
האָבען? איך דארף זי. אָבער ער צו וואָס? נארישקייטען! איך וויל
ניט זיין אייפּערזיכטיג. אָט וועל איך איהר ווייזען, אז איך בין ניט
אייפּערזיכטיג און וועל נאָר ארויסגעהען פון דאנעם. איך וויל ניט
זיין אייפּערזיכטיג. רעוויזיע!

— דאָראָטשקע, — האָט ער געזאָגט, — ווייסטו וואָס פאר
א נייעס חבר פּראַק האָט אונז געבראכט? אז מען וויל מאכען א
רעוויזיע ביי די סאָוונאַרכאַזניקעס. קלוגע מענשען די באַלשעוויקעס.
וואו האָב איך עס אהינגעטאָן מיין סיגאַרען־שפיץ? — האָט ער
ווייטער גערעדט, ניט קוקענדיג אויף דאָראָטשקע'ן. דאכט זיך, איך
האָב איהם געלאָזען אין שלאָפּצימער. ענטשולדיגט, חבר, סאַניע,
וואו זשע איז די קאָפּע פאר חבר פּראַק? — האָט ער מיט אן אומד
נאטירליך קול א געשריי געטאָן. איילט זיך צו. — האָט ער צוגעגעבען
עטוואָס שטילער, שטעהענדיג ביים טיר.

ווי נאָר סימע איז ארויס, האָט פּראַק שארף א קוק געטאָן אויף
דאָראָטשקע'ן. שטאַרק איהר א דריק געטאָן די האנד און געפרעגט
מיט פאָרוואורף אין קול:

— פארוואָס זייט איהר ניט געקומען? ווי האָט איהר געקענט
אזוי האנדלען נעגען מיר?

— אָבער אז ער האָט היינט ניט געוואָלט געהען אין סאָוונאַר-
כאַז. — האָט דאָראָטשקע געענטפּערט מיט אראָפּגעלאָזטע אויגען.

— אלץ איינס, איהר האָט געדארפט קומען, — האָט פראַק
גרויזאָם געזאָגט, — איהר האָט גרינג געקענט געפינען א תירוץ און
אוועקגעהען. איך פארשטעה ניט, ווי מען קען זיין אזוי פאָלגענדיג
און טאָן אלץ וואָס דער מאן וויל.

— איך בין ניט פאָלגענדיג, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט.
— אָבער דאָס איז געווען אוממעגליך, ער איז פון מיר ניט אָפּ-
געטראָטען און ככלל...

— אָבער איך האָב אבסאָלוט קיין כח ניט צו פארבלייבען דאָ
אין שלאָפצימער, ווען זי איז דאָרט מיט איהם, — האָט זיך סיי
מאָטשקע געפייניגט, זיצענדיג אויף דער סאָפּע אין דער פּאָזע פון
איינעם, וואָס וועט זיך באלד א וואָרה טאָן פאָראויס. צו וועלכען
טייוועל האָב איך זיך דאָ אזוי ברייט אוועקגעזעצט? און פארוואָס
זאָל איך דאָ ניט זיצען? וואָס איז מיר דאָ אזוי שלעכט? און די
רעוויזיע? זיין! דאָרט קומט קיין זאך ניט פאָר. ער קושט זי ניט.
וואָס פאר אן אומזין! ער וועט זיך ניט דערוועגען! ווער וועט זיך
ניט דערוועגען? פראַה? נאָך ווי דערוועגען זיך. ער האָט זי זיכער א
קוש געטאָן אויך. דו האַסט זי איבערגעלאָזען, און ער האָט זי א
קוש געטאָן. באַלשעוויקעס האָבען פאר קיינעם און פאר קיין זאך
קיין מורא ניט. ניין, איך וועל עס ניט אריבערטראָגען. דאָס האַרץ
ברענט מיר. און פארוואָס דארף עפעס דאָס האַרץ אין אזא פאל
ברענען? פארוואָס ניט דער אויער? אָנגענומען זי ביי דער האַנד
און ווי א פויער געדריקט. אָט די צארטע, טייערע געליעכטע האַנד.
ניין, איך קען עס ניט אריבערטראָגען. איך געה גלייך אריין אהין און
מאך א ספאנדאל. און די רעוויזיע? און אפשר האָט ער זי שוין
ארוםגענומען? און די רעוויזיע? דאָס האַרץ ברענט. א נו, לאַמיר
זיך פאָרשטעלען ווי אזוי ער האָט זי ארוםגענומען? ניין, ניט אויס-
צוהאלטען! פארוואָס האָב איך זי איבערגעלאָזט מיט איהם אויג
אויף אויג? און די רעוויזיע? געה צום שוואַרץ יאָהר מיט דיין
רעוויזיע! איך געה ניט! "רעוויזיע, רעוויזיען" האָט גענומען טאנצען
ביי איהם אין קאָפּ. "עס איז זיכער קיין זאך ניט געווען. מען קען
זיך אויף איהר פארלאָזען!"

— דאָראַטשקע! — האָט ער אומגעריכט פאר זיך אליין א
רוף געטאָן מיט אן איידעל צערטליך קול. — דאָראַטשקע, אויף איין
וויילניקע. איך דארף דיך עפעס פרעגען.

— איך וועל זי ארומנעהמען, א קוש טאָן, וועט מיר כאַטש
א האָרעלע גרינגער ווערען, — האָט ער זיך געטרייסט. — פאר איינ-
וועגס וויל איך שוין וויסען, צי ער האָט זי אָנגענומען ביים האַנד
צי ניין. אויב זי וועט זיך מודה זיין, אז ער האָט אָנגענומען, וועל
איך איהר די האַנד אָפרייסען, — האָט ער גרויזאם באשלאָסען.

— ענטשולדיגט, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט זיך אויפהויבענ-
דיג פון שטול און געפיהלט געהענדיג, אז ער שליינגט זי מיט די
אויגען. — אויף איין וויילינקע.

— וואָס איז? — האָט זי אומצופרידען געזאָגט, אריינקומענדיג
אין שלאָפצימער. — הויכסט מיך שוין אָן ארויסצורופען? וואָס וועט
ער איבערטראכטען?

— וואָס קען ער איבערטראכטען? — האָט סימאָטשקע אומ-
שולדיג געפרעגט, שליינגענדיג זי מיט די אויגען. — איך טאָר שוין
נאָך ניט א רוף טאָן מיין ווייב, ווען עס איז נויטיג? ווייסט וואָס
איך האָב דיר געוואָלט זאָגען? פארשטעהסט, עס האלט ביי א
רעוויזיע, און דו דארפסט זיין מיט איהם פריינדליך. מיט דיר קען
מען ניט זיין זיכער. פונקט היינט קען זיך דיר פארגלוסטען צו זיין
מיט איהם ניט פריינדליך. איך בעט דיר, זיי וואָס פריינדליכער.
און ווייסט נאָך וואָס? ביזט היינט זעהר א שעהניקע, ער האָט עס
דיר ניט געזאָגט? די הויפטזאך, לאַז איהם ניט זיין צו היימיש מיט
דיר. הער, ער האָט דיר ניט גענומען ביי דער האַנד?

— וואָס פאלט דיר איין? — האָט זיך דאָראַטשקע באַליידיגט.
— און פארהאלט מיך ניט. ער קען נאָך, גאָט ווייסט, וואָס איבער-
טראכטען.

— נו, זאָל ער טראכטען! — האָט זיך סימאָטשקע געוואָלט
צושרייען. — וואָס ארט מיר, וואָס סאשקע פראק וועט איבער-
טראכטען! — אָבער אנשטאָט דעם האָט ער ווייך געזאָגט:

— טאקע ניט פיין. געה, געה, מיין טייערע, מיין שעהניקע!
דאָראַטשקע האָט א שמייכעל געטאָן און איז מיט א גרינג
הארץ ארויס. סימע איז אויפגעשפרונגען און מיט דער פויסט
געסטראשעט איהר פון הינטען.

”דערפרעהט זיך! ווי די אויגעלאך האָבען זיך עס איהר
צוברענט. ניין, איך מוז געהען אונטערהערען, וואָס זיי רעדען. אָט
צו וואָס זיי האָבען מיך דערבראכט. איך וויל שפּיאַנירען מיין ווייב.

מיט וועלכער איך לעב שוין צעהן יאָהר. א שרעה, א שרעה! ניין, איך געה ניט, מעג דאָרט פראַק אריינרעדען אין איהר וואָס ער וויל. קיין שפּיאָן וועל איך ניט זיין און אפשר יא צוגעהען, נעהמט עס דער טייוועל. וואָס איז דאָ דאָס ביוז? עס איז דאָך מיין אייגען ווייב. דאָס הייסט ניט שפּיאָנירען, מסתמא רעדט ער איצט מיט איהר וועגען ליעבע, קוקט אויף איהר דעקאָלטע. ניט אויסצוהאלטען! עס ברענט. א שרעה, ווי עס ברענט. און איך פיהל, אז איך בין אין איהר פארלעבט. צעהן יאָהר, אז איך קען זי, זי איז אויף קיין האָר ניט אינטערעסאנט, און בין פארלעבט. ווי אזוי האָב איך געקענט זיין צו איהר גלייכגילטיג ביז פראַק איז געקומען. א רייצענדע פרוי. א וועזען, ניט קיין פרוי! און ער האלט אין זיינע לאפעס איהר ליעבע האנד, מיין האנד! איך וועל אריין און וועל איהם אויס-פאטשען. איך וועל איהם די נאָז זיינע צוכרעכען! איך וועל זיך מחיה זיין, ווען איך וועל איהם אריינפאָהרען אין די צייהן! זאָל דער טייוועל נעהמען אזא לעבען מיט די באַלשעוויקעס, מיט דער נאנצער וועלט אינאיינעם. וואָס-זשע שטעה איך ווי א גולם און געה ניט? געה זשע!"

"און די רעוויזיע? ניין, איך געה ניט.

"געהסט ניט. דארף מען ניט. און אויב ער קושט זי?"

"קושט זי? לויף איך די מינוט".

"און די רעוויזיע? ניין, איך געה ניט. איך בלייב שטעהען".

"און טאָמער קושט ער? איך לויף".

רעוויזיע? איך שטעה".

"ניין, איך וועל פון זינען אראַפּ. אויף מיין וואָרט! אָבער ווי געשמאק עס וואָלט געווען צו געבען איהם אין די צייהן אריין, מען דארף אָבער אָפּטראָגען זיך פון דער טיר, מילא, וואָס עס מאכט זיך, איך קען נאָך אמאָל ניט דיר, ניט מיר, אריינשפרונגען אין גאסטצימער. לאָז אָפּ דאָס הענטעל! טראָג זיך אָפּ!"

...חבר פראַק זיצט ברויט אין פאָטעל און טרינקט די שמעד-קעדיגע קאָפע. סאָניע באדינט און כדי ניט צו שטערען, איז זי וואָס ווינציגער אין צימער, פרעגט קיין זאך ניט און רעדט בלוז אויף שטום לשון.

"אפשר פארלאנגט איהר נאָך עפעס?" פרעגט זי מיט איהר

פנים, פארברויגענדיג מיט געטריישאפט דאָס קעפעל אָן א זייט.

"ניין, דערווייל גארניט. אפשר שפעטער", ענטפערט דאָראָך טשקע אויך אויף שטום־לשון און טוט א שאַקעל מיט'ן קאָפּ ווי צום געזעגנען זיך.

פראק'ס פנים זאָגט:

"טראַגזשע זיך שוין אמאָל אָפּ, טייערע. דו שטערסט מיר".
"איך ווייס, איך ווייס", פינטעלט סאָניע מיט די וויעס. "איך געה אוועק, נאָר זייט פאַרזיכטיגן איך קום באלד צוריק".
"יא, יא, קום צוריק", איז מסכים דאָראַטשקע. "איך בין אין געפאהר".

סאָניע טוט א שאַקעל מיט'ן קאָפּ און פארשווינדעט.

— הייסט עס, היינט פינף א זייגער? — האָט פראק געפרעגט און אריינגעשטאָכען אין דאָראַטשקע'ן א צערטליכען בליק. — אויב איהר וועט ווידער ניט קומען, וועל איך זיין אין אמת'ער פאר צווייפלונג. טוט מיר אריין צוקער אין דער קאָפּע. איך וועל אויף אייך ווארטען אין עקיפאזש. עס איז ניט באקוועם זיך ארומ צושלעפען מיט דער קאמערע. נאָר פון אייערע הענט וועל איך נעהמען דאָס זעמעלע. צו וואָס דארף איך דאָס זעמעלע, אויב עס קומט ניט פון אייער הענטעל? צוליעב אייך האָב איך זיך ארומ געשלעפט מיט'ן אפאראט ווי א קונצענמאכער. נעהמט מיט יענעם באַד־קאָסטיום, אין וועלכען איהר זעהט אויס, ווי א נימה. איך בעט אייך. איהר זייט אין איהם אזוי שעהן, אז איך קוש אייך אין די געדאנקען.

— אך, צו וואָס רעדט איהר אזעלכע ווערטער, און דערצו נאָך אזוי הויך? — האָט דאָראַטשקע געפרעגט מיט צערטליכען פאַרוואורף און דערשראָקען א קוק געטאָן צו דער טיר.

— אך! — האָט פראק איהר נאָכגעמאכט. — איך רעד גוטע ווערטער און דוקא שטיל. איך וועל זיי אפילו איצט איבער'חזר'ען. אין די געדאנקען קוש איך אייך אין אייער באַד־קאָסטיום, אין וועלכען איהר זעהט אויס ווי א נימה. איך קוש דעם קאָסטיום און קוש אייערע אקסעלן.

— אך, צו וואָס רעדט איהר אלץ אזעלכע ווערטער? — האָט דאָראַטשקע איבערגע'חזר'ט, ניט וויסענדיג ווי צו באשיצען זיך פון זיין גלוסטען.

וואָס־זשע דען פאר א ווערטער זאָל איך אייך זאָגען? — האָט

זיך פראק פארוואנדערט. — שלעכטע? פארוואס זאל איך צו אייך רעדען שלעכטע ווערטער? אָדער זאָגען א ליגען, אז איך קוש אייך ניט. אָבער צו וואָס זאל איך אייך זאָגען א ליגען?

— ניין, איהר דארפט ניט זאָגען קיין ליגען. — האָט זיך דאָראַטשקע פארפלאַנטערט אין דער נעץ פון זיין לאַגיק. אָבער איהר דארפט פשוט וועגען דעם ניט טראכטען.

— אָבער פארוואָס, בעט איך אייך, דארף איך ניט טראכטען וועגען דעם, וואָס איך טראכט? — האָט פראק געפרעגט.

— פאר דאָס! — האָט זי זיך ווידער גענומען צאפלען אין זיין אייזערנער לאַגיק. — איהר ווייסט אליין פאר וואָס.

— איהר זייט אין דעם זעהר זיכער? — האָט פראק געפרעגט,

זופענדיג די קאָפּע און שליינגענדיג זי מיט זיינע ברוינע אויגען. — איך, למשל, ווייס, אז קוקענדיג אויף אייך, קאָן איך זיך אָט דאָ פארגעסען און א קוש טאָן אייער סטענגע.

— אום גאָטעס ווילען, — האָט זיך דאָראַטשקע דערשראָקען און איז שטארק רויט געוואָרען.

— דאָראַטשקע, — האָט זיך מיט אמאָל דערהערט סימאָך טשקע'ס מילד קול. — קום אריין צו מיר, טייערע, איך האָב דיר צו זאָגען אן עקסטרא זאך.

— ענטשולדיגט, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט און, אריינ-קומענדיג אין שלאָפּצימער, אויסגעשאָסען.

— וואָס רופסטו מיך יעדע וויילע? ביזט פון זינען אראָפּ? מיינסט, אז דו האָסט דאָ צו טאָן מיט א נאר, וואָס מען דארף איהם ליגען א פינגער אין מויל? איך זיך דאָרט צוליעב דיר, ווי אויף שפילקעס. מינטערסט מיך! וואָס איז? איך האָב נאָך ניט גע'חלש'ט. וואָס ווילסטו?

”ווי עס קליידען איהר די סטענגעס?” האָט סימאָטשקע געטראכט. וואו האָט זי זיי אויסגעגראָבען? אן אמת'ע קראסאוויצע אין זיין.”

— וואָס איז, איך קען דיך שוין גאָרניט אריינרופען, ווען עס איז אן עקסטרא זאך? — האָט ער מיט א באַליידיגטער מינע געפרעגט.

— עקסטרא! — האָט דאָראַטשקע גרינגשעציג געזאָגט. — נו, זאָג שוין אמאָל, וואָס איז עס פאר א עקסטרא זאך?

— טרייב מיך ניט, — האָט סימאָטשקע פארליעבט גע-
ענטפערט — איך וועל דיר זאָגען. איך האָב דיר געוואָלט פרעגען,
צי דו האָסט מיך לייעב?

— דאָס הייסט ביי איהם עקסטרא! — איז דאָראַטשקע אין
כעס געוואָרען. — דער מוח ריהרט זיך מיר פון דיר. וואָס הייסט,
צי איך האָב דיר לייעב? וועמען דען זאָל איך לייעב האָבען? אפשר
פראַקע? איך בין דאָרט פארנומען געווען מיט א וויכטיגען געשפּרעך,
און ער רייסט מיך אָפּ צולייעב אזא נאָרישקייט.

— אמת, — האָט סימאָטשקע איינגעשטימט — איך האָב
דיר אָפּגעריסען. דאָס איז טאקע ניט פיין. אָבער פונדעסטוועגען זאָג
מיר, צי דו האָסט מיך לייעב?

— וואָס האָט דיר איצט אָנגעשפּאָרט צו וויסען, — האָט
דאָראַטשקע געזוכט זיך ארויסצורעהען. — איך וועל דיר זאָגען אין
אָווענט. איצט בין איך אין אנדערע שטימונגען. דאָרט זיצט א
נאָסט, מיר זענען פארנומען מיט א וויכטיגען געשפּרעך און איהם
האָט פּלוצים אָנגעשפּאָרט זיין לייעב.

וואָס איז עס פאר א וויכטיגער געשפּרעך? — וואָס איז עס
פאר א וויכטיגע געשפּרעכען? — האָט סימאָטשקע הייזעריג
ארויסגעשווימט אינגאנצען א פארשוויצטער און מורא האָבענדיג
צי שרייען. — און איך וויל ניט, — האָט ער מיט אמאָל אויס-
געשאָסען, — אז דו זאָלסט טראָגען די פּאָמסענע, די פארשייטע
סטענגעס. וואָס עפעס מיט א מאָל פאר א סטענגעס? וואָס ביזטו,
א מיידעלע? איך וויל ניט, אז דו זאָלסט מיט איהם רעדען וועגען
וויכטיגע זאכען. רעדט וועגען נאָרישקייטען. וויל איך ניט, אז וועגען
וויכטיגעס!

— ווייסט אליין ניט, וועגען וואָס דו רעדסט! — האָט דאָראַד
טשקע טראַגיש ארויסגעפליסטערט. — און הער אויף צו גלאַצען
מיט די אויגען. עס קליידט דיר ניט.

— מיינע אויגען געפעלען דיר שוין ניט, — האָט סימע
געכריפעט, אָנכאפּענדיג זי ביי דער האַנד. — זאָלסט זיך ניט
דערוועגען מעהר צו זאָגען מיר אזעלעכ זאכען. מיינע אויגען זענען
ווי עס באַדאָרף צו זיין. איך האָב אויסגעצייכענטע געזונטע אויגען.
אין דו מוזט זיי לייעב האָבען, פארשטעהסט, צי ניין?

— האָט דאָס איז געווען דיין עקסטרא זאך? — האָט דאָראַך
משקע געפרעגט און גראציעז געמאכט א טראָט צוריק.

”נו, אודאי באנארישט זיך”, האָט סימאָטשקע אויף זיך גע-
טראכט. ”אָבער ווי באנארישט מען זיך ניט, אז זי געפעלט מיר
אָזוי, אז עס איז א שרעק. די נאקעטע הענט, דער באנד, די פאנ-
טאָפעלעך און דאָס קורץ קליידעלע! יענער גאָרנישט מעג פון איהר
הנאה האַבען, און איך טאָר ניט! איך וועל עס ניט דערלאָזען!”

— יא, דאָס איז מיין עקסטרא זאך, — האָט ער פאר'עקשנ'ט
געזאָגט. — קיין אנדערער איז ניטאָ און וועט קיין מאָל ניט זיין.
און געה צו איהם מעהר ניט ארויס. איך וועל צו איהם יאָ ארויסגעהען
און אונטערהאלטען איהם. איך וויל ניט, אז מיין ווייב זאָל אונטער-
האלטען מייע געסט.

— די מינוט פאָלג איך דיר טאקע, — האָט זיך דאָראַטשקע
מיט כעס אָפגערופען.

— וואָס מיינסטו זיך, דו וועסט ניט פאָלגען? — האָט זיך
סימאָטשקע ווידער אָנגעצונדען און גענומען שטאַמלען פון
צאָרן. — ווער איז דאָ דער מאן, איך צי דו? טו מיר די רגע'לע אויס
די פאסקודנע סטענגע. מיר דארפען ניט קיין סטענגעס. מיר איז
פינסטער געוואָרען אין די אויגען, ווען איך האָב אויף דיר דערזעהען
די פארשייטע סטענגע.

— ביזט דאָך אייפערזיכטיג! — האָט דאָראַטשקע לוסטיג
אויסגערופען. — הויבט זיך ניט אָן, — און אז יאָ אייפערזיכטיג,
איז וואָס? — מיר דארפען ניט קיין סטענגעס. נעם אראָפּ. טו זיך
איבער און אין א קלייד מיט לאנגע ארבעל. מיר דארפען ניט קיין
קורצינקע ארבעלאַך.

דאָס האָט שוין דאָראַטשקע ניט געקענט אריבערטראָגען. מיט
א פארניכטענדען בליק האָט זי אָפגעמאַסטען סימקע'ן, ארויסגעריסען
איהר האנד, אויף וועלכער עס זענען געבליבען שפורען פון זיינן
פינגער און אריינשרייענדיג איהם אין פנים ”נאר!” איז זי ארויס-
געלאָפען פון שלאָפצימער.

סימאָטשקע האָט זיך לכתחילה א וואָרף געטאָן נאָך איהר, אָבער
באלד האָט ער זיך געכאַפט, אז ער וועט זי ניט דעראָגען און עס
קען טאקע ארויסקומען א סקאַנדאַל און געבליבען שטעהען ווי פאר-

גליווערט אין דער פאָזע פון א מענשען, וואָס אַט־אַט וואַרפט ער זיך אין תהום אריין.

"נאר!"

ער האָט זיך באַטראַכט אין שפּיגעל און מיט רוגזע א סטראַשע געטאָן דער חיה'שער צורה, וואָס האָט צו איהם אַרױסגעקוקט פון שפּיגעל.

"וואָס האָב איך זיך טאַקע צו איהם צוגעטשעפעט?" האָט ער געטראַכט, — דאָרט איז דאָך סאָניע, וואָס קען ער טאָן, בשעת סאָניע איז דאָרט?

"מען קען. מען קען אלץ. ער קען איהר זאָגען מיט די אויגען, וואָס ער וויל. מיט די אויגען איז נאָך גרינגער צו זאָגען: איך פאַר געטער דיך. א שרעק, א שרעק! צו מיין פרוי! ניט אויך, דיך פאַרגעטער איך. און ווי קען מען זיך דערוויסען, אז אזוינס ווערט געזאָגט מיט די אויגען? נו אוראי, מסתמא זאָגט ער איהר "דו", און איך קען זי אפילו ניט באשיצען פון דעם הולטא! מען דאַרף פונדעסטוועגען אריינגעהען אין גאַסט־צימער, לאָמיר כאַטש זיין אויפ'ן אָרט. נו, געהסט. איך געה, דער טייוועל זאָל עס נעהמען. טאָ שלעפּ זשע מיך ניט, איך געה, לאָז נאָר א טראַכט טאָן נאָך א קאַפּעטשקע. אויב איך וועל געהען, וואָס וועט אַרױסקומען? נו, איך ווייס. און אויב איך וועל ניט געהען? ווייס איך אויך. טאָ וואָס־זשע געהסט? אָט א כאַראַקטער, אן אמת'ער אומגליק... כאַפט עס דער וואַטעמאַכער, איך וועל פונדעסטוועגען געהען... געהען טאַקע?..."

עס איז שוין געווען פיער א זייגער נאָכמיטאָג, ווען סימע און דאָרע האָבען זיך איבערגעבעטען. דאָראַטשקע האָט אַראָפּגענומען די סטעננע פון קאַפּ, און א טייל שעהנקייט האָט זיך פון איהר אָפּ געטאָן. זי האָט אַראָפּגענומען די אנדערע סטעננע, און עס האָט זיך אָפּגעטאָן נאָך אביסעל שעהנקייט. און ווען די פאַנטאַפּעלאַך, און דאָס קורץ קליידעלע, און די זאָקען פון לייב־קאַלירטען זייד זענען פאַרשוואַנדען אין דער שאַפּע און דאָראַטשקע האָט אויף זיך אַרױפֿ־געצויגען דאָס געוועהנליכע קלייד מיט דער טונקעלער בלוזקע, ווען פראַק איז פאַרשוואַנדען און דאָראַטשקע אַליין האָט אויפּגעהערט

צו שמעקען מיט וואסער, האָט זיך די אָנגעגליחטע אטמאָספּערע אין הויז אָפּגעקיהלט, און עס איז געוואָרען קאלט. סימע האָט, גלייכ־גילטיג א קוק טוענדיג אויף דאָראַטשקען, געזאָגט אז ער געהט צו דער סאָוונאַרכאָרזיצונג, וועלכע איז פּאַררופּען אויף פינף אזויגער. אויף דער פּאַרזאמלונג וועט אויפטרעטען חבר פּראַק, — דאָראַטשקע האָט אומשולדיג אראָפּגעלאָזט דאָס קעפּעלע, — אָדער אַדינצאָוו, אָדער גרוואונאַוו און דאָריבער קען ער ניט פּאַרלירען קיין איין איבריגע מינוט.

ער איז אַריין אין שלאָפּצִימער זיך אָנטאָן, אוועקגעשטעלט זיך ביים שפּיגעל, געפּענט דאָס מויל, כדי צו באַטראַכטען די ציין, און געטראַכט:

“אייערזיכטיג? אַידיאָטסטווע! אויף וועמען? פּאַרוואָס? מעהר אין לעבען ניט! א גאַנץ געוועהנליך ווייבעל. א שרעק, ווי געוועהנ־ליך. לאָמיר נאָר אַקאָרשט זעהען די צונגן ניט פּאַרפּאַטשקעט. דער מאָגען איז אין אָרדנונג. נו, פּאַרטיג. מען קען געהען.”

ער איז אַראָפּ אונטען אין דער בעסטער שטימונג. אין גאָס איז ער געגאַנגען שטיל פּיפּענדיג דעם “אינטערנאַציאָנאַל”.

“זאָל מען מיינען, אז איך בין א באַלשעוויק”, האָט ער געד טראַכט. “אָנגעטאָן בין איך ווי א באַלשעוויק — מאַלע וועמען מען קען באַגענגען. — איך בין א סאָוועטסקער אַרבייטער און האָב פּאַר קיינעם קיין מורא ניט. אז מען האָט געלט און מען האָט באַקאַנט־שאַפט, איז אין א רעוואָלוציע אויך ניט שלעכט. “דאָס וועט זיין דער לעצטער ענטשידענער קאַמף...” האָט ער געזונגען.

פון אלע פּיער זייטען האָבען זיך געפּענט לערע פּאַרוואָר־לאָזטע גאַסען. א טרוקענער אָבליאַקירטער הימעל איז געהאַנגען איבער דער שטאָדט. מען האָט אינערנעץ ניט געזעהען קיין דראָזשקע, קיין פּוהר, קיין אויטאָמאָביל. אויף די עקען האָט מען פּאַרקויפט פּאַפּיראַסען. זעלטען־ווען האָט מען געזעהען א פּאַרבייגעהער, אָהן א רעקעל, מיט אן אָפּגעשפּילעטען קאָלנער, און צעריסענע שיד אויף די באַרוויסע פּיס. פּרויען אָהן היטעלאַך. “דאָס וועט זיין דער לעצטער ענטשידענער...” אונטהימליכע שטילקייט... אַטשערעדען... פּאַרמאָטערטע קינדער... ברוקען מיט אויסגעוואָרצעלטע שטיינער... פענסטער מיט אויסגעשלאָגענע שויבען... מיסט, וועלכע מען האָט

פאר חדשים ניט אויפגעקליבען... "דאָס וועט זיין דער לעצטער
ענטשידענער קאמף..."

סימע איז געקומען אין סאָוונאַרכאָז און זיך גלייך פאַרקאַרען
אין דעם ריזיגען עולם, וואָס האָט אָנגעפילט דעם קאַרידאָר און אַלע
צימערען. ער האָט זיך דורכגעשטופט אין דער געהיליג־אַפטיילונג.
וואו עס איז געווען אָנגערויכערט, וואו עס זיינען געפלויען באַפעה-
לען רעכטס און לינקס, מענשען האָבען זיך געאַמפערט און זיך גע-
בייזערט. דער הויפט־בעאַמטער האָט עפעס געשריבען און גיריג גע-
געסען שוואַרץ ברויט. ער האָט קייענדיג געענטפערט אויף פראַגען
און ניט אויפגעהויבען דעם קאַפּ פון זיין פאַפירעל. פריילינגס האָבען
געאַרבייט אויף שרייב־מאַשינען. זיי זענען אַלע געווען זעהר אויפ־
גערעגט און אומגעדולדיג געענטפערט אויף יעדער פראַגע. סימע איז
געשטאַנען אַ וויילע, געפראוואוט אויפזוכען מיט די אויגען יאַקאַב־
סאַנ'ען, ניט געפונען און אַרויסגעשטופט זיך צוריק. אין קאַרידאָר
האַבען איהם אַ שיינ געטאָן אַנטקעגען יאַקאַבסאַנ'ס אויגען. ער איז
צוגעגאַנגען צו איהם, באַגריסט זיך און געזאָגט:

— וואַרט אויף מיר דאָ. איך געה אויפזוכען כעלעש'ן און שוש-
קאָוו'ן.

ער האָט זיך דורכגעשלאָגען אַ וועג מיט די עלענביגענס, אַרויף
אויפ'ן ערשטען שטאַק, געפונען דאָרט שושקאָוו'ן, וועלכער איז גע-
שטאַנען און גערעדט מיט אַ באַקאַנטען אינזשעניער. סימע האָט אַ
וויילע געשמועסט מיט'ן אינזשעניער, גענומען שושקאָוו'ן אונטער'ן
אַרעם און אַוועק מיט איהם צו יאַקאַבסאַנ'ען. אָבער יאַקאַבסאַנ'ען
האַט מען אַ רוה געטאָן פון זיין אַבטיילונג, און זיי האָבען איהם שוין
ניט געפונען. האָט סימע געבעטען שושקאָוו'ען אויפזוכען יאַקאַב־
סאַנ'ען און וואַרטען אויף איהם דאָ, און ער אַליין האָט זיך אַ וואַרף
געטאָן אויף דעם זשומעדיגען עולם זוכען כעלעש'ן. אָבער דערווייל
האַט ער זיך אומגערעכט באַגעגענט מיט יאַקאַבסאַנ'ען, געזאָגט איהם,
אַז איהם זוכט שושקאָוו, וועלכער וואַרט „דאָרט“ — ער האָט אומבאַד-
שטימט אָנגעוויזען מיט'ן פינגער — און געלאָזט זיך לויפען ווייטער.
יאַקאַבסאַן האָט געפונען כעלעש'ן, דערפאַר איז אָבער שושקאָוו ווי
אין וואַסער אַריין. סימע ווידער האָט געפונען שושקאָוו'ן און גע-
פרעגט איהם:

— האָט איהר געזעהען יאקאָבסאָנען? געהט צו איהם, ער איז דאָרט, און איך וועל אויפזוכען דעם אָס כעלעש'ן.

— אָבער מיר דאכט זיך, — האָט איוואָן פעטראָוויטש געיאָגט, — אז איך האָב געזעהען כעלעש'ן מיט יאקאָבסאָנען.

— פארוואָס זשע זייט איהר צו זיי ניט צוגעגאנגען? — האָט סימע געזאָגט מיט פאָרוואורף, — געהט צו זיי.

אָבער מען האָט ווידער איינעם דעם אנדערען פאָרלוירען. ער-געץ איז פאָרבייגעשוואומען יאקאָבסאָנען קארק, און מען האָט זיך לאַנג ארומגעזוכט אויפ'ן צווייטען און אויפ'ן דריטען שטאָק, ביז אַלע זענען זיך דאָך סוף כל סוף צונויפגעקומען אונטען.. דעמאָלט איז מען אַריין אין א ליידדיגען צימער, אויסגעהאָנגען אויף דער טיר א פּלאַ-קאָט „אריינגאנג איז פארבאָטען“ און גענומען זיך היצען מכה דעם, אז זיי קענען זיך קיינמאָל ניט צונויפקומען אין צייט. אָט איז שוין א פערטעל זעקס. די הויפט-מאכער זענען נאָך ניטאָ. עס איז נאָך ניטאָ ניט פראַק, ניט אַדינצאָוו, ניט גריוואונאָוו, ניט דער אַרבייטער קראַ-סינקאָוו, ניט סינקאָוו, וועלכער פאָרטרעט די אָפיציעלע מאכט. וואָר-טענדיג אויף זיי, האָט מען דערוויילע גענומען דערצעהלען איינער דעם אנדערען וואָס עס הערט זיך. יאקאָבסאָן האָט דערצעהלט, אז מען האָט באַשלאָסען אין די הויכע פענסטער אָפצושאָפּען די היינטי-גע קאָאָפּעראַציע און באשאַפּען א ריין-באַלשעוויסטישע.

— נו, געהט צום טייוועל די קאָאָפּעראַציע, — האָט כעלעש געזאָגט, קעמענדיג מיט'ן בלייפּעדער זיינע באקענבארדען, — כאָטש אויב זי געהט צום טייוועל, הייסט עס, אז מיר געהען אויך מיט זאָגט, ווען געהען זיי אַוועק? פאַראַן א האָפּנונג?

— זיי וועלען אַוועקגעהן, — האָט יאקאָבסאָן געענטפּערט, ווייזענדיג זיין שמייכעל און באהאלטענדיג איהם באלד, — ווען ביי אייך אויף דער גאָמבע וועט אויסוואַקסען א בראָדעווקע. כאָטש איך מיינ, אז א בראָדעווקע וועט ביי אייך אויסוואַקסען, און זיי וועלען דאָ נאָך אַלץ זיין.

— רעדט ניט אזוי הויך, — איז סימע א פאָרציטערטער גע-וואָרען. א בראָדעווקע אייך אויף דער צונג פאר אַזעלכע רייד.

— אייך, סעמיאָן גריגאָריעוויטש, — האָט יאקאָבסאָן געזאָגט מיט האַרץ, — וועט מען נאָך אַמאָל פאר פחדנות דערשיסען.

— די טעג זענען ווידער דריי פאמיליעס ארויסגעפאָהרען פון

שטאָרט, — האָט כעלעש געזאָגט, — מען לויפט וואוהין די אויגען
טראָגען. אָבער ביים גרעניץ, זאָגט מען, איז שלעכט. מען ראכעוועט
און מען טויט וויפיעל עס לאָזט זיך.

— אָבער מיר קלייבען זיך נאָך ניט צו אַנטלויפּען, — האָט
זיך יאקאָבסאָן אָפּגערופּען...

— איך זאָג ניט, — האָט כעלעש אַ שמייכעל געטאָן, — אָבער
דער עולם צעפּאָהרט זיך. וועמען דו זאָלסט ניט טרעפּען, איז יעדער
איינער מיט דער זעלבער פּראָגע: „ווען וועט איהר?“ — אַזוי צי
מען וויל, צי מען וויל ניט, הויבט מען אָן צו טראכטען וועגען דעם.
— אויף אלץ וועט זיין אַ צייט, — האָט איוואַן פּעטראָוויטש
פּרעהליך באַמערקט, — אגב, ווער האָט געהערט, אז עס וועט ער-
קלערט ווערען אַ וואָך, ווען סאָלדאַטען וועלען זיך קאָנען לאָזען
וואוילגען מיט בורזשויקעס.

— ווער זאָגט עס? — האָט סימע ניט מיט זיין קול געפרעגט.
ער האָט זיך דערשראָקען פאַר דאָראַטשקע'ן.

— ווער האָט געזאָגט? — האָט זיך איוואַן פּעטראָוויטש צע-
לאַכט, בליצענדיג מיט זיין בילעם, — מען וועט זיך אַ שפּיל טאָן מיט
אונזערע פּרויען, אָ? דו ווייז נאָר אַ סאָלדאַט דעם וועג, וועט ער דיר
שוין אַנטאָן צרות.

— יא, די טעג, — האָט זיך יאקאָבסאָן אריינגעמישט, — האָט
מען בורזשויקעס, וואָס האָבען זיך געבאָרען, אוועקגעטריבען רייני-
גען די קאזארמעס. מיין פּרוי'ס קווינע איז אויך געווען. וואָס זי דער-
צעהלט זיך אָן, איז אַ שרעק. די סאָלדאַטען האָבען חוזק געמאַכט פון
זיי. דאַמען האָבען געוואשען די דילען, און זיי האָבען געשפּיגען, גע-
כראַקעט און געהייסען ווידער וואשען. מיט עטליכע זענען ביינאַכט
פאַרגעקומען אומגליקען.

— נו, נעהמט זיי דער טייוועל, — האָט זיך סימאָטשקע גע-
בעטען. — איך וועל אוועקגעהן, אויב איהר הערט ניט אויף. לאָמיר
רעדען וועגען געשעפט. און זאָלען קווינעס ניט געהן אין גאַס. איצט
מוזען פּרויען זיצען אינדערהיים.

— וויזשע זיצט מען שטענדיג אינדערהיים? — האָט זיך כע-
לעש צעקאַכט — אין מאַרק אריין מוז מען געהן, ווען מען איז אָהן
אַ דיענסט! און אין מאַרק כאַפט מען זיי ווי מייז און מען שיקט זיי
אַרבייטען אויף די פעלדער.

„וואָס ווײַזט זיך עפעס ניט מיין פראַק?“ — האָט סימע געד
טראַכט, הערענדיג מיט איין אויער זייערע טענות. „איך האָב מורא,
ער האָט מיך ווידער אָפגענאַרט. זיצט מסתמא ווידער ביי מיר. דאַכט
זיך, אז דער מאַגען וויל ביי מיר קאַליע ווערען. וואָס עפעס מיט
אַמאָל? די צונג איז רײן. נו, יאָ, עס הױבט שוין אָן זינגען אין בױך.
דאָס האָב איך פראַק'ן צו פאַרדאַנקען. אָבער וואָס קאָן זײן פאַר א
שײכות צווישען אײפערזוכט און מאַגען? זיצט ער ביי מיר דער
לומפּ, צי ער זיצט ניט. עס זינגט שוין ווידער.“

— די אפטייקען וועט מען זיכער צושליסען. — האָט זיך צו
איהם דערטראָגען.

עס איז געקומען דער ארבייטער קראַסינקאָוו, א גוי, א רױ, מיט
א ברייטער סיווער באָרד, און אויסגעטרוקענטען האַלז. עס איז געד
קומען עדינצאָוו. פראַק איז מיט זיי ניט געווען. מען האָט א קוק געד
טאָן אויפן זייגער און באשלאָסען צו עפענען די זיצונג. אָדינצאָוו
האָט גענומען לײענען דעם רעפּאָרט. סימע האָט געהערט און קײן
אײנציגען וואָרט ניט פאַרשטאַנען.

„פראַק איז ניטאָ“, האָט זיך געפלאַנטערט ביי איהם אין קאַפּ.
אין מאַגען זינגט. איך וועל ניט לאָזען פראַק'ן חוּק מאַכען פון מיר,
איך בין ניט קײן אינגעלע.

אז ער האָט זיך געזאָגט, אז ער איז ניט קײן אינגעלע, האָט
ער דערפיהלט אַ שטאָלצע ערלײכטערונג.

„אז איך וועל אין כעס ווערען, וועלען פון פראַק'ן פּעדערען
פליהען. וואָס לײענט ער דאָרט דער נאַרישער שגז? פריהער פאַר
אַלץ דאָס ווייב. איך בין א רײכער מענש. וואָס געהט מיך אָן דער
ראַפּאָרט? אזא ווייב און דאַרף לײדען פון פראַק'ס אַטאַקעס. זי איז
דאָך דאָרט אַן אומשולדיגע, עלענדע און איך בין ניטאָ צו קומען איהר
צו הילף! מסתמא ווידער די בענדער אָנגעטאָן, די קורצע ארבעלאַך.
איך געה. נײן, מען טאָר ניט. מען מוז הערען דעם ראַפּאָרט. און אויב
מיין מאַגען איז קאַליע. זײ! נאָר ווען וועט ער שוין ענדיגען אַמאָל
זײן ראַפּאָרט? סאי ווי רעדט זיך דאָך נאָר וועגען דעם, אז מיר אַלע,
א חױז דעם שוט דעם ארבייטער זאָלען אָפּלעקען א בײנדעל.
וואָס לײענט ער אזוי לאַנג?“

„און אויב זי איז געגאַנגען מיט איהם שפּאַצירען?“ איז אַרויס
געשפּרונגען א געדאַנק. „און אפשר האָט ער געמאַכט מיט איהר אַ

ראנדעוואו, און זי איז אוועק. מיך האָט ער פארנארט אין סאָונאר-
כאָז, און אליין איז ער אוועק אויף אַ ראַנדעוואו מיט איהר. ווידער
ברענט דאָס הארץ. ווי געהט מען דאָ אוועק, מען וועט דאָך ניט לאָז-
זען. וואָס פאר אַ תירוץ זאָל איך זאָגען? דאכט זיך, ער האָט שוין
אויפגעהערט לייענען?"

— איך בעט די חברים, זיי זאָלען אַרויסזאָגען זייער מיינונג,
— האָט קראַסינקאָוו פאַרגעשלאָגען.
— סעמיאָן גרינגאַרעוויטש, אפשר איהר, — האָט שושקאָוו גע-
זאָגט.

— איך בין פאָלשטענדיג איינשטימיג מיט דער מיינונג פון
רעדנער, — האָט סימע שנעל געענטפערט.

— אָבער איך פאַרשטעה ניט, פאַרוואָס חבר פראַק איז ניט
געקומען. זיין מיינונג איז באַזונדערס וויכטיג... אָבער איך בעט
ענטשולדיגונג אויף אַ מינוט... דאכט זיך, איך האָב געגעסען עפעס
ניט פרישעס... רעדט זיך דורך דערווייל אַהן מיר. ענטשולדיגט...

ער האָט זיך שנעל אויפגעהויבען און הינטערווילעכץ גענומען
זיך אַרויסרוקען פון צימער. אויף די טרעפּ האָט דער מאַגען גלייך
אויפגעהערט צו זינגען. ער איז אראָפּ אונטען אין גאס און אַרומגע-
קוקט זיך.

„דער עיקר, וואו איז זי, וואו איז ער? עס וואָלט גוט געווען
אַנצוטעלעפּאַנירען אַהיים, אָבער מען האָט דעם טעלעפּאָן לאַנג רעק-
וויוזירט און ביז איצט קען מען איהם ניט קריגען צוריק. אַט אַן אומד-
גליק. מען האָט אַלע טעלעפּאָנען צוגענומען. ביי די איינוואוינער. צו
וואָס דאַרפען זיי אזוי פיעל טעלעפּאָנען? צוגענומען די בעסטע היי-
זער אין שטאָט, די טעלעפּאָנען, געלד, צירונג, אַ רעגירונג! ער וואָלט
גענומען אַ דראָזשקע אַהיים, איז קיין דראָזשקע ניטאָ, און טאַמער
זעהסטו שוין יאָ איינע, פאַהרט אין איהר אַ חבר מיט אַ מיידעל. מען
מוז געהן שנעלער, כאפט עס דער וואַטעמאַכער, וואָס קען מען זיך
העלפען. איך וועל בעסער גאָר לויפען, אָבער דאָס שמעקט מיט גע-
פאַהר. פרוואו נאָר לויפען, וועט מען זאָגען: דאָס וויל זיך אַ קאַנטר-
רעוואָלוציאָנער ראַטעווען. איך וועל מאַכען זעהר גרויסע טר. נאָ-
ריש, אָבער וואָס קען מען זיך העלפען. פונדעסטוועגען — אַ הייז אַ
ביסעל.

און וואָס זאָגט דאָרט וועגען מיר חבר קראַסינקאָוו? אַנטלאָז-

פען! אפשר זוכט מען מיך דאָרט אַרום און איך בין גאָר אָט וואו, נו, כאַפּט עס דער וואַטעמאכער. ניין, זי איז זיכער אין דער היים. וואָר-הין וועט זי געהן? הייסט עס דאָך, אז פראַק איז אין סאָוונאַרכאָז. וואָס-זשע בין איך אוועק? אפשר אומקערען זיך אין סאָוונאַרכאָז? איך בין דאָך אָבער געלאָפּען ווי אַ משוגענער. ביז איך וועל קומען צוריק, וועל איך שוין קיינעם ניט טרעפּען. און פונדעסטוועגען אפשר פליהען צוריק? אָבער אויב פראַק איז דאָרט ניטאָ? און אויב ער איז יאָ דאָ? טאָ וואָס זשע זאָל איך טאָן? דערווייל ניט פליהען. זי איז זיכער אין דער היים. ניט אזא פרוי, וואָס זאָל געהן אין ראַנדעוואַס. א פשוט'ע עהרליכע היימישע פרוי. נאָר אויב זי איז אין דער היים, טאָ צו וואָס דאַרף איך זי? צו וואָס זאָל איך געהן אַהיים? צו וואָס דאַרף איך זי? פראַק זיצט זיך רוהיג אין סאָוונאַרכאָז, און געהן אַהין צוריק שעהס איך זיך. וואָס זאָל איך זיי זאָגען, ווען זיי וועלען מיך פרעגען? און וואָס בין איך געפלויען אַהיים ווי אַ משוגענער? איך האָב אַ שרעקליכען כאַראַקטער. וואָס איז עפעס לויפט מען. וואָס איז? מען באַהאַלט זיך אין די טויערען. לאַמיר אויך ערניץ אַריינלויפּען.

סימע איז אַריינגעלאָפּען אין נאָהענטסטען טויער, וואו אַ היי-פעל מענשען האָט זיך שוין געטוליעט און מיט שרעק און מיט אַ שטר-מער פראַגע געקוקט אויף די אַרומיגע. אימיצער פון זיי האָט געזאָגט:

— די דאָבראָוואָלצעס האַלטען ביים אַנקומען אין שטאָרט אַריין. מען דאַרף זיך ריכטען באַלד אויף אַ שיסעריי.

— אן אַבלאַווע אויף ספּעקוליאַנטען, — האָט דער אַנדערער ערקלערט.

— וואָס מאַכט איהר זיך נאַריש? — האָט זיך אַריינגעמישט אַ דריטער, אַ פראַסטער יונג, דאָס זענען קרייצערס אַריין אין פאַרט. סימע האָט זיך אָנגענומען מיט מוט און אַרויסגעשטעקט דעם שפיץ נאָז פון טויער. ער האָט דערהערט פון דער ווייטענס אַ גע-וואַלד און געיאַמער פון פרויען.

— דאָס מאַכט מען אַן אַבלאַווע אויף בורזשויקעס, — האָט אַיינער מיט אַ טיעפען באַס געזאָגט. — דאָס איז דער נאַנצער סוד. — מען פיהרט, מען פיהרט, — האָט זיך צוכליפעט אַ גויע הינטער סימע'ס אויער. — סאָלדאַטען אַזויפּעל! מאַמעלאַך, און אין היטעלאַך מיט פאַראַסאָליקעלאַך!

— אן אלטע אידענע געכאפט! — האָט מיט שמחה אויסגעד-
שריען א ווייסער/הבר'ניק.

— א סאָלדאט אָהן א פרוי קען ניט אויסקומען, — האָט פראַק-
טיש כאַמערקט עפעס א פארדעכטיגער טיפ. — אונזער סאָוויעטס-
קע רענירונג פערשטעהט עס.

סימע האָט געציטערט הערענדיג די שמועסען. פון דער אַנדער-
ער גאָס זענען אָנגעקומען די פרויען, אַרומגרינגעלט מיט סאָלדאט-
טען. סימע האָט געוואָרפען אויף זיי א דערשראָקענעם בליק: בור-
זשויקעס! אלע זענען געאנגען מיט געזונקענע קעפ. א יאָמער האָט
אָפּגעהילכט. אויפ'ן טראָטואַר האָט זיך גערודערט א קופּקע מענ-
שען, גרייט זיך צו צעלויפּען ביים ערשטען כאַפּעהל.

— אזעלכענע הייסט עס, וואָס האָבען קיין פאַשפּאַרטען ניט,
— האָט אימיצער פרובירט ערקלערען.

וועט מען, הייסט עס, מיט די באַבעס... הייסט עס זיך א שפּיל-
טאָן... אין די קאָזאַרמעס... — האָט איינער איינגערוימט.

— אזוי ווייזט עס אויס, — האָט א דריטער באַשטעטיגט.
"אפּשר הויבט זיך עס שוין אָן די וואָך פאר די סאָלדאטען?"
— האָט סימע א טראַכט געטאָן. „און ווי, אויב מיין דאָראַטשקע
איז נאָך געווען אין גאָס און מען האָט זי גענומען? אפּשר איז זי
געאנגען אויפ'ן בולוואַר? גאָט מיינער, מען וועט דאָך זי די ער-
שטע שענדען. אזא פּרישע, וואַרפט זיך גלייך אין די אויגען. וואָלט
זי כאַטש געווען מיט פראַק'ן, ער וואָלט זי זיכער אָפּגעדראַטעוועט.
מילאַ, זאָל זיין מיט פראַק'ן. נאָך אפּשר איז פראַק אין „סאָוונאַר-
כאָז"? איז וואָלט אפּשר געווען א פּלאַן א לויף צו טאָן אין „סאָוור-
נאַרכאָז"? כאַפּען פראַק'ן און לויפען מיט איהם זי זוכען? אגב איז
שוין אין גאָס שטיל געוואָרען און מען קען געהן ווייטער."

„ניין, איך געה ניט", האָט ער באַשלאָסען, אַרויסגעהענדיג
פון טויער און אַרומשפּאַנענדיג אהין און אהער: סיי ווי איז שוין
פראַק דאָרט ניטאָן. פאַרפאלען אויב מען האָט זי פאַרנומען וועט
מען מיר אומקעהרען א געשענדעט ווייב. אנו, לאָמיר זיך נאָך פאַר-
שטעלען, ווי אזוי מען וועט זי פאַרגוואַלטיגען. ניין, שווער, איך קען
ניט. א גרויל, א גרויל! און אפּשר איז זי נאָך אין דער היים? איך
געה דאָ פון זינען אַראָפּ און זי זיצט זיך רוהיג אין דער היים און

שפיעלט אין קארטען מיט איהר זינען? און טאָמער איז זי מיט פראק'ן? טאָ וואוהינדזשע זאָל איך געהן? אין „סאָוונאַרכאָז“, אין די קאזארמעס, אהיים, אָדער אפשר אויפ'ן בולוואַר. איך וואָלט וועד לען זיין אין אלע פיער ערטער מיט אמאָל, אָבער ווי קען מען עס? אָט אַ פארדרעהעניש. איך בין אזוי בייו, אז איך וואָלט זי צוריסען אַ לעבעדיגע. איך לויף אהיים. דער שכל איז מחיב, אז אהיים, יאָ. אהיים! און אפשר פאָרט אין „סאָוונאַרכאָז“?

ניט הערענדיג מעהר די אינערליכע שטימען, האָט ער זיך אויס־גערעהט, פונקט ווי אימיצער וואָלט איהם אַ רוף געטאָן, און פליר צים ניט דערוועהן, נאָר דערפיהלט זיין דאָראַטשקע'ן מיט פראק'ן אונטער'ן האַנט און מיט אַ גאַנצער כאַליאַסטרע יונגווארג אַרום איהר. עס איז געווען אזוי אומגעריכט, אז ער איז צוגעשמידט גע־וואָרען צום אָרט.

„ס'טויטש!“ האָט אין איהם געיאָמערט. „מיט פראק'ן אונ־טער'ן האַנד, ווען מיר געהט דאָ דאָס חיות אויס פון שרעק פאר איהר! פראק'ן דארף זי, ווען אין גאס ברענט, ווען מען כאַפט פרוי־ען! נו, אַ דאַנק צו גאָט, וואָס מיט פראק'ן“, האָט ער זיך גלייך איי־בערגעלייגט. „גלייכער ווי מיט אַ זעלנער. אָבער וואָס זאָל איך איצט טאָן? ווי געהט מען צו? וואָס פאר אַ צורה וועל איך האַכען? שמיי־כלען ווי אַ איריאָט? אָדער אָהן אַ וואָרט צו זאָגען דערלאַנגען איהם אין די צייהן? איך וואָלט זיך מחיה געווען, ווען איך דערלאַנג איהם אין די ציין! דערלאַנגען אָדער ניט דערלאַנגען? אַן אנדערער אויף מיין אָרט וואָלט קיין מינוט ניט געטראַכט. דאָ דארף מען דען טראַכטען? דאָ דארף מען טאָן, ניט טראַכטען, גוט, מסכים, איך וועל באַלד טאָן. אָבער וואָס מיינט טאָן? וואָס אייגענטליך דארף איך טאָן? צוגעהן מיט אַ שמייכעל, מאַכען איהר אַ סקאַנדאַל, אָדער דערלאַנגען איהם אין די ציין? אינטערעסאַנט צו וויסען, וואָס וואָלט אַן/אַנדערער געטאָן אויף מיין אָרט? אָבער זיי קומען שוין צו. נו, גיכער. קיין צייט ניטאָ! באַשלים שוין! איך וועל מאַכען דעם אָנ־שטעל, אז כ'בין פארוואַנדערט און סטאַרע זיך צו זיין פריינדליך. נעמט עס דער טייוועל. דאָס בעסטע וואָלט געווען אנטרינען צו וועד רען. יאָ. אנטרינען. איך לויף! אָדער מען דארף ניט? איך לויף. כאַפט עס דער וואַטעמאַכער!“

און מיט א שמייכל, און ווי שעהמענדיג זיך מיט עפעס, גלייך צוגעזאנגען צו דער קאמפאניע און נאך פון דער ווייטענס אָנגעהויר בען עפעס שנעל צו פלוידערען...

V.

דאָראַטשקע איז געזאָנגען מיט פראק'ן און מיט דער קאמפאניע נייע פון באַדען זיך. זי איז געזאָנגען א פארשעהמטע, פארטראכטע, צורודערטע. געהענדיג זיך באַדען, איז זי געווען זיכער, אז עס וועט איהר זיין זעהר אנגענעהם, און אין אָנהויב האָט טאָקע הנאה גע- האָט, אָבער דערנאָך איז אַלץ קאַליע געוואָרען.

ביים ים האָט שוין געווארט אויף איהר אַ קאמפאניע יונגע באַלשעוויקלאך מיט זייערע דאמען. און זי האָט זיך אויך דערפיהלט פאַר א יונגינקע, פרייע, כמעט אומפארהייראטע. באַקענט זיך. די אקטריסע פאַלטישיקאָווא, אַן 38-יעהריגע מיט אַן אָפּבליאַקירט פנים און פאַלשע ציין, וועלכע האָבען אויסגעזעהן ווי אייגענע, און געלע, אייגענע, וועלכע האָבן אויסגעזעהן ווי פאַלשע. א זינגענדיג קול, עטוואָס הייזעריגלעך און אַן אייביגער פאַפּיראַס אין לינקען ווייני קעל פון מויל. זשערנע, תאוה'דיגע אויגען. איהר הייסער פאַרעה- רער, חבר גרושקאָוו, אַ ניינצעהניעהריגער, שעהנער שגז. וואו ער האָט געאַרבייט, האָט ער ניט אויסגעזאָגט, אָבער פראַק האָט איהר געזאָגט אויפן אויער, און זי איז בלייב געוואָרען. דערנאָך חבר קריוור טשוק פון דעם „פראַדקאַס“, אַהן פיער פאַדערשטע ציין, און חבר'טע ליובאַ, אַ שעהן, לוסטיג, אַכצעהניעהריג מיידעל, אַ מאשיניסטין. דערנאָך חבר אנטאָשא פון „גאַסאיוזדאט“, פון א יאָהר צוואנציג און זיין באַקאנטע, חבר'טע ליזאַ, כמעט אַ קינד נאָך. מען האָט זיך באַקענט, גענומען זיך נאַריש מאַכען, אַרומלויפען, שטיפען. דער- נאָך איז מען אריין אין וואסער, און עס איז געוואָרען נאָך אָנגענע- מער. דערנאָך האָט מען זיך פאַטאַגראַפירט. און דערנאָך איז עפעס קאַליע געוואָרען. די פאַרלאַך האָבען זיך צווייט. פראַק איז געוואָרען שטילער און פּרעכער. זי האָט זיך דערשראַקען און גענומען שנעל זיך אָפּקלען צו אַיהם.

„עס איז גאַרניט ווי פריהער“, האָט זי געטראכט, זיצענדיג

מיט איהם אונטער א בוים. „פריהער פלעגט ער זאָגען ווערטער, און פון די ווערטער איז מיר געווען אנגענעהם, און איצט — אָהן ווערטער! נאָר ער כאַפט די האַנט און קושט, כאַפט פאַר דער טאָ-ליע און שווייגט ווי א פיש. צו וואָס דאַרף איך עס? ראַדף איך עס דען? איך האָב ווער עס זאָל מיך אַרומנעהמען. איך דאַרף פיינע ווערטער, אָט וואָס איך דאַרף, ניט דאָס. ער ערלויבט זיך צופיעל און איך וויל ניט, אז ער זאָל זיך ערלויבען. ניט איך בעט איהם, ער זאָל מיך אַרומנעהמען, ניט ער זאָל מיר די הענד קושען און ער הערט עס ניט אויף צו טהון און איז אפילו מיאוס געוואָרען. און איך וויל ניט פאַראַטען מיין סימקע'ן. פאַרוואָס? ער האָט מיך דען ניט ליעב? און ווי זאָגט מען וועגען דעם סאַשע'ן? ער איז דאָך מיר אַ פּרעמד-דער מענש. וואָלט ער כאַטש פּיין און איידעל געזאָגט: „ערלויבט מיר אייך אַרומצונעהמען“, וואָלט איך זיך מישב געווען, יאָ ערלויבט בען, אָדער ניט ערלויבען. און דאָ ניט באַוווּזען זיך אפילו אַרומצור-קוקען, און ער כאַפט שוין אַרום. מיר געפּעלט עס ניט. אַ הרפה פאַר די מיידלאַך און שקצים.

און וואָס איז עס פאַר אַ געזעלשאַפט פאַר מיר — באַלשע-וויקלעך, קליינע מיידלעך. ווי ניט פּיין פון איהם, וואָס ער האָט מיך מיט זיי באַקענט... איצט וועט סאַשע האָבען מיינס אַ בילד... פאַר-וואָס האָב איך איהם געלאָזט זיך אָפּפאַטאַגראַפירען. דערצו נאָך אין ים, דערצו נאָך איז אַזאַ שרעקליכען קאָסטיום? ער קען עס נאָך אימיצען ווייזען, און אַליץ געפאַדערט, אז איך זאָל וואָס מעהר די ברוסט אויפדעקען. און איך, נאר, האָב געפאַלגט. וואָס איז עס אזוינס געווען מיט מיר? און אַליץ דערפאַר, ווייל ווערטער קענען מיך בשוגע מאַכען. גערעדט און גערעדט, גערופען מיך נימפע, נו, האָב איך אויפגעדעקט די ברוסט. איך וועל צונעהמען ביי איהם די פאַ-טאַגראַפיע! ווען סימע דערוויסט זיך פון דער פאַטאַגראַפיע, פאַ-דערט ער אַ גט. יאָ, מען מוז סאַשע'ן אויפגעבען. אָבער סימאָטשקע האָט פערלאַנגט, איך זאָל זיין מיט איהם וואָס פריינדליכער. גע-שעפטען, די טשעקא... — אָבער איך וויל ניט געהען ווערען צוליעב דעם אַן אומאַנשטענדיגע פרוי! ניין! איך וועל מיט איהם איבערריי-סען און וועל זיך מעהר קיין זאך ניט ערלויבען?

...סימאָטשקע, אונטערטראַגענדיג חבר פראַק'ן אַ האַנד, האָט

געשריען:

— ענדליך, חבר, האָב איך אייך געפונען. נו, נאָט צו דאַנקען.
איהר זעהט, איך בין אַזש פאַרשוויצט געוואָרען, לויפּענדיג. אַן אָב-
לאָווע אויף פּרויען. האָב אַליין געזעהען, ווי מען האָט זיי געפּיהרט.
און איך טראַכט זיך, וואו קען עס איצט דאָרע זיין? נו, אַבי עס איז
אַלץ גוט, וואָס מאַכט איהר?

— אויסגעצייכענט, — האָט פּראַק גרינגשעציג געענטפּערט.
— ניט כּדאי געווען אַרומצולויפּען איבער די גאַסען. באַקענט זיך
אַלץ חברים. גרושקאָוו, דערלאַנג א. חבר דין לאַפּע. אַ ניצליכער
מענש, דער גרושקאָוו. — האָט ער געזאָגט מיט אַ וואונק צו סימע'ן.
— פּאַלטישקאָוו, — האָט ער ווייטער אָנגערופּען, — קרויטשוק!...
— גוט, וואָס מען האָט געכאַפּט די בורזשויקעס... — האָט גרר
שקאָוו געזאָגט, אַריינלעגענדיג זיין קאַלטע האַנט אין סימע'ס וואַ-
רימער... — זאָלען די סאָלדאַטען אויך הנאה האָבען.

סימע האָט זיך געמאַכט, ווי ער איז אויך דערפּון צופּרידען
און מיט דרד-אַרץ אַ שמייכעל געטאָן צו גרושקאָוו'ן.

— זעהר צופּרידען, זעהר צופּרידען, — האָט ער געריבען די
הענט פּון זיינע נייע באַקאַנטע.

„אַמאָל קענען נאָך די באַלשעוויקלאַך צונויז קומען“, האָט זיך
דורכגעטראָגען אַ געדאַנק. „אָדער, נו כאַפּט עס דער וואַטעמאַכער.
נו, אַלץ איינס, אז עס האָט זיך אזוי געטראָפּען, מוז אזוי זיין“.

— און פאַרוואָס זייט איהר, חבר, ניט געקומען אין „סאָוו-
נאַרכאָז“? — האָט ער זיך געווענדעט צו פּראַק'ן. — אי, איך פאַר-
שטעה, געמאַכט פּאַטאַגראַפּיעס? נו, ווי? געלונגען?

— זעהר, זעהר געלונגען, — האָט ער דערהערט. — מערד-
ווירדיגע זאַכען אויף אַט די פּאַטאַגראַפּיעס. איהר וואָלט גאָרניט
געגלויבט, האָט פּראַק געזאָגט, אַ פינטעל טאָענדיג מיט'ן אויג.

— טאַקע? — האָט סימע אויך אַ פינטעל געטאָן — מיך
פּרעהט עס זעהר. הלוואי, הלוואי, — האָט ער געזאָגט, אַליין ניט וויר-
סענדיג צו וואָס. „שטייל!“ האָט ער אויף זיך אַ געשריי געטאָן. —
און די אַבלאווע האָט אייך גאָרניט פאַרכאַפּט?

— חבר, — האָט פּראַק זאָרגלאָז געענטפּערט, — מיר וואָל-
טען סאי ווי ניט געליטען. מען וואָלט ניט געוואַנט אונז צו פאַר-
האַלטען.

— געוויס, געוויס, — האָט סימע געאייילט זיך צו פארגלע-
טען, — און פון וואנען אייגענטליך געהט איהר עם? דאָראַטשקע,
וואָס שווינגסטו אַלץ? מיר איז גוט אויפ'ן האַרצען, וואָס מען האָט
דיך ניט צוגענומען. ווייסט איהר, חברים, וואָס מיר איז איינגעפא-
לען? — האָט זיך ביי איהם אומגעריכט ארויסגעריסען, — אפשר
זאָלען מיר נאָר אלע אוועקנעהן צו מיר? — דאָראַטשקע האָט איהם
פאַרוואונדערט אָנגעקוקט, — מיר וועלען פאַרבייסען, — האָט ער
געפלוידערט, אויסמיידענדיג איהר בליק און אין שטארקער אויפ-
רעגונג, — נעהמען צוביסלאַך וויין. איך האָב אויסגעצייכענטען
וויין. חבר פראק ווייסט עם.

אלע האָבען אין איין קול און מיט גרויס פאַרנעניגען אָנגענומען
די איינלאָדונג. פאַלטשיקאוואַ האָט שמאַכטיג געזאָגט: „איך געה“
און אַ קוק געטאָן אויף גרושקאוואַ, וועלכער האָט גלייך מיט אַ זי-
סען שמייכלע גענומען זי אונטער'ן אַרעם. סימע האָט געהאַט דעם
מוט צו נעהמען אונטער'ן אַרעם דאָראַטשקע'ן, אָבער אז דאָס זאָל
ניט אויסזעהן פראַק'ן צו חוצפה'דיג, האָט ער זיך גלייך צוגעאייילט
צו פאַרגלעטען זיין עולה:

— חבר פראק, גיט מיר דעם אפאראט, איך וועל טראָגען. מיט
פאַרנעניגען. צו וואָס דאַרפט איהר זיך מיט איהם אַרומשלעפען?
— „אַ שרעק, אַ שרעק“, האָט זיך געטראָגען ביי איהם אין קאָפּ.
וואָס רעד איך? נו, נעמט עם דער טייפּעל. איצט מוז מען אזוי זיין,
און אין אַן אנדער צייט וועל איך זיין אנדערש.“ — וואָס זשע צע-
רעמאַניעט איהר זיך מיט מיר? אַן אנדער מאָל וועט איהר מיר
אויך טאָן אַ טובה.

— נעמט, — האָט פראַק גרויסמוטיג געזאָגט. — נאָר טראָגט
פאַרויכטיג, דאָרט זענען אַזעלכע בילדער...

אין דער היים האָט זיך סימע געפאַרעט מעהר פאַר אלעמען.
„אַ קלייניגקייט, אזוי פיל באַלשעוויקלאַך ביי מיר צונאָסט! אָבער
מיט דאָראַטשקען וועל איך זיך אָפּרעכענען. עם וועט איהר אזוי
גרינג ניט אָפּגעהן. מיט פראַק'ן? אַ? און ווי דאָס האַרץ האָט עם
מיר געזאָגט. וואָס „סאָוונאַרכאָז“, ווען „סאָוונאַרכאָז“? איצט פאַר-
שטעה איך שוין אַלץ.“

סאַניע און זינע זענען אַרומגעלאָפען פאַרשמאיעט פון איין
צימער אין אנדערען, מען האָט געדעקט דעם טיש און אויפ'ן טיש

אוועקגעשטעלט אלץ וואָס איז נאָר געווען אין שטוב. מען האָט אויס-
געראַמט דעם בופעט, מען האָט אויסגעראַמט די שטוב. די נשמה
אויסגעראַמט. וואורשט, א שטיק קאַטשקע, סאַרדינען, אייער, קאָר-
ניאַק, און ווידער וואורשט, קאַטשקע, סאַרדינען זענען געפלויעגן אין
בערן טיש פון פראק'ן צו דאָראָטשקע'ן. זיי זענען ווידער צוזאַמען.
נו מיט, לאָזען עס אויף דערנאָך. זענען געקומען קישקעלאַך און זיך
א נייג געטאָן צו פאַלטשיקאָווא'ן, אייערלאַך האָבע זיך איבער'ן
טיש אוועקגעקייקעלט. אָט אן אומזין! סאָניע האָט זיך צוגעזעצט,
גענומען א טרונק קאָניאַק. די פוטער האָט זיך אוועקגעשטעלט אנט-
קענען גרוויטשו'ן. יענער האָט זיך פאַרנייגט, צעלאכט זיך, פיער
ציין פעהלען ביי איהם אין סאַמע מיטען מויל — מאָדנע. מיט זי-
נע'ן אויסטרינקען לחיים? אדרבא! כע-כע, באַלשעוויקעלאַך

— איך טרינק מיט אייך ברודערשאַפט, חבר גרושקאָוו, —
האָט אימיצער גערעדט פאַרריסען. — און פאַר קונסט! וואָס זאָגט
איהר עפעס אויפ'ן וויין? — האָט מיט חניפה געפרעגט דער זעלבי-
גער קול.

מען דאַרף צולויפּען צום צווייטען חבר. אָט אזוי. פאַר אייער
געזונט, חבר! אָבער געטראכט, קוקענדיג צערשטרייט אויף דאָ-
ראָטשקע'ן; זיצסט, פאַרברעכערין? זיי, זיי, ניש'קשה, איך בין דאָ.
איך היט. שעהנער געוואָרען, פרישער. אן אטלעט! א ווייב אן אט-
לעט! אָבער א שעהנע.

דער טומעל איז אלץ געוואַקסען. די דאַמען האָבען זיך שוין
געוואַלגערט אויף די סאַפעס און נאָר אַהן צערעמאַניעס. די מענער
האָבען זיך פאַרקליבען אין די טיפע פאַטעלען, די פיס אונטער זיך.
מען האָט גערויכערט סיגאַרען, ליולקעס, אש איז ווי רעגען געפאלען
אויף די טעפיכער, סאַפעס, שטולען. קיינער האָט ניט געדענקט ווי
אזוי מען האָט איבערגעוואַנדערט אין גאַסט-צימער. עס איז דער-
עסען געוואָרען צו ליגען און מען האָט גענומען טאַנצען. מען האָט צו-
שליידערט אין אלע ווינקלען די מעבעל. מען האָט זיך געיאָגט אין
קאַבינעט, אין עס-צימער אַרײַן. פראַק האָט געוואַלט טאַנצען מיט
דאָראָטשקע'ן און זי האָט איינגעווייליגט. סימע האָט דערזעהן, ווי
פרעד ער נעהמט זי אַרום, גלייך דערפיהלט א שטאַרקען פאַרלאַנג
צו געבען איהם אין די ציין, אפילו א רים געטאָן זיך פאַראויס, כדי

עם צו טאָן, אָבער אויפן וועג חרטה געקראָגען און אַרומגעכאַפּט פּאַלטשיקאָוואַן, און אפשר איז עס געווען גאָר ניט פּאַלטשיקאָוואַ, נאָר אַן אַנדערע און גענומען זיך דרעהען מיט איהר ווי אַ הינדעל, וואָס איז מיט אַמאָל פון זינען אַראָפּ, ביז וואַנעט עמיצער האָט איהם מיט געוואָלד אָפּגעשלאָפּט. חבר אַנטאָשאַ צוליעב פּרעהליכקייט ווער גען האָט עפעס געטרובעט מיט די ליפּען. חבר גרושקאָוו האָט פּער־ריסען די פּיס און געפרוּאוּט באַווייזען דער חבר'טע ליזאַ, אז קאָד מוניזם וועט נאָר דעמאָלט טריאומפּירען, ווען קיין איין בורזשוי וועט ניט בלייבען אויף דער וועלט און דערפאַר מעג מען זיי אַלע ביז איי־נעם אויסראַטען, און דערפאַר, — האָט ער אַ רעווע געטאָן — איז איצט די רעכטע צייט צו זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל“.

אז סימע האָט דערהערט חבר גרושקאָוו'ס לעצטע ווערטער און דערזעהן חבר אַנטאָשאַ'ס גולנ'יש פּנים, האָט ער זיך זעהר דערשראָק קען, געבליבען שטעהן אויסגעצויגען ווי אַ סטרונע צוגעלעגט צוויי פינגער צום שליוף, ווי ער האָט עס געזעהען טאָן אויף פּאַראַדען, און אונטערטעניג גענומען פּישטשען: „און דאָס וועט זיין דער לעצטער, ענטשלאָסענער קאַמף“. די דאַמען האָבען ענערגיש צוגעהאַלפּען. דאָרטשקע האָט ניט געקענט ניט דעם ניגון און ניט די ווערטער און עפעס געצויגען מיט אַ שטילען באַס, ברייט עפּענענדיג דאָס מויל, כדי צו ווייזען אז זי איז כּשר און זינגט אויך. עס האָט זיך גוט געהערט זינאַ'ס סאָפּראַנאָ און סאָניע'ס קאָנטראַלטאָ. נאָר סײַ מע, זינגענדיג מיט אַ דין, ציגען קול'כעל, האָט פון גאַנצען האַרצען געוואונשען די באַלשעוויקעס אַ שוואַרצען סוף.

מען האָט געענדיגט און סימע איז געווען דער ערשטער צו פּאַטשען בראַוואָ. מען האָט ווידער זיך גענומען צום טאַנצען. חבר גרושקאָוו האָט זיך אוועקגעזעצט ביים ראַיאָל און גענומען קלאַפּען מיט'ן פינגער איבער איין קלאַווישע, וועלכע איז איהם שטאַרק גע־פּעלען. ביז וואַנעט יענע איז הייזעריג געוואָרען און לסוף צו זיין שטוינען גאָר פּאַרשטומט געוואָרען. אָבער דער עולם האָט געטאַנצט פּאָלקע ווי קיינמאָל גאַרניט. סאָניע אין די אָרעמס פון חבר קריוור טשוק האָט זיך גאָר פּאַרגעסען און גענומען פּלייסיג מאַכען איהרע פּאַ, דאָס קעפּעל פּאַרבויען אין אַ זייט, פונקט ווי זי וואָלט טאַנצען מיט אַ טאַנצמייסטער. פּראַק האָט, ווי פּאַר'ן טויט אַרומגעכאַפּט

דאָראַטשקע'ן מיט זיינע קנאַכניגע הענט און געגען איהר ווילען גע-
שלעפט זי טאַנצען. אז סימע האָט דערזעהן אזא נואַלדטאט, האָט
זיך ביי איהם דאָס האַרץ מיט בלוט אָפגעגאַסען. גרושקאָוו האָט
שטום געמאַכט נאָך אַ קלאַווישע, דערנאָך זיך אויפגעהויבען, ניט
געוואָלט טאַנצען מיט קיין דאַמע און אָנגעהויבען אַליין זיך דרע-
הען. דער הוהא איז אַלץ געוואקסען און ביסלעכווייז האָט די שטוב
אָנגעהויבען אויסצוזהן ווי אַ משוגעים־הויז.

סימע האָט פון מירקייט און פון צופיעל סטארען זיך, און צו-
ליעב דעם, וואָס דאָס האַרץ האָט זיך איהם אָפגעגאַסען מיט בלוט,
צוגעזעצט זיך און געפרוואווט קומען צו אַ טאַלק אין זיינע געדאַנ-
קען. נאָר דאָ האָט איהם עמיצער אָנגענומען ביים קאַפּ, מיט גע-
וואַלד איהם אַ דרעה געטאָן צו זיך און ער האָט פאַרשטאַנען, אז
ער דארף זיך צעקוישען מיט חבר קריווטשוק. האָט ער געפאַלגט און
צעקוישט זיך. נאָר פאַר חבר קריווטשוק'ן, וועלכער האָט אין איין
האַנט געהאַלטען אַ גלאָז מיט וויין און אין דער אַנדערער אַ ליולקע,
איז דאָס ווייניג געווען און ער האָט געזאָגט:

— טרינק, חבר, ביזט ניט קיין בורזשוי.

סימע האָט אַ זופ געטאָן פון ויין גלאָז, אָפגעווישט מיט דער
האַנט די ליפען און געענטפערט:

— איך בין חבר קיינמאָל קיין בורזשוי ניט געווען — און
פעסט צוגעקלעפט זיינע ליפען צו קריווטשוק'ס. — בין ניט געווען
קיין בורזשוי און וועל ניט ויין. פון שטענדיג אָן האָבען מיך די בור-
זשויען עקספּלואַטירט.

— אויב אזוי, — האָט קריווטשוק אויף איהם אַ בלאָז געטאָן
פון דער פולער ברוסט, — טאָ לאַמיר זיך טאַקע נאָך אַמאָל צעקו-
שען; נו, געהען זיי צום שוואַרץ יאָהר די בורזשויען.

„איך וועל איהם נאָך אַמאָל אַ זינג טאָן דעם אינטערנאַציאָ-
נאַל“, האָט סימע געטראכט. „וואָס קען איך טאָן מיט אַ שכור?
נעמט איהם דער טייוועל. אָדער מען דארף ניט? מילא, לאַמיר איהם
אַ זינג טאָן!“

און ער האָט אונטערטעניג אָנגעהויבען זינגען:

„און דאָס וועט זיין דער לעצטער ענטשלאָסענער קאַמף...“

VI

ארום עלף א זייגער זענען זיך די געסט צעגאנגען. זיי זענען פארשוואונדען ווי טייוואָליס, פארשוואונדען מיט א קוויטשען און מיוקען. סימע פון גרויס שמחה, וואָס זיי צעגעהען זיך, האָט ביים געזעגענען שיער ניט א קוש געטאָן גרושקאוון די האַנט ווי ביי א דאָמע. אין עס־צימער איז געווען ווי נאָך א פּאָגראָם. דער טיש האָט זיך פאַרהאַקט אָן דער וואַנט, די שטולען זענען אוועקגעפּלויגען טייל־ווייז אין קאַרידאָר און טייל־ווייז אין קאַבינעט. די איבערגעבליבענע האָבען זיך ווי שכורים געוואַלגערט אונטער'ן טיש. אויפ'ן דיל האָט בען זיך אויסגעמישט שפייעכץ, וויין, אש פון ליולקעס, א צעקווע־טשטע באַרנע, פּאפּיערלאַך פון קאַנפּעקטען און שטיקלאַך ברויט. סימע האָט טרויעריג באַטראַכט דאָס שלאַטפּעלד, א קוק געטאָן אויף סאַניע'ן און זינע'ן, וועלכע האָבען זיך גענומען צום ראָמען, און אוועקגעשלעפט זיך א, שלאַפּצימער. דאָרט האָט ער זיך צוגעזעצט, אָפּגעווישט דעם שווייס פון האַלז און געזאָגט:

— האָסט כאָטש געזעהן, וואָס עס טוט זיך אין עס־צימער?
ערגער ווי אין א קאזארמע.

— און ווער האָט זיי גערופּען צו אונז, האָט דאָראַטשקע גע־ענטפּערט, — אריינלאָזען אין הויז אַזעלכע חורים.
— און ווער האָט שפּאַצירט מיט זיי? — און סימע איז געוואָר רען אַנאָגעצונדענער. — אודאי, אז מיין ווייב שפּאַצירט מיט זיי, וואָס האָב איך געקאָנט טאָן? פאַרבעטען זיי. און איך האָב פאַרבע־טען אָט די...

— פאַרשפּאַר זיך די טרחה צו רעדען ווייטער און זיי אזוי גוט, לאָז מיך צו רוה, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט. — עס אזי עלף אזייגער. צייט צו געהן שלאָפּען. איך בין מיד און וויל זיך די רגע לייגען... אויב דו מוזט רעדען, לייג עס אָפּ אויף מאָרגען.

— ניין! — האָט סימע מיט אַניגון געזאָגט. — דו וועסט מיט מיר דוקא היינט רעדען. איך לייג זיך ניט ביז וואנען דו ענטפּערסט מיר ניט, וואוהין דו ביזט היינט בייטאָג אַוועק.

— ווילסט זיך ניט לייגען, דאַרף מען ניט — האָט דאָראַטשקע קאַלט געענטפּערט. — איך לייג זיך.

זי האָט זיך געשטעלט צו איהם מיט'ן רוקען און גענומען זיך אויסטאָן. וואָס מעהר זי האָט זיך אויסגעטאָן אַלץ מעהר און זי איהם געפעלען געוואָרען. ווען זי האָט אויסגעטאָן די בלוזקע, האָט ער אַ טראַכט געטאָן:

„א גלאַטע פּלייצע. קיין ביון ניט צו זעהן, א פרוי אָהן ביינער, זיס, רונד, ווייך, מען זעהט אפילו ניט ווי די לאָפעטקעס אַרבייטען.“ ווען עס איז אַראָפּגעפאלען דאָס קלייד מיט א יצר'הרע'דיגען שאַרף, האָט ער ווידער געטראַכט:

„איך וויל זיין נעבען מיין ווייב און איך טאָר ניט זאָגען, אַז איך וויל עס. עס פאַסט ניט. טאָמער זאָגט זי אָפּ. און זי וועט אָפּ זאָגען. איך וועל זיך דאָך ניט געהן שלאָגען מיט איהר. אָבער צו וואָס זאָל איך זיין אזא איינגעשפּאַרטער? איך וועל זאָגען, אַז איך לייג זיך אויך. אָדער ניט אונטערגעבען זיך? אוראי! איך בין אַ מאַנסביל. אָבער איך וויל זיך דאָך פּאַרט לייגען. עס פאַסט ניט אפילו זיך אויפצוהויבען, אָבער אַז זי טוט זיך אויס אַזוי געשמאַק. אַלץ זינגט ביי איהר. איך געה זיך לייגען. נעהמט עס דער טיוועל. זאָל זי טראַכטען וואָס זי וויל.“

ער האָט זיך ענטשלאָסען אויפגעהויבען און נאָך ענטשלאָסען נער זיך גלייך אוועקגעזעצט, כדי דאָראַטשקע זאָל ניט באַמערקען און ניט הערען, אַז ער האָט זיך אַ ריהר געטאָן. ער האָט זיך באַלד ווידער אויפגעהויבען, זעהענדיג, אַז דאָראַטשקע שטעהט צו איהם מיט דער פּלייצע, און זיך ווידער אוועקגעזעצט, אָפּגעווישט דעם שווייס אויפ'ן האַלז.

אין עס'צומער איז דערווייל געוואָרען שטיל. באַלד האָט זיך ביים טיר דערהערט סאָניע'ס און זינע'ס זינגענדיגער „גוטע נאַכט“. סימקע האָט געענטפּערט און ווי ניט איז זיך אוועקגעלייגט אויף דער זייט און אויסגעצויגען די פיס.

די ערשטע מינוט האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז עס איז גאַנץ באַקוועם. עס האָט זיך איהם פאַרגלוסט רויכערען, אָבער ער האָט זיך ניט געוואַלט אַ ריהר טאָן פון עקשנות.

— פאַרלעש דאָס ליכט און לייג זיך — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

סימקע האָט ניט געענטפּערט. אויף להכעיס ניט געענטפּערט, ער וויל ניט ענטפּערען, און טוה איהם עפעס! ער וויל שווייגען. דו

וויילסט רעדען, טאָ רעד, און איך וויל שווייגען. עס איז אזא פאָרגע-
ניגען צו שווייגען, ווען אימיצער וואַרט, אָז דו זאָלסט רעדען.
— וויילסט ניט פארלעשען, וועל איך אליין פארלעשען — האָט
דאָראַטשקע מיט כעס געזאָגט, שנעל זיך אויפגעהויבען און אַ לויכט-
טוענדיג פאַר איהם צום לעצטען מאָל מיט איהר שעהנקייט, פאַר-
לאָשען די עלעקטריע. און ער האָט שוין ניט געזעהען, נאָר געהערט
ווי זי האָט זיך געלייגט.

„א קראַסאוויצע“, האָט סימע געטראַכט, פארלירענדיג אויך
זיין קערפער אין דער פינסטערניש. „איך וועל צוגעהן צו דער זאָפע
און וועל זיך כאַטש דאָרט צולעגען. ניין, זאָל זי זיך באַרוהיגען און
מיינען, אַז מיר איז בעקוועם. ניין, מען דאַרף ניט. זאָל איהר בעסער
אַרען, וואָס מיר איז אַזמבאַקוועם.“ „איך זיץ אויפ'ן שטוהל“, האָט
ער ווי געשריען צו איהר. „דו ביזט אין בעט, און איך אויפ'ן
שטוהל“

„אויב איך וועל אָנצינדען די עלעקטריע, וועט זי מיינען, אַז איך
גיב זיך אונטער. פאַר קיין פאַל ניט. איך וועל זיך ניט אונטערגעבען.
אַבער וואָס טוט מען ווייטער? עס איז נאָר ניט אזוי פויגעלדיג אַפ-
צוויצען אַ גאַנצע נאכט אויפ'ן שטול. איך בין שרעקליך מיט, און
עס ציהט אזוי אין בעט אַריין. אָט אַ מאַדנע לאַגע. סוף-כל-סוף וועל
איך דאָך מוזען זיך אויסטאָן און לעגען זיך. אפשר שוין טאָן דאָס?
געוויס, לעבען איהר וועל איך זיך ניט לעגען. איך וועל זיך לעגען ביי
מיר אין בעט. אַבער שוין-זשע וועט זי קיין רחמנות ניט האָבען אויף
מיר, וואָס איך מאַטער זיך זיצענדיג? אזוי פיעל זיך אָנגעלאָפּען דעם
טאָג. איך מיין, אַז זי וועט האָבען רחמנות. מען דאַרף נאָר האָבען
גערולד און אָפּוואַרטען.“

„איך וועל ניט בעטען סימקע'ן, אַז ער זאָל זיך לעגען“, טראַכט
דאָראַטשקע. „ער וועט נאָך מיינען, אַז איך פאַרענטפער זיך. איך האָב
אויף איהם רחמנות, אַבער פאַרוואָס קומט מיר צו מאַטערען? איך
בין אזוי צעטראַגען. סאַשא האָט אויפגעהערט צו רעדען שעהנע ווער-
טער“, האָט זי ווייטער געטראַכט און ניט באַמערקט, אַז זי האָט פאַר-
געסען אָן סימע'ן. „און אַלץ מיט די הענט. און אויב מיט די הענט
איז צו אַלץ אַ סוף, ווייל איך האָב ניט ליעב מען זאָל מיר טשעפען
מיט די הענט. מען דאַרף ביי איהם צונעהמען די פאַטאָגראַפיע און
באַלל...“

„זי שווייגט!“ — האָט זיך סימאָטשקע געקאָכט. „האָט ניט קיין איינזעהן מיט מיר, מיר טוען שוין די ביינער וועה פון זיצען. און איהר ארט ניט. נו גוט, זאָל איך קראַנק ווערען. נישקשה, עם וועט איהר שוין דערנאָך אַרען, אָבער עם וועט זיין צו שפעט.“

„...און ווי לאַנגווייליג עם איז צו זיצען אין דער פינסטער. איך זיי פונקט ווי איך וואָלט אויף אימיצען וואַרטען. צו וועלכען טייוועל האָב איך זיך דאָ אוועקגעזעצט? איך האָב זיך דאָך געקאָנט לעגען אויפ'ן בעט, ניט אויסטאָענדיג זיך, און עם וואָלט דאָך געווען פונקט דאָסזעלבע. צוגעאייילט זיך! און וואָס האָב איך זיך אזוי געאייילט? אַלץ ווייל איך טראַכט ניט איבער. פון דער העלער הויט פארבעטען צו זיך אין שטוב אַ באַנדע לומפען און שכורים. דערפרעהט זיך, וואָס זי איז ארויס גאנץ פון דער אַבלאווע. ווען עם קומט צו געשעפט, בין איך אַ מענש, אַ דרעהקאָפּ, אָבער אזוי, — אַ נאר, וואָס אַ נאר הייסט. און קיינעם פאַלט ניט איין, אַז איך בין אַ נאר, אָבער זייט זיך מטריה, טוט אַ קוק אינוועניג, וועט איהר זעהן, אַז איך בין אַ שוטה. און אפשר זענען גאָר אַלע נאַראַנים און זעהען גאָר אויס קלוג צוויי זען מענשען? צו וואָס, למשל, האָב איך זיך געדאַרפט דאָ אוועקזע צען אויפ'ן שטול? לאָמיר זאָגען, יאַקאָבסאָן! וואָלט ער אויף מיין אָרט זיך אויך אנדרעגעזעצט אויפ'ן שטול? לאָמיר נאָר באַטראַכטען מיין לאַגע פונקט ווי איך וואָלט באַטראַכט אַ געשעפט. וואָס איז דער זין פון מיין זיצען? דער זין איז זי צו באַשטראַפען. מסתמא שלאָפט זי ניט. גאָר אויב זי שלאָפט יאָ, איז מיין זיצען אַרויסגעוואָרפען. טאָ צו וועלכען טייוועל זאָל איך זיצען? דאַרף מען זיך אַ רוק טאָן אויפ'ן וועקען זי. וויילסטו מיר הייסט עם צורעדען, אַז איך זאָל זיך אונטער געבען? ניין, איך בין אַ מאַן, איך וועל זיך ניט אונטערגעבען. נאָר אויב איך בין אַ מאַן, קאָן איך דאָך רוהיג און ווירדיג זיך לעגען אין בעט אַריין. בין זיך אָפּגעזעסען, וויפיעל איך האָב געוואָלט, און מיט ווירדע געלעגט זיך. די דאָזיגע פרוי וועט דיר אָפּפאַפען אַ מעת' לעת, און איך זאָל דאָ זיצען און מאַטערען זיך און וואַרטען ווי אַ לאַקיי ביי וואַנען זי וועט זיך אויפבאַפען און גנדיג זאָגען מיר: „אך אַרימער, דו זיצסט נאָך? פאַרוואָס זשע האַסטו זיך ניט געלעגט?“ ניין, איך הויב זיך ניט אויף, טו זיך אויס און לעג דיר און כאַפט עם דער וואַטעמאַכער! איך בין ניט מחויב אָפּצומאַטערען זיך דאָ אַ גאַנץ צע נאַכט. איך בין ניט קיין באַק, וואָס האָט זיך איינגעשפאַרט. איך

האָב געזאָגט, אז איך וויל מעהר ניט זיצען און איך הויב זיך אויף.
איך הויב זיך אויף, טוה זיך אויס און לעג זיך. עס איז דאָך אזא
גליק אויסצוזעהן זיך ביי זיך אויפ'ן בעט. עס איז א מחיה צו ליגען
ביי זיך אין בעט. לעגסט זיך, ציהסט זיך אויס, דרעהסט זיך איבער
אויף אַנ'אנדער זייט, שאַרסט אַרונטער די פיס אונטער זיך, די
האַנט אונטער'ן קאָפּ, אָדער אונטער דער באַק. ניין, איך וועל מעהר
ניט זיצען. די פיס זענען מיר איינגעשלאָפען. דאָס גאַנצע לייב
שלאָפט. א שרעק, א שרעק. און לעג זיך, וועט זי דיר אויפ'ן קאָפּ
קריבען. אַריינגעפאלען. א שרעק. אבי איך האָב געמיינט, אז זי
וועט זיך גלייך נעהמען בעטען ביי מיר און נאָך געקליבען זיך שטאַלץ
איהר אָפצוואַגען. וואָס־זשע זאָל איך טאָן?

— דאָרע! — האָט ער פּלוצים אַ דונער געטאָן און צופרידען
געווען, וואָס ער האָט זיך ענטשלאָסען.

— וואָס איז? וואָס איז? — האָט דאָראַטשקע מיט שרעק
אַרויסגעמורמעלט. זי איז פארפלויען אזוי ווייט אין די געדאַנקען,
אז זי האָט פאַרגעסען וואו זי איז און ווער זי איז.

— זי פרעגט נאָך „וואָס איז“ — האָט סימאָטשקע ביטער גע-
זאָגט. — ווייסט דען ניט, אז איך זיין? עס איז אַ שוויינעריי פון דיין
זייט. אויסגעלאָשען די עלעקטריע, רוהיג צוגעלעגט זיך, און מיך גע-
לאָזט אַ גאַנצע נאַכט זיצען אויפ'ן שטול. אַליין האָט זי זיך אויסגעטאָן
ווי אַ פּריצ'טע ביים ליכט, און איך, אַ דאַנה איהר, איך קאָן זיך אויס-
טאָן אין דער פינסטער אויך. ווייס דער טייוועל וואָס מיט איהר איז
געוואָרען, זינט דער באַלשעוויק איז געוואָרען דאָ אַן אַריינגעהער!
— פּראַק — האָט דאָראַטשקע פאַרריכט מיט אַ באַלידיגטען

קול.

„פאַרשטעהט“, האָט זי מיט רוגאז געטראַכט. אויס ליבע צו
סימאָטשקע'ן האָט זי פּראַק'ן כמעט ווי אָפּגעשטויסען. אַן אנדערע
אויף איהר אָרט וואָלט איהם שוין לאַנג פאַרראַטען, און איהם קומט
נאָך אַ רעשט! נו, אמת טאַקע, פּראַק האָט זי עטליכע מאָל אַרומגע-
נימען. איז ערשטענס, האָט זי זיך ניט געלאָזען, און צווייטענס, וועט
מעהר אַזוינס קיינמאָל ניט פאַרקומען; און דריטענס, איז עס בכלל
ניט אזא גרויס פאַרברעכען. נישקשה, רייכע דאַמען טוען אָפּ נאָך
ערגערע זאַכען.

— יא, די סאָווע פּראַק — האָט סימע געזאָגט מיט רציחה און

געמאכט א מינע, ווי ער וואָלט געווען גאָט ווייסט וואָס פאר א גזלן.
ער האָט זיך אויפגעהויבען און געמאכט ליכטיג אין צימער. — ביז
פראַק'ן וואָלסטו מיך ניט געלאָזען זיך אַפּוואַלגערען אַ האַלבע נאַכט
אויפ'ן שטול. און נאָך פראַק'ן וואָלט איך געמעגט אַפילו אוועק'פּגראַן
דאָ אויפ'ן שטול, וואָלסטו זיך אויך ניט געמאכט וויסענדיג. אָט וואָס
דער באַלשעוויק האָט אָנגעמאכט אין מיין לעבען.

— פארלעש דאָס פייער און לאָז מיך שלאָפען — האָט דאָ-
ראַטשקע געזאָגט מיט אַ ליידענדיגען קול און שטאַלץ אַנטשוויגען גע-
וואָרען.

— אזא מיין גלייכגילטיגקייט צו מיר — האָט זיך סימע גע-
קלאָגט, אַרומלייפּענדיג איבער'ן צימער און מורא האָבענדיג, אז איהר
אויף להכעיס וועט זיך איהם ווידער פארוועלען א זעץ טאָן אויפ'ן
שטול. — דריי שעה זייַן איך אָפּ אויפ'ן שטול, און זי זאָל כאַטש אַ
זיפּץ טאָן. געלעבט זיך אַ פאָר פאַלק ביז פראַק'ן, און דערנאָך געוואָר-
דען אַ לעבען נאָך פראַק'ן! ווער בין איך איצט אין מיין אייגענער
שטוב? מיט אַ פיסעל פון אַ שטול האָט מען דאָך מעהר מיטלייד ווי
מיט מיר.

„איצט מעגסטו רעדען כאַטש ביז מאַרגען, זי וועט זיך ניט
אַפרופּען. אַ פרוי — א שטיין! קיין וואָרט וועסטו פון איהר ניט
אַרויסקריגען“, איז ער ביי זיך אַראַפּגעפאלען.
— דאָרע! האָט ער ווידער אַ דונער געטאָן.

— וואָס ביזטו משוגע? וואָס ליאַרעמסטו ביינאַכט? וועסט דאָך
דאָס גאַנצע הויז אויפּוועקען — האָט זיך דאָראַטשקע אָנגע'ברוגז'ט,
אויסגערדעחט זיך צו איהם מיט דער פלייצע און געזאָגט צו דער
וואַנט: „רוף, רוף זינע'ן צי סאָנע'ן. ניט מיין דאגה. איך שלאָף.“

„גערעכט“, האָט סימע אין האַרצען צוגעגעבען. „דאָס גלייכסטע
וואָלט געווען צו פארלעשען דאָס פייער און שטיילינקערהייט זיך
אוועקלעגען. אָבער ווי קאָן איך עס טאָן, אז אלץ קאָכט אין מיר?
ווען זי רופט מיך כאַטש צו, וואָלט איך זיך געלאָזט אביסעל בעטען
און אלץ וואָלט זיך געענדיגט. ניין, ניט זי. זי וועט ניט צורופּען. אַ
שטיין. זי וועט בעסער שטאַרבען איידער זיך אונטערגעבען. און איך
וועל אויך בעסער שטאַרבען, איידער זיך איהר. אונטערגעבען. איך
קען זיך. כאַפט עס דער וואַטעמאַכער. לאָמיר אויסלעשען דאָס פייער.
איך קאָן אין דער פינסטער אויך זיין אין כעס.“

סימע האָט פאַרלָאָשען די עלעקטרי און זיך אַ וואָרף געטאָן
אויפ'ן בעט, ווינשענדיג מיט'ן גאַנצען האַרצען, אז הלאַי זינקט עס
איין אונטער איהם. אָבער דאָס איטאַליענישע בעט האָט איבערגע-
טראָגען דעם קלאַפּ, ווי ניט איהם מיינט מען עס. אַפילו קיין סקריפּ
ניט געטאָן.

„נו גוט, ניט איינגעזונקען, דאַרף מען ניט. דערפאַר ליג איך
כאָטש ביי זיך אין בעט. אַ פאַרגעניגען זיך אויסצוציהען. איך בין
אַפילו אין די זאַכען, נו, מילאַ. איך וועל פּרוּאווען רעדען צו דאָראַטש-
קע'ן, און אויב זי מאַכט איצט אויך דעם אָנשטעל, אז זי פאַרשטעהט
ניט, אז איך וויל זיך מיט איהר איבערבעטען, ווייס איך שוין אַליין
ניט וואָס איך וועל טאָן.

— דאָראַטשקע — האָט ער געזאָגט מיט אַ צערטליך קול,
פונקט ווי צווישען זיי וואָלט גאָרניט פאַרגעקומען — וואָס ביזטו
צערודערט?

דאָראַטשקע האָט געשוויגען. זי האָט אויסגעצייכענט געוואוסט,
אז דאָס וויל ער מיט איהר שלום ווערען, און אז עס זאָל אויסקומען
אזוי, אז דאָס גיט זי זיך איהם אונטער, ניט ער איהר. און אַן אַנדער-
מאָל וואָלט זי אויס ליבע, אויס רחמנות, איהם נאָכגעגעבען. נאָר איצט
ניט! אזוי מאַטערען אַ ווייב, וואָס האָט איהם ליבע און וואָס האָט זיך
מקריב געווען צוליבע איהם — פאַר קיין פאַל ניט! זאָל ער ליגען און
מוטשען זיך. מסתמא מוטשעט ער זיך גאָרנישט אויך. ער וועט ליגען
אַ וויילע און איינשלאָפען.

„שווייגסט!“ — האָט זיך סימע אויף ס'ניי צעקאָכט. „נו, גוט,
אָדער וועסט אָנהויבען רעדען, אָדער דו פאַרלירסט מיך אויף אייביג.
איך וועל באלד אויסטאָן דאָס העמד“ — האָט ער געטרוימט — און
וועל זיך אוועקלעגען אַ נאַקעטער אויף דער פּאָדלאָגע. איך וועל שוין
פאַר איין גאַנע עפענען דאָס פענסטער און כאַפען אַ לונגען-ענטצינד
דונג, אָדער אַ רעוומאַטיזם. מיר איז שוין איצט אַלץ איינס.“

ער האָט זיך שנעל אויסגעטאָן נאַקעט, גענומען שליאַפען מיט די
באָרוועסע פּיס איבער דער פּאָדלאָגע, געעפענט דאָס פענסטער, אָפּ-
גערוקט דעם טעפּיך און אויסגעצויגען זיך ווי אַ מת אויפ'ן הוילען
דיל, דעמאָנסטראַטיוו אַ קלאַפּ טאַענדיג מיט'ן קאָפּ.

„קאַלט“ — האָט ער זיך אַ קרים געטאָן. „נו, מילאַ. איך וועל
גיך אַנוואַרימען די פּאָדלאָגע מיט מיין ליב.“

— וואָס טוסטו דאָרט? — האָט זיך דאָראַטשקע פאַרוואונדערט,
ווען זי האָט דערהערט דעם פרישען טומעל.

„אהא!“ — האָט זיך סימאָטשקע דערפרעהט. „איצט וועל איך
שווייגען. מיר איז גוט. דו רעד, און איך וועל שווייגען. איך וועל דאָס
מויל ניט עפענען.“

דאָראַטשקע האָט גלייך פארשטאנען, אז סימקע האָט דאָ עפעס
אַפגעטאָן. זי איז אָהן חשק אַראָפגעקראַכען פון בעט, אָנגעצונדען
פיער, און אז זי האָט דערזעהן ווי סימאָטשקע ליגט אַ נאַקעטער אויף
דער פאָדלאַגע, די אויגען שטאַלץ געווענדעט צו איין פונקט, איז זי
נשתומם געוואָרען.

— ביזט דאָך גאָר ניט ביים זינען — האָט זי אויסגעשריען.
— הויב זיך די רגע אויף! יועסט זיך נאָך פאַרקיהלען.

„אהא!“ — האָט טימע אין האַרצען טריאומפירט. „דערשראָקען
זיך! איצט וועסטו מיך בעטען! אלע פראַקען וועלען דיר פון קאָפּ
ארויספליהען.“

— וועסטו זיך ניט אויפהויבען? — האָט דאָראַטשקע מרהר
שחורה'דיג געפרעגט, אז זי האָט דערזעהן, ווי ער ליגט און ריהרט
זיך ניט און קוקט מיט אַ גלעזערנעם בליק ניט אין איהר זייט אפילו.
סימע, פיהלענדיג, אז ער האָט איצט די אויבערהאַנט, האָט ניט
באַעהרט זי מיט קיין ענטפער, און נאָר איבערגעקייקעלט דעם קאָפּ.
ווי אַ קאוואן, פון רעכטס אויף לינקס.

— נו, גוט — האָט דאָראַטשקע געזאָגט מיט שטילען צאָרן —
אויב שוין קראַנק ווערען, זאָל זיין צוזאַמען. און איך וועל גיכער קראַנק
ווערען ווי דו. איך האָב אַ צאַרט לייב און דו ביזט הונדערט מאָל גע-
זונטער פאַר מיר.. איך קריג גלייך די שווינדוכט.“

און סימאָטשקע האָט ניט באַוויזען אַ וואָרט צו זאָגען, ווי זי האָט
פאַרלאָשען די עלעקטירע, אַראָפגעריסען פון זיך דאָס נאַכט־העמד און
דעמאָנסטראַטיוו קלאַפּענדיג מיט די פיס, ווי סימע פריהער, און
אויסער זיך פאַר כעס, וואָס מען דאַרף טאָן אזא אידיאָטסטווע, האָט
זי זיך געטאָן אַ זעץ אַ נאַקעטע אויף דער פאָדלאַגע און אויך ווי אַ
טויטע זיך אויסגעצויגען אין איהר גאַנצער לענג. פון כעס האָט זי
האַסטיג געאַטעמט און געסטאַרעט זיך, דער אַטעם זאָל פייפען, כדי
ער זאָל מיינען, אז זי האָט זיך שוין צוגעקיהלט.

„אין א צוויי מינוט ארום, מוז איך אָנהויבען הוסטען“ — האָט זי באשלאָסען.

„אָט האָסטו דיר א געשיכטע!“ — האָט סימאָטשקע געטראַכט און אויסגעסטאַרטשט די אויגען. „אויף דעם האָב איך זיך ניט גע-ריכט. זי וועט דאָך נאָך מיך איבערליגען! זי איז דען א פרוי? א שטיין זי פייפט שוין, א שרעק, א שרעק. זי וועט זיך נאָך פאַרקיהלען צוליב מיר. זי האָט דאָך א צאַרט לייב, ניט אזוי ווי איך. מאַך ניט קיין וועזען“ — האָט ער אויף זיך אָנגעשריען. „דאָס אָטעמט זי אזוי אומישנע. הוסט, זאָל זי הוסטען! איך וועל זיך לעגען לעבען איהר, וועלען מיר ליגען ווי צוויי מתים. כאַפט עס דער וואַטעמאַכער!“

ער האָט גענומען קריכען איבער דער פּאָדלאָגע, געפונען איהר פוס, האַסטיג צוגעכאַפט די האַנט, ווי ער וואָלט אַנריהרען א שלאַנג, און אויסמאַרקירענדיג וואו צו לעגען זיך, כדי צו זיין לעבען איהר, אונטערנעלענט די הענט אונטערן קאַפּ.

„גוט כאָטש וואָס עס זענען פאַרהאן הענט אַרונטערצולעגען פאַר א קישעלע“, האָט ער געטראַכט. „פון וואַנען בלאָזט עס? אַ, איך האָב דאָך געפענט דאָס פענסטער, אַזאַ נאַרישקייט. אויפ'ן פריהער-דיגען אָרט איז מיר בעסער געווען. איך האָב שוין דאָרט געהאַט אַנ-געווארימט די פּאָדלאָגע מיט מיין לייב. איצט דאַרף מען זי ווידער וואַרימען. עס איז גאָר קיין געלעכטער ניט, איך וועל זיך פאַרקיהלען. דאָראָטשקע וועט זיך אַדאָי פאַרקיהלען. א גרויסע חכמה צוגעטראַכט — זיך לעגען א נאַקעטער אויף דער פּאָדלאָגע! א שטיק אידואַט-סטווע! אָבער ווער האָט זיך עס געקאַנט ריכטען, אַז זי וועט זיך אויך אַוועקלעגען?“

דאָראָטשקע איז געלעגען א פינסטערע מיט פאַרפרעסטע ליפען. זי האָט מיט א כיון אויסגעצויגען די הענט ביי ביידע זייטען, אַז זי זאָל פריהרען. אַז זי האַלט ביים פאַרקיהלען זיך, זאָלען זיך די הענט אויך פאַרקיהלען. זי וואָלט אַפילו איינגעשטימט איצט צו שטאַרבען, נאָר מיט אַ תנאי, אַז איין אויג זאָל ביי איהר בלייבען לעבעדיג. זי וואָלט זיך כחיה געווען, ווען זי זעהט, ווי סימקע וויינט און קלאַנגט איבער איהר.

„אַזאַ שאַנדע! א רייכע דאַמע און דאַרף זיך גאָר וואַלגערען א נאַקעטע, אויף א שמוציגער, קאַלטער פּאָדלאָגע מיט איהר מאַן,

מיט אזא פיינעם, בכבוד'יגען מענשען, א קאָמערסאנט, פאר וועל'ע
בען אלע האָבען דרך־ארץ. און וואָס איז עס פאר א ליעגען אויפ'ן
רוקען מיט די בייכער ארויף! וואָס וואָלטען א שטייגער געזאָגט יאָ
קאָבסאָן אָדער שטערן, ווען זיי טוען נאָר א קוק אויף זיי. קאָן מען
זיך דען פאָרשטעלען אזעלכע פיינע מענשען ווי יאָקאָבסאָן און די
יאָקאָבסאָניכע ליעגען אויף דער פאָרלאָגע? און אפשר קומט ביי זיי
אויך פאָר אזוינס? ווער וואָלט זיך דען פאָרגעשטעלט, אַז ביי איהר
און ביי סימע'ן קומען פאָר אין שלאָפצימער אזעלכע זאכען? און
שטיין מיט'ן בילם וואָלט זיך אויך אוועקגעלייגט א נאקעטער מיט
זיין שטייניכע? ניין, אזוינס איז נאָר מעגליך ביי אונז! מיין גאָט!
ווען סימקע זאָגט איצט כאָטש איין וואָרט, וואָלט איך זיך שוין איר
בערגעבעטען. פון וואנעט בלאָזט עס?"

„זי שווייגט!“ האָט סימע געטראכט. „הוסטען קאָן זי, און רע'
דען ניט. זי קאָן אזוי צוואַנציג יאָהר אָפשווייגען. אָבער דאָס איז
מיין שולד. איך בין ווערט, אז מען זאָל מיך פאר אזא חכמה אויף
שטיקער שניידען. ווי קאָן איך זיך איצט איינבעטען. זי זאָל זיך אויפ'
הויבען, אז עס זענען גאָר אויף דער וועלט אזעלכע ווערטער ניטאָ,
וואָס זאָלען מאכען אויף איהר א שטיקעל איינדרוק? וועמען זאָל עס
איינפאלען, אז צוליעב עפעס א גאָרנישט, א באַלשעוויקעל, זאָלען
זיך מאַן און ווייב דארפען וואלנערען נאקעטע אויף א פאָרלאָגע?
ער וועט בלייבען געזונט ווי אייזען, און זי דארף צוליעב איהם
שפייען מיט בלוט! איך וועל אָנהויבען צו איהר רעדען. כאַפט עס
דער וואטענמאָכער. ניין, מען דארף ניט. פארוואָס דארף מען ניט?
איך בין גאָרניט גלייכגילטיג דערצו וואָס זי ליגט אזוי נאָהענט נעבען
מיר. איך דארף נאָר אויסציהען די האנט, ריהר איך זי אָן. איך וויל
ניט טראכטען וועגען איהר לייב. אניט וועל איך זיך נאָך אונטערגע'
בען. נו, וועסטו זיך אונטערגעבען. ווי קאָן מען בלייבען גלייכגיל'
טיג, אז זי ליגט אזוי נאָהענט? איך וואָלט זי דערווארימט. וואָס'
זשע שווייג איך?! רעד צו איהר. איך בין אזוי נאָהענט נעבען איהר.
איך וואָלט זי געקאָנט אָט גלייך ארומנעהמען, און איך שפיעל א
ברוג. אָט האָט דיין פוס אָנגעריהרט איהרען. נו, גיב זיך שוין אונ'
טער, שמאַטע. ביזט דאָך א שמאַטע. כאַפט עס דער וואטעמאכער.
איך וועל זיך אונטערגעבען. צי אפשר אָפּווארטען? וואָס איז דאָ
פאראן צו ווארטען? קאָנסט נאָך שוין קיין רגע'לע ניט ווארטען. און

סיי ווי — וועסט זיך אונטערגעבען, טאָ זאָל עס זיין פריהער. נו,
א שמאטע! זאָל זיין א שמאטע. איך האָב דאָך זי ליעב!...
ווען סימע האָט זיך אויפגעהערט דינגען מיט זיך, האָט ער אַ
געשריי געטאָן, ווי ער וואָלט זיך אין וואַסער געוואָרפען:
— דאָראַטשקע! וועסט היינט מאַכען א סוף צו דער קאָמעַד־
דיע?

אין איין אויגענבליק איז געוואָרען ליכטיג און קינדיש־פרעה־
ליך. ער האָט זי צערטליך, ווי אַן אוצר אויפגעהויבען פון דיל, כאָטש
זי האָט זיך כלומר'שט ניט געלאָזען, געראנגעלט זיך. געהענדיג מיט
איחר אין דער פינסטער און אַנשטויסענדיג זיך אויף דער מעבעל,
האָט ער פרעהליך אין זיך געשריען:
„וואוהין קריכסטו שטול? אוועקן און דו, הער פאָטער־שטול,
וואָס דאַרפסטו?“

ווען ער האָט זי אריינגעלייגט אין בעט, האָט ער אָנגעצונדען
פייער און גענומען פליסיג אריינרייבען איהר טייערע פלייצע.
— איך האָב מורא, אז דו האָסט זיך חלילה פארקיהלט, גאָל־
דענע — האָט ער געזאָגט. — א, ווי מיינסטו? נו, נאַרישקייטען!
עס איז איצט זומער. איך האָב גאָרניט געוואוסט, אז אויך זומער־
צייט איז די פאָדלאָגע קאלט.

דאָראַטשקע האָט שטאַלץ געשמייכעלט, אינגאנצען פארגעסען
אַן די אומאַנגענהמליכקייטען פון דעם א.מ.גליקליכען טאָג און מיט
אַ קאפּריונע קול געפלאַפּעלט:

— זיך רוהיג. דארפסט מיר ניט רייבען די פלייצע. איך וועל
בעסער דיינע אַנרייבען. ביזט געלעגען לענגער פאר מיר.

— ניין, שטער מיך ניט — האָט סימאָטשקע א גליקליכער
געענטפערט. — מען דאַרף אַרויסרופען די בלוט־צירקולאַציע, און
צוליעב דעם דאַרף מען גוט רייבען. און פארוואָס ביזטו, נארעלע,
אזוי לאנג געלעגען? האָסט מיך געדאַרפט א שטורך טאָן מיט'ן
פינגערל. דיין פינגערל, דאָס ביזטו דאָך. איך וואָלט זיך אָנגעכאַפט
אַן פינגערל און דער גאַנצער ברוגז וואָלט זיך שוין לאַנג געענדיגט.
— און פארוואָס האָסטו צו מיר דיין פינגערל ניט אויסגעצוי־

גען? — האָט זי קאפּריונע געענטפערט מיט אַ גן־עדן קול'כל. —
שטעל זיך נאָר פאַר, אז די גאַנצע צייט, וואָס איך ליג, האָלט איך
זיך אין איין פרעגעז, צי וואָלט זיך יאַקאַבסאָן אויך אוועקגעלייגט

א הוילער אויף דער פאָדלֶאָגע צוליעב א קאפּריז? נו, גוט! איך האָב זיך אָנגעוואַרימט. מיר איז הייס געוואָרען. איצט וועל איך דיר אָנ־רייבען.

„אן אויסגעצייכענטע פּרוי! א פּראַכט!“ האָט סימע געטראַכט. „מיט וואָס פאַר א איבערגעבענקייט זי רייבט עס מיך. און צו וועל־כען טייוועל בין איך געווען אייפּערויכטיג? זי איז דאָך גאָט די נשמה שולדיג.“

נו, גענוג — האָט ער געזאָגט — איך האָב זיך אָנגעוואַרימט. און ווייסט וואָס? איך וועל דיר זאָגען א סוד — האָט סימע אָנגע־הויבען מיט'ן נוסח וועלכען זי האָט גוט געקענט.

— ביזט אַדאָי הונגעריג געוואָרען — האָט דאָראַטשקע מיט א שמיבעל געזאָגט.

אַמת! — האָט סימע געענטפּערט. — עס איז דאָך שוין דריי ביינאַכט, און אָנגעהאַרעוועט האָבען מיר זיך ווי האָראַפּאַשניקעס. האָסט זיך אויך מסתמא אויסגעהונגערט?

— יאָ, טאַקע עס הונגערט מיך אַביסעל, — האָט זיך דאָך ראַטשקע מודה געווען. — ווילסט זיין א וואוילער? געה אריין אין עס־צימער און ברענג עפעס פאַר זיך און פאַר מיר. וועסט אין בוד־פעט אַלץ געפינען.

— אַדאָי וועל איך שוין געפינען, טייערע. גיב מיר דעם שליר־סעל פון דעם בופּעט.

— דאָרט איז פאַראַן א האַלבע קאַטשקע א קאַלטע — האָט איהם דאָראַטשקע נאָכגעשריען. — ברענג זי אויך אַריין מיר האָט זיך פאַרגלוסט א שטיקעלע קאַטשקע.

סימע האָט געפונען ברויט, קאַטשקע, סאַרדינען, וואורשט, האָט אַלץ אוועקגעלייגט אויף א טאַץ, גענומען אונטער'ן אָרעם א פּלאַש מיט רויטען וויין, אריינגעטראָגען אין שלאַפּצימער און ביידע האָבען זיך איינגעאַרדענט אויפ'ן בעט ווי צוויי טייבעלעך. מען האָט דעם טאַץ אוועקגעשטעלט אויף א קישען און מיט אַפעטיט גענומען זיך צום עסען.

— פּראַק'ס סאַרדינקעס זענען אויסגעצייכענט — האָט סימע געזאָגט מיט אַביסעל שאַדענפּרוייד און אָנגענומען א פּול מויל מיט ברויט און סאַרדין. — א וואוילער יונג דער פּראַק. עס קומט איהם אייגענטליך א דאַנק, און ביי וועמען האָט ער זיי רעקוויזירט, וואָלט

איך וועלען וויסען. און ווי איז די קאטשקע, גוט? גיב א שטיקעלע, נאָר א פּיצעלע. איך וויל נאָר פּאַרוואַכען. דו האָסט דאָך זעהר ליעב קאטשקע. געזונטערהייט, האָב זי ליעב. מיך האָסטו ליעב?
— ער פּרעגט נאָך! — האָט דאָראַטשקע געענטפּערט מעהר דער קאטשקע ווי איהם. — וועמען דען זאָל איך ליעב האָבען? אפשר פּראַק'ן? — האָט זי ווייטער גערעדט ניט אויפהערענדיג צו קייען. — ס'ארא נארעלע דו ביזט...

— אויב אזוי, טאָ לאַמיר זיך צוקושען, — האָט סימע פּאָרד געלעגט, — און טאָקע זיס. וויש ניט אָפּ די ליפּען. זאָל זיין מיט'ן שמאַלץ פון דער קאטשקע. מיר ארט ניט. מיר איז ביי דיר אַלץ ליעב. צוקושט זיך, קוקענדיג איינער דעם אנדערען אין די אויגען, דערנאָך האָט מען גענומען צו ביסלאַך וויין.

— א מחיה, — האָט סימע געזאָגט, — איך האָב נאָך קיין מאָל אזא הנאה ניט געהאט פון עסען. גוט, איך וועל אָפּטשמאַקען דאָס ביינדעל, אויב דו ווילסט עס ניט. און איצט וועלען מיר זיך נעהמען צו דער וואורשט. האָסט מיך ליעב?

— עס, עס, פּרעג מיך ניט, — האָט דאָראַטשקע אַ גליקליכע געענטפּערט — וועמען דען זאָל איך ליעב האָבען, פּראַק'ן? לעג מיר ארויף א פּאָר שטיקלאַך וואורשט אויפ'ן ברויט.

— אָט האָסטו וואורשט טאָקע. א שאָד וואָס עס איז געווען אזוי ווינציג קאטשקע. נעהמט פּראַק'ן דער טייוועל, צו וואָס האַלסטו איהם אין איין דערמאָנען? אַנגיסען דיר וויין?

„אן אויסגעצייכענטע פּרוי“, האָט ער געטראַכט, קייענדיג די וואורשט, „נאָר א קאַלטער לונג און לעבער. און וואָס איז עס, דער אמת געזאָגט, מיר אזוי שלעכט אויב זי איז א קאַלטער לונג און לעבער? דערפאַר איז זי אָבער געבליבען אזוי פּריש און שעהן. א ווייז בעל מיט נערווען איז שוין צו 25 יאָהר א אידענע, און זי וועט אפילו צו פּערציג זיין יונג. איך וועל זי, דאַכט זיך, מיין גאַנץ לעבען ליעב האָבען. וואָס פאַר א הענט — צום שפּיגלען זיך! אויף וואָס דו זאָלסט ביי איהר ניט א קוק טאָן — עס בלענדט! ווער קען זיך עס איצט דראַפּען ביי דער טיר?

— מעג מען צו אייך אריינגעהן? — האָט מיט צערטליכקייט געפּרעגט סאַניע'ס קאַנטראַלמאַן. — פּאַרוואָס ברענט אין עס-צימער די עלעקטריע? איך האָב זיך שרעקליך דערשראָקען.

— איך האָב דאָרט פאַרנעסען צו פאַרלעשען, — האָט סימע געזאָגט, — מען מעג, מען מעג, קומט אריין.

— זיי עסען! — האָט זי געזאָגט מיט אַן אַנטציקט קול, ווען זי איז אריין אין שלאָפצימער. — זיי עסען, — האָט זי מודיע גע- ווען זינען, וועלכע איז אויך אריין. — וואָס איז עס פאַר אַ באל אין מיטען נאַכט?

— אַ באל, — האָט דאָראַטשקע שמייכלענדיג געענטפערט. — וואָס איז? מען טאָר ניט? מיר זענען געוואָרען הונגעריג און מיר האָבען אויפגעגעסען כמעט אַלץ, וואָס איז געווען אין בופעט.

— פאַרוואָס זשע האָט איהר אונז ניט אויפגעוועקט? — האָט זינע צערטליך פאַרגעוואָרפען. — מיר וואָלטען אייך בעסער צוגע- זעהען. אפשר וואָלט איהר וועלען אַנ'אייערקוכען? איך האָב עס אין איין רגע פאַרטיג.

— און אפשר וואָלט איהר געוואָלט אַ גלאַז טיי? — האָט סאָניע געפרעגט, — אָדער קאַפּע? עס דארף נעהמען אַ פינף מינוט דאָס אַלץ.

— מסתמא האָט איהר זיך אויסגעהונגערט, — האָט סימע צערטליך געווענדעט זיך צו ביידען.

— עס זעהט אויס אזוי — האָט זיך סאָניע מודה געווען מיט אַ שמייכל און אַראָפּגעלאָזט די אויגען.

— אויך איך, — האָט זינע אומשולדיג צוגעגעבען.

— טאָ וואָס שטעהט איהר? — האָט סימע פּרעהליך געזאָגט, שלעפט פון בופעט אַלץ, וואָס איז דאָרט פאַרבלִיבען, קאַכט אַוּיף קאַפּע, מאַכט אייער־קוכענס און זעצט זיך צו ביי אונז.

— די נאַכט איז שוין סיידווי אַ פאַרפאלענע — האָט דאָר ראַטשקע נאָמערקט. — מיר וועלען דערפאַר אָפּשלאָפּען בייטאָג. צינדט אָן נאָך אַ לעמפּעל, וועט זיין ליכטיגער.

מען האָט פאַרנעסען, אז עס איז פיער אזויגער ביינאַכט. פּונקט ווי דאָס איצטיגע נייע לעבען וואָלט איינגעוונקען און עס וואָלט צו- ריק געקומען דאָס אַלטע. אין עס־צימער איז געוואָרען לעבעדיג. די פּוטער אויף דער סקאַוואַראַדע האָט אָנגעהויבען קנאַקען. די דאָמען האָבען זיך געפּאַרעט, געפלאַפעלט. אין די שפּאַלטען פון די לאַדענס האָט זיך אָנגעהויבען דורכשפאַרען דער בלייד־בלוייער באַגינען, נאָר קיינער האָט זיך אויף איהם ניט אומגעקוקט.

— האסט מיך ליעב? — האט סימע געפרעגט?
— וועמען זשע דען האב איך ליעב? — האט דאָראַטשקע
געענטפערט.
— שוין דאָ דער אייערקוכען! — איז סאַניע אריינגעלאָפּען
אַנזאָגען.
— קאַפע, קאַפע! — האַט זינע פּרעהליך אויסגערופּען מיט
דער טאַץ אין די הענט.
— נו, עס איז שוין טאַג — האַט סימע געזאָגט מיט אַ שמויז
כעל פּון אַ מלאַך. — לעש אויס די לאַמפּען עפענט די לאַרענס...

זיבעטער עפיזאד.

I

איוואן פעטראָוויטש שושקאָוו איז ביז שפעט אין דער נאכט געזעסען ביי סימע'ן און אַלץ ענטוויקעלט פאר איהם א געוויסע קאמבינאציע, א דאנק וועלכער מען האָט געקענט אָפּלעקען א פעט ביינרעל. סימע האָט זיך ניט אונטערגעגעבען און אַלץ גע'טענה'ט זיינס: איך וויל ניט ריזיקירען, איוואן פעטראָוויטש. און אייך וואָלט איך אויך ניט געראטען...

— אָבער אז עס איז א רעיעל געשעפט, — האָט שושקאָוו גע-מאטערט זיך צו באווייזען, — אז עס בעט זיך אליין אין די הענט אריין. איך פארשטעה אייך ניט, סיעמיאָן גריגאָריעוויטש. מען קען עס מאַכען איינס און צוויי, דער בחור וועט אפילו קיין פּיפּס ניט טאָן.

— איוואן פעטראָוויטש, איך וויל ניט. אפילו ווען איהר לייגט מיר אוועק א מיליאָן אויפ'ן טיש, וויל איך ניט קיין ריזיקעס. און אויב דאָס געשעפטעל געהט ניט אָפּ גלאַט, וואָס טוען מיר דעמאָלט? איך וועל אפילו קיין פינגער ניט צולעגען און אייך ראַט איך אויך ניט.

— א, איהר האָט עס מיר שוין צוואנציג מאָל געראטען, סע-מיאָן גריגאָריעוויטש. וואָס רעדט איהר אַלץ דאָס זעלביגע און וויל דער דאָס זעלביגע? באַרעכענט זיך נאָר, וואו איז דאָ די געפאָהר? די חברה זענען אויף אונזער זייט. טאַקע באַלשעוויקעס, אָבער א זייטיג פארדינסטעל האָט יעדער ליעב. פון צענטער האָט מען ער-לויבט. וואו מען דארף וועט מען שמירען. וואָס ווילט איהר נאָך?

— און מיר זאגט דאָס האַרץ, איהר פאַרשטעהט? דאָס האַרץ
זאָגט מיר. און איך נעהם זיך ניט צו געשעפטען, ווען דאָס האַרץ
לאָזט ניט. איהר זייט אין דער טשעקא ניט געזעסען, און איך בין
דאָרט יאָ געזעסען און געוויינט אויך, — האָט סימע גע'טענה'ט.
איך האָב זיך דאָרט גענוג אָנגעקוקט. ווען איהר ניט מיר אַפילו אַ
מיליאָן, מיט איך זיך ניט אין דעם געשעפט. און יאַקאָבסאָן אויך
ניט. איהר זענט ביי איהם געווען?

וואָס, יאַקאָבסאָן? — האָט שושקאָוו געזאָגט, רייבענדיג זיך
דאָס אויג. — איהר וועט זיך מישען, וועט ער זיך אויך מישען.
סימע האָט אַ שאַקעל געטאָן מיט'ן קאָפּ, אז ניין. ווען שושקאָוו
איז אוועק, איז ער אריין אין גאַסט־צימער, וואו דאָראַטשקע האָט
מיט זינע'ן און סאָניע'ן געשפּיעלט אין קאָרטען און געזאָגט צו איהר:
אין אַ פיין געשעפט האָט עס מיך שושקאָוו געוואָלט אריינשלעפען.
מען וואָלט אונז אלעמען דערשאַסען. די גוים האָבען פאַר קיינעם
קיין מורא ניט. שיק מיר אריין טיי אין קאַבינעט. איך וויל נאָך אַר-
בייטען אַביסעל איבער'ן פּלאַן וועגען האַלץ אויף ווינטער.

ער איז אַריין אין קאַבינעט און גענומען זיך צו די פאַפּירען.
ער האָט ניט געדענקט ווי ער האָט אויסגעטרונקען. די טיי. עס איז
געווען דער סוף פון אַ וואַרימען אויגוסט. דורכ'ן אָפענעם פענסטער
האָט זיך קיין איין קלאַנג ניט דערטראָגען. פונקט ווי די שטאָרט
וואָלט אויסגעשטאָרבען. סימע האָט שוין געמאַכט כמעט דעם גאַנ-
צען חשבון, באשטימט וויפיעל ארבייטער עס פאָדערט זיך פאַר
יעדען וואַלד־טייל, ווען דאָראַטשקע, ניט טוירט ניט לעבעדיג, איז
פּלוצים אריין אין קאַבינעט און אַרויסגעשעפטשעט:

— סימקע, צוויי סאַלדאַטען פון דער טשעקא זענען דאָ און
ווילען דיך זעהען.

סאָניע איז אַריינגעפּלויגען אַ בלייכע ווי אַ מת, און שטיל גע-
זאָגט: איך האָב געזעהען זייערע פאַפּירען פון דער טשעקא. שרעקט
זיך ניט אזוי, סעמיאָן גרינאָריעוויטש, דאָ מוז זיין עפעס אַ טעות.
— וואָס? — האָט סימע געשטאַמעלט, — ווידער? פאַרוואָס?
דאָס האַרץ האָט מיר געזאָגט, — האָט ער געפּלאַפּעלט, שלינגענדיג
די ווערטער, — אַ? מיט רעוואָלווערען? יאָ, — האָט ער זיך אַליין
געענטפערט, — מיט רעוואָלווערען! און אזוי שפעט! עלף אזויגער.
איצט בין איך פאַרלוירען. גאָר קיין פראַגע ניט. וואָס פאַר אַ טאָג

איז היינט? דינסטאָג. הייסט עס, דערשיסען. דינסטאָג שיסט מען.
אַכער פאר וואָס?

ער האָט אַ שפרונג געטאָן אין שלאָפֿציער. נאָך איהם איז געד
פֿלויגען דאָראַטשקע, אַ פאל געטאָן אויפֿן בעט און שטיף זיך צע
כליפּעט. די ברייאַנטען! איז דורכגעלאָפֿען ביי איהם אין קאַפּ. די
שיך! ניט פֿאָרגעסען. איך געה, זאָגט, אז שוין געה איך, — האָט ער
געשטאַמעלט מיט אַ קלאַנגלאָז קול און פֿלינק ווי אַ מאַלפּע אַרונד
טערנגעקראַכען אונטער דעם בעט. דער בויך וויל ניט אַריינגעהען.
צום טיוועל. צעקוועטשען איהם. פֿאָראַן. אויפֿן אויווען. פֿארטיג.
דאָראַטשקע האָט געקלאָגט. סימאָטשקע האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער
האַנט, אז זי זאָל אויפהערען. אַרומגעקוקט זיך אַ טראַכט געטאָן, צי
זאָל ער זיך ניט אַרויסוואַרפען פֿון פענסטער און געלאָזט זיך געהן
צום קאָרידאָר מיט טויענד ווערטער אויף דער צונג. אין קאַפּ איז
געווען פינסטער ווי אין אַ ברונעם. איך בויך האָט געזונגען. די פֿיס
האַבען זיך געטרעסעלט.

— מיט וואָס קאָן איך אייך דינען, חברים? — האָט ער ניט
מיט זיין קול געפֿרעגט.

צוויי! אין קאַרטוען! מיט רעוואָלווערען! איינער אַ שוואַרצער,
דער אַנדערער מיט בלויע אויגען, אַ סימפּאַטישער. איך וועל רעדען
מיט'ן סימפּאַטישען.

— אויפֿן באַפעל פֿון דער טשערעזוויטשיינער קאָמיסיע, —
האָט דער סימפּאַטישער בלוואַויגיגער געזאָגט. זיינע אויגען האָבען
ליב אַרויסגעלויכטען פֿון אונטער'ן שוואַרצען דאַשעק — אָט איז
דער באַפעל.

סימע האָט דערפֿיהלט, ווי בלוז פֿונ'ם קלאַנג פֿון די ווערטער,
וואָס ער האָט שוין איינמאַל געהערט, טריקענט איהם דער מאַרד אין
די ביינער. די פֿיס האָבען זיך ווי פֿאַפֿיר איינגעבויען.

— איך מוז באַלד געהן, — האָט ער אַרויסגעקוויטשעט דורך
די ליפּען.

— גלייך, — האָט געענטפֿערט דער מיט די שוואַרצע אויגען,
און אַרויפגעלייגט די האַנט אויפֿן רעוואָלווער, — טוט זיך אָן.

„דאָס איז זיכער אַ אידעל“, האָט געטאַנצט ביי סימאָטשקע'ן
אין קאַפּ. און דער אַנדערער איז אַ גוי“. אפּשר וועט דער איד אויף
מיר רחמנות האָבען? איך בין דאָך אַ איד. ניי, וועט ניט האָבען

קוין רחמנות. קאמוניסטען האָבען אויף קיינעם ניט קיין רחמנות. א שרעק ווי עס ווילט זיך וויינען. איך וואָלט זיך אויף די קני גע- שטעלט. נאָר עס וועט ניט העלפען. און צו וואָס בין איך געקראָבען אין „סאָוונאַרכאָז“?

— טוט זשע זיך אָן. — האָט דער מיט די שוואַרצע אויגען האַרט געזאָגט.

— שוין, שוין, — האָט סימע אונטערטעניג געזאָגט, פיהלענ- דיג ניט זיין שרעק, נאָר דאָראַטשקע'ס.

— וואָס וועט פון איהר ווערען, ווען מען דערשיסט מיך?
א תל, נעבעך. מען וועט זי בעראבעווען. מיין קערפער וועט מען איהר ניט ארויסגעבען.

— מעג מען אפשר קומען מאָרגען אינדערפריה? — האָט ער זיך געבעטען. — אלע קענען דאָך מיך, — האָט ער שטיל אַרײַנגעטענה'ט מיט דעם, וועלכען ער האָט אָנגענומען פאר א אידען, — איך בין א חבר. איך וועל אייך גלייך ווייזען מיינע פאפירען. אָט זייט אזוי גוט. קוקט דורך די פאפירען, — האָט ער זיך געוואָלט אַ וואָרף טאָן אין שלאָפצימער, — איך בין אפילו קיין בורזשוי ניט. — מיר דאַרפען ניט אייערע פאפירען, — האָט שטרענג גע- זאָגט דער אַנדערער מיט די בלויע אויגען. — איהר וועט זיי דאָרט ווייזען. טוט זיך אָן. איך גיב אייך דריי מינוט צייט, — און אויך אַרויפגעלעגט די האַנט אויפ'ן רעוואָלווער.

— שוין, שוין, — האָט סימקע פאָלגענדיג געזאָגט, דערזע- הענדיג ווי די האַנט לייגט זיך אויפ'ן רעוואָלווער. — איך האָב דאָך קיין זאך ניט געמיינט, איך האָב דאָך נאָר געבעטען.

— נו, דאָראַטשקע, — האָט ער גערעדט צו דאָראַטשקע'ן אין שלאָפצימער, — פארפאלען דיין סימקע. איצט איז שוין זיכער דער סוף, — און צעוויינט זיך, סמאַרקענדיג זיך, און אין דער מינוט געווען עהנליך צו אַ אינגעל.

דאָראַטשקע האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צו איהם און געבליבען הענגען אויף זיין פארשוויצטען האַלז.

— נו, גענוג גענוג, — האָט ער געזאָגט. — מען דארף זיך נעהמען אין האַנט. שטאַרבען מוז מען סיי ווי. איך האָב ניט געמיינט, אז מיט אזא טויט וועל איך מוזען שטאַרבען. וואָס קאָן מען טאָן? די הויפט זאך איז, איך קאָן ניט פארשטעהן פארוואָס און פון וואַנעט.

דאכט זיך, אז די באַלשעוויקעס האַלטען מיך פאר כשר. נאָר אפשר
א מסירה. די שיד זענען אויפ'ן אויווען. א דאנק גאָט, וואָס מען
וועט כאָטש קיין הויזזוכונג ניט מאַכען. גראָב אויס ביינאכט די
שקאטולקע און גיב עס סאָניע'ן צו באהאַלטען. וואָס נאָך האָב איד
געוואָלט זאָגען? עס זיך ניט אָפּ דאָס האַרץ, ווען מען דער'הרג'עט
מיך. פייניג זיך ניט. מסתמא האָט אזוי גאָט געוואָלט. גיב מיר די
הויזען.

ער האָט אָנגעטאָן די הויזען אויף די געבראָכענע פיס, פארגעסען,
אז מען דארף זיך פארשפילען און ארומגענומען זי מיט א פאר-
שטיקטען יאָמער.

— לייען ניט די צייטונגען, וואו עס וועלען זיין אונזערע נע-
מען, — האָט ער איהר איינגערוימט. צו וואָס? האָב איד געוואוסט,
ווען איד האָב געקויפט די הויזען, אז זיי וועלען אריינפאלען צו א
סאָלדאט, וואָס וועט מיך דערשיסען.

— אָבער אפשר וועט מען דיך ניט דערשיסען — האָט דאָ
ראַטשקע געזאָגט כליפענדיג. — פארוואָס? וואָס האָסטו געטאָן?

— און איד ווייס פארוואָס? אָדער זיי ווייסען פארוואָס? מען
וועט מיך אוועקשטעלען ביים וואנט, און אן עק, א בורזשוי! אמאָל
פלעגט מען מאַרדען דערפאר וואָס מען איז א איד, איצט דערפאר,
וואָס מען איז א בורזשוי — וואָס איז דער אונטערשיעד? גיב מיר
די שטיוועל.

... זינע איז געבליבען אליין מיט די סאָלדאטען. און ווען דער
שוואַרץ־אויגיגער האָט ביי איהר געפרעגט, פארוואָס טוט זיך דער
בורזשוק אזוי לאַנג אָן האָט זי זיך ווי א סירענע צעזונגען:

— חבר, ער איז דאָך ניט קיין סאָלדאט, אז ער זאָל זיך אין
איין רגע אָנטאָן. ווארט אָפּ א מינוטקעלע. אפשר געזעגענט ער זיך
מיט'ן ווייב? ביז ער טוט זיך אָן, וועט איהר אפשר אריינגעהן אין
עסצימער? איהר זענט מסתמא אויך פארמאטערט. פאראן וויין,
— האָט זי גענומען זיי איינרעדען, — רויטער, ווייסער, זעהר גוטער.

— ווייס איד וואָס, פארמאטערט, — האָט זיך אָפּגערופען
דער בלויאויגיגער, סימפאטישער, אראָפּגעצויגען די היטעל און גע-
זלעט זיך די שווארצע קורצע האָר. — און אפשר זאָלען מיר אריינג-
געהן, חבר? — האָט ער געזאָגט מיט אן אומבאמערקטען וואונק

צום צווייטען סאָלדאַט. לאַמיר אויסטרינקען צו גלעזלאַך בורד
זשויסקען וויין...

— אוראי וועט אייער חבר אריינגעהן. — האָט זינע אונטער-
געכאפט, קאָקעטיש א קוק געטאָן אויפ'ן שווארצען און זיך צע-
זונגען: — וויין פון בעסטען סאָרט. קומט אריין. נו, זענען מיר
אין עס-צימער, — האָט זי געזאָגט, ציטערענדיג פון שרעק. — באלד
נעהט איך ארויס דעם וויין. וואָס פאר א וויין האָט איהר ליבע,
חברים, ווייסען צי רויטען אָדער אי ווייסען אי רויטען?

— ווייס איך וואָס וועלכען — האָט דער בלוואוינגער גע-
ענטפערט און ווידער א וואונק געטאָן צום חבר. — גיט אי ווייסען
אי רויטען.

מיט פארגניגען, מיט פארגניגען, — האָט זינע אלץ קאָקעטירט.
— אין א בורזשויסקער הויז וועט זיך אלץ געפינען, אפשר ווילט
איהר פארבייסען אויך? פאראן ווארשט, אויפשניט. אָט זיינען
גלעזער, דינע גלעזער, זעהט בייסט ניט אָפּ, האָט זי געשפּאַסט, אליין
זיך וואונדערענדיג אויף איהר מוט.

— גיסט אָן, מאַדאַמעלע, און וועגען פארבייסען פארשטעהען
מיר אליין, איהר דארפט אונז ניט זאָגען, — האָט זיך צולאכט דער
בלוי-אויגיגער און געוויזען זיינע ווייסע שטארקע צייהן.

”און אפשר זיי פאָרלעגען געלד?” האָט זי א טראכט געטון. ”עס
וואָלט געווען א גליק, ווען דאָס גיט זיך איין. אָבער פריהער וועל איך
זעהען, אז זיי זאָלען שיכור ווערען. גלייך פאָרשלאָגען איז א געפּאָהר.
— און פארוואָס, מאַדאַמעלע, זעצט איהר זיך ניט צו צו אונז
צוליעב קאָמפּאַניע? האָט געפרעגט דער שוואַרץ-אויגיגער.

— עפעס צו לאנג טוט זיך דער בורזשוק אָן, — האָט דער
בלוי-אויגיגער שטרענג ארויסגעברומט! טאָמער אנטלויפט ער, א?
— פארוואָס גיט, איך וועל זיך מיט פארגעניגען זיך צו אייך
צוועצען, — האָט זינע געזאָגט, כדי אָפּצוציהען זיין אויפּמערק-
זאַמקייט. — גיסט מיר אָן חבר, — האָט זי מוטיג פאָרגעשלאָגען
דעם שווארצען. איך האָב נאָך קיינמאָל מיט חברים ניט געטרונקען.
גיט דעם רויטען. איך טרינק קיינמאָל ניט קיין רויטען, גיט מיר
דעם ווייסען, — האָט זי שפּילעוודיג און קאפּרזינע געפלאַפעלט. —
אָבער פריהער דערטרינקט אייער וויין.

ווען זיי האָבען ווידער אָנגעפילט די גלעזער, האָט זי מיט איהר גלאָז אָנגעקלונגען אָן זייערע און מיט חניפה געזאָגט:

— איך וועל מיט אייך טרינקען, אָבער איהר מוזט טון פאר מיר איין זאך. חבר, איהר וועט קיין פרוי ניט אָפּזאָגען. — האָט זי ווייטער גערעדט, קאָקעטירענדיג מיט'ן בלו־אויגיגען, וועלכער האָט איהר אויסגעזעהן הארטנעקיגער.

— זאָגט, וואָס פארלאנגט איהר, — האָט דער שוואַרצאויגיגער געענטפערט. — וואָס מיר וועלען קענען, וועלען מיר טאָן, פאר אייער געזונט!

— איך וויל חברים, אייך מאכען א פאַרשלאָג, — האָט זינע סודות'דיג געזאָגט און אָפּגעזופּט פון איהר וויין, — קענט איהר מאכען אזוי, אז מען זאָל היינט דעם בורזשוי ניט נעמען? קיינער וועט דאָך איהם אזוי שפעט אויפ'ן פארהער ניט נעהמען. זאָל ער איבערנעכטיגען אין דער היים און אינדערפריה וועט איהר איהם פארנעמען. טרינקט חברים. וויין איז דאָ. טאָ ווי מיינט איהר, קען מען עס מאכען. פארשטעהט זיך, אז מען וועט אייך פיין באדאנקען. די סאָלדאַטען האָבען זיך איבערגעוואונקען, אויסגעטרונקען און אוועק אין א ווינקעל זיך דורכרעדען. זינע האָט מיט א פארשטאָרבען הארץ געווארט.

— איז אזוי, — האָט דער בלו־אויגיגער געזאָגט נאָך דער באראטונג, צוגעהענדיג צו זינע'ן, — מיר האָבען באשלאָסען, אז אויב מען גיט אינז 200.000 ניקאָלאיעווסקע רובעל, וועלען מיר קומען נאָכ'ן בורזשוי אין דער פריה און ער זאָל דערווייל די נאכט מאָן, ווי ער אליין פארשטעהט.

— אזוי, — האָט זינע געזאָגט מיט אן אַנשטרענגונג, מען זאָל ניט דערקענען, ווי גליקליך זי איז. — איז ניט צופיעל צוויי הונדערט טויזענד? ... ניין, ניט צופיעל, ניט צופיעל, — האָט זי זיך דערשראָקען פאר דער מינע וואָס דער בלו־אויגיגער האָט געמאכט. — איך פארשטעה, איהר אליין ריזיקירט אודאי. איהר, חברים, טרינקט דאָ דערווייל וויין און איך וועל אריינגעהן זיך דורכרעדען. צוויי הונדערט טויזענד איז א גרויסע סומע. פארבייסט, חברים...

... — איך בין אָגעטאָן און האָב ניט קיין כוח ארויסצוגעהן, — האָט סימע גערעדט. — די פיס זענען ווי פון פאפיער. איך האָב

נאָר מורא, אז די סאָלראַטען וועלען מיך אין גאס דערשיסען, זיי וועלען זאָגען, אז איך האָב געוואָלט אנטלויפען...

— איך פאָהר מיט דיר, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט. — וואָס וועט זיין מיט דיר, וועט זיין מיט מיר. און וועט מען מיך ניט נעמען, וועל איך נאָכלויפען נאָך דער דראָזשקע. ווי וועל איך דיר אָפּפלאַצען ביינאכט איינעם אליין מיט אזעלכע רוצחים?

— דאָראַטשקע טייערע, מעג מען צו אייך אריינגעהן? — האָט זיך דערהערט זינע'ס קול הינטער דער טיר. — איך דארף אייך עפעס זאָגען.

קומט אריין, — האָט סימע מרה'שחורה'דיג געענטפערט, — וואָס קאָנט איהר אונז זאָגען?

— אָט וועט איהר הערען, — האָט זינע געענטפערט, שטראַד לענדריג פון גליק און צוגעמאכט די טיר מיט א געהיימיספולער מינע.

— איך האָב אלץ איינגעאַרדענט, — האָט זי ארויסגעשעפטשעט. — די סאָלראַטען זיינען גרייט אוועקצוגעהן, אויב מען וועט זיי געדען צוויי הונדערט טויזענד ניקאָלאיעווסקע רובעל.

— טאקע? — האָט דאָראַטשקע אויסגערופען אויסער זיך. — ווי אזוי האָט איהר עס איינגעאַרדענט?

— איינגעאַרדענט! — איך בין ביטערער פאר זיי. איך האָב זיי אנגע'שיכור'ט מיט וויין און פשוט פאָרגעלעגט געלט. איך פארשטעה גאָר אליין ניט, פון וואנעט עס האָט זיך צו מיר אזוי פיל מוט גענומען. געטרונקען מיט זיי ברודערשאפט. איז וואָס זאָל איך זיי ענטפערען? זאָגט אָבער גיכער, זיי ווארטען.

סימע האָט זיך דערפיהלט ווי נייגעבוירען. אפשר זענען עס פשוט באנדיטען? זאָל זיין באנדיטען. דער עיקר, מען וועט ניט שיסען. אויב זיי זענען גרייט צו נעמען געלט, הייסט עס, אז זיי וועלען ניט דערשיסען. אויב זיי זענען פון דער "טשעקא", איז אביסעל ערגער, אָבער דערשיסען וועט מען פונדסטוועגען ניט. ער וואָלט אפילו צוויי מיליאָן אוועקגעגעבען, ניט נאָר צוויי הונדערט טויזענד. דאָס לעבען! א קלייניגקייט, דאָס לעבען! זינע, לאָזט, איך וועל אייך כאַטש א קוש טאָן. מיר איז זעהר אנגענעהם אייך איצט א קוש צו טאָן. איהר פארשטחט, די פיס זענען געוואָרען ווידער פיס. בכלל, אין איין מינוט אן אנדער מענש געוואָרען. פארשטעהט זיך, איך אויף אייער אָרט וואָלט זיך מיט זיי געדונגען. וואָס איז

— געהט, טוט, מאכט וואָס איהר ווילט, — האָט זיך סימט
אריינגעמישט. — אבי ראטעוועט מיך.

... עס האָט זיך איינגעגעבען. די סאָלדאטען זיינען איינגעגאנגן
גען אויף צעהנטוויזענד דערווייץ. דער שווארצאוויגיגער האָט געד
דארפט אינדערפריה קומען נאָך א מאָל. דער בלוואויגיגער איז פאר
בליבען אויף נאכטלעגער, כדי זיכער צו זיין, אז סימט וועט ניט
אנטלויפען. ער האָט זיך געלעגט שלאָפען אין פאָרהויז. זינע האָט
איהם איבערגעלאָזען צוויי פלעשער וויין. סימט און דאָראַטשקע האָ
בען אָפגעמאכט ניט צו לעגען זיך די נאכט און אוועקגעזעצט זיך
איינער אנטקעגען אנדערען אין די פאָטעלען. זינע איז אוועק צו זיך
אין צימער, צוגעזעצט זיך צו סאָניע'ן אויפ'ן בעט און גענומען זיך
סוד'ען מיט איהר.

— א מאָדנע געשיכטע איז עס, — האָט זי געזאָגט. — ווי
האָבען געקענט סאָלדאטען פון דער "טשעקא" לאָזען זיך אונטער
קויפען? זיי וועלען דאָך באצאָהלען מיט'ן לעבע, אויב מען דער
וויסט זיך. הייסט עס, אז זיי זענען ניט פון דער "טשעקא"? האָב
איך דאָך אָבער אליין געזעהן זייערע פאפיערען מיט'ן זיגעל, מיט
אלץ מיט אנאנדער. און וואָלטען זיי ניט געווען פון דער "טשעקא",
ווי וואָלט זיך איינער איינגעשטעלט און געבליבען דאָ נעכטיגען און
ווארטען אויפ'ן געלד! ער ריזיקירט דאָך מיט'ן לעבע. הייסט עס,
אז ער איז פון דער "טשעקא". א באנדיט וואָלט ניט פארבליבען
און נאָר געזאָגט: "גיב!" אָבער פונדעסטוועגען איז עס מאָדנע.
עפעס איז דאָ ניט גלאט און מען דארף עס דערגעהן. איך וועל איהם
דאָס געלד ניט געבען. איך וועל אויפשטעהן פארטאָג און צולויפען
צו דער חבר'טע פעניא, צו דער, וועלכער האָט שוין איינמאָל באַ
פרייט. סעמיאָן גרינגאָריעוויטש'ען. אויב דער באפעהל איז אן אמת'ער
וועט מען מוזען אי באצאָהלען, אי סעמיאָן גרינגאָריעוויטש וועט זיך
מוזען אויסבאהאלטען. אויב דער באפעהל איז א געפעלשטער און די
סאָלדאטען זענען פשוט'ע באנדיטען, דעמאָלט...

— לעגט זיך דערווייץ זינאָטשקע, — האָט געזאָגט סאָניע,
וועלכע האָט איינע אליין איבערגעלעבט די גאנצע שרעק פון דעם
אָווענט. — איך וועל דאָ היטען און אויפוועקען אייך זעקס א זייגער
מיר דאכט זיך אויך, אז די סאָלדאטען זענען באנדיטען. באזונדערס
איז מיר ניט געפעלען דער בלאָנדער מיט די בלויע אויגען.

זינע האָט זיך אויסגעטאָן, געלעגט זיך און פון אויפֿרעגונג און פון דעם וויין, גלויך איינגעשלאָפֿען. פונקט זעקס האָט זי סאָניע אויפגעוועקט. זינע האָט זיך אָנגעטאָן און ארויס אין פאָרהויז. דער בלאַנדין איז שוין ניט געשלאָפֿען און צוגענאנגען צו זינע'ן, ווען ער האָט זי דערזעהן.

— נו, חבר, — האָט זי געזאָגט. — איך געה נאָכ'ן געלד און וועל ערשט קומען אין א פאָר שעה ארום. איך דארף ווייט געהן, דעריבער ווארט דאָ רוהיג. איך בין אומישנע אזוי פריה אויפגעשטאנען, כדי איהר זאָלט קענען וואָס פריהער אוועקגעהן.

— גוט, מיר'ן שוין אָבווארטען, — האָט דער סאָלדאט געזאָגט, א בליץ טוענדיג מיט זיינע בלויע אויגען פון אונטער'ן דאשעק. — אָבער איילט זיך צו, ווייל מען וועט זיך נאָך כאפען אין דער "משע" קא", אז מיר פעהלען און עס וועלען זיין צרות.

— נו, ווי דען, איך ווייס דען ניט? — האָט זינע געענטפערט. — איך ווייס עס אליין גוט. וואָס בין איך א קליינינקע! זייט רוהיג. איך וועל זעהן וואָס גיבער צו קומען. א גוטען טאָג, חבר!...
ער האָט אליין געעפענט און פארמאכט נאָך איהר די טיר.

II

חבר'טע פעניא, א ברייטבייניגע, סימפאטישע בלאַנדינקע מיט געשאַרענע האָר און א פארריסענער נאָז איז נאָר וואָס ארויס אויפ'ן גאניק פון דער דאטשע, וועלכע מען האָט רעקוויזירט פאר וויכטיגע ארבייטער, זי האָט זיך געקליבען טרינקען טיי, ווען זי האָט פלוצים דערזעהען פון ווייטענס אויף דער אַלעע א פרוי, וועלכע האָט זיך געהאלטען אין איין נייגען צו איהר.

"א בורזשויעק", האָט זי א טראכט געטאָן, אָנגיסענדיג זיך טיי. — גוט מאָרגען, חבר'טע. ערלויבט אריינצוגעהן. ענטשולדיגט, וואָס אזוי פריה, אָבער איך קום צו אייך מיט זעהר א וויכטיגער אנגעלעגענהייט.

— מיט וועלכער אָנגעלעגענהייט? — האָט חבר'טע פעניא גע-
פרעגט מיט א האָרט קליינגענדיג קול, ווען זינע איז ארויף אויפ'ן

גאניק און געבליבען שטעהן ביים טיש. — אָבער מאכט עס גיכער,
— האָט זי נאָך הארטער געזאָגט. — איך האָב קיין צייט ניט.

— ווי איך זעה, חבר'טע, דערקענט איהר מיך ניט, — האָט
זינא געזאָגט מיט חניפה. זי האָט זיך אביסעל פארלירען צוליב
דער קאלטער אויפנאהמע. — איך בין שוין ביי אייך איינמאָל גע-
וועזען מיט א בריווע פון חבר וואסיא און איהר זייט געווען אזוי גוט...
האָט זי געמורמעלט, פארלירענדיג זיך אלץ מעהר און מעהר.

— איהר זייט מסתמא ווידער געקומען וועגען עפעס א ברוזשוי,
האָט גענאסין פעניא אומצופרידען איבערגעשלאָגען. — יא, איך
געדענק אייך, — האָט זי ווייטער גערעדט, אָנגיסענדיג זיך טיי און
זוכענדיג אויפ'ן טיש דאָס לעפעלע. — איהר מוזט דאָך ענדליך
פארשטעהען, אז איך וויל ניט זיין קיין אדוואָקאט פאר ברוזשויען.
אויב איך האָב יאָ איינמאָל עפעס געטאָן, ווילל חבר וואסיא האָט
געבעטען, הייסט עס נאָך ניט, אז דאָס איז געוואָרען מיין ספע-
ציאליטעט.

— איך זאָג עס ניט... — האָט זינא מיט א זיסען שמייכל
געזאָגט. — דאָס לעפעלע איז אין ברויטקערבעל — האָט זי אָנגע-
ווזען. — נאָר דאָס איז אזא וויכטיגע אנגעלעגענהייט.

— פאר די ברוזשויען זענען זייערע אָנגעלעגענהייטען זעהר
וויכטיג, — האָט פעניא קאלט אָפגעשניטען. מיר האָבען עס ניט
איינמאָל געהערט. ענדליך (זי האָט ליעב געהאט דאָס וואָרט "ענד-
ליך" און אריינגעשטעלט עס סיי עס האָט זיך געפאסט סיי ניט)
מוזט איהר פארשטעהן, אז פאר ברוזשויען איז ניטאָ קיין אָרט אויף
דער וועלט. זיי מוזען אלע אומקומען — האט זי ערקלערט אָנשמיר-
רענדיג ברויט מיט פוטער. — און וואָס גיכער דאָס וועט געשעהן
אלץ בעסער וועט עס זיין פאר דער מענשהייט — האָט זי געזאָגט
אָנשפארענדיג זיך מיט די עלענבויענעס אָן טיש און אָפבויסענדיג
א שטיקעל ברויט.

— איך, מיין טייערע, האלט נאָר ניט אזוי מיט די ברוזשויען
— האָט זינא דיפלאָמאטיש געענטפערט. דערשרעקענדיג זיך פאר
פעניא'ס טאָן און מורא האָבענדיג פאר איהר אייגען לעבען. —
אָבער דאָ האנדעלט זיך וועגען א מענשענס לעבען, איך בין נאָר גע-
קומען נאָכפרעגען זיך ביי אייך וועגען עפעס און וואָלט אייך גע-

בעטען, אויב איהר קאנט... אזוי ווי איך האָב שוין איינמאָל געהאט
א בריעף צו אייך...

— אויב איהר רעדט עס וועגען א בורזשוי, איז מיר אלץ איינס
— האָט פעניא געענטפערט. — פריינדלען זיך מיט בורזשויען
וועלען מיר מעהר ניט. און זייט אזוי גוט, געברויכט ניט אין געד-
שפרעך מיט מיר אייערע זיסע בורזשויסקע ווערטלאך. וואָס בין איך
אייך פאר א "טייערע"? איך בין חבר פעניא.

— ענטשולדיגט, ענטשולדיגט! איך האָב ניט געוואוסט, אז מען
טאָר אזוי ניט רעדען! — האָט זינא גענומען שטאמלען און ביי זיך
געטראכט: "א חיה! וואָס פאר א פרוי עס איז?" — איהר זייט
מיר אזוי געפעלען, אז עס האָט זיך ביי מיר פון זיך אליין ארויס-
געריסען "טייערע". איהר זייט אזא שעהנע — האָט זי גענומען
הנפ'ענען — און ביי אייך אויף דער דאטשע איז אזוי לייעב —
האָט זי ווייטער גערעדט, ווארפענדיג ארום זיך ענטציקטע בליקען.
— און מיר אין שטאָרט ווערען דערשטיקט פון דער היץ.

— יא, אויף דער דאטשע איז טאקע פיין — האָט פעניא צור-
געגעבען, זופענדיג די טעע און אליין ניט באמערקענדיג ווי זי ווערט
אריינגעצויגען אין געשפרעך. — מיר האָבען פון דאנען אלע בור-
זשויען פארטריבען. איצט זאָל דאָס פאָלק הנאה האָבען פון פריישער
לופט, און ניט פאראויטען און בלוטזויגער. דאָרט וועלען זיי דער-
פיהלען ווי אזוי דאָס פאָלק האָט זיך געמוטשעט אָהן א ביסעל
לופט! — האָט זי געזאָגט מיט טיפער שנאה.

"א מרשעת", האָט זינע געטראכט, "און האָט דוקא א סימ-
פאטיש פנים. און ווי געשמאק זי טרינקט עס טעע. און רעדט
אזעלכע זאכען. איך האָב מורא מיט איהר צו רעדען. ווי נאריש וואָס
איך בין געקומען צו איהר אָהן א בריעף. אינטערעסאנט, וואָס האָט
זי געטאָן ביז דער רעוואָלוציע. אזא בלוטדורשטיגע, און מסתמא האָט
עס דאָך פריהער קיינער ניט הוישר געווען".

— איהר האָט פארטריבען די בורזשויען פון די דאטשעס —
האָט זי פאָרויכטיג אָנגעהויבען — ווייל איהר האָט געהאט רעכט...
אָבער חבר'טע פעניא, זאָגט מיר ניט אָפּ בלויז דאָס מאָל אין מיין
ביטע. איהר קאנט אלץ. עס הענגט אויף א האָר א מענשליך לעבען.
איך בעט אייך זעהר...

— פאר בורזשויען קען מען קיין זאך ניט טאָן — האָט יענע

קאלט געענטפערט. — און איך בעט אייך, לאָמיר ענדיגען דעם געד
שפרעך. איך בין פארנומען. איך מוז גלייך פאָהרען אין שטאָרט
אריין.

— ענטשולדיגט — האָט זינא געזאָגט און דאָס בלוט האָט אין
איהר געגליווערט פון פארצווייפלונג. — א גוטען טאָג, נאָר איך בין
ניט געקומען בעמען פאר א ברוזשוי. איך האָב נאָר געדארפט א געד
וויסע אינפאָרמאציע. אפשר וועט עס פאר אייך זיין נאָר אינטעד
רעסאנט — האָט זי אויף גיך געמאָלען, זעהענדיג אז פעניא איז
נייגעריג געוואָרען ביים וואָרט "אינטערעסאנט". — מען דארף נאָר
אָפרופען דור'ן טעלעפאָן דעם נאטשאַלניק פון דער טשרעזוויטשאַי
נער קאָמיסיע (זי האָט מורא געהאַט צו זאָגען "פון דער טשרעזו
וויטשייקע") און אָנפֿרעגען צי מען האָט ארויסגעגעבען א באַפעהל
צו ארעסטירען — האָט זי זיך געאיילט צו ענדיגען. — מיר דאכט
זיך. אזא אזא באַפעהל האָט מען ניט ארויסגעגעבען.

— ווי קאָן עס זיין, מען זאָל ניט האָבען ארויסגעגעבען? —

האָט זיך פעניא פאראינטערעסירט.

— די זאך איז אזוי: סאָלאַטען זענען געקומען ארעסטירען
מיינעם א גוטען באקאנטען, אָבער זיי האָבען איינגעשטימט אָפצו
לאָזען איהם פאר געלד. מיר איז עס געוואָרען פארדעכטיג. אָט צוליב
דעם בין איך צו אייך געקומען.

— קיין צווייפעל ניט, אז דאָס זענען באַנדיטען — האָט חבר
פעניא פעסט געזאָגט. — אונזערע סאָלאַטען קען מען ניט אונטער
קויפען. נאָר ווי עס זאָל ניט זיין — האָט זי מיט קאלטער שלעכטס
קייט צוגעגעבען — די סאָלאַטען וועט מען סיידווי דערשיסען, צי
זיי זענען באַנדיטען, צי זיי זענען סאָלאַטען פון דער "טשרעזו
וויטשאַיקע". עס איז ענדליך גאנץ גוט וואָס איהר זייט געקומען מיר
עס דערצעהלען.

— נאָר ניט דערשיסען — האָט זיך זינע געטרייסעלט. —

חבר פעניא, איך בעט אייך. איך האָב נאָר געוואָלט דערגעהן צי מען
האָט געגעבען א באַפעהל וועגען דעם ארעסט. אום גאָטעס ווילען,
חבר פעניא, אך, גאָט מיינער! עס איז שרעקליך! איך וועל דאָך זיין
שולדיג אין זייער טויט. חבר פעניא, דאָס זענען דאָך מענשען, אום
גאָטע'ס ווילען!

— מאַדנע וואָס איהר בעט מיך — האָט זיך פעניא פאר

וואונדערט. — ענדליך מוז מען דאך באפרייען די רעפובליק פון אזעלכע אויסוואורפען. איהר זייט אליין געקומען און דערצהלט מיר אזא לומפעריי, און איהר בעט נאך מען זאל מילד זיין צו זיי! הייסט עס, איהר האלט מיט די פאררעטער. יעדער אויסוואורף וועט ווארפען א פלעק אויף אונזער "טשעקא", וועלכע קעמפט מיט דער קאנטרירעוואלוציע, און איהר בעט, איך זאל מאכען אן אַנשטעל ווי איך ווייס ניט וועגען דעם! ניין, זייט רוהיגן זיי וועלען קריגען זייערס. צי זיי זענען באנדיטען, צי סאָלדאטען, אָבער מעהר פאר-שווארצען אונזער נאָמען וועלען זיי ניט קאָנען.

זינא האָט געהערט א געפֿלעפטע ווי די ווערטער פֿליהען ארויס כמעט פרעהליך פון פעניא'ס קליינעם מויל און מיט שרעק געדראכט: "וואָס איך האָב אָנגעטאָן? איך האָב פארארטען. איך בין א מערדערין!"

— איהר זיצט דאָ! — האָט חבר'טע פעניא געזאָגט, און זינא האָט דערפיהלט א באפעהל אין איהר טאָן. — און איך וועל אלץ באלד וויסען דורכ'ן טעלעפאָן. ווי רופט מען אייער בורזשו? ווי אזוי איז דאָס פאָרגעקומען?

... וואָס פאר א רעכט האָט זי אויף א מענשענס לעבען? — האָט זינא געטראכט, בלייבענדיג אליין און זיצענדיג אויפ'ן עק פון ליייווענטענעם שטול? ביי איהר דערשיסען א מענשען איז פונקט ווי אויסטרינקען א גלאָז טיי. וואָס פאר א מענשען זענען עס? פון וואנעט האָבען זיי זיך גענומען? זיי האָבען דאָך פריהער אויך געדלעבט צווישען אונז.

עפעס נייע געדאנקען האָבען גענומען טומלען אין איהר קאָפּ. נאָר זי האָט זיך דערמאָנט אָן דעם סימפאטישען סאָלדאט מיט די בלויע אויגען, וואָס האָבען אזוי יונג און האָפּערדיג ארויסגעלויכטען פון אונטערן אָנגערוקטען דאשעק פון היטעל, און דאָס הארץ אין איהר איז אָפּגעשטאָרבען פון געדאנק, אז זיין גורל איז שוין געדחמ'עט. נעכטען האָט ער געטרונקען וויין און היינט אָווענט וועט מען איהם דערשיסען. פארוואָס? יא, ער איז שולדיג. אָבער קומט פאר אזא עולה דערשיסען א מענשען? מען מוז איהם לויפען און וואַרנען איהם, ראטעווען איהם. אָבער זי טאָר ניט געהן, און א גאנץ לעבען וועט בלייבען אויף איהר געוויסען, אז זי האָט פארארטען א מענשען.

— אָבער מיר איז ניט איינגעפאלען, אז ער וועט מוזען בא-
צאהלען מיט'ן לעבען, — האָט זי זיך אָנגעהויבען פארענטפערען.
— ניט געוואוסט! און אָט וועט מען צוליעב איהר דערשיסען! און
צו וואָס האָב איך זיך אריינגעמישט אין אזא שרעקליכער זאך.
לויפען צו איהם, גלייך לויפען. אפשר איז נאָך צייט איהם צו
וואַרענען, און זי האָט שוין געהאט באשלאָסען, ווען אויפ'ן גאניק
איז ארויס חבר פעניא און שטאַלץ געזאָגט: "נו, איהר זעהט חבר"
טע, איך בין געווען גערעכט. אין דער טשערעזוויטשינער קאָמיסיע
זענען ניטאָ קיין פאררעטער. אייערע סאָלאַראַטען זענען ניט מעהר
ווי באַנדיטען און מען וועט זיי נאָך היינט דערשיסען. איהר האָט
גוט געטאָן, וואָס איהר זייט געקומען מיר אָנזאָגען. דער געהילף
פון נאטשאַלניק אליין וועט באַלד אראָפּקומען צו אייך אויף דער
קוואַרטיר. איהר דארפט זיין צופרידען. א גוטען טאָג."

"דער'הרג'עט א מענשען", האָט זינע געטראַכט, ווען זי איז
ארויס פון דער דאטשע. זי האָט שוין מעהר ניט באַמערקט דעם
בלומענגאַרטען, די רויזען, די סאַמעטענע גראַז, דעם צארטען הימעל,
אַלץ וואָס האָט זי אזוי ענטציקט, ווען זי איז געקומען אהער. "איך
בין א פארברעכערין. ווי זאָל איך איהר וואַרענען?" — האָט זי זיך
געפרעגט, קוקענדיג מרה'שחורה/דיג אויף דער לאַנגער שטויביגער
גאַס. קיין דראַזשקע איז ניטאָ, און לויפען האָב איך קיין כח ניט.
ניין, איך וועל ניט באווייזען", האָט זי זיך געזאָגט און אָנגעהויבען
לויפען. "צו וואָס, גאָט מיינער, האָב איך זיך אריינגעמישט? אז ווען
עס איז א באַנדיט, ווי איך האָב חושד געווען, וואָלט ער דאָך אינ-
דערפריה אליין אוועק."

און ווי איהר אַנטקעגען איז דעם גאַנצען וועג געלאָפען דער
סאָלאַראַט מיט די נאַיווע בלויע אויגען, און זייער בלויקייט. אזא
יונגע, אזא ליכטיגע, האָט זיך צונויפגעגאַסען מיט דער בלויקייט פון
הימעל, און זי, אליין עס ניט וויסענדיג, האָט געוויינט ווי א קינד,
וואָס זי האָט זיך אומגערן אריינגעמישט און ערמאַרדעט א מענשען.
ווען יאַסיר אַסינסקי, דער געהילף פון נאטשאַלניק, האָט גע-
ענדיגט דעם שמועס מיט חבר פעניא, האָט ער, ניט ארויסלאָזענדיג
דעם פאפיראַס פון מויל — ער האָט גערויכערט 24 שעה אין מעת-
לעת — אין די גאַטקעס גלייך ביים טיש אָפגעטעלעפאָנירט וועגען
דעם פאַל. ווען ער האָט געקראָגען דעם ענטפער, אויף וועלכען ער

האָט זיך געריכט, איז ער גלייך געוואָרען פול מיט גרימצאָרן. אין דערבייאַגען צימער האָט געשלאָפּען זיין ווייב מיט צוויי קינדער. אַ אינגעל פון אַ יאָהר ניין און אַ מיידעלע פון זיבען. דער ערשטער געדאַנק איז געווען ניט צו שטערען זיי שלאָפּען. ער האָט פּאַרזיכט טיג פּאַרנומען זיינע זאַכען און איז אַרויס אין פּאַרעריצמער זיך אַנטאָן. אַ בלאַנדין מיט האַרטע בלויע אויגען, אַ ליידענשאַפטליכער און נערוועזער, האָט ער זיך גענומען אַנטאָן, און די הענט האָבען איהם געציטערט פון האַס און צאָרן. בשעת מעשה האָט ער ניט אַרויסגעלאָזט דעם פּאַפּיראַס פון מויל און אַלץ געקרימט זיך פון פון דעם רויך, וואָס איז איהם אַריין אין רעכטען אויג. ער האָט געהאַט אַיין געדאַנק: דערשיסען. "איך וועל זיי אַליין דערשיסען. לומפּען".

די שטיוועל זענען אַרויפגעפּלויגען אויף די שקאַרפעטקעס. דאָס האַרץ איז געווען פּאַנאַנדערגעשפּילעט. דער פּאַפּיראַס האָט זיך גערויכערט. דאָס אויג האָט אַנגעהויבען טרערען. "די רעוואָלווערען, יאָ, די רעוואָלווערען. מען דאַרף זעהען, צי זיי זענען געלאָדען. געלאָדען".

ער האָט אַלץ געמיהט זיך ניט צו מאַכען קיין טומעל, האָט שטיל געעפענט די טיר און באַשלאָסען צו באַנעהען זיך אָהן אַן אויטאָמאַט-ביל, כּדי ניט צו איבערשרעקען די פּאַרברעכער. ער האָט קיינעם מיט זיך ניט מיטגענומען און אַיינער אַליין, גאָר ניט טראַכטענדיג וועגען דעם. אז ער ריזיקירט מיט'ן לעבען, אַרויס אין גאַס. געווען אַ הייסער, טרוקענער, געלער פּריהמאַרגען. אויף דער אָפּגעלעגטער גאַס, וואו ער האָט געוואוינט, איז געווען שטיל. אין דער לאַנגווייליגער שטילקייט האָט זיך בלוזי געהערט דאָס טרילערען פון פּויגעל. אויפּגעהערט און ווידער זיך אַנגעהויבען. פּאַמעלאַך פּליסט די לאַנגווייליגע שטיל-קייט און ווידער אַ טרעל. אַ מענש שלעפט זיך פון דער ווייטענס, פּאַרשווינדעט און ווידער דער געלער הוילער זומערטאָג.

יאָסיה אָסינסקי שפּאַנט שנעל, אַנגעלאָדען מיט האַס און צאָרן. זאָל ער זיי נאָר דערווישען אָט די לומפּען! ווי האָבען זיי געהאַט די חוצפּה צו פּאַרשטעלען זיך פאַר סאָלדאַטען פון דעם הויכען נאָך-בעלען געריכט, וואָס שטראַפּט די יעניגע, וועלכע שטעלען זיך געגען זיענרייכען גאַנג פון דער רעוואָלווציע.

אָסינסקי האָט ניט געענדיגט דעם אוניווערזיטעט, און ווען די רעוואָלוציע האָט אויסגעבראָכען, האָט ער זיך באלד אָן איהר אָנגעשלאַסען און פארבונדען זיין מזל מיט איהר מזל. די קאָמוניסטי-שע פּאַרמול האָט איהם איינמאַל פאר אלע מאָל פאר'כישופ'ט און ער האָט זיך איהר איבערגעגעבען מיט'ן גאנצען ברען פון א פאנא-טיקער. קיין שום פאקטען, קיין שום ארגומענטען האָבען ניט געקענט צוטרײסלען זיין זיכערקייט, אז אלץ וואָס ווערט געטאָן אין נאָמען פון קאָמוניזם איז הייליג, אז דאָס אלץ איז נויטיג, פיהרט צום איינ-ציגען ציעל: איבערצובויען די וועלט אויף א הויכען ישר'דיגען פונדאמענט. ער האָט אָנגעהויבען ארבייטען אין דער "טשעקא", טאקע דערפאר, כדי נעהנטער צו זיין צו יענעם אפאראט, וואָס איז בארופען צו פארטיליגען די שונאים, ווער זיי זאָלען ניט זיין: בור-זשויען, גוטבאזיצערס. מאָנארכיסטען. און אפילו אין די סאָציאליסטען פון פארשידענע לאַגערן האָט ער אויך געזעהען בלוז א גלגול פון דער בורזשואזיע. וועגען דער צוקונפט, וועגען דעם, ווי אזוי דאָס קעניגרייך פון יושר וועט אויסזעהען, האָט ער קיין קשיות ניט גע-פרענט. עס איז געווען פאר איהם אן אלגעמיינע פּאַרמול און די איינ-צעלהייטען האָט אויסגעארבייט דער רעזשים, אין וועלכען ער האָט געגלויבט, ווי אין גאָט. זיין פליכט איז געווען צו פארניכטען די שונאים פון פּראָלעטאריאט, פון די קינפטיגע לעבענספּאַרמען. יענע שונאים, וואָס האָבען גע'חלומ'ט וועגען אלטע צייטען, וואָס האָבען געוואָלט איבערווארפען א בריק צווישען דעם אמאָליגען און איצ-טיגען. אין זיי האָט ער געזעהען די גרעסטע געפאהר פאר דער יונגער רעפובליק און דאריבער נאָך מעהר געהאסט זיי. ער האָט געהאט א ברענענדיגען פארלאנג צו צושטערען אלץ, וואָס האָט געהאט וועלכע ניט אין שייכות צו דער פארגאנגענהייט.

מען האָט געמוזט אויסמעקען יעדען מיטלייד, די גאנצע אלטע מאָראַל און קעמפען מיט'ן שווערד אזוי לאנג ביז דער שונא וועט אָפגעמעקט ווערען פון דער ערד. און ערשט נאָכ'ן העלדישען קאמף האָט מען זיך געדארפט אוועקשטעלען בויען דעם אויסגעבענקטען גן-עדן פאר דער מענשהייט. אָבער דערווייל האָט מען געמוזט אָפ-ראמען פון וועג אלע שטרויכלונגען, מען האָט געמוזט אומאויפ-הערליך באקעמפען די קאָנטר-רעוואָלוציע, אלץ איינס מיט וועלכען נאָמען זי זאָל זיך ניט מאסקירען, און דער קאמף האָט געמוזט גע-

פיהרט ווערען פלאנמעסיג און קאלטבלוטיג, ניט רעכנענדיג זיך מיט'ן האס און מיט די קללות פון דער באפעלקערונג. אפילו אזא קלייניג קייט ווי דערשיסען די באנדיטען האָט באקומען א באזונדער באדייט טונג, האָט געמיינט פארשטארקען דעם איצטיגען רעזשים און זיין אויטאָריטעט, און דאריבער האָט אן עהרליכער קומניסט ניט געד טאָרט זיך מיאוס'ען מיט אזא שטיקעל ארבייט.

אלץ לאנגזאמער און לאנגזאמער געהט זינע, וואָס פאר א לאנגע גאס דאָס איז! ניין, זי וועט פארשפעטיגען. מען דארף זיך אָפשטעלען. אנדערש פאלט זי אום. מסתמא האָט מען דעם סאָלדאט שוין דערשאָסען. "איך בין ניט שולדיג. נאָט אליין האָט אזוי געוואָלט. איך האָב געוואָלט גוטס טאָן. אָבער ווי איז דאָס געשעהען, אז דער פאר וואָס איך האָב געזוכט איינעם צו טאָן א טובה, דארף אן אנדערער שטארבען? ווי וועל איך בארוהיגען מיין הארץ? ווי וועל איך פארנעסען מיין פארברעכען?" האָט זי צוטומעלט געטראכט און אלץ געזעהען דעם סאָלדאט'ס פנים, ווי די בלויע אויגען פינקלען יונג ארויס פון אונטער'ן דאשעק...

*
**

אין דער הינטערשטער טיר האָט מען שטארק, זיכער, דראָהענדיג אָנגעקלאפט. דער זעלנער, וועלכער האָט ארומגעשפאנט איבער'ן קאָרידאָר, האָט זיך א צאפעל געטאָן. שוין'זשע האָט מען געבראכט דאָס געלד? נאָר זי וואָלט ניט אזוי געקלאפט. אפשר פארראט? און ער האָט זיך גענומען ווארפען איבער'ן קאָרידאָר, אינגאנצען באדעקט מיט שווייס. אָבער זיין חבר שטעהט דאָך ביי דער פאד ראדנער טיר. שוין'זשע וואָלט ער איהם קיין צייכען ניט געגעבען. אויב עס איז פארראט, וועל איך נאָך באווייזען צו דערשיסען דעם "בורזשוי", איז דורכגעלאָפען אין קאָפּ, ווי דאָס וואָלט געווען אן אויסוועג פון אומגליק. אָפּווארטען אָדער בעסער ארויסלויפען דורך דער פארראדנער טיר? מען האָט געדארפט גלייך געהמען דאָס געלד, ניט באלאמוטשען און מאכען צערעמאָניעס. אזעלכע נארמאָנים, האָט זיך געיאָגט ביי איהם אין קאָפּ. קלאפט עס אביסעל! דער בורז זשוי איז ארויס. אפשר איהם דער'הרג'ענען? אָדער זיך ראטעווען?"

סימע איז ארויסגעקומען אין נאכטהעמד. אפשר איז עס געד
קומען דער מאטראָס מיט מאשע'ן? אזא העזה! קלאפט ווי א גולן,
פונקט ווי ער וואָלט דאָ זיין דער גאנצער באלעבאָס.
— עפענט, — האָט מען געשריען הינטער דער טיר, — אז
ניט שים איך.

שיסען, — האָט זיך סימע א טרייסעל געטאָן. שוין עפענען!
גלייך! און וואו איז מיין סאָלדאט? אנטלאָפען.
אן אומבאקאנטער מענש מיט א רעוואָלווער אין די הענט האָט
זיך אריינגעריסען אין קאָרידאָר און אויף גיך געפרעגט: "וואו איז
דער סאָלדאט?" גלייך באַמערקט אז די פאראדנע טיר איז אָפּען און
א וואָרף געטאָן זיך אהין. סימע איז געשטאנען א געפלעפטער, גאָר
ניט פארשטאנען און געשריען: "דאָרע, קום נאָר אהער!"

אָסינסקי איז ארויסגעלאָפען אין גאס, דערזעהען, ווי צוויי
סאָלדאטען לויפען פאָראַויס און ניט פארלירענדיג קיין איין רגע
מיט צוויי רעוואָלווערען אין די אויסגעשטרעקטע הענט גענומען
זיי נאָכיאָגען מיט א געשריי:

— האלט, אז ניט שים איך!

די סאָלדאטען האָבען אָנגעהויבען שנעלער לויפען און באלד
ביים ראָג זיך צוטיילט. אָסינסקי האָט זיך ווי דער טויט נאָכגעיאָגט
נאָך דעם איבערגעבליבענעם און געטראכט: "מאכט ניט אויס, וואָס
איינער איז אנטלאָפען. מיר וועלען איהם שוין פאקען". און אויס-
געשאָסען. דער סאָלדאט האָט זיך א וואָרף געטאָן אָן א זייט און נאָך
מיט מעהר אימפעט ווייטער געלאָפען. אָסינסקי האָט ווידער אויס-
געשאָסען. דער סאָלדאט האָט זיך אומגעקוקט און ווידער זיך א וואָרף
געטאָן אָן א זייט. אויף דער שיסעריי איז אָנגעלאָפען אן עולם און
אוועקגעלאָזט זיך נאָך אָסינסקי'ן. אָסינסקי האָט פון גרויס אימפעט
קיינעם ניט געזעהען און געפעלויגען נאָך זיין קרבן, שיסענדיג אויפ'ן
וועג. דעם סאָלדאט איז מיט יעדען מאָל אלץ שוואכער געוואָרען,
און אומקוענדיג זיך אויף צוריק אלץ עפטער צוגעפאלען צו דער
ערד. דער בלוואויניגער סאָלדאט איז געווען האלב טויט פון שרעק,
געפיהלט, אז ער איז פארלאָרען און אפילו ניט געפרואווט מיט א
שאַס, כאָטש אין טאש איז ביי איהם געלעגען א רעוואָלווער.
"אלץ די מויד!" האָט ער אויף גיך געטראכט, פיהלענדיג אז

אין קאָפּ ווערט איהם עפעס פינסטערער. "ווען איך קען זיך נאָר
ראַטעווען, לעג איך אלעמען אוועק מיט א באַמבע. נאָר ווי ראַטעוועט
מען זיך דאָ?" איז שוואַכער דורכגעגאנגען דער געדאַנק. "פאַרפאַ-
לען..."

דער אָפּענער טויער האָט איהם איינגעשלאָנגען. און שוין ארייני-
פאלענדיג אין טויער, אָנגעהויבען האַסטיג טראַכטען, ווי אזוי ער
וועט אַרויפֿלויפֿען אויף די שטיגען, פון דאָרט אויפֿ'ן דאָך און פון
דאָרטען אויף א צווייטען דאָך און נאָר אויף איין אויגענבליק זיך
אָפּגעשטעלט אָפּצוכאַפּען דעם אַטעם, ווי עס איז אַרויפֿגעפּאַלען
אָסינסקי און מיט'ן געשריי: "מערוואַוועץ" אַרויפֿגעפּלויגען אויף
איהם ווי א בליץ, און ווי דאָס וואָלט געווען די איינפאַכסטע זאך
אין דער וועלט, צוגעשטעלט דעם רעוואָלווער צו זיין שליוף און
אַרפּאַנעלעזט דעם צינגעל. דער בלוואַויגיגער סאָלדאַט האָט זיך א
וואַקסל געמאַן און אומגעפּאַלען. דער עולם האָט פאַרפּלויצט דעם
הויף.

— אזוי, — האָט אָסינסקי מיט א דראָהענדיג קול אָנגעזאָגט
און אָנגעוויזען מיט'ן פינגער אויפֿ'ן סאָלדאַט, וואָס האָט זיך נאָך
געצאַפּעלט. — וועט מען טאָן מיט אלע די וואָס בונטעווען זיך
געגען דער סאָויעטען-מאַכט! — דער המון האָט פינסטער געשווינגען
און שטום געמאַכט וועג פאַר אָסינסקי'ן, ווען ער האָט אָנגעהויבען
אַרויסגעהען. אין גאס האָט ער זיך אַרומגעקוקט און דערזעהען גראָד
פּאַרבייפּאַהרען א חבֿר אין אַן אויטאָמאָביל. ער האָט געגעבען א
צייכען, דער אויטאָמאָביל זאָל זיך אָפּשטעלען, אַרויפֿגעצט זיך
און געהייסען זיך פּיהרען אין קאַנצעלאַריע מיט אזא רעהיקייט, ווי
עס וואָלט קיין זאך ניט פּאַסירט.

— פון וואַנעט קומט איהר איצט, חבֿר? — האָט געפּערגט
דער, וואָס איז געזעסען אין אויטאָמאָביל.

— געדאַרפט עפעס באַזאָרגען. דערשאַסען נאָר וואָס א באַנ-
דיט, א מערוואַוועץ. מען דאַרף אַרויסשיקען מענשען, צו כאַפּען דעם
צווייטען. איך האָף, אז ביז פאַרנאַכט וועט מען איהם געפּינען, און
מיר וועלען מיט איהם א סוף מאַכען. האָט איהר א פּאַפּיראַס?

IV

דעמוזעלבען אָווענט האָט מען סימע'ן ארויסגערופען אין דער "טשעקא" אלס עדות. ער האָט געדארפט דערצעהלען וועגען דעם איבערפאל אויף זיין וואוינונג. מען האָט דעם צווייטען פארברעכער אויך געכאפט. סימע א פארציטערטער, אָבער באהערשענדיג זיך, אָנגעטאָן מעשה באַלשעוויק, איז געזעסען אין צימער, וועלכען ער האָט געדענקט נאָך זיין פריהעריגען ארעסט און געווארט מען זאָל איהם ארויסרופען, געציטערט און געטראכט, אז אלץ איינס, ווי דער סאָויעטען־רעזשים זאָל זיך ניט ענדיגען, אָבער ער, סימע, וועט שוין אויף שטענדיג פארבלייבען מיט א הארץ־פעהלער.

א ביסעל אָן א זייט איז געזעסען דער צווייטער סאָלדאט נאָך אלץ אין דעם זעלנערישען שינעל, באוואכט פון צוויי טשעקא־סאָל־דאטען, פינסטערע, ניט בארעדעוודיגע שקצים. זיי האָבען גערויבערט, יעדע וויילע אויסגעשפיגען און באלד צעריבען די שפייזעכץ מיט די פיס. סימע האָט באלד דערקענט זיין נעכטיגען פארשוין. ווי אזוי עס האָט זיך אויסגעלאָזט מיט'ן ערשטען האָט ער שוין געהערט פון די שכנים, און צוזאמען מיט דאָראַטשקע'ן און זינע'ן באוויינט דעם אומגליקליכען. מען האָט געשיקט סאָניע'ן, זי זאָל זיך פאנ־אנדערפרעגען, און ווען זי איז געקומען מיט דער בשורה, אז איבער'ן טויטען קערפער, וואָס וואלגערט זיך אין גאס, וויינט און קלאגט זיין יונגע ווייב, האָט סימע גלייך געזעהען, אז די סאָלדאטקע זאָל קריגען א שעהנע סומע געלט. איצט האָט סימע זיך באגענגעט מיט'ן צווייטען, וועלכער האָט איהם דאָ גאָרניט אויסגעזעהען שרעקליך. יענער איז געזעסען א דערשראָקענער, די אויגען זענען ארוימגעלאָפֿען, ווי ער וואָלט געזוכט א שפעלטעל, וואוהין צו אנטלויפן פון דער שטראָף און יעדע וויילע געוואָרפען אן אונטערטעניגען בליק צו סימע'ן, ווי ער וואָלט זיך בעטען ביי איהם "העלף!"

"מיט וואָס קען איך דיר העלפען?" האָט סימע געטראכט, קוקענדיג מיט רחמנות אויפ'ן טוידט־בלייבען פארברעכער. "אז קויר נער קען איצט קיינעם ניט העלפען. האָט מען דען א סך געדארפט, אז איך זאָל דאָ זיצען אויף דיין אָרט? וואָס פאר א ווערט האָבען מיר

דען איצט אלע? א תל געמאכט פון טויזענדער מענשען, א תל גע-
מאכט פון דער שטאָרט, פון צעהנדליגער שטערט און אומגעבראכט
צעהנדליגער טויזענדער נפשות. איז אימיצער דען געקומען צו הילף?
און איך אליין? איך ארבייט מיט דער גאל, קריך אונטער די נעגעל.
און מיט אמאָל וועט קומען א טאָג, ווען מען וועט מיך אויך פיהרען,
ווי אן אָקס, צו דער שחיטה. וואָס זייך איך דאָ? וואָס וועט זיין דער
סוף? מען מוז דאָך וועגען דעם א טראכט טאָן. יא, האָט ער געטראכט
דעהענדיג זיך אויפ'ן שטול, — עס וואָלט גוט געווען צו אנטלויפען.
אָבער וואוהין וועסטו לויפען? ווי אזוי קענסטו עס טאָן? אוועקוואר-
פען די הייזער, די דאטשעס? נו גוט, זאָל זיין אוועקווארפען, אָבער
ווי קענסטו זיך א ריהר טאָן, אז דאָ איז א ווייב און פרויען, און אלע
דערשראָקענע, אומבאהאָלפענע. וואָס טוט מען מיט דעם געלט?
מיט די צירינג? מען וועט דאָך באראבעווען, דער'הרג'ענען, ניין,
מיר וועלען זיך שוין ניט ארויסרייסען פון די באַלשעוויסטישע
לאפעס."

— חבר, גיט צו פאררויכערען, — האָט געזאָגט דער עלטערער
סאָלדאט מיט א שראם איבער דער גאנצער באק.

סימע האָט זיך א צאפעל געטאָן פון שרעק, אויפגעשפרונגען
גרייט צו טאָן פון דרך ארץ אלי, וואָס מען וועט איהם הייסען.
— זעהר גערן, זעהר גערן, חבר — און ער האָט מיט א ציר
טערענדיג האנט איהם צוגעטראָגען א פאפיראָס. — און ווילט איהר
אפשר, חבר, אויך א פאפיראָס? — האָט ער מיט תניפה אָנגעבאָטען
דעם צווייטען סאָלדאט.

— חבר, — האָט סימע מיט אמאָל דעהערט דעם ארעם'
טאנט'ס קול, — קענט איהר מיר טאָן א טובה?

סימע האָט זעהר העפליך דערלאנגט א פאפיראָס דעם צווייטען
סאָלדאט, אלץ מיט א ציטערנדיגער האנט צוגעטראָגען נאָך א
אָנגעצונדערען שוועבעלע, און א קוק געטאָן אויף ביידען, ווי ער וואָלט
געבעטען ערלויבניש צו ענטפערען.

— איהר האָט מיך דען ביי אייך געזעהען? — האָט דער
ארעסטאנט ווייטער גערעדט. — איך בין ביי אייך קיין מאָל ניט
געווען און קען אייך גאָר ניט. און דאָ זאָגט מען גאָר, אז איך בין
ביי אייך געווען מיט עפעס מיינעם א חבר?

— מען מעג איהם ענטפערען? — האָט סימע אָנגעפרעגט ביי

סאַלדאַטען.

— פארוואָס זאָל מען ניט מעגען, — האָט דער סאַלדאַט
מיט'ן שראם געענטפערט, — אבי קיין קאָנטרירעוואָלוציאָנערע רייד
ניט רעדען.

— אויב איהר וועט אויף מיר אויסזאָגען, — האָט דער פאר-
ברעכער שטיל געזאָגט, צוגעהענדיג צו סימע'ן...
— אפשר ווילט איהר, חבר, נאָך א פאפיראַסקע? — האָט
סימע איהם איבערגעשלאָגען, ווענדענדיג זיך צום עלטערען סאַלדאַט.
— איך האָב א סך, קען איך אפילו אלע אוועקגעבען. איך בעט אייך,
איך בעט אייך...

— וועט מען מיך, — האָט דער פארברעכער ווייטער גע-
שעפטשעט, — גלייך דערשיסען. וואָס ארט אייך, אז איהר וועט
עס לייקענען? אָט האָט מען דערשאַסען מיין חבר. ער האָט א יונג
ווייב און א קליין קינד. מיך וועט מען אויך דערשיסען. וואָס וועט
אייך דערפון ארויסקומען? איך, ווען איך בין ביי אייך געווען,
האָב דאָך געקענט אייך אויך אייער ווייב דער'הרג'ענען און האָב עס
ניט געטאָן, אָנגעסטראשעט בלוין. פאר וואָס-זשע זאָל איך אומד
קומען? איך האָב מיט אייך איינזעהען געהאט, און איהר וועט אויף
מיר אויסזאָגען?

— פארוואָס-זשע פארנעהמט איהר זיך מיט אַזאָ געפעהרליך
געשעפט? — האָט סימע געענטפערט מיט א טענה — איהר האָט דען
ניט געוואוסט מיט וואָס עס שמעקט, באַזונדערס אין אונזערע צייטען!
— איהר ווילט, אז איך זאָל אייך איצט דארויף ענטפערען? און
פאר אייערע געשעפטען קען מען אייך דען ניט די מינוט דערשיסען?
— האָט שטיל געזאָגט דער פארברעכער. — יעדער האָט זיך זיין געד
שעפט. איז — קענט איהר מיך ניט, יאָ? איך בעט אייך. אפשר וועל
אייך אייך אמאָל אָפדינען. איך האָב אויך א ווייב מיט א קינד. פאַר'ן
קינד ארט מיך — האָט ער געזאָגט, קוקענדיג אין פענסטער מיט א
פאַרשטיקטען יאָמער. — איהר זאָגט נאָר, אז איהר האָט מיך ביי
זיך ניט געזעהען.

די טיר האָט זיך געעפענט און מען האָט דעם ארעסטאַנט אריינג-
גערופען. די סאַלדאַטען האָבען זיך אויפגעהויבען און איבערגעקוקט
זיך. סימע האָט נאָר באַוויזען צו מאַכען צום ארעסטאַנט א באַרוהי-

גענדען זשעסט אז ער וועט טאן אלץ וואס ער קען איהם צו העלפען. עס זיינען אריבער נאך עטליכע מינוט און מען האט איהם א רוף גע- טאן. סימע האט זיך אויפגעהויבען און ווייזענדיג העלדיש א שמייכעל אויפ'ן טויט-בלויבען פנים אריין צו אַסינסקי'ן אין קאַנצעלאַריע גראָד אין דער מינוט ווען יענער איז זיך צופאַהרען מיט דער האַנט און דערלאַנגט דעם שניץ אַ זעץ איבער'ן פנים. סימע האָט גלייך איינ- געשלאָנגען דעם שמייכעל.

— זיי זיך מודה, אז דו ביזט דאָרט געווען, — האָט סימע דערקענט אַסינסקי'ס קול. — מיר וועלען אייך אַלעמען פון דער ערד אַפּווישען! — האָט ער געליארמעט. — אין מאַסקווע, אין פעטער- בורג פון דער ערד אַפּגעווישט און דאָ וועלען מיר אויך. זיי זיך מודה מערזאוועץ.

— וויזשע חבר, זאָל איך זיך מודה זיין, — האָט דער אַרעס- טאַנט זיך אַפּגעווישט דאָס פנים, — אז איך בין גאָר צו יענער צייט געווען אין אַנ'אָנדרער אָרט, און דעם חבר האָב איך אפילו קיינמאָל אין די אויגען ניט געזעהען.

— א ליגען, ביזט געווען, איך האָב דיך דערקענט אָן דעם שיי- נעל. קענט איהר דעם דאָזיגען מענשען? — האָט ער הארט און האס- טיג געפרעגט סימע'ן.

— איך, מיין הער, איך, חבר, — האָט סימע געענטפערט, פאַר- כלינדעדיג זיך, מיט אַן אַפּגעהאַקטען קול — וואָלט ניט געקענט אויף זיכער זאָגען, אז איך האָב פונקט דעם מענשען געזעהען ביי זיך נעכט- טען. עס איז געווען פינסטער, איין סעקונדע... ערלויבט מיר צו בע- טען באַגנעדיגונג פאַר איהם. דערשיסט איהם ניט, צוליעב מיר, — האָט ער געקלאַפּט מיט דער צונג. — איך בעט אייך, הער... קאַמע- ראד... חבר...

אין מיטען פון אַט די רייד האָט זיך געעפענט די צווייטע טיר או [אויפ'ן שוועל זיינען אויסגעוואַקסען צוויי פאַרשוניען מיט רע- וואָלווערען פאַרשטעלט אין די נארטלען, שאַרף א קוק געטאָן אויפ'ן ארעסטאַנט, און איינער האָט געזאָגט צום אַנדערען.

— היינט איז מיין אַטשערעד, מעג זיין וואָס עס וויל, איך וועל זיך פון איהר ניט אַפּזאָגען.

סימע האָט געהערט די ווערטער ווי דורך א נעבעל, ניט פאַר- שטאַנען זיי און אַלץ גע'טענה'ט:

— איך בעט אייך, לאָזט איהם לעבען. איך וואג ניט צו בעמען
און בעט דאָך. — און אין קאָפּ האָט זיך געדריעהט „מען וועט נאָך
באלד מיך אוועקשלעפען און דערשיסען: ביי זיי טאָר מען דאָך ניט
בעמען ווען יענער איז שולדיג“.

— ער האָט א יונגע ווייב, איינעם האָט איהר שוין באשטראָפּט,
איך בעט אייך זעהר, שענקט איהם דאָס לעבען.

— וואָס מיר אָטשערעד, — האָט דער אנדערער געזאָגט. —
ביי מיר בייסען שוין די הענט פון אומגעדולד. ער איז מיינער.
סימע האָט דערהערט די ווערטער און גלייך דערפיהלט, ווי דאָס
הארץ שטעלט זיך איהם אָפּ.

און אויך ביים ארעסטאנט איז דאָס הארץ געבליבען שטעהן. ער
האָט אריינגעצויגען אין זיך די לופט און מיט ברייט געעפענטע אוי-
גען, האַלב־בעמענדיג, האַלב־סטראַשענדיג, א קוק געטאָן אויף אַסינ-
סקי'ן.

די צוויי זענען פאַרשוואונדען און גלייך האָט זיך דערהערט,
ווי איינער רופט צערטליך:

— א נו, חבר, קום נאָר אריין אַהער אויף א מינוט. מיר ווע-
לען מיט דיר גאָרנישט טאָן. מיר וועלען נאָר מיט דיר פאַרברענגען
א ווילע.

— געה — האָט אַסינסקי געזאָגט, זעצענדיג זיך ביים טיש.
עס האָט זיך דערהערט א כליפען. סימע איז פאַרשטאַרבען גע-
וואָרען, און ווי אין א משוגע'נעם חלום האָט ער דערהערט ווי מען
זאָגט: „ציה אַראָפּ די שטיוועל און דעם מונדיר“. ווידער א כליפען,
און ווערטער אַרימע, הילפלאָזע, ווי תפילות, און פּלוצלינג א שארפער,
הילכיגער קנאק פון א שאָס און דער טעמפער קלאַפּ פון א פאלענדי-
גען קערפער.

— איך בין, דאַכט זיך, אַראָפּ פון זינען — האָט סימע גע-
טראַכט, לויפענדיג אין גאס. — וואו לעבען מיר? איך ווער דערשטיקט
פון רחמנות צום אומגליקליכען גוי. פאַרוואָס בין איך רייך? פאַרוואָס
האַבען זיי דוקא מיך אויסגעקליבען? ווען עס וואָלט ניט געווען קיין
דעוואָלוציע, וואָלט איך ניט רייך געוואָרען; ווען איך וואָלט ניט רייך
געוואָרען וואָלטען די צוויי חברה־לייט ניט געקומען צו מיר נאָך געלט.
א נו, נאָכאמאָל. אָדער מען דאַרף ניט. וועגען עפעס אנדערש, אום
גאָט'ס ווילען, וועגען עפעס אנדערש. אָבער וועגען וואָס? ווי אזוי א

שטייגער טאנצען מענשען אויף א באל? איך וויל טראכטען וועגען
דעם און עם וועט מיר גרינגער ווערען. א נו, ווי טאנצט מען אויף
א באל? און די מוזיק? ווי אזוי שפיעלט די מוזיק אויף א באל?...
ליגט נעבעך דאָרט אויף דער פאָדלאָגע... פאר מיר אין די אויגען
דער'הרג'עט. כדי מיך אויך צו פארפייניגען. איז ווי טאנצט מען אויף
א באל? איך וועל גאנצע נעכט ניט שלאָפען. צו וואָס זאָל איך שלאָ-
פען? איך וועל ליגען און קוקען און זעהען די צוויי שקצים, וואָס מען
האָט צוליב מיר דער'הרג'עט. זינע ליגט א קראנקע פון צער. א נו,
ווי טאנצט מען אויף א באל?

אכטער עפיוואד.

I

אין מיטען זומער האָבען זיך גענומען טראָגען קלאַנגען, אז מען וועט נעהמען לעבעדיגע משכנות ערבים. מען האָט דערצעהלט, אז די ווייסע גענעראלען האָבען פארכאפט עטליכע אָנגעזעהענע באַל-שעוויקעס און דערשאַסען זיי. אַלס ענטפער אויף די הינריכטונגען האָט מען באשלאָסען צו דערשיסען א רייהע אינטעליגענטען און בור-זשויען. זאָל עס זיין א שטראַף, א וואַרנונג אויף שפעטער.

ווען סימע האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט, האָט ער זיך גלייך געזאָגט, אז ער איז ניט קיין משכן. אָבער פונדעסטוועגען פארלוירען דעם שלאָף, דעם אפעטיט און דאָס ביסעל פרעהליכקייט און אַפטי-מיזם, וואָס ער האָט נאָך געהאַט אין זיך. אָבער אַנדערש האָט געדערט יאָקאָבסאָן, פון וועמעס וויצען סימע וועט סוף-כל-סוף אַלט און גרוי ווערען. מען האָט גערעדט וועגען דעם צעטעל, לויט וועלכען מען האָט אָנגעהויבען כאַפן אומשולדיגע מענשען און פארשפארען זיי אין „טשעקא“. קיינער האָט ניט געוואוסט ווער עס האָט צוזאמענגעדשטעלט דאָס צעטעל, נאָר עס איז קלאָר געווען, אז געטאָן האָט עס אן אייגענער מענש, ווייל מען האָט אָנגערופען די שענהסטע און אַנגעזעהנסטע מענשען פון שטאָרט. אמת, עס זענען געווען ניט אזעלכע גרויסע יחסנים אויך, נאָר דאָ, ווייזט אויס, האָט אימיצער אַ פרעמדער צוגעלעגט א האנט. מען האָט אָנגערופען סימאָנסאָנען אויך. ווי אזוי קומט ער אויפ'ן צעטעל, אז ער ארבייט נאָר אין „פראַד-קאָם“? צווייטענס, ווי קאָן מען איבערשרעקען א ווייסען גענעראל דערמיט, וואָס מען וועט דערשיסען א אידען? עס איז דאָך אידאָט-סטווע. „אדרבא“, וועלען די ווייסע גענעראלען זאָגען, „אויב אידען,

איז כאָטש אלעמען". און ערשטענס, ווי קומט אהער סימע? סימאָנ־סאָן האָט פּאַרט געשפּיעלט אַ ראָלע, ניט קיין גרויסע, אָבער דאָך. אָבער סימע? טאָ וואָס איז דאָ דאָ הוּזק צו מאכען? צווייטענס, איז עס בכלל אידיאָטסטווע. ניין, איך וועל זיין רוהיג. איך בין אפילו שוין רוהיג, טראכט ניט מער וועגען דעם און די גאַנצע נאַרישקייט זיך ארויסגעשלאָגען פון קאַפּ."

מען האָט געגעסען מיטאַג ביי יאַקאָבסאָנ/ען. מען האָט גוט אַריינגעגעסען און אַריינגעטרונקען. געווען דאַמען, פראק. ווידער פראק. קאָן דען זיין עפעס אַהן פראק'ן? געווען וואָווקא אין אַדינ־צאָון. עס איז אויסגעקומען אזוי, אז מען האָט פראק'ן אוועקגעזעצט מיט זיין דאָראָטשקע'ן, נאָר ער האָט זיך ניט וויסענדיג געמאַכט. ווער מען קריכט עס אין קאַפּ אייפּערזוכט, אז מען האָט זיך ערנסט גענוי מען צו לעבעדיגע משכנות? זאָלען זיי זיצען צוואמען. יאַקאָבסאָן האָט ווידער אָנגעהויבען הוּזק מאכען. אַ כּלל, וואָס איז דאָ דאָס וויצלען זיך? "איהר, סימע, זייט גרייט", האָט יאַקאָבסאָן געזאָגט, "מען וועט אייך צונעהמען פאר אַ משכן און דערשימען." פראק איז זיך פאַר־גאַנגען אין אַ געלעכטער. עס האָט איהם הנאה געטאָן. געפרעהט זיך מן הסתם, וואָס ער וועט פון איהם פטור ווערען, און אפשר געלאַכט דערפאַר, וואָס ער, סימע, איז אזא גאָרנישט, אז אפילו פאַר קיין משכן טויג ער ניט. הערט זיך נאָר איין, ערשטענס, קאָן מען ניט ווי־סען, ווער וועמען וועט איבערלעבען, פראק איהם, אָדער ער פראק'ן. צווייטענס איז נאָך אַ פראגע, צי ער איז טאַקע אזא גאָרנישט... „נאָר ניט אזא גאָרנישט, חבר פראק", האָט סימע געטראַכט אַ באַ־ליידיגטער, „ווי איהר רעדט זיך איין. קאָן זיין אַ משכן ניט ערגער פאר יעדען אַנדערען. רייך, באקאנט אין אלע קרייזען, באקאנט אויך מיט'ן געהילפּס־נאַטשאַלניק פון „טשעקאַ". אלע ווייסען גאָט צו דאַנ־קען, אז ער פיהרט גרויסע געשעפטען און איז ניט קיין קלענערער קנאַקער ווי אַנדערע לעבעדיגע משכנות. אידיאָט איינער, איהר וועט עפעס אַ סך סימע גרעסערס געפינען אין שטאָדט? נו, צוואנציג, נו, דרייסיג. און אויב גאָר זאָגען דעם אמת, איז אַ גוטער משכן נאָר ער, סימע. גענעראַלען האָבען איהם דען ניט געקענט? איהם איז דען ניט אויסגעקומען צו אַרבייטען מיט זיי? זיי וואָלטען שוין געווען גאָר צופרידען, ווען מען דערשיסט סימע גרעסער'ן. טאָ וואָס־זשע לאַכט איהר אזוי, אידיאָט?"

„יאָ, אזוי איז עס טאקע“, האָט זיך סימע געכאַפּט. „נאָר, דאַכט זיך, איך האָב זיך גענומען צום הארצען, וואָס מען וועט מיך ניט דערשיסען. איך זאָג ניט, אז איך פרעה זיך דערמיט איבעריג, נאָר וואָס לאַכט ער אזוי אָפּ פּון מיר, דער פּראַק? לאַכסט, ענטפּער איך דיר: „איך וואָלט אפילו געווען צופרידען, ווען מען פארנעהמט מיך אויף איין וויילע און מען דערשיסט מיך אויף איין וויילע, כדי צו באווייזען דעם גראָבען יונג, אז איך בין ווערט מען זאָל מיך דערשרי-סלען ווי יעדען אמת'ן לעבעדיגען משכן. און דעמאָלט וואָלט איך איהם געזאָגט: „אָא, חבר פּראַק, איהר האָט געלאַכט, און זעהט איהר, מען האָט מיך דערשאָסען. און צום ביישפּיל איך, און נאָך אזעלכע פּאַר-שוניגען, ווי איהר, וואָלט קיינער ניט דערשאָסען, ווייל איהר זייט גאָר-נישט מיט גאָרנישט“. אָבער יאַקאָבסאָנ'ען קאָן איך ניט מוחל זיין. דאַכט זיך מיר, אז נאָכ'ן מיטאָג וועל איך איהם אריינרופען אין אַנ-דערען צימער און גוט איהם אויסוידלען פאר זיין חוזק מאכען פון מיר. איך וועל איהם דערלאנגען אין באַק אויך, אויב ער בעט ניט קיין ענטשולדיגונג. אינטערעסאנט, צי טראַכט איך איצט ווי א נאָר-מאלער מענש, אָדער ווי ניט קיין נאָרמאלער? עס וואָלט גוט געווען אָפּצורופען דאָראַטשקע'ן אָן א זייט און ערקלערען איהר, פאַרוואָס מיר פאַרדריסט אויף יאַקאָבסאָנ'ען. אינטערעסאנט, צי זי וואָלט מיר גערעכט געגעבען. און אפּשר אריינרופען יאַקאָבסאָנ'ען אין צווייטען צימער? איך ווער צעפלאַכט פאר כעס. קוים לעג איך עס אָפּ, וועל איך ניט אריינרופען, וועל איך חרטה קריגען. מען דאַרף עס גלייך טאָן. דו ווילסט דאָך, טו עס.“

— יאַקאָבסאָן — האָט סימע מיט אַמאָל הויך געזאָגט, אָפּ-געווישט די ליפּען און אוועקגעלעגט די סערוויעטע.
 — וואָס איז? — האָט יאַקאָבסאָן געענטפּערט מיט א פּראַגע.
 — איך דאַרף — האָט סימע אָנגעהויבען — איך איבערנע-בען... אָט דעם פּאַפּיר — האָט ער ליבענסוויירדיג און אומגערעכט פאַר זיך געזאָגט. דאָ איז דער ענטוואָרף פון דעם נייעם פּראַיעקט.
 — וואָס עפעס גראָד איצט? — האָט זיך יאַקאָבסאָן פאַרוואונ-דערט.

— אזוי, דערמאָהנט זיך — האָט סימע ניט דרייסט געענט-פּערט און ניט געקאָנט אויפהויבען די אויגען. — נעהמט.
 „נו, געהט עס צום טייוועל“ האָט סימע גלייך פאַרענטפּערט זיך

פאר זיך. „איך וועל איהם אן אנדרעש מאָל אויסוירלען. עס פאסט עפעס ניט צו מאכען א סקאנדאל ביים עסען.

מען האָט אויך אביסעל געטאנצט. די יונגווארג האָט עס פאר-לאנגט. פראק האָט געכאַפט דאָראַטשקע'ן, וועלכע האָט געזוכט איהם אויסצומיידען און דעריבער ארומגעקליבען ארום, זיך עטליכע דא-מען. ער האָט זעהר לוסטיג ארומגעשוועבט מיט איהר איבער'ן גרויסען זאל. סימע'ן איז גוט אריין אין קאַפּ ווי אזוי ער האָט זיך מיט איהר א וואָרף געטאָן אין פאַטעל. אָבער דער לעבעדיגער משכן, וואָס האָט איהם געעגבערט דעם מוח, האָט איהם ניט געלאָזען זיין שטארק איי-פערזיכטיג.

אהיים זענען די דאמען געקומען אביסעל שבורלעך פון דעם אויסגעטרונקענעם וויין. סימע איז געווען ניכטערער ווי געוועהנליך. ער האָט געוואַלט אָנהויבען פילאָזאָפירען, נאָר דאָראַטשקע האָט ענערגיש געזאָגט אז זי איז מיעד. „פערד!“ — האָט ער איהר גע-ענטפערט אין די געדאַנקען און געלאָזען זי צורוח. עס האָט זיך איהם אַלץ געפלאַנטערט אין קאַפּ די געשיכטע מיט די משכנות. אָבער ער איז ניט קיין משכן.

סאַניע און זינע האָבען מיט זייערע מעלאָדישע שטימען געזאָגט „א גוטע נאכט“.

סימע האָט מיט אַ געקנייטשטען שטערען געענטפערט זיי מיט אַ שאַקעל פון קאַפּ און אין די געדאַנקען איבערגע'חור'ט: „איך בין ניט קיין משכן“.

עס איז געוואָרען שטיל. עס האָבען בלויז געשאַרפט די קליידער, וואָס דאָראַטשקע האָט פון זיך אַראָפּגעוואָרפען. עס האָט אָפּגעהילכט א ווייטער רעוואָלווער-שאַס. סימע האָט זיך דערשראָקען אומגעקוקט אויף דאָראַטשקע'ן. אָבער זי איז שוין געלעגען מיט'ן פנים צו דער וואנט. ער האָט מיט באַדויערן אַ שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ און גע-נומען זיך אויסטאָן. וואָס פאר אַ משכן איז ער? מען דאַרף זיך לעגען. „איך וועל אינדערפריה טראכטען וועגען דעם. נו, שלאָף“, האָט ער זיך באפוילען, אריינקריכענדיג אין אַ לאנגע נאַכטהעמד און שטיל אויסציהענדיג זיך אין בעט. „פארמאך די אויגען און אן עק. נאָך אַ טאָג לעבען איז אריבער. וועט שוין טאַקע שטענדיג אזוי זיין? וועט קיינער ניט קומען און אויף שטענדיג זיי ארויסטרייבען. טראכט ניט און שלאָף. און דאָס לעבען איז עפעס געוואָרען אזוי טעמפּ, לאַנגוויי-“

ליג. פארדיענסט ווי פריהער, אָבער פיהלסט דערביי ניט דעם טעם
 וואָס פריהער. אפילו ווען דו זאָלסט אָנגעשטאָפּט ווערען מיט מיליאָר-
 דען—ניט אינטערעסאנט. א תל געמאכט פון לעבען! נו, שלאָף ניט
 דיין זאך. די גרויסע קאָמערסאנטען איז ערגער ווי דיר. זיי האָבען זיך
 אויף וואָס צו קלאָנגען. שלאָפן ביזט ניט קיין משכן. אָבער ווי שלאָפּט
 מען, אז דאָס האַרץ קלאַפּט אזוי, אז ער הערט עס אזש אין קארק...
 איך וועל זיכער פון דעם אַלעמען קריגען א האַרצקראַנקהייט, אויב
 איך האָב זי שוין ניט. א קלייניגקייט, איבערצוטראַנגען אזא רעוואָך
 לוציע! מיר וועלען אַלע פון איהר אַרויסגעהן קאַליקעס, אויב מען
 וועט אונז נאָר פריהער ניט דער'הרג'ענען. שלאָף, נו שלאָף. אָבער
 צו וואָס האָב איך זיך געדארפּט אזוי יאָגען נאָך געלט? ווער טיי-
 טעלט איצט ניט אויף מיר די פינגער? איך בין דאָך איצט טאַקע
 דער אַמת'ער משכן. אַלעמען געשפרונגען אין די אויגען מיט מיין
 רייבקייט, מיט מיינע בריליאַנטען. ווער קען עס מיך איצט ניט אין
 שטאַדט? מען וועט פרעגען: „ווער איז דאָ ביי איך פון די גרויסע
 ברוזשויען?“ — וועט מען באַלד אויף מיר אָנווייזען און אוועק
 שטעלען אויפ'ן צעטעל. אָבער יאַקאָבסאָן איז דאָך רייכער פאַר מיר.
 וואָס זשע זאָגט ער, אז איך בין אַ משכן. ווען ער קומט נאָר פריהער
 פאַר מיר? שטיין־רייך, אַ גרויסער סוחר, אַ גאַנצער פאַרנעהם, יאָ,
 טאַקע אַ משכן!“ — האָט סימע זיך גענומען באַאומרוהיגען וועגען
 יאַקאָבסאָנ'ען. וואָס אויב מען וועט איהם טאַקע פאַרנעהמען און
 דערשיסען? וואָס הייסט, ווי אזוי? מען האָט דערשאַסען הונדערטער
 אזעלכע ווי ער. און מייערסאָנ'ען האָט מען ניט דערשאַסען? נו, הער
 אויף טראַכטען וועגען טויטע. און ווי וועט מען דערשיסען יאָ-
 קאָבסאָנ'ען? מען וועט איהם אויסטאָן? וועמען, דעם ריז? יאָ, אויס-
 טאָן. וועט ער וויינען? א? וואָס וועט ער פיהלען? אָבער צו וואָס
 פייניג איך זיך מיט אזעלכע שרעקליכע געדאַנקען. וואָס מאַטער
 איך זיך? קיינער וועט איהם ניט דערשיסען. אָבער אז עס איז פאַרט
 שרעקליך. לאָמיר כאַטש טיילען זיך מיט דאָראַטשקע'ן.

דאָראַטשקע שלאָפּט זיס. איהר חלומ'ט זיך פראַק. זיי האָבען
 געענדיגט טאַנצען, און זי האָט איהם איצט אזוי ליעב, און זי איז
 גרייט צו געהן מיט איהם באַדען זיך. פראַק איז פולער געוואָרען,
 זיינע הענד זענען שוין ניט אזוי דאַר. און ער איז שוין נאָר עהנליך
 ניט צו פראַק'ן, נאָר צו אימיצען אַנדערש, צו אַדינצאָו'ן, דאכט זיך,

אָבער דאָס איז ער, פראַק. און ווידער רעדט ער צו איהר שעהנע, וואונדערליכע ווערטער. „איהר זייט א צארטע, איידעלע, פארטראַכט טע“, זאָגט ער איהר, ווען זיי קומען צום יס־ברעג. און אזוי שעהן איז דער ים און די בערג זענען גרין. איהרע פיס זינקען אין זאמד, אָבער עס איז איהר ניט שווער צו געהן. פראַק טראָגט זי כמעט און פליסטערט אַריין ווערטער אין איהר אויער. זי פיהלט זיין הייסע ליפ אויפ'ן אויער. און אָט האָט ער א קוק געטאָן אויף איהר און גע־זאָגט: „נייגט אראָפּ נידריגער דאָס קעפּעל“. און אזוי צערטליך, אזוי זיס געזאָגט עס, אז זי האָט צו איהם א שמייעל געטאָן און אָנגעהויבען פאָמעלאַך, זעהר פאָמעלאַך אראָפּלאָזען דעם קאָפּ. און ער האָט געוואַרט און געקוקט אויף איהר און אזוי איינפאָך צוגערוקט זיינע ליפּען צו איהרע. „דאָראַטשקע“, האָט ער אַרויסגעשעפטשעמט.

— דאָראַטשקע, — האָט סימע געשעפטשעמט, — דאָראַטשקע.

— וואָס איז? — האָט זי געפרעגט מיט אַן אונאַנגענעהם גע־פיהל, פיהלענדיג נאָך אַלץ די פרייד פון איהר חלום.

— דו ווייסט, וואָס מיר איז איינגעפאלען? — האָט סימע געפרעגט.

— ווי שפעט איז? — וואָס קענסטו אַלץ קיין אויג ניט צו־מאַכען? קענסט ניט שלאָפען, טאָ לאַז כאַטש אַנדערע — האָט דאָ־ראַטשקע מיט פארדראָס געזאָגט, צוגעמאַכט די אויגען און געוואַלט ווייטער טרוימען וועגען זיך און פראַק'ן ביים ים.

— און אויב איך קען נישט שלאָפען, — האָט סימע זיך אָנגעהויבען קלאָגען. דו ביזט ניט פאר'משכנ'ט, איז דיר גרינג צו שלאָפען. און מיר קען מען פארנעהמען. און אויב ניט מיר, איז יאָ־קאַבסאָנ'ען. ווי מיינסטו, מען קען פארנעהמען יאַקאַבסאָנ'ען פאר אַ משכון?

— אָבער איך וויל שלאָפען, — האָט דאָראַטשקע מיט אַ ליי־דענד קול געענטפערט! — וואָס שטעהסטו צו מיר צו מיט נאַרשישע פראַגען. פון וואַנעט זאָל איך וויסען, צי מען וועט נעהמען יאַקאַב־סאָנ'ען צי ניט? זאָג מיר כאַטש ווי שפעט איז איצט.

— פופּצען מינוט נאָך דריי, — האָט סימע געענטפערט, פאַרלייקענענדיג א האַלבע שעה.

— איז א פערטעל נאָך דריי וועקט מען מענשען! — איז דאָ־ראַטשקע אין כעס געוואָרען, — איך וועל קראַנק ווערען פון די

וואכנעכט. יעדע נאכט לאָזסטו מיך קיין אויג ניט צוטאָן. איך וועל אויפהערען שלאָפען מיט דיר אין איין צימער. איך וועל זיך אויסבעטען אין ראָזען גאָסט-צימער און דו שלאָף דאָ אליין.

— וואָס-זשע זאָל איך טאָן, אז איך קען ניט שלאָפען? —
האָט זיך סימע געקלאָנגט. אַ קלייניגקייט, וואָס מיר האָבען שוין איר בערנעטראָגען! און וואָס מיר וועלען נאָך מוזען אויסשטעהן. עס איז דען א נאָרמאל לעבען? מען האָט שוין דריי מאל געשאָסען. אויטאָ-מאָבילען זיינען פאַרבייגעפּאָהרען. איך הער אלץ, טאָ ווי שלאָפט מען דאָ? און דאָ אַ שפּאַגעל נייע געשיכטע מיט מענשליכע משכנות. איך בין דאָך אויך אַ משכון. אַמת, איך בין ניט קיין משכון, אָבער איך קען דאָך ווערען. ווי מיינסטו דאָראַטשקע, איך בין אַ העלדישער מענש?

— ניין, — האָט זיך דאָראַטשקע געקאָכט. — עס איז פון דיר ניט אויסצוהאַלטען, דריי א זייגער ביינאַכט, ווילסטו, אז איך זאָל דיר ענטפּרען, צי דו ביזט אַ העלד. לאָז שוין שלאָפען, גולן.

— וואָס זשע פאַר א ווייב ביזטו, — האָט זיך סימע גע-קלאָנגט. — אז איך קען זיך מיט דיר קיין עצה ניט האַלטען. ווער איז מיר דער נאָהענטער מענש אין דער וועלט? איך קען דאָך ניט געהן און דערצהלען פרעמדע, וועגען וואָס איך טראַכט. פאַר דיר שעהם איך זיך ניט.. אז איך האָב מורא, שעהם איך זיך ניט דיר צו זאָגען, און אז עס וואַרפט מיך ווי אין פיבער, אויך ניט. איך בין אפשר גאָר ניט קיין טרום. דאָראַטשקע, ליעבענקע, טייערע, זאָג מיר, בין איך אַ העלד לויט דיין מיינונג צי ניט! דאַכט זיך, אז ניט. און אפשר האָב איך א טעות.

— דו ווייסט, פאַרוואָס דו טראַכסט אזוי פיעל איבער? —
האָט דאָראַטשקע געפרעגט, דערפיהלענדיג צו איהם אי מיטלייד, אי ליעבע.

— פאַרוואָס? — האָט סימע געפרעגט.

— דערפאַר ווייל מיר האָבען אָנגעהויבען לעבען ווי אַריסטאָ-קראַטען. יעדער אין זיין בעט. וואָס פאַר אַנ'אַריסטאָקראַט ביזטו? ביזט פשוט אַ קליין נארעלע. לעג זיך מיט מיר, וועסטו באַלד איינ-שלאָפען. אז דו ביזט אליין האָסטו מורא, מיט מיר וועסטו קיין מורא ניט האָבען.

„זי איז אפשר גערעכט“, האָט סימע געטראַכט, איבערקלײַד
בענדיג זיך צו דאָראַטשקע'ן.

„זי וועט מיך ארומנעהמען און איך וועל איינשלאָפען ווי אַ
הינדעל. אַ ריזיגע פרוי, כאַטש נעהם זי אין צירק אויף אַן אויסשטעל-
לונג, אַ ווייב אַן אטלעט און כלה-ווייז געווען גאָר אַ שטשופלינקע.
אַלץ די קאַטשקעס שולדיג. נו, מיילא, אבי איך וועל איינשלאָפען.
אריבער די מורא. הייס, נו מיילא. אבי שלאָפען...“

II

דאָראַטשקע האָט זיך אָנגענומען מיט מוט. זי וועט אָנשרייבען
פראק'ן. זי וועט איהם שרייבען, אז ער זאָל איהר אָפגעבען די פאָר-
טאָגראפיע, דאָס ערשטענס, זי וויל ניט אז עס זאָל זיין ביי איהם
איהר פאָטאָגראפיע אַין טריקאָ, וואו זי איז כמעט אינגאנצען נאָר
קעט. צווייטענס, איז כאַטש זי גלויבט איהם, אז ער וועט דאָס בילד-
דעל ניט ווייזען (ער האָט ערשט נעכטען ביים טאנצען זיך געשוואָר-
רען אין דעם), אָבער וואָס וועט זיין אין פינה יאָהר, צי אין צעהן
יאָהר אַרום, ער מוז איהר אומקערען דאָס שעהנע, אָבער שרעקליכע
בילדעל. די פאָטאָגראפיע זאָל בעסער פארבלייבען ביי איהר, און ווי
אויף להכעיס איז די פאָטאָגראפיע אַרויסגעקומען זעהר גוט. זי
איז דאָרט אזא קראסאוויצע, אז עס איז אַ פארגעניגען אַ קוק צו
טאָן. זי האָט זיך אַרונטערגענומען ביי בעסערע פאָטאָגראַפּען, —
און קיינמאָל האָט זיך נאָך איהר'ס אַ בילד ניט איינגעגעבען. אַנד-
ערע דאַמען האָבען מוזל צום פאָטאָגראַפירען זיך. מאַכען זיי אַ
פארטראַכטע מינע, קומט אַרויס אַ פארטראַכטע. אָדער אַ שמייכעל
אויפ'ן פנים, אָדער זיי ווייזען די צייהן, אָדער פאַרדרעהען דעם קאָפּ
אָן אַ זייט, אָדער פאַרגלאָצען די אויגען — אַלץ קומט אַרויס, און
ביי איהר קיינמאָל ניט. טוט זי אַ שמייכעל, איז חלשות צו קוקען.
פאַרריכט זי דאָס היטעלע, איז עס אָדער צו הויך אויפ'ן שפיץ קאָפּ.
אָדער עס איז אַראָפּגערוקט אויף די סאַמע ברעמען. און אז זי שמיי-
כעלט, ציהט זיך אויס דאָס מויל פון איין אויער ביז'ן אנדערען. זי
האָט שוין געפרוּאווט זאָגען דעם פאָטאָגראַפּ פאַר'ן אַרונטערנעמען
זיך: „ביי מיר אז איך שמייכעל, איז דער מויל אַביסעל צו גרויס.

מאכט איהם, זייט אזוי גוט, קלענער". און עס קומט שוין ארויס אַ קליין מויל, נאָר עס איז ניט איהר מויל, ניט איהרע אויגען. און ווען גען אַראָפּנעמען זיך אין פּראָפּיל איז נאָר איבעריג צו טראַכטען. עס באַקומט זיך עפעס ווי אַ קערבעל. אן אמת קערבעל; ניט קיין מויל, ניט קיין אויגען, ניט קיין נאָז, אַ שרעק. אַלע פּאַטאָגראַפּען זענען פּון איהר פּאַרמאַטערט געוואָרען. און אויף דעם בילדעל, וואָס פּראַק האָט אַרונטערגענומען, איז זי אַרויסגעקומען אזוי גוט, אז ער האָט צו איהר געזאָגט: „איהר זייט רייצענר און גראַציעז". דעריבער מסתמא וויל ער עס ניט אָפּגעבען. ניין, סאַשענקע, וועסט אָפּגעבען. איך וועל די וועלט איבערקערען און דאָס בילדעל מיינס צוריק קריגען. זאָל איך כאַטש אין צעהן און פּופּצעהן יאָהר אַרום הנאה האָבען דערפּון, ווי איך האָב אַמאָל אויסגעזעהען. און ווי ער וועט הנאָה האָבען אין 10-15 יאָהר אַרום פּון מיין בילד, אויב עס וועט פּאַרבלייבען ביי סאַשע'ן, אָבער סאַשע איז אזא איינגעשפּאַרטער, אזוי פּעסט ביי זיך, אזא באַלשעוויק. עס איז פּשוט אוממעגליך איהם איבערצושפּאַרען. הויבסט איהם אָן אזוי קלוג, דאַכט זיך, צו באַוויר זען פּאַרוואָס ער זאָל אָפּגעבען די פּאַטאָגראַפּיע, טראַכסט צו אַלער ליי תּירוצים און רעדסט אין אַלגעמיין זעהר קלוג. אָבער ער געפינט אזא ענטפּער, אז פּון מיינע ווערטער קומט נאָרנישט אַרויס און איך פּיחל זיך נאָך שולדיג געגען איהם. ווי אזוי ער טוט עס, פּאַרשטעה איך ניט. שולדיג איז ער, און עס קומט אויס נאָר, אז איך. ער איז זעהר אַ קלוגער. אז איך שפּאַר זיך מיט סימע'ן, איז אַלץ קלאָר. אָדער ער איבערצייגט מיך, אָדער איך איהם, און מיר איז קיינמאָל מיט איהם ניט שווער. און מיט פּראַק'ן בין איך קיינמאָל ניט גערעכט, און ער שטענדיג גערעכט. פּון מיינע ווערטער בלייבט נאָרנישט מיט נאָרנישט, ווי איך וואָלט געווען אַ קינד צי אַ נאַרעלע. אָבער וואָס פאַר אַ נאַרעלע בין איך, אז סימע האַלט זיך מיט מיר שטענדיג עצות.

קומט אויס צו רעדען מיט סאַשע'ן וועגען ליעבע, איז ער געד רעכט. איז ניט וועגען ליעבע, איז אויך גערעכט. וועגען קלוגע זאָר כען, ווידער גערעכט, אייביג גערעכט. וואָס איך זאָל ניט זאָגען, ווי איך זאָל ניט זאָגען, זענען מיינע ווערטער קיין ווערטער ניט, די געד דאַנקען קיין געדאַנקען ניט. אַ מערקווירדיג קלוגער. און ווען מען צערעדט זיך וועגען דעם, צי מעג אַ פאַרהייראַטע פּרוי פאַרראַטען

איהר מאן, ערשט דאמאָלס ווייזט ער ארויס וואָס פאַר אַ חכם ער איז. אזוי שעהן רעדען — עס פארכאַפט דעם אָטעם. וואָס פאַר אַ ווערט האָבען מיינע ארגומענטען דעמאָלט? ווי פראַסטע גלאָז. ערשטענס: האָסטו ליַעב אַ מענשען, געה און גיב זיך איהם אָפּ. ווי גיט מען זיך עס אָפּ, אַז עס איז דאָ אַ מאַן? אַ מאַן, ענטפערט סאָר שענקע, איז נאָר אַ געזעצליכער אייגענטימער, און ניט קיין געליעב־טער. „אַבער אַז איך גלויב פונדעסטוועגען אין געזעץ?“ „אויב אזוי זייט איהר אַ בורזשויקע“, זאָגט סאַשענקע. און דאָס הייסט, אַ קרע־מערקע, אַ מאַרקוויצערקע, אזוינס וואָס האָט נאָר קיין רעכט ניט צו זיין אויף דער וועלט.

הייסט עס, איך בין אַ בורזשויקע. פאַרוואָס בין איך עפעס אַ בורזשויקע? איך וויל גאָר ניט זיין קיין בורזשויקע, און עס איז מיר גאָר ניט אנגענעהם צו ווייזען סאַשענקע'ן, אַז איך בין אַ בורזשוי־קע. הויבט זיך דעמאָלט אַן אויפס'ניי די סדרה, נאָר מיט אנדערע ווערטער. אויב זי האָט נאָר אַ קאפּעטשקע ליַעב, איז זי אויך מחויב אָפּצוגעבען זיך, ווייל די בורזשויסקע שרעק פאַרהאַלט די פּולע ליַע־בע, און קוים פּילסט זיך אָן, געהט די בורזשויסקע שרעק אַוועק און די ליַעבע בליהט זיך פּונאָנדער אין איהר גאַנצער בלענדענדער גאַנצ־קייט. אַ מאַדנע זאָך: איך זייג, הער זיין קול, גלאַץ מיט די אויגען און טראכט וואָס איהם צו ענטפערען. און וואָס קען איך איהם ענט־פערען, אַז ער געפּעלט מיר, אי פאַר זיין קלוגשאפט, אי פאַר די ווער־טער אי אין אַלגעמיין. „נו, ענטפערט“, פרעגט ער, „וואָלט איהר זיך אָפּגעגעבען דעם וועמען איהר האָט כאַטש אַ טראַפּען ליַעב? האָב איך אייך איבערצייגט, אַז עס איז פשוט אייער פליכט דאָס צו טאָן? אָדער איהר האָט באַשלאָסען צו בלייבען אַ בורזשויקע?“ וואָס קען איך איהם ענטפערען? שווייג איך. וואָרט ער דעמאָלט אָפּ און זאָגט: „נו, טאָ לאַמיר אָנהויבען אויפס'ניי, מאַדנע, ליַעבע פרוי וואָס איהר זענט.“

וואָס פאַר ווערטער. איך האָב שרעקליך ליַעב צו הערען, ווען ער רעדט: אָפּגעוואוינט איהם פון די הענט. ער פּאָלגט מיר. נאָר מיט ווערטער איז, דאכט זיך מיר, נאָך ערגער ווי מיט הענט. „מאַדנע, ליַעבע פרוי.“ סימע, דאכט זיך מיר, ווייסט נאָר ניט, אַז עס זענען פאַראַן אזעלכע שעהנע ווערטער. און טאַקע מיט אַן אמת'ן, וואָס פאַר אַ טעם האָט דאָס לעבען פון אַ רייכער פרוי, ווען זי איז ניט געליעבט?

ליעבע באשיינט די רייכקייט. ליעבע, זאָגט שאשענקא ריכטיג, איז יוד
 גענר, ליעבע איז א ציטער. איהר פיהלט א ציטער, הייסט עס, אז איהר
 האָט ליעב. און אז איהר האָט ליעב, דארפט איהר זיך זאָגען: געה און
 גיב זיך אָפּ, טרינק אויס מיט אמאָל די פרייד פון לעבען, וואָס מען
 טראָגט דיר אונטער אין א גאָלדענעם בעכער. און פון אזעלכע ווער-
 טער פארדרעהט זיך דער קאָפּ. אָבער פונדעסטוועגען קען זי זיך ניט
 אָפּגעבען. יאָ, ער פאָלגט איהר, אויפגעהערט טשעפען זי מיט די
 הענט, און אפשר, אפשר וועט איהר געלינגען איהם איינצורעדען,
 אז ער זאָל זי ניט צווינגען. דערווייל אָבער דארף מען ביי איהם אָפּ-
 נעמען דעם פאָרטערט. אלץ איז טאקע זעהר, זעהר פיין, אָנשטענ-
 דיג, אָנגענעהם, אָבער דער פאָרטערט דארף זיין ביי איהר. טענה'ן
 מיט איהם מעהר וועגען דעם וועט זי ניט, סיי ווי וועט ער בלייבען
 גערעכט, און דעריבער וועט זי איהם אָנשרייבען א בריעף, וועט ער ניט
 האָבען וועמען איבערצושפארען. ער וועט איבערלייענען און אומד
 קערען דעם פאָרטערט. זי האָט קיינמאָל קיין בריעף ניט געשריבען,
 און איצט וועט זי נעמען און אָנשרייבען. א גוטער איינפאל. עס ווילט
 זיך אזוי שרייבען צו איהם און עס איז איהר אזוי פרעהלאך געוואָרען
 דערפון, אז זי איז שוין אפילו צופרידען, וואָס דאָס בילדעל איז ביי
 איהם, אָבער ווי שרייבט מען, וואָס וועט זי איהם אָנשרייבען? אך,
 עס איז אזוי אינטערעסאנט און שווער. זי שרייבט בריעף צו א יונגע-
 מאן, וועלכער איז אין איהר פארליעבט. זי ווייסט, וואָס זי דארף שריי-
 בען, נאָר ווי זי וועט עס אָנשרייבען ווייסט זי ניט. שרייבען, שרייבען,
 שרייבען האָט אין איהר געזונגען. איך וועל א רוף טאָן סאָניע'ן, אז
 זי זאָל מיר אלץ צוגרייטען פאר'ן בריעף. און זינע'ן אויך א רוף טאָן.
 ווי אינטערעסאנט? שרייבען, שרייבען...

סאָניע, ליעבע, טייערע, קומט אריין צו מיר, — האָט זי אויס-
 געשריען. — איך דארף באלד שרייבען א וויכטיגען בריעף. רופט אריין
 זינע'ן אויך. איך וועל אייך זאָגען וואָס מען דארף טאָן.

סאָניע וועלכע האָט גענייט אין עס-צימער און געהאלטען אין
 מיטען דערצהלען עפעס זינ'ן, האָט אוועקגעוואָרפען די ארכיט און
 ביידע זענען אריינגעלאָפען אין שלאָף-צימער.

— א בריעף? — האָט סאָניע פארוואונדערט איבערגעפרעגט.
 — צו וועמען א בריעף?

— פּרעגט ניט, פּרעגט ניט, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט.

נאך אלץ ענטציקט פון איהר געדאנק. — שרייבען, שרייבען. איהר, זינע, טייערע, שטעלט מיר אוועק א טישעל ביים פענסטער — האָט זי באפוילען, פיהלענדיג זיך ווי אן אמת'ע דאמע, וואָס שרייבט בריעה צו געליעבטע. — און לאָזט ארונטער די רולעטען.

זינע איז אריינגעלאָפּען אין גאסט־צימער און געבראכט פון דאָרט א קליין טישעל פון רויטען האַלץ. אוועקגעשטעלט עס ביים פענסטער און געקוקט אויף דאָראַטשקע'ן, ווארטענדיג, וואָס יענע וועט נאָך באפעהלען. דערמאָנט זיך און ארונטערגעלאָזען די ראָל־לעטען.

— און איהר, סאָניע, ברענגט מיר א שטוהל און איך וועל זיך דאָ אוועקזעצען און וועל ארבייטען. ווייטער: אין סימע'ס קאבינעט איז פאראן פאפיר מיט איינגעקריצטע שוואַנען. ברענגט מיר איין בויגעלע פאפיר מיט א שוואַן און איין קאָנווערט מיט א שוואַן. און איהר, זינע, נעמט פון שרייב־טיש די טינט און פּעדער, שטעקט אריין א נייע פענע אין הענטעל, ברענגט עס מיר אריין און געהט אוועק. איך דארף עס זאָל זיין שטיל. יאָ, שיער ניט פאָרגעסען, — האָט זי געזאָגט, ווען זיי האָבען אלץ אָפּגעטאָן. — וואָס פאר א בלוזקע זאָל איך אַנטאָן? די בלויע?

— יאָ, די בלויע, — האָט סאָניע געזאָגט, — זי קליידט אייך זעהר.

— און מיר געפעלט די ראָזע, — האָט זיך זינע אָפּגערופּען. — איהר זענט אין דער ראָזער בלוזקע צארט, און אין דער בלויער שטרענג.

— אויב אזוי וועל איך אַנטאָן די בלויע, — האָט דאָראַטשקע באשלאָסען — איך דארף זיין שטרענג.

איז מען געלאָפּען נאָך דער בלוזקע, איבערגעקערט די שאַפּע, ווייל דאָרט זענען געווען עטליכע בלויע בלוזקעס, ניט ווייניגער ווי צעהן אפשר. האָט מען געקליבען, געלאכט, געאמפּערט זיך. עס איז געווען מערקווירדיג פּרעהלאַך.

— ערשט איצט וועל איך קענען ווי געהעריג שרייבען, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, הנאה האָבענדיג פון זיך אין שפיגעל. — אמת, זי קליידט מיר?

— איהר זענט אין איהר גאָר יונגער, — האָט סאָניע געזאָגט.

— איהר זעהט איצט ניט אויס מיט קיין טאָג עלטער ווי צוויי און צוואנציג יאָהר.

— און איך ווער באלד אכט און צוואנציג. — האָט דאָראַטשקע געענטפערט צופרידען דערפון, וואָס זי זעהט אויס אזוי יונג. אָט וואָס געלד קען אויפמאָן. נו, טייערע, געהט ארויס און ווארט אויף מיר אין עס-צימער, און באהיט אייך גאָט אריינצוקומען אהער. איך קען גראָד דעמאָלט פארגעסען עפעס וויכטיגעס. דאָס איז זעהר אַן ערנסטער בריעף.

די דאמען האָבען זעהר גוט פארשטאַנען וועגען וואָס עס האנד-דעלט זיך און שמיכלענדיג צו דאָראַטשקע'ן ארויס פון גאסט-צימער. סאָניע האָט זיך ווידער גענומען צום נייען און זינע האָט גענומען זאָגען השערות צו וועמען דאָראַטשקע קען עס שרייבען אזא ערנסטען בריעף.

— פראק'ן, — האָט סאָניע איהר שטיל איינגערוימט.

— יא, צו פראק'ן, — האָט זינע באשטעטיגט מיט א שאַקעל

פון קאַפּ.

דאָראַטשקע האָט זיך דערווייל איינגעאָרדענט ביים טישעל, גענומען די פעדער אין דער האנט און גראציען צוגעלייגט דאָס הענטעל צו די ליפּען.

"דערווייל וועל איך ניט שרייבען, — האָט דאָראַטשקע צו זיך געזאָגט, — איך וועל פריהער טראכטען א וויילע און דערנאָך שרייב-בען. איך וועל אָנהויבען אזוי: "סאשע, ווען איהר האָט מיך אָנד גערופען "נימפע", האָט איהר שוין מסתמא אין זינען געהאט מיך צו פאָטאָגראפירען אין וואסער. אזוי שטעל איך זיך פאָר. איך בין דאָך ניט קיין נארישע פרוי."

"זעהר גוט אָנגעהויבען, — האָט דאָראַטשקע געטראכט. "אזוי טאקע וועל איך אָנשרייבען. אזוי ווי מען רעדט אָט אזוי דארף מען שרייבען. אָבער, גאָט מיינער, ווי איך בין עס ניט געוואוינט צום שרייבען, וואָס פאר אן אותיות זענען עס! און די שורה איז ביי מיר א קרומע, פונקט ווי איך וואָלט אליין געווען א קרומע. די שורות פאָהרען ארויף און אראָפּ. מען דארף שרייבען העכער. ווען איז מיר דען אויסגעקומען צו שרייבען. פלעג נאָר פארשרייבען די וועש און אמאָל השכונות. צו וועמען האָב איך דען געדארפט שרייבען? צו קיינעם ניט. מיט סימקע'ן קיינמאָל צעשיידט ניט געווען. קיין קרובים

אין קיין אנדער שטאָרט האָב איך ניט. אָבער עס איז פֿאַרט אינטער-
רעסאנט. אפילו בעסער נאָך ווי רעדען. רעדסט, און וואָס פֿאַרבלייבט.
דען ביי פֿראק'ן פֿון דיינע ווערטער? און דאָ האָב איך אָנגעשריבען.
און עס איז פֿאַרבלייבען. וואָס ער זאָל ניט זאָגען, ווי ער זאָל מיך ניט
איבערשפֿאַרען, אָבער דאָס וואָס איך האָב אָנגעשריבען בלייבט. "בין
איך דאָך ניט קיין נאָרישע פֿרוי," האָט זי ווייטער געשריבען, ארי-
בערבוֹיגענדיג זיך איבער'ן פֿאַפיר און ניט כאַמערקט, ווי זי האָט
ווידער אָנגעהויבען אַ קרומע שורה. "נו, גוט, איך האָב איינגעשטימט
און ערלויבט אייך מיך אָפּצופֿאַטאַגראַפירען אין אזא פֿאָזע, אז איך
שעהם זיך צו דערמאָנען אָן דעם."

"וואוהין בין איך ווידער פֿאַרקראַכען?" האָט זי זיך ווידער
אָפּגעשטעלט. "וואָס שורה, ווען שורה, און די אותיות, וואָס פֿאַר אַ
"ד." איז עס דען אַ "ד?" נו, ווייטער.

"וואָלט איהר געווען מיינ מאן, וואָלט איך אפילו צופֿרידען
געווען. ווייל דאָס בילד איז אַרויסגעקומען זעהר שעהן, ווי איהר
אליין האָט געזאָגט. זעהר זעלטען, אז עס געלינגט צו קריגען אַ גוטע
פֿאַטאַגראַפיע, און די איז גראַד אַרויס אזוי, אז איהר דאַרפט זי מיר
אומקערען שוין צוליעב דעם אליין, כדי איך זאָל האָבען פֿון איהר
פֿאַרגעניגען. און איהר, וויפיעל איך האָב אייך ניט יאָגעבעטען, זאָגט
איהר זיך אָפּ צו אומקערען. איך בין דאָך ניט קיין נאָרישע פֿרוי
און איך דאַרף אייך זאָגען, אז עס איז מיר אומאנגענעהם, ווייל איהר
זייט ניט מיינ מאן."

"גאָט מיינער, ווי גרינג מיר איז צו שרייבען אַ בריעף. פֿונקט ווי
איך זאָל מיט סאַשע'ן רעדען. ווען מען זאָגט מיר נעכטען, אז איך
קען אזוי שרייבען, וואָלט איך ניט געגלויבט. אָט וואָס רייכקייט קען
אויפֿטאָן. געלט האָט מיך געמאַכט פֿאַר אַן אנדערע און ווייל כ'בין
אַן אנדערע האָט ער זיך נעכעך פֿאַרליעבט אין מיר, און ווייל ער
האָט זיך פֿאַרליעבט אין מיר, דעריבער קען איך שרייבען שעהע
בריעף. אַט אזוי איז אין לעבען אלץ פֿאַרבונדען. איך בין זעהר ציר-
פֿרידען. נאָר די קרומע שורות דערנעהען מיר די יאָהרען. און פֿון
וואַנען קומט אַהער אַ פֿלעק פֿון די טינט?" האָט זי זיך גענומען צום
האַרצען. "אזא פֿאַרדראָס! נו, זאָל זיין מיט'ן פֿלעק."

"און פֿאַרוואָס גיט איהר מיר ניט אָפּ מיינ פֿאַטאַגראַפיע? די
נימפע איז אומעטיג דערפֿאַר וואָס זי האָט ניט איהר פֿאַטאַגראַפיע.

און אויב די נימפע געפעלט אייך, דארפט איהר, אלס עהרליכער יונגערמאן און באזונדערס אלס פאָרשטעהער פון דעם פּראָלעטאריאט, ווי איהר האָט מיך ניט איינמאָל אליין פארזיכערט, אומקערען מיר דאָס, וועגען וואָס איך בעט. ערשטענס קען מען אייך אוועקשיקען אין אן אנדער שטאָרט און דעמאָלט ווייס איך ניט, וואָס מיט מיר וועט זיין, אויב איהר וועט אוועקפיהרען מיט זיך מיין פּאָטאָגראַפיע. יעדער יונגערמאן האָט ליעב — איך בין דאָך ניט קיין נאָרישע פרוי — צו באַריהמען זיך, און איהר קענט נאָך אמאָל ווייזען מיין פּאָטאָגראַפיע אַ חבר און איך וואָלט אוועקגעשטאָרבען, ווען איך דערווייס זיך, אז וועלכער ניט איז חבר קען מיך דערזעהען אין אזא פּאָזע. וואָס וועט ער זיך דענקען? ער וועט דענקען, אז איך בין אן אומד גליקליכע, אויסגעלאסענע פרוי, און ווייסט זעהר גוט, אז איך בין אן עהרליכע פרוי און ניט קיין אויסגעלאסענע. דאָס איז ערשטענס. און צווייטענס, ווער קען נאָך מעהר הנאה האָבען פון דער פּאָטאָגראַפיע, ווען זי האָט זיך אזוי איינגעגעבען, ווי איך אליין? הייסט עס, אז איהר מוזט דורכאויס אומקערען מיין פּאָרטעט. מעהר שרייב איך ניט, איך האָב אייך אלץ געוואָנט. שיקט מיר מיין פּאָטאָגראַפיע, וועל איך וויסען, אז איהר האָט צו מיר אין דער אמת'ן א געפיהל. און איך וועל דערפאר צוגרייטען פאר אייך געשמאקע זאכען צום צובייסען און וועל אייך אפילו קריגען א האוואנער סיגאר. אייך קליידט שרעקליך, ווען איהר רויכערט א סיגאר."

אפשר אויסמעקען, אז איהם קליידט דאָס רויכערען? ער וועט נאָך גאָט ווייסט וואָס זיך איינרעדען. ניין, ער וועט זיך ניט איינרעדען. אין די ווערטער איז גאָרנישט ניטאָ. איהם קליידט טאקע, ווען ער רויכערט. ער זעהט דעמאָלט אויס ווי א דייטש. ניין, איך וועל איבערלאָזען. און אחוץ דעם, מיר ווילט זיך אביסעל קאָקעטירען. און ווי זאָל איך זיך אונטערשרייבען? דאָראַ. עפעס ניט שעהן. אָדער אוועקשטעלען די פאמיליע. ניין, נאָך ערגער. איך וועל זיך פשוט אונטערשרייבען — "נימפע". דאכט זיך, אז דאָס וועט זיין שעהן. נו, אלץ איינס. נימפע."

זי האָט אריינגעלעגט דעם בריעף אין א קאָנווערט, פארקלעפט, א קוק געטאָן אויפ'ן לילענעם שוואַן, וועלכער איז איהר איצט זעהר געפעלען, און געטראכט:

"איך בין זיכער, אז אן אנדער פרוי וואָלט ניט געקאָנט אָנ-

שרייבען אזא בריף. דאָ איז אלץ געזאָגט: אי אז איך בין א עהרליכע, אי אז איך געפעל איהם, אי אז מען מוז מיר אָפגעבען די פּאָטאָגראַד-פיע. און ער וועט איצט אָפגעבען, איך בין זיכער. איך בין שרעקליך צופרידען. איך וועל אָנשרייבען דעם אדרעס און וועל געבען זינע'ן, אז זי זאָל אריינוואַרפען אין בריעפּאסטען. אך, איך בין אין אן אויסגעצייכענטער שטימונג. ניין, איך וועל פשוט צושיקען איהם דעם בריף מיט סאָניע'ן. איך וויל, אז ער זאָל איהם גלייך איבערלייער-גען. איצט, אבי עפעס, וועל איך איהם שרייבען בריעף." — סאָניע — האָט זי א רוף געטאָן, — קומט אריין צו מיר.

III

מען האָט ארעסטירט דעם רב, איינעם א דורכפּאָהרער, א זעהר בכבוד'יגען אידען, א פּראָפּעסאָר און איינעם א געוועזענעם כלל-טוער. הייסט עס, אז מען נעמט זיך באלד צו מיר. דעם צעטעל, דעם צעטעל פון די לעבעדיגע משכנות ווען ער קריגט. דאָס וואָלט גוט געווען. אָבער ווי קריגט מען? ווען איך דערזעה נאָר מיין נאָמען, וואָלט איך גלייך אנטלאָפּען. אז ס'איז ניטאָ קיינער ווער עס זאָל באשיצען. וואָס איז פּראַק? וואָס פאר א באטרעה האָט ער? א קליין ווערימעל. נו, איך וועל זיך אריבערכאפּען אין קראָפּינס קאפּע, איך מוז זיך דאָרט זעהען מיט יאקאָבסאָנ'ען. געשעפט בלייבט געשעפט. דאָראַטשקע איז אוועק מיט די דאמען. ניט געזאָגט אפילו וואוהין. נו, קיין צייט ניטאָ אָפּצוגעבען זיך דערמיט. צו אויפגערעגט. א רב! געהערט אזוינס? א לעבעדיגער משכן. זיי וועלען זיך דאָרט שטארק איבערשרעקען די ווייסע גענעראלען, וואָס מען האָט דער-שאָסען א רב. ווי שפעט איז? צוויי, דריי. "גאָר פארגעסען, אז איך האָב נאָר וואָס א קוק געטאָן אויפ'ן זייגער. וואָס נאָך האָב איך געוואָלט טאָן? א נאָזטיכעל גענומען, די פאפירען גענומען, די שליס-לען ניט פארגעסען, דאכט זיך אלץ. אך, יא, די שיד מיט די בריי-ליאנטען. זי איז אוועק און נאָר ניט אומגעקוקט זיך אויף זיי, א מאַרנע פרוי. יא, וועגען וואָס-זשע טראכט איך? וועגען די שיד. מען דארף ארונטערקריכען אונטער'ן בעט און באהאלטען זיי אין דעם קאָרב פון די וועש. אן'אויסגעצייכענט ערטעל דער קאָרב. וועמען

איז איינגעפאלען דאָרט צו באהאלטען? מיר. אלץ איך. און זי שפאָר
צירט זיך ארום."

סימע, נאָך אלץ א שרעקליך פארוואַרנטער, אינערליך אויפֿ-
געטרייסקלטער, איז אַרונטערגעקראַכען אונטער'ן בעט, ארויס-
געשלעפט די פארשטויבטע שיד, אין וועלכע עס זענען פארפאקט
געווען די בריליאנטען און פערעל, און אָפּגווישט פון זיי דעם שטויב.
ער האָט זיי אוועקגעלייגט לינקס אונטער די שמוציגע וועש, פאָר-
קלאַפט דעם קאַרב, אויפּגעהאַנגען אַנ'אַלט פארושאַווערט שלעסעל,
כדי עס זאָל זיך ווינציגער וואַרפען אין די אויגען. ער האָט זיך גע-
פיהלט טויט מיעד אי פון קריכען אונטער'ן בעט אי פון אויפֿ-
רעגונג, און אַ וויילע זיך געקוויינקעלט, צי זאָל ער געהען זעהען זיך
מיט יאַקאָבסאַנ'ען, אָבער איבערגעלעגט זיך און אוועק אין גאַס.

"נו גוט, אלץ באַזאָרגט, קיין זאך ניט פאָרגעסען, וועל זיך
זעהען מיט יאַקאָבסאַנ'ען, וועל זיך דורכרעדען וועגען געשעפט, אפּשר
וועל איך הערען עפעס גוטע נייעס און וועל זיך נעמען אין די הענט",
האָט ער געטראַכט. דער כאַראַקטער מיינער איז אָפּגעשוואַכט גע-
וואָרען. א וואַילער כאַראַקטער געווען, א פּרעהליכער, און קאַליע
געוואָרען. איך וואַלט זיך געדאַרפט קורירען, אָבער איך האָב קיין
צייט ניט דערצו. און האָב איך אַריינגעלעגט די שיד אין קאַרב? —
האָט זיך פּלוצים אוועקגעשטעלט א פּראַגע. "אוראי אַריינגעלעגט,
טאָ וואָס פּרעג איך? אוועקגעלייגט זיי לינקס, אויפֿ'ן סאַמע דעק.
נאַריש איז עס", האָט איהם אָנגעהויבען גריזשען אן אומרוה. "נאָר
אויב איך פּרעג, הייסט עס, אז איך האָב געקענט ניט אַריינלעגען
אויך. האַסט יאָ אַריינגעלעגט, זאָג איך דיר. אַט האַסטו אפּילו דאָס
שליסעלע אין קעשענע. דאָס שליסעלע איז טאַקע דאָ, — האָט ער
זיך גענומען אַמפּערען מיט זיך אליין, נאָר עס באַווייזט קיין זאך ניט.
איך האָב געקענט פאָרגעסען די שיד נעבען קאַרב, און דעם קאַרב
אַליין פאַרשליסען. איך זעה שוין אפּילו ווי זיי שטעהען אויף דער
פּאַדלאַנגע נעבען קאַרב. וועט אַריינקומען מאַשא און זיי צונעמען.
נו, וואָס געהסטו מיר דערצעהלען, אז איך האָב זיי פאַרט אוועק
געלייגט אין ווינקעל, לינקס. ווי וואַלט איך גאָר אוועק פון שטוב,
ווען איך באַהאַלט זיי ניט פּריהער? קען זיין, עס איז טאַקע אזוי,
נאָר אויב דו צווייפּעלסט שוין יאָ, איז גלייכער זאָלסט זיך אומ-
קעהרען אהיים און זיך איבערצייגען. אָבער די שיד זענען דאָך אין

קאַרב. ניין, אויף דער פּאָרלאָגע. און איך זאָג, אז אין קאַרב. וואָס פאר א נארישקייטען, איך האָב דאָ דעם שליסעל אין קעשענע. געדענקסט דען ניט, ווי דו האָסט אויפגעהויבען די וועש און אריינגעשטופט זיי אהין. געדענקען געדענק איך טאקע, אָבער פארוואָס זשע צווייפעל איך. קוים איז דאָ א צווייפעל, דארף מען געהען, זיך איבערצייגען. אזא פארדראָס, אזעלכע נארישקייטען קריכען אין קאָפּ. איך מוז זיך איילען צוליעב געשעפט, און דאָ צוליעב דעם אידיאָטסקען צווייפעל געה צוריק אהיים, קריך אויף די שטיגען. איך געה ניט, מען דארף ניט, אָבער ווי, אויב מאשא וועט צונעמען די שיד. אָבער איך האָב זיי דאָך אריינגעלייגט אין קאַרב. — האָט ער מיט פארצווייפלונג זיך איבערגעשפארט: איך געדענק ניט, אפשר יאָ און אפשר ניין, נו, וואָס פאר א באטרעה האָט עס זיך אומצורעהרען און ארויפגעהען אויבען. ס'איז א גאנץ קליינע אומאנגענעמליכקייט. וועסט אָבער דערפאר זיין רוהיג, נו, פארליר ניט קיין צייט.

ער האָט זיך מיט כעס אויסגעדריעהט אויף צוריק, אומצופרידען מיט זיך, האסטיג אריין אין דער פאראדנער טיר און איבערשפרינגענדיג עמליכע טרעפלאך פון די שמוציגע מארמאָרנע שטיגען, אריינגעלאפען צו זיך און א וואָרף געטאָן זיך צום קאַרב. "נו זעהסט", האָט ער זיך אויפגעוואָרפען, "די שיד זענען ניטאָ, הייסט עס, אז זיי זענען אין קאַרב. אָט זעה, איך וועל עס דיר באווייזען."

אראָפּגענומען דעם שלאָס, אויף א רגע פאראינטערעסירט זיך מיט איהם, באטראכט איהם מיט א פארושמורעט אויג, דערנאָך זיך איינגעבויען, אָנגעטאפט די שיד און מיט נצחון זיי צוגעטראַגען צו די אויגען.

"איצט גלויבסטו שוין?" האָט ער זיך געפרעגט, און זיין "איך" האָט געשוויגען אויף דער פראגע און אין פארלעגענהייט געקוקט אויף די שיד: "איך האָב דאָך דיר געזאָגט. איצט זעה, איך לעג זיי ווידער ארונטער אונטער די וועש, זעהסטו? איך פארמאך אויפ'ן שלאָס. זעהסטו? נאָר צייט פארלוירען", האָט ער מיט כעס זיך געזאָגט און ווידער ארויס אין גאס, איצט שוין א דערלויבטערטרער.

אויפ'ן ראָג איז געשטאנען א אינגעל מיט פאפיראַסען, סימע איז צו איהם צוגעגאנגען און געפרעגט: "ווי איז היינט דער פרייז

פון פאפיראָסען? "צוואנציג רובעל א שטיק", האָט דער אָפּגער
ריסענער אינגעל געענטפערט און אפילו זיך ניט אומגעקוקט אויף
איהם. "און פופצעהן וועסטו ניט נעמען?" האָט סימע געפרעגט.
דער אינגעל האָט זיך טראָציג צולאכט און געוויזען זיינע צו
פוילטע ציין און בלויע יאסלעס. "נו, נעהם צוואנציג", האָט סימע
געזאָגט, מיט באדויערען צוגעשאַקעלט מיט'ן קאָפּ און פאררויכערט.
"וואָס קען ער זיך דען העלפען", האָט ער געטראכט, שנעל
שפאנענדיג איבער דער באקאנטער גאס. "וועט ער ניט האָבען וואָס
צו פרעסען, וועט ער אפילו קיין פונט ברויט ניט קענען קויפען.
און וואָס ווער איך שוין ווידער אומרוהיג? יאָ: האָסט באהאלטען
די שיד אין קאָרב צו ניין? סטייטש, צי איך האָב באהאלטען? וואָס
איז היינט מיר? וואָס האָסטו זיך היינט צוגעטשעפעט צו מיר?
אָבער אז איך צווייפעל פאָרט. ווי קענסטו צווייפלען. נו, דערמאָן
זיך, האָסט געעפענט דעם קאָרב, ארויסגעשלעפט די שיד, געזאָגט
אפילו "אָט זעהסטו" און ווידער באהאלטען. יאָ, דאכט זיך אריינ-
געלייגט. ניט עס דאכט זיך, נאָר געוויס. יאָ, דאכט זיך, אז געוויס.
הער אויף מיט דיין "דאכט זיך" און זאָג "געוויס". און וועמען ארט
עס, אז איך זאָג "דאכט זיך". אָבער צוליעב דעם "דאכט זיך" איז
דאָך די נאנצע פארדרעהעניש. האָסט אריינגעלייגט, צי ניט אריינ-
געלייגט? דאכט זיך, איך וועל זיך אליין משוגע מאכען, האָט סימע
מרה'שחורה'דיג געטראכט. מעהר קער איך זיך אהיים ניט אום. אפילו
די שיד זאָלען מיר פארפאלען ווערען, קער איך זיך אויך ניט אום.
איך בין דורכגעגאנגען פיער קווארטאלען און ווידער פליהען צוריק?
איך געה ניט. מען דארף ניט. און די שיד, וועט מאשא צו'גנב/ענען.
ווי'זשע וועט זי צו'גנב/ענען, אז די שיד זיינען אין קאָרב און דער
קאָרב איז פארשלאָסען. אָבער איך צווייפעל, צי די שיד זיינען
אין קאָרב. פארשטעהסט? — איך צווייפעל. און פליה ניט אזוי
פאָראויס. וועסט זיך סיי ווי מוזען אומקעהרען.
"וואָס זאָל איך טאָן מיט זיך?" — האָט סימע פארצווייפעלט
ארויסגעשעפטשעט און געבליבען שטעהן אין מיטען גאס. "אן אָנ-
שיקעניש. איך ווייס אויף געוויס, אז איך האָב באהאלטען די שיד
אין קאָרב און הער ניט אויף צו צווייפלען. איך געה ניט אהיים,
מעג זיין וואָס עס איז. וועסט געהן, וואָס דען, וועסט ניט געהן?
קוים עס איז דאָ א צווייפעל, דארף מען זיך איבערצייגןען.

"כאפט דיך דער טייוועל!" האָט סימע זיך גענומען זידלען, פארקירעווענדיג מיט כעס צוריק אהיים. "ווי מיט א שטריק שלעפט עס מיך. אָט וועל איך זיך איינשפארען, בלייבען שטעהן און פון אָרט זיך ניט ריהרען, א שפיעל אזא פארפיהרט מיט מיר. איך בין דיר ניט קיין אינגעלע, וועלכען מען מוז טרייבען אהין און אהער", איך געה ניט. די שיד זענען אין קאָרב. שטעה. איך געה ניט. איך האָב מיט מיינע אייגענע אויגען געזעהן, ווי איך האָב אריינגעלייגט די שיד אין קאָרב. איך געה צו יאקאָבסאָנ'ען. ווילסט ניט? דארף מען ניט. וועלען מיר אָפּשטעהן אויפ'ן גאס כאָטש דריי מעת לעת. איך שטעה. ניין, איך געה. דו ווילסט אהיים, און איך וויל צו יאקאָב סאָנ'ען. און דאָרט זיינען פּערציג קאראט בריליאַנטען און איך וויל נאָר צו יאקאָבסאָנ'ען? פארלירען צוליעב א נארישקייט א גאנץ פארמעגען! גאָט מיינער, נאָר ווי געדענקסטו ניט, אז דו האָסט זיי אריינגעלעגט אין קאָרב! נו געה שוין אהיים", האָט ער גענומען זיך אליין טרייבען, "זעהסט דאָך, וועסט אזוי גאָרניט אויספיהרען."

פון גרויס צאָרן געהט ניט סימע, נאָר ער פליהט אהיים. וואָס נעהנטער ער איז, אלץ שנעלער פליהט ער. ווייל טאָמער פארשפּע-טיגט ער. אָהן אָטעם ארויפגעפלוויגען אויבען און נאָך פון ווייטענס דערזעהען, אז דער קאָרב איז פארשלאָסען.

"ניין, מיין אָרט איז אין משוגעים־הויז", האָט זיך געטראָגען ביי איהם אין קאָפּ. "יאקאָבסאָן, מסתמא איז דאָרט אויסער זיך וואָס ער קען זיך ניט דערווארטען, און איך פארנעהם זיך דאָ ווייס דער טייוועל מיט וואָס. א שרעק, א שרעק. כאפט עס דער טייוועל, איך וועל שוין אָנטאָן די שיד. עס וואָלט זיך ניט וועלען טראָגען זיי אין אזא צייט, אָבער וואָס קען איך טאָן."

ער איז אָן אָטעם געפלוויגען אין קאפּע, דער ערשטער זאל איז געווען געפאקט. האָט ער זיך אויף גיך דורכגעשטופט אין צוויי-טען. דאָרט איז געווען פרייער, ער האָט זיך צוגעזעצט צו א טישעל, באשטעלט קאפּע, ארומגעקוקט זיך. יאקאָבסאָן איז נאָך ניט געווען. אפשר האָט ער דאָ געווארט אויף איהם און אוועק. אזא פארדראָס. זאָל ער איהם פּרוואווען דערזעהלען, מיט וואָס ער איז געווען פארנו-מען, וועט ער פון איהם חזק מאכען. טאקע משוגע, אָבער איז דען שווער דאָ משוגע צו ווערען? נו, נעהמט עס דער טייוועל. נאָר אפשר איז ער נאָך ניט געקומען? פארהאלטען זיך ערגעץ. די פאפירען זע-

נען ביי מיר יא, אין בוזעם־קעשענע. וויפיעל באַלשעוויקעס דאָ איז
עס אביסעל. צי קוקט מען ניט אויף מיינע שיד? ניין, מען קוקט ניט.
איך וועל טרינקען די קאָפּע. דאכט זיך, אין טיר האָבען נאָר וואָס
פארבייגעשוועבט יאקאָבסאַנ'ס אויגען. עפעס זיין פנים איז מאָדנע.
יא, דאָס איז ער. רופט מיך. פארוואָס געהט ער ניט אריין? וואָס
קומט דאָ פאָר? און וואָס האָב איך זיך אזוי איבערגעשראָקען? וואָס
איז מײן דאגה. מען דארף געהן. איך הויב ניט אָן צו פארשטעהן.
ער רופט מיט'ן פינגער. פארוואָס געהט ער ניט אריין?"

סימע האָט זיך אויפגעהויבען מיט ציטערדיגע הענט באַצאָהלע
פאר דער קאווע, מיט אַנשטרענגונג ארויפגעצויגען א שמיכעל אויפ'ן
פנים און באגריסענדיג זיך מיט א גרופע באקאנטע פון "פראַדאָ"
קאָס, צוגעגאנגען צו יאקאָבסאַנ'ען און מיט געמאכטער פרעהליכ־
קייט געזאָגט:

— וואָס שטעהט איהר ביים טיר? לאָמיר זיך אוועקוועצען
ביי א טישעל.

— סעמיאָן גריגאָריעוויטש, — האָט יאקאָבסאַן געענטפערט
מיט א פרעמדען קול, — קומט גלייך ארויס אין קאָרידאָר. איך
דארף אייך זאָגען עפעס זעהר וויכטיגעס. נאָר געהט מיר ניט נאָך.
איך וועל ארויסגעהן דער ערשטער. מסתמא זוכט מען מיך שוין.
סימע איז געבליבען ביים טיר א פארשטיינערטער. דער צימער
האָט זיך גענומען דרעהען ארום איהם. אויף זיין פנים איז פאר־
גליווערט געוואָרען די מאסקע פון א שמיכעל.

"מען זוכט יאקאָבסאַנ'ען", האָט זיך א ריהר געטאָן א גע־
דאנק. "ערשט די טעג געטראכט וועגען זיין ארעסט. און ער האָט
זיך געוויצעלט, אז ארעסטירען וועט מען מיך נאָר. געלאכט און
דערלאכט זיך. וואָס וואָלט איך געטאָן, ווען מען זוכט מיך. עס איז
אפשר נאָר א געפאהר צוצוגעהן צו איהם. זאָל זיין א געפאהר. איך
וועל איהם אין אזא מינוט ניט פארלאָזען.

גלייכנילטיג, מיט שטילע טריט איז ער ארויס פון זאל און אריין
אין קאָרידאָר. יאקאָבסאַן, וועלכער האָט אומגעדולדיג געווארט, האָט
איהם אָפגעפיהרט אָן א זייט, ארומגעקוקט זיך צי קיינער הערט ניט
אונטער און גענומען שטיל פליסטערען:

— שטעהט רוחיג. רעדט ניט. זעהט, בייט ניט אייער מינע,
און הערט. וועגען געשעפט האָבען מיר ניט וואָס צו רעדען. מיט א

האלבער שעה פריהער האָב איך זיך דערוואוסט פון א מענשען, אז מיין נאָמען איז אויפ'ן צעמעל. איך בין צווישען די לעבעדיגע משכנות, וועלכע מען וועט דערשיסען. ביים זיך ניט אין פנים. הייסט עס, אז מען זוכט מיך שוין. דאָ דערווייל בין איך נאָך אויסער גע- פאהר, אָבער ס'איז שרעקליך. דאכט זיך, אז אין דער האלבער שעה בין איך גרוי געוואָרען. איך האָב עפעס דערפיהלט אין דער הויט פון קאָפּ, מיר דאכט זיך, אז אימיצער האָט מיט דער האנט אויפגעהויבען מיין ברוסטקאסטען. איז אָט וואָס איך האָב אייך געוואָלט זאָגען, סעמיאָן גרינגאָריעוויטש. איך מוז גלייך פארשווינדען. אהיים ווייזען זיך, טאָר איך שוין ניט. מען מוז צרוויסען צו געבען מיין פרוי, אז זי זאָל זיך ניט וואונדערען וואָס איך קום ניט. איז לאָזט איהר וויסען... באצייטענס אוועקפאָהרען האָב איך ניט געוואָלט, און איצט מוז מען ליפּען, צי דו ווילסט צי דו ווילסט ניט. זאָגט איהר, אז איך וועל אלץ צוגרייטען פאר אינזער אנטלויפּען. זאָל זי זיין גרייט. זי וועט שוין פארשטעהן וואָס איך מיין.

— מעג מען אייך עפעס פרעגען? — האָט סימע ארויס- געפליסטערט בלויז מיט די ליפּען.

— שפעטער, — האָט יאקאָבסאָן געענטפערט, — לאָזט מיך ענדיגען. איהר זייט דאָך א טרום און וועט נאָך אפשר מורא האָבען צו געהן צו מיר אין הויז, טאָ שיקט אריבער צו איהר א ראייעלען מענשען. אָדער בעט כעלעש'ן, אז ער זאָל באזאָרגען. מען מוז דאָך איהר לאָזען וויסען. ווי מיינט איהר, אפשר אראָפּנעהמען די וואָג- צעס צו וואָס דארף איך וואָנצעס? עס מאכט ניט אויס. מען וועט מיך ניט דערשיסען, אָבער עס איז פאָרט א שרעק אריינצופאלען צו זיי אין די הענט. ווי מיינט איהר, זיי וועלען מיך דערשיסען, אויב זיי וועלען מיך כאַפּען? אָדער בעסער ענטפערט ניט. וואָס קענט איהר מיר ענטפערען? איך בין שרעקליך אויפגערגענט. איהר פאר- שטעהט, די הויט אויפ'ן קאָפּ האָט געפלאַצט און ווי מען וואָלט מיט א האנט אויפגעהויבען דעם ברוסטקאסטען. קיינמאָל אזוינס ניט געפיהלט. מאָדנע.

— איך מיין, — האָט סימע אלץ מיט די בלויזע ליפּען געזאָגט אינגאנצען פארפינסטערט פון רחמנות און שרעק. — איך מיין, אז מיר טאָרען זיך ניט ווייזען צוזאמען אין גאס. באזונדערס איז עס געפעהרליך פאר אייך.

— אודאי, — האָט יאָקאָבסאָן געענטפערט נאָך אן אָנשטרענד
גונג צו פארשטעהן סימען, און כאלד זיך ווידער פארדרעהט אין דעם
געווירבעל, וואָס האָט איהם געדריעהט שוין מעהר ווי א שעה. —
בלייבט געזונט, אלטער פריינד, אין פאל עפעס וועט געשעהן, ניט
אכטונג אויף מיין פאמיליע. אויב מען וועט מיך דערשיסען, וועט
מען דאָך אלץ צונעמען. זיי וועלען בלייבען בעטלער. איך האָב מיט
לייב און לעבען ליעב די פרוי און קינדער. און אויב איהר וועט זיי
ניט העלפען, וועל איך אויפשטעהן פון קבר און קומען צו אייך בייד
נאכט. מיר זענען געווען פריינד. אָבער עס איז פונדעסטוועגען אזוי
שוידערליך, אז מיין קאָפּ נעהמט עס ניט. פארוואָס? איך וועל זיך
ווי ניט איז ארויסדרעהען. ווי מיינט איהר? נו, זייט געזונט.

מיט שווערע און געבראָכענע טריט איז ער געגאנגען איבער
די טרעפּ — דער קאָפּע איז געווען אויפ'ן צווייטען שטאָק. און סימע
האָט א פארלאָרענער נאָכגעקוקט זיין ברייטע פלייצע און געטראכט
וועגען דעם, ווי אזוי יאָקאָבסאָן וועט פליהען, ווען א קויל וועט איהם
טרעפען אין קארק. „וועט אודאי די פיס זיך צוברעכען פליהענדיג,
וועט עס אפילו ניט דערפיהלען“, האָט ער בעשלאָסען, פיהלענדיג
ווי ער אליין ווערט פארשטיינערט פון פוסטקייט און שרעק. „און
פארוואָס האָב איך איהם ניט געפרעגט צי מיין נאָמען איז אויפ'ן
צעטעל“, האָט ער זיך דערמאָנט. „נאָך ער וואָלט מיר אליין געזאָגט,
ווען ער וואָלט געוואוסט. און אפשר האָט ער אָן דעם פארגעסען. ווי
קען איך איהם איצט ליגען אין זינען? אָבער איך קען דאָך זיין אויפ'ן
צעטעל, און ער זאָל גאָרניט וויסען וועגען דעם. איז ער דאָך גע-
שטאנען אויפ'ן צעטעל און ביז איצט ניט געוואוסט עס. יא, איך בין
אויך א פארלאָרענער, האָט סימע באשלאָסען און אָנגעגאָסען געוואָר-
רען מיט ווארימע שרעק. „איך וועל נאָר ארויס אין גאס, וועט מען
מיך ארעסטירען. אָנגעטאָן די שיד מיט בריליאַנטען, פון זינען
אַראָפּ. “מסתמא שפּיאָנירט מען מיר שוין לאַנג נאָך, און איך, נאָר,
ווייז זיך אומעטום רוהיג. אויב צו מיר וועט צוגעהן א סאָלדאט ביים
ארויסגעהן, וועט ביי מיר דאָס האַרץ פלאַצען. אָבער ארויסגעהן מוז
מען דאָך. מען קען דאָך דאָ אַייביג ניט בלייבען. מורא געהאט און
טאַקע אריינגעפאלען. ווען דאָראַטשקע וואָלט געוואוסט אין וואָס
פאַר א לאַגע איך געפין זיך, וואָלט זי אוועקגעוואָרפען איהר שפאַ-
ציר. יא, איך פיהל, ווי די האָר שטעלען זיך מיר קאָפּויר. נו, ווי

זאל איך ארויסגעהן פון דאנען? יאקאבסאָנ'ען איז גוט, ער האָט זיך שוין אַרויסגע'גנב'עט, און איך בין אַריינגעפאלען. ווי איך געה נאָר אַרויס, אַרעסטירט מען מיך. איך וועל פּרוּאווען אַרויסגעהן דורך דער הינטער-טיר, און פון דאָרטען אין גאָס. איהר ווארט אויף מיר דאָ, און איך געה זיך דורך דער הינטער-טיר. הייסט עס, מען דאַרף אַריינגעהן אין קיך. וואָס וועל איך זאָגען אין קיך? וואָס איז דאָ פאַר אַ פּראַגען, וואָס פאַר אַ צערעמאָניעס, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען לעבען? איך וועל זאָגען אַלץ וואָס וועט קומען אין קאָפּ אָדער איך וועל גאָרניט זאָגען. איך וועל דורכשפּרייזען דעם הויף און פון טויער זיך אַרויסכאַפען אין גאָס. הלאַוי וואָלט איך שוין דאָרט גע- ווען.

ער האָט געמאַכט אַ פּרעהליכע מינע, פאַרדריקט אַ פאַפּירעל אין האַנט און דורכגעגאַנגען די קיך, וואו די דיענער האָבען געאַרבייט. ער האָט געפיהלט ווי אַלעמענס בליקען שטעלען זיך אויף איהם אָפּ, איז גלייך צוגעגאַנגען צום קעכער און רוהיג געזאָגט: "איך דאַרף אַרויסגעהן אויף... ווי רופט מען עס, נו, איהר אַליין ווייסט דאָך. — האָט ער געשטאַמעלט אַ פאַרציטערטער פון דעם געדאַנק, אז ער אַליין גיט זיך אַרויס, און גיך, גיך, צו דערזעלבער צייט געטראַכט: "וויזשע רופט זיך עס, וואוהין איך וועל אַרויסגעהן? הויב ניט אָן צו געדענקען, אַלע ווערטער פאַרגעסען." און מיט אַן אָנשטרענגונג פון ווילען אַ שפּרייז געטאָן צו דער טיר, געעפנט זי און אַרויס אויפ'ן בריקעל. „פאַרגעסען אפילו אַריינצושטעקען איהם אַ מַטבעה אין האַנט". האָט זיך סימע פאַרוואַנדערט. אָנגעהויבען ווערטער צו פאַרגעסען.. נו, ווי רופט מען דיך?" האָט ער זיך געווענדעט צו די טרעפּ. „איך קען זיך ניט דערמאַנען. נו, אַ דאַנה, צו וואָס טויג מיר דאָס וואָרט, אבי איך בין, גאָט צו דאַנקען, אַרויס. איצט וועל איך דורכגעהן דעם הויף און כאַפען אַ קוק פון טויער. אויב אין דרוי- סען איז רוהיג, טו איך זיך גלייך אַ יאָג אהיים. און אויב ניט, פאַר- בלייב איך דאָ אין הויף און כאַפּ זיך אַריין און וואַטערקלאָזעט. דאָרט איז גוט. דער הויף איז אַ ריינער. איך קען אָפּויען אין וואַטערקלאָז- זעט אפילו ביז מאָרגען. טאַמער קומט אימיצער, קלאַפט אָן, וועל איך ענטפּערען ווי אַ קראַנקער כלומרשט: „פאַרנומען ענטשולדיגט. דער צווייטער איז לידיג". איך קען זיען אין וואַטערקלאָזעט „הינטער טיר", האָט אַ געשריי געטאָן אין קאָפּ. יאָ, יאָ, הינטער טיר. איצט

דערמאנט זיך. מאלע וואָס עס מאַכט זיך, וועל איך איצט אַרײַן-
חור'ן דאָס וואָרט. עס קען נאָך אַמאָל צונױז קומען אזױ, אז איך זאָל
ניט פאַרגעסען. „הינטער-טיר, הינטער-טיר“, האָט ער אויף גיך גענו-
מען חור'ן. „ליעבער גאָט, מאַך זאָי, אז אין גאס זאָל קיינער ניט
זײן.“

פאַרזיכטיג, פאַרזיכטיג אַ קוק געטאָן אין גאס. צוערשט אַרויס-
געשטעקט די נאָז, דערנאָך א פערטעל אויג. קיין לעבעדיגער מענש
ניט! פריי לויפען. מיט מול אַרויסגעלאָפען. דערנאָך גענאָנגענע מיט
געלאָסענע, געמאַסטענע וויכטיגע טריט און ווילד געטראַכט:

„איצט אַהײם. אַ שאָד וואָס איך בין אָהן א באַרד און וואָנצעס.
נאָר וואָס אָפגענאָלט. איך וועל איבערשיקען סאַניע'ן צו יאַקאָבסאָנ'ס
ווייב, וואָרען זי. און וואו וועל איך זיך אליין אַהינטאָן? נו, דאָס
וועל איך זיך דערנאָך פרעגען. וואוהין זשע געה איך איצט? אַהײם.
גלייך אין דער פאַסטקע. ס'איז גאָר קיין פראגע ניט, אז שפּיאָנען
ווארטען מיך שוין אָפּ ביי מיר אין גאס. מסתמא געווען ביי מיר אין
דער הײם, ניט געפונען און ווארטען איצט אויף מיין קומען. גוט,
וואָס איך האָב זיך באַצײטענס געכאַפט, אז ניט וואָלט איך גלייך
אַרײַנגעפאלען. וואָס זשע טוט מען? לויפען. וואוהין? די הינטער-טיר.
וואָס פאַר א מחותן איז דאָ הינטער טיר. עס הױבט זיך שוין אָן
צו פּלאַנטערען ביי מיר אין קאַפּ. אויף וואָס דאַרף איך פריהער ענט-
פערען? איך וועל אָפּווארטען א רגע, אפשר וועל איך זיך באַרוהיגען.
נוי וואויל עס איז: איך טראַכט וועגען קיין זאך ניט גאָט צו דאַנ-
קען, ליכטיגער געוואָרען אין קאַפּ. מען דאַרף שטענדיג אזױ אָפּ-
ווארטען א וויילע און אויפהערען טראַכטען. וועגען וואָס טראַכט
איך? וועגען קיין זאך ניט. מען דאַרף בלוז פאַרקירעווען אויף אן
אַנדער גאָס און פאַר קיין פאַל ניט געהן אַהײם. אָבער יאַקאָבסאָן
האַט פאַרגעסען מיך צו וואָרען, אז איך בין אויפ'ן צעטעל, אָדער
מען האָט איהם וועגען דעם ניט געזאָגט. אָבער איך בין ניט קיין
נאַר. איך און יאַקאָבסאָן זענען פריינד און אויב ער איז אויפ'ן צע-
טעל, הײסט עס, אז איך בין אויך אויפ'ן צעטעל, אויב מען זוכט
איהם, הײסט עס, אז מען זוכט מיך אויך, אויב ער דאַרף פאַרשווינד-
דען, דאַרף איך אויך פאַרשווינדען. מיט אײן וואָרט, איך און ער
האַבען אײן גורל. ווען דאָראַטשקע דערוויסט זיך, וואָלט ביי איהר
פון שרעק גלייך דער מאָגען קאַליע געוואָרען, פונקט ווי איצט ביי

מיר. איך קען זי. דערנאך וועט זי מיר דערצעהלען ווי אזוי עס איז קאליע געוואָרען און וואָס עס איז פאָרגעקומן פון „א ביז ת“. אָבער דאָס איז ניט וויכטיג, האָט ער שטרענג פארטריבען דעם געדאנק וועגען דאָראַטשקע'ן. „וויכטיג איז, וואו באהאלט מען זיך. ווער וועט נעהמען אויף זיך דאָס ריזיקאָ מיך צו באהאלטען ביי זיך. מען דארף האָבען א געטרייען פריינד. און וועגען וואָס טראכט איך? וועגען קיין זאך ניט. קלאָר, פריי, גרינג, מען דארף האָבען אן איר בערגעגעבענעם פריינד, אן איבערגעגעבענעם מענשען, און ווער... וועגען וואָס טראכט איך? וועגען גאָרניט. דער קאָפּ איז רוהיג ווי ביי א פּערד. און וואָס פאר א פריינד האָב איך? ווער איז ווער איר בערגעגעבען?... די הינטער-טיר... ווער וועט וועלען צוליעב מיר ריר זיקירען?... א באקאנטער דורכגעגאנגען... מיט'ן לעבען?... עס איז דאָך גאָר קיין פראגע, אז מען וועט אזא איינעם וואָס וועט עס טאָן דערשיסן. דאָראַטשקע'ן נעבעך קען מען אימיצען אַנטרויען. ווע מען? וועגען וואָס טראכט איך? וועגען קיין זאך ניט. פראק פּלוצים איינגעפאלען. וואָס? ניין. פאר קיין פאל ניט. אמת, פראק וואָלט מיך באהאלטען. נאָר צו פראק'ן — ניין! וואָס ער זאָל זיך דערנאָך קע נען באריהמען, אז ער אָט מיך געראטעוועט! מען דארף זיך אויף א ווילע אָפּשטעלען, אויפהערען טראכטען. אזוי. קלאָר. רוהיג. איך טראכט וועגען גאָרניט. קיינער וועט ניט וועלען ריזיקירען און מיך באהאלטען ביי זיך. און פראק איז א באַלשעוויק. פראק וואָלט ניט מורא געהאַט. איך וועל איהם אַנטרויען דאָראַטשקע'ן, אויב מען וועט מיך דערשיסען — האָט פּלוצים א שפרונג געטאָן א געדאנק. „אפשר וועט ער מיט איהר חתונה האָבען. נו, כאַפּט איהם דער טיי וועל, אבי דאָראַטשקע זאָל כאַטש זיין איינגעאַרדענט. אָבער ניט נאָר דאָס. איז די פראגע“, האָט ער שטרענג פארטריבען אויך דעם געדאנק. „איך קען צו פראק'ן ניט געהן, ווען דערוועלבער פראק, וואָלט ניט געווען פראק, נאָר אן אנדערער. נאָר ווי זשע קען פראק ניט זיין פראק? אזוינס וואָס דו ווילסט איז נאָך אין דער וועלט ניט געווען. און דער עיקר איז, דו געהסט דאָך פאָרט צו איהם. איך זעה דאָך, איך פארשטעה. ווילען ווילסטו טאקע ניט, און פונדעסט- וועגען פארקירעווע אין זיין גאס. נו, זאָל זיין, גיסטו זי איהם אַליין איבער מיט דינע אייגענע הענט. ניט מיין דאגה. ווילסט צו איהם געהן. געה. איך שטער ניט. נאָר דערנאָך האָב צו מיר קיין טענה

ניט. איך האָב צו פראק'ן ניט געוואָלט און דו געהסט צו איהם. וויי
 דער פלאַנטערען זיך די געדאנקען. גענוג. חבר פראק וועט העלפען.
 איך בין דאָך אין א צרה. וואָלט איך דען ניט געהאָלפען דעם חבר
 פראק ווען ער איז אין א צרה? בפרט נאָך, אז איך האָב איהם שטענ-
 דיג געשטאָפט מיט קאָטשקעס און מיט גענוז און ער איז, דאכט זיך,
 נאָר ניט קיין שלעכטער מענש. פריינדליך צו אונז, באזונדערס צו
 דאָראַטשקע'ן. מיין דאָראַטשקע געפעלט איהם. און ווי עס קומט
 איצט צונויז, וואָס זי געפעלט איהם. טאקע א שעהניקע, א פולע,
 א זאפטיגע. ער האָט געשמאַק, פראק, און איך רעספעקטיר איהם
 דערפאר. וואָס־זשע דען, נאָכלויפען אבי וואָס פאר א קליידעל. אויב
 שוין א פרוי זאָל זי זיין אן אמת'ע, ווי עס באדארף צו זיין, א גלאַד
 טע, געשמאַקע, בלוט און מילך. סאשענקע וועט נאָר צופרידען זיין
 צו פארשאפען א פארגעניגען דאָראַטשקע'ן און באהאלטען איהר
 מאַן. יא, זיכער א וואוילער מענש" — האָט סימע אין די געדאַנ-
 קען דורכשטודירט פראק'ן. "האָט לייעב א טובה צו טאָן." עס טרע-
 טעלט מיך אזש פאר שרעק. איך וועל ניט לאנג קענען איבערטראָגען
 אזעלכע צרות. און וואָס טרעסעל איך זיך? אויב איך וועל זיך דאָס
 מאַל אויך ארויסדרעהען, וועט מען דארפען א טראכט טאָן וועגען
 אנטלויפען. אויב יאקאבסאָן פאָהרט אוועק, וואָס האָב איך דאָ צו
 בלייבען? יא, מען מוז מאַכען די פליטה. געקומען. איך וועל אַנ-
 דלינגען.

IV

„ווער קאָן עס זיין?“ — האָט חבר פראק זיך געפרעגט און
 פויל זיך אויפגעהויבען פון שטול, ווען ער האָט דערהערט א שטיי-
 לען קלונג. „איך וועל ארויסטרייבען יעדען איינעם, ווער עס זאָל ניט
 זיין. איך דאַרף ארכייטען.“
 ער איז געווען אינגאנצען נאָקעט אויסגעטהון און אזוי געאַר-
 בייט איבער עפעס א פראַיעקט. מיט אן אָנגעכמורעטען פנים, טרע-
 טענדיג מיט די פלאַכע פיס איבער'ן טעפּיך, איז ער צוגעגאַנגען צו
 דער אריינגאנגס־טיר און געעפענט זי, גאַרניט אינטערעסירענדיג
 זיך דערמיט, ווער עס קען ארויפקומען אויף די טרעפּ. אז ער האָט
 דערוועהן סימע'ן, האָט ער אויף איהם אָנגעשטעלט א פאָר פאַרוואונ-

דערטע אויגען, צוהאלטענדיג דערוויילע די קליאמקע פון דער טיר.
סימע, וועלכער האָט זיך ניט געריכט, אז ער וועט דערזעהן פראק'ן
א נאָקעטען, האָט איהם אין דער ערשעטר מינוט גאָרניט דערקענט
און שעהמעוודיג געמאַכט אַ פאָר טריט צוריק. ערשט אין א וויילע
ארום האָט ער אין דעם נאָקעטען מענשען דערקענט פראק'ן און מיט
אמאָל אלץ דערזעהן: די ברוינע אויגען, די שטארקע נאָז, די אויס-
געבויגענע פלייצע און א געדיכט בינטעל האָר אויף דער באַוואַקסע-
נער דארער ברוסט. ווי ער איז ניט געווען איבערראשט, איז ער פונ-
דעסטוועגען צוגעקומען נעהנטער און אַ פאררויטעלטער געזאָגט:

— דאָס בין איך.

— וואָס דאַרפט איהר? — האָט איהם פראק געפרעגט, ניט
וויסענדיג צי זאָל ער איהם אריינלאָזען צי ניט, — איך בין איצט
פארנומען מיט דער אויסארבייטונג פון א פראַיעקט. איהר קומט צו
ליעב א וויכטיגער זאך?

צוליבע זעהר א וויכטיגער, — האָט סימע ארויסגעשעפטשעט,
קוקענדיג אויף פראק'ס געזענער ברוסט, — ערלויבט אריינצוגעהן.
— אויב עס איז עפעס וויכטיגס, זייט אזוי גוט, קומט אריין,
— האָט פראק געזאָגט, עפענענדיג די טיר. — איך ארבייט איצט
איבער אַ פראַיעקט — אן אינטערעסאנטע ארבייט — האָט ער זיך
געטיילט מיט סימע'ן. — זאָל איך ניט ארען, וואָס איך בין נאָר
קעט. א געוואוינהייט אזא, זומער ארומצוגעהן אין דערהיים נאָר
קעט.

— און איך צוליבע דער היץ נעהם שטענדיג א וואנע אין
דער היים, — האָט סימע געענטפערט, געהענדיג נאָך פראק'ן און
באטראכטענדיג זיין האָריגע פלייצע מיט די טיפע גריבער ביים רור
קענביין, וואָס האָבען זיך געענדיגט מיט אַ הייפּעל האָר.
„א פיגור א ביסעל“, האָט ער געטראכט: „וואו האָט ער גענור
מען אזעלכע ביינער? מײן איין פוס איז דיקער פון איהם אינגאנצ-
צען“.

— אָבער ליידער, — האָט ער ווייטער גערעדט, — ניט אזוי
גיך וועל איך איצט נעהמען א וואנע.

— פארוואָס? — האָט פראק געפרעגט, אויסגערעהט זיך צו
איהם מיט'ן פנים און פאַרקרייצט די הענט אויפ'ן האַרצען.
„א מאָדנע לאַגע“, — האָט סימע געטראכט, ניט וויסענדיג

וואו אהינצוטאן די אויגען. „מיר זענען דאך ניט אין באד. וואָלט ער
כאַטש אַ העמד אָנגעטאָן. איך בין איהם נין קיין וואנט, און אַ חוץ
דעם, ער איז ניט קיין אפּאַלאָ“, האָט סימע זיך גענומען באַליידיגען.
„אזאַ חוצפת. זאָגען איהם צי ניט? אז איך קען אויף איהם ניט קר
קען. וואָס פאַר אַ בויד איז דאָס צום ביישפּיעל? ווען איך ווייז איהם
מיין דאָראַטשקע? אָט אזוי ווי ער שטעהט פאַר מיר, וואָלט זי גע-
בראַכען. אויפ'ן האַרצען וואַקסט איהם אַ באַרד! איך וועל איהם
גאַרניט זאָגען. נאָר שטאַלצירען האָט ער ניט מיט וואָס.“

— חבר פראק, איך וועל אייך גלייך דערצעהלען וועגען וואָס
עס האנדעלט זיך. נאָר ביי אייך איז טאקע זעהר הייס. איהר זייט
גערעכט.

— טאָ נעמט אַראָפּ דעם רעקעל, — האָט פראק געראטען. —
זשענירט זיך ניט, זייט ווי ביי אייך אין דער היים.

— וואָס רעדט איהר, גאָט איז מיט אייך, — האָט זיך סימע
אָפּגעזאָגט. — איך וועל איבערקומען, ניט געפעהרליך!

— ווי איהר ווילט, — האָט פראק גלייכנילטיג געזאָגט, שטע-
הענדיג אַליץ אין דער פולער שעהנקייט. — זעצט זיך און דער-
צעהלט. אויב איך האָב שוין איבערגעריסען, וועל איך מעהר ניט
אַרבייטען.

— די זאך איז, חבר, וואָס מען זוכט יאַקאָבסאָנ'ען. ער איז
אויפ'ן צעטעל פון די לעבעדיגע משכנות. — און ווי ער האָט אָנגע-
הויבען רעדען וועגען יאַקאָבסאָנ'ען, האָט זיך גלייך צו איהם אומ-
געקערט זיין שרעק. — און מיר איז איינגעפאלען....

— אַ מאָלאָדיעץ יאַקאָבסאָן, — האָט פראק רוהיג געזאָגט, אַ-
וועקגעזעצט זיך און אָנכאַפּענדיג דעם גראָבען פינגער פון פוס, גע-
נומען איהם קאַלופען.

„מיט וואָס איז ער עס אזאַ מאָלאָדיעץ?“ האָט סימע ביי זיך
געטראכט, ניט געקענט פארשטעהן, און ניט ווילענדיג זיך צוגע-
קוקט צו פראק'ס גראָבען פינגער. „שטענדיג זאָגט ער דיר אריין
עפעס אזוינס, וואָס דו ווייסט ניט, צי מיינט ער עס מיט אן אמת
אָדער אין אַ ווייץ.“

— יאָ, אויסגעצייכענט זיך, — האָט סימע אין שפּאַס געזאָגט.
אַבער איך האָב מורא, אז איך אליין וועל אויך כאַלד זיין אזאַ מאָ-
לאָדיעץ. יאַקאָבסאָן איז שוין נעלם געוואָרען און געבעטען מיר, איך

זאָל לאָזען וויסען זיין ווייב. אָבער ווי קען איך עס טאָן, אז מיך אליין — קען זיין, זוכט מען איצט אויך.

”שרעקליך אומבאקוועם צו רעדען מיט א נאקעטען מענשען”, האָט ער געטראכט. מיר וועט אפשר אויסקומען צו רעדען מיט איהם אינמיט. אפשר עפעס וועגען דאָראַטשקע’ן. און ווי רעדט מען וועגען א ווייב מיט א נאקעטען מענשען? ער מאַכט פון מיר חוזק דער יונג-גאטש, און וואָס קען איך זיך העלפען. זאָל איך בעסער שטארבען, אָבער וועגען דאָראַטשקע’ן וועל איך קיין וואָרט ניט זאָגען.” — איז דענקט איהר, — האָט זיך פראַק אָפגערופען, אז איהר זייט אויפ’ן צעטעל. דאָס איז אנטרנסטע זאך. פון וואנעט ווייסט איהר?

דערהערט „ערנסטע זאך”, האָט סימע דערפיהלט א פראַסט אין דער פלייצע און איז בלייך געוואָרען.

— איך ווייס שוין, — האָט סימע געענטפערט. — קיין צוויי-פעל ניט, אז איך בין אויפ’ן צעטעל. און עס האָט גאָר אַנדערש ניט געקענט זיין. יאָקאָבסאָן איז ניט קיין גרעסערער יחסן פאר מיר. ער איז אויפ’ן צעטעל, און איך אויפ’ן צעטעל. און אָט בין איך געקומען אייך בעטען, — האָט ער ארויסגערעדט לאַנגזאַמער און מיט אַמאָל גיך, ווי אורפענדיג זיך אין וואסער, — בעטען אייך, אז איהר זאָלט מיך באהאַלטען.

— דאָ? — האָט זיך פארוואונדערט, ווידער א קוק גע-טאָן אויף איהם און אַנגעהויבען צו רעדען פאַמעלאַך. — איהר מיינט עס ערנסט? מײן וואוינונג איז דאָך פאר אלעמען אָפען. צו מיר קור מען באַלשעוויקעס. וואו וועל איך אייך באהאַלטען פון זיי? סיידען אונטער’ן בעט: אדרבא, איך בעט אייך, נאָר איך וועל פאר קיין זאך ניט גאראנטירען.

„אַן אמת’ער, אן אמת’ער איריאַט”, האָט זיך סימע גענומען טרייסלען. „אזא איריאַטסקער איינפאל. ביי איהם קען דאָך דאָ זיין אַנאַפטיילונג פון דער טשעקא. איך קען איהם דען? מיר אַרביי-טען טאַקע צוזאַמען, אָבער ווער ער איז, וואָס ער איז, הויב איך דאָך ניט אָן צו וויסען. איך בין אן איריאַט. ווי ציהט מען דאָ אָפ. איך וועל איהם פרוואווען צו שמירען מיט ווערטער. זאָל ער שוין זיצען א נאקעטער, מילא. נעמט איהם דער טייוועל, טאַקע נאָר א חברה-מאַן פון דער טשעקא וועט אויפנעהמען א גאַסט נאקעטערהייט. וואָס

זאל איך איהם זאָגען? אפשר זאָגען, אז דאָס אלץ איז ניט געשטוי-
גען ניט געפלויעגען, אז דאָס אלץ איז א שפּאַס און שטילערהייט אָפּ-
ציהען? ער וועט ניט ערלויבען. ער וועט נאָך ערגער מאכען. אן
אמת'ער פנים פון א שפּיאָן. ווי האָב איך עס פריהער ניט באַמערקט.
מען דאַרף זיך אויפהויבען צי איז ניטאָ אין צווייטען צימער קיין
שפּיאָן. אַליין געקומען, אַליין זיך איבערגעגעבען, א שרעק. א
שרעק. איך וועל איהם עפעס זאָגען וועגען דאָראַטשקע'ן, אפשר
וועט עס איהם ווייכער מאכען. וואָס פאר א גליק, וואָס דאָראַטשקע
געפעלט איהם. און זאָגט מען איהם, ווייס איך ניט, אלע ווער-
טער פאַרגעסען...

— מיין דאָראַטשקע, — האָט ער מיט א פרעמד קול געזאָגט,
— האָט אייך געבעטען אריינקומען. און בכלל א גוטען טאָג, — ער
האָט זיך גלייך פאַרשאַלטען, וואָס ער האָט זי פאַרט דערמאָנט דעם
נאקעטען פראַק'ן. יא, גוטען טאָג. איך האָב, דאכט זיך, געד-
שפּאַסט. און בכלל, ענטשולדיגט מיך.

— ניין, חבר, זיצט. וואוהין געהט איהר? איך וועל עפעס צור-
טראכטען — האָט פראַק געזאָגט און אַרויפגעלייגט זיין האַנט אויף
סימע'ס אַקסעל, אזוי, אז יענער האָט זיך דערפיהלט ווי צוגעשמידט.
— איך זעה, אז איהר האָט דעם קאָפּ פארלוירען, אָבער מיר וועלען
עס גלייך פאַרריכטען. איך האָב א באַקאנטע פאמיליע, בורזשויען,
אין פאָליטישער הינזיכט אַבסאָלוט אומשערליך. זיי זענען וואוילע
מענשען און זיי וועלען אייך מיט פאַרגעניגען ארייננעמען.

— טאקע? — האָט סימע אויסגערופען. — מיין דאָראַטשקע
וועט אייך די טובה קיינמאָל ניט פאַרגעסען. איך אויך, חבר. און
מען מעג זיי געטרוען?

— פאָלשטענדיג, — האָט פראַק געענטפערט. — איך גא-
ראנטיר פאַר זיי.

— טאָ וויזשע זאָל איך אייך, חבר אָפּדאַנקען? — האָט סימע
געהיצט זיך. — באַדענקט זיך נאָר — מיך געהמען פאַר א משכן!
— וואָס פאַר א משכן בין איך. חבר, זעה איך דען אויס ווי א משכן?
איהר קענט דאָך מיין גאַנץ לעבען. מיין גאַנץ לעבען איז פאַר אייך
אָפּען. איך וועל דאָך אַליין ניט געהן. איצט בין איך זיך מודה, אז
איך האָב מורא די נאָז אַרויסשטעקען. אָט, ווען איהר קענט מיך צור-
פיהרען.

„וועט ער איינשטימען, איז ער אַנ'עהרליכער מאַן, וועט ער
ניט איינשטימען איז ער א שפיאָן“, האָט ער געטראכט. „און אפשר
פאַרט אַנטלויפען? א? איך וועל אַנטלויפען, כאַפט איהם דער שוואַר-
צער יאָהר“.

— איך האָב עס אייך טאקע נאָר וואָס געוואָלט פאַרשלאַגען,
— האָט סימע דערהערט, — איך טו זיך גלייך אָן.

„פאַרט א וואוילער מענש“, איז סימע ענטציקט געוואָרען. „ווי
האָב איך זיך ניט געשעהמט איהם אַנצונעהמען פאר א שפיאָן. ניין,
ער איז א וואוילער מענש. אין אן אומגליק דערקענט מען ווער עס
איז א פרוינד און ווער ס'איז א שונא. ווי פלינק ער טוט זיך עס אָן.
צוליעב מיר. א דאָנק פון סימע'ן, א דאָנק“.

— און איהר ווייסט חבר, האָט ער געזאָגט מיט ציטערדיגע
ליפּען, אויב מען וועט מיך חלילה געפינען און דערשיסען, וועט מען
דאָך ביי מיר אַלץ אוועקנעמען. דאָראַטשקע וועט בלייבען אָהן א
גראַשען. בעט איך אייך, האָט זי אין זינען. איך גיב זי איבער אונ-
טער אייער שויץ.

„פאַרט געזאָגט עס!“ האָט ער אויף זיך אָנגעשריען. — „שוין
אוועקגעגעבען דאָס ווייב א נאקעטען מענשען. איך וועל זיכער
אַראָפּ פון זינען. נו, נעמט עס דער טייוועל! דערווייל דאַרף מען
זיך ראַטעווען“.

— געוויס, געוויס! — האָט פראַק צוגעזאָגט. — אַט איינס-
צוויי און איך בין שוין אָנגעטאָן! — האָט ער זיך צעלאַכט. פאַר די
דרוי חדשים מיליטערידיענסט האָב איך זיך צוגעוואוינט אַנצוטאָן
זיך אין א רגע. איצט אין וועג אריין! רוקט אָן דעם פאשקעט אויף
די אויגען. אַט אזוי. מיר האָבען א ווייטען וועג...
— איך געה — האָט סימע געזאָגט נאָכגעעהענדיג פון הינ-
טען, — איך געה.

V

„אַט בין איך אויף מיין נייער קווארטיר, און דאָראַטשקע
ווייסט פון קיין זאך ניט“ — האָט סימע גערעדט צו זיך, שפּרייזענ-
דיג אן אומעטיגער איבער'ן צימער, וועלכער איז באַלויכטען געווען
פון א הייליגען לעמפעל. — „דאָראַטשקע איז זיך אוועק אומשולדיג

שפאצירען און דאָס האַרץ האָט איהר גאָרניט געזאָגט, אז זי וועט
מיך שוין אין דער היים ניט געפינען. וואָס וועט זי נעביך איבער-
טראכטען? אועלכע מאָדנע שאַטענס אין דעם צימער. א הייליגען
לעמפעל אַנשטאָט אַ לאַמפּ. אָבער אַ דאנק פראַקץ פאַרט אַפּגעזוכט
אַן אָרט. ווער וועט מיך געהן אהער זוכען אין סאַמע עק שטאָרט?
אָבער ביז ווי לאַנג וועל איך דאָ דארפֿען זיין? ביז מען וועט נאָך
דערשיסען די לעבעדיגע משכנות וועט נאָך נעמען אַ היבש ביסעל
צייט.

”יאָ,” — האָט ער ווייטער געטראכט. — די מענשען דאָ זענען
גאַנץ וואוילע. אַמט'ע בורזשויען. ביים ערשטען וואָרט מיך אריינגע-
נומען צו זיך, אַפּגעליידיגט פאַר מיר דעם צימער, אריבערגענומען
צו זיך די קינדערלאך. אָבער אז איך וועל אוועקגעהן פון זיי וועל
איך זיי פֿיין אַפּדאַנקען. איך וועל זיי געבען צעהן, צוואַנציג, דרייסיג
טויזענד. אויסגעצייכענטע מענשען. אַ דאנק זיי. די קינדערלאך פאַר-
נומען צו זיך אין שלאַפּצימער, און אזוי איינפאַך, פריינדליך. אויס-
געצייכענטע מענשען. אָבער ווי אומעטיג עס איז פונדעסטוועגען.
פון אומעט האָט זיך ביי מיר די נשמה צונויפגעקאָרטשעט. אָט ווי
מענשען לעבען נעביך. אָהן באַלייכטונג, מיט אַ הייליגען לעמפעל,
וואָס קאָן זיך יעדע וויילע אויסלעשען. און ביי מיר אין דער היים
ברענט איצט אין אלע צימערען עלעקטריציטעט, און דאָ נאָדיר אַ
הייליגען לעמפעל און כמעט אָהן בוימעל. וועט פארלאָשען ווערען
און איך וועל בלייבען אין דער פינסטער. אָבער די מענשען זענען
וואוילע. אויסגעצייכענטע. וואָס פאַר אַ ברויט זיי עסען עס! איך
וואָלט עס אין מויל ניט גענומען. און זיי קאָרמען זייערע פּיצלאַך
קינדער מיט אזא ברויט. זיי טראכטען גאָר ניט איבער, אז ביי די
קינדער קאָנען נאָך די מעגעלאך קאליע ווערען. וואָס קאָנען זיי העל-
פען? אויסגעצייכענטע ליעבע מענשען. קלאָגען זיך גאָר ניט אויף
אזא שרעקליך לעבען, שעלטען ניט די באַלשעוויקעס, שעלטען קיין-
נעם ניט. איך אויף זייער אָרט וואָלט מסתמא דעם אויבערשטען
אַליין פאַרמאָטערט מיט מיינע טענות. זעהען ניט אָן קיין פּיצעל
פּלייש חדשים לאַנג, און מיר באַלעווען זיך מיט קאַטשקעס. לויט
מיין מיינונג איז עס אַ לומפּעריי. די קינדערלאך האָבען געדאַרפט
עסען קאַטשקע, ניט מיר, אגב, פיינע מענשען, אויסגעצייכענטע.
וואָס האָט זיך עפעס צוגעטשעפעט צו מיר דאָס וואָרט „אויסגע-“

צייכענט?" אויסגעצייכענט, אויסגעצייכענט. גענוג שוין צו חזרן דאס וואָרט. די נערווען האָבען זיך באַרוהיגט. די שרעק איז שוין כמעט אַריבער. איך טראַכט וועגען קיין זאך ניט, נאָר וואָס עס איז אומעטיג. ווידער געוואָלט זאָגען „אויסגעצייכענט". ניין, איך וועל ניט זאָגען. זאָג איך „אויסגעצייכענט"? ניין, איך זאָג ניט. מען דאַרף זיך בלויז נעהמען אין די הענט און אַלץ וועט זיין אויסגעצייכענט. אפשר אַרײַנרופען די באַלעבאַסטע און שמועסען מיט איהר? אן אויסגעצייכענטע פרוי. אָט אזא מאַמע וואָלט גוט געווען צו האָבן בען. אָבער מסתמא שלאָפט זי שוין. אָנגעהאַרעוועט זיך נעביד. אָפּ געמוטשעט זיך אַ טאָג און געלייגט זיך אַ הונגעריגע. ניט ווי מײן דאַראַטשקע. נעביד, דאַראַטשקע, וואָס זי לעבט עס איצט איבער! פראַק האָט איהר דאַרט אַלץ דערצעהלט. מסתמא איז ביי איהר פון שרעק דער מאַגען קאַליע געוואָרען און געמוטשעט זיך וואָס פראַק געהט ניט אוועק. אָבער וואָס קאָן איך העלפען, אז איך בין דאָ. מסתמא איז שוין אַלץ אין אַרדנונג. אן אויסגעצייכענטע פרוי. איצט איז שוין מסתמא פראַק ניטאָ. ער איז אוראיי אוועק. זי וועט דאָך איהם ניט פארבעטען נעכטיגען ווען איך בין ניטאָ.

„און אויב פראַק איז נאָר ניט אריין צו איהר? — האָט זיך מיט אַמאָל אַ וואַקעל געטאָן אַ געדאַנק. — „און אפשר האָט ער מיך נאָר אומישנע אוועקגעפיהרט צו די בורזשויען, כדי עס זאָל זיין צו וואָס זיך צוצוטשעפען? און אפשר האָט ער עס אָנגעוויזען אויף יאָ קאַבסאַנען, מ'זאָל איהם אַרײַנטראָגען אין צעטעל? פון וואַנעט וואָלטען זיי געוואוסט, ווער יאַקאַבסאָן איז, ווען פראַק זאָגט זיי ניט? ער האָט זיך צוגעקוקט ווי מיר לעבען, ווייסט ווי רייך מיר זען נען און האָט אונז גע'מסר'ט. מיר האָבען פון איהם כמעט קיין זאך ניט באַהאַלטען, האָט ער אָפגעווארט די פאַסיגע מינוט און גע'מסר'ט אונז. איצט איז מען שוין אפשר ארויסגעפאָהרען פון דער טשעקאַ מיך צו כאַפען. געווארט מיט מײן ארעסט ביז עס וועט נאכט ווערען. אפשר וועט פראַק קומען אַנקוקען ווי מען וועט מיך און יאַקאַבסאָן נען דערשיסען. אזעלכע שרעקליכע שאַטענס פאַלען פון הייליגען לעמפעל! אָבער איך וועל זיי איבערכיטרעווען, וועל איבערכיטרערע ווען. אומישנע מיך אוועקגעפיהרט צו אונטערגעקויפטע בורזשויען. געמאַכט זיך פאר גוטינקע, כדי איך זאָל נאָר ניט חושד זיין, און איצט בין איך ביי זיי אין די הענט. דעריבער האָבען זיי זיך עס אזוי

דערפרעהט מיט מיר. איך האָב באַמערקט ווי אזוי די ווייב האָט
 עס אַ קוק געטאָן אויף איהר מאַן. צו וואָס דאַרפֿען זיי מיינע צעהן
 טויזענד, אז זיי וועלען קריגען פֿאַר מיר אפּשר הונדערט טויזענד. איך
 וועל זיי איבערכיטרעווען. איך, חבר פֿראַק, בין אַן איבערגעשפּיצ־
 טער. איהר זעהט, דער קאַפּ האָט געאַרבייט, געאַרבייט און טאַקע
 דעראַרבייט זיך. די גאַנצע קאַמעדיע איז דאָך אזוי קלאָר. אַרײַנגע־
 כאַפּט מיך פֿונדעסטוועגען. אזאַ כּיטרער וואָס איך בין, אזאַ פֿלינד
 קער, און זיי האָבען מיך אַרײַנגעהאַפּט. נאָר ניין, דערווייל ניט גע־
 כאַפּט נאָך! איך וועל אַנטלויפֿען דורכ'ן פֿענסטער. עס מאַכט ניט
 אויס וואָס דאָס איז צוויי שטאַק. איך וועל ניט דער'הרג'עט ווערען.
 און טאַמער ווער איך יאָ דער'הרג'עט, איז אַלץ בעסער ווי אַרײַנצו־
 פֿאַלען צו זיי אין די הענט. אָבער וואוהין וועסטו לויפֿען ביינאַכט?
 איך האָב נאָר פֿאַרגעסען, אז עס איז גענוג איך זאָל אַ טראַט טאָן
 און מען וועט מיך אַרעסטירען. יאָ, אַרײַנגעפֿאַלען. אַט האָסטו דיר
 ניט קיין לעבעדיגער משכן".

צעמישט פֿון די געדאַנקען, האָט ער זיך ווי אַ משוגענער גע־
 נומען דרעהען איבער'ן צימער.

"וואָס בלייבט מיר צו טאָן? און קאַלט איז דאָ אויך. אָדער עס
 איז ניט קאַלט, א? ווייסט עס דער טייוועל! אבי איך ציטער. וואָס
 ציטער איך אזוי? האָב איך זיך אפּשר פֿאַרקיהלט? אָבער ווען? און
 ווי, איך לעב טאַקי נאָך דערווייל? יאָ, איך לעב, דאַכט זיך, עס איז
 עלף אזייגער. יאָ, עלף. ארום צוועלף וועט מען קומען נאָך מיר. איך
 האָב דערווייל צייט זיך אָנצוואַרימען און אַנטלויפֿען. איך וועל זיך
 דערווייל צולייגען, אָנוואַרימען זיך. יאָ, וועגען וואָס האָב איך גע־
 טראַכט? נו, מילאַ איך וועל זיך דערנאָך דערמאַנען".

ער האָט זיך אויף גיך אויסגעטאַן און ציטערענדיג מיט אַלע
 אברים אַרײַנגעלייגט זיך אין בעט און איבערגעדעקט זיך איבער'ן
 קאַפּ.

"דאַכט זיך עס איז וואַרימער געוואָרען" — האָט ער זיך גע־
 זאָגט. — „אָבער צו וואָס האָב איך זיך אויסגעטאַן? אז מען וועט
 קומען און איך וועל אַרויסשפּרינגען דורכ'ן פֿענסטער, וועל איך
 דאָך אַ נאַקעטער אין ערגעץ ניט קאַנען געהן. מען דאַרף זיך אָנ־
 טאָן. אָנגעטאַנערהייט וועל איך זיך נאָך גיכער אָנוואַרימען. און פֿון

וואנעט האָב איך איצט הייַן? איז דען איצט א צייט קראַנק צו זיין? נו, שנעל, טו זיך אָן, איינס, צוויי."

ער האָט א שפרונג געטאָן, אויף גיך זיך אָנגעטאָן און געבליבען שטעהן אין מיטען צימער, ניט וויסענדיג וואָס צו טאָן.

"און אפשר איז פאָרט גלייכער צו זיין אויסגעטאָן? דאָס בעט איז אוראי אומריין מיט אומפלייט. נאָך די זאכען פארלייזונגען. ניין, מען דארף זיך אויסטאָן, איינס-צוויי."

און אָט איז ער שוין ווידער אויסגעטאָן און ליגט א פארמאד-טערטער אונטער דער קאָלדרע, און אין קאָפּ דרעהט זיך ווידער ווי אין א מיהל:

"אויסגעטאָן זיך. צו וואָס? אידיאָטסטווע. מאלע וואָס עס מאַכט זיך, איז בעסער צו זיין אָנגעטאָן. וואָס מיר אומפלייט! איך פייַר אויף אומפלייט! אָנגעטאָנערהייט איז מען א מענש, אָבער אז מען איז נאקעט, זעהט מען אויס ווי א מאלפּע, ווי פראק. און דע-ריבער זיך אָנטאָן איינס-צוויי."

דאָס הייליגע לעבפעל האָט קוים קוים געבלישטשעט מיט א גוסס-דיגער ליכט און מיט אַמאָל זיך אויסגעלאָשען.

סימע האָט אין דער פינסטער גענומען זוכען די שוועבעלאך, ניט געקאָנט זיי געפינען, ניט געקאָנט זיך אויף ריכטיג דערמאָנען וואו ער האָט אוועקגעלייגט די זאכען, אראָפּגעקראַכען פון בעט און גענומען זיי זוכען. קוים מיט צרות געפונען די הויזען אויפ'ן שטול און דאָס רעקעל אויפ'ן בעט צופוסענס.

"א דאגה וואָס עס איז קיין פייער ניטאָ" — האָט סימע זיך צו אימיצען געווענדעט מיט אן ערקלערונג, אויף גיך אָנטוענדיג זיך. — "איהר זעהט ווי גיך איך מאַך עס. איך פייַר אויף פייער. שוין אָנגעטאָן. און אויב איהר ווילט קאָן איך עס מאַכען איינס און צוויי. אָבער וואו האָב איך אהינגעטאָן די שיד? דאָ שטעקט די צרה.. איינס-צוויי, איינס-צוויי — האָט ער דערווייל אונטערגעפויפט מיט דער נאָז. — אזעלכע וואוילע ווערטער: "איינס-צוויי..."

✱

נאכט. דאָראַטשקע זיצט אין דעם אלטען שפרינגענדיגען אוי-טאָמאָביל מיט פראק'ן, און יעדעס מאָל ווען דער אויטאָמאָביל טוט זיך א טרייסעל, פרעגט זי אומרואיניג:

— פארוואס פאָהרען מיר אזוי פאַמעלאַך? וואָס פאַר אַן אויטאָמאָביל איז עס? מען קאָן זיך אין איהם די צונג אָפּבייסען. אזוי טרייסעלט ער. א פיינע מאשין האָבען אייך די חברים געגעבען. זיי האָבען דאָך געוואוסט, אז איהר פאָהרט מיט א דאמע.

— זייט ניט בייז, דאָראַטשקע — האָט זיך פראַק אָפּגערוי פּען. די מאשין איז שוין פון די בעסטע. זי שטעלט זיך כאַטש ניט אָפּ און געהט.

— יא, אָבער סעמיאָן גרינגאַריעוויטש איז שוין דאָרט מסתמא אויסגעגאַנגען פון שרעק. עס איז דאָך האַלבע נאַכט.

— מיר וועלען באלד קומען, דאָראַטשקע, זאָרנט זיך ניט — האָט פראַק געענטפערט, און צערטליך אַרומנעהמענדיג איהר טאַל ליע, גענומען זי קושען אין האַלז און אין נאַקען.

אויפ'ן האַלז און נאַקען זענען געוואָרען צייכענס פון זיינע קרשען. די אויערען זענען ביי איהר רויט געוואָרען, און כדי צו באַשיי צען זיך פון איהם, האַלט איהם דאָראַטשקע פּעסט ביי איין האַנט, און רעדט שנעל, שנעל, קוקענדיג אין אויטאָמאָביל-פּענסטערל:

— פראַטשעק, פראַטשעק, וואָס טוט איהר? אויף וועלכער גאַס זענען מיר?

„נו, זאָל ער קושען“ — טראַכט זי. — „אז א מענש האָט אונז געטאָן אזא טובה! וואָס וואָלטען מיר געטאָן אָהן איהם?“

— פראַטשעק, פראַטשעק! — זאָגט זי ווייטער, ווי זי וואָלט עס איינגע'חזר'ט. — הערט אויף! וואָס טוט איהר?

— איך טו קיין זאך ניט, טייערע, צויבערליכע דאָראַטשקע. איך טו דען עפעס? לאָזט אָפּ מיין האַנט.

— ניין, איך וועל ניט אָפּלאָזען אייער האַנט. זיצט אזוי. אַך, ווי גוט, ווי מזל'דיג, ווי גליקליך עס האָט זיך אַלץ אויסגעלאָזען. סע מיאָן גרינגאַריעוויטש וועט אייך דאַרפּען געבען א טייערע מתנה.

— צו וואָס דאַרף איך א מתנה? — האָט זיך פראַק צעלאַכט.

— איך האָב עס געטאָן אָהן אויסרעכנונגען. אזוי ווי איך האָב אייך ליעב, האָב איך שוין איהם אויך אביסעלע ליעב. דאָס אַלץ.

— פראַטשעק, פראַטשעק, — ענטפערט דאָראַטשקע, דריקענדיג זיין האַנט, — רעדט ניט קיין נאַרישקייטען. מיר איז אזוי פּרעה-

ליך. אין די פאר שעה האָב איך געלעבט ווי קיינמאָל פריהער. פראַ-
טשעק, פראַטשעק, הערט אויף, וואָס טוט איהר?

— איך טו קיין זאך ניט, טייערע, צארטע דאָראַטשקע: איך
טו דען עפעס? לאָזט אָפּ מיין האַנד.

— זיצט אזוין — האָט דאָראַטשקע קאָקעטיש געענטפערט,
אַלץ קוקענדיג אין פענסטער. — זאָגט א דאנק דערפאַר, וואָס מען
האָט אייך ערלויבט אזווי צו זיצען.

„זאָל ער קושען. מילא. איך בין אזווי גליקליך. א גוואַלדיגע זאך,
אויב ער וועט מיר א קוש טאָן.“

— איך זאָג טאקע א דאנק, טייערע דאָראַטשקע. — האָט פראַק
געענטפערט און מיט דער ארעסטירטער האַנט אַראָפּגענומען איהר
האַנט. — דאָס איז דאָס איינציגע, וואָס איך טו טאקע די גאַנצע
צייט!

דאָראַטשקע האָט ארויסגעקוקט אין גאַס. דער אויטאָמאָביל
האָט אונטערגעשפרונגען. פינסטער, אין ערגעץ קיין פייערעל ניט.
די הייזער זענען ווי אויף אייביג איינגעשלאָפען. זינט די באַלשע-
וויקעס זענען געקומען, איז עס געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס זי
איז ארויס אין גאַס. שטיל ווי אויף א בית-עולם. מילא זאָל זיין אזווי,
אבי איהר סימע זאָל ניט זיין אויפ'ן צעטעל. וויפיעל זי האָט זיך עס
אַנגעאַרבייט מיט פראַטשעק'ן, וויפיעל אָנגעלאָפען זיך, און וואו נאָר
זענען זיי ניט אויסגעווען. פון איין גאַס אין א צווייטער. שטיל ווי
אויף א בית-עולם. און אַלץ צו פוס, פראַטשעק האָט ניט געקענט אזווי
גיך קריגען א מאַשין, פון דאָרט צוריק און ווידער אין א נייער גאַס,
אויסגעווען וואו די וועלט האָט נאָר אן עס... מען האָט געדארפט זעהן
א חבר, איז מען געקומען, גיט פראַטשעק אן עצה, אז מען זאָל פריי-
הער געהען צו אן אנדערען. און יענער חבר זיצט גראָד אין „איספּאַל-
קאָם“. קומט מען צופליעהן אהין, איז ער שוין גאָר פון „איספּאַל-
קאָם“ אוועק אהיים. איז מען געקומען צו איהם אהיים דורכגערעדט
זיך און באַשלאָסען, אז מען דאַרף אריבערגעהן צו חבר'טע מאַשא,
און זי האָט דערווייל אלע באַלשעוויקעס געזעהען. די אמת'ע באַל-
שעוויקעס ניט אזעלכע ווי סאַשענקא, נאָר טאקע שרעקליכע. אָבער
זי האָט פאר זיי ניט מורא געהאַט, מיט אלעמען געפלירטעוועט, צו
אלעמען חנדל'אך געמאַכט, ווייל סאַשא האָט איהר איינמאָל געזאָגט,

אז זי מאכט זעהר שעהן חנד'לאך, און בכלל וואָס קען עס שאָדען
אז אזא שעהנע פרוי ווי זי מאכט חנד'לאך? מען קען דערמיט אַלץ
אויספיהרען, כאָטש ווען ניט פראק'ס באקאנטשאפט און פארבינד-
דונגען, וואָלטען די חנד'לאך ניט געהאַלפּען, אָבער אז מען האָט
באקאנטשאפט מיט פארבינדונגען, קומען חנד'לאך אויך צונויז.

— פראטשעק, פראטשעק, וואָס טוט איהר? זיצט רוהיג.

— איך טו קיין זאך ניט. איך טו דען עפעס, ליעבע, צויבערליכע

דאָראַטשקע. אבסאָלוט קיין זאך ניט, נאָר לאָזט אָפּ מיין האנט.

— איהר דארפט ניט קיין האנט! — זיצט אזוי, — זאָגט

שטרענג און צערטליך דאָראַטשקע.

„מילא, זאָל ער קושען. ער האָט דאָך מיין סימע'ן געראטעוועט.

און פון וועמען? פון די דאָזיגע שרעקליכע באַלשעוויקעס. אך, וואָס
פאַר שרעקליכע פנימ'ער, איך קען נאָך אַלץ צו זיך ניט קומען. למשל
די חבר'טע מאשא מיט א פאפיראַס, א נראָבע, און א קול האָט עס
ווי א פויער.

און זי דאָראַטשקע האָט צו אלעמען מיט א רייצענדען שמיי-

כעל — סאשענקע זאָגט, אז זי האָט א רייצענדען שמייכעל — גע-

טענה'ט:

— דאָס איז דאָך א טעות. ווי קען מען מיין סעמיאָן גריגאָריע-

וויטש'ן נעמען פאר א לעבעדיגען משכן. ער איז אפילו קיין בורזשוי
ניט. ארבייט צוזאמען מיט די באַלשעוויקעס. פרעגט אפילו ביי חבר
פראק. דערנאָך האָט זי זיך געזעהען מיט'ן הויפטמאכער אַסינסקי'ן.
וואָנצעס, א פאפיראַסקע, א סימפאטישער בלאָנדין, גאָר ניט קיין
שלעכטער. אויסגעהערט זי מיט קאָפּ, אפילו דערמאָנט זיך וועגען
די צוויי רויבער. זעהר א פיינער אנגענעהמער מענש — בעסער פאר
אלע איבעריגע. און ווי זי האָט עס געציטערט, אָבער ניט געוויזען
איהם אז זי ציטערט און אַלץ גערעדט מיט א שמייכעל. „געוויס אר-
בייט מיין סעמיאָן גריגאָריעוויטש ביי די באַלשעוויקעס. פרעגט
אפילו ביי חבר פראק. די באַלשעוויקעס זענען באַפריינדעט מיט
מיין מאן, די באַלשעוויקעס אכטען איהם, און מיר האָבען ליעב די
באַלשעוויקעס.“

זעהר קלוג גערעדט מיט אַסינסקי'ן, און ער האָט איהר גע-

גלויבט, אז מיר האָבען ליעב די באַלשעוויקעס.

— פראטשעק, פראטשעק, וואָס טוט איהר?

— איך טו קיין זאך ניט, טייערע דאָראַטשקע, — האָט פראַק
געענטפערט. — איך טו דען עפעס? — אָבער איך האָב געוואָלט
איך איצט וועגען עפעס בעטען.
— וועגען וואָס? — אָבער רעדט ניט איצט. שטערט מיר ניט.
איך טראַכט.

— ניין, איך וויל עס איך איצט בעטען. גיט מיר א קוש.
— רעדט ניט קיין נאָרישקייטען, — האָט זי איהם איבערגע-
שלאָגען און געדריקט איהם די האַנט.

— איך רעד ניט קיין נאָרישקייטען, — האָט פראַק געזאָגט
און אויף איהר האַנדרוק געענטפערט מיט נאָך אן ענערגישערען
דרוק. איהר האָט צוגעזאָגט מיך א קוש צו טאָן, אויב איך וועל דער-
געהן צי סעמיאָן גרינאָריעוויטש איז אויפ'ן צעטעל פון די לעכעדריגע
משכנות. איך בין עס דערגאנגען: ער איז אויפ'ן צעטעל ניטאָ, און
מיר קומט דערפאר פון איך א קוש. און איך וועל איהם אָפנעמען.
איך האָב געארבייט, דערשלאָגען זיך און איך האָב פארדיענט דעם ער-
שטען קוש אייערען.

— אָבער איהר האָט דאָך מיך שוין צוואַנציג מאָל א קוש גע-
טאָן, פראַטשקע, און איך האָב געשוויגען. גענוג פאר איך.

— ערשטענס, טייערע מיינע, ניט גענוג, צווייטענס, האָט
איהר ניט געשוויגען, נאָר די גאנצע צייט געשריען. וואָס איך טו.
דערנאָך האָט איהר ארעסטירט מיין האַנט און די גאנצע צייט זי ניט
ארויסגעלאָזען. אמת, מיר איז עס אנגענעהם, נאָר מיר וואָלט געווען
נאָך אנגענעהמער, ווען איהר האָלט זי ניט. איך וואָלט דעמאָלט גע-
ווען פרייער אין מיינע באַוועגונגען. און דריטענס, טייערע דאָראַ-
טשקע, איז איין זאך, ווען דו קושסט, און אן אנדערע זאך, ווען די
געליעבטע, כאָטש גרויזאמע, פרוי, קושט דיך, איך דענק, אז איהר
זייט מיט מיר איינשטימיג.

— איצט, איהר האָט מיך שוין נאָר פאַרפלאַנטערט, — האָט
דאָראַטשקע געזאָגט מיט א צופלאַמט פנים. — אויף וועלכער גאָס
זענען מיר איצט?

— וואָס האַלט איהר מיך אין איין פרעגען וועגען דער גאָס?
— האָט פראַק געענטפערט. — איך וואָלט וועלען, אז אונזער פּאָהר
רען זאָל זיך נאָר וואָס אָנהויבען. איהר זעהט ווי גרויזאם און כיטרע
איהר זייט. איהר דאַרפט באַצאָהלען אייער חוב, און אָנשטאָט דעם

פרעגט איהר נאָר וועגען דער נאָס. וואָס פאר אַ תּיִלּוֹק איז אייך, אויף וועלכער נאָס איהר וועט מיך אַ קוש טאָן. דאָס זענען אלץ תּירוּצִים פֿון אייער זייט. איך ערוואַרט, אז איהר זאָלט עהרליך ער-פּילען אייער פּליכט און איך וועל ניט נאָכגעבען. אויב איהר ערפּילט ניט, פאל איך גלייך אריין אין פּאַרצווייפּלונג, און איהר וועט אויף מיר גרויס רחמנות האָבען. אַ הוּץ דעם, פּאַרגעסט ניט, אז איך האָב אייך געהאַלפּען דערגעהן, צי סעמיאָן גרינגאַריעוויטש איז אויפֿן צעטעל. און ווער וואָלט עס געקאָנט טאָן אַ הוּץ מיר? נעמט דאָס אַלץ אין אַנבאַטראַכט, און איהר וועט איינזעהן, אז איך בין גערעכט.

— אוראי איז ער גערעכט, — האָט דאָראַטשקע געטראַכט. — וואָס קען איך איהם ענטפּערען? — און איך בין טאַקע, ווי ער זאָגט, אַ גרויזאַמע פּרוי. בין איך טאַקע אַ גרויזאַמע? — האָט זי אָנגעהויר בען צווייפּלען. — דאָס הייסט זיין גרויזאַם, ווען מען זאָגט זיך אָפּ צו געבען אַ קוש? אָבער אז איך קען איהם פּאַרט קיין קוש ניט טאָן, וואָס־זשע זאָל איך טאָן? — אז ער קושט, איז איין זאך. ער קושט בין איך ניט שולדיג. אָבער אז איך קוש, בין איך שוין שולדיג.

— פּראַטשעק, פּראַטשעק, וואָס טוט איהר? — איך טראַכט, און איהר שטערט מיר.

— איך טו קיין זאך ניט, טייערע. און וועגען וואָס טראַכט איהר? אפּשר וועגען מיר?

— ניין, ניט וועגען איך, האָט דאָראַטשקע אַ ליגען געזאָגט. — און אויב אזוי, וועגען וועמען אָדער וועגען וואָס טראַכט איהר?

— שווייגט, שטערט מיר ניט. — נו, מילאַ, מילאַ, זאָל ער קושען. מיר איז אזוי פּרעהליך און גוט, וואָס איך בין מיט איהם ביינאַכט איינע אליין אין אַן אויטאָ-מאָביל. וואוהין פּאַהרען מיר? פינסטער, מען קען נאָרניט ניט זעהען. אַ ציטער געהט אויף דורך איבער'ן לייב. און מיט וועמען פּאַהר איך? מיט דעם, וועלכער לייעבט מיך, וועלכער האָט מיר דאָס בילדעל אומ-געקערט, וועלכער פּאַלגט מיך ווי אַ קליין אינגעל. און דער עיקר, דער עיקר, מיין סימע איז פּריי. באלד וועל איך איהם נעביד נעמען אַהיים, אויסבאַרען איהם, געבען איהם עסען און אוועקלייגען שלאָפּען. אַך, ווי גוט, ווי וואויל.

— טייערע דאָראַטשקע, — האָט פּראַק געהור'ט, — איך פּאַר-

לאנג א קוש. אויב איהר זאגט זיך אָפּ, שפּרינג איך ארויס פון אוי-
טאָמאָביל און זאָל מיט מיר געשעהען אן אומגליק.

— רעדט ניט קיין נאָרישקייטען, פראטשעק, ווי וועט איהר
מיך איבערלאָזען איינע אליין?

— אָט אזוי וועל איך איבערלאָזען, — זאָגט פראק פעסט און
שמייכלט אין דער פינסטער. — איהר זייט א גרויזאמע פרוי, וועל
איך אויך זיין גרויזאם. און צו וואָס דאַרפט איהר מיך איצט? איך
האָב שוין אלץ אָפּגעטאָן און מעג פארשווינדען. איך בין אן אומאינ-
טערעסאנטער, א פרעמדער, א לאנגווייליגער, אפשר נאָך ערגער, טאָ
צו וואָס זאָל איך דאָ זיצען און ווארטען? ווען איך וואָלט אייך ניט
ארויסגעזעהן אזוי אומאינטערעסאנט, לאנגווייליג, אָפּשטויסענער,
אומאנגענעהם און אפשר נאָך ערגער און ערגער, וואָלט איהר דען
געקענט ניט האַלטען וואָרט? איהר וואָלט געווען גליקליך צופרידען,
איהר וואָלט זיך געפרעהט, וואָס איהר מוזט מיר א קוש טאָן. נאָר
אזוי ווי איך בין אזא מיאוס'ער, שלעכטער, בייזער...

— וויפיעל ווערטער. ווי איך האָב ליעב זיינע ווערטער! —
האָט דאָראַטשקע געטראכט אן ענטציקטע. — פּערעל שיטען זיך
איהם פון מויל. וואָס זאָל איך איהם ענטפערען? — א, אלץ איינס.
— גוט, — האָט דאָראַטשקע ענטשלאָסען געזאָגט. — איך
וועל אייך א קוש טאָן. ניין, ניין ווארט א וויילע און רוקט זיך אָפּ.
אזוי טאָר מען ניט. ביז איך האָב אייך ניט געזאָגט דארפט איהר
זיצען שטיל און ניט ריהרען זיך. איך וועל אייך א קוש טאָן, ווייל
עס איז מיין חוב אייך א קוש צו טאָן. נאָר א קוש טאָן וועל איך
אייך פאר סעמיאָן גרינגאָריעוויטש'ן אין די אויגען. איך וועל איהם
זאָגען אזוי: "מענסט זאָגען, וואָס דו ווילסט, אָבער איך וועל חבר
פראק'ן א קוש טאָן דערפאר, וואָס ער האָט פאר אונז געטאָן". געהט
איהר איין דארויף?

— איהר ווילט מיך אראָפּפיהרען פון זינען, — האָט פראק
א פארצווייפעלטער פראטעסטירט. — וואָס הייסט, פאר'ן מאן אין
די אויגען? וואָס פאר א קוש וועט עס זיין פאר'ן מאן אין די אויגען?
איך דארף ניט פאר'ן מאן און ניט פאר'ן טאטען און ניט פאר
וועלכען ניט איז אנדערען קרוב אין די אויגען. איך דארף א קוש
פון אויג אויף אויג, אין דער פינסטערער נאכט, אין אויטאָמאָביל.
איך דארף אייער ציטער, דאָס פלאטערען פון אייערע נאָזלעכער,

דאָס אָטעמען פון אייער נשמה, איך וויל אייך אינגאנצען ארייננעמען
אין זיך מיט דעם קוש, וועלכער וועט זיין אומענדליך. ער וועט דויער
רען א שעה, צוויי, דריי אפילו, און די גאנצע נאכט וועל איך אייך
ניט ארויסלאָזען פון מיינע אָרעמס, רייצענדע, גרויזאמע פרוי, צור
ליעב וועלכער איך האָב זיך קאָמפּראָמאַטירט אין די אויגען פון
חכר'טע מאשא, איהר זייט דאָך א ברוזשויקע און איך א באַלשעוויק.
און איך פארשטעה ביז איצט ניט וואָס מיך ציהט צו אייך.

— פראטשעק, — האָט דאָראַטשקע אויסגעצוויגען, — איך
האָב אויף אייך רחמנות.

— אויב איהר האָט אויף מיר רחמנות, — האָט פראַק געד
זאָגט, — טאָ גיט מיר א קוש.

— גוט, גוט, — האָט זיך דאָראַטשקע ענטשלאָסען און צור
געמאכט די אויגען פאר שרעק. — אָבער איהר האַלט מיך ניט. איך
וועל אייך אליין א קוש טאָן, ווייל איך האָב עס צוגעזאָגט, ווייל
איהר זענט א גוטער און נאָך דערפאר, ווייל איך האָב אויף אייך
רחמנות.

זי האָט פאמעלעך צוגערוקט צו איהם איהר קאָפּ, אויסגע
שטרעקט די ליפען, און ווען זי האָט מיט זיי אָנגעריהרט פראַק'ס
ליפען, האָט זיך איהר געדאכט, אז זי ריהרט אָן צענגליהט אייזען.
און ער האָט זיך ניט געקאָנט באהערשען און שטארק זי ארומגע
נומען. אָבער דאָ האָט זיך דער אויטאָמאָביל אָפגעשטעלט, עס האָט
זיי שטארק א טרויסעל געטאָן, זי האָט זיך ארויסגעריסען פון זיינע
אָרעמס און ניט וויסענדיג וואָס זי רעדט, ארויסגעשעפטשעט: קומט,
קומט...

סימע מאַטערט זיך אלץ אין דער פינסטער: "איינס-צוויי".
א קלייניגקייט דאָס איז? — איינס-צוויי. אָנטאָן זיך. אויסטאָן זיך.
אָט א צרה. איצט דארף מען קריבען זוכען די שייך. ניט כדאי אָנד
צוצינדען א שוועבעלע. ער וועט שוין ווי ניט איז געפינען. האָט
ער זיי ניט א וואָרף געטאָן אונטער'ן בעט, האָט? און צו וואָס עפעס
אונטער'ן בעט? מילא, קיין אנדער עצה ניטאָן, ווי ארונטערקריבען
אונטער'ן בעט. דער בויך, נו, כאפט איהם דער טייזעל, איך וועל
איהם ווי ניט איז אריינקוועטשען. איינס-צוויי. מען איז שוין אויפ'ן

וועג צו מיר? ניין, איך וועל נאך באווייזען. איך קאן נאך שטענדיג באצייטענס ארויסשפרינגען דורכ'ן פענסטער. איך וועל אָפּטאָן דעם באלעבאָם, — האָט דורכגעשוועבט א נייער געדאנק. "ניין, מען דארף ניט רופען דעם באלעבאָם. איך טרייסעל זיך אינגאנצען. נו, מילא, נעהמט עס דער טייוועל. דו ווייז זיך נאָר פאר'ן באלעבאָם, וועט ער גלייך א געשריי טאָן: "אזוי, איהר ווילט אנטלויפען!" ניין, איך וויל ניט אנטלויפען, איך וויל זיך מיט איך דורכרעדען." "וואָס מיינט איהר, איהר ווילט ניט אנטלויפען? יז ניט וואָלט איהר דאָך מיך ניט גערופען." "טאָ ערקלער איך דאָך איך פארוואָס." "וואָס ערקלעהרט איהר מיר? איהר וועט נאָך אפשר וועלען, איך זאָל איך עפענען די טיהר און צופיהרען איך ביז'ן טויער? איך וועל בעסער אריינרופען אהער מיין טשעקיסט, מיט איהם רעדט זיך דורך." "צו וואָס דארף איך אייער טשעקיסט? איך דארף דעם טשעקיסט ניט האָבען. האָלט איהם פאר זיך, דעם טשעקיסט. איהר זענט מיט'ן טשעקיסט גוטע ברידער, טאָ זיצט מיט איהם, שמועסט, פארנארט צו זיך אומשולדיגע מענשען, וואָס האָבען זיך איך אָנ געטרויט, און איך וועל זיך טאָן מיינס. אָט האָב איך צוליב איך אָנגעטאָן דעם שוך ניט אויפ'ן ריכטיגען פוס. ווי קאן מען זיך דאָ איינס און צוויי אָנטאָן?"

— וועגען וואָס אזוינס האָב איך געטראכט? — האָט זיך מיט אמאָל סימע געפרעגט און אז ער האָט אריינגעקוקט צו זיך אין מוח, האָט ער דערוועהן, ווי אלע געדאנקען זענען זיך צעלאָפען ווי מייז, און ווי הינטער א פאָרהאַנג באהאלטען זיי זיך אין מוח. בלויז די געזלאַך ארויסגעשטעקט און ווארטען ווען צוריק ארויסצולויפען.

— ניין, איך טראכט וועגען גאַרניט, — האָט ער צו זיך גע-געזאָגט. — אָבער איך האָב יא געטראכט און קען זיך ניט דערמאָנען וואָס. איך וואָלט וועלען וויסען וועגען וואָס, כאָטש עס איז ניט שטארק אינטערעסאנט. דאכט זיך, איך הער עפעס א טומעל, נאָר עס איז ניט קיין טומעל, נאָר די שטילקייט איז געוואָרען טומעל און דער טומעל שטילקייט. און ווידער איינס-צוויי, איינס-צוויי, דאכט זיך, איך הער אפילו זאָגען: "איינס-צוויי", און אלץ העכער, נאָר פון דער ווייט, און אפשר פון דער נאָהנט. און איצט איז דער טומעל ווי באוואקסען מיט וואָל.

— מען פאָהרט! — האָט ער זיך מיט אמאָל געכאפט און

מיט איין געדאנק אלץ פארנומען און פארשטאנען. — דאָס איז נאָך מיר. — און ווי א בליץ האָט ער זיך ערגעץ א וואָרף געטאָן אין דער פינסטער. אן אויטאָמאָביל. ווער פאָהרט? איך וועל זיך ארויסווארפען פון פענסטער. שטיל. דער אויטאָמאָביל האָט זיך אָפגעשטעלט. וועסט ניט אנטרינען דורך דער פאָדלאָגע. און עפעס א שווייס, א קלעפיגער, איז אויף דעם שטערען, אויף די הענט. א שווערער שווייס. מען געהט. וואוהין לויפט מען? אונטער'ן בעט. אוממעגליך, דער בויך, אָבער איך וועל פרוואווען.

ער האָט זיך ווידער א ריס געטאָן ווי א בליץ אין דער פינסטערניש, אריינגעשטעקט ערגיץ די פיס און דערנאָך גענומען זיך אריינשטופען אינעווייניג מיט'ן הינטען.

עס האָט זיך האסטיג געעפענט די טיר. סימע האָט ווי אין שלאָף געזעהן, ווי עס איז אריינגעקומען דאָראַטשקע מיט א ליכט, הינטער איהר איז געשטאנען פראַק. און דערהערט נאָך, ווי דאָ ראַטשקע האָט ארויסגעלאָזט א "אָך!"

— דאָס ביזטו? — האָט פלוצים סימע איינפאך געפרעגט, פונקט ווי ער וואָלט געווען אין דער היים. וואָס, מען איז געקומען נאָך מיר? מען דארף געהן. פון דער טשעקא? איך ווייס, איך ווייס. מען קאן זיך ניט העלפען. איך בין גרייט. שטענדיג גרייט.

— וואָס ליגסטו אויפ'ן דיל, טייערער? — האָט דאָראַטשקע אויסגערופען — הויב זיך גיכער אויף. וואָס פאר א טשעקא? קום, לאָמיר פאָהרען אהיים. דו ביזט ניט אויפ'ן צעטעל. ניין, ניין, מיר האָבען זיך אלץ דערוואוסט.

— וואָס? האָ? וואָס? — האָט סימע געפרעגט דערשטוינט, ניט גלויבענדיג און אָנגעהויבען ארויסקריכען פון אונטער'ן בעט. ער האָט אויסגעזעהן אומגעהויער לעכערליך. — פראַק איז דאָ, — האָט ער געמורמעלט און געקוקט אן ענטציקטער. אויף פראַק'ען, וועמענס פנים עס האָט געלויכטען מיט יונג גליק. גאָר צוליעב אן אנדער אורזאך.

א טייערער מענש, דער חבר פראַק, אן אויסגעצייכענטער מענש.

— יא, נאָר הויב זיך גיכער אויף, — האָט דאָראַטשקע גערעדט. — איהר זעהט, חבר פראַק, איך האָב אייך געזאָגט, אז ער קאן

נאך גאָט ווייסט וואָס אָנטאָן פון שרעק. ער האָט אזא שרעקעדיג
און איבערגעבענדיג די ליכט פראק'ן האָט זי זיך א וואָרף גע
זאָן צו איהם, געקוישט איהם, געהאַלפּען זיך אויפהויבען.

— ווער האָט א שרעקעדיג האַרץ? — האָט סימע געמורמעלט.
נאָך אלץ ציטערענדיג פון גליק און פיהלענדיג ווי פרייד צעגיסט
זיך איבער אלע זיינע אברים. — ווילסט מיך פאַרשטעלען פאר'ן
חבר ווי א טרום, איך בין אפילו א העלדישער מענש.

— א העלדישער, א העלדישער, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.
לאַכענדיג פון גליק, לאָמיר פאַהרען אהיים. אין דער היים איז אַנט
געגרייט א וואַנע, טיי, צובייסען, און דערנאָך וועסטו זיך לייגען
שלאָפּען.

— נו, חבר פראק, ווי זאָל מען ניט ליב האָבען אזא ווייב?
עס איז דאָך ניט קיין ווייב, נאָר אן אוצר. ביזט אן אוצר, דאָראַטשקע.
וואָס איך האָב דאָ איבערגעלעבט... איך וועל אין דער היים דער
צעהלען. אזוי, בין איך ניטאָ אין צעטעל. וואָס־זשע האָב איך אויס
געטראַכט, אז איך בין אויפ'ן צעטעל? חבר פראק, גיט מיר אייער
האַנט. איהר האָט מיך געראטעוועט, און איך וועל מיין גאַנצע
נשמה אריינלייגען אין דעם האַנטדרוק.

— עס ציהט שרעקליך א קוש צו טאָן איהם די האַנט, — האָט
ער געטראַכט. — נאָר עס איז א חרפה. איך וועל א קוש טאָן און
ער וועט ניט פארשטעהן און איך וועל זיך מאַכען לעכערליך.

— דארפסט איהם געבען עפעס זעהר א טייערע און גוטע
מתנה, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט. — זאָל די מתנה דינען פאר
אן אַנדענקען וועגען אונז.

סעמיאָן גרינגאָרעוויטש, — האָט זיך איצט פראק אָפּגערופּען,
— איך בין ניט קיין סענטימענטאלער מענש, נאָר איך פארזיכער
איך, אז איך בין זעהר געריהרט פון אייערע ווערטער. מען דאַרף
ניט קיין שום מתנה, אזוי איז אויך גוט.

— לאָזט מיר אייך א קוש טאָן, איינגעשפארטער באַלשעוויק,
וואָס איהר זענט, — האָט סימע געזאָגט און צעשפרייט די אַרעמס.

— איהר זענט אן אמת'ער פריינד, — האָט ער ווייטער גע
רעדט, — איהר זענט אונזער הויז־פריינד און פון היינט אָן בין איך
אייך א פריינד אויף לעבען און אויף טויט.

— פאַרט א וואוילער מענש, — האָט סימע געטראַכט, באַשיד

טענדיג איהם מיט קושען, ווי מען קושט א וואנט. — אמת, דאר
ווי א טשוואַק. וואָס האָב איך אַרומגענומען, א סקעלעט? און א
באָרד וואַקסט איהם אויפ'ן האַרצען. מעהר וועל איך ניט זיין אויף
איהם אייפערזיכטיג. זאָל איהם נאָר דאָראַטשקע דערזעהען אָהן א
רעקעל, וועט זי וועלען ברעכען. יא, ער איז א וואוילער, — האָט ער
איהם ווייטער געקושט, אָנקלאַפּענדיג זיך מיט'ן פנים אָן זיין לאַנגער
נאָז. — אפילו א קוש טאָן איהם איז ניטאָ וואו. און פונדעסט
וועגען א נישקשה/דיגער מענש, — האָט ער אלץ געטראַכט.

— איצט — האָט ער געזאָגט — דארף מען באַצאָהלען די
טייערע מענשען, געבען זיי א צוואַנציג, דרייסיג טויזענט. ווי
דענקסטו, דאָראַטשקע?

— צופיעל, — האָט זיך פראַק אַריינגעמישט. — גיט א צוויי-
דריי טויזענד.

— סטייטש, צוויי טויזענד, וואָס רעדט איהר? — האָט זיך
סימע פארוואונדערט. — איך וואָלט זיך אליין ניט געקאָנט אָנקוקען.
דאָראַטשקע, רופ זיי אַריין און באַצאָהל זיי אזוי, אז דו זאָלסט זעהן
טרערען פון פרייד אין זייערע אויגען, ווי דו האָסט געזעהן אין
מיינע. און דערנאָך אהיים. אהיים. אך, וואָס פאר א טאָג. און יאָ-
קאָבסאָן? מען האָט געגעבען צו וויסען זיין ווייב? נו, גוט, אהיים.
איך בין דאָך נאָך אינגאנצען א צעשרויפטער. מען דארף אַבדרעהען
די שרייפלאך, און ערשט דעמאָלט וועל איך קומען צו זיך.

אין אויטאָמאָביל איז סימע געזעסען ווי אויף שפּילקעס. מינר-
טענווייז פלעגט ער זיך פארטראַכטען, ווי איינגעשלאָפּען און זעהען
שוידערליכע חלומות. מען האָט איהם דערשאָסען, ער איז צוריק
געבעדיג געוואָרען, מען האָט איהם ווידער דערשאָסען. מען האָט
איהם געשלעפט פאר די האָר איבער'ן פארבלוטיגטען דיך און מען
האָט איהם געוויזען יאָקאָבסאָן'ען א דערשאָסענעם. עס זענען פאר-
בייגעפלויען שוואַנען און נאָהנט, נאָהנט אַריינגעקוקט אין זיינע
אויגען, שוואַרצאָפּעל אין שוואַרצאָפּעל. און מען האָט געשלעפט די
שוואַנען איבער'ן פארבלוטיגטען דיך, און ער האָט געוויינט, געבעטען
זיך רחמים. געקושט א פארבלוטיגטען שטיוועל...

און ווידער אויפגעלעבט געוואָרען, דער אויטאָמאָביל איז אונ-
טערגעשפרונגען. דאָראַטשקע'ס וואַרימע הענט האָבען געגלעט זיין
האנט. באַלד וועט קומען זיין היים, א וואַנע, ליבע שמועסען, ליבע...

VII

אויף מאָרגען האָט מען ארעסטירט יאקאבסאָנ'ס וואזשנע מאַ-
'עסטעטישע פרוי און אוועקגעפיהרט אויף א דראָזשקע אין דער
טשעקא. מיט צוויי שעה שפעטער איז יאקאבסאָן געפלוויגען אין
דער טשעקא באפרייען זי און אליין זיצען. איהם האָט זיך ניט
געגלויבט, אז מען וועט איהם דערשיסען. די פרוי האָט גלייך געד-
דארפט אָנהויבען זיך משתדל'ן זיין, און די ערשטע שעה'ן האָט זיך
איהם געדאכט, אז מען דארף זיך ניט שטארק באאומרוהיגען. אָבער
ביימאָג, ער ווייסט ניט פארוואָס, האָט גענומען וואקסען דער אומרוה.
די הויט האָט זיך גענומען ריהרען אויפ'ן קאָפּ. אין הארצען האָט זיך
צעפלאקערט א זיסער, רונדער פייער, א נאָגעניש. עס איז זעהר
האסטיג געוואָרען דער אַטעם, און דער מוה האָט זיך ווי באדעקט
מיט שפינוועבס.

— נאָך קיינמאָל אזוינס ניט געפיהלט, — האָט ער געטראכט,
שפּרייזענדיג איבער דער קאמער און אַנשטויסענדיג זיך אָן אנדערע
ארעסטאנטען, אויך לעבעדיגע משכנות, וועלכע האָבען אויך ארומ-
געוואנדעלט מיט געלע פּנימ'ער. "מאָדנע".

דער טאָג האָט געדויערט הונדערטער יאָהרען, טויזענטער יאָה-
רען, נאָר אז ער האָט זיך געענדיגט, האָט זיך געדאכט, אז ער איז
גאָרניט געווען.

דער אָווענד האָט געבראכט מיט זיך א פייער. און עס האָט
זיך געדאכט, אז באלד שטארבסטו פון איהם. דער פייער איז געווען
אין די אויגען, אין בויך, אין די שפיץ פינגער. פון יעדען ווינקעל פון
דער קאמער האָט זיך געטראַגען א שווייגען, און אויפ'ן קלענסטען
שאָרף הינטער'ן טיר האָט מען געענטפערט מיט א פארשטיקטען
יאָמער.

ניין איז מען אריינגעקומען און אָנגעהויבען ארויסרופען. מען
האָט געיאָמערט, געשוויגען, געלעגען אויף דער פּאָדלאָגע ווי אויף
א צלם און געוואָיעט מיט ווייבערשע קולות...

אוועקגעפיהרט אין הויף...

דער לעצטער הימעל. הייסע קופט. און ווי פון אן אנדער וועלט
 דער שטילער, געטליכער רויה פון דער גאס.
 א שטאל מיט אן אספאלטענעם דיל, דער שוועל פון אייביגקייט.
 מיט אן אייזערנעם צוואנג האָט מען געריסען דעם ברוסט־קאסטען,
 און א ווארימער קנויל אינעווייניג, פון וועלכען עס ווילט זיך ברעך
 כען, אויסגעשטעלט דעם בויך. א ברומען און א וואָיען.
 טרייסלענדיג זיך, האָט זיך יאקאָבסאָן אויסגעטאָן, אויסגע־
 צויגען זיך א נאקעטער און זיך אליין אויסגעוויזען אומגעוועהנליך
 הויך. טרערען זענען גערונען איבער'ן פנים, נאָר ער האָט עס ניט
 געוואוסט. עס איז פארבייגעשוואומען די מאיעסטעטישע פרוי —
 אלמנה. ער איז געגאנגען דער דריטער.
 א הענקער אין קורצע הויזען. א צעמענטענער נאסער דיל.
 ווענט און בלוט.
 און דער סוף.

**
 *

דאָראַטשקע האָט גע'חלש'ט. יאקאָבסאָנ'ס פרוי האָט זיך אָנ־
 געהאנגען סימע'ן אויפ'ן האלז. זי וואָיעט. סימע איז פארשטיינערט
 געוואָרען און שעפטשעט איהר עפעס.
 — אלע זענען אין דער פעטליע — טראכט ער, — און איך
 בין משוגע. די פארשאַלטענע רעוואָלוציע.
 פראַק איז געקומען, דערזעהן יאקאָבסאָנ'ס פרוי און דערהערט
 איהר וואָיען. פארשטאנען. זיינע ליפען האָבען גענומען ציטערען,
 בלוי געוואָרען. ער איז געשטאַנען מיט א געבויגענעם קאָפּ פאר דער
 אלמנה, אויסגערעהט זיך און מיט שטילע טרויט ארויס פון צימער.
 סאָניע און זינע מיט פארוויינטע אויגען, געבויגענע פון צער און
 ברעכענדיג זיך די הענט, האָבען איהם באגלייט צו דער טיר.

ניינטער עפיואד.

I

סימע האָט אין די געדאנקען דורכגעפיהרט א דיאגאָנאל אין זיין גאסט־צימער, אויפגעשפילעט דאָס אויבערשטע קנעפעל פון די הויזען, אויפגעשפילעט דאָס וועסטעל, פארשפילעט דאָס רעקעל און גענומען ארומגעהן ווי איבער דעם דיאגאָנאל. די הויזען האָד בען געהאלטען ביי אַראַפּפאַלען, ער האָט זיי יעדע וויילע מעכאניש און מיט רוגזע אויפגעהויבען ("די הויזען פאלען אראָפּ, אה?" און אליין ניט וויסענדיג פארוואָס איהם איז שווער און אומבאקוועם, האָט ער זיך געסטארעט ניט אַראַפּצוגעהן פון דער אָנגעמערקטער ליניע. ווי א וואונק געטאָן צו אימיצען, נאָר געמיינט האָט עס ניט, אז ער וועט זיך האַלטען אויף דער ליניע, נאָר אז ער וועט קיינעם ניט דערצעהלען דעם סוד, ניט נאָר קיינעם ניט, נאָר זיך אליין אויך ניט. קאָנספיראַציע און שטרענגער שווייגען. קיינעם קיין וואָרט ניט. קיין אַנצוהערעניש ניט. ווייל אן אַנצוהערעניש געהט איבער אין אן השערה, די השערה אין א מעגליכקייט, די מעגליכקייט אין א זיכער־קייט, די זיכער־קייט זאָגט מען ארויס קאָנספיראַטיוו דעם פריינד פון יענעם, וואָס האָט געגעבען די אַנצוהערעניש, עס הויכט אָן צו קלינגען, דער קלאנג צעטראַגט זיך אויף איין גאס, דערנאָך אויף אן אנדרערע, געהט פון גאס אין הויז, פון הויז אין צימער, און אין א טאָג ארום וועט די גאנצע שטאָרט וויסען, אז סימע האָט באשלאָסען צו אנטלויפען. דעמאָלט וועלען קומען א צוויי־דריי סאָלדאטען פון דער טשעקא, און אין אַווענט וועט מען איהם און זי דערשיסען. הייסט עס, אז עס איז קלאָר, אז דער וואַלוטניק מייערסאָן וועט

שיקען א מענשען, וועלכער וועט זיי איבערנעהמען איבער דער גרע-
ניץ. מען מוז שווייגען, און ניט נאָר שווייגען, נאָר שטום שווייגען.
אלץ איז גוט, אָבער פארוואָס דאכט זיך איהם פונדעסטוועגען, אז ער
האָט אימיצען געזאָגט וועגען דעם? האָט ער אימיצען געזאָגט, צי
ניט געזאָגט, אָט וואָס די פראַגע איז. אָבער איבער דער דיאָגנאָל
געה, נאָר איבער דער דיאָגנאָל! און דער גאנצער טומעל נעהמט
זיך דערפון, — האָט איצט שטילער געקלונגען ביי איהם אין קאָפּ.
— וואָס אייערנעכטען האָט מען צוליב א טעות דערשאַסען כעלעש'ן,
דעם טייערען מענשען, אָנשטאָט אן אנדער כעלעש, א רויבער. וויין
ניט, סימען יאָ, דערשאַסען און דעם טעות האָט מען אויפגעדעקט
באלד ווי מען האָט איהם דערשאַסען. און א גאנצע נאכט, א גאנצע
נאכט ביז באַניגען איז ער, סימען, אָפגעזעסען אין גאראזש אין גע-
זעהן, טויזענד מאָהל געזעהן, ווי מען שטעלט צו כעלעש'ן צו דער
וואנט און מען שיסט אויף איהם, און ער פאלט. יאָקאָבסאָנען האָט
מען דערשאַסען, איצט קומט ער, סימען, סיידען ער וועט אנטלויפען.
יא, די קאמפאניע ווערט אלץ קלענער. וואָס ווילען אלץ די הויזען
אַראָפּפאלען? די הויזען פאלען, הא? די גאנצע שטאָרט איז גע-
גאנגען כאָדאַראָם. כעלעש — א קינד מיט באַקענבערר. ניט וויינען,
סימען, געה איבער דיין דיאָגנאָל. יא, וועגען וואָס וויכטיגעס האָב
איך נאָר וואָס געטראכט? וואָס איז מיר אזוי ענג אויפ'ן האַרצען?
איך וועל אָפגעפאלען דאָס רעקעל. טאָמער קנעפעל איך אָבער צו
דאָס רעקעל, וועלען מיר אַראָפּפאלען די הויזען. וויל איך, אז עס
זאָלען זיך האַלטען די הויזען, טאָר איך ניט אָפּשפילען דאָס רעקעל.
אָט א פארציהעניש! עס איז קלאָר ווי דער טאָג, אז מען טאָר קיינעם
וועגען דעם ניט דערצעהלען. אָבער איך האָב דאָך אימיצען יאָ דער-
צעהלט. וועמען זשע האָב איך דערצעהלט? האָב איך טאקע איי-
מיצען דערצעהלט, צי עס דאכט זיך מיר נאָר, אז איך האָב דער-
צעהלט? און אויב שוין יאָ דערצעהלט, טאָ וועמען? יא, גאָר קיין
צווייפעל ניט, אז איך האָב אימיצען דערצעהלט. אָט אן אומגליק,
איך קאָן זיך ניט דערמאָנען. און אפשר האָב איך פאָרט ניט דער-
צעהלט? ווי וואָלט איך אויסזאָגען אזא גרויסען סוד! און פונדעסט-
וועגען פיהל איך, אז איך האָב דערצעהלט. אז איך בין א פלוידער-
זאק, איך האָב אוראי דערצעהלט. א נו, לאַמיר זיך נאָר דערמאָנען.
יא, דאכט זיך אין "איספּאָלקאָם" דערצעהלט אימיצען. איך בין צו-

געגאנגען צו דעם... יא, ווי רופט מען איהם? נו, כאפט עס דער טייוועל, זיין פאמיליע. צוגעגאנגען און געזאגט: "ווייסט אהיר, חבר, איך און מיין פרוי האלטען ביים אנטלויפען קיין אויסלאנד. דאס געלט און ציערונג נעהמען מיר מיט".

— יא, זיכער געזאגט, — טראכט סימע, א טויטער פון שרעק און געהט פארויכטיג איבער דער דיאגאנאל, צוהאלטענדיג בשעת מעשה מיט ציטערדיגע הענט די הויזען. — אפילו דעם קול מיינעם געדענק איך. איך דערמאן זיך, ווי איך האב ניט געוואלט זאגען, ניט געקאנט זיך איינהאלטען און פאָרט געזאגט. און דער, ווי רופט מען איהם? נו, געהט צום שווארץ יאָהר זיין פאמיליע. איך וועל זיך שוין דערנאָך דערמאָנען די פאמיליע. דער איז אודאי אוועק צום נאטשאַלניק, און דער נאטשאַלניק האָט אודאי געלאָזט וויסען אין דער טשעקא.

— מערדער! — האָט אַ קוויטש געטאָן ביי איהם אין מוח. —

וואָס האָסטו געטאָן?!

— און אפשר ניט געזאגט. ווי האָב איך געקענט זאגען, אז איך שמעק נאָר קיינמאָל ניט אריין אין "איספּאָלאָקס"? וואָס מאַ טערסטו מיך? האָט מען מיך ווינציג פאַרמאטערט? איך האָב שוין קיין הארץ ניט. איך שלאַף ניט גאנצע נעכט. קלאָג גאַנצע נעכט. אָהן פריינד געבליבען. פאַרוואָס זשע פיהל איך, אז איך האָב געזאָגט. אפילו זיין פנים זעה איך. און זיין כיטרען שמייכעל, נו, ווי רופט מען איהם דאָרט? כאפט עס דער טייוועל. מסתמא צוליב כעלעש'ס טויט אויס מענש געוואָרען און אוועק צו אימעצען און געזאָגט. ניין, ניט געזאָגט. יאָ געזאָגט! האָסט מורא זיך מודה צו זיין און לייַד קענסט, אז דו האָסט געזאָגט. מערדער! — איז ווידער דורכגעפלויען אין א זיגזאג ליניע פון איין שלעף צום אנדערען, און דורכגעלאָפּען פון נאקען צום שטערען.

ער איז געבליבען שטעהן און פיינליך געקנייטשט דעם שטערען, און טאָמער האָט ער טאקע דערצעהלט? געשטאַנען ווי א אידאָט און גערעדט: "און איך, חבר, פאָהר מיר אוועק מיט מיין פרוי". הא, איך האָב עס ניט געזאָגט. און איך זאָג, אז איך האָב יא געזאָגט. וואָס בין איך, א משוגע'נער? ניט קיין משוגע'נער, נאָר קאָן פשוט קיין סוד ניט איינהאלטען. גאָט מיינער, ווער וועט מיך באַפרייען פון דעם צווייפּעל? איך פיהל, אז איך האָב געזאָגט. פיהלען פיהל

איך טאקע, אָבער איך ווייס, אז עס איז אן אוממעגליכע זאך. און מעג איך אפילו הונדערט מאָל פיהלען, וועל איך אויך ניט גלויבען. נו, האָט ער שטרענג געפרעגט זיין "איך", האָב איך געזאָגט, צי האָב איך ניט געזאָגט? וואָס ווילסטו פון מיר? איך וויל, אז איך זאָל מעהר ניט דארפען צווייפלען. געזאָגט, ניין, ניט געזאָגט. עס הויבט זיך שוין ווידער אָן. גוט, איך וועל דיר אָנלערנען, וועל איך מיצען זאָגען און וועל זיך אויפהערען מאטערען. איך וועל וויסען אויף געוויס, אז איך האָב געזאָגט, און א סוף מיט אן עק. אָנטאָן זיך, שנעל. איך וועל דיר, משוגע'נער, אויסהיילען, איך וועל דיר דעם טייוועל ארויסיאָגען פון דער נשמה. נו, נאָך אמאָל: יאָ געזאָגט? ניט געזאָגט. צום שוואַרץ יאָהר!

ער האָט זיך פיבעריש גענומען אָנטאָן. זאָל עס זיין אפילו אין טשעקא, אבי פטור ווערען פון צווייפעל. קנעפעלעך עפעס, א פאר שיווער שמייכעל אויפ'ן פנים. איך וועל דיר, משוגע'נער, אָנלערנען. זאָלסט זיך ניט דערוועגען ארויסצושטעקען די צונג. באהאלט די צונג. אָט אזוי. וואָס טוסטו? — האָט ער זיך געוואַלט בארעכענען. — וועסט שוין וויסען, האָט ווי אן עכאָ געענטפערט א ווייטער געראנט.

אין א וויילע ארום איז ער שוין געווען ביי דער פאראדנער טיר, אָפגעווארט הינטער דער טיר, כדי ניט צו טרעפען זיך מיט קיינעם פון די היימישע, און ארויסגע'גנב'עט זיך אויף די טרעפען. געפלוּיגען פון די טרעפען. אָט איז די גאס. א טויטע גאס. נו, נעהמט זי דער טייוועל, באלד ווער איך פון איהר פטור. וועמען זאָגט מען? דעם אינגעל, וואָס שטעהט מיט פאפיראַסען. עס וואַלט געווען ווי חזוק. איך וועל בעסער זאָגען דער גויע, וואָס שטעהט מיט וויינטרויבען. — וויפיעל קאָסטען די וויינטרויבען? — האָט ער געפרעגט ביי

דער גויע, גענומען א הענגעל טרויבען און באטראכט עס:

— דרייהונדערט א פונט, — האָט געענטפערט די גויע, א צעפאטעלטע, אין א צעפליקטער קאָפטע.

— איהר אליין וועט גוט זיין צו זאָגען. זי אליין זעהט אויס ווי אן איבערגעשראָקענע הונ, — האָט סימע געטראכט. — נו, האָב איך געזאָגט אימיצען, צי ניין? אָט באלד וועסטו ביי מיר וויסען, צי דו האָסט געזאָגט. איך וועל דיר אָנלערנען.

— גיט מיר א האַלב פונט, — האָט סימע כלומר'שט רהיג גע-

זאָגט, פיהלענדיג ווי דאָס חיות געהט איהם אויס פון דעם חשק אויס-
צוזאָגען דעם סוד.

און בשעת זי האָט געהאלטען אין מיטען וועגען אויף עפעס
א טשיקאווער וואָג, האָט זיך סימע אומגעקוקט אויף דער פוסטער
גאס, געזעהן, אז קיינער איז ארום ניטאָ, און נאָהנט זיך צוגערוקט
צו דער גוי'ע און אויף גיך געזאָגט:

— ווייסט איהר, מוהמעשע, אז איך און מיין פרוי פאָהרען פון
דאנעט אינגאנצען אוועק קיין אויסלאַנד? מיר ווארטען דאָ נאָר אויף
איינעם א מענשען. מיר פארנעהמען מיט זיך אלצדינג — דאָס געלט
און די ציערונג.

— הונדערט פופציג, — האָט די גוי'ע געזאָגט, אַנקוקענדיג
איהם ווי א משוגע'נעם.

סימע איז שוין ניט געוואָרען. ער איז געווען איבערגליקליך:
געזאָגט! קיין צווייפעל ניט, אז ער האָט געזאָגט. די וויינטרויבען
טויגען אויף כפרות, אבער נעהמט עס דער טייוועל, אויסגעצייכענטע
וויינטרויבען. אפשר נעהמען נאָך א פינף פונט? ניין, מען דארף
ניט. זי וועט נאָך גערענקען מיין פנים און מיך פאר'מסר'ן. דער
עיקר איז, איצט ווייס איך, מיט אן אמת געזאָגט, געזאָגט אזוי, אז
אן אנטיק. געזונד געוואָרען. דער צווייפעל אריבער. ווי דען? צו-
גענאנגען פשוט און געזאָגט. אויסגעצייכענטע וויינטרויבען, כאַטש
זיי טויגען אויף כפרות. ווי, איך האָב געזאָגט? געזאָגט! וועמען?
א גוי'ע. געוויס? געוויס. ביזט א מאַלאַדיען, איז מיר איצט טאקע
גרינג און גוט. איך וועל איצט אריבערגעהן צו מיין שושקאוון. מיר
וועלען שמועסען אביסעל וועגען געשעפט און איך וועל זאָגען, אז
אימיצער פאָהרט אוועק. ניט מיר, פארשטעהט זיך, נאָר אימיצער.
געהן, צי ניט געהן? נו, נעהמט עס דער טייוועל. אָט איהר אלע,
וועמען איך זעה דאָ אין גאס, בלייבט זיך דאָ מיט דער טשעקא און
איך וויל ניט מעהר. נו, וואָס, איך האָב געזאָגט? געזאָגט. וועמען?
א מוהמען. מאַדנע, ווי עס איז ליכטיג געוואָרען אויפ'ן הארצען.
אזא וויכטיגען סוד גענאנגען און דערצעהלט און גאָרנישט. און גע-
פעהרליך אויך ניט און גרינג. איך וועל כאפען א שמועס מיט שום
קאוון וועגען געשעפט פונקט ווי איך וואָלט נאָך זיין א היגער,
אָבער שוין אין דער העלפט אין אויסלאַנד, און איך וועל זאָגען, אז
אימיצער האלט ביים אָפּפאָהרען. איך וועל זעהען, אן אָפענע קראַם,

אן אפטייק, א רעסטאָראַן, און זיי ניט. וואָס איז דען דאָ? דאָ איז דאָך דער טויט. איהר זיצט זיך דאָ, און איך דאָרט.

צו סושקאָוו'ן איז ער ניט געגאנגען, און עס האָט איהם נאָך לאַנג געטראָגען איבער די גאסען, א האַלב־טויטער פון מירקייט האָט ער זיך דערנאָך דערשלעפט אהיים.

II

— וואו ביזטו געווען? — האָט איהם דאָראַטשקע מיט פאָר-וואורף באגעגענט. — איך זיך דאָ ווי אויף שפילקעס. שוין מעהר ווי א שעה, אז אין גאסט־צימער ווארט אויף דיר איינער. ער זעהט אויס ווי אן אמת'ער באַלשעוויק.

— א באַלשעוויקן — האָט זיך סימע דערשראָקען. די אלטע האָט מיך גע'מסר'ט, — האָט זיך דורכגעטראָגען אין קאָפּ.

— קום, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט. לאַמיר גלייך צו איהם אריינגעהן. ער האָט ניט געוואָלט זאָגען זיין נאָמען. צוליב וואָס ער איז געקומען, האָב איך אויך ניט געקענט דערגעהן. ער זאָגט, אז ער וועט עס נאָר דיר אליין זאָגען.

— און אפשר נאָר ניט אריינגעהן צו איהם, נאָר גלייך אין שטעלכעל אריין, — האָט סימע גענומען פלאַנטערן מיט דער צונג. — וואָס איז דאָס שטעלכעל? — האָט דאָראַטשקע געענטפערט

שעפטשענדיג. — קום אריין, ער איז דאָך שוין סיי ווי דאָ. — ביזט גערעכט. אָבער ווי קען דאָס זיין? — האָט סימע פארטראכט געזאָגט. — וואו איז סאָניע, זינע? זאָלען זיי אריינגעהן, וועט מיר אלץ גרינגער זיין.

ער איז אריין אין קאבינעט און דאָרט דורכ'ן שליסעל־לעכעל א קוק געטאָן, ווי דער אומבאקאנטער זעהט אויס. יענער איז געזעסען צו איהם מיט דער פלייצע און סימע האָט נאָר באמערקט, אז ער האָט העלע שיטערע האָר אויפ'ן קאָפּ.

— מען קאָן זיך ניט העלפען. מען דארף געהן. הא, געזאָגט! געזאָגט! וועמען? א גוי'ע. אויסגעצייכענט. איך בין פריי.

ער האָט געעפענט די טיר און שנעל אריין. דער אומבאקאנטער האָט זיך אויפגעהויבען און ליבליך א שמיכעל געטאָן, ווען ער האָט

דערזעהן סימע'ן. אין דערזעלבער רגע איז אין צימער אריין דאָ-
ראָטשקע מיט די דאמען. סימע האָט גרינדליך באטראכט דעם גאסט.
דער אומבאקאנטער האָט געטראָגען צעריסענע, לייזענע טענע שיד
אויף די באַרוויסע פיס. דאָס ליוסטרינענע רעקעל איז געווען פא-
נאנדערנעשפילעט, און דאָס העמד דעקאָלירט ביז'ן לעפעלע. אויף
דער היללער ברוסט האָט זיך געמונקעלט א ברוינע ראָדימקע ארומ-
געוואקסען מיט שווארצע האָר.

— א שפּיאָן, — האָט סימע גלייך באשלאָסען. דער גאסט איז
דערווייל ליבליך צוגעגאנגען צו די דאמען און אינטיים, מיט אָנגע-
נעהמער זיכערקייט געקוישט זיי די הענט.

אז ער האָט אָפגעקוישט די דאמען די הענט, איז ער צוגעגאנגען
צו סימע'ן, און אלץ אזוי ליבליך און אינטיים שמיכלענדיג געזאָגט,
אויסשטרעקענדיג א האנט מיט זומער-שפּרינקלאך:

— ערלויבט זיך פאַרצושטעלען: נאָאום יעווגעניעוויטש שפּריץ.
איך קום צו אייך צוליב זעהר אן אינטימער אָנגעלעגענהייט.
— אייגענטליך — האָט סימע פאַרזיכטיג אָנגעהויבען, — ער-
לויבט מיר צו וויסען וועגען וועלכער אינטימער אָנגעלעגענהייט, ווייל
איך מוז אייך זאָגען, — האָט ער פאַרטגעזעצט א דערשראָקענער
— איך, איך האָב קיין שום סודות ניט. אויב אן ענין עפיים, איז
אלענפאלס ניט קיין אינטימער. איך נעהם קיינעם ניט אויף וועגען
אינטימע אָנגעלעגענהייטען.

— און ניט קוקענדיג דארויף, — האָט דער גאסט פרייליך
געזאָגט, אויסהערענדיג סימע'ן מיט אומגעדולד און פאַכענדיג מיט
זיין געשפּרינקעלטער האנט, — קום איך צו אייך וועגען אן אינ-
טימער אָנגעלעגענהייט. אויב איך וועל אייך אָנרופען דעם נאָמען
פון דעם מענשען, וועלכער האָט מיר געשיקט צו אייך, וועט איהר
גלייך אוועק מיט מיר אין צווייטען צימער, אויב איהר ווילט, אז
די דאמען זאָלען ניט וויסען וועגען דעם סוד, און איהר וועט מיט
מיר רעדען, ווי איהר וואָלט מיך קענען הונדערט יאָהר. האָט איהר
א פאפּיראַס?

— ביטע, — האָט סימע געזאָגט, ארויסגענומען א פאפּיראַס און
דערלאנגט איהם.

— מיך האָט צו אייך געשיקט, — האָט שפּריץ געזאָגט, מיט
פארגעניגען ארויסלאָזענדיג דעם רויך, — מייערסאָן, דער וואליוטניק,

און איך נעהם זיך גערן אונטער אייך אריבערצופיהרען קיין אויס-
לאנד און שוין פאר איינוועגס זיך אליין אויך.

— טאקע? — האָט סימע היציג אויסגעשריען. — וואָס־זשע
האָט איהר געווארט? פארוואָס האָט איהר באלד ניט געזאָגט. איך
האָב דאָך אייך אָנגענומען פאר א שפּיאָן, אויף מיין וואָרט. דאָך
ראַטשקע — האָט ער געזאָגט, גאָר אן אויפגעלעבטער. — הערסט?
סאָניע, דאָס איז דער מענש, וועגען וועלכען איך האָב מיט אייך
גערעדט. זעצט זיך, מאָדנער מענש וואָס איהר זענט, קאָמעדיאנטשיק
אזא! גלייך געדארפט מיין פרוי זאָגען. קאָמעדיאנטשיק וואָס איהר
זענט, — האָט ער מיט התפעלות אלץ איבערגע'הור'ט דאָס וואָרט,
וואָס איז איהם געפעלען געוואָרען. — נו, זעצט זיך, זעצט זיך און
דערצעהלט.

— מיט פארגעניגען, חבר, ענטשולדיגט, צוגעוואוינט צו רופען
אלעמען "חבר", כאָטש ווער איז דען איצט ניט א חבר?
ער האָט זיך פארטראכט, ארומגעקוקט זיך און אוועקגעזעצט
זיך נעבען סאָניע'ן, וועלכע איז איהם זעהר געפעלען.

— אלאָ, חבר שפּרייז, — האָט סימע געזאָגט. — הויבט אָן...
— נאָר ניט חבר, — האָט שפּרייז פּראָטעסטירט. — א חבר
בין איך "דאָרטען", אָבער געוועהנליך בין איך נאָאום יעוונגעניעוויטש.
אָדער שפּרייז. שפּרייז איז נאָך בעסער. קוריז, און פארשטעהט איהר
מיד, עס איז גרינג צו געדענקען. פשוט שפּרייז, אויב איהר האָט ניט
דאגעגען, א שפּרייז אזא, איהר פארשטעהט? אויסגעפוצט וי אַ חבר,
נאָר דאָס איז א מאסקע. פאר זיי, אין סיביר, וואו איך בין פאר-
שיקט געוואָרען נאָך לאנג פאר דער רעוואָלוציע, האָט מען מיד גע-
רופען פּראַנק. אַ צונאָמען אזא, פארשטעהט איהר מיד. אָבער דאָס
איז ניט וויכטיג. דאָס איז פארגאנגענהייט. געזעסען אויך אין צא-
רישע טיורמעס, אָבער קיין אויפטו איז דאָס ניט. לויט פּראָפעסיע
בין איך א געוועזענער יובעליר, נאָר דאָס איז אויך ניט וויכטיג. דאָ
האָב איך געארבייט אין די שפּיז־קאָמיטעטען, צונויפגעגראמבעלט
אביסעל נעלט, וואָס דאָס איז אויך ניט וויכטיג, ווייל פון דעם געלט
איז שוין קיין זכר ניט פארבליבען.

און איצט קלייב איך זיך נאָר אריבערצושפּרינגען קיין ענגלאנד
אָדער דייטשלאנד. עס ציהט, פארשטעהט איהר מיד. די גאנצע
וועלט פאָהרט אוועק. איינעם אליין איז עפעס שווערליך, אָבער מיט

קאמפאני — אדרבא, זעהר אָנגענעם. מיט נאָך א מענשען, פארר
שטעהט איהר מיד, איז פּרעהליכער. נו האָט מיר מייערסאָן אויף
אייד אָנגעוויזען. מייערסאָן וועט אייד געבען וועגען מיר פּולע אינד
פּאַרמאַציע, אויב איהר געטרויט איהם, פארשטעהט זיך.

סימע האָט געפיהלט ווי די שמחה זיינע וואקסט און שטראָמט
אריין ווי א טייך אין דער נשמה. א קאָמעדיאַנט, א אמת'ער קאָמעד
דיאַנט. און א צונג האָט עס ווי א גלאַק. און האלט זיך, ווי דו
וואָלסט איהם הונדערט יאָהר געקענט. און האָב איך געזאָגט? געד
זאָגט. וועמען? א גויה.

— און איהר למשל ווייסט, — האָט סימע אָנגעהויבען, ווי ער
וואָלט נעמען יענעם אויף אן עקזאמען, — אז אונזער גראַבינקער
באנקיר איז שוין אין אויסלאַנד.

— ניט נאָר ווייס איך, — האָט שנעל און וויליג שפּרייט געד
ענטפערט, — נאָר טאקע וועגען איהם האָב איך געוואָלט מיט אייך
ריידען, ווייל ער וועט אונז צונאָך קומען.

— ווי אזוי איז ער איבערגעגאנגען דעם גרעניץ? ווי איז עס
איהם אָפּגעגאַלטען?

— ווי אזוי ער איז איבערגעגאנגען און וואָס פאר א מין צעטעלע
ער האָט צוגעשיקט זיינע פריינד וועל איך אייך טאקע גלייך
דערצעהלען.

— וואָס איז געשטאנען אין צעטעלע? — האָט סימע נייגעריג
געפרעגט.

— אין צעטעלע איז אָט וואָס געשטאַנען, — האָט שפּרייט אויפ'ן
שטעל געענטפערט, קוקענדיג איינצייטיג אויף סאַניע'ן און אויף
סימע'ן, — "נאַראַנים זיצען דאָרט און חכמים דאָ". גאנץ גיפטיג,
האָט א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ און איבערגעגאנגען איז ער דעם
גרעניץ אט אזוי: געדונגען אַ וואָגען ביי איינעם א מערקווירדיגען
פּויער. איך קען דעם פּויער. אונז וועט אויסקומען צו האָבען מיט
איהם צו טאָן. יענער האָט אוועקגעפיהרט דעם באנקיר צום טייך.
און אויף דער אנדערער זייט האָט געווארט אן אנדער מערקווירדיגער
פּויער. אלץ איז געגאנגען ווי געשמירט, פארשטעהט איהר מיד, —
האָט זיך שפּרייט מיט א מאָל לוסטיג צולאכט.

— איז דאָך עס נאָר א קלייניגקייט איבערצוגעהן די גרעניץ, —
האָט סימע געזאָגט אן ענטציקטער, ניט אויפהערענדיג צו שיסען

מיט די אויגען אין דאָראַטשקע'ן און די איבעריגע דאמען. — וואָס זשע שרייט מען דאָ וועגען געפאהר? ווי געשמירט, — האָט ער איר בערגע'הור'ט א פאר'שיכור'טער און געזעהען זיך שוין אויף דער צווייטער זייט. — אט אזוי שפריץ דארפען מיר טאקע אויך טאָן. איך רופ אייך איינפאך שפריץ, ווי איהר אליין פארלאנגט עס. נאָר איך וואָרן אייך, אז איך וויל דוקא האָבען צו טהון מיט אייער פויער. — געוויס מיט מיין פויער, — האָט שפריץ אונטערגעכאפט, ווארפענדיג דאָס מאָל א גנעדיגען בליק אויף זינע'ן, וועלכע איז איהם פלוצים אויף געפעלען געוואָרען, — נאָר מיט מיינעם, וועגען קיין אנדערען רעד איך נאָרניט. איך בין דאָך א מענש. — איז ער מיט אמאָל געוואָרען אָפּענהערציג, כאָטש קיינער האָט עס איהם ניט געבעטען, — א מענש, וואָס איז דורכגעגאנגען דורך פויער און דורך וואסער. און אז איך קלייב אויס א וועג, מעגט איהר זיך פאר-לאָזען, אז עס איז א ריכטיגער און קורצער וועג. אין אזא געפעהר-ליכער אונטערנעהמונג טאָר מען ניט מאכען קיין טעות. איך האָב, למשל, אויף קאטאָרגע געהאָלפען עטליכע ארעסטאנטען אנטלויפען, האָבען זיך דערנאָך די וועכטער פאר די האָר געכאפט. איך וועל אייך אמאָל דערצעהלען. מאָרגען, למשל, דארף א חברה-מאן באד שטראָפט ווערען. קומט שפריץ און טוט אויף וואונדער.

— אַך, גאָט מיינער, — האָט זיך סימע איבערגעשראָקען און גלייך אָפּגעקיהלט געוואָרען. — אויב איהר רעדט שוין וועגען אזעלכע וואונדער, איז אפשר גאָר ניט אזא גרינגע זאך צו שווארצען דעם גרעניץ.

— און אויב אפילו יא, — האָט שפריץ מוטיג געענטפערט. — וואָס, פרעג איך אייך, קען עס אונז ארען? איך וועל אייך דורכ-פיהרען ווי א פאָדים דורכ'ן אויערל פון א נאָדעל. אויב א פאָדים לייזט פון אזא אָפּעראציע, וועט איהר אויך ליידען. איך בין דורכ-געגאנגען דורך פויער און וואסער און אנדערע געפעהרליכע פלעצער.

— איך זעה שוין, אז איהר זייט א מאָלאָדיעץ, — איז סימע פרעהליכער געוואָרען און ווידער מיט ענטציקונג א קוס געטאָן אויף דאָראַטשקע'ן. — אזוי אז ווען צום ביישפיעל מיר פאָהרען היינט ארויס מיט אייער מוזשיק, זענען מיר מאָרגען ארום צוועלף אין אויסלאַנד. זעהסט, דאָראַטשקע, ווי גרינג דאָס איז. און מיר זענען דאָ געזעסען און געמוטשעט זיך.

— איך וואָלט וועלען, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, — אז
הער שפּרייט זאָל אונז גאראנטירען אז מיר וועלען גרינג אריבערגעהן
די גרעניץ.

— איך שווער אייך ביי מיין לעבען, — האָט שפּרייט אויס־
גערופּען, אויפגעהויבען זיך דערביי, גלייך זיך ווידער אוועקגעזעצט
און א קוק געטאָן גנעדיג אויף דאָראַטשקע'ן, ווייל זי איז איהם
אויך זעהר געפעלען. — אריינגעזעצט זיך צו מיין מוזשיק אין וואָגען,
דערפּאָהרען ביז'ן טייך. און אויף דער אנדערער זייט ווארט שוין
א צווייטער מוזשיק, און אין א שעה ארום זענען מיר אין אן אויס־
לענדישען שטעדטעל.

— און פון וואנען וועט דער צווייטער מוזשיק וויסען, אז דער
ערשטער האָט אונז געבראכט? — האָט זינע ניט דרייסט געפרעגט.
— פרעגט ניט — האָט שפּרייט שנעל און גאלאנט געענטפערט.
— אין אזעלכע אָנגעלעגענהייטען שטעלט מען בכלל קיין פראגען
ניט. פויערים זענען א כיטרע פאָלק, — האָט ער ווייטער גערעדט
און איינגעגראָבען די אויגען אין זינע'ן. און ווילט איהר ניט מיט
מיין פויער, זענען פאראן אנדערע וועגען.

— צום ביישפיעל? — האָט סימע געריג געפרעגט, ערשטוינט
דערפון, וואָס עס זענען פאראן נאָך וועגען.

— צונ ביישפיעל אזוי, — האָט שפּרייט מיט פארגעניגען געד
פראווט ערקלערען. — מען באשטעלט א וואָגען ביי דעם ערשטען
בעסטען פויער, אפילו ניט ביי קיין מערקווירדיגען. ער ווארט אויף
אייך הינטער'ן שטאָרט. מיר קומען מיט אונזער באגאזש.

— מיט'ן באגאזש? — האָט דאָראַטשקע זיך דערפרעהט. —
אויב אזוי פארנעהם איך אלע מינע קליידער.

— געוויס מיט'ן באגאזש, — האָט שפּרייט גאלאנט איינ־
געשטימט.

— וויזשע וועלען מיר דעם באגאזש פיהרען איבער די גאסען?
— האָט סימע געצווייפעלט.

— וואָס האלט איהר אין איין פרעגען? — האָט זיך שפּרייט
יכמעט באליידנט. — אין אזעלכע אָנגעלעגענהייטען שטעלט מען
ניט קיין פראגען. אויב איך זאָג, הייסט עס אז מיר וועלען קענען
פיהרען. מאלע וואָס. איך האָב שוין געהאָלפּען מענשען צו אנט־
לויפען, און עפעס א באגאזש וועל איך ניט קענען דורכפיהרען!

— יא, יא, איהר זייט גערעכט, — האָט זיך סימע איבערגעד
שראַקען פאר אזא מין לאַגיק. אויב אזוי זייט איהר גערעכט...
"מען דארף איהם ניט אויפרעגען מיט נארישע פראגען", האָט
ער געטראכט. "מען קען איהם נאָך איבערשרעקען און ער וועט זיך
נאָר אָפּזאָגען. וואו וועל איך געפינען נאָך אזא טייערען מענשען?
ער איז דאָך אן אוצר, א מלאך. יא, נאָר עס איז דאָך דאָס ערשטע
מאָל, וואָס איך קלייב זיך צו אנטלויפען. ער דארף פארשטעהן מין
אומרוהיגקייט.

— און איהר דארפט אויף מיר ניט זיין אין כעס, שפּריץ, —
האָט ער הויך געזאָגט.

— שוין מוחל געווען און פארשטאנען, — האָט שפּריץ גלייך
געענטפערט, קוקענדיג איצט זעהר מילד אויף דאָראַטשקע'ן, —
אלזאָ, — האָט ער זיך אויפגעהויבען און גלייך זיך צוריק אוועק
געזעצט.

— דאָמען, זייט שטיל, אום גאָטעס ווילען, — האָט סימע
געבעמען.

— פארוואָס? — האָט זיך שפּריץ פארוואונדערט, פלירטעד
ווענדיג איצט מיט אלעמען, — זיי שטערען אונז, דארפט איהר וויסען.
עפעס קוקט ער מיר צופיעל אויף די דאָמען, — איז סימע אויף
א רגע אָפּגעקילט געוואָרען.

— אלזאָ, — האָט שפּריץ איבערגע'חזר'ט: — באשליסט, ווילט
איהר מיין ערשטען פויער, נעמט דעם ערשטען פויער, אָבער מען
קען עס טאָן אויך אויף אן אנדער אופן.

— ניין, — איז סימע ווידער געוואָרען אויפגעלעגט. — מיר
געפעלט אייער ערשטער פויער.

— יאָ, — האָט זיך דאָראַטשקע אריינגעשטימט. — איך וויל
אויך דעם ערשטען פויער.

— אלזאָ, דעם ערשטען, — האָט זיך שפּריץ אָפּגערופען, ווי
ער וואָלט עס פארשריבען. איצט קומט אן אנדער וויכטיגע פראגע:
וועגען די ציערונג. איהר האָט דאָך אוראי ציערונג? גוט, וועלען מיר
עס אויסגעצייכענט באהאלטען. איהר דארפט זיך גאָרניט זאָרען.
קיינער וועט עס ביי אונז ניט געפינען.

— און די ציערונג דאָרף מען באהאלטען, — האָט סימע א בלייז
כער איבערגע'חזר'ט, ווידער אָפּגעקיהלט געוואָרען און פארלאָרען

א ביסעל דעם צוטרויען. — וואָס־זשע זאָגט איהר, אז עס איז קיין שום געפאהר ניט?

— וואָס האַלסטו אין איין שטעלען פראגען? — האָט זיך דאָ אריינגעמישט דאָראַטשקע. — האָסט שוין גאָר דעם קאָפּ פאר־לאָרען. ווי דען זאָל מען פאָהרען, אויב ניט באהאלטען די ציערונג?
— אָבער אז עס איז דאָ א פויער, — האָט זיך סימע פארענט פערט. — היינט ארויסגעפאָהרען און מאָרגען ארום צוועלף איז מען שוין אין אויסלאנד.

— סעמיאָן גריגאָריעוויטש, — האָט שפּריי צערטליך געזאָגט. — די ערשטע זאך, וואָס איך וועל ביי אייך בעטען, איז האָבען פאָל־שטענדיג צוטרוי צו מיר. און צי בין איך ווערט, אז מען זאָל האָבען צו מיר אזא צוטרויען — וועגען דעם פרענט מייערסאָנ'ען. צוויי טעגס: א מענש, וועלכער האָט שוין אזויפיעל מאָל געשוואַרצט די גרעניץ, ווייסט וואָס ער רעדט, גלויבט מיר. איבערגעהען די גרעניץ איז דאָך פאָרט א שטיקעל אונטערנעמונג.

— אונטערנעמונג? — איז סימע צוטומעלט געוואָרען. — דאָס הייסט, איהר ווילט זאָגען, אז עס איז געפעהרליך? האָ דאָראַטשקע, וואָס זאָגסטו? געפעהרליך?

— וואָס מיינט איהר "געפעהרליך"? — האָט זיך שפּריי פאר־וואונדערט. — און אז איהר געהט אראָפּ פון די שטיגען, קענט איהר דען ניט צוברעכען א פוס? אלץ איז געפעהרליך און ניט געפעהרליך, דאריבער דארף מען שטענדיג אויסרעכענען, אז עס קען זיין ריזי קאליש. אויפ'ן וועג קען זיך אמאָל מאַכען אן אָבלאווע, אן איבערפאל, און, ענטשולדיגט מיר, ווייס דער טייוועל אליין, וואָס עס קען זיך מאַכען. מיך קען מען דאריבער קיינמאָל ניט איבראשען. דערצו זענען טאקע דאָ געפאהרען, כדי מען זאָל זיי קענען באזיגען. מיט איין וואָרט, קוים איך האָב זיך גענומען צו דער זאך, האָט איהר זיך אכסאָלונט ניט וואָס צו זאָרגען.

— אוראי, אוראי, — האָט סימע א פינטעל געטאָן מיט'ן אויג, אינגאנצען געציטערט און ווידער פיעלכאדייטענד א קוק געטאָן אויף דאָראַטשקע'ן.

— הייסט עס, — האָט שפּריי ווייטער גערעדט, — איך האָב אייך וועגען אלץ געוואָרענט. און וואָס וועט זיין ווייטער וועל איך אייך לאָזען וויסען. איהר דערוויל גרייט זיך צו דער רייזע. איצט

מוז איך זיך ליידער מיט אייך געזענגען. איך האלט דאָ אין פארענדי-
 גען א וויכטיג שטיקעל געשעפט, אָבער איבערמאָרגען קום איך. אגב,
 זייט וויסען, איך בין א מוזיק אויף אלץ: פארשטעה זיך אויף באנק-
 געשעפט, אויף וואלד-געשעפט, בין א אויסגעצייכענטער יובעליר. איך
 האָף, אז איך וועל אייך אין אויסלאַנד צונגיז קומען. איהר וועט מיך
 אָפשאצן און איך האָף, אז איהר וועט מיך ליעב קריגען. מיין
 קאָסטיום איז א מאסקע. אויף ווידערזעהען, אָדער ריכטיגער, ניט
 אויף ווידערזעהען. איך בין אייערער, אָדער אויב איהר ווילט, זייט
 איהר מיינער. איך ווינש אייך אלס־דאָס־גוט און פארגעסט ניט:
 נאָם יעווגעניעוויטש שפּריץ.

אזוי האָט שפּריץ געענדיגט, און ווען סימע איז צו זיך גע-
 קומען, איז יענער שוין ניט געווען אין צימער, ער איז פארשוואונדען.
 אָבער נאָך לאנג האָט געשפּיעלט זיין געשטאלט פאר די אויגען פון
 סימע'ן און פון די דאמען.

III

מען האָט געעפענט אלע באהעלטענישען, וואו מען האָט פאר-
 שטעקט די זאכען, אויס מורא פאר רעקוויזיציעס, און מען האָט זיך
 גענומען צו דער ארבייט. עס האָבען געארבייט דאָראַטשקע, סאָ-
 ניע, זינע, און סימע האָט זיך ברייט אוועקגעזעצט אויפ'ן פאָטער-
 שטול און בלויז אכטונג געגעבען. ער האָט זיך גיך געדארפט אויפ-
 הויבען, ווייל מען האָט געדארפט דעם שטול, אויף וועלכען ער איז
 געזעסען. סימע'ן האָט ארומגעכאפט א שרעק, ווען ער האָט דער-
 זעהען דעם בארג מיט זאכען און ווי דער צימער ווערט ביסלעכווייז
 פארוואנדעלט אין א סקלאד. עס זענען ארויס אויף דער יועלט
 דריי זיינע זומערדיגע מאנטלען און דריי האלב־זומערדיגע, צוויי
 פוטערס, זעקס קאָסטיומען, צוויי וויזיטקעס, צוויי פאָר שווארצע הוי-
 זען און שטיקער שטאָף פאר מענערשע און דאמסקע זאכען. דערנאָך
 האָט מען גענומען טראָגען דאָראַטשקע'ס גארדעראַב און סימע האָט
 מיט אויכגעסטארטשעטע אויגען געקוקט אויף די פוטערס, מאנט-
 לען, פעלערניעס, זיידענע, וואָלענע און טוליענע קליידער און אויף
 די היטעלאך אין די שאכטלען. דערנאָך האָט מען גענומען טראָגען

וועט. א טויזענד העמדרער און נאכטהעמדרער, טאשענטיכלאך, לייב
ליכער, און מען האָט נאָך אלץ געטרָאָגען און געטרָאָגען, און עס
האָט זיך געדאַכט, אז עס וועט דערצו קיין סוף ניט נעמען. סימע האָט
זיך פארלאָרען א קוק געטאָן אויף דאָראַטשקע'ן, וועלכע האָט זיך
געפרעהט מיט אזוי פיעל האָב און גוטס און ביז געזאָגט:

— וואָס, מיינסט טאקע צו שלעפען די אלע שמאַטעס קיין
אויסלאַנד? מיינסט טאקע, אז איך בין משוגע? דו ווייסט, — האָט
ער טראַגיש געפרעגט, — וויפיעל באַגאזש דאָ איז? צוועלף קאַס-
טענס. צוועלף, — האָט ער באַטאָגט. — וועלכער מוזשיק וועט
עס וועלען פיהרען 12 קאַסטענס באַגאזש?!

— נארעלע, — האָט דאָראַטשקע געגעבען צו פארשטעהען,
שטאָלץ באַטראַכטענדיג איהרע אוצרות, — וואָס דען, לאָזו דאָס
אלץ די באַלשעוויקעס. אז ניט דערלעבען זאָלען זיי. דער מוזשיק
וועט נעמען אפילו צוואַנציג קאַסטענס, אבי מען זאָל איהם נאָר גוט
באַצאָהלען.

— זינע, — האָט סימע מיט כעס אויסגערופען, — איהר הערט?
ניין, איהר הערט כאָטש וואָס די פרוי רעדט? באַצאָהלען. עס איז דיר
דען געוועהנליכע צייטען. קיין פליג טאָר דאָך ניט זעהען, אז מיר
פאָהרען אוועק. און דו האַלטסט זיך מיט דינע שמאַטעס. און איך
בין זיכער, אז ווען שפּריץ וועט דערזעהען דעם גאַנצען כלאַם, וועט
ער זיך דערשיסען פון צער.

— דערשיסען? — האָט זיך דאָראַטשקע פארוואונדערט, אָבער
באלד זיך באַרוהיגט. נו, זאָל ער זיך דערשיסען.
— און ווי וועסטו דאָס אלץ פיהרען איבער דער גרעניץ? —
איז סימע ביי זיך אראָפּגעפאלען פון איהר ענטפער.

— לאָז מיך צורוה, — האָט זיך דאָראַטשקע אָנגעבייזערט. —
מיר וועלען האָבען אזא געזונטען פויער, אזעלכע געזונטע פערד, אזא
שפּריץ'ן, און ער שטעהט צו מיר צו מיט זיינע נאָרישע שאלות. פאַר-
וואָס-זשע צאָהלסטו געלט, אויב מענשען וועלען זיך שיסען, ציליעב
יעדען פוטער? א הויז דעם, זעהט דיין שפּריץ נאָר ניט אויס ווי
איינער, וואָס וועט זיך גיין שיסען ציליעב אזא נאָרישקייט.
ערשטענס, — האָט זי אָנגעהויבען אויסצורעכענען — איז
דיין שפּריץ דורכגעגאַנגען דורך פייער און וואסער, א מענש
וואָס איז אויף אלץ א ספעציאַליסט, נישקשה, ער וועט שוין געפינען

אן עצה. צווייטענס, — האָט זי ווייטער גע'טענה'ט — האָט דיין שפּריץ געהאַלפּען אנטלויפּען אזויפּיעל מענשען, וועט ער דען ניט קענען העלפּען די זאכען צו אנטלויפּען, איך וועל עס קיינמאָל ניט גלויבען. און דריטענס, אזעלכע מענשען ווי שפּריץ האָבען ליעב צו שפּיעלען זיך מיט געפּאהרען, ביזט ארום און ארום אומגערעכט. אָט האָסטו דיר, און שווייג, און לָאז ארבייטען.

— פון וואנען ווייסטו, אז שפּריץ, — ערשטענס ניט מיינער נאָר אונזערער — וועט צוליעב די שמאטעס געהען ריזיקירען מיט'ן לעבען?

— איך ווייס — האָט דאָראַטשקע אָפּגעשניטען, סאָניע, איך זעה ניט מיין סאמעטענעס מאנטעל.

— איהר פארשטעהט, סאָניע, — האָט סימע זיך געווענדעט צו איהר ניט וויסענדיג וואָס צו ענטפּערען דאָראַטשקע'ן, — אז איך זאָג, אז שפּריץ וועט זיך דערשיסען, ווען ער וועט דערזעהען דעם באַרג מיט זאכען, האָט זי אנדערש ניט פארשטאנען נאָר אז ער וועט טאקע נעמען א רעוואָלווער און אויסשיסען. איך האָב נאָר געוואָלט זאָגען, אז ער וועט זיך אין די געדאנקען דערשיסען.

— אין די געדאנקען! — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, אָפּמעכטענדיג די סימע'ן מיט א בליק, — איז דאָך אוראי גוט. זאָל ער זיך שיסען וויפּיעל מאָל זיין האַרץ גלוםט. מיר ארט ניט. אָט דאָס פוטערל וועל איך איבערלאָזען פאר די באַלשעוויקעס? זעהט, סאָניע, ווי עס קליידט מיר — האָט זי געזאָגט, שנעל אריינפּאַהרענדיג זיך אין די ברייטע ארבעל. — אין אויסלאַנד וועל איך דאָך מאכען א פּוראָר אין דעם.

— לאָמיר זאָגען, אז דו ביזט גערעכט — האָט סימע געזאָגט, איבערראשט פון דעם פּרעכטיגען פוטער, וועלכען ער האָט לאַנג ניט געזעהן, — אָבער איך רייך ניט דוקא וועגען דעם מלבוש. — וועגען וועלכען דען רעדסטו? — האָט דאָראַטשקע גיפּטיג געפּרעגט. — אפשר וועגען דעם קאטיקאווען מאנטעל, — און זי האָט איהם אויף גיך אָנגעמאַסטען, אָדער וועגען דער פעלערינע, — אָדער וועגען דעם היטעלע מיט די שטרויספּעדערען, — און זי האָט אָנגעטאָן דאָס היטעלע. — טאָ וועגען וואָס־זשע רעדסטו? האָב איך דען כאַטש איין ביליגע זאָך? וועט כאַטש פאר א קייסערינע, זיידענס, טייערע שפּיץ צען, אדרכא, קוק נאָר אָן...

— יא, מיר זענען פארלאָרען, — האָט סימע מיט פארצווייפלונג געזאָגט.

— וועלכער שוואַרץ יאָהר, וועט עס וועלען שלעפען, און אפילו אז עס זאָל ווערט זיין מיליאָנען, קיין צוועלף קאסטענס קען מען פאָרט ניט ארויספיהרען.

— און איך וועל דאָ די זאכען ניט לאָזען, — האָט דאָראַטשקע ענטשלאָסען געזאָגט, — גיט מיר די ראַטאָנדע, זינע, ניין, ניט די, די בלויע, אָט די ראַטאָנדע וועל איך איבערלאָזען? — אויב אזוי בין איך דיר מוחל דאָס גאנצע פאָהרען.

— שוין זי איז מיר שוין מוחל דאָס פאָהרען! — איז סימע געוואָרען אן אויפגעקאכטער, — וואָס פאר א מאָדנע פרוי דו ביזט, — האָט ער זיך געחידוש'ט, — די שמאטעס זענען דיר טייערער פאר מיר אינגאנצען.

— ניין, ניט טייערער, א ליגען, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, דערזעהענדיג זיך פאר'ן שפיגעל, — נאָר אויב דו צאָהלסט געלד, דארף זיין אלץ ווי איך וויל. אויב דיין אומגליקליכער שפּריץ קען עס ניט טאָן, טאָ צי וואָס טויג ער? אומזיסט וועלען מיר איהם קיין געלד ניט צאָהלען. און דאָס היטעלע איז דאָך א פראכט.

— איך בין זיכער, אז דו וועסט דעם אומגליקליכען שפּריץ פארמוטשען, — האָט סימע געזאָגט, ניט אראַפנעמענדיג פונדעסט-וועגען קיין אויג פון דאָראַטשקע'ן, וועלכע האָט איהם אויסגעזעהען צויבערליך שעהן אין דער בלויער ראַטאָנדע און פוטערן היטעלע. — אונזער העלדישער שפּריץ ווייס גאָר ניט, אויף וואָס ער האָט זיך צו ריכטען. ער וועט שפּייען מיט בלוט.

— זאָל ער שפּייען, — האָט דאָראַטשקע קאלטבלוטיג געענט-פערט, אָהן חשק אויסגעטאָן די ראַטאָנדע און צוריק זיך גענומען צו דער ארבייט. — אז ער האָט געהאַלפּען אנטלויפּען רעוואָלוציאַ-נערען, האָט ער ניט געשפּיגען מיט בלוט און צוליעב באנאזש וועט ער נעמען שפּייען מיט בלוט! אויב אזוי, וועל איך אזא גאָרנישט גאָר צו זיך אויפ'ן שוועל ניט לאָזען. זאָל ער זוכען אנדערע נא-ראַנים.

סימע האָט פּלוצים געלאָזט וויסען, אז ער איז הונגעריג. עס איז שוין געווען אכט א זייגער אין אַווענט. אלע האָבען זיך דער-

מאָנט, אז זיי האָבען נאָך ניט געגעסען קיין אַווענט-ברויט, און מען
האָט זיך אויך גענומען צו אן אנדער מין ארבייט. מען וועט פריהער
אַפעסען און דערנאָך וועט מען ווייטער פאקען. מען דארף א טראכט
טאָן מיט די טעפיעכר, מיט די שטיקער שטאָף. א סך זאכען זענען
באהאלטען ביי דער פעטערסאָן, ביים דוואַרניק, ביי א באהן-קאָנדוקט
טאָר. סימע, אז ער האָט עס דערהערט, האָט זיך געוואָלט אַנכאפען
ביים קאַפ, אָבער חרטה געקראָגען און אריין אין עס-צימער. מען
האָט געגעסען אין איילעניש, אָבער מיט גרויס אפעטיט. זינע האָט
דערצעהלט, אז עס איז ניטאָ קיין איין פאמיליע, פון וואנען מען
זאָל ניט אוועקפאָהרען. אָבער מען האָט זיך ווינציג וואָס צוגעהערט
צו איהר. אז דאָראַטשקע האָט אָפגעגעסען, איז זי גלייך ארייני-
געלאָפען אין גאסטימער און אז זי האָט דערזעהען איהר האָב און
גוטס, איז זי דורכגענומען געוואָרען פון א שפּאַגעל-נייער שטימונג.
סימע איז אריין, ווישענדיג זיך די וואַנצעס, און געפרעגט: "נה,
וואָס נאָך וועט מען שלעפען?" דאָראַטשקע האָט א קוק געטאָן אויף
א הם מיט פאָרווארף, אָפגערייניגט פאר זיך א שטיקעל פלאץ אויף
דער סאַפע, איינגעוויקעלט זיך אין א סויבעלנעם קראגען און צעוויינט
זיך. זי האָט מיט אמאָל דערפיהלט דעם שרעקליכען חורבן. "געווען
א באלעבאַסטע, אויס גביר'טע, לויף ערנעץ וואו די אויגען טראָגען,
און מען ווייס אפילו ניט פארוואָס און פאר ווען. אז נאָט האָט געד-
האַלפען און נאָך 24 יאָהר פון שווערער פראצע איז זי אויפגעריכט
געוואָרען, דארף מען מיט אמאָל אלץ אוועקווארפען און אנטלויפען.
וואוהיין? עפעס אין אויסלאַנד. צו וואָס דארף זי אויסלאַנד, אז זי האָט
דאָ ליעב יעדען ווינקעלע, יעדען שכן, יעדען באקאנטען, יעדע גאס.
אפילו דעם דוואַרניק איז זי איצט מקנא; ער האָט זיך זיין ווינקעלע
און וועט איהם קיין מאָל ניט דארפען אוועקגעבען. ער וועט קיין
איין שמאטקע זיינע ניט דארפען אוועקגעבען, און זי, זי מוז אלץ
אוועקווארפען. אוועקווארפען אזא זאל, אזא שלאָפצימער—די בעטען
אליין האָבען דאָך אָפגעקאַסט א פארמעגען, — אזא צאצקע א קאד
בינעט: ערשט ניט לאַנג נייע מעבעל אריינגעשטעלט. און אזויפיעל
זאכען, און הייזער און דאטשעס. אָבער מעהר פאר אלץ איז איהר
שווער זיך צו געזעגנען מיט איינעם, און זי וויל זיך אליין אין דעם
ניט מודה זיין: מילא, נאָט איז מיט איהם.

— וואָס-זישע וויינסטו? — האָט זיך פארוואנדערט. —

איך פארשטעה דיך ניט, דאָראַטשקע. אין עטליכע טעג ארום וועלען מיר מיט גאָט'ס הילף זיין אין אויסלאַנד, און איך וועל גאָר אָפּלעבען, איך וועל ווערען ווי פריהער פרעהלעך, רוהיג, אָהן א זאָרג אויפ'ן קאָפּ און וועל שלאָפען ביינאכט, ניט האַלטען אין איין ציטערען ווי איצט. אינדערפריה וועלען מיך ניט משוגע מאַכען די דעקרעטען, נייעס וועגען נייע הינריכטונג און נייע איריאטסקע שטיק.

— וואָס האָבען מיך געארט זייערע דעקרעטען? — האָט דאָראַטשקע געענטפערט, — אונז האָבען דען עפעס געשאַדט זייערע דעקרעטען? מיר האָבען געלעבט ניט ערגער ווי שטענדיג. צו אונז קומען געסט, און מיר געהען צו נאסט, געטאנצט, אין טעאטער געגאנגען, האָסט זיך זעהר גוט איינגעארבייט מיט זיי. וואָס האָט אונז גע-
פעהל'ט? אמת, מענשען האָבען זיך געמאטערט, און פריהער האָט מען זיך ניט געמאטערט? און אז מיר זענען געווען אַרימעלייט, האָבען מיר זיך ניט געמוטשעט? אָן אַרימאן מוז זיך שטענדיג מוטשען, און ווי זאָל איך זיך שיידען מיט מיין גאנצען האָב און גוטס. מען וועט דאָך אלץ צושלעפען. ווען וועל איך עס ווידער האָבען. אויס-
לאַנד! אוראי איז גוט זיך דורכצופאַהרען קיין אויסלאַנד, אָבער ניט אזוי ווי מיר וועלען עס טאָן. די גאנצע צרה איז וואָס דו ביזט א טרום און שטענדיג האָסטו פאר עפעס מורא. פארוואָס האָב איך ניט קיין מורא? פארוואָס זאָל מען דיך וועלען דערשיסען. ביזט קיין שום פארברעכען ניט באגאנגען, און מען וואָלט דיך אפילו ניט גע-
שלעפט.

— אוראי א טרום, — האָט זיך סימע אָפּגערופען, — דיר איז גוט צו רעדען. און יאקאָבסאָן? און כעלעש נעביך, און הונדערטער אנדערע? עס איז ניט אומזיסט, אז א גאנצע שטאָדט אנטלויפט.

— מילא, מיט יאקאָבסאָן איז טאקע געשעהען אן אומגליק, איך רעד ניט. מיט כעלעש'ן אויך אמת. אָבער דיך האָט מען דאָך ניט געטשעפעט. ניט אלעמען דערשיסט מען. מען דארף לעבען פאַרזיכטיג, וועט מען דיך ניט טשעפען, ווי מען טשעפט ניט צעהנדליגער טויר זענדער אנדערע, און אויב דו וועסט היליח שטארבען אין אויסלאַנד, וואָס וועט פון מיר ווערען?

— איז אפשר זאָלען מיר ניט פאַהרען? — האָט סימע געזאָגט, קוקענדיג אויף איהר ווייך און צערטליך.

"וואָס עפעס ווילט זיך מיר פארענטפערען פאר איהר?"
איז דורכגעלאָפּען א געדאנק.

— איז ווי דו ווילסט. אויב דו ווילסט ניט, וועלען מיר ניט
פאָהרען.

— סטייטש ניט פאָהרען, ווען דו האָסט מורא. ווען דו וואָלסט
געקענט ניט מורא האָבען איז אן אנדער זאך. נאָר אז מיר וועלען
באשליסען צו בלייבען, וועסטו דאָך ווידער גאנצע נעכט ניט
שלאָפּען.

— אויב אזוי זאָלען מיר פאָהרען — האָט זיך סימע פאר-
לאָרען.

— וואָס ווילט זיך מיר אלץ ענטשולדיגען פאר איהר? —
האָט ער זיך גענומען מוטשען.

— און ווי פאָהרט מען, — האָט זיך דאָראַטשקע ווידער צוא-
וווינט, — אז איך ווייס ניט ווי דאָרט וועט זיין. קיינער איז נאָך פון
דאָרט ניט געקומען אונז דערצעהלען, ווי עס לעבט זיך דארט. דאָ
בין איך א באלעבאָסטע, א גביר'טע, געמוטשעט זיך אזויפיעל, יועלען
מיר זיך נאָך א ביסעל מוטשען אפשר א יאָהר, אפשר צוויי, אָבער
ווען עס איז וועט זיך דאָך עס ענדיגען. דערפאר וועלען מיר האָבען
אונזער גאנץ פארמעגען, ווען עס וועט זיך אָנהויבען א ניי לעבען.
— גוט, לאָמיר פארבלייבען, — האָט אלץ ווייכער געענטפערט
סימע, טראכטענדיג וועגען זיינס: "א וואוילע ווייב. צעהן יאָהר אז
מיר לעבען צוזאמען. וואָס וויל איך פון איהר?"

— וויזשע בלייבט מען, אז דו ביזט א טרום? ווען דו וואָלסט
געהאט מוט, ווי אין למשל, און וואָלסט געווען א קאלטבליטיגער.
אָבער אזוי האָב איך אויף דיר רחמנות, אזא רחמנות.

זי האָט זיך צואוויינט, צוגעלאָפּען צו איהם, אָנגעקוקט איהם
און צערטליך ארומגענומען.

— איך מיין, — האָט סימע געריהרט געזאָגט, — אז ווען אַנד-
דערע קלייבען זיך פאָהרען, שפארען זיי זיך ניט וועגען דעם אזוי-
פיעל ווי מיר.

— ווייל אנדערע זענען קבצנים, און מיר זענען ניט קיין קב-
צנים, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט. — זיי האָבען ניט וואָס צו
פארלירען, און מיר פארלירען אלץ.

— פארוואָס זישע האָסטו איינגעשטימט צו פאָהרען?

— אזוי האסטו מיך דען וועניג געמאטערט? — האָט דאָראָך
טשקע געענטפערט. — לאָמיר אוועקפּאָהרען, זאָל זיין וואָס עס וויל
זיך, אָבער די באַלשעוויקעס לאָז איך גאָרניט ניט איבער. מיר וועלען
נעמען צוויי מוזשיקעס, דריי. איך אליין וועל רעדען מיט שפּרױזן.
— האָט זי ענטשלאָסען געזאָגט.
אָבער דאָ זענען אריין זינע און סאָניע, און דאָס אמפּערען
זיך האָט פון זיך אליין אויפגעהערט.

צוויי אזייגער ביינאכט האָט זיך סימע לויט זיין געוואוינהייט
אויפגעכאפט. און ווי דער שטייגער איז האָט ער זיך גענומען טענה'ן
צו זיך, אז מען דארף שלאָפען, אָבער ער האָט ניט געקענט איינ-
שלאָפען. מיט אַן אַנגעשפיצט אויער האָט ער זיך צוגעהערט, געדריעהט
זיך פון איין זייט אויף דער אנדערער און דערמאָנט זיך אַן אַלערליי
זאכען. דערנאָך פארטראכט זיך וועגען כעלעש'ן, חתונה געמאכט
פאר איינוועגס יאקאבסאָנ'ס אלמנה מיט א אַנגעזעהענעם סוחר,
פון "פּראָדאָקאָם" און אַאָנגעהויבען אומבאמערקט טראכטען וועגען
דער דריזע. אמת טאקע, ווען ער איז ניט קיין טרום, וואָלט ער גע-
דארפט בלייבען. דאָראַטשקע איז גערעכט. איבעראיהאָר צי איבער
צוויי יאָהר וועלען די באַלשעוויקעס אראָפּ פון בענקעל. דאָס זאָגען
אלע. אויב ער פּאָהרט אוועק, וועט זיין אָרט פארנעמען אן אנדערער
און אויף זיין השבון רייך ווערען. אויסלאנד איז טאקע גוט, די פראגע
איז נאָר פאר וועמען זי איז גוט? ווען מען וואָלט געקענט דערנעהען,
וואָס איז געוואָרען מיט די, וואָס זענען אוועק קיין אויסלאנד. מען
פּאָהרט דאָך ווי אויף יענער וועלט, און קיינער איז נאָך ניט געקומען
דערצעהלען, ווי עס לעבט זיך דאָרט. און אפשר איז דאָרט נאָך ערגער
ווי דאָ? מיר וועלען מיטפיהרען די בריליאנטען און אָנהויבען זיי פאר-
קויפען. אויף ווי לאנג קענען קלעקען די בריליאנטען? און אָהן לשון,
ווי קען מען זיך נעמען צום געשעפט? וועסט נאָך אריינפאלען צו
זשוליקעס אין די הענד און בלייבען אן אָרימאָן א קבצן.

"יא, דאָראַטשקע איז גערעכט, און דאָ בין איך ביי זיך, ווייס
ווי איין און ווי אויס, דאָס פארמעגען וואקסט. יא, אָבער אז מען
וועט דערשיסען. האָט דען ניט געקענט פאסירען מיט מיר ווי מיט
כעלעש'ן. אָט ליג איך און הער זיך צו צום מינדעסטען שאָרף. אינ-

דערפריה ווען איך וועל אויפשטעהען, וועל איך איבערלייענען די
נייעס און וועל ארומגעהען ווי א צומישטער ביז ביינאכט. עס איז
פון פריהערליגען לעבען שוין קיין סימן ניט געבליבען. מיט וועמען
דו רעדסט ניט, וויל יעדער איינער אנטלויפען. אָבער ניט אלע קענען,
און איך קען יאָ. דאָס איז דער אונטערשיעד. די גאנצע שטאָרט וואָלט
אנטלאָפּען, ווען ס'איז נאָר מעגליך. דארפן מיר פּאָהרען. וואָס
דרעהסטו מיר א קאָפּ: דאָ יאָ פּאָהרען, דאָ ניט פּאָהרען. איך הויב
ניט אָן צו וויסען, וואָס צו טאָן. איך ווייס נאָר, אז איך בין אומגליק
ליך און ווי זיך ארויסצוראטעווען פון אן אומגליק ווייס איך ניט.
אי דאָראַטשקע איז גערעכט, אי איך בין גערעכט. שוין אלץ ארומ
געטראכט און איצט וועל איך שלאָפּען. און שפּרייז? ווער איז ער
דער שפּרייז? פון וואנען האָט ער זיך גענומען? זעהר א מאָדער מענש,
א קאָמערציאנט, נאָר ווער איז ער, וואָס איז ער? רעוואָלוציאָנערען
געהאַלפּען אנטלויפּען און אליין איז ער געווען א יובעליר. עפעס
מאָדנע. וואָס איז עס פאר א חסרון אויב "מאָדנע"? איצט איז אלץ
אין לעבען מאָדנע. אָבער דו קענסט דאָך שפּרייז'ן. אפשר איז ער
א פאררעכטיגער פארשוין? ווער, שפּרייז? און פארוואָס ניט? קענסט
דען שפּרייז? ווי קען מען זיך אַנטרויען אן אומבאקאנטען מענשען?
און מייערסאָן? וואָס קען דאָ העלפּען מייערסאָן? נו, וואָס רעג איך
זיך אויף צוליעב נארישקייטען. איך וועל שוין ביז אין דער פריה קיין
אויג ניט צומאכען. א טייער לעבען דאָ א ביסעל. איך וועל דאָ בשום
אופן ניט פארבלייבען. דאָרט וועל איך כאַטש קענען שלאָפּען ביי
נאכט. כאפט עס דער טייוועל, איך פּאָהר. קיינער וועט מיך ניט איר
בעררעדען. איך פּאָהר. און שפּרייז, וואָס שפּרייז? וועלכע רעוואָלוציאָנער
ציאָנערען האָט ער געהאַלפּען. וואָס פאר א באַבע־מעשיות. פשוט
א שפּיאָן. איך האָב גלייך דערזעהען, אז עס איז א שפּיאָן און איצט
זעה איך, אז איך האָב קיין טעות ניט געהאט. פון וואָס זעהסטו דאָס?
ניט דיין זאך. שלאָף. הער זיך אויף ארומצושלאָגען מיט זיך אליין.
שלאָף, איך בעט דיר, און אויב א שפּיאָן? האָט זיך אימיצער גע
נומען רייצען מיט איהם. ניט "אויב", נאָר אן אמת'ער, לעבעדיגער
שפּיאָן. מאניערען ווי ביי א שפּיאָן, דער קול ווי ביי א שפּיאָן, וואָס
עפעס גלייך נעהמען א מענשען דערזעהלען וועגען רעוואָלוציאָנערען,
און אז ער איז געווען דער גאנצער מאכער ביי זייער אנטלויפען. ווען?
ווער איז געווען דערביי? און ווי האָב איך זיך גלייך ניט געכאפט

און אויסגעשטעלט מויל און אויערן און געהערט. איך פֿאָהר ניט מיט
איהם. איך וועל מיט איהם בשום אופן ניט פֿאָהרען. טאָמער קומט
ער, טרייב איך איהם ארויס. איך פֿאָהר ניט, און א סוף אן עק.
איצט וועסטו מיך ישוין ניט איבערשפארען. כאפט עס דער טייוול,
איך וועל דאָ בלייבען, לעבען זיך שטיל, פֿאַרויכטיג און ניט ריהרען
זיך פון אָרט. און אויב מען וועט מיך אפילו ארעסטידען, הייסט עס
נאָך אויך ניט, אז מען וועט מיך דערשיסען. ווינציג מענשען האָט
מען ארויסגעלאָזט פון דער טשעקא? געהאלטען א וויילע און ארויס-
געלאָזט. אָדער אפשר פֿאַרט פֿאַהרען? נעהמט עס דער טייוועל. איך
וועל פונדעסטוועגען פֿאַהרען. איך פֿאָהר. מיט א שפּיאָן? מיט א
שפּיאָן. און אפשר איז עס נאָרניט קיין שפּיאָן? פארוואָס עפעס פֿלור
צים א שפּיאָן? ער האָט טאָקע געטאָן ווי מען באַדארף, אלץ אויסדער-
זעהלט וועגען זיך, אז איך זאָל וויסען מיט וועמען איך האָב צו טאָן.
א חוץ דעם, איך קען זיך דאָך נאָכפרעגען וועגען איהם. ער וואָלט
ניט אויסגעטראַכט. מייערסאָן קען דאָך איהם. איך מיינ, מען דאַרף
זיך מייש זיין מיט דאָראַטשקע'ן. — דאָראַטשקע! — האָט ער א
רוף געטאָן אויפהויבענדיג זיך אויפ'ן עלענבויען.

— וואָס איז? — האָט זי זיך מיט אַמאָל אויפגעכאַפט.

— דו ווייסט, וואָס מיר איז איינגעפאלען?

— שלאָפסט נאָך ניט? — האָט זי זיך פארוואונדערט.

— וואָס שלאָפען איך ווער פארברענט פון געדאַנקען.

— טאָ נעהם איין בראָם, — האָט זי איהם אן עצה געגעבען און
א געניץ געטאָן.

— בראָם וועל איך דיר נעהמען! — האָט ער קאַלט געזאָגט —

שפּריץ איז א שפּיאָן.

— וואָס? — האָט זיך דאָראַטשקע א כאַפ געטאָן, גלייך קור

מענדיג צו זיך — א שפּיאָן? ווער? שפּריץ?

— אודאי שפּריץ, — האָט סימע געענטפערט. — ווער דען,

איך? און וואָס טראַכסטו? דיר זעהט ער ניט אויס ווי א שפּיאָן?

— הויבסט שוין אָן מיט דינע מעשיות. לאָז מיך צורוח און

שלאָף.

— ווייזשע קאָן איך שלאָפען, אז מיר דאַכט זיך אז ער איז

א שפּיאָן?

— אָבער פארוואָס זאָל זיך דיר דאַכטען? — האָט דאָראַטשקע

מיט כעס גענומען איהם באווייזען. — ביזט געווען דערביי, האָסט געזעהען, אז ער איז א שפּיאָן?

— און אויב איך בין דערביי ניט געווען, הייסט עס שוין, אז ער איז קיין שפּיאָן ניט?

— אַך, לאָז מיך שלאַפען און לאָמיר זיך איצט ניט שפּארען. אין א מינוט ארום וועט ער זיין ביי דיר א נאנצער הייליגער, וואָס זשע בין איך אין דעם שולדיג? האָסט שוין אזא טבע ארומצופאַהרען אַהין און צוריק. טו עס געזונדערהייט אליין, אָבער מיך לאָז צורוח. נעהם איין בראָם.

— א פרוי זאָל אזוי ווינציג איבערטראכטען האָב איר נאָך ניט געזעהן: געהערט וועגען א מוזשיק און שוין גרייט אָנצוטרויען אַליץ וואָס זי האָט א ווילד פרעמדען מענשען, — האָט סימע אָנגעד הויבען מיט זיינע טענות. — זי איז שוין גרייט די נשמה אוועקצוגעד בען. וואָס פאר א מוזשיק, וועלכער מוזשיק, קיינער האָט דעם מיר זשיק ניט געזעהען, אפשר איז גאָר אזא מוזשיק אויף דער וועלט ניט געווען, און זי גלויבט. דאַרף מען א טראכט טאָן, און זי מיט איהר בראָם.

— ניין! — האָט דאָראַטשקע אויסגעשריען א דערצאָרנטע אי דערפון, וואָס ער האָט איהר דעם שלאַף קאליע געמאכט, אי דערפון, וואָס ער טשעפעט זיך צוליעב נארישקייטען. — איך קאָן עס ניט אויסהאַלטען! איך האָב געבראכט אַהער שפּריצ'ן? איך האָב מיט איהם גערעדט?

— נו, איז וואָס־זשע איז? ביזט א ווייב — שטעל מיך אָפּ. און טאָמער איז ער גאָר א פארדעכטיגער פארשוין און וועט נאָך אריי בערברענגען אַהער עטליכע טשעקיסטען? פאַהרען פאַהר איר, כאפט עס דער טייוועל, נאָר זאָל זיין מיט א ראיעלען מענשען. — און איך זאָג דיר, אז דו זאָלסט אייננעהמען בראָם, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

— איך פייה אויף דיין בראָם, — האָט סימע געענטפערט. איך בין שטאַרקער ווי דיין בראָם. אָדער ניט פאַהרען, האָט כאפט עס דער טייוועל? לאָמיר דאָ בלייבען, — האָט ער פלוצים געזאָגט. דאָראַטשקע האָט איהם אָנגעקוקט און שווייגענדיג זיך אויס־ געדעהט צו איהם מיט דעם רוקען. „נו, גאָט איז מיט איהר. איך וועל אויך פראווען איינדריםלען.

אָט נעכטעלאך" — האָט ער געטראכט. — „ניין, איך וועל ניט איינ-
 שלאָפּען, איך האָב מורא".
 — דאָראַטשקע, — האָט ער זיך מיט אמאָל גענומען בעטען, —
 דאָראַטשקע, נעהם מיך צו זיך...
 — און רעדען וועסטו ניט? — האָט זי געפרעגט איהם נאָך א
 קורצען שוויגען. — נו, געה, דרעה זיך איבער צו דער וואנט און
 שלאָף.

IV

חבר פראק איז ארויפגעלאָפּען אויף די שטיגען, וואָס דער מאַר-
 מאַר האָט זיך ניט אָנגעזעהן אונטער דער געדיכטער בלאַטע. ער האָט
 א טרייסעל געטאָן מיט זיינע לאַנגע האַר און אנטשלאָסען און טראַגיש
 אָנגעקלונגען ביי סימע'ס פאראדנע טיר. אויפ'ן קלונג איז ארויסגע-
 קומען זינע און אז זי האָט דערזעהן פראַק'ן האָט זי א שמייכל גע-
 טאָן צו איהם. ער האָט זיך ניט אומגעקוקט אויף איהר שמייכל און
 אלץ מיט דער זעלבער ענטשלאָסענקייט געפרעגט: „סעמיאָן גריי-
 גאַרעוויטש איז דאָ?“. „ניין, ער איז ניטאָ אין דער היים“, האָט זינע
 געענטפערט אביסעל פארוואונדערט פון זיין קול און פון דער טראַ-
 גישקייט, וואָס זי האָט געזעהן אין זיינע אויגען. „נאָר דאָראַטשקע
 איז דאָ אין דער היים“, האָט זי איהם פרובירט ווייכער מאַכען.
 — איך ווייס, — האָט ער שטאַלץ און מיט א געוויסער ביר-
 טערקייט געענטפערט. — גיט איהר איבער, אז איך דארף מיט איהר
 רעדען.

— קומט אריין אין גאַסט־צימער, — האָט זי איהם העפליך
 געבעטען, און איך וועל איהר באלד זאָגען, אז איהר ווארט אויף
 איהר.

— אַ דאַנק.

געוואַלט האָט ער זאָגען „חבר“ נאָר דערמאָנט זיך, ווער זי
 איז און נאָר געזאָגט: — איך דאַנק אייך זעהר, — האָט ער צוגעגע-
 בען, אליין ניט וויסענדיג, פארוואָס ער איז אזוי ליבענסווירדיג.

ער איז אריין אין גאַסט־צימער ווי אן אייגענער מענש, אוועק
 געזעצט זיך אין טיעפען שטול, געווארט א ווילע, אויפגעהויבען זיך

פון אומגעדולד, צוגעגאנגען צום שפיגעל, לאנג באטראכט זיין געד
שפרינקעלטע נאָז מיט דער אָפגעשיילטער הויט, דערנאָך אריינגעד
כאַפט מיט'ן גרויסען און מיטעלסטען פינגער די קינבאקען און פרוּד
בירט זיי א רוק טאָן פון אָרט, איינגעגראָבען דעם בליק אין זיינע
ברוינע אויגען און געבליבען מיט זיך צופרידען. מיט א קורצען שיר
טערען קעמעל האָט ער א פיהר געטאָן איבער די האָר, צוגעגרייט
דעם קול, א וואָרע געטאָן צוריק דעם קאָפּ און אָנגעהויבען נערווען
און ביי א געוויסען גראד טראגיש ארומשפאנען איבער'ן צימער.
ווען דאָראַטשקע האָט דערהערט פון זינע'ן, אז חבר פראק וויל
מיט איהר רעדען, האָט זי דערפיהלט ווי די פיס הויבען איהר אָן צו
ציטערען. צוערשט איז זי פון אויפגענונג רויט געוואָרען, דערנאָך
בלייב געוואָרען און פריהער פון אלץ זיך א וואָרע געטאָן צום שפיר
געל. האָט זיך אָנגעהויבען א מוטשעניש מיט די האָר. די האָר האָר
בען זיך איינגע'עקשנ'ט און ניט געוואָלט אָננעהמען די פאָרמע,
וועלכע זי האָט זיי געוואָלט געבען. דערצו האָבען נאָך געציטערט די
הענט. זי האָט אויפגעשלאָגען די האָר דאָ אזוי און דאָרט אזוי. דאָ
האָט זי אויפגעדעקט די אויערען, אזוי אז עס האָבען זי געזעהען
די גרויסע לעכלעך פון די אויערינגען, און דאָ זיך דערשראָקען פאר
די לעכלעך און איינגעדעקט זיי מיט קרייזלאַך האָר, און האָט אלץ
ניט געוואוסט ווי עס איז בעסער — מיט אָפענע אויערען און ניט
שעהנע לעכלאך, אָדער מיט איינגעדעקטע אויערען נאָר ניט שעהנע
קרייזלאַך. האַלב פארשמעלט די אויערען. די דינסטע בלוזקע. קורצע
ארבעלאַך. א שוואַרץ קלייד, לאקירטע טופליעלאַך און דינע זאָקען,
ווי שפינוועבס. פודער, פארפיום און א בלויער באנד ארום שטעד
רען. מיט א שטארק קלאַפענדיג האַרץ איז זי אריין אין גאַסצימער.
אז פראק האָט זי דערזעהן — אזא פרישע אינטערעסאַנטע,
האָט זיין פנים גלייך אויסגעדריקט פולשטענדיגע ענטזיקונג, אָבער
פון זיין טראגישקייט האָט ער זיך ניט אָפגעזאָגט. ער איז צו איהר
ענטשלאָסען צוגעגאנגען, א קנאַס געטאָן מיט די קנאַפעל, א קוש
געטאָן איהר פארפיומירטע האַנט און קוקענדיג איהר גלייך אין די
אויגען. איהרע אויגען האָבען זיך דערפון ווי א וואקעל געטאָן געד
פרעגט, אונטערשטרייכענדיג די ווערטער:

— איך האָר, קיינער וועט אונז ניט שטערען?

— קיינער ניט, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט, אויסמיידענדיג

דיג זיין בליק. — סעמיאָן גריגאָרעוויטש איז ערשט ניט לאַנג אוועק.
יעדענפאלס וועל איך דערקענען זיין קלונג, אויב ער קערט זיך אום.
— אויב אזוי איז גוט, — האָט פראַק געזאָגט. — איהר זייט
גרייט מיך אויסצוהערען?

— אָבער וואָס איז דען? פארוואָס אזא טאָן? — האָט דאָר
דאָטשקע געפרעגט און אויפמערקזאם איהם אָנגעקוקט. לאַמיר זיך
זעצען אויף דער סאָפּע.

— ניין, איך וועל זיך אויף דער סאָפּע נעבען אייך ניט זע-
צען, — האָט חבר פראַק געזאָגט מיט א טראַגיש קול, אָנכאַפּענדיג
זיי פּלוצים ביי דער האַנד. — ווידער די סאָפּע, ווידער רייצען זיך
מיט מיר. ניין, גענוג פאַר מיר, גענוג.

דאָראַטשקע'ן איז אזא אָנהויב זעהר געפעלען געוואָרען, זי האָט
דערפיהלט איהר מאכט און אָנגעהויבען רעדען קאָקעטיש, צערטליך,
אומשולדיג:

— ווער רייצט זיך מיט אייך, סאַשא? אויף דער סאָפּע וועט
אונז זיין זעהר באַקוועם צו רעדען. זייט ניט איינגעשפאַרט, זעצט
זיך און זאָגט מיר וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

— ניין, אויף דער סאָפּע זעץ איך זיך ניט, — האָט פראַק
זיינס גע'טענה'ט. — אויף דער סאָפּע האָב איך דעם קאַפּ פאַר-
לוירען. איהר געדענקט, ווי איך האָב דעם קאַפּ פאַרלוירען אויף
דער סאָפּע? — האָט ער געפרעגט. — איהר געדענקט ניט, וואָס
בין איך פאַר אייך? א שפּיעלצייג, א פּילקע, א אינגעל, מיט וועלכען
מען קען זיך א שפּיל טאָן און דערנאָך אוועקוואַרפען, ווען עס ווערט
דערעסען. ניין, איהר לאַזט ניט אַראָפּ די אויגען. ענטפערט. איך פאָר-
דער פון אייך אן ענטפער. אויב איך בין א נאַרנישט, א אינגעל, וויל
איך עס פון אייך הערען, אויב איך בין א שפּיעלצייג, א פּילקע, טאָ
צו וואָס האָט איהר זיך גידארפט שפּילען מיט מיין לעבען?

— וואָס הייסט, איך האָב געשפּיעלט מיט אייער לעבען? —
האָט דאָראַטשקע געזאָגט דערפּילענדיג זיך שולדיג, וואָס זי האָט גע-
האַלטען פון איהם כסוד איהר אַפּפּאַהרען. — ווען האָב איך גע-
שפּילט מיט אייער לעבען?

— איהר פרעגט ווען? — האָט זיך פראַק פארוואונדערט. —
שטענדיג, איך דארף ניט, אז איהר זאָלט זיך מיט מיר שפּיעלען. איך
בין נאָך א בלום. שפּיעלען זיך דאַרפען אפשר אַפּגעלעבטע מענשען,

אָפגעשוואכטע, אויסגעלאָסענע, אָבער ניט איך. איך דאַרף האָבען
א געזונט געפיהל.

— אך ווי ער רעדט עס, ווי ער רעדט, — איז דאָראַטשקע ענט-
ציקט געווען און ווידער געפיהלט זיך אין דער מאכט פון דער שטאַר-
קער שטימע.

— סאַשא, — האָט זי צערטליך געזאָגט, — וואָס ווילט איהר
פון מיר?

— וואָס הייסט, וואָס איך וויל? איהר פרעגט ביי מיר, וואָס
איך וויל. איך דאַרף ביי אייך פרעגען, וואָס ווילט איהר פון מיר.
איך וויל אלץ, און אויב ניט, דאַרף איך קיין זאך ניט. גענוג, איך
בין געקומען מאכען א סוף. אייערער בין איך, צי ניט אייערער?
פאַרוואָס האָט איהר ביי מיר צוגענומען די פאַטאָגראַפיע?
— פאַרוואָס, — האָט זיך דאָראַטשקע פאַרלוירען, — נו, איהר
ווויסט אליין.

— איך ווייס ניט, — האָט פראַק געענטפערט. — דאָס איז
געווען א פראָפאַנאַציע, א באַליידיגונג פאַר מיין טיעף געפיהל.
— סאַשענקע, — האָט זי מיט געבעט געזאָגט. — לאָמיר
זיך ערנסט דורכרעדען.

— איך וויל ניט רעדען ערנסט. איך וויל רעדען וועגען מיינע
געפיהלען, און ביינאכט, — האָט ער זי אָנגעהויבען שטעכען, —
איהר געדענקט אין אויטאָמאָביל, וואָס איז דאָס געווען?
— וואָס זשע האָב איך געקאָנט טאָן, — האָט זיך דאָראַטשקע
פאַרענטפערט, — אז איהר האָט זיך אָנגעהויבען ערלויבען.
— יא, האָט פראַק געזאָגט. — איך האָב זיך ערלויבט, דאָס
איז אמת. אָבער איהר וואָלט ערלויבט אן אנדערען אויך, ווען יענער
ערלויבט זיך.

— אָבער איך בין אייך געווען אזוי דאַנקבאַר, — האָט זיך
דאָראַטשקע אלץ פאַרענטפערט, פיהלענדיג, אז ער איז גערעכט.
— הייסט עס, אז אויס דאַנקבאַרקייט קען אן אנשטענדיגע
פרוי, — האָט פראַק אָנגעהויבען גרויזאַם באווייזען, — ערלויבען
זיך צו האַלצען און קושען. און ווי אזוי האָב איך אייך געקושט, געד-
דענק איך אויך. איך פיהל נאָך איצט דעם ריח פון אייער פנים. ניין,
אן אנשטענדיגע פרוי וואָלט ניט ערלויבט, מען זאָל זי קושען. הייסט
עס, אז איהר זייט אָדער אן אומאַנשטענדיגע פרוי, אָדער איהר האָט

מיד אין יענער מינוט ליעב געהאט. אָבער, — האָט ער אומדערר באַרמדיג פֿאַרטגעזעצט, — נאָכדעם ווי איהר האָט מיר געגעבען אָהן א שיעור האָפנונגען האָט איהר מיט אַמאָל איבערגעריסען אונז זער וואונדערליכע נאָהנטקייט, און דערמיט וואָס איהר האָט איבער געריסען אונזער נאָהנטקייט, האָט איהר מיר נאָך מעהר צו זיך צור געבונדען. איהר האָט געזעהן ווי מעלאַנכאָליש איך בין די לעצטע צייטען. איהר געדענקט, וואָס איך האָב אייך געזאָגט, ווען מיר האָב בען געטאַנצט און ביידע אנידערגעפאלען אויפ'ן שטול. אָבער איהר האָט זיך געמאַכט ווי איהר הערט ניט. און איך האָב אייך געזאָגט, אז איך קען אָהן אייך ניט לעבען.

„עס איז צו ווייט פֿאַרגאַנגען“, האָט זיך דאָראַטשקע דערשראָך קען. „ווען האָבען מיר זיך עס אזוי פֿאַרפֿלאַנטערט? וואָס קען איך טאָן, ער געפעלט מיר, נאָר איך קען דאָך ניט פֿאַרראַטען סימען. איך קען פֿאַר קיין פֿאַל ניט, ווען איך ווייס פֿריעהר, אז עס וועט ווערען אזא פֿאַרדרעהעניש, וואָלט איך גאָרניט אָנגעהויבען. ניין, איך בין ניט קיין אמת'ע דאמע: אן אמת'ע דאמע וואָלט איהם שוין לאַנג נאָכגעגעבען.“

„נו, איז ניט קיין דאמע, אז איך קען פֿאַרט ניט. מיר איז מיט איהם אנגענעהם, אָבער איך קען ניט.“

— סאַשא, — האָט זי געזאָגט. — זאָל זיין, אז איהר זייט גערעכט, און מיר זענען ביידע אומגליקליך. אלץ, וואָס איהר האָט מיר געזאָגט איז אמת. נאָר אנדערש קען עס ניט זיין. איך פֿאַהר אויף שטענדיג אוועק, — האָט זיך איהר געוואָלט זאָגען, נאָר זי האָט זיך אָפּגעהאַלטען, נאָר ביים געדאַנק וועגען אָפּפֿאַהרען האָט זיך איהר פֿאַרוואָלט וויינען. — יא, איך בין אפשר שולדיג געגען אייך, אפשר בין איך געווען לייכטזיניג, ניט פֿאַרטראַכט זיך ווי געהעריג, איהר זייט יונג, סאַשא, און אפשר וועט אן אנדער פֿרוי... און איהרע אויגען האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרערען....

— ווידער ברושויסקע ווערטער! — איז פֿראַק אויפגעבראַכט געוואָרען. — ווען וועט די פֿרוי ענדליך באַפֿרייט ווערען. איהר זייט יונג, — האָט ער סאַרקאַסטיש איבערגע'הזר'ט. — אפשר אן אנדער פֿרוי, איך האָב ליעב מיין מאַן. א קאָשמאַר! און איך פֿיהל דאָך, אז איך בין אייך סימפּאַטיש, אז איהר... ליעבט מיר. אויסגעצייכענט, —

האָט אייך ליעב אייער מאן! פאר מיר איז איצט די פראגע פולשטענדיג דיג קלאָר. מעהר וועל איך זיך צו דעם ניט אומקעהרען...

— אָבער איך קען דאָך ניט אוועקווארפען מיין מאן, — האָט דאָראַטשקע ניט דרייסט געזאָגט, באַרויערענדיג וואָס דער ליעבער האָמאן האַלט זיך ביים ענדיגען.

— איך האָב אייך ניט געזאָגט, אז איהר דארפט אוועקוואַרפען אייער מאן, — האָט פראק שנעל פראָטעסטירט. די גאַנצע שעהניקייט פון אונזער ליעבע וואָלט געווען, וואָס זי בלייבט א סוד. — יא, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, שאַקלענדיג מיט'ן קאָפּ. — אייך איז גרינג צו רעדען, ווייל איהר זייט ניט פארהייראט. און אויב מיין מאן האָט מיך ליעב.

— דאָס מאכט גאָרניט אויס, וואָס ער האָט ליעב. אָט האָב איך דאָך אייך אויך ליעב. — האָט פראק געענטפערט. — איהר האָט געדארפט זאָגען דעם מאן: פון היינט אָן וועלען מיר לעבען ווי א ברודער מיט א שוועסטער.

„זאָגען סימען אז ער זאָל מיט מיר לעבען ווי א ברודער מיט א שוועסטער“, — האָט דאָראַטשקע א טראכט געמאָן און צולאַכט זיך ביי דעם געדאַנק. „פיין וואָלט ער עס אויפגענומען“.

— איהר לאַכט, — האָט פראק ביטער געזאָגט. — איהר זייט גערעכט. איך בין ווערט מען זאָל פון מיר לאַכען, אויב איך האָב אייך כאַטש איין רגע געקענט גלויבען. אדיע. איך ווייס ווי זיך אויסצוהיילען פון ליעבע. איך וועל אייך פאראכטען און פארשעלטען. איך וועל זוכען אן אנדער פרוי, און ווען איך וועל זיך פארליעבען, ערשט דעמאָלט וועל איך קומען צו אייך. אך, ווי גרינג מיר וועט דעמאָלט זיין, און איהר, זייט אזוי גוט, האָט זיך ליעב אייער מאן. איהר וועט זיך האָבען אייער מאן און איך — געליעבטע, טויערנדיג געליעבטע. אדיע, — האָט ער איבערגע'הור'ט און דערלאַנגט איהר די האַנט. — ניין, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, מאַכענדיג אַ פאַר טריט אויף צוריק און דערפיהלענדיג א וועהטאָג אין האַרצען פון זיינע ווערטער. — איך וועל אייך די האַנט ניט געבען. גוט, זוכט אייך געליעבטע, איהר זייט געוויס צופרידען, וואָס איהר קענט עס איצט טאָן. אפשר האָט איהר זיך שוין געפונען א געליעבטע. איך בין זעהר צופרידען, איך ווינט ערפאָלג איהר און אייך.

— טאָ וואָס זשע ווילט איהר פון מיר, גרויזאמע פרוי! — האָט

פראק ליידענשאפטליך אויסגערופען. — איהר שטויסט דאך מיך אָפּ און ניט איך אייך, — און ער האָט אָנגעכאפט איהר האַנט און באַ דעקט זי מיט קושען.

— פראטשעק, פראטשעק, וואָס טוט איהר?

— איך טו קיין זאך ניט, טייערע, איך טו דען עפעס. אבסאָד לױט קיין זאך ניט. לאָזט אָפּ מיין האַנט ליעבע פרוי, געליעבטע פרוי. — פראטשעק, הערט אויף און רעדט ניט קיין נארישקייטען.

איך וועל ביז ווערען.

— איך וועל אויפהערען. נאָר איין קוש אויף די ליפען. נאָר איינעם, ווי דעמאָלט, איהר געדענקט?

— רעדט ניט קיין נארישקייטען, קיין איינעם ניט, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט, גרייט זיך צוצעוויינען, וואָס זי פאָהרט אוועק, און וואָס דער וואונדערליכער ראָמאַן האָט זיך אויף אייביג געענדיגט.

— ניין, איך וועל רעדען נארישקייטען, ליעבע, צארטע פרוי. איין קוש. פאר'ן געזעגענען. איין איינציגען. און ער וועט דויערען א רגע, א שעה, צוויי אפּשר דריי.

— דער לעצטער, — האָט דאָראַטשקע איבערגע'חזר'ט און מיט א שטארק קלאפענדיג האַרץ דערנעהנטערט צו איהם איהר געזיכט. עס האָט זיך דערהערט א קלונג. דאָראַטשקע האָט זיך א וואָרה געטאָן צום טיר.

— סעמיאָן גריגאָריעוויטש איז געקומען, — האָט זי געזאָגט — איהר זעהט, אז מען קען ניט. ניט באשערט.

און פארשוואונדען. פראק איז צוגענאנגען צום שפיגעל, באַ טראכט זיך און טיעף אָפגעזיפצט.

V

שפּריץ איז פארשוואונדען. שפּריץ איז ווי אין וואסער אריין. שפּריץ האָט זיך ניט געוויזען, וואוהין איז אהינגעקומען שפּריץ, דער קאָמעדיאַנט, דער זשוליק, דער העלד, וועלכער האָט געהאַלפּען אַנט-לויפּען אזוי פיעל רעוואָלוציאָנערען. ווי וואָלט זיך ווידער וועלען זעהען זיין לאכעדיג פנים, די געשפּרינקעלטע סימפּאטישע הענט און די קאָמישע ברוינע ראדימקע אויף זיין האַרצען. א טאָג איז פאראיר

בער און שפריץ איז ניט געקומען. דער צווייטער טאָג, דער דריטער
 טאָג און ניטאָ שפריץ, פארפאלען, קיין זכר ניטאָ. געלאָפען צו מייער-
 סאָנ'ען. שפריץ איז ניטאָ. וואַרזשע האָט ער געקענט אַהינקומען?
 דער אכטער טאָג, דער צעהנטער טאָג, שפריץ איז ניטאָ!
 יעדען טאָג לאָזט זיך סימע ארויס אויף יאגד נאָך שפריץ'ן.
 אָהן שפריץ'ן קען ער ניט לעבען. וואָס ווייטער, ווערט איהם אַלץ
 טייערער דער דאָזיגער מענש, וועלכער האָט איהם א מאַניע געטאָן
 מיט ליכט און פרייהייט און איצט געלאָזען אין דער פינסטער. מיט
 טויזענד און טויזענד מאטערנישען. א מיליאָן פאר שפריץ'ן. צוויי
 מיליאָן פאר שפריץ'ן. און פאַהרען אפילו דארף מען ניט אין ער-
 געץ, אבי געפינען איהם און דערזעהן, פארשטעהן פארוואָס ער איז
 פארשוואונדען. די געדאנקען טראָגען אזוי סימע'ן, אז איהם דאכט
 זיך, ער פליהט. אָט איז ער אויף איין גאס, און אָט שוין אויף דער
 אַנדערער. דער קאָפּ עקספּלאָדירט ביי איהם. דער אָפּגעריסענער ווי-
 לען טראָגט זיך איבער'ן ים פון זיין באוואוסטזיין, און דאָס זעלבסט-
 באוואוסטזיין איז צושפּאַלטען געוואָרען אויף א רייהע קליינע בא-
 וואוסטזינים, איינס איינגעפלאַכטען אין דעם אַנדערען. א שפּאַס
 דאָס איז! — שוין צעהן טעג ווי ער לעבט אין אויסלאַנד און זיין
 קערפּער איז נאָך אַלץ דאָ. און דאָ זענען אי שפּיאַנען אי פּראָוואַקאָ-
 טאָרען, אי טשעקיסטען, אי רויבער, א גאנצער וואַלד מיט היות, צו-
 לייעב וועלכע מען קען זיך קיינמאָל ניט אויסשלאָפען, קיינמאָל ניט
 אָפעסען רוהיג, קיינמאָל ניט רוהיג א טראכט טאָן, א שמועס טאָן,
 קומען צו זיך, וואַרזשע איז שפריץ? אָהן א מוזשיק קען מען ניט
 אַריבערפּאַהרען, און דער מוזשיק איז ביי שפריץ'ן אין קעשענע. און
 שפריץ איז ניטאָ. א מוזשיק קען מען געפינען. פארוואָס זאָל מען
 ניט קענען? אָבער עס איז ניט דער מוזשיק. קאָנסט נאָך אַמאָל
 אריינפאלען צו אזא, וואָס איז א פּראָוואַקאָטאָר, א גנב, א מערדער,
 אַדער נאָך עפעס ערגערס. אז מען זאָל צונויפּשטוקעווען שפריץ'ן
 מיט'ן מוזשיק, באקומט זיך, וואָס מען דאַרף. אָבער שפריץ איז
 ניטאָ. מוזשיקעס זענען פאראַן, אָבער וואָס קומט ארויס דערפון, אז
 דו ווייסט ניט, צי דו וועסט קריגען דעם ריכטיגען, און אויב שוין יאָ
 דעם ריכטיגען, וועט ער דאָך סיי ווי אָהן שפריץ'ן ניט אויסזאָגען,
 אז דאָס איז ער טאַקע, יענער מוזשיק, וועלכען מען דאַרף האַבען.

א בלאַנדיגטשיק איז פארכייגעשפרונגען. ניין, דאָס איז ניט

שפריץ. דאָס איז גלאַט אזוי זיך א בלאַנדינטשיק, און שפריץ איז אַנ'אנדערער, אזעלכע סימפאטישע הענט, כאַשאַטען מיט זומער־שפרינקעלאַך. און א ראַדימקע. דער איז גאָר אָהן א ראַדימקע, כאַטש דאָס האַרץ איז ביי איהם אָפען ווי ביי אלעמען. איך דארף א מענשען מיט א ראַדימקע. ווי א מייזעלע האָט די ראַדימקע אויסגעזעהען. ניר טאָ קיין צוויי מענשען מיט אזא מייזעלע, הייסט עס, עס איז שפריץ. און ווי האָב איך ניט פארשטאַנען, אז שפריץ קען טאַקע זיין אַט אזאָ: קומען און א מאַניע טאָן און אויף אייביג פארשווינדען. דאָ האָט מען איהם געדארפט פארשטעלען דעם וועג. האַלטען איהם אונטער'ן שלאַס און זיך דאָ ביי מיר. רעד מיט דיין סימפאטיש קול, דערצעהל דייע מעשיות, שמייכעל און זשמורע דייע קליינע אויג־לאַך. און איך האָב איהם אָפגעלאָזט. דאָס גליק אָפגעלאָזט. וואָס איז דאָ עפעס? א מאַרק. א הוזק און ניט קיין מאַרק. שוין לאַנג פארמאכט און עס געהט נאָך אלץ אונטער'ן נאָמען פראַק. וואָס האָט דאָ ווידער פארבייגעשוועבט? דער „איספּאַלקאָם". נו, איך וויל אויפ'ן „איספּאַלקאָם" אפילו קיין קוס ניט טאָן. און אפשר איז דאָרט שפריץ? נו, וואָס האָט ער צו טאָן אין „איספּאַלקאָם"? און ווער איז דאָרט ביים ראַגנאַס? ניט שפריץ. און אפשר יאָ שפריץ. איך וועל צולופען. ניין, ניט שפריץ. יעדען טייוועל קענסטו טרעפען, אָבער שפריץ'ן טרעפסטו ניט. דאָ דארף מען שפריץ'ן, נו, געהט ער צום טייוועל. שפריץ קאָן טאַקע זיין, און פונדעסטוועגען וועסטו ניט פאָהרען. מעגליך טאַקע, אז איך וועל ניט פאָהרען, אָבער שפריץ'ן דארף איך. מיר ווילט זיך אויף זיין מייזעלע נאָך אמאָל א קוס טאָן. הייס. מיר איז פון גרויסען בויך הייס, און איך לויף. איך וועל טראַ־כטען וועגען בויך. גענוג שוין שפריץ. איך וועל געהן אהיים און צור־לייגען זיך אָפרוהען. איך וועל טראַכטען וועגען בויך? פאָרוואָס עפעס וועגען בויך? מען דארף. איך וויל טראַכטען וועגען בויך. דאַכט זיך, דאָרט געהט שפריץן הורא! שפריץ דער בלאַנדינטשיק. וואָס הלומ'ט זיך מיר כסדר שפריץ וועמען איך זאָל ניט אַנטרעפען. אלע זעהען אויס ווי שפריץ. אָט איז ווידער דורכגעלאָפען א שפריץ האַלאַדראַ־ניעץ. לויפען דעריאָגען איהם, ניט כדאי. איך וועל אַנ'אנדערען טרע־פען. אָט געהט ווידער עפעס א שפריץ. זיי זענען אזוי פיעל, א שרעק! וואָס־זשע איז זיך דאָ צו יאָגען? וועט אוועק איינער, וועט קומען אַן אנדערער. ווער איז פארבייגעגאַנגען? שפריץ. דער בלאַנדינ־

טשיק. ווער קומט עס איצט אָן געהענטער צו מיר? אפשר שפּריץ?
נאָט מיינער, וויפּיעל שפּריץ'ען! און אלץ טראָגט זיך, לויפט, פליהט,
שטויסט זיך צוזאַמען, לויפט זיך פּונאַנדער און קומט זיך ווידער
צונױף, געהט אויף איהם ווי א גאַנצע מחנה, און הינטער יערען —
א נייער באַרג מיט געדאַנקען, און געדאַנקען איינגעפלאַכטען אין
געדאַנקען, און ווידער פליהט אלץ און שוועבט.

שוין־זשע שפּריץ? טאַקע שפּריץ! שלעפט זיינע דינע פּיסלאַך.
יאָ, ער שפּריץ! שפּריץ! איך וועל דיר מיין לעבען אוועקשענקען,
אויב דאָס איז שפּריץ. שפּריץ! און אָט איז שפּריץ נעבען איהם, א
לעבעדיגער, אמת'ער, שטעהט און שמיינעלט ווי קוינמאַל גאַרניט,
און דאָס מייזעלע קוקט זיך ארויס פון הינטער דער פּאַכווע, אויסגע-
שטרעקט זיינע סימפּאַטישע, געשפּרינקעלטע הענט און אלץ האָט זיך
אָפּגעשטעלט. פּאַרגליווערט געוואָרען. אויס ציטער. רוח, וואָכעדריג
קייט.

— וואו־זשע זענט איהר פּאַרפּאלען געוואָרען? — זאָגט סימע,
איינמוקענדיג זיך אין איהם. און ווי אזוי האָב איך אייך געפונען?
— און איך האָב זיך היינט, ווייסט איהר, געקליבען צו אייך,
— ענטפּערט פּריילאך שפּריץ. — איך וועל נאָר אויף איין מינוט
אריינלויפּען ערגיץ וועגען געשעפט און באלד צו אייך.

— ניין, איך לאָז אייך ניט אָפּ, קאָמעדיאַנט איהר איינער, —
האָט זיך סימע צעלאַכט. — איהר וועט ווידער אנטלויפּען. וואו
וועל איך אייך געהן זוכען?

— איך וועל קומען, — האָט זיך שפּריץ צעלאַכט. — שוין
אלע געשעפטען, פּאַרשטעהט איהר מיר, געענדיגט, און איך קאָן
געהן צו אייך. נאָר איין קלייניגקייט נאָך געבליבען א געשעפטעל
אויף פינף מינוט.

— ניין, איך לאָז ניט אָפּ. איהר וועט אוועקגעהן אויף פינף
מינוט און קומען איבער־איאָהר. קומט גלייך צו מיר. און וואָס
הערט זיך וועגען אייער מוזשיק? געזעהען זיך מיט איהם?

— וועלכער מוזשיק? — האָט זיך שפּריץ פּאַרוואונדערט.
— סטייטש וועלכער? — האָט זיך סימע אויך פּאַרוואונדערט.
— אייער מוזשיק.

— אה, יענער, — האָט שפּריץ געענטפּערט און ווידער צע-
לאַכט זיך. ניין, איך וועל מיט יענעם ניט פּאָהרען. דאַכט זיך, מען
האָט איהם דער'הרג'עט. מיר וועלען פּאָהרען מיט אן אנדערען. נו,
זייט געזונט. אין א האַלבע שעה ארום וועל איך זיין ביי אייך.

— קאָמעדיאַנט איהר איינער, — האָט איהם סימע אויפגע-
וואָרפען. — קומט צו מיר פּריהער. וואָס איז איך דער אונטער-
שייד? נו, גוט. איהר האָט א זייגער?

— איך האָב א זייגער, — האָט שפּריץ געענטפּערט.

— טאָ גיט מיר דאָס פאר א משכן, אז איהר וועט קומען, —
האָט סימע פּאָרנעשלאָגען. — נאָכ'ן זייגער וועט איהר שוין זיכער
קומען.

— עס געהט, — האָט זיך שפּריץ צעלאַכט. — נעהמט דעם
זייגער. דאָס איז א גוטער איינפאַל.

— נו, — האָט סימע געזאָגט, האַלטענדיג אין די הענט
שפּריצ'ס זייגער, — איהר ווילט זיך צעקושען, קאָמעדיאַנט איהר
איינער? — האָט ער זיך מיט'ן בויך צעלאַכט. — נו, מיר האָבען זיך
ניט וואָס צו קושען, — האָט ער חרטה געקראָגען, ווען שפּריץ האָט
זיך שוין צוגעגרייט צום קוש. — נו, מילא, לאַמיר זיך צוקושען, האָ?
אָדער מען דארף ניט? כאַפט עס דער טייוועל. — איז ווען קומט
איהר?

— אין אַווענט וועל איך ביי אייך זיין, — האָט שפּריץ גע-
ענטפּערט. — זעהט, פארלירט ניט מיין זייגער.
— קאָמעדיאַנט איינער, — האָט סימע געענטפּערט. — איך
וועל ניט פארלירען.

— איז עס געווען שפּריץ, צי ניט שפּריץ? — האָט זיך סימע
געפרעגט, ווען זיין נייער דינפּיסיגער פּריינט איז פארשוואונדען. —
יא! איך האָב דאָך געזעהן זיין מייזעלע.

VI

מען האָט געארבייט ביז צום אוועקהלש'ען און אין משך פון דריי טעג איז מען געווען פארטיג. דאָס געלט האָט מען באהאלטען אין א וואַלז מיט אַ דאָפעלטען דעק. די בריליאַנטען האָט מען איינ־גענעהט אין די וועסטען. און פאר די פּערעל האָט שפּריץ צוגעטראַכט אזא מין באַנדאזש, וועלכען דאָראַטשקע האָט קרעכצענדיג אָנגעטאָן אויפ'ן בויך. פון א סך טייערע זאכען האָט מען זיך געמוזט אָפּזאָגן מען מיט טרערען און מיט געוויין און לאָזען זיי דאָ. מען האָט אָנגעבראָט מען קאָטשקעס און הינדלעך, און אין די רייזע־קליידער מיט די נויטיגע דאָקומענטען, וועלכע שפּריץ האָט באַזאָרגט איז מען אריבער אין דעם פארוויסטען גאַסט־צימער. עס איז געווען דריי בייטאָג, און מען האָט זיך געזעצט ווארטען אויף שפּריץ'ן, כדי צו רייתרען זיך אין וועג אריין. דער סעפטעמבער־טאָג איז געווען א ווייסער, הילכיגער, זילבער־נער. די זון איז אין געבראָכענע קוואַדראַטען געשוואומען איבער דער מעבעל. עס זענען אריינגעפלוין צוויי פליגען פון עס־צימער און אוועק־געזעצט זיך דאָ אויף דער סאָפּע זיך ווארימען. זינע און סאָניע זענען געזעסען שטיל אין די טיפּע שטולען, ניט וואגענדיג צו צושטערען דאָס שווערע שווייגען. דאָראַטשקע האָט שטיל געוויינט. סימע האָט גע־שפּרייזט אַ מרה־שחורה־דיגער איבער'ן גאַסט־צימער, אביסעל אַ צע־דרעהטער און געפיהלט, אז איצט קומט פאַר עפעס אזוינס אין זיין לע־בען, וואָס מען וועט קיינמאָל ניט קענען פארריכטען.

„אנו, ווער נאָר פרעהליכער“, האָט ער געטראַכט. „וואָס נעהם איך זיך צום האַרצען? איך פּאָהר אוועק, איך בין געזונט, איך נעהם מיט מיט זיך מיין דאָראַטשקע'ן. געלט און בריליאַנטען האָב איך גענוג. איך וועל זיך דאָרט נעהמען צו געשעפט. איך בין א מזל־דיגער. דאָ האָב איך פארלוירען די הייזער, וועל איך דאָרט קויפען אַנדערע, נאָך בעסערע. איך וועל ווערען א פראַנצויז, א דייטש, אן ענגלענד־דער. לאָמיק ווערען פרעהליכער. איך וועל מעהר אין די פריהמאָר־גענס ניט לייענען קיין דעקרעטען, איך וועל זיך כאָטש אויסשלאָג־פען. איך וועל מעהר ניט האָבען פאר די אויגען די שטאָרט, וואָס איז געוואָרען א בית־עולם, איך וועל זיך טרעפען מיט לעבעדיגע

מענשען. אנו, לאָמיר נאָר ווערען פרעהליכער. קיינער וועט מיר ניט סטראשען צו דערשיסען. און פריינט און ווייטע באקאנטע וועט מען אויך ניט דערשיסען. איך וועל פרואווען זינגען א מארש. פון מארש וועט ווערען פרעהליכער אויפ'ן האַרצען"...

„אלע ווינקעלאך זענען מיר דאָ טייער“, האָט דאָראַטשקע גע- טראכט. „וואוהין פאָהר איך? צו וואָס פאָהר איך? ווייל סימע איז א טרום דארף מען אלץ אוועקווארפען. ווער האָט עס אויף אונז אָנ- געשיקט די צרה, דעם שפּריץ? ער האָט פארדרעהט דעם קאָפּ סיי- מען, געוואָרען דאָ דער גאַנצער באלעבאָס! וואָס שפּריץ וויל, דאָס טוט מען. אלע זאכען געמוזט צוליעב איהם איבערלאָזען. איך האָב זיך ביי איהם געבעטען: לאָמיר אָפּלייגען דאָס פאָהרען כאָטש אויף איין חודש. שפּריץ לאָזט ניט. אזוי אונז אָנגעשראָקען, אז איך האָב זיך גאָר אויפגעהערט צו שפּארען. געווען א גביר'טע און איצט א בעטלערקע. זינע און סאָניע וועלען דאָ זיין די באלעכאָסטעס. ווע- לען שלאָפען אין אונזערע בעטען. אלץ וואָס איך האָב איבערגעלאָ- זען וועט מען צע'גנב'ענען, צענעהמען, צעטראָגען. און וואָס טו איך? פאָרוואָס בין איך אויף דעם איינגעגאנגען? איך האָב געדארפט זאָגען: ניין. אז סימע האָט ניט קיין כאַראַקטער. וואָס מען קען מיט מיר טאָן: איך וויל ניש פאָהרען און פאָהר. איך בין א מענש אָהן כאַראַקטער, און סימע איז אַ מענש אָהן כאַראַקטער, און יעדער זשור- ליק קאָן מיט אונז מאַכען וואָס ער וויל. עס קומט אויס, אז אויב שפּריץ דארף פון דאַנעט אנטלויפען, דארף איך רואינירט ווערען און אנטלויפען צוליעב איהם. סאשענקע'ן נעביך, פארטריבען. און וואָס האָט מיר געארט סאשא? איך האָב אפילו סאשענקע'ן צוליב דעם עקעלהאפטען שפּריץ'ן, מקריב געווען. איך קאָן שפּריץ'ן ניט אָנקוקען.“

— וואָס-זשע וויינסטו? — האָט סימע אויפגעהערט זיינע מאַרשען, ווען ער האָט א קוק געטאָן אויף דאָראַטשקע'ן.
— איך ווילן! אזוי! עס איז מיר פרעהליך צו פאָהרען, מיינ- סטו? זאָל דיין שפּריץ'ן זיין אזוי פרעהליך, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט.

— שפּריץ'ן? — האָט סימע איבערגעפרעגט. — וואָס האָט עס צו טאָן מיט שפּריץ'ן? אויב דו ווילסט בלייבען, איז נאָך ניט שפעט. מיר האָבען מיט שפּריץ'ן ניט געמאכט קיין קאָנטראַקט.

אויב דו ווילסט ניט, קאן מען בלייבען. ווילסטו, פאָהרען מיר, ווילסטו
ניט, וועלען מיר בלייבען.

— איצט, אז מען האָט זיך שוין אזוי פיעל אָנגעמוטשעט, —
האָט דאָראַטשקע געזאָגט, פון אלץ א תל געמאכט, הינדלדאך אָפּגע-
בראַטען. שפּריץ וועט קומען צו אונז רייסען פון אונז די הויט.

— איך פיה אויף שפּריצ'ן. וואָס שטעכסטו מיך אלץ מיט
שפּריצ'ן? איך האָב מורא פאר שפּריצ'ן, אָדער איך פאָהר דען צור-
ליעב איהם? ער האָט געארבייט, וועלען מיר איהם באצאָהלען, און
א סוף מיט אן עק. איך שלעפּ דיך ניט. ווילסטו, וועלען מיר פאָהרען.
אויב ניט, קאָנען מיר בלייבען. אז מען וועט מיך דערשיסען ווי יאָד
קאָבסאָנ'ען, אָדער איך וועל אומקומען ווי כעלעש, איז פארפאלען.
איך גיב זיך אונטער.

„אנו, לאָמיר נאָר ווערען פרעהליכער“, האָט זיך געטראָגען ביי
איהם אין קאָפּ. „עפעס איז מיר זעהר אומעטיג. איך וועל קומען
קיין דייטשלאַנד אָדער פראַנקרײך, וועט מען זיך מיט מיר דאָרטען
זעהר דערפרעהען, מיר וועלען זיך באלד א נעהם טאָן צו געשעפט.
איך בין א מזל'דיגער. איך וועל קויפען א הויז אין פאריז, און איך
וועל פייפען אויף אלע דעקרעטען. אנו, לאָמיר נאָר ווערען פרעה-
ליכער!“

— איך וויל דען מען זאָל דיך דערשיסען? — האָט דאָראַטשקע
פאר'צער'ט געזאָגט. — דאריבער האָב איך דאָך איינגעשטימט צו
פאָהרען. און דו אליין פיהלסט דען, ווי שווער עס איז צו שידען זיך
מיט אונזער וואוינונג. מיר האָבען דאָך זי אזוי ליעב געהאַט. טו נאָר
אָרבא א קוק, וואָס פאר א וואוינונג דאָס איז. וואו וועסטו געפינען
אזא? און אויב דו וועסט יאָ געפינען, ווער ווייסט, צי מיר וועלען
שוין זיין אימשטאַנד זי צו נעהמען. מיר וועלען זיך וואלגערען אין
עפעס א האַטעל. די פוטערווארג דאָ געלאָזען. ווען וועסטו מיר דען
קענען קויפען נאָך אמאָל אזא פוטערווארג? מען וועט זיך דערוויי-
סען, אז מיר זענען אוועקגעפאָהרען, וועלען די באַלשעוויקעס באלד
צעשלעפען אלץ, וואָס מיר האָבן דאָ איברגעלאָזט. ביזט אן אמת'ער
שטיין. שפּרייזט זיך ארום און זינגסט מאַרשען. אפילו דעם אינד-
טערנאַציאָנאַל אָנגעהויבען זינגען פון גרויס שמחה. און איך וואָלט
יעדע וואנט אונזערע געקושט און געוויינט.

— טייערע דאָראַטשקע, — האָט זינא זיך אָנגענומען מיט

מוט און זיך אריינגעמישט. — עס איז דאך נאך ניט שפעט, איהר
קענט נאך חרטה האָבען.

— יא, איך קען, — האָט יענע געענטפערט, — ווי קען איך?
און שפּריץ? ער וועט דאך אונז ניט לאָזען לעבען, דער מערדער.

— האָב ניט מורא, — האָט זיך סימע אָפּגערופען, — ער וועט
דיר שוין לאָזען לעבען. נאָר אויב דו ווילסט, אז מען זאָל מיך דער-
שיסען, אויסגעצייכענט, — וועלען מיר פארבלייבען.

— און ווער האָט עס געזאָגט, אז אין אויסלאַנד איז אזוי גוט?
— האָט דאָראַטשקע גערעדט, ניט הערענדיג איהם. — ווער איז פון
דאָרט אַ שטייגער געקומען? שפּריץ זאָגט! ער איז אַ קבצן. ער האָט
חשק זיך דורכצופאַהרען קיין אויסלאַנד אויף אונזער חשבון. און
איך ווייס, אז בעסער ווי דאָ וועט אונז קיינמאָל אין ערגעץ ניט
זיין. דאָ איז סימע ביי זיך, ער קען אלעמען, אלע קענען איהם. און
דאָרט וועט איהם דער ערשטער שאַרלאַטאַן אריינשלעפען אין אַ געד-
שעפט, אָפּנארען פון קאַפּ ביז די פיס און מיר וועלען בלייבען אַרי-
מעלייט. און די בלויע ראַטאָנדע ניט גענומען, און דעם הוט מיט
די שטרויס-פּעדערען ניט גענומען, און דעם קאַטיקענעם מאַנטעל
מיינעם ניט גענומען — האָט זי זיך צעוויינט. — מען וועט אלץ
צעכאָפען, און אַ וועלכע ניט איז באַלשעוויטשקע וועט געהן אין
מיינע זאַכען, און איך וועל זיין אַ קבצנ'טע. איך קאָן דיין שפּריצ'ן
ניט אַנקוקען, — האָט זי זיך מיט אַמאָל צעשריען.

— ווידער שפּריץ, — האָט סימע מיט פאַרדראָם געזאָגט. —
און אַהן שפּריצ'ן האָב איך דען ניט געוואָלט אנטלויפען? איך האָב
דאָך איהם געזוכט, ניט ער מיך. נו, זאָג, — איז ער געבליבען שמעחן
נעבען איהר, — ווילסט בלייבען? זאָג שוין אַמאָל.

— ווייזשע קאָן איך וועלען בלייבען, אז מיר זענען שוין אויפ'ן
וועג? טו נאָר אַ קוק, צי האָסט אָנגעטאָן דאָס וועסטעל מיט די בריי-
ליאַנטען. האָסט דאָך געקענט אין דער לעצטער מינוט אַנטאָן אַן
אַנדערס.

— דאָס, דאָס וועסטעל, וואָס דיר פאַלט איין. נו, זעה, צי
איז עס? קענסט דאָך נאָך דערנאָך זאָגען, אז איך האָב אָנגעטאָן
ניט די.

— יא, דאָס, וואָס'זשע דרינגט דערפון, — האָט דאָראַטשקע
געזאָגט, אָפּווישענדיג די טרערען.

— נאָרניט דרינג דערפון, — האָט ער געענטפערט. — און
דיין באַנדאזש האָט זיך ניט אויפגעבונדען? טו נאָר א קוק. זיי מוחל.
— ניט אויפגעבונדען, — האָט דאָראַטשקע געענטפערט,
ארוםטאַפּענדיג זיך. אזא זיס לעבען ווינש איך שפּריצ'ן, ווי מיר איז
איהם זיס צו טראָגען. א באַנדאזש מיט אמאָל. ער איז פון זינען גע-
ריהרט דיין שפּריץ. צווינגען א פרוי, וועלכע הויבט ניט אָן צו וויסען
פון קיין באַנדאזשען, צו טראָגען אזא פאַסקודסטווע. קיין קליגערע
זאך ניט געקענט צוטראַכטען. נאָט מיינער, ווען וועל איך כאַטש
פּטור ווערען פון שפּריצ'ן.

— שפּיעלסט מיר אַפּ א פיינע חתונה פאר'ן פּאָהרען, — האָט
סימע פּאָרגעוואָרפען. — אנשטאט צו פרעהען זיך, וואָס מען ווערט
פּטור פון די אַלע צרות, איז טרעהרען, א לוייה. מען זידעלט אזא
טייערען מענשען, ווי שפּריץ. טו נאָר א טראַכט ווי גיך און גוט ער
האָט ער אַלץ איינגעאַרדענט.

— בעסער וואָלט ער זיך געפיהרט צו דער לוייה, איידער מיך
איבער דער גרעניץ, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט, פּלוצים ארוםגע-
כאַפט פון דעם געדאַנק, ווי אומגליקליך זי איז. זי איז מקנא זינען,
סאָניע'ן. איבערגעלאָזט זיי א סך געלט, איבערגעגעבען זיי די גאַנצע
באַלעבאַטישקייט, אַלע קליידער, דיוואַנעס, שטיקער שטאָף, וועקסל
לען, פאַפּירען. זיי וועלען זיך דאָ לאָזען וואוילגענהן, כאַטש זיי מאַר-
כען זיך איצט וויינענדיג. פראַק וועט קומען צו זיי צו נאַסט, פאר-
ברענגען מיט זיי, און זי נעביך, וועט זיך דאַרפען זוכען אן אָרט,
וואו דעם קאָפּ אָנצושפּאַרען.

— גוט, אויב דו ווילסט ניט, וועלען מיר פאַרבלייבען, —
האָט סימע ווידער געזאָגט, דערפיהלענדיג מיטלייד צו איהר. —
כאַפט איהם דער טייוועל. צו וואָס זיך אזוי פיעל אָפעסען דאָס
האַרץ? אויב מיר קענען ניט, דאַרף מען ניט. מיט איין וואָרט, ווי
דו ווילסט, געהט עס צום טייוועל.

— און דו ווילסט סימע, פון דער מינוט אָן, וואָס איך האָב
דערזעהן שפּריצ'ן ביי אונז אין הויז, האָט זיך ביי מיר אָנגעהויבען
א האַרצקלאַפּעניש. און דאָס האַרץ זאָגט מיר אזוי פיעל שלעכטס.
— זאָג איך דאָך דיר, אז מיר פּאָהרען ניט. מען דאַרף ניט. נו,
מיר האָבען זיך אָנגעהאַרעוועט, צוגעגרייט זיך, און חרטה געקראָ-
נען. וואָס איז, איך האָב ניט קיין רעכט חרטה צו האָבען? דאָס פיהרט

זיך ביי אנדערע, אז געזאגט א וואָרט, איז כאַטש שטאַרב, וועט ער
עס טאָן. און ביי מיר איז אַנדערש. וויל איך, טו איך. הער איך אויף
וועלען, טו איך ניט. נו, ווי בלייבט — מיר פּאַהרען צי ניט? איך
קען אי אזוי אי אזוי.

— וואָס איז, מיר האָבען עפעס געמאַכט א קאָנטראַקט מיט
שפּריצ'ן? — האָט דאָראַטשקע געפרעגט, און ווי איינע וואָס איז
גערעכט א קוק געטאָן אויף זינע'ן און סאָניע'ן.

— אודאי, — האָבען ביידע אין איין קול געזאָגט.
— מיר האָבען זיך טאַקי אַ היבש ביסעל אָנגעאַרבייט. —
האָט סימע געזאָגט, — ביז מיר האָבען עס געקראָגען די פּאַפּירען
און אַ וויזע, אויסגעגראָבען פון קעלער די שקאַטולקע, איצט דאַרף
מען זי דאָרט ווידער באַשטאַטען.

יא, און טאָמער וועט מען דיך היליף דערשיסען, — האָט דאָ
דאָטשקע געזאָגט, — וועט אויסקומען, אז איך בין שולדיג אין דיין
טויד, ניין, לאַמיר שוין בעסער פּאַהרען, האָט זי זיך ווידער צע-
וויינט.

— זאָגט, איך בעט אייך, פּאַרוואָס זאָל מען מיך דערשיסען!
— האָט סימע געענטפּערט. — ניין, טאַקע פּאַרוואָס? איך בין אַ
מזל'דיגער. וויפּיעל האָט מען שוין דערשאַסען, אָבער מיך האָט
מען ניט געטשעפּעט. בלויז איינמאָל ארעסטירט און דאָס איז
אויך אריבער כשר. פּאַרוואָס זאָל מען מיך דערשיסען? — האָט
סימע געפרעגט, ניט פּיהלענדיג די מינדעסטעס געפּאהר, ווייל ער
האָט געהאַט אַ וויזע אין קעשענע. — איך בין ניט קיין קאָנטר-
רעוואָלוציאָנער, איך בין אַ "סאָובויר". איך האָב פּאַרבינדונגען.
פּראַק איז דאָ. פּאַרוואָס זאָל איך דאַרפען אוועקפּאַהרען?

— אָט דאָס טענה איך דאָך. — האָט דאָראַטשקע איהם אונטער-
געהאַלפּען, — אָבער אז איך טו אַ טראַכט, אז פּאַר דיר איז דאָ
די קלענסטע געפּאהר, דאַרף איך דעמאָלט קיין זאַך ניט. ביזט
ביי מיר אַ מזל'דיגער. מיר וועלען זיין אין אויסלאַנד, וועסט דאָרט
פּיהרען געשעפּטען און וועסט מיר קויפּען נאָך טייערע פּוטערס.
ווי די וועלכע מיר לאָזען דאָ. דאָרט אז מען וועט קויפּען אַ הויז,
וועט עס זיין געקויפּט. קיינער וועט עס ניט צונעמען. מיר וועלען
דאָרט האָבען פּיינע באַקאַנטשאַפּט, איך וועל זיך אָנטאָן לויט דער

לעצטער מאָדע. און דאָ איז וואָס? קענסט זיך אפילו ניט אויס-
 שלאָפֿען, ווי עס באדארף צו זיין. דעקרעטען און ווידער דעקרעטען.
 — עס איז גאָר ניט אזוי, — האָט סימע ניט געוואָלט אַינ-
 שטימען. די דעקרעטען האָבען אונז קיינמאָל ניט געארט. וואָס
 זענען אונז אָנגעגאנגען די דעקרעטען. האָבען דיר די דעקרעטען גע-
 שטערט אין עפעס? מיר לעבען ווי מיר האָבען שטענדיג געלעבט.
 נאָך בעסער. קיינער דערוועגט זיך איצט ניט צו טשעפען א אידען.
 איך פיהל דען, אז איך בין א איד? עס איז אויס גלות. קיינער דער-
 וועגט זיך ניט א פיפּס צו טאָן. בין מיט אלעמען אויסגעבינדען,
 אויב ניט אליין, איז דורך באקאנטע באַלשעוויקעס. צי וואָס דאָס
 פאָהרען? עס וועט אריבער א יאָהר, צוויי, אלץ וועט זיך איינ-
 אַרדנען, און מיר וועלען זיין מיליאָנערען. אין איוסלאַנד וועלען
 אלע זיין קבצנים, און איך אליין וואָלט אויך געוואָרען א קבצן. איך
 פאָהר ניט, נעמט עס דער טייוועל.

— ער פאָהרט שוין ניט, — האָט דאָראַטשקע אויסגערופֿען
 דערפרעהט אויף צו דערזעלבער צייט דערשראָקען, וואָס מען מוז
 בלייבען און ריזיקירען מיט סימע'ס לעבען. — עס איז אונז גרינג
 אָנגעקומען דאָס קלייבען זיך. ניין, לאַמיר שוין פאָהרען. זאָל זיין
 וואָס עס וועט זיין. טאָמער וועט מען דיר אמאָל ארעסטירען, וועל
 איך זיך ניט מוחל זיין. ניין, מיר מוזען פאָהרען. א שאַד טאקע —
 האָט זי זיך ווידער צואוויינט, — ביזט גערעכט, נאָר איך האָב
 מורא. ניין, מיר וועלען פאָהרען. מיר האָבען באשלאָסען, וועלען
 מיר פאָהרען.

— אָבער ווער וועט מיך ארעסטירען, וואָס פאלט דיר איין, —
 האָט סימע זיך אָנגעהויבען אמפערן. — פארוואָס? איך ארבייט
 עהרליך. בין ניט קיין סאבאָטאזשניק. איך פאָהר ניט; נעהמט עס
 דער טייוועל. אוועקווארפען אזא פארמעגען, פארוואָס? האָב איך
 דען ניט געארבייט ווי א פערד? אין יעדער זאך דאָ ליגט מיין
 פראצע, מיין מוח. ניין, איך האָב באשלאָסען, איך פאָהר ניט. איצט
 וועל איך שוין קיין חרטה ניט האָבען. ווארף פון זיך אראָפּ די
 ריזע-זאכען. זינע, סאָניע, בין איך דען ניט גערעכט, וואָס זאָגט
 איהר? ערשט איצט וועלען מיר דאָך דערפיהלען, ווי גוט עס איז
 אונז דאָ. איך שווער זיך, אז מעהר וועל איך זיך שוין ניט שרעקען.
 ווער עס וויל זיך זאָל זיך שלעפען איבער די וועגען, אפשר אין

רעגענס און אין בלאָטע, און איך וויל ניט. איך שווער זיך, אז איך וועל אויפהערען מורא האָבען. פארוואָס זאָל איך דאָ מורא האָבען, אז מען קען מיך אונטערוועגס אויך דער'הרג'ענען און באראכעווען. איך פאָהר ניט.

— ניין, — האָט זיך דאָראַטשקע אלץ מעהר געשראָקען, — פארפאלען. צוגעגרייט זיך, דארף מען פאָהרען. לויף ניט איבער'ן צימער. זעץ זיך צו, וועלען מיר זיך רוהיג דורכרידען. דו האָסט דאָך שוין אזא טבע ארומצופאָהרען הין און צוריק, און איך בין אן אנדער מענש. אז איך האָב געזאָגט, האַלט איך וואָרט. לאָמיר זיך נאָך אמאָל דורכגעהען. לאָמיר זיך נאָך אמאָל א קוק טאָן אויף אונזער ליבע טייערע וואוינונג און זיך געזענגען מיט יעדען ווייניקעלע. מיין גאָט, ווי גליקליך איך בין דאָ געווען. פארפאלען, מיר פאָהרען, מסתמא באשערט אזוי. דיין לעבען איז מיר טייערער ווי אלץ אין דער וועלט.

— און איך בלייב, — האָט סימע געזאָגט. — געווען א נאָרישקייט דאָס קלייבען זיך. נאָר נאָך נארישער וועט זיין, אויב איך וועל נאָך דער ערשטער, טאָן א צווייטע ערגערע נארישקייט. א קלונגער מענש מעג וועלען און אויפהערען וועלען. איך פאָהר ניט, נעמט עס דער טייוועל. האָ אָדער יאָ פאָהרען?

עס האָט זיך דערהערט א קלונג. סימע איז בלייב געוואָרען און הילפלאָז אלעמען אָנגעקוקט.

— דאָס איז שפּריץ, — האָט ער געזאָגט. — איז ווי, פאָהרען מיר צי ניט? נו, באשליסט.

— האָסט דאָך שוין ניט געוואָלט פאָהרען, — האָט דאָראַטשקע געזאָגט און ווידער צוואויינט זיך.

— אָבער דו האָסט דאָך שוין געוואָלט פאָהרען, — האָט סימע אָפגעענטפערט. "אינו לאָמיר ווערען פרעהליך", האָט ער געטראכט. "איך וועל ווערען א פראנצויזישער אונטערטאן, וועל טראָגען א צילינדער. ניין, עפעס פרעהט עס ניט. אינו לאָמיר נאָר ווערען פרעהליך..."

זינע האָט אריינגעפיהרט שפּריץ'ן. ער האָט געשטראַלט און געטראָגען אין האַנד א קליין פעקעלע.

— זייט איהר גרייט? — האָט ער געזאָגט צו סימע'ן, דער-

לאנגענדיג איהם זיין סימפאטישע געשפרינקעלטע האנד. — דאָס
וועטער, פארשטעהט איהר מיד, איז אויסגעצייכענט.
— איהר ווייסט, — האָט זיך סימע אָנגעהויבען זאָיקען, —
עפעס זענען מיר ניט אינגאנצען גרייט. מיין דאָראַטשקע, ווי איהר
זעהט, האָלט אין איין קלאַנגען.
— וואָס לייגסטו אלץ אָפּ אויף מיר? — האָט זיך דאָראַטשקע
באליידיגט. — און וואָס האָסטו אליין גערעדט ביינאכט? און דו
ביינאכט האָסט ניט געוויינט?
— קינדערייען, — האָט שפּריץ ענערגיש געזאָגט, — קיין
שום פארברעכער וואָלט ניט געדארפט מיט אזא שמחה אנטלויפּען
פון דאנענט, ווי איהר.
— הערט, שפּריץ, — האָט סימע ניט דרייסט פּאָרגעשלאָגען,
— אפשר וואָלטען מיר געשיקט צום טיוועל די גאנצע רייווע? צי
וואָס, למשל, דארפט איהר פּאָהרען? איהר זייט יונג, געזונט, צו
וואָס זאָלט איהר זיך שלעפען קיין אויסלאנד? וואָס וועט איהר
דאָרט טאָן?
— דאכט זיך, איך האָב זיך מיט אייך ניט געהאלטען קיין
עצה וועגען מיין פּאָהרען, — האָט זיך שפּריץ פארוואונדערט. —
און איך בין איצט ניט געקומען צו אייך פרעגען אייער מיינונג, וואָס
איך דארף איצט טאָן.
— געוויס, געוויס, — האָט זיך סימע דערשראָקען פאר זיין
טאָן, — איהר זייט גערעכט. נאָר וואָס וועל איך טאָן אין אויסלאנד?
נו, זאָגט אדרבא, — פונקט ווי ער וואָלט ערווארט פון שפּריץ'ן
נייע שטארקע ארגומענטען, וואָס זאָלען איהם צווינגען צו פּאָהרען.
— וואָס וועל איך טאָן מיט איהר אין אויסלאנד? מען וועט דאָך
דאָרט פון אונז לאַכען אין די פּוּיסטען. און דאָ זענען מיר ווי א פּיש
אין וואסער.
— האָט איהר עס געדארפט פריהער באטראכטען, — שפּריץ'ן
איז שווער געווען צו קאָנטראָלירען זיין כעס איבער דעם, וואָס די
זאך האָט זיך אויסגעלאָזט מיט גאָרניט.
— וואָס מאכט עס אויס, אויב איך האָב זיך איצט באטראכט,
— האָט סימע געענטפערט. — וואו וועלען מיר זיך מיט איהר
ארוםשלעפען. און קוקט נאָר אָן, עס וועט דאָך פּאָהרען א מת, —
הינטער איהר. נעמט עס דער טיוועל, לאָמיר בלייבען.

— און פאר אייך וואָלט אויך גלייכער געווען צו בלייבען. —
האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

— דאָס ווייס איך שוין אליין וואָס פאר מיר איז גלייכער
פאַהרען צי בלייבען, — האָט שפּרייז מיט כעס געענטפּערט.

— נאָר ניט ביזו זיין, טייערער שפּרייז, — האָט סימע געד
בעטען. — איך האָב דאָך קיין קאָנטראַקט מיט אייך ניט געמאכט.

— בלייבט אויך, — האָט דאָראַטשקע פאַרגעשלאָגען. איהר
זייט א יונגערמאן. סעמיאָן גרינאָריעוויטש וועט שוין זעהען, אז

איהר זאָלט זיך דאָ גוט איינאַרדנען, מיר האָבען גרויסע באקאנט-
שאפט. אָט צום ביישפּיעל חבר פּראק, ער איז אונזערער א נאָהנטער

באקאנטער און קען אלץ טאָן. אמת, סימע, חבר פּראק וועט אלץ
טאָן?

— נעוויס, — האָט סימע געענטפּערט. — פּראק איז מיין
פּריינד. ער קען אלץ.

— ווייסט איהר וואָס — האָט שפּרייז געזאָגט, — איך האָב
זיך אָנגעזעהען גענוג מענשען אין מיין לעבען, נאָר אזעלכע מאַדנע

מענשען האָב איך נאָך ניט באגעגענט. אזויפיעל זיך אַנלויפּען, אַנד
ארבייטען, מיט אזוי פיעל מיה קריגען די ערלויבניש אוועקצור

פאַהרען און איינמאַל פטור ווערען פון דער משונענער שטאָרט,
און אין דער לעצטער מינוט זיך אָפּזאָגען, אזוינס איז נאָך אין דער

וועלט ניט געהערט געוואָרען. אָבער, מענש איינער, ווי איז אויב מען
וועט איך מאַרגען דערשיסען? איהר וועט דאָך מיך פאַרשעלטען

וואָס איך האָב אייך דאָ געלאָזט בלייבען.

— און אויב טאקע, סימע, — האָט זיך דאָראַטשקע איבער-
געשראָקען. איך זאָג: מען דארף פאַהרען.

— טאָ לאָמיר פאַהרען, נעהמט עס דער טייוועל, אויב אזוי.
איך זאָג, אז איך וועל ניט פאַהרען. נאָר אויב דו ווילסט... גוט,

לאָמיר זיך אָנהויבען געזענגען, — האָט ער געזאָגט.
זינע און סאָניע האָבען זיך אויפ'ן קול צואוויינט און אויפ-

געהויבען זיך.
סימע איז געשטאנען, געווארט און געטראכט: "אינו, לאָמיר
פרעהליך ווערען."

— אָדער ניין, מיר פאַהרען ניט. נעהמט עס דער טייוועל! —
האָט ער זיך אליין צעלאכט. — עפעס דאָס הארץ לאָזט ניט פאַהרען.

הא? דאָראַטשקע, וואָס זאָגסטו? אָדער מיר פּאָהרען יאָ? איך בין גרייט. הא? אָדער מיר בלייבען, שפּריץ טייערער — האָט סימע געזאָגט פייניגענדיג זיך פון צווייפּעל און וועלענדיג, אז אימיצער זאָל פאר איהם באשליסען די פראגע. — דאָראַטשקע, מיר בלייבען! — האָט ער אויסגעשריען. — איך בלייב.

— זייט איהר א טשיקאווער מענש! — איז שפּריץ ענטציקט געוואָרען פון סימע'ן. — ניין, מיט אייך איז א געפאהר צו פּאָהרען. איהר קאָנט זיך נאָך אומקערען פון דער סאמע גרעניץ. איז טאקע שוין גלייכער צו בלייבען, אויב אזוי, גראטוליר איך אייך מיט אייער צוריקקומען אהיים.

— און איך גראטוליר אייך אויך — האָט זיך סימע צע-לאכט. — טייערער שפּריץ, זייט ניט אין כעס אויף מיר, איך וועל אייך אזוי ניט לאָזען. איצט בלייבט אונז צו טאָן איין זאך: אריינגעהען אין עסציעמער און נעהמען זיך צו דער קאטשקע, וועלכע מוין דאָראַטשקע האָט אזוי לייעב.

— און איך האָב זיי נאָך אזוי גוט צוגעבראָטען! — האָט סאָניע א גליקליכע געזאָגט.

— יאָ — האָט דאָראַטשקע באשטעטיגט. — די קאטשקעס האָבען זיך איינגעגעבען, אז עס איז אן אנטיק, איהר וועט זיך אין דעם באלד איבערצייגען.

— איצט — האָט סימע געזאָגט — לייגט אוועק, טייערער שפּריץ, אייער פעקעל וואָס איהר האָט זיך אָנגעגרייט אין וועג אריין, און קומט אין עסציעמער. זינע, סאָניע, טייערינקע, גיט אונז עסען. איך בין זעהר הונגעריג, און דערלאנגט וויין, און בראָפּען אויך. נעהמט עס דער טייוועל! אָדער מיר פּאָהרען? — האָט ער זיך אויסגערעהט צו דאָראַטשקע'ן. — ווי דו ווילסט, ווייסט דאָך, אויב פּאָהרען, וועלען מיר פּאָהרען. אויב דו ווילסט ניט, וועלען מיר ניט פּאָהרען.

— גענוג שוין, גענוג — האָט שפּריץ געלאכט. — איך האָב קיינמאָל ניט געריכט זיך, אז עס וועט זיך אזוי מאַדנע אויסלאָזען. און איך האָב געארבייט, די שוועלען אָפּגעשלאָגען, נאָך קיינמאָל ניט אזוי פיעל ניט געסטארעט זיך.

— דערפאר זייט איהר אָבער געקומען קיין רוסלאַנד — האָט דאָראַטשקע געזאָגט.

איצט האָט איהר שפּריץ אָנגעהויבען שטארק געפּעלען.
"און אפשר נאָכ'ן עסען פּאַרשלאָגען, אז מען זאָל אוועקפּאַהר
רען?" האָט סימע געטראכט געהענדיג מיט שפּריץ'ן אין עסצימער
אריין. "וואָס בין איך פאר א מענש? א שרעק, א שרעק!"
אויפ'ן טיש איז געשטאנען די קאטשקע, פארביסענס און
בראָנפען.

— פאר אונזער היים! — האָט סימע פּאַרגעשלאָגען א טאָסט.
— ווייל עס איז ניטאָ קיין בעסערע זאך אין דער וועלט ווי אן
אייגענע היים!

"און אפשר פּאַרט אוועקפּאַהרען?" האָט זיך געטראָגען ביי
איהם אין מות. "אָדער בלייבען, הא?"

אלע האָבען מיט א שמייכעל אויפגעהויבען די גלעזלאַך.
— איהר ווייסט? אזעלכע טשוראקעס ווי איהר האָב איך נאָך
אין מיין לעבען ניט געטראָפען. זאָל זיין פאר דער אייביגער, ליע-
בער, הארציגער היים! — האָט שפּריץ געזאָגט און אריינגעגאָסען
אין זיך א גלעזעל.

אינהאלט:

1. סעמיאן יושקעוויטש — ביאגראפיע VII-XVII
2. די טראגעדיע אין די עפיוזאדען — ד"ר א. קאראלניק XIX-XXIII
3. עפיוזאדען 1-297

ס ע מ י א ז יושקעוויטש

געזאמעלטע שריפטען

אויף אידיש

י. אידען; די אונשולדיגע; אין א ווינקעלע.

ii. פיעסען.

iii. עפיואדען.

ווענדען זיך וועגען באשטעלונגען:
N. JUSCHKEWITSCH
47, rue des Mathurins, Paris (VIII).

